

Ya'a tse'e je nam kojstán juu' ve'e je
Nte'yam_ xyaktaajnjimdu je nMaj Vintsá-
namda Jesucristo kajx

Totontepec Mixe New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Mateo	4
Marcos.....	44
Lucas	69
Juan.....	111
Hechos	142
Romanos.....	180
1 Corintios.....	198
2 Corintios.....	215
Gálatas	226
Efesios	232
Filipenses	238
Colosenses.....	242
1 Tesalonicenses	246
2 Tesalonicenses	250
1 Timoteo.....	252
2 Timoteo.....	257
Tito.....	261
Filemón	263
Hebreos.....	264
Santiago	276
1 Pedro.....	281
2 Pedro	286
1 Juan.....	289
2 Juan.....	294
3 Juan.....	295
Judas	296
Apocalipsis.....	298

Mateo

Jē Jesucristo jē jyujpit jayu (Lc. 3.23-38)

1 Jē Jesucristo jē jyujpit jayu, jē'e tse'e jē Abraham, jē'e tse'e jē David. Jidu'um tse'e ñaske'xidi: ² jē Abraham tse'e jē myajntk jē Isaac; jē Isaac tse'e jē myajntk jē Jacob; jē Jacob tse'e jē myajntk jē Judá jēts jē y'uts jē y'ajch; ³ jē Judá jēts jē ta'axtajk Tamar, jē'e tse'e jē myajntkta jē Fares jēts jē Zara; jē Fares tse'e jē myajntk jē Esrom; jē Esrom tse'e jē myajntk jē Aram; ⁴ jē Aram tse'e jē myajntk jē Aminadab; jē Aminadab tse'e jē myajntk jē Naasón; jē Naasón tse'e jē myajntk jē Salmón; ⁵ jē Salmón jēts jē ta'axtajk Rahab, jē'e tse'e jē myajntk jē Booz; jē Booz tse'e jē myajntk jē Obed; jē Obed tse'e jē myajntk jē Isaí; ⁶ jē Isaí tse'e jē myajntk jē yakkutojkpa David; jē yakkutojkpa David jēts jē ta'axtajk juu' ve'e ijt jē jama'yaju Urías jē ñuda'ax, jē'e tse'e jē myajntk jē Salomón.

⁷ Jē Salomón tse'e jē myajntk jē Roboam; jē Roboam tse'e jē myajntk jē Abías; jē Abías tse'e jē myajntk jē Asa; ⁸ jē Asa tse'e jē myajntk jē Josafat; jē Josafat tse'e jē myajntk jē Joram; jē Joram tse'e jē myajntk jē Uzías; ⁹ jē Uzías tse'e jē myajntk jē Jotam; jē Jotam tse'e jē myajntk jē Acaz; jē Acaz tse'e jē myajntk jē Ezequías; ¹⁰ jē Ezequías tse'e jē myajntk jē Manasés; jē Manasés tse'e jē myajntk jē Amón; jē Amón tse'e jē myajntk jē Josías; ¹¹ jē Josías tse'e jē myajntk jē Jeconías jēts jē y'utsatajk, van'it ku ve'e jē israeejlit jayu akē'e'y yakvoovdi jem babilóniat y'it jootm.

¹² Távani tse'e jē israeejlit jayu akē'e'y yakvoovda vye'-na, jēts'e jē yaa'knañaske'xijidi: jē Jeconías tse'e jē myajntk jē Salatiel; jē Salatiel tse'e jē myajntk jē Zorobabel; ¹³ jē Zorobabel tse'e jē myajntk jē Abiud; jē Abiud tse'e jē myajntk jē Eliaquim; jē Eliaquim tse'e jē myajntk jē Azor; ¹⁴ jē Azor tse'e jē myajntk jē Sadoc; jē Sadoc tse'e jē myajntk jē Aquim; jē Aquim tse'e jē myajntk jē Eliud; ¹⁵ jē Eliud tse'e jē myajntk jē Eleazar; jē Eleazar tse'e jē myajntk jē Matán; jē Matán tse'e jē myajntk jē Jacob; ¹⁶ jē Jacob tse'e jē myajntk jē José, jē María jē ñuyaa'y. Jē María tse'e jē Jesús jē tyaak. Jē Jesús tse'e jē Cristo, juu' ve'e jē Nte'yam vyinkoon jēts'e yakkutojknit.

¹⁷ Ax makmajkts naske'exats jē'e ve'e vye'na ku ve'e jē Abraham kujx yakmachovatsaa'n jēts jē David kujx paat; makmajkts naske'exavats jē'e ve'e ku ve'e jē David kujx yakmachovatsaa'n jēts van'it kujx paat ku ve'e jē israeejlit jayu akē'e'y yakvoovdi jem Babilonia; makmajkts naske'exavats jē'e ve'e ku ve'e van'it kujx

yakmachovatsaa'n jēts van'it kujx paat ku ve'e jē Cristo kye'x.

Ku jē Jesucristo kye'x (Lc. 2.1-7)

¹⁸ Jidu'um tse'e jē Jesucristo kye'x. To'k xa ve'e jē jayu y'ijt juu' ve'e José duxaaj. Púkani tse'e dujayep vye'na to'k jē kiixata'ax juu' ve'e María duxaaj, jē'e juu' ve'e ux'oók jē Jesucristo tyaaki. Kak'apukna ve'e chaanada vye'na, van'it tse'e jē Espiritu Santo jē Nte'yam jē myakkin kajx duyaktaajñ jē María ónuk maat. ¹⁹ Ax jē José, tuvts jē'e ve'e jē jyáyuvín jē jyoojntykin y'ijt. Ku ve'e du'ix jēts ónuk maatani ve'e jē María, ax ka'a tse'e du'uktsojknit jēts'e dumaaatnaan, ni ka'a tse'e dutsojka jēts'e kudyaktso'otyuujn, jē'e kajx tse'e du'ukvinmaajy jēts ayu'utsji ve'e kudumasoojknit. ²⁰ Namvaate'e jē José ve'em duvinmay, van'it tse'e to'k jē Maja Vintsán jē y'aangeles yak'ixji jē kuma'aj kajx juu' ve'e jidu'um na'muxju:

—José, jē David jē chaan jē kyooj, kadi mtsa'aga jēts'e jē María xmaatnaan, kujx jē Nte'yam jē kyutojknit kajxe'e jē Espiritu Santo yaktaajni ónuk maat. ²¹ Yakke'exupe'e to'k jē pi'k mix ónuk, Jesuusts jē'e ve'e mtukxaajap kujx jē'e ve'e dutuknuvaatsnup jē jyayu jē tyókinda.

²² Jē'e kajx tse'e ve'em jyajty jēts'e tyoojnji jē Maja Vintsán jē y'ayook, ve'em ax jo'n vyaajñ to'k juu' ve'e ijt jē Nte'yam jē y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e vyaajñ:

²³ Onuk maat tse'e tyánut to'k jē kiixata'ax, jē'e tse'e to'k jē pi'k mix ónuk duyakke'exup.

Emanuel tse'e yaktukxaajap. (Jidu'umts jē'e ve'e jē Emanuel kyatsapítsum, uu'm maatta ve'e jē Nte'yam.)

²⁴ Ku ve'e jē José jyotvij, ve'em tse'e dutuujn ax jo'n jē Maja Vintsán jē y'aangeles ña'muxji, myaattsuuni'ukvaan tse'e jē María; ²⁵ ax ka'a tse'e ti káts dutukmaat-jayejp van'it paat ku ve'e jē pi'k mix ónuk duyakke'x, Jesuusts jē'e ve'e tyukxaajidu.

Jē yaa'tyajkta juu' ve'e jē maatsa dunu'ixpajkidup

2 Jēme'e Belén jē Jesús kye'x, to'k jē kajpun juu' ve'e jem judéait y'it jootm, van'it ku ve'e jē Herodes yakkutojknit vye'na. Van'it tse'e jē yē'ydi jem jerusaleenit kyajpun kajxm jē yaa'tyajkta juu' ve'e jē maatsa dunu'ixpajkidup, ² jem jē'e ve'e choo'nda joma ve'e jē xaaj pyítsum, jēts'e'e du'amotutúvidi:

—ǂlómase'e y'it je israeejlit jayu yakkutojkpa juu' ve'e ke'x? Joma ve'e je xǂaj pyítsum, jemts aatse'e n'ix je maatsa juu' ve'e duyaknyke'xnatajkip jets ta ve'e kye'ex, je'e kajts aatse'e yaja tynmín jets aats je'e ve'e nvinjávat nvintsǂagat.

³ Ku ve'e je yakkutojkpa Herodes dumotu, van'it tse'e ñavyinma'yunmoojyji, nay ve'empa tse'e nujom je jerusaleenit jayu. ⁴ Van'it tse'e je yakkutojkpa duvat-sǂajv nujom je tee'tajk je vyintsanda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta, jetse'e du'amotutúvidi pan joma ve'e kye'exut je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutókyt. ⁵ Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Jem Belén, yaja judéait y'it jaat, kux jidú'ume'e dū-jatyaajñ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa:

⁶ Jets miitsta, beleenit jáyuda juu' ve'e tsuunidup yaja judéait y'it jaat,

mnumájidup xa miitse'e nuyojk jets ka'a ve'e je viijnk jáyuda juu' ve'e tsuunidup yaja Judea,

kux jem'e mkajpun kajxmda jyéjat to'k je yakkutojkpa juu' ve'e dū'ix'ijtnup ats je njáyuda, je israeejlitta. Jidú'um tse'e dūjatyaajñ.

⁷ Van'it tse'e je Herodes ayu'uts dūvatsǂajv je'eda juu' ve'e je maatsa dūnū'ixpajkidup jetse'e dū'amotutúvi pan vin'ite'e dū'ix'ukvaandi je maatsa. ⁸ Van'it tse'e dūpakejxti jem Belén. Jidú'um tse'e dūnūujmidi:

—Nǂjxku x'ixtada oy je pi'k mix ónyk. Ku tse'e xpaat'ttat, m'avánadap tse'e jets atse'e nǂjx nvinja'vi-va nvintsǂkiva.

⁹ Ku ve'e ve'em yaknuujmidi je yaa'tyajkta, van'it tse'e choo'ndini. Van'it tse'e vyintoo'vajkijidi je maatsa juu' ve'e y'ixtu ku ve'e vye'nada jem joma ve'e je xǂaj pyítsum, jetse'e yo'y'atúvi je maatsa joma ve'e je pi'k mix ónyk. ¹⁰ Ku ve'e je yaa'tyajk dū'ixtinuva je maatsa, ooy tse'e tyunxoojntkti. ¹¹ Ku ve'e tyajkidi jep tujkp, y'ixtu tse'e je pi'k mix maat je tyaak María, van'it tse'e dūvinkoxkténidi je pi'k mix ónyk jetse'e dūvinja'vidi dūvintsǂkidi. Van'it tse'e duyak'avaatsti je y'apajkinda jetse'e dumooydi je vyintsǂkin: je oro, jets je incienso ax jo'n je poom, jets je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e mirra duxaaj. ¹² Van'it tse'e je Nte'yam tyuknuja'vijidi je kuma'aj kajx jets ka'a ve'e y'ukvimpjittinit joma ve'e je Herodes. Je viijnk too' tse'e pyajktinu jetse'e ñajxxtini joma ve'e je y'itta je ñaaxta.

Ku je Jesús yaktsoo'nji je tyee' je tyaak jetse'e yak-nǂjxji jep Egipto

¹³ Ku ve'e ñajxxtini je yaa'tyajkta juu' ve'e je maatsa dūnū'ixpajkidup, van'it tse'e je José je kuma'aj kajx yak'ixji to'k je Maja Vintsán je y'aangeles juu' ve'e jidú'um nǂmujxu:

—Pojtuku, yaktsoo'nu ya pi'k mix maat ya tyaak jets maatke'ekun. Nǂjxxta jem Egipto, jem tse'e mtándat van'it paat ku ats mitse'e nvaajnjat, kux je Herodes yakjay'ixtajape'e ya pi'k mix ónyk jetse'e duyak-jay'oo'kju.

¹⁴ Van'it tse'e je José pyojtuk jetse'e koo'ts dū-maattsaǂn je pi'k mix ónyk maat je tyaak, jetse'e jem

Egipto ñajxxti. ¹⁵ Jem tse'e tyaandi van'it paat ku ve'e je Herodes y'oo'kni. Ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e tyoojnji je Maja Vintsán je y'ayook, ve'em ax jo'n vyaajñ to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidú'um tse'e vyaajñ: "Nvatsooov atse'e je n'Onuk jetse'e jem Egipto pyítsumnit." Jidú'um tse'e vyaajñ.

Ku je Herodes duyakjay'oo'kjidi je pi'k mix ónyk

¹⁶ Ku ve'e je yakkutojkpa Herodes dū'ix jets vin'ǂǂn-judu ve'e je yaa'tyajkta juu' ve'e je maatsa dūnū'ix-pajkidup, ooy tse'e tyunnaajkotma'tji, yak-jay'oo'kkajxju ve'e nujom je pi'k mix ónykta juu' ve'e dukatajkipna toojk joojnt jetse'e jem jyoojntykada vye'na beleenit kyajpun kajxm jets tamanaat; ve'eme'e dūpayo'y pan vinxup joojntani ve'e je pi'k mix Jesús, ve'em ax jo'n ñǂmujjidi je yaa'tyajkta juu' ve'e je maatsa dūnū'ixpajkidup. ¹⁷ Ax ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e tyoojnji je Jeremiasje y'ayook, to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidú'um tse'e vyaajñ:

¹⁸ Yakmotu xa ve'e jem ramaajit kyajpun kajxm jetse'e je jayu je yaaxun je tsaachvinma'yun duyaknaxti,

je Raquel je chaan je kyooj,

je'e tse'e je y'ónuk dūnyaaaxtu,

ka'a tse'e dū'uktsojktini jetse'e pan kyojtsjot'amájajadat,

kux távani ve'e je y'ónukta y'oo'kni vye'na.

¹⁹ Aǂkani tse'e je Herodes vye'na, van'it tse'e jem Egipto je José to'k je Maja Vintsán je y'aangeles yak'ixji je kuma'aj kajx, jetse'e ñǂmujji:

²⁰ —Pojtuku, vovv ya pi'k mix maat ya tyaak, nǂjx-tinuva jem israeejlit y'it jootm, kux távani je'e ve'e y'oo'ktini juu' ve'e dū'ukyak'oo'kuvaandu ya pi'k mix.

²¹ Van'it tse'e je José pyojtuk jetse'e dūvaajv je pi'k mix maat je tyaak, jetse'e jem ñajxxtini israeejlit y'it jootm. ²² Ax ku tse'e je José dumotu jets je Arquelao ve'e yakkutojk jem Judea, je'e juu' ve'e je tyee' Herodes dūvintikts, tsǂki tse'e je José ku ve'e jem ñajxkut. Ku ve'e yakvaajni je kuma'aj kajx, jem tse'e galiléait y'it jootm ñujkx. ²³ Ku ve'e jem jyey, jem tse'e nazaréit kyajpun kajxm ñujkx tsuuniva. Ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e tyoojnji juu' ve'e kyojtstu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'ets je'e ve'e ku ve'e vyaandi jets nazaréit jayu je'e ve'e je Jesús.

Ku je Yaknapejtpa Juan kya'amaajy joma ve'e kya-pantsuuna

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

3 Ku ve'e je Jesús chuuni jem Nazaret, van'it tse'e je Yaknapejtpa Juan ñujkx joma ve'e kyapantsuuna jem judéait y'it jootm. ² Jem tse'e dūtuk'ix'ukvaajñ je jáyuda juu' ve'e nūnajkxjudu. Jidú'um tse'e dūnūujmidi:

—Vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykin-da. Napyajmjidini jem je Nte'yam y'am kya'm, kux myaaxujjudupe'e jetse'e jem m'ijttinit.

³ Ya Juaants je'e ve'e juu' ve'e y'ava'ni je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxa Isaías. Jidu'um tse'e dujatyaañ: Yakmótup xa ve'e ku ve'e to'k je jayu jidu'um makx kyats joma ve'e kyapantsuuna: "Yak'oyijada, yaktaajvada je too' joma ve'e je Maja Vintsán ñáxut."

Jidu'um tse'e je Isaías dujatyaañ.

⁴ Juu' ve'e je Juan vyítip, je camello pajk pumts je'e ve'e; je ak tse'e tyiintsoojmjup. Je paach tse'e jy'u'kxp jets je maja pa'ajk. ⁵ Je jerusaleenit jayu tse'e najkxtu amotunajxa; najkxtuva tse'e nujom je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem judéait y'it jootm, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e dumutámidup je jordanit maja naaj. ⁶ Vintsots je'e ve'e je tyokin dumavyatsta, ve'em tse'e je Juan yaknapétjada jem Jordán maja najootm.

⁷ Ax ku tse'e je Juan du'ix jets numaye'e je fariseotajk jets je saduceotajk ñunajkxjada jetse'e duyaknapéttat, van'it tse'e dunuujmidi:

—Miiatsta, je tsaa' je chaanda je kyoojta, je kats xa ve'e tuxmótuda jets táminup je'e ve'e je tsaachto'nun, je'e kajx tse'e xkuke'ekta. ⁸ Je'e tse'e mtoondinup juu' ve'e oy jetse'e ñuke'xnatákat jets mmasooktinu ve'e je mko'oy joojntykinda. ⁹ Ka'a ve'e xnutúvadat jetse'e mva'andat: "Ka'a tse'e je Nte'yam xyaktsaachpaatumdat, kux je Abraham je chaan je kyooj xa uu'me'eda", kux nvaajnidup ats miitse'e jets o'yixjupe'e je Nte'yam jetse'e ya tsaaj duyavimpítut je Abraham je chaan je kyooj. ¹⁰ Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je kup juu' ve'e je oojyit ju'kx dukayakta'mip. Ax ta tse'e je tiempo jye'ya juu' ve'e ve'em ax jo'n je jayu je pojxun dumach jetse'e je kup dupojxukut. Ax nujom tse'e je kup juu' ve'e je oojyit ju'kx dukayakta'mip, yakpojxuknupts je'e ve'e jetse'e yakjanvíppinit. ¹¹ Je tsoxk naaj ats miitse'e ntukyaknapéttat, je'e nuja'vints je'e ve'e jets mmasooktinu ve'e je mko'oy joojntykinda; ax je'e pan atse'e xpa'ux'ookip, je'e tse'e jem mja'vin kajxmda mtukyaknapéttadap je Espíritu Santo jetse'e je jayu dutokimpayoyut. Ñumájipts je'e ve'e nuyojk jets ka'a ve'e ats, ni ka'ats atse'e nvinmachju jets atse'e je kya'ajk nyakkeekjat. ¹² Ku ve'e je jayu dutokimpayoyut, ve'em tse'e dutónut ax jo'n to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem kya'm je tukjee'pun dumats'ijtp jetse'e duvim-pójut je trigo. Pyakmókup tse'e je trigo taajm; ax je po'ox juu' ve'e pyajkjap, je'e tse'e jem janjootm pyaamnuj juu' ve'e ni vin'ita kapi'tsp.

Ku je Jesús ñapejt

(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

¹³ Ku ve'e je Juan je jayu duyaknapéjt, van'it tse'e je Jesús chaan jem galiléait y'it jootm jetse'e jye'y joma ve'e je jordanit maja naaj, jem joma ve'e je Juan vye'na. Je'e tse'e ñunajkx jetse'e je Juan yaknapéttat.

¹⁴ Ka'a tse'e je Juan du'uktsajk, jidu'ume'e je Jesús dunuujmi:

—¿Mits atse'e xnumiimp? Ñojk'oy xa ats mitse'e xyaknapéttat.

¹⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Kuvuk xa ve'e dutsak, kux pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e jetse'e nto'numut nujom juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

Van'it tse'e je Juan dukuvuk. ¹⁶ Ku tse'e je Jesús ñapejtkujx, van'it tse'e pyítsumni jem najootm. Tun to'mayji tse'e ojt je tsapjootmit it y'ava'ach jetse'e je Jesús du'ix jets jeme'e ñukada'akyju je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, ve'eme'e ñukada'akyju ax jo'n to'k je pak. ¹⁷ Van'it tse'e to'k je ayook yakmótu juu' ve'e jem tsapjootm kadaak. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ya'a xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ooyts ats ya'a ve'e ntuntukxoonduk.

Ku je Jesús je Satanás y'ukyaktokimpakuvaajnji

(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

⁴ Van'it tse'e je Espíritu Santo je Jesús duyaknujx jem vinva'ajts it kajxm jetse'e jem je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, jetse'e du'ixut vintsó ve'e je Jesús kudyaktokimpujk.

² Vujxtkupx xaaj vujxtkupx tsooj ve'e je Jesús kyakay vye'na, van'it tse'e je yooj pyaatji. ³ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap vyinkutámiji jetse'e ña'muxji, ukv-in'aa'nuvaajnju tse'e:

—Pan tyúvam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk mitse'e, mukótsuts n'it ya tsaaj jetse'e vyimpítut tsapkaaky.

⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ka tun je'e kajjyap xa ve'e je jayu jyoojntyka ku ve'e juu' dukay duju'kx, je ayook kajxe'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp."

⁵ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap yaknajkxi jem kunuu'kx kajpun kajxm, jem Jerusalén. Van'it tse'e je Jesús jem maja tsaptakkojm duyakpejt ⁶ jetse'e jidu'um dunuujmi:

—Pan tyúvam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk mitse'e, naajkkustákajats n'it, kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je Nte'yam xa ve'e dupava'anup je y'aangelestajk jetse'e m'ixjut mjayépjut,

jetse'e je kya'aj mtuk'amátsajat jetse'e je mtek je tsaaj kyayaktsaachajat.

⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Vaampap tse'e jidu'um je Kunuu'kx Jatyán: "Ka'a tse'e x'ixtat joma vaate'e juu' dukuvuk je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda."

⁸ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap yaknajkxjuva joma ve'e to'k je kopk juu' ve'e kajxm aa'k. Jem tse'e je Jesús dutuk'ix nujom je jayu juu' ve'e yakkutujkja ijttup yaja naxvijn jets vinxupe'e je majin je jayu dujayep. ⁹ Van'it tse'e dunuujmi:

—Nujom xa ats mits ya'a ve'e nmokyajxnit pan xvinkoxténip ats mitse'e jets atse'e xvinjávat xvintsá'agat.

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Najkxni, Satanás, kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Vinjávada vintsá'agada je Maja Vintsán,

uu'm je nNte'yamamda, je'ejyji ve'e to'k mvinjavadap mvints'a'agadap."

¹¹ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap myasookji jetse'e je aangelestajk je Jesús dunúnajkxti jetse'e dupatto'nidi.

Ku je Jesús kya'amay'ukvaajñ jep Galilea

(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

¹² Ku ve'e je Jesús je kats dumotu jets jepe'e poxuntujkp je Yaknapajtpa Juan, van'it tse'e ñujkx jem Galilea; ¹³ ax ka'a tse'e tyaañ jem nazarétit kyajpun kajxm, jeme'e Capernaum ñujkx tsuuniva. Je kajpun, myutámipe'e je maja na'akaya jem zabuloonit jets nef-talijit y'it jootmda. ¹⁴ Je'e kajx tse'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e je Isaías jyatyaan, to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e du-jatyaajñ:

¹⁵ Je it je naax juu' ve'e Zabolón jets Neftalí duxaaj, je too' juu' ve'e je'yp jem maaxy napa'am jetse'e ñaxy jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am, jem galiléait y'it jootm joma ve'e jyoojntykada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap,

¹⁶ je jayu pan pan jatye'e kupi'ijts kukoo'ts tsuunidu, y'ixtuts je'e ve'e to'k je maja kujajpa je maja kutá'kx-pa;

pan pan jatye'e maaydup tajtup kux cha'kidupe'e jetse'e y'oo'ktat,

kujajjudu kutá'kxjudu tse'e.

Jidu'um tse'e je Isaías dujatyaajñ.

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús kya'amay'ukvaajñ. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykin-da. Napyaaajmjidini jem je Nte'yam y'am kya'm kux myaaxuxjudupe'e jetse'e jem m'ijttinit.

Ku je Jesús duvaajv numaktaaxk je ajkx maakpada

(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

¹⁸ Jeja tse'e galiléait myaja na'akaya pa'ayi je Jesús ñaxy vye'na, jetse'e du'ix numejtsk je yaa'tyajk, to'k uts to'k ajch: to'k juu' ve'e duxaaj Simón juu' ve'e yak-tukxaaji Pedro, jets jado'k juu' ve'e duxaaj Andrés. Ajkx maakpats je'e ve'e y'ijtti; jem je'e ve'e du'avájada vye'-na je tyuk'ajkx'amaakin xuum maja na'akaya jootm.

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pamiindini ats. Ajkx maakk xa ve'e mtoondup; ax uxamts ats miitse'e je toonk nmo'odat jets atse'e je jayu xtuknumíndat.

²⁰ Tun jatyi tse'e dumasooktini je tyuk'ajkx'amaakin xuum jetse'e dupanajkxtini.

²¹ Ve'e'n tse'e yo'oyda vye'na, van'it tse'e je Jesús du'ixpa janumejtsk je yaa'tyajk, je Santiago jets je Juan, nay to'k uts to'k ajchpats je'e ve'eda, je Zebedeo je myajntktajk. Jem je'e ve'e barco jootm je tyee' dumaaadada vye'na jetse'e je tyuk'ajkx'amaakin xuum du'ataagada. Van'it tse'e je Zebedeo je myajntktajk yakvoovduva. ²² Tun jatyi tse'e dumasooktini je barco maat je tyee'da, jetse'e dupanajkxtini.

Ku je Jesús je numay jayu duyak'ixpujk

(Lc. 6.17-19)

²³ Jem tse'e nujom galiléait y'it jootm je Jesús du'ay-o'oy du'anaxy y'ijt joma jatye tsaptajk jetse'e je jayu dutukyak'ixpuk je oy kats je oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu ñapyaajmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'm. Pan nuvinxupe'e to'k jado'k je pa'am dujayep, ve'em tse'e duyakjotkadaakni. ²⁴ Yaknuja'vip tse'e je Jesús jem nujom maja it jootm juu' ve'e Siria duxaaj; tyuknu-najkxtu tse'e je Jesús nujom pan pan jatye'e je pajkpa je aampa dujajejptup, pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap, pan pan jatye'e ko'opya'am-pajkjudup, jets pan pan jatye'e mojkup; yakjotkádakkajxnuts je'e ve'e to'k ka'ajyjida. ²⁵ Numay tse'e je jayu pyanajkxjidi. Jem tse'e je galiléait jayu, jem tse'e juu' ve'e tsoo'ndu jem decápolisit y'it jootm jets jem jerusaleenit kyajpun kajxm, jempa tse'e juu' ve'e viijnk tso tsoo'ndu jem judéait y'it jootm, nay jempa tse'e juu' ve'e tsoo'nduva je it je naax juu' ve'e jado'k ado'om je jordanit maja nanaxy jem joma ve'e je xaaj pyit-sum.

Ku je Jesús kya'amaajv jem tonun viinm

5 Ku ve'e je Jesús du'ix je numay jayu, van'it tse'e pyejt joma ve'e to'k je tonun jetse'e jem y'ajxtk. Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñuje'yjidi, ² jetse'e je Jesús yak'ixpajkjidi jidu'um:

Je'eda pan pan jatye'e xoonda

(Lc. 6.20-23)

³ —Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je tyokin du'ixkajptup, íttapts je'e ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm.

⁴ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e tsaachvin-maaydup, yakjot'amájajadapts je'e ve'e je Nte'yam.

⁵ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je nuu'k aaj je nuu'k joot dujajejptup, je'e tse'e yakmo'odap je naxvi-ijnit it.

⁶ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e duyoojidup dutaatsidup juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ku'ux jotkda'aky tse'e y'íttat.

⁷ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je jayu dutukmo'ttup, tukmo'tjuduvapts je'e ve'e je Nte'yam.

⁸ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujajejptup, y'ixtaps je'e ve'e je Nte'yam.

⁹ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e duyaknamyujot'o'yijidup juu' ve'e namyue'ejkjudup, va'anupts je'e ve'e je Nte'yam: "Atsts ya'a ve'e je n'ónukta."

¹⁰ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je jayu jomtoojnudup titoojnjudup kuxe'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, íttapts je'e ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm.

¹¹ Xoon xa miitse'eda ku ve'e je jayu mvinkojtspétjada, mjomtónjada mtitónjada, jetse'e mnuvampétjada ats kajx. ¹² Tukxoondukta tse'e ooy ku ve'e ve'em

myaktonda, kux myakmooydinupe'e je maja o'yin jem tsapjootm, kux ve'eme'e dujomtoondi dutitoondi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta juu' ve'e joojn-tykidu too'vajkp jets ka'a ve'e miitsta.

Je kaan tukmu'a'ixmojkin

(Mr. 9.49-50; Lc. 14.34-35)

¹³ Miitsta xa ve'e je kaan jo'n yaja naxviijn. Ax pan tokinup tse'e je kaan je tya'mytsin, zivintsose'e jado'k nax tya'mytsinuvat? Ka'ats je'e ve'e y'uktoonit, yak'uxko'onupe'e jeja too' aajy jetse'e je jayu nutee'n-jut tyuktee'njut.

Je ta'kxpa tukmu'a'ixmojkin

(Mr. 4.21-25; Lc. 8.16-18)

¹⁴ Miits xa ve'e je ta'kxpa jo'n yaja naxviijn. To'k je kajpun juu' ve'e jem kopk kajxm, ka'a tse'e y'oya jetse'e yakyo'otsut. ¹⁵ Ka'a xa ve'e je ta'kxpa yakna'ak jetse'e ti yaktuknaxjoput; kajxm je'e ve'e yakpum jetse'e dukuta'kxut anañujoma je jayuda juu' ve'e jep tujkp. ¹⁶ Nay ve'empats miitse'eda, ve'em ax jo'n je ta'kxpa je numay jayu dukutu'kx, yaknyke'xnatakada je y'oy je'e jeja je jayu vyinkujk; ku je'e ve'e du'ixtat je y'oy je'e juu' ve'e mtoondup, yakmajadap yakjaanchadapts je'e ve'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm.

Oy je'e ve'e je Moisés je pyava'nun

(Lc. 16.16-17)

¹⁷ Ka'a xa miitse'e mvinmaydat jets je'e atse'e nnumiin jets atse'e nyakutokiyut je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e jyavyejttu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Ka je'e kajxapts atse'e nmiijn jets ats je'e ve'e nyakutokiyut; je'e kajxe'e jets ats je'e ve'e nkutyonut jets atse'e nkojtsva'atsut ti ve'e tyijp. ¹⁸ Tyuvam xa ats miitse'e nnaajmada, namvaate'e y'it ya tsajmit it jets ya naxviijnit it, tonkaxjup tse'e nujom je pava'nun; dumaja dumootska je'e ve'e je pava'nun, tonkaxjupts je'e ve'e. ¹⁹ Je'e kajx tse'e, pan pan xa ve'e dukakutyoomp je pava'nun, dukanyumaja je'e ve'e je pava'nun, jetse'e ve'em je jayu dutuk'ix, je'e tse'e dunupi'kikaxup je jayu juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm; ax pan pan tse'e dukutyoomp je pava'nun jetse'e ve'em je jayu dutuk'ix, numajapts je'e ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm. ²⁰ Kux ve'em ats miitse'e nnaajmada, ve'em xa ve'e dutsak jetse'e nuyojk oy xtondat juu' ve'e je Nte'yam chajkp jets ka'a ve'e juu' ve'e tyoondup je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je fariseotajk. Pan ka'a tse'e ve'em xtonda, ka'a tse'e mtakadat jem je Nte'yam y'am kya'm.

Ku je jayu jyotma'aty

(Lc. 12.57-59)

²¹ Ta ve'e x'amotunaxta ku ve'e jidu'um je jujpit jayu yaknuujmidi: "Ka'a tse'e myakjaju'oo'ktat, kux jyapana pan pane'e yakjaju'oo'kp, yakmo'opts je'e ve'e je tsaachpaatun." ²² Ax nmuyjmidupts ats miitse'e jets jyapana pan pane'e je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a dumuejkkup, yaktokimpayo'oyuyps je'e ve'e. Pan

pane'e je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a dvyinkojtspejtp, tokimpayo'oyjadapts je'e ve'e pan pan jatye'e dunumajidup jep tsaptujkp. Pan pan tse'e ka vijap dutijp je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a, kutsa'aga tse'e jetse'e jem janjootm yakpaamnit.

²³ Ax ve'em tse'e, pan myaknajkxtup xa ve'e je myax-ta joma ve'e je Nte'yam xvinjavada xvintsagada, jetse'e jem xjaa'myestat jets mmuejkkjudepe'e nuto'k je m'utsta je m'ajchta ukpu nuto'k je m'utsta je mtsa'ada, ²⁴ maso'oktanumts jeja je myaxta jetse'e najkx too'vajkp je'e xmaatnamyujot'oyajada, van'it tse'e mvimpijttinuvat jetse'e je myaxta je Nte'yam xtukkatakat.

²⁵ Pan jem xa ve'e pane'e mnuxa'ajidup jetse'e xmaatnajkxta jeja je yakkutojkpa vyinkujk, tukmaatkojts'oyada tse'e jeja too' aajy, ve'em tse'e jem je tokin payo'yva kya'm mkayakpamdat. Kux pan mpaajmjudup xa ve'e jem je tokin payo'yva kya'm, je tokin payo'yva tse'e jem je tojpa kya'm mpamjadap jetse'e mpoxuntakpamjadat. ²⁶ Tyuvam xa atse'e nva'an jets ka'ajame'e mpitsumdat jep poxuntujkp vi-name'e xkakuvetta nujom juu' ve'e myojidup.

Ku je jayu je navyajkun duyavintsakintoki

²⁷ Ta ve'e x'amotunaxta ku ve'e jidu'um yakkats: "Ka'a tse'e xyavintsakintokidat je navyajkun." ²⁸ Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets opyana pan pane'e dunu'ixp to'k je ta'axtajk jetse'e dutsak jetse'e dumaatnayjayepjut, ta tse'e jem jya'vin kajxm je ta'axtajk dutukmaatnyavintsakintoki je navyajkun.

²⁹ Pan myaktokintoojnjudup xa ve'e je m'aka'yun viijnda, tunyapitsumda tse'e jetse'e x'uxkojttat, kux nuyojk oy je'e ve'e jetse'e to'k viijn je mni'kxta je mkopkta xyakutokidat jets ka'a ve'e ku ve'e nujom je mni'kxta je mkopkta yakpaamnit jem janjootm. ³⁰ Pan myaktokintoojnjudup xa ve'e je m'aka'yun ka'ajta, tunkuspoxta tse'e jetse'e x'uxvuvuptat, kux nuyojk oy je'e ve'e jetse'e to'k viijn je mni'kxta je mkopkta xyakutokidat jets ka'a ve'e ku ve'e nujom je mni'kxta je mkopkta yakpaamnit jem janjootm.

Ku je yaa'tyajk je nuda'ax dumasookni

(Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)

³¹ Kojtstuva tse'e je jayu jidu'um: "epyana xa ve'e pan pane'e je nuda'ax dumasookuvaannup, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e too'vajkp dumoot je nak joma ve'e yak'ixut jets ka'a je'e ve'e du'uknuda'axini."

³² Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets pan pan yaa'tyajke'e dumasooknup je nuda'ax, pan ka je'e kajxap ku ve'e je nuda'ax duyavintsakintoki je navyajkun, je yaa'tyajk kajx tse'e je ta'axtajk duyavintsakintoki je navyajkun ku ve'e je viijnk yaa'tyajk dupuk. Ax je'e tse'e juu' ve'e ux'ook dupajkp je ta'ax-tajk juu' ve'e je nyayaa'y tumyasookjini, nay yakvintsakintokivapts je'e ve'e je navyajkun.

Ku je jayu je Nte'yam duyaknaxy ukpu ti jaty

³³ Tã ve'e x'amotunajxtuva ku ve'e jidu'um je jujpit jayu yaknuujmidi: "Kutyonu je vaanduk juu' ve'e tux-pum pan je Nte'yame'e tuxyaknaxy." ³⁴ Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets ka'a ve'e je Nte'yam xyaknãxtat ku ve'e je vaanduk xpãmda. Ni ka'a tse'e je tsapjootmit it xyaknãxtat. Pan ve'em xa ve'e xtonda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam kuxyaknajxti, kux jeme'e je Nte'yam je kyutojkun tsuujntkun. ³⁵ Ka'a tse'e ya naxviijnit it xyaknajxtuvat. Pan ve'em xa ve'e xtonda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam kuxyaknajxti, kux ve'em ya'a ve'e ya naxviijnit it ax jo'n je va'kpejtun joma ve'e je Nte'yam je tyek kuduyukkã. Ka'a tse'e je Jerusalen xyaknajxtuvat. Pan ve'em xa ve'e xtonda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam kuxyaknajxtuva, kux je Maja Yakkutojkpa je'e ve'e je kyajpun. ³⁶ Ni je mkuvajka tse'e xkayaknajxtuvat, kux ka'a ve'e m'o'yixjada jetse'e xyakvimpittat otyo'ka je mvaajyta yak uk pootp. ³⁷ Jidu'ume'e mva'andat "ve'em" ukpu "ka'a"; kux juu' ve'e nuyojk jaa'kyakkojtsp, je ko'oyjãuvapts je'e ve'e duyakjẽjip.

Ku je jayu dutonumpit juu' ve'e ka oyap

(Lc. 6.29-30)

³⁸ Tã ve'e x'amotunajxtuva ku ve'e jidu'um yakkãts: "Pan pane'e je jayu je vyijn duyakma'tp, je tyaats duyavajntkp, nay vanxupjyam tse'e yaktoonnuvat." ³⁹ Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets ka'a ve'e xtonumpijtxadat juu' ve'e ka oyap pan pane'e mmutokintoojnjudup; ñojk'oy xa ve'e, pan pane'e m'akupa'kxi-jidup to'k ado'om aaj, mooyduva tse'e jado'k ado'om jetse'e mjaa'k'akupa'kxajadat. ⁴⁰ Pan pan tse'e mnux-a'avaajnjjudup jetse'e je mvitupa'tk mpajkuxjada, masooktuva tse'e jetse'e je mvituni'kx mpajkuxjadat. ⁴¹ Pan myaktuk'akee'yidup xa ve'e jetse'e juu' xpat-sãmdat kojkm legua, ax mpatsãmdap tse'e jakojkm legua. ⁴² epyana pan pane'e juu' m'amotujjudup, mmo'odap tse'e; pan pan tse'e juu' anuu'kx m'amotujjudup, ka'a tse'e xtso'oxpãktat.

Tsoкта je jayu pan pane'e mtso'oxpajkjjudup

(Lc. 6.27-28, 32-36)

⁴³ Tã ve'e x'amotunajxtuva ku ve'e jidu'um yakkãts: "Tsoкта pan pane'e mtso'okjjudup; ka'a tse'e xtsoktat pan pane'e mtso'oxpajkjjudup." ⁴⁴ Ax atsts miitse'e nnuujmidup: Tsoкта pan pane'e mtso'oxpajkjjudup, amotuda je Nte'yam jetse'e dukunoo'kxut pan pane'e mko'o'nykojtsijidup, otyoojnjada pan pane'e mko'otyoojnjudup, nutsapkotsta jetse'e je Nte'yam oy tyo'nuxjadat pan pane'e mvinkojtspejtjudup jets pan pane'e mjomtoojnjjudup mtitoojnjudup, ⁴⁵ ax ve'em tse'e mnyke'xnatãkadat jets nTee'imdupe'e je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm. Kux ku xa ve'e je aampa xaaj duyakpitsum, tyuknu'aampyts je'e ve'e juu' ve'e oy jayu jets juu' ve'e ko'oy jayu, yakjẽjipst je'e ve'e je tooj jetse'e duyaknu'uj pan pan jatye'e tuv jãyuvudup joo-

jntykidup, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e jomjãyuvudup tijãyuvudup jetse'e jyonjoojntykada tyijoojntykada. ⁴⁶ Pan je'e'ejji xa miitse'e mtsojktup pan pane'e mtsojktjudup, ¿ti o'yin tse'e mpãktap je'e kajx? Je kupa'mun pakmojkpa paat xa ve'e ve'em jyãtukada.

⁴⁷ Pan je'e'ejji ve'e mkojtspo'o'kxtup juu' ve'e mmaat-nayja'vijidup, ¿ti o'yints miitse'e mtoondup jets ka'a ve'e je viijnk jãyuda?, kux nay vanxupjyame'e dutoonduva pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada. ⁴⁸ Va'ajts tse'e mnaajk'ijtidinit, ve'em ax jo'n ñaajk'itju va'ajts je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm.

Ku je jayu je y'oy je'e dutun

6 'Ku xa ve'e xtonda je y'oy je'e, ka je'e kajxap tse'e xtõndat jetse'e je jayu du'ixtat juu' ve'e mtoondup. Pan je'e kajx xa ve'e ve'em xtonda jetse'e je jayu m'ixjadat, ka'a tse'e oy mtonumpijtxjadat je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm. ² Je'e kajx tse'e, ku tse'e xputãkadat je'e pan pan jatye'e katih'ij-tuxjudup, ka'a tse'e anañujoma je jayu xtuknujãvadat, kux ve'eme'e jyãtukada jep tsaptujkp jets jeja too' aajj pan pan jatye'e mejts'aajta mejtsjootta. Je'e kajxts je'e ve'e ve'em dutõnda jetse'e je jayu y'oñukõtsajadat. Tyuvam xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e oy je Nte'yam tyonumpijtxjadat, nvaatani je'e ve'e ku ve'e yak'oñukõtsidi. ³ Ax kuts miitse'e je jayu xmo'odat juu' ve'e katih'ij-tuxjudup, ve'em tse'e xtõndat jetse'e ni pana dukanjãvat. ⁴ Pan ve'em tse'e xtonda, oy tse'e mtonumpijtxjadat je nTee'amda, juu' ve'e du'ixp nujom juu' ve'e kanuke'xnatãkip jeja je jayu vyinkujk.

Ku je jayu chapkãts

(Lc. 11.2-4)

⁵ Ku miitse'e mtsapkotstat, ka'a tse'e ve'em mtsapkotstat ax jo'n je'eda juu' ve'e mejts'aajta mejtsjootta, tẽnip tse'e chapkotsta jep tsaptujkp jets joma ve'e je too' ñavyinnaxyju, je'e kajxts je'e ve'e ve'em dutõnda jetse'e je jayu y'ixjadat ku ve'e chapkotsta. Tyuvam xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e oy je Nte'yam tyonumpijtxjadat, nvaatani je'e ve'e ku ve'e je jayu ve'em y'ixjada. ⁶ Ax kuts miitse'e mtsapkotstat, tãkadats jep mtujkp, aka'ada je mtajk, van'it tse'e xmukõtstat je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm. Pan ve'em tse'e xtonda, oy tse'e mtonumpijtxjadat je nTee'amda, juu' ve'e du'ixp nujom juu' ve'e kanuke'xnatãkip jeja je jayu vyinkujk.

⁷ Ku ve'e mtsapkotstat, ka'a tse'e xkojtsumpittat xkojts'atajat, ve'em ax jo'n jyãtukada pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada, ve'eme'e vyinmayda jets amotunãxjadap je'e ve'e je Nte'yam ku ve'e ooy tyunkõtsa. ⁸ Ka'ats miitse'e ve'em mjãtukadat, kux namka'ana miitse'e je Nte'yam juu' x'amotuda, ñuja'vipts je'e ve'e juu' ve'e mka'ijtxjudup. ⁹ Jidu'um tse'e mtsapkotstat:

Aats je nTee',

tsapjootm xa mits jeme'e,

va'ajts aaj va'ajts jootts mitse'e,

jetse'e myakvinjãvat myakvintsa'agat.

¹⁰ Yakmiinni to'k aaj je mkutojkun.

Ve'em ax jo'n jem tsapjootm tyunjü juu' mitse'e mt-sajkp,

ve'em tse'e tyoojnjuvat yaja naxviijn.

¹¹ Mooyk aats uxym je kaaky je naaj juu' aatse'e jóvum xaaj ntukjoojntykip.

¹² Mee'kxjik aats je ntökin,

ve'em ax jo'n aatse'e ntökinmee'kxpa pan pan jaty aatse'e xmutökintoomp.

¹³ Kadi aats to'k aaj xmasa'ak jets aatse'e nka'at jem je ko'oyjáyuvap y'am kya'm;

mitsts aatse'e x'ixup xjayéput, x'axajtókup,

ve'emts aatse'e xkah'amaadaagat je kyo'oy je'e.

Kux xa'ma kajx mitse'e xka'ma je kutojkun, je makkin, jets je majin. Amén.

¹⁴ Pan mtökinmee'kxtup xa miitse'e pan pane'e mmutökintoojnjudup, mtökinmee'kxjadap tse'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm; ¹⁵ ax pan ka'a tse'e xtökinmee'kxta je jayu juu' ve'e mmutökintoojnjudup, nay ka'ava tse'e je nTee'amda mtökinmee'kxjudup.

Ku je jayu y'ayooja

¹⁶ Ku xa miitse'e m'ayoojadat, ka'a tse'e je mviiinda je m'ajta xyakma'attat, ve'em ax jo'n jyátukada je'eda juu' ve'e ijttup mejts'ajta mejtsjootta, kux ve'em je'e ve'e jyátukada jetse'e je jayu dúnjávadat jets ayoojidup je'e ve'e. Tyúvam xa aats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e oy je Nte'yam tyonumpijtxjadat, nvaatani je'e ve'e ku ve'e je jayu y'ixjada jets ayoojidupe'e. ¹⁷ Ax miits, ku tse'e m'ayoojadat, navyimpojjada nay'apojjada jetse'e oy mnavyoo'kjadat, ¹⁸ ve'em tse'e je jayu dukanujávadat jets m'ayoojidupe'e. Pan ve'em tse'e xtonda, oy tse'e mtonumpijtxjadat je nTee'amda, juu' ve'e d'ixp nujom juu' ve'e kanuke'xnatajkip jeja je jayu vyinkujk.

Je o'yin juu' ve'e jem tsapjootm

(Lc. 12.33-34)

¹⁹ Ka'a tse'e xnupajkpéttat je o'yin juu' ve'e yaja naxviijn, joma ve'e je tótuk juu' jaty dutukka'yini, joma ve'e juu' jaty vyintoki, jets joma ve'e je mee'tspa tyákada; ²⁰ ñojk'óye'e xnupajkpéttat je o'yin juu' ve'e jem tsapjootm, joma ve'e je tótuk juu' jaty dykatukkaya, joma ve'e juu' jaty kyavintoki, jets joma ve'e je mee'tspa kyatákada. ²¹ Kux pan joma xa ve'e y'it juu' ve'e m'ixtup mjayejptup, nay jeejyam tse'e y'ijtpa je mjootta je mja'vinda.

Ve'em xa ve'e je jayu je vyiiin ax jo'n je jayu je jyoot je jya'vin

(Lc. 11.34-36)

²² Ve'em xa ve'e je jayu je vyiiin ax jo'n je jayu je jyoot je jya'vin. Pan oy xa ve'e je mviiinda, m'ixtup tse'e oy. Ax pan ma'at tse'e je mviiinda, koo'ts tse'e je mni'kxta je mkopkta tyañ. Nay ve'empats je'e ve'e maat je mjootta je mja'vinda. Pan va'ajts tse'e je mjootta je mja'vinda, je y'oy je'e tse'e mtoondup; ax

pan m'ajootidup tse'e je kyo'oy je'e jetse'e vintok m'it-ta, je kyo'oy je'e tse'e mtoondup, ve'emts miitse'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e ijtp jeja akoo'ts it jaat jetse'e nuyojk kukoo'ts tyañ jets ka'a ve'e je viints jayu.

Je Nte'yam jets je meen

(Lc. 16.13)

²⁴ Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e mejtsk je vyintsán dujayéput, kux to'ke'e dutsókut, jado'k tse'e dutso'oxpákut, to'ke'e dumutónut dumupákut, jado'k tse'e diviiijn'ixut. Nay ve'empa tse'e je jayu juu' ve'e jem je meen kya'm naajk'ijtpup, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e je Nte'yam dupanajkxut.

Y'ixp jyayejpp tse'e je Nte'yam pan pan jaty je y'ónuk

(Lc. 12.22-31)

²⁵ Je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada, ka'a tse'e xvinnáydats je mkaakya je mnaajta ti ve'e mtukjoojntykadap, ni ka'a tse'e xvinnáydats je mvitta je mxoxta juu' ve'e mjayejptap. ñumájip je'e ve'e nuyojk ku ve'e je jayu jyoojntyka jets ka'a ve'e je kaaky je naaj juu' ve'e jyayejpp; ñumájip je'e ve'e nuyojk je jayu je ñi'kx je kyopk jets ka'a ve'e je vit je xox juu' ve'e jyayejpp. ²⁶ Ixta vintsö ve'e je jeyva tánuk kyani'ipta, ka'a tse'e je taajm dupakmokta, ka'a tse'e tii joma ve'e dyak'ittat je tyukjoojntykinda; óyam tse'e vye'ema, yakjoojntykijidup tse'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm. Kadi xvinnáydats, nuyojk xa miitse'e ooy xtunjaa'knúmájada jets ka'a ve'e je jeyva tánuk. ²⁷ Jyatunvinmay je'e ve'e, zpants miitse'eda juu' ve'e o'yixjup jetse'e ñaajkyónjut jado'k noox?

²⁸ ¿Ax tyajx tse'e xvinnáydats je mvitta je mxoxta? Ixta vintsö ve'e je ojts jaatit puj yee'kta, ka'a tse'e tyonda, ka'a tse'e pyii'tta kyojta; ²⁹ ax ve'emts atse'e nva'añ jets óyame'e je yakkutojkpa Salomón va'ajts tsoj tyunnaxyaxju y'ijtp, ka'a tse'e dumuvaa'ty ax jo'n je puj. ³⁰ Pan ve'em tse'e je Nte'yam dyaktsojupuk je aajy je ojts juu' ve'e uxym yee'kp jetse'e kep je jaajin pyaatjinit, zvintsöts je'e ve'e je Nte'yam mkamo'ojadat pan ti ve'e mnatyukxóxadap? ¿Vee'nji xa ve'e je Nte'yam xjaanchjávada! ³¹ Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e mnaajkvinnáydats jetse'e mva'andat: "¿Tis vine'e nka'yumdap n'ookumdap?", ukpu "¿Tis vine'e nnatyukxojxumjadap?" ³² Kux nujom je'e ve'e, yakvinkópkidupts je'e ve'e je jayu pan pan jatye'e je Nte'yam dyaka'ixada; ax je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, ñuja'vipts je'e ve'e pan ti uu'me'e xka'ijtimdup. ³³ Ax ve'em tse'e, yakvinkópkada ooy jetse'e m'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e xtoondinit juu' je'e ve'e chajkp, ve'em tse'e myakmooyduvat juu' ve'e mkáydap m'oo'ktap jets juu' ve'e mnatyukxóxadap. ³⁴ Kádits xvinnáydats juu' ve'e kep mínup, kux jé-jape'e kep juu' ve'e mvinmáydats. To'k to'k je xaaj, ve'em tse'e je vinnáydats dyakjeja.

Ka'ats uu'me'e je jayu ntokimpayo'yumdat

(Lc. 6.37-38, 41-42)

7 'Ka'ats miitse'e je jayu xtokimpayo'oydat, ve'em tse'e je Nte'yam mkatokimpayo'yjüduvat. ² Kux ve'em pan vintso ve'e je jayu xtokimpayo'oyda, nay vanxúpjyam tse'e je Nte'yam mtokimpayo'yjüduvat; uk pan vintso ve'e je mjáyuvinda, nay je mjáyuvinda tse'e vimpítup. ³ ¿Vintsose'e y'o'yixjut je'e juu' ve'e je maja tokin dumaat, jetse'e dyputákat je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je chá'a juu' ve'e vee'nji je tokin dumaat? Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e jep vyiimp to'k je kup juu' ve'e va'ajts maj jetse'e dutsak jetse'e dyputákat je y'uts juu' ve'e je pi'k po'ox tuvintákaja. ⁴ Van'it tse'e je y'uts dunujjma: "Va'an ats dyakpítsumu je pi'k po'ox juu' ve'e jep mviimp." ⁵ ¡Mejts'aaj mejtsjoot xa je'e ve'e juu' ve'e je maja tokin dumaat! Yaknuva'ache'e too'vajkp dutsak je maja tokin juu' ve'e jyayejpp, van'itnum tse'e y'o'yixjut jetse'e dyputákat je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je chá'a juu' ve'e vee'nji je tokin dumaat.

⁶ 'Ka'a tse'e je ok xmo'odat je Nte'yam jye'e, ka'a tse'e je mpeerlas xvajjadat je keem. Pan mmooydup xa ve'e, tyuktee'ndapts je'e ve'e jetse'e mnupojtukjadat jetse'e myakvintókijadat.

Amótuda juu' je Nte'yam, íxtada, jets kojtspo'o'kxta je-ja tak'aagui

(Lc. 11.9-13; 6.31)

⁷ Amótuda juu' je Nte'yam, jetse'e myakmo'odat; íxtada, jetse'e xpaattat; kojtspo'o'kxta jeja tak'aagui, jetse'e je Nte'yam myak'avaatsuxjadat. ⁸ Kux pan pan xa ve'e je Nte'yam juu' du'amótup, yakmo'op tse'e; pan pan tse'e juu' du'íxtip, pyaatyp tse'e; pan pan tse'e kojtspo'o'kxp jeja tak'aagui, yak'avaatsuxjup tse'e je Nte'yam.

⁹ Onuk tee'da ónyk taakta, ku xa ve'e je m'ónukta m'amótujadat je tsapkaaky, zje tsaaj tse'e mmo'odap? ¹⁰ Ku tse'e m'amótujadat je ajkx, zje tsaa'n tse'e mmo'odap? ¹¹ Mjako'oyjáyuvada xa miitse'eda, mnuja'vidup tse'e jetse'e xmo'odat je y'oy je'e je m'ónukta; ax je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, nuyojkts je'e ve'e dumo'ot je y'oojyit je'e pan pan jatye'e amótu-judup.

¹² Ax ve'em tse'e, pan vintso xa ve'e xtsokta jetse'e je jayu mto'nuxjadat, ve'emts miits je'e ve'e xtoojnjiduvat, kux je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e jyavyejttu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e je jayu dutuk'íxtup jets ti ve'e yaktónup ku ve'e je jayu ñachókjada vimpit atuj.

Je aka'a juu' ve'e mootskji vyiijn tukmu'a'ixmojkin

(Lc. 13.24)

¹³ Tákada joma ve'e je aka'a juu' ve'e mootskji vyiijn. Kuxe'e je aka'a jets je too' juu' ve'e je jayu dyaknajkxp joma ve'e vyintókidinit, maja viijnts je'e ve'e, numayts je'e ve'e juu' ve'e je tso tajkidup. ¹⁴ Ax je aka'a jets je too' juu' ve'e je jayu dyaknajkxp joma ve'e xa-

ma kajx jyoojntykidinit, pi'kji jets mootskjits je'e ve'e vyiijn, nu'eejyits je'e ve'e juu' ve'e je tso tajkidup.

Yaknuja'vipts je'e ve'e je kup vintso ve'e ty'a'ma

(Lc. 6.43-44)

¹⁵ Myakkópkadap tse'e ooy je'e kajxta pan pan jatye'e natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je mu'uk lobo juu' ve'e napyaaajmup je pi'k carnero jo'n jetse'e jeja numay carnero akujk tyaka. ¹⁶ Mnujávadap tse'e jets pan je'e ve'eda ku ve'e x'íxtat vintso ve'e juu' dutonda, kux ka'a xa ve'e je tsaaydum taajm ukpu je higo taajm yak-tuk jem ápit kajxm. ¹⁷ Nujom je oy ju'kx kup, je ooyit ju'kx tse'e yaktá'mip; jets nujom je ko'oy ju'kx kup, je ko'oy ju'kx tse'e yaktá'mip. ¹⁸ Ka'a tse'e je oy ju'kx kup dyaktá'ma je ko'oy ju'kx; ni ka'a tse'e je ko'oy ju'kx kup dyaktá'ma je oy ju'kx. ¹⁹ Nujom tse'e je ju'kx kup juu' ve'e dukayaktá'mip je ooyit ju'kx, yakpojxukpts je'e ve'e jetse'e jem janjootm yakpaamnit. ²⁰ Ve'emts miitse'e xnujávadat pan pan jatye'e oy jayu pan pan jatye'e ko'oy jayu ku ve'e x'íxtat pan vintso ve'e juu' dutonda.

Ka anañujómap xa ve'e tyákadat jem je Nte'yam y'am kya'm

(Lc. 13.25-27)

²¹ 'Ka nujómap xa ve'e tyákadat jem je Nte'yam y'am kya'm pan pan jatye'e atse'e xtijitup "Vintsán, Vintsán"; je'ejyjida ve'e pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e chájkp ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm. ²² Numay xa atse'e xnaajmadat je xaa: "Vintsán, Vintsán, mits je mkutojkun kajxts aatse'e je Nte'yam je y'ayook nkojtsnáxy y'ijt jets mits je mkutojkun kajxts aatse'e je ko'oyjáyuvap nyakpítsum y'ijt jem je jayu jya'vin kajxm, mits je mkutojkun kajxts aatse'e je mújit atuva ntun y'ijt." ²³ Ax van'itts atse'e nnaajmadat: "Ni vin'ita xa miitse'e mka'itta ats je njáyuda; vinva'kva'atsta ats miitsta pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap."

Je tajk juu' ve'e tsoo'ntk jeja tsakujx jets je tajk juu' ve'e tsoo'ntk jem po'o ni'kxm

(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

²⁴ Pan pan xa ve'e du'amotunajxp juu' atse'e nkajtsp jetse'e ve'em dutún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je vij jayu juu' ve'e je tyajk dupaam jeja tsakujx. ²⁵ Ku tse'e je it tyuuj, jetse'e je naaj kyompejt y'ojspejt, jetse'e je makp poj tyunnajxni jetse'e dupati'ts je tajk, ax ka'a tse'e kyitu, kux jeja ve'e tsakujx choo'ntk. ²⁶ Ax je'e tse'e juu' ve'e du'amotunajxp juu' atse'e nkajtsp jetse'e ve'em dukatún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e ka víjap, juu' ve'e je tyajk dupaam jem po'o ni'kxm. ²⁷ Ku tse'e je it tyuuj, jetse'e je naaj kyompejt y'ojspejt, jetse'e je makp poj tyunnajxni jetse'e dupati'ts je tajk, van'it tse'e je tajk kyítuni. ¡Ooyam tse'e tyunvintóki!

²⁸ Ku ve'e je Jesús kyojtskujx, atuva atóki tse'e je numay jayu je y'ixpakun dutuktaandi ²⁹ kux je kutojkun

maate'e kyajts, ka ve'emap ax jo'n je tsaptujkpit yak'ix-pajkpatajk.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e lepra-pajkjuv

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

8 Ku ve'e je Jesús vyajntyk jem tonun viinm, van'it tse'e numay je jayu pyanjxjidi. ² Van'it tse'e vyinkutámiji to'k je jayu juu' ve'e leprapajkjuv, jetse'e je Jesús dıvinkoxkteni, jetse'e dınuujmi:

—Vintsán, pan mtsajkp xa mitse'e, m'o'yixjup tse'e jets atse'e xtuknuva'atsut ya lepra pa'am.

³ Van'it tse'e je Jesús je kya'aj tyuknukoonji jetse'e je pa'am jayu dınuujmi:

—Ntsajkp xa atse'e. Va'ajts tse'e mtaanni.

Ku ve'e ve'em vyaajñ, tun jatyi tse'e je lepra pa'am ñıvaatsjini. ⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ni pana xa ve'e xkavaajnat pane'e tumyakjotkada'akyju. Najkxu joma ve'e je tee' jetse'e du'ixut jets ta ve'e mjotkada'aky, van'it tse'e xyóxut juu' ve'e je Moisés pyavaan ku ve'e je jayu kyoo'kpajkjini je lepra pa'am, ve'em tse'e anañujoma dınujavadat jets távani ve'e je pa'am mnuva'achju.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je tojpatajk je vyintsán je tyoompa

(Lc. 7.1-10)

⁵ Ku ve'e je Jesús tyajki jem capernaumit kyajpun jootm, van'it tse'e vyinkutámiji to'k je tojpa juu' ve'e dınuvintsánip numókupx je tojpatajk. Van'it tse'e je Jesús dımunoo'kxtk. ⁶ Jidı'um tse'e vyaajñ:

—Vintsán, jeme'e tak'am ats je ntoompa pya'amma'aj, mojkp je'e ve'e jetse'e ooy tyuntsaachpaa'ty.

⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Najkxuts ats je'e duyakjotkada'akyju.

⁸ Van'it tse'e je tojpatajk je vyintsán y'atsaajv:

—Vintsán, ka'a xa atse'e nvinmachju jetse'e jep ats ntujkp mtákat; koojyji ve'e va'anı jetse'e jyotkada'akut, ax jotkada'akupts je'e ve'e. ⁹ Kux jem xa ve'e pan atse'e xyakkutojkjip, jempa tse'e ats je ntojpa juu' atse'e nyakkutojkjivap. Ku atse'e to'k nmuujma jetse'e ñajkxut, najkxpts je'e ve'e; ku atse'e jado'k nmuujma jetse'e myınut, miimpts je'e ve'e; ku atse'e je ntoompa juu' ntukpava'añ, tyuumpts je'e ve'e.

¹⁰ Ku ve'e je Jesús du'amotunajxy, atıva atoki tse'e tyaañ jetse'e jidı'um dınuujmi je jayu juu' ve'e panajkxjıdup:

—Tyıvam xa ats miitse'e nnaajmada jets yaja ve'e nujom israeejlit y'it jaatta, ni to'kats atse'e nkapaa'ty juu' atse'e xjaanchja'vip ax jo'n ya jayu. ¹¹ Atsts miitse'e nnuujmidup jets je'yadape'e numay juu' ve'e tsoo'ndap jem joma ve'e je xaaj pyısum jets jem joma ve'e je xaaj tyaka, myaat'ajxtuktaps je'e ve'e kaayva je Abraham, je Isaac, maat je Jacob jem je Nte'yam kyutojkun jootm; ¹² ax je'eda pan pan jatye'e uktukka-daakjıdup jetse'e jem kuy'itta, yakpámdaps je'e ve'e jem akoo'ts itum. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit.

¹³ Van'it tse'e je Jesús dınuujmi je tojpatajk je vyintsán:

—Najkxni jem mtak'am, va'an ve'em dıtunju ax jo'n tıxjaanchjáva.

Tun je'yji tse'e je tyoompa jyotkadaakni.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky je Simón Pedro je mya'vut taak

(Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39)

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem je Pedro tyak'am. Jem tse'e du'ix je Pedro je mya'vut taak pya'amma'aj, jampajkjuv. ¹⁵ Van'it tse'e je pa'am jayu jem kya'm dımajch jetse'e je jaajn ñıvaatsjini. Van'it tse'e je ta'ax-tajk pyojtıkni jetse'e je Jesús dupatto'ni.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky numay je pa'am jayu

(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)

¹⁶ Ku ve'e je xaaj tyajkini, van'it tse'e je Jesús dı-tuknuvajkxti numay je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm-da je ko'oyjáyuvap. To'k naxji tse'e je Jesús je ko'oyjáyuvap dımukajts jetse'e duyakpıtsumni; jotkadaaktinu tse'e je pa'am jayu nuvinxupe'e y'ijtti. ¹⁷ Je'e kajx tse'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e kyojts je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías. Jidı'um tse'e vyaajñ: "Je'e xa ve'e xtuknuvaatsumdu je mpajkpamda je n'aampamda."

Numejtsk je jayu juu' ve'e je Jesús dupanajkxuvaandu

(Lc. 9.57-62)

¹⁸ Ku ve'e je Jesús du'ix jets numaye'e je jayu tyunnaa'ténijini, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dupavaañ jetse'e ñáxtat jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am.

¹⁹ Van'it tse'e to'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa je Jesús dıvinkutámi jetse'e dınuujmi:

—Yak'ixpajkpa, mpanajkxuvaampy xa ats mitse'e pan joma ve'e mnujx.

²⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Jep xa ve'e je vaax je y'aaajntk joma ve'e chuuna, jeppe tse'e je jeyva tánuk je pye'en; ax ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdıka Ijtp, ni je'ets atse'e xka'ijtja joma atse'e ya nkuvajk nko'okut.

²¹ Van'it tse'e jado'k je y'ixpajkpa ña'muxji:

—Vintsán, yakajtjik ats to'k aaj jets atse'e je ntee' nyaknaxtákat, van'itts ats mitse'e mpanajkxnit.

²² Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pamiinni ats. Je'eda pan pan jatye'e dukajajeyptup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, va'an tse'e duyaknaxtákada je y'oo'kpada.

Ku je Jesús duyak'atıvi je mak'poj

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³ Van'it tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm maat je y'ixpajkpatajk. ²⁴ Van'it tse'e je mak'poj myiijn joma ve'e je naaj, jetse'e je barco ooy dıtuntukkoo'ya, maap tse'e je Jesús vye'na. ²⁵ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk yojjidi, jetse'e je Jesús dınuujmidi:

—ıVintsán, yaktsookk aats to'k aaj! ;Kunajxumdinup-tam xa ve'e jep na'aakp!

²⁶ Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—¿Tyajx tse'e mtsa'agada? ¡Tun vee'nji ve'e je jaanchja'vin xjayepta!

Van'it tse'e pyojtuk jetse'e dutuknuujmi je poj jets je naaj. Van'it tse'e je poj y'atuvi jetse'e je naaj tyu'ujkajty. ²⁷ Atuva atoki tse'e tyaandi je y'ixpajkpatajk jetse'e ñavyaajniji:

—¿Vintsos ya'a vine'e ya jayu je makkin ooy dutunjayep? ¡Katsupajkjup xa ve'e je poj paat jets je maja na'akaya paat!

Ku je Jesús duyakpítsum je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

²⁸ Ku ve'e je Jesús jye'y jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, jem gadaarait y'it jootm, van'it tse'e numejtsk je yaa'tyaj vyinkutámijidi juu' ve'e pítsumdu jep oo'kpa aajntkup. Va'ajts mu'ukts je'e ve'e y'ijiti, ni pana ve'e kyoo'k'o'yixjini jetse'e jem tso'ñaxut. Numejtsk je yaa'tyaj, jem tse'e jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap. ²⁹ Van'it tse'e mak'k vyaandi:

—¿Ti katsts uu'me'e njayejpumdup?, Jesús, je Nte'yam je y'Onuk. ¿Je'e ve'e tuxnumín jets aatse'e xyaktsaachpaa'tut óyame'e je xaaj dukapaa'tyna?

³⁰ Jékum jaty tse'e numay je keem jya'kxta vye'na,

³¹ van'it tse'e je ko'oyjáyuvap dumunoo'kxtkti je Jesús: —Pan xyakpítsump xa aatse'e, masookk aats to'k aaj jets aatse'e ntuktakat xi keemda.

³² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—It. Tákada.

Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap dutukvaatstini je yaa'tyajka jetse'e je keem dutuktajkidi. Van'it tse'e nujom je keem kyusnoomdi jem tonun viinm jetse'e y'ano'midi jem maja na'akaya jootm. Jep tse'e ñax'oo'kkajxtini.

³³ Van'it tse'e kyeekti je keem íxpada. Ku tse'e jye'ydi jem kajpun kajxm, van'it tse'e je jayu dutukmumaajntykti juu' ve'e tutyunju tukyatsju joma ve'e je keem tujya'kxta jets je yaa'tyajka juu' ve'e jem jya'vin kajxmda tuy'it je ko'oyjáyuvap. ³⁴ Van'it tse'e je kuka-jpun dunúnajxkti je Jesús. Ku tse'e du'ixti, van'it tse'e dumunoo'kxtkti jetse'e jem je'e y'it jootmda pyítsumnit.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je mojkpa jayu
(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

9 Van'it tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm jetse'e jye'y jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, jem joma ve'e ojs chuuna. ² Jem tse'e tyuknúnajxjidi to'k je mojkpa jayu juu' ve'e jem myaajntkun kajxm. Ku ve'e je Jesús du'ix jets jaanchja'vijidupe'e, van'it tse'e je mojkpa jayu dunuujmi:

—Jot'amaja, mee'kx tse'e je mtokin tyañ.

³ Jem tse'e vye'nada je tsaptujkpit yak'ixpajkpa juu' ve'e vinmaaydu: Vyinkojtspejtp xa ya'a ve'e je Nte'yam ku ve'e ve'em vya'añ. ⁴ Ax ñuja'vip tse'e je Jesús vintso ve'e vyinmayda, je'e kajx tse'e du'amotutúvi:

—¿Tyajxts miitse'e mko'oyvinmáyda? ⁵ ¿Tis vine'e ka tso'oxap, ku atse'e je jayu nnuujmi: “Mee'kx tse'e je mtokin tyañ”, ukpu ku atse'e nnaajmat: “Pojtukni jets jaamni”? ⁶ Jetse'e xnujávadat jets njayejpp atse'e je kutojkyun yaja naxviijn jets atse'e je jayu ntokinmee'kxut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Van'it tse'e je mojkpa jayu dunuujmi:

—Pojtukni, pakmojkniits xi mmaajntkun jets najkxni jem mta'k'am.

⁷ Van'it tse'e pyojtukni, jotkada'akyani tse'e vye'na, jetse'e ñajkxni jem tyak'am. ⁸ Ku ve'e je numay jayu du'ix, van'it tse'e cha'kidi jetse'e je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi je'e kajx ku ve'e je jayu dumoojy ya kutojkyun.

Ku je Jesús duvaajv je Mateo
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

⁹ Ku ve'e je Jesús ñujkx, van'it tse'e du'ix to'k je yaa'tyaj juu' ve'e Mateo duxaaj, jeja je'e ve'e chuuna vye'na joma ve'e je kupa'mun dupakmuk. Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pamiinni ats.

Van'it tse'e je Mateo tyeni jetse'e je Jesús dupanajkxni.

¹⁰ Jem tse'e je Mateo tyak'am je Jesús kyay y'uu'k vye'na, van'it tse'e jye'ydi numay je kupa'mun pakmojkpatajka jets je viijnk jáyuda juu' ve'e je jayu tijjudup tókinax jayu. Je'e tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk kaayva dumaaatnajxtu. ¹¹ Ax ku tse'e je fariseotajk du'ixti, van'it tse'e du'amotutúvidi je Jesús je y'ixpajkpatajk:

—¿Tyajx tse'e ya myak'ixpajkpada dumaaatkáy dumaaat'uu'k je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk tókinax jáyuda?

¹² Y'amotunajx tse'e je Jesús, van'it tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa je'e ve'e dutsokta je tso'yiva pan pan jatye'e mak'atsots, je'eda ve'e pan pan jatye'e pajkjudup. ¹³ Je'e xa ve'e vinkopk jetse'e xvinnótudat juu' ve'e tyijp ya kats ya ayook juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jidú'um vaamp: “Je'e xa atse'e nujojnk ntsajkp jetse'e je jayu je tukmo'tun dujayéptat, ka je'epe'e jetse'e je tánuk duyóxtat.” Jidú'um tse'e vya'añ. Ka je'ep xa atse'e nnuumiimp jets atse'e nyaaxjat je jayu juu' ve'e tuv jáyuidup joojntykidup; je'e atse'e nnuumiimp juu' ve'e tókinax jayu, ve'em tse'e vyinmayumpijttinit jetse'e dumasooktinit je kyoy'oy joojntykinda.

Ku je Jesús du'ava'ni pan tyajx kajxe'e je y'ixpajkpatajk kyah'ayoojidi
(Mr. 2.18-20; Lc. 5.33-35)

¹⁴ Van'it tse'e je Yakañejtpa Juan je y'ixpajkpada je Jesús duvinkutámidi jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Tyajxts aatse'e ntun'ayooja jetse'e je fariseotajk ooy tyun'ayoojiduva?, ka'a tse'e mits ya m'ixpajkpatajk y'ayoojada.

¹⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e chaachvinmáyda pan pan jatye'e mi-indup joma ve'e je jayu ñavyukju namvaate'e je ta'ax-pajkpa dumaadada, je'e kajx tse'e kyah'ayoojada. Nay ka'ava tse'e chaachvinmáyda ats ya n'ixpajkpatajk namvaat atse'e n'it ya'a maatta. Ax pyaa'tuups je'e ve'e je xaaj ku atse'e nko'o'k'ijtnit ya'a maatta, van'it tse'e tyyv y'ayoojadat.

Je nam ixpajkun juu' ve'e je Jesús je jayu tyuk'ix

(Mr. 2.21-22; Lc. 5.36-39)

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús dujaa'ktukmu'a'ixmojki. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ni pana xa ve'e je nam vit dukatuk'akaya je pak vit. Pan ve'em xa je'e ve'e kudutún, van'it tse'e je nam aka'yun dyyvaa'nmókut je pak vit jetse'e dutun-jaa'kkaa'tsnit. ¹⁷ Ni pana xa ve'e dukah'ate'miva je nam tsaaydum pa'ajk naaj jem pak ak apajkin jootm. Pan ve'em xa je'e ve'e kudutún, mupájinuups je'e ve'e je ak, ax kooyji tse'e vyintókiyut je tsaaydum pa'ajk naaj jets je ak apajkin. Je'e kajx tse'e je nam tsaaydum pa'ajk naaj yakpum jem nam ak apajkin jootm, ax ve'em tse'e ni juu'a kyavintókiyut.

Je Jairo je ñaax jets je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús je vyit dutoon

(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

¹⁸ Namvaate'e je Jesús ve'em vya'añ vye'na, van'it tse'e to'k je israeejlit jayu je ñuvintsán jye'y jetse'e je Jesús dyyvinkoxkteni, jetse'e dyyvujmi:

—Tun oo'kuvaannupe'e ats je mpi'k naax. Ja'mu to'k aaj jetse'e je mka'aj xtuknukónut, ve'em tse'e jyaa'kjoointykat.

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús tyeni jetse'e dumaadi, nay ve'empa je y'ixpajkpatajk. ²⁰ Van'it tse'e jep je Jesús ñaadup myutámiji to'k je ta'axtajk juu' ve'e makmejtsk joojntani dujajejpp je vinnujkxju pa'am, jetse'e je vyit paa'v dutoojnji. ²¹ Ve'em tse'e dutuujn kuxe'e ñaña'-muxji: Tun kooyji xa ijk atse'e kuntán xi vyit, jotkada'akupts atse'e. ²² Ax van'it tse'e je Jesús y'ixumpijt, jetse'e du'ix je ta'axtajk, jetse'e dyyvujmi:

—Jot'amaja, ta xa ve'e mjotkadaakni je'e kajx ku atse'e tuxjaanchjáva.

Ax je'yji tse'e je ta'axtajk jyotkadaakni.

²³ Ku ve'e je Jesús jye'y jem je israeejlit jayu je ñuvintsán tyak'am, van'it tse'e je xooxpatajk du'ix jets nuy-maye'e je jayu tyunya'axta tyuntsaachvinmáyda.

²⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Najkxta, písumda; ka'a xa ya'a ve'e ya kiix ónuk y'aa'ka, maajji ya'a ve'e.

Van'it tse'e je jayu tyukxiikji. ²⁵ Ku ve'e je Jesús je jayu dyyakpitsumkujx, jetse'e tyajki joma ve'e je kiix ónuk mya'aj, van'it tse'e je pi'k kiix ónuk je kya'aj dukoojnuk, jetse'e je kiix pyojtuk. ²⁶ Ax nujom tse'e jem je it je naax ya ayook vya'kxtk juu' ve'e toojnju kojtsju.

Ku je Jesús dyyakjotkadaaky nujemjtsk je viints jayu

²⁷ Ku ve'e je Jesús chaan, van'it tse'e nujemjtsk je viints jayu pyanajkxjidi, makk tse'e kyojtsti, jetse'e vyaandi:

—iTukmo'tk aats to'k aaj, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup!

²⁸ Ku ve'e je Jesús tyajki jep tujkp, van'it tse'e je viints jayu vyinkutámijidi jetse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—zMjaanchja'vidupe'e jets x'o'yixjup atse'e jets ats ya'a ve'e ntónut?

Van'it tse'e y'atsooovdi:

—Ve'em, Vintsán.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús je viints jáyuda dyyvinkuto'ni jetse'e dyyvujmi:

—Va'an ve'em dutunju ax jo'n xjaanchjávada.

³⁰ Ax vin'ixpajktinu tse'e. Van'it tse'e je Jesús je jayu dutukpavaandi ooy jetse'e jidu'um dyyvujmidi:

—Ni pana ve'e xkatuknujávadat.

³¹ Ax ka'a tse'e ve'em dutoondi; tun kooyji ve'e pyit-sumdi jetse'e ojs jem nujom it jootm je jayu dutukmu-maaydukta juu' ve'e je Jesús tyoon kyojts.

Ku je Jesús dyyakjotkadaaky to'k je oom jayu

³² Tsoo'ndup tse'e vye'nada je Jesús maat je y'ixpajk-patajk, van'it tse'e to'k je jayu yaktuknuyajxiti juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap juu' ve'e oom yaktaajnu. ³³ Ku tse'e je Jesús dyyakpitsumni je ko'oyjáyuvap, van'it tse'e je jayu kyojtspajkni. Atuva atoki tse'e je numay jayu tyankajxti jetse'e ñavyaajnji-di:

—Ni vin'ita xa ve'e kyayak'ixna jetse'e ve'em juu' tyunju yaja israeejlit y'it jaat.

³⁴ Ax jidu'um tse'e je fariseotajk vyaandi:

—Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dyyvintsánikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta, je'ets ya'a ve'e mooyjup je kutoj-kun jetse'e je ko'oyjáyuvap dyyakpitsum jem je jayu jya'vin kajxm.

Tyukmo't tse'e je Jesús je jayu

³⁵ Y'ayo'yp y'anajxyp tse'e je Jesús vye'na nujom je kajpun, je mújit je muutskit, jetse'e je jayu jep tsap-tujkp dutuk'ix je oy kats je oy ayook, je'e ve'e je jayu dyvaajnjip jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu ñapyajmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'm, jetse'e dyy-tuknuvaatsni je jayu ooyjuu' pa'ama. ³⁶ Ku ve'e je Jesús je numay jayu du'ix, tyukmo't tse'e kuxe'e jyomjatta tyijatta jetse'e myayda tyajta ve'em ax jo'n je carnero juu' ve'e je vyinténiva ka'ijttup. ³⁷ Van'it tse'e je y'ix-pajkpatajk dyyvujmi:

—Ooy xa ve'e je jayu juu' ve'e dukah'amotunajxtup-num je oy kats je oy ayook. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je trigo taajm juu' ve'e pakmojkij jem kam jootm; ax nu'eejji tse'e je toompa. ³⁸ Je'e kajx tse'e, amótuda je Kam je ñuvintsán jetse'e je toompa dujaa'kkéxut jetse'e je jayu dutuknujávadat je oy kats je oy ayook.

Ku je Jesús je kutojkun dumoojy je ñumakmejtsk kukátsivada

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

10 Van'it tse'e je Jesús duyaxmujk je ñumakmejtsk ixpajkpada jetse'e dumoojy je kutojkun jetse'e duyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda jetse'e duyakjotkada'aktat je jayu juu' ve'e dujajeyjptup oyjuu' pa'ama.

² Ya'a tse'e je xyaajta je ñumakmejtsk kukátsivada: Simón juu' ve'e yaktukxaaji Pedro, jets je y'uts Andrés, Santiago jets je y'uts Juan, juu' ve'e je Zebedeo je myajntktajkta, ³ Felipe jets Bartolomé, Tomás jets Mateo, je kupa'mun pakmojkpa, Santiago juu' ve'e je Alfeo je myajntk, Lebeo juu' ve'e yaktukxaaji Tadeo, ⁴ Simón juu' ve'e je cananista partido dumaat y'ijit, jets Judas Iscariote, juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup.

Ku je Jesús du'akejva'kxti je y'ixpajkpatajk ka'amaayva

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ Pyakejx tse'e je Jesús je ñumakmejtsk ixpajkpada. Jidu'um tse'e dupavaajñ:

—Ka'a tse'e mnajkxtat joma ve'e chaanada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ka'a tse'e mtákadat jem samaariait y'it jootm; ⁶ ñojk'óye'e xnunajkxtat je israeejlit jáyuda, juu' ve'e je carnero jo'n tokih'ijttup.

⁷ Najkxu xtukka'amáyda jetse'e ñapyaajmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'm, kux yaaxuxjudupe'e je Nte'yam jetse'e jem y'ijttinit. ⁸ Yakjotkada'akta je pa'am jayu, yakjoojntypákta je oo'kpa, tuknuva'atsta je pya'am pan pan jatye'e leprapajkjudup, jets yakpítsumda je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda. Nunve'emji ats miitse'e ya kutojkun nmo'oda, nay nunve'emji tse'e xtoojniduvat je maa'yun je jáyuda ya kutojkun kajx.

⁹ Ka'a tse'e ti xmutsoo'ndat juu' ve'e m'ajootadap je ja too' aajy, ka'a tse'e xmutsoo'ndat je oro meen, ka'a tse'e je plata meen, ni ka'ava tse'e je cobre meen

¹⁰ ukpu je apajkin. To'k ni'kxji ve'e je mvit xmunajkxtat. Ka'a tse'e xmutsoo'nduvat je ka'ajk ukpu je tajk. Ku xa ve'e mnajkxtat ka'amaayva, tukkadaakjudupts je'e ve'e je jayu juu' ve'e m'amotunáxadap jetse'e mmo'ojadat je mtukjoojntykinda, kux je toompa, vyinmajtsjup je'e ve'e jetse'e yakmujóyut.

¹¹ 'Kujyajomakajpункjuxa tse'e mtákadat, íxtada je jayu juu' ve'e m'amotunáxadap jetse'e mkuvákjadat, jem tse'e je'e tyak'am mnamyájadat pan vinxup xaaj ve'e mtanava'anda. ¹² Ku ve'e jep tujkp mtákadat, kojtspo'kxta tse'e jidu'um: "M'ijttinup tse'e je Nte'yam je y'oy joot maat." ¹³ Pan mkuvajkjudup xa ve'e, mo'ojadapts je'e ve'e je Nte'yam je y'oy joot. Ax pan ka'a tse'e mkuvákjada, vaajnada tse'e je jayu jets ka'a ve'e je Nte'yam myo'ojadat je y'oy joot. ¹⁴ Ax pan pan tse'e mkakuvajkjudup, ni dukah'amotunaxta je m'ayookta, mpítsumdinup tse'e jep tyujkp ukpu jem kyajpun jootm jetse'e xvinoxíttat je mtektá jetse'e vyánukut je

naxvay juu' ve'e tuxpava'akta jem, ve'em tse'e je nujavín dujayéptat jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup. ¹⁵ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, ku ve'e dupaa'tut je xaaj jetse'e je jayu yaktokimpayoy'ynit, nuyojk tse'e je tsaachpaatun yakmooydinit je jayu juu' ve'e jem kajpun kajxm tsuunidup jets ni ka'a ve'e je sodómaait jets je gomoorrait jáyuda.

Yakjomtoondup yaktitoondup tse'e pan pan jatye'e je Jesús dupanajkxtup

¹⁶ 'Amotunaxta! Mpakejxtup xa ats miitse'e jetse'e ve'em m'íttat ax jo'n je carnero juu' ve'e najxtup jeja numay lobo akujk. Napyámjadats vij, ve'em ax jo'n je tsaa'n, jets yuj, ve'em ax jo'n je pak. ¹⁷ Nay'íxjada, kux myakpámdape'e jeja je jayu vyinkujk juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp, jetse'e jep myakvóptat. ¹⁸ Myaknajkxadap tse'e jeja je yakkutojkpa vyinkujkta kuxe'e ats xjaanchjávada, ve'em tse'e je tuvakojsun xpámdat jeja je'e vyinkujkta jets jeja je'e vyinkujktava pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹⁹ Ku ve'e myakpámdat jem je'e kya'm, ka'ats miitse'e xvinoxíttat pan ti ve'e mkótstap, je'ets miitse'e mkótstap juu' ve'e myakmo'odap van'it, ²⁰ kux ka'a ve'e xkotsta vye'nat je m'avintsó vinma'yunda, je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'e ve'e kótsup miits kajkta.

²¹ 'Ñuxa'ainup tse'e je jayu je y'uts jetse'e y'oo'kut kuxe'e ats xjaanchjáva; je ónyk tee', ñuxa'ainupts je'e ve'e je y'ónuk jetse'e y'oo'kut kuxe'e ats xjaanchjáva; jets je tee' je taak je y'ónuk, nuxa'ajjidinupts je'e ve'e je tyee' je tyaak jetse'e y'oo'ktat kuxe'e ats xjaanchjávada. ²² Nujom tse'e je jayu mmuejkkidinit mmujot'aa-jnidinit kuxe'e ats xjaanchjávada. Ax pan pants atse'e ijtp xjaanchja'vip, pyaatnupts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²³ Ku ve'e myakjomtónat myaktitónat joma ve'e to'k je kajpun, kuke'ektats jets najkxta joma ve'e viijnk kajpun, kux tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets miinnuvap atse'e ka'anume'e x'ayo'kyáxta vye'nat je israeejlit jayu je kyajpunda, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

²⁴ 'Ni to'ka xa ve'e je ixpajkpa dykanumaja ax jo'n je jayu juu' ve'e yak'ixpajkjup; ni to'ka tse'e je toompa dykanumaja ax jo'n je vyintsán. ²⁵ Je ixpajkpa, nvaatts je'e ve'e y'ítut ax jo'n je jayu juu' ve'e yak'ixpajkjup; jets je toompa, nvaatts je'e ve'e y'ítut ax jo'n je vyintsán. Pan ats xa ve'e yaktijp Beelzebú, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, zvintsóse'e ats je njayu kyayaktijut ko'oyjáyuvap?

Je'e juu' ve'e yaktsa'agap

(Lc. 12.2-9)

²⁶ 'Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e je jayu xtsa'agadat; kux ka'a xa ve'e tii ni tía juu' ve'e uxuyam kayaknuja'vip jetse'e kyanuke'xnatákat, ka'a xa ve'e tii ni tía juu' ve'e uxuyam yu'uts ijtp jetse'e kyayaknujávát. ²⁷ Juu' xa ats miitse'e nvaajnidup ka je numay jayu maatap, avánada tse'e jeja anañujoma je jayu vyinkujk; juu' tse'e m'amotunajxtup apuk, tukka'amáyda tse'e jeja je nu-

may jayu vyinkujk. ²⁸ Ka'a tse'e xtsa'agadat pan pan jatye'e ka'o'yixjudup jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin duyakvintokidat. Kux ku xa ve'e je jayu myak'oo'kjadat, ka'a tse'e tii vintso ve'e mjaa'kjatónjadat. Nojk'óy xa ve'e xtsa'agadat juu' ve'e je Nte'yam o'yixjudup jetse'e dútónut, je'e tse'e je kutojkun dujajejpp jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin dupajkjinit jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin jets je ñi'kx je kyopk dupaamnit jem jan-jootm.

²⁹ Yaktoo'kp xa ve'e numejtsk je pi'k jeyyva tánuk to'k je pi'k meen ónuk, ¿ve'em xaja? Ax ni to'ka tse'e je pi'k jeyyva tánuk kyakuskuj pan ka'a ve'e duyakjaty je nTee'amda. ³⁰ Machave'e je Nte'yam dujajep to'k to'k je mvaajyta juu' ve'e jem mkuvajkmda. ³¹ Kádits miitse'e mtsa'agada, mnumájidup xa miitse'e nuyojk jets ka'a ve'e numay je pi'k jeyyva tánukta.

Je'eda pan pan jatye'e napyajmjudup je Jesucristo maát (Lc. 12.8-9)

³² Pan pan xa ve'e napyajmjudup ats maát jeja je jayu vyinkujk, je'e maatts atse'e napyajmjudupat jem ats je nTee' vyinkojkm, juu' ve'e jem tsapjootm; ³³ ax pan pan tse'e vaamp jeja je jayu vyinkujk jets ka'a atse'e xjaanchjáva, va'anupts atse'e jem je nTee' vyinkojkm, juu' ve'e jem tsapjootm, jets ka átsap je'e ve'e je njayu.

Je Jesús kajx tse'e je jayu yaktso'oxpúk (Lc. 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Ka'ats miitse'e mvinmáydats jets je'e atse'e nnumiin jetse'e je jayu kijpx je vinma'yun dujajéptat yaja naxviijn; je'e xa atse'e nnumiin jetse'e je jayu yaktso'oxpákut. ³⁵ Je'e kajxts atse'e nmiijn jetse'e je yaa'tyajk dutso'oxpákut je tyee', je ónuk taak, cho'oxpákupts je'e ve'e je ñaax, je xákix taak, cho'oxpákupts je'e ve'e je xyákix naax. ³⁶ Ax ve'em tse'e, je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k jaajn to'k tajk, nay jemjyam tse'e jyémivat pane'e mákk dutso'oxpákup pan atse'e xjaanchja'vip.

³⁷ Pan pan tse'e nuyojk dutsojpk je tyee' ukpu je tyaak jets ka'a ve'e ats, ka'a tse'e duvinmachju jetse'e y'ítut ats maát. Pan pants nuyojk dutsojpk je ñaax ukpu je myajntk jets ka'a ve'e ats, ka'a tse'e duvinmachju jetse'e y'ítut ats maát. ³⁸ Pan pan xa atse'e xkapaamp jetse'e kyanayjávaja jetse'e y'oo'kut ats kajx, ve'em ax jo'n y'oo'kut je jayu juu' ve'e je cryuuz dupakaayp jetse'e je y'oo'kun du'anajkxa, ka'a tse'e duvinmachju jetse'e y'ítut ats maát. ³⁹ Pan pan xa ve'e jaa'kjoointykip kux atse'e xkanatyukpajkjup, vintókiyuups je'e ve'e; ax pan pan tse'e je ñaxviijnit joojntykin dumasoognup ats kajx, pyaatnupts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Je o'yin juu' ve'e je jayu yakmo'op (Mr. 9.41)

⁴⁰ Pan pan xa ve'e oy jayu napyajmjudup miits maatta, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyaajmji ats maát. Ax pan pan tse'e oy jayu napyajmjudup ats maát,

ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyaajmji je'e maát pan atse'e xkejxp. ⁴¹ Pan pan xa ve'e oy jayu napyajmjudup maát je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, je o'yinyam tse'e yakmooyvap juu' ve'e yakmooyp je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Pan pan tse'e oy jayu napyajmjudup maát to'k je jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip, je o'yinyam tse'e yakmooyvap juu' ve'e yakmooyp je jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip. ⁴² Jets opyana pan pane'e otyo'k vaasova je tsoxk naaj dumooyp to'k je jayu juu' atse'e xjaanchja'vip, yaktounumpijtinuvsaps je'e ve'e juu' ve'e oy.

Je'eda pan pan jatye'e je Yakanapejtpa Juan kyejx (Lc. 7.18-35)

11 Ku ve'e je Jesús duyak'ixpajkkujx je ñumakmejtsk ixpajkpatajk, van'it tse'e ñujkx yak'ixpajkpa jets ka'amaayva jem kajpun kajxmda juu' ve'e jem galiléait y'it jootm.

² Ku ve'e je Yakanapejtpa Juan jep poxuntujkp je kats dumotu juu' jatye'e je Jesús tyuump kyajtsp, van'it tse'e dukejx je y'ixpajkpada jetse'e ojts je Jesús du'ixta. ³ Jidu'um tse'e du'amotutúvidi:

—¿Mits je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ukpu n'a'ixupnum aats je'e vine'e?

⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Najkxu xtukmumaayduktá je Juan juu' ve'e m'íxtup mmótudup. ⁵ Tukmumaayduktá vintso ve'e je viints jayu vyin'ixpakta, vintso ve'e je uxket jayu oy yo'pyáktá, vintso ve'e ñuva'atsjada je pa'am pan pan jatye'e leprapajkjjudup, myotupakta je nat jayu, jyoojntykpajktinuva pan pan jatye'e aa'kani, jets vintso ve'e yaktuknujva je ayooova jáyuda je oy kats je oy ayook.

⁶ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e ijtp xjaanchja'vidup.

⁷ Ku ve'e ñajkxtini je Yakanapejtpa Juan je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e je Jesús je numay jayu duvaajnji je Yakanapejtpa Juan kajx. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku miitse'e mnajkxti joma ve'e kyapantsuuna, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je jayu juu' ve'e mejtsvinmaayp, juu' ve'e ijtp ax jo'n to'k je kapy juu' ve'e oyvintsova poj yo'yp? ⁸ Pan ka je'e kajxap tse'e mnajkxti, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je jayu juu' ve'e va'ajts oy xax? Mnúja'viduups miitse'e jets jeme'e je yakkutojkpa tyak'am je'eda juu' ve'e va'ajts oy naxyo'jxjudup. ⁹ Pan ka je'e kajxap tse'e mnajkxti, ¿tits miitse'e ojts x'ixta? ¿To'k vine'e je jayu juu' ve'e ijtp je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa? Ax je'e tse'e. Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets jyaa'knumájjip je'e ve'e nuyojk je Yakanapejtpa Juan jets ka'a ve'e pan viijnk je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ¹⁰ Je Juan xa je'e ve'e juu' ve'e jidu'um je Kunuu'kx Jatyán y'ava'nip:

Nkejxp xa atse'e je nyakkatsuyoyva juu' mitse'e mvintoo'vákajap, je'e tse'e myak'o'yixjudup je too' joma ve'e mnáxut.

¹¹ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nujome'e je jayu juu' ve'e joojntykidu jets juu' ve'e uxyam paat joo-

jntykidup, ni pana tse'e dukanumaja ax jo'n je Yaknapejtpa Juan; ax jyaa'knúmájip tse'e ni ka'a ve'e je Juan je'e juu' ve'e dúnupi'kikajxp juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm.

¹² Van'ítani ku ve'e myiijn je Yaknapejtpa Juan jets uxyam paat, jem tse'e je jayu juu' ve'e ooy dütuntsojktup jetse'e y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm. Ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je numay jayu to'k naxji tyakava'anda nujom joma ve'e to'k je mootsk tak'akā'a. ¹³ Van'it paat ku ve'e je Yaknapejtpa Juan myiijn, je Moisés je pyava'nun jets je'e juu' ve'e jy- atyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e du'ava'nidu jetse'e je jayu y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm. ¹⁴ Ax pan mnujavavaandup tse'e pane'e je Yaknapejtpa Juan, je'ets je'e ve'e juu' ve'e kátsani jetse'e y'ftut ax jo'n je Elías. ¹⁵ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

¹⁶ Ya'ats atse'e ntukmu'a'ixmojkidup je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je pi'k ónyk juu' ve'e ajxtktup koo'yiva jep maa'y jaatp jetse'e dunaajmada je myujatyoo'da: ¹⁷ "Njavinxooxtu xa ve'e taav jetse'e m'etstat, ka'a tse'e tum'etsta; njatukvin'aavdu tse'e taav je tsaachvinma'yun uv jetse'e mya'axtat, ka'a tse'e tumya'axta." Jidu'um tse'e dunaajmada. ¹⁸ Mejts xa ve'e je Yaknapejtpa Juan, ka'ats je'e ve'e kyay y'uu'k ax jo'n je jayu dutsak, ax ve'emts miitse'e mva'anda jets je ko'oyjáyuvape'e jem jya'vin kajxm. ¹⁹ Van'itts atse'e nmiimpa, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, kaayp ookpts atse'e ax jo'n je jayu dutsak, jets miitse'e mva'anda jets munuyojk atse'e nkay n'uu'k jets nmaatnayja'vijup atse'e je kupamun pakmojkpa jets je viijnk tókinax jayu. Ax je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam moojyjudup je vijin je kejün, ñuja'viduups je'e ve'e oy jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump kyajtsp.

Je'eda pan pan jatye'e dukakatsupajktup je Nte'yam
(Lc. 10.13-15)

²⁰ Van'it tse'e je Jesús dütuknuujmi je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem kajpun kajxmda joma ve'e nuyojk je majin dütuujn, kux ka'a ve'e vyinmayumpijitti, jaa'ktok- intoondu ve'e. Jidu'um tse'e dúnuyjmidu:

²¹ —iAyoov xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e tsuunidup jem coraziinit kyajpun kajxm! iAyoov xa ve'e miits je mjoottava pan pan jatye'e tsuunidup jem bet- sáidait kyajpun kajxm! Pan kuyaktuujn xa ve'e jem ti- irovit jets sidoonit kyajpun kajxmda je majin juu' atse'e yaja ntuump uxyam paat miits maatta, kuvyin- mayumpijittits je'e ve'e, kudumasookti tse'e je ky'o'oy joojntykinda, jetse'e kuduyaknyke'xnatajkidi jets ñut- saachvinmaaydupe'e je tyókinda ku ve'e je koompa yo'tspa vit kuñatyukxojjidi jetse'e kuñapya'muxjidi je jaajm jem ñi'kxmda kyojmda. ²² Ax ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets ku ve'e dupaa'tut je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, nuyojk tse'e je tsaachpaatun myakmooydinit jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e tsuunidu jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmda.

²³ Jets miitsta juu' ve'e tsuunidup jem capernaamit

kyajpun kajxm, z've'eme'e mvinmayda jets mtsajpét- tape'e? Ax ka'a tse'e, myakpakejxtinupe'e jem joma ve'e je it juu' ve'e dúnú'ava'tikajxp. Kux pan jem xa ve'e sodómait kyajpun kajxm kuyaktuujn je majin juu' atse'e yaja ntuump uxyam paat miits maatta, jeena tse'e je xyup je kajpun uxyam paat. ²⁴ Ax vaampts at- se'e jets ku ve'e dupaa'tut je xaaj ku ve'e je jayu yak- tokimpayoy'nyit, nuyojk tse'e je mtokin myaktukkuvét- tat jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e jem sodómait kya- jpun kajxm tsuunidu.

Ku je Jesús chapkajts
(Lc. 10.21)

²⁵ Jetse'e je Jesús vyaajñ van'it:

—Tata, mitse'e mka'mikujxp je tsapjootmit it jets ya navviijnit it; nkukojtsijpts ats mitse'e kuxe'e je jayu juu' ve'e pi'k ónyk jo'n ijttup, je'ets mitse'e tuxtuknujávada juu' ve'e myo'tsji je'eda pan pan jatye'e natyijjudup kuvij jáyuda jets juu' ve'e ooy juu' jaty dütunnu- ja'vidup. ²⁶ Ve'em tse'e, Tata, kux ve'em xa mitse'e xtsak.

"Numiindini ats"
(Lc. 10.22)

²⁷ Nujom xa atse'e je nTee' xtukkatajkikujx. Ni pana xa atse'e xka'ixa, ats je nTee'ji atse'e x'ixa. Ax ni pana tse'e duka'ixaiva ats je nTee', atsi ve'e n'ixa, ats, je'e je y'Onuk, jets je'eda pan pan jatye'e ntsajkp jets at- se'e je nTee' ntuk'ixut. ²⁸ Numiindini ats anañujoma pan pan jatye'e düttoonkidup jetse'e dukutyóndat juu' jatye'e je jayu mtuk'ixjudup, ats tse'e nyakpoo'kxtap je mjootta je mja'vinda. ²⁹ Kuvakta juu' ats miitse'e ntuknujojktup, mjáttapts miits je'e ve'e ats kajx, kux je nuu'k aaj je nuu'k joot atse'e njajejpp, ve'em tse'e xyakpoo'kxtat je mjootta je mja'vinda. ³⁰ Juu' ats miit- se'e ntuknujojktup, ka'ats je'e ve'e cho'oxa, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je tsuun juu' ve'e taat'k.

Ku je ixpajkpatajk duyuktajti je trigo
(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

12 Ax ve'em tse'e van'it jyajty, jetse'e je Jesús du- tuknajxy je trigo kam. Poo'kxtkun xaaj tse'e vye'na. Ku ve'e je y'ixpajkpatajk je yooj myajtsjidi, van'it tse'e duyuktajti je trigo jetse'e duja'kxti je trigo pajk. ² Ku ve'e je fariseotajk du'ixti, van'it tse'e je Jesús dúnuyjmidu:

—zTyajx tse'e poo'kxtkun xaaj ya m'ixpajkpatajk du- tonda juu' ve'e je pava'nun kyayakjajtp?

³ Van'it tse'e y'atssojvjidi:

—zKa'ana miitse'e xkotsta jep Kunuu'kx Jatyán kujxp juu' ve'e to'k nax tyoondu je David maat je myujaty- oo'da ku ve'e yu'oo'kjup vye'nada? ⁴ Tajki xa ve'e je David jep je Nte'yam chaptujkp jetse'e je myujatyoo' dymooyva je kunuu'kx tsapkaaky, jetse'e dykaaydi. Ax ka'a tse'e je pava'nun duyakjaty jets je'e ve'e ve'em dütóndat, je tee'tajkji ve'e tuknuvánada. Ta miits ya'a ve'e xkotsta, z've'em xaja? ⁵ zTi ka'ana miitse'e xkotsta jep je Moisés pyava'nun kujxp jets ka'a ve'e je poo'kx-

tkun xaaj dütukpoo'kxada je tee'tajk juu' ve'e toondup jep maja tsaptujkp? Jyatonda xa ve'e poo'kxtkun xaaj, ka'a tse'e tyókina. ⁶ Ats tse'e vaamp jets jeja ve'e yaja to'k juu' ve'e nuyojk dunumájip jets ni ka'a ve'e je ma-ja tsaptajk. ⁷ Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Je'e xa atse'e nuyojk ntsajkp jetse'e je jayu je tukmo'-tun dujayéptat, ka je'epe'e jetse'e je tánuk duyóxtat." Pan kuxvinmótuda xa ve'e juu' ya'a ve'e tyijp, ka'a tse'e kuxtókimpamda je jayu juu' ve'e katókintoendu. ⁸ Ax njayejppts atse'e je kutojkun pan ti ve'e poo'kx-tkun xaaj yaktónup ukpu kayaktónup, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om
(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Van'it tse'e je Jesús jem chaan jetse'e ñujkx jep tsaptujkp. ¹⁰ Jep tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om. Je jayu juu' ve'e ve'nidup jep tsaptujkp, jya'ixtidupts je'e ve'e pan ti ve'e tyuknux-a'adap je Jesús kuxe'e dukakutyún je'e je pyava'nunda. Je'e kajx tse'e du'amotutúvidi:
—¿Yakjajtype'e je pava'nun jetse'e poo'kxtkun xaaj je jayu je pa'am jayu duyakjotkada'akut?

¹¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Pants n'ite'e miitsta, jetse'e poo'kxtkun xaaj je kyarneero kyustaka jep vok jótup, ka'ats n'ite'e najkx duyakpítsum? ¹² Ax nuyojk tse'e je jayu dunumaja jets ka'a ve'e je carnero. Ax ve'em tse'e, yakjajtype'e je pava'nun jetse'e je jayu dütónut juu' ve'e oy kujyapoo'kxtkunxaaja je'e ve'e.

¹³ Van'it tse'e dunujjimi je pa'am jayu:

—Yakyajkxu je mka'aj.

Van'it tse'e duyakyajkxy, jetse'e je kya'aj jyotk-daakni. Van'it tse'e tyaanni akijpxa je kya'aj tum oy.

¹⁴ Van'it tse'e pyítsumdi je fariseotajk jetse'e du'ukkojtsmojkti pan vintso ve'e je Jesús ku-duyak'oo'kti.

Juu' ve'e je Isaías kyojts je Jesús kajx

¹⁵ Ku ve'e je Jesús dunuja'vi, tsoo'nnu tse'e jem; nuy may tse'e je jayu pyanajkjidi. Yakjotkadaaknu tse'e anañjoma pan pan jatye'e pajkjudup, ¹⁶ jetse'e dütuk-pavaandi jets ni pana ve'e dukavaajnajat jets pan je'e ve'e. ¹⁷ Je'e kajx tse'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji kyojts-ji juu' ve'e je Nte'yam tyukkojtsnajx je Isaías jidu'um:

¹⁸ Ya'a xa je'e ve'e juu' atse'e nvinkoon, je'e juu' atse'e ntsajkp jetse'e ntukxoonduk. Nmooynupts ats je'e ve'e je Espiritu Santo, jetse'e je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e dütuknujavadap jets vintso atse'e ntókimpayoy.

¹⁹ Ka'a ve'e pan dukojtsvintso'vut, ka'ava ve'e makx kyótsut, ni pana ve'e je kyats je y'ayook dukamótuvut jeja too' aajy.

²⁰ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e dukatajp je kapy juu' ve'e tajuvaannup,

ve'em ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e dukayakpi'tsp je mecha juu' ve'e pi'itsuvaannup, van'itnume'e ku ve'e je y'oy kutojkun dupaamnit.

²¹ Je jayu juu' ve'e tsuunidup joma ve'e may viijn je it je naax,

jem tse'e dujaanchjavadat jets je'e ve'e yakts'o'ok-jadap.

Jidu'um tse'e je Nte'yam je Isaías dütukkojtsnajxy.

Ku je Jesús yaktij jets je ko'oyjáyuvape'e je kutojkun moojyju

(Mr. 3.19-26, 30; Lc. 11.14-20)

²² Van'it tse'e je Jesús yaktuknunjikx to'k je yaa'tyajk juu' ve'e viints, oom, jets juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. Yakjotkadaakjinu tse'e je Jesús, ve'em tse'e je yaa'tyajk y'ixni jetse'e kyojtsni. ²³ Nujom tse'e je jayu atyva atoki tyaandi jetse'e vyaandi:

—¿Ya'a xa vine'e je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojkunp!

²⁴ Ax ku tse'e je fariseotajk du'amotunajxti, van'it tse'e vyaandi:

—Je Beelzebú, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuv-intsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta, je'e xa ya'a ve'e moojyjup je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmda.

²⁵ Nuja'vi tse'e je Jesús pan ti je'e ve'e vvinmaaydup, je'e kajx tse'e dunujjimi:

—Nujom tse'e je kutojkun juu' ve'e je jyayu nacho'oxpajkjudup, vintókiyupts je'e ve'eda. Nay ve'em-pa tse'e to'k naax to'k kajpun ukpu nujom tse'e je jaajn je tajk juu' ve'e je jyayu nacho'oxpajkjudup, ka'ats je'e ve'e jyéktat. ²⁶ Ax pan je Satanás tse'e duyakpítsump je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda, nacho'oxpajkjuduvapts je'e ve'eda pan pan jatye'e ijttup jem je'e kyutojkun jootm. Ka'a tse'e je kyutojkun jyejkat. ²⁷ Ax pan ve'emts atse'e kuxma'a je kutojkun je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta jets atse'e nyakpítsumdat je ko'oyjáyuvapta jem je jayu jya'vin kajxmda, ¿pants vine'e dumooyp je kutojkun je mjáyuda jetse'e duyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda? Je'e kajx tse'e je mjayu duyaknukexnatáka-da jets ka'a ve'e oy juu' xpayo'oyda. ²⁸ Ax je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'ets atse'e je kutojkun xmooyp jets atse'e nyakpítsumda je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda; je'e tse'e va'ajts duyaknukexnatajkip yaja miits mvinkujkta jets ats kajxe'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm.

Yakvinkadaak yaknaxkadaak tse'e je Jesús je Satanás
(Mr. 3.27-29; Lc. 11.21-23; 12.10)

²⁹ ¿Vintso tse'e je jayu tyákat jep to'k je tsots yaa'tyajk tyujkp jetse'e je pyaamdúk dupajkjat pan ka'a ve'e too'vajkp dütsum? Ax ku tse'e too'vajkp düt-sómüt, van'itnum tse'e y'o'yixjut jetse'e je pyaamdúk dupajkjat.

³⁰ Pan pan xa ve'e ats maat ka'ijtp, xtso'oxpajkpts ats je'e ve'e; pan pants atse'e nkamaattuump, xmutokin-toompts ats je'e ve'e.

³¹ Je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada: Pan pan xa ve'e je Nte'yam divinkojtspejtp, ukpu je viijnk tokin dutún, o'yipts je'e ve'e jetse'e yaktokinmee'kxut. Ax pan pan tse'e je Espiritu Santo divinkojtspejtp, ka'ats je'e ve'e y'uk'o'yini jetse'e yaktokinmee'kxut. ³² epyana tse'e pan pan atse'e xko'oñukojtsip, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, o'yipts je'e ve'e jetse'e yakmee'kxjat je tyokin. Ax mko'oñukojtsiduups miits je'e ve'e je Espiritu Santo, je'e ve'e ku ve'e mva'anda jets je ko'oyjáyuvap atse'e je kutojkun xmooyp. Ku ve'e je jayu ve'em dutún, ni je vin'itats je'e ve'e kya'oyat jetse'e yakmee'kxjat je tyokin, ni uxuyama, jets ni van'ita ku ve'e je nam it choo'ndukut.

Yaknuja'vips je'e ve'e je kup vintso ve'e tyama (Lc. 6.43-45)

³³ Pan je oy kup xa je'e ve'e, oy tse'e je tyaajm; pan je ko'oy kupts je'e ve'e, ka oyapts je'e ve'e je tyaajm. Je tyaajm kajxe'e yaknujava pan vintso ve'e je kup. ³⁴ Miitsta, je tsaa'n je chaanda je kyoojta, z'vintso ve'e m'o'y-ixjadat jetse'e je y'oy je'e xkótstat pan ko'oy jayu miitse'eda? Je'e xa ve'e je aaj kyajtsp juu' ve'e ijtp jem ja'vin kajxm. ³⁵ Je oy jayu, oys je'e ve'e juu' dukats kux ijtp'e je jem ja'vin kajxm je y'oy je'e; ax je ko'oy jayu, ka oyapts je'e ve'e juu' dukats kux ijtp'e je jem ja'vin kajxm je ky'o'oy je'e. ³⁶ Atsts miitse'e nnuujmidup jets ku ve'e dupaa'tut je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, anañujoma tse'e je jayu dunu'atsóvadat pan ti ve'e kavinmaayp tudukats. ³⁷ Kux ve'eme'e myaktokimpayoy'nyit pan vintso ve'e juu' xkats, van'it tse'e myaktokimpámüt, uk mkayaktokimpámüt.

Ku je ko'oy jayu du'amótudi to'k je maja nuja'vin (Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)

³⁸ Van'it tse'e je fariseotajk jets je tsaptujkpit yak'ixpajkatajk dunuujmidi je Jesús:

—Yak'ixpajkpa, n'ixuvaampy xa aatse'e jetse'e je maja nuja'vin xyakjay'ixjut, ve'emts aatse'e nnujávát jets je Nte'yam mitse'e mkejxjup.

³⁹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Y'amótudup xa ve'e je ko'oy jáyuda jets pan pan jatye'e je Nte'yam dumasooktup jetse'e yaktuk'ixtat je maja nuja'vin jetse'e ve'em juu' dujaanchjávadat. Ax ka'a tse'e je nuja'vin yakmo'odat, je nuja'vinji ve'e yakmo'odap juu' ve'e ijtp ax jo'n je nuja'vin juu' ve'e yaktaan je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Jonás. ⁴⁰ Kux ve'em ax jo'n je Jonás y'ijtp toojk xaaj toojk tsooj jem je maja ajkx jyootm, nay ve'empats atse'e n'ítut toojk xaaj toojk tsooj jep naxjaatp, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ⁴¹ Ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, yaknuke'xnatákadapts je'e ve'e je jayu juu' ve'e tsuunidu jem níniveit kyajpun kajxm jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e uxuyam joojntykidup, kux myasooktu ve'e je níniveit jayu je ky'o'oy joojntykinda ku ve'e je Jonás tyukka'amaajjidi je

Nte'yam je kyats je y'ayook. Ax jeja tse'e to'k yaja juu' ve'e nuyojk dunumájip jets ni ka'a ve'e je Jonás. ⁴² Ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, yaknuke'xnatákapts je'e ve'e je yakkutojkpa ta'axtajk juu' ve'e tsoo'n jem joma ve'e je poj ñujkx jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e uxuyam joojntykidup, kux va'ajts jékum je'e ve'e chaa'n jetse'e oits du'amotunaxy je Salomón je vyijin je kyejun. Ax jeja tse'e to'k yaja juu' ve'e nuyojk dunumájip jets ni ka'a ve'e je Salomón.

Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e vimpijtnuvap (Lc. 11.24-26)

⁴³ Ku xa ve'e to'k je ko'oyjáyuvap pyítsum jem je jayu jya'vin kajxm, ve'em tse'e vyimpavidut jem ta'ajts it jootm, y'ixtip tse'e joma ve'e pyoo'kxut. Ka'a tse'e dupaa'ty. Van'it tse'e ñaña'muxju: ⁴⁴ "Va'an ats du'avimpijtinuva joma atse'e n'ukpítsum." Ku tse'e vyimpijtnuva, ve'em tse'e je jayu je jya'vin dupaa'ty ax jo'n to'k je tajk juu' ve'e tukva'ajts, pe'etapúk jets avaatsuva. ⁴⁵ Van'it tse'e ñajkxnuva jetse'e duyaktsaa'n januvuxtojtuk je myuko'oyjáyuvap juu' ve'e nuyojk ka oyap jets ka'a ve'e je'e. Van'it tse'e tyajkikáxta tsuuniva jem je jayu jya'vin kajxm. Nuyojk ka oyapts je'e ve'e je jayu tyaannuva jets ka'a ve'e ku ve'e to'k dumaada y'ijtp. Nay ve'em tse'e jyajttuva je jayu juu' ve'e uxuyam joojntykidup, ko'oy jáyuts je'e ve'eda.

Je'e pane'e je Jesús tyaakja'vip (Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

⁴⁶ Jemna tse'e je Jesús je numay jayu dumukats vye'na ku ve'e jy'e'ydi je tyaak jets je y'utsatajk, jepe'e tak'aagup tyaandi, je Jesuusts je'e ve'e myukotsuvaandup. ⁴⁷ Van'it tse'e to'k je jayu je Jesús dunuujmi: —Uxep xa ve'e tak'aagup je mtaak jets je m'utsatajk, mitse'e myakkotsuvaajnjudup.

⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—z'Pants atse'e ntaakip, jets pants atse'e n'útsidup?

⁴⁹ Van'it tse'e dunukijpxi pan pan jatye'e panajkxjudu jetse'e jyaa'kvaajñ:

—Ya'a xa je'e ve'eda juu' atse'e ntaakja'vip jets juu' atse'e nja'vidup ax jo'n kuy'ijtti ats je n'uts je n'ajch jets ats je n'uts je ntsa'a. ⁵⁰ Kux je'e juu' ve'e du-toondup juu' ve'e chajkp ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm, je'ets atse'e nja'vidup ax jo'n ats je n'uts je n'ajch kuy'ijtti jets ats je n'uts je ntsa'a, jets ats je ntaak.

Je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin (Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

13 Je xaajjyam tse'e je Jesús jep tujkp pyítsum jetse'e oits y'ajxtuk jeja maja na'akaya pa'ayi. ² Numay tse'e je jayu ñay'amojkijidi joma je'e ve'e vye'na, je'e kajx tse'e tyajki jem barco jootm jetse'e jem y'ajx-tk, jetse'e nujom je numay jayu tyenikajxti jeja na'pa'ayi. ³ Van'it tse'e je Jesús may viijn juu' jaty tyukyak'ixpajkjidi je tukmu'a'ixmojkin maat. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—To'k xa ve'e je jayu t̄aamt vajpa chaa'n. ⁴ Ku tse'e duvuj je t̄aamt, jem tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja too' kujk, van'it tse'e je jeyyva t̄anuk jye'ydi jetse'e dupiivdini. ⁵ Jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja tsakujx joma ve'e peji je naax. Jatyji tse'e yee'k kux peji ve'e je naax. ⁶ Ax ku tse'e je xaa'j ņu'aajnji, taatsnu tse'e; kux ka'a ve'e je y'aa'ts kyaaktajki, je'e kajx tse'e tyaatsni. ⁷ Jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja apit akujk. Van'it tse'e je apit yee'k jetse'e dukoo'k'itamooyini je oy ojts jetse'e yee'kut. ⁸ Nay jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja oy naxkujx, je'e tse'e ta'mi. Jem tse'e je t̄aamt juu' ve'e naajkma'yiju mókupx taajm, jempa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju toogupx taajm, nay jempa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju ii'px majk taajm. ⁹ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

Je'e pan tyajx kajxe'e je tukmu'a'ixmojkin yakpuujm (Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Tyajxse'e je jayu xtukmukats je tukmu'a'ixmojkin maat?

¹¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Je Nte'yam xa ve'e mtuknuja'vijidup jets vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je'e y'am kya'm; ax ka'a tse'e je Nte'yam tyuknujávajada je'eda juu' ve'e uu'm maat ka'ijttup. ¹² Ax ve'em tse'e, je jayu juu' ve'e duvinmótudup je Nte'yam je y'ayook, nuyojk oy tse'e duvinmótudat; ax je'eda juu' ve'e dukavinmótudup je Nte'yam je y'ayook, jyaa'tyókidinup tse'e juu' ve'e yakvaajnjidup. ¹³ Je'e kajxts ats je'e ve'e ntukmukotsta je tukmu'a'ixmojkin maat, kux jya'ixtup xa je'e ve'e juu' atse'e ntuump, ka'a tse'e duvinjávada; jyah'amotunajxtupts je'e ve'e juu' atse'e nkajtsp, ka'a tse'e duvinmótuda. ¹⁴ Je'e kajx tse'e tyunjy juu' ve'e je Nte'yam je Isaías tyukkojtsnajx jidu'um:

Mjah'amotunáxtap xa miitse'eda,
ka'a tse'e xvinmótudat;
mja'ixtapt miitse'eda,
ka'a tse'e xvinjávadat.

¹⁵ Je'e kajx ku ve'e maak je vyinma'yunda t̄uyvimpijtni, ka'a tse'e dumotuvuva'anda jetse'e je vyiijn duyakpi'itsta.

Ve'em tse'e dutonda jetse'e dukaxtat, jetse'e je tyaatsk dukatuk'amotunáxtat jetse'e jem jya'vin kajxm dukavinmótudat.

Je'e kajx tse'e ve'em dutonda kuxe'e ats xkah'amina'anda jets atse'e nyakts'o'oktat. Jidu'um tse'e je Nte'yam je Isaías dutukkojtsnajx.

¹⁶ Ax miitsta, xoonts miitse'eda kuxe'e je mviijn xtuk'ixta jetse'e je mtaatsk xtuk'amotunaxta. ¹⁷ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets numaye'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta jets numaye'e je jayu juu' ve'e t̄uy jáyuvudu joojntykidu, je'e tse'e duja'ixuvaandu juu' miitse'e uxyam m'ixtup, ax ka'ats je'e ve'e du'ixti, je'e tse'e dujah'amotunaxuvaandu juu' miitse'e uxyam m'amotunajxtup, ax ka'ats je'e ve'e du'amotunajxti.

Ku je Jesús dukojtsvaach je t̄aamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

¹⁸ Amotunaxta n'it vintso ve'e yakkojtsva'ach je t̄aamt vajpa tukmu'a'ixmojkin. ¹⁹ Jeja tse'e too' kujk joma ve'e je t̄aamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je ayook pan vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, ax ka'a tse'e duvinmótuda. Ku ve'e je jayu dumótuda je kats je ayook, van'it tse'e je ko'oyjáyuvap jye'ya jetse'e pyajkuxjada je kats je ayook juu' ve'e yakvaajnjidu. ²⁰ Jeja tse'e tsah'akujk joma ve'e je t̄aamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je kats je ayook jetse'e jatyji dukuvakta je xoojntkun maat. ²¹ Kux ve'eme'e y'itta ax jo'n jeja tsakujx joma ve'e peji je naax, ka'a tse'e jyekta. Ku ve'e chaachpaa'tta ukpu yakjomtonda yaktitonda je Nte'yam je kyats je y'ayook kajx, tun jatyji tse'e je kats je ayook dukoo'kjaanchja'vidini. ²² Jeja tse'e apit akujk joma ve'e je t̄aamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je kats je ayook, je'e tse'e ooy tyunvinmaaydup je naxviijnit je'e jets vintso ve'e ņaajkkumeenajadat. Je kats je ayook juu' ve'e y'amotunajxtu, ve'emts je'e ve'e jyatta ax jo'n je t̄aamt juu' ve'e jeja apit jaat yakvaj jetse'e kyata'mi. ²³ Ax jeja tse'e oy naxkujx joma ve'e je t̄aamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je kats je ayook jetse'e duvinmótuda, vimpijntupts je'e ve'e je jyáyuvinda je jyoojntykinda ax jo'n je Nte'yam tyukmutsókjada, je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je oy naax joma ve'e je t̄aamt juu' ve'e naajkma'yiju mókupx taajm, jets juu' ve'e naajkma'yiju toogupx taajm, jets juu' ve'e naajkma'yiju ii'px majk taajm.

Je ko'oy'ojtsap tukmu'a'ixmojkin

²⁴ Va'nuxjduva tse'e je Jesús jado'k je tukmu'a'ixmojkin. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ve'em xa ve'e je Nte'yam je kyutojkun ax jo'n to'k je yaa'tyajk je oy t̄aamt duvuj jeja kyam jaat. ²⁵ Koo'ts tse'e vye'na, van'it tse'e tyajki to'k je kukam je cho'oxpajkpa jetse'e jeja trigo akujk duvuj je ojts t̄aamt juu' ve'e trigo jo'n ke'xp, jetse'e ņajxni. ²⁶ Ku tse'e je trigo yee'k jetse'e je kyupi'pst pyitsum, van'it tse'e yak'ix jets jeme'e dumaatyee'k je ko'oy'ojtsap. ²⁷ Van'it tse'e je toompatajk dunuujmide je kukam: "Vintsán, ¿ka je oy t̄aamtape'e mvaj jeja mkam jaat? ¿Joma tse'e chaa'n je ko'oy'ojtsap?" ²⁸ Van'it tse'e je kukam y'atsoojvjidi: "To'k xa ve'e je tso'oxpajkpa juu' ve'e ve'em dutoon." Van'it tse'e je toompatajk y'amotutúvijidi: "¿Mtsajkpe'e jets aatse'e najkx nvix je ko'oy'ojtsap?" ²⁹ Van'it tse'e y'atsaajv: "Ka'a. Kux ku xa ve'e xvixtat je ko'oy'ojtsap, to'mayji tse'e xtukmuvixidinit je trigo; ³⁰ ņojk'óye'e xmaso'oktat jetse'e akijpxa yee'ktat van'it paat ku ve'e je trigo yakpakmojknit. Van'itts atse'e nkéxtat je ntoompatajk jetse'e too'vajkp je ko'oy'ojtsap dupakmótkat, du'atsómdat, jetse'e dupámdat jem janjootm,

ax van'it tse'e dupakmótkat je trigo jetse'e dupajkuk-tat."

Je mostaza taamt tukmu'a'ixmojkin

(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

³¹ Va'nuxjuduva tse'e je Jesús ya tukmu'a'ixmojkin: —Ve'em xa ve'e je Nte'yam je kyutojkun ax jo'n to'k je yaa'tyajk duvuj je mostaza taamt jeja kyam jaat. ³² Je taamt xa ve'e dunutsayikajxp; ax ku tse'e yee'k, ñu-majikujxpts je'e ve'e jets ka'a ve'e je viijnk aajy ojts, je kup jo'nam je'e ve'e yee'k, je'ydup tse'e jem je jeyyva tánuk jetse'e je pye'en dupamda jem y'axén kajxm.

Je levadura tukmu'a'ixmojkin

(Lc. 13.20-21)

³³ Va'nuxjuduva tse'e ya tukmu'a'ixmojkin: —Ve'em xa ve'e je Nte'yam je kyutojkun ax jo'n to'k je ta'axtajk je levadura dutukmupama toojk arroba je tsapkaaky juts, van'it tse'e je levadura dutuktaka nujom je tsapkaaky juts jetse'e ooy tyun'oo'kuk. Mújit tse'e ooy tyumpítsum.

Vintso je Jesús duyaktuujn je tukmu'a'ixmojkin

(Mr. 4.33-34)

³⁴ Nujom ya'a ve'e je Jesús je numay jayu dutuk-mukajts je tukmu'a'ixmojkin maat, ni tía ve'e dukakajts juu' ve'e ka'ijt je tukmu'a'ixmojkin maat. ³⁵ Ax ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e kyojts to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e vyaajñ: Kótsup atse'e je tukmu'a'ixmojkin maat, n'avánaps atse'e juu' jatye'e kayaknuja'vip y'ijt van'ítani ku ve'e ya naxviijnit it yakpuujm.

Ku je Jesús dukojtsvaach je ko'oy'ojtsap tukmu'a'ixmojkin

³⁶ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dupakejxni jetse'e jep tujkp tyajki. Jep tse'e je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dunujmijidi:

—Tukvinja'vik aats to'k aaj je ko'oy'ojtsap juu' ve'e jem kam jootm tukmu'a'ixmojkin.

³⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je'e juu' ve'e duvajp je oy taamt, ve'emts je'e ve'e ax jo'n ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ³⁸ Je kam, ve'emts je'e ve'e ax jo'n ya naxviijnit it. Je oy taamt, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm; ax je ko'oy'ojtsap, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup jem je ko'oyjáyuvap y'am kya'm. ³⁹ Je tso'oxpajkpa juu' ve'e duvaj je ko'oy ojts taamt, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je ko'oyjáyuvap. Ku ve'e je ko'oy'ojtsap jets je trigo yakpakmuk, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu yaktokimpayoy'nit; je aangelestajktats je'e ve'e ax jo'n je'eda juu' ve'e dupakmojktup. ⁴⁰ Ve'em ax jo'n je ko'oy'ojtsap yakpakmuk jetse'e yakpum jem janjootm, nay ve'em tse'e jyajtpat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nit. ⁴¹ Nkéxupts atse'e je n'aangelestajk jetse'e dupajkjidinit jem

ats n'am nka'm nujom pan pan jatye'e je jayu duyaktokintoondup jets pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap, ⁴² jetse'e jem janjootm dupaamdinit. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit. ⁴³ Van'it tse'e je jayu juu' ve'e tuv jáyuidup joojn-tykidup, je'e tse'e ajajtinup ata'kxtinup ve'em ax jo'n je aampa xaaj jem je Tyee'da kyutojkun jootm.

Je chóvax je'e tukmu'a'ixmojkin

⁴⁴ Ve'em xa ve'e je jayu juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e tudupaaty je chóvax je'e juu' ve'e yu'uts ijtp joma ve'e to'k je kam. Ku ve'e je jayu dupaaty je chóvax je'e, jepjyam tse'e duyo'tsnuva, van'it tse'e va'ajts xoojntkp najkx dutoo'kmojkkúx nujom juu' ve'e y'ixp jyayejpp jetse'e dujoy je kam.

Je oy perlas tukmu'a'ixmojkin

⁴⁵ Ve'emxa xa ve'e je jayu juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm ax jo'n to'k je ajooyva je atoo'kpa juu' ve'e du'ixtip je oojiyt perlas. ⁴⁶ Ku ve'e dupaaty to'k juu' ve'e ooy tyun'oya, van'it tse'e dutoo'kmojkkúx nujom juu' ve'e y'ixp jyayejpp jetse'e dujoy je perlas.

Je tuk'ajkx'amaakin xuum tukmu'a'ixmojkin

⁴⁷ Je Nte'yam xa ve'e divinkoomp je jayu juu' ve'e ijttinup jem y'am kya'm. Ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu du'avájada je tyuk'ajkx'amaakin xuum jem maja na'akaya jootm jetse'e je ajkx may viijn duyaktáñ. ⁴⁸ Ku tse'e je tuk'ajkx'amaakin xuum y'uts, van'it tse'e je ajkx maakpatajk duvaa'mpítsumda jeja napa'ayi. Jeja tse'e y'ajxtukta jetse'e divinkonda je ajkx, pyajkuktup tse'e jem tojum je ajkx juu' ve'e oojiyt jetse'e duh'uxkojta juu' ve'e ka oojiytap. ⁴⁹ Ve'em tse'e jyátut je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nit, je'yadape'e je angelestajk jetse'e dupajkva'kxtinit je oy jayu jets je ko'oy jayu, ⁵⁰ jem tse'e janjootm dupaamdinit je ko'oy jáyuda. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit.

Je oojiyt je'e juu' ve'e koojnuk ijtp tukmu'a'ixmojkin

⁵¹ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Mvinmotukajxtupe'e ti atse'e tunkats?

Van'it tse'e y'atsooqvdí:

—Ve'em, Vintsán.

⁵² Van'it tse'e dunujmijidi:

—Je jáyuda juu' ve'e oy dunuja'vidup pan vintso ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, je'e tse'e je jayu dutuk'ixtup juu' ve'e je Nte'yam jujpani yaknuke'x-natajki jets juu' ve'e námnum yaknuke'xnatajkivap, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n to'k je kutajk juu' ve'e koojnuk je oojiyt je'e dujajejpp jetse'e jem duyakpítsum juu' ve'e námnum yakjooyp jets juu' ve'e jémani yakjooy.

Ku je Jesús vye'na jep Nazaret

(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

⁵³ Ku ve'e je Jesús dukojtskujx ya tukmu'a'ixmojkin, van'it tse'e jem chaa'n ⁵⁴ jetse'e jye'y joma ve'e je y'it je ñaax. Jem tse'e yak'ixpajk'ukvaajñ jep tsaptujkp; atuva atoki tse'e je jayu tyaandi jetse'e ñavyaajnidi:

—¿Jomas ya'a ve'e ya jayu ya nuja'vin dupuk jetse'e ve'em kyats? ¿Vintso ve'e y'o'yixju jetse'e je majin dutún? ⁵⁵ Ya'a xa ve'e je tsejtspa je myajntk jetse'e je María dutaaka. Ya'a xa ve'e je y'utsta je Santiago, je José, je Simón, je Judas, ⁵⁶ jets jempa tse'e je kyiih útstava. ¿Ax jómats ya'a vine'e dupuk ya nuja'vin?

⁵⁷ Je'e kajx tse'e diviijn'ixta je Jesús. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Otyun joma tsova xa ve'e yakvintsa'aga je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, jeejyji ve'e kyayakvintsa'aga joma ve'e je y'it je ñaax jets joma ve'e je jyaajin je tyajk.

⁵⁸ Ax ka'a tse'e jem may je majin dutuujn kux ka'a ve'e jyaanchjávajada.

Ku je Yaknapejtpa Juan y'oo'kni

(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)

14 Ax ve'emts je'e ve'e van'it jyajty jetse'e je Herodes je kats dumotu je Jesús kajx, je Heródesse'e yakkutojpk vye'na jem galiléait y'it jootm. ² Ku ve'e je kats dumotu, van'it tse'e je jyayu dunuujmi:

—Je Yaknapejtpa Juan xa je'e ve'e, je'e tse'e joojntyk-pajknuva, je'e kajx tse'e dujayep je kutojkun jetse'e je majin dutún.

³ Ve'em tse'e vyaajñ kux je'e ve'e duyakjamyajtsju je Juan jetse'e duyakjapyoxuntakpaajmji; je Herodías kajxe'e ve'em dutuujn, je y'uts Felipe je ñuda'ax je'e ve'e y'ijit. ⁴ Yakpoxuntakpaam tse'e je Juan kuxe'e dunuujmi je Herodes:

—Ka'a xa ve'e je pava'nun duyakjaty jetse'e xpákut je m'uts je ñuda'ax.

⁵ Jyajakjay'oo'kuvaajnju tse'e je Herodes je Juan, ax ka'a tse'e jatyi ve'em dutuujn kux je jayu ve'e cha'kip, ve'eme'e anañujoma je jayu dujaanchjávada jets je Nte'yam je y'ayooke'e je Juan kyojtsnajxyp. ⁶ Ax ku tse'e je Herodes je kye'xtkun xajj dupaaty, van'it tse'e je ta'axtajk je ñaax y'ejts jeja je javyaa'kx vyinkujk. Ooy tse'e dutuntsojja'vi je Herodes, ⁷ je'e kajx tse'e je Nte'yam duyaknajxy jetse'e je kiixata'ax dunuujmi jets myo'ope'e otyía pan ti ve'e y'amótup. ⁸ Távani ve'e je tyaak y'akótsaja vye'na je kiixata'ax, van'it tse'e je Herodes dunuujmi:

—Yákuts n'it jem plato jootm je Yaknapejtpa Juan je kyuvajk.

⁹ Van'it tse'e je yakkutojka chaachvinmapyujk. Kux távani ve'e je Nte'yam duyaknaxy vye'na jets távani ve'e du'amotunaxta je javyaa'kx, je'e kajx tse'e dupavaajñ jetse'e yakm'ot, ¹⁰ ve'em tse'e dupavaajñ jetse'e jep poxuntujkp najkx je Juan yakyukpux. ¹¹ Ku tse'e ve'em yaktuujn, van'it tse'e je tyoompa duyaknujx jem plato jootm je Juan je kyuvajk jetse'e dumoojy je kiixata'ax. Van'it tse'e ojts je tyaak duma'á.

¹² Van'it tse'e jye'ydi je Juan je y'ixpajkpatajk jetse'e ojts je ñi'kx je kyopk duyaknaxtajkidini; ux'ook tse'e ojts je Jesús divaajnada.

Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numugooxk miijl naxy

(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

¹³ Ku ve'e je Jesús je kats dumotu, van'it tse'e je numay jayu dumasaak jetse'e jem barco jootm ñujkx joma ve'e kyapantsuuna. Ku ve'e je numay jayu dumótu-di joma ve'e ñujkx, van'it tse'e jem kyajpun jootm choo'ndi jetse'e tékum dupanajkxti. ¹⁴ Ku ve'e je Jesús jem barco jootm pyitsum, van'it tse'e du'ix jets jeme'e je numay jayu tujye'yada; tyukmo'ttuts je'e ve'e jetse'e duyakjotkadaakni je pa'am jáyuda juu' ve'e yakmejtsu. ¹⁵ Kutaka xajjani tse'e vye'na, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dunuujmide:

—Tánani xa ve'e ya it, ni pana tse'e yaja kyatsuuna. Pakejxtini to'k aaj ya jayu jetse'e ñajkxtat joma ve'e je kajpun jetse'e je kyaaky je tyojkx dujóydat.

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'a ve'e vyinkopka jetse'e ñajkxtat, miitse'e myakkáydap.

¹⁷ Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ka'a xa aatse'e uxyam ntimáada, mugooxkji ve'e je tsapkaaky jets mejtsk je ajkx.

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Yakminda n'it.

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús dupavaajñ jetse'e je numay jayu y'ajxtuktat jem tsoots kajxm. Jetse'e je Jesús dukoojnuk mugooxk je tsapkaaky jets mejtsk je ajkx. Van'it tse'e pyat'ix jem tsajm tsov jetse'e je Nte'yam dukukojtsji. Van'it tse'e dutojkva'kxy je tsapkaaky jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk, je'e tse'e nujom je jayu dumoooydu. Yakva'kxpa tse'e je Jesús mejtsk je ajkx.

²⁰ Nujom tse'e je jayu kyaaydi jetse'e kyooxjidi. Ku tse'e je jayu kyakyajxti, van'it tse'e dupakmojktini jamakmejtsk kach je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax. ²¹ Pan pan jaty tse'e kaaydu, numugooxk miijl jo'n tse'e y'ijitti je yaa'tyajka, apuk je ta'axtajka maat je pi'k ónukta.

Ku je Jesús yo'y jem nani'kxm

(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

²² Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmide jetse'e tyákadat jem barco jootm jetse'e ñanáxtat namvaate'e je Jesús dupakejxni je numay jayu. ²³ Távani ve'e je numay jayu dupakejxni vye'na, van'it tse'e je Jesús dujaa'kvimpejt je tonun jetse'e jem naaydum chapkajts. Ku ve'e je it kyoo'tsini, jem tse'e je Jesús naaydum vye'na ²⁴ namvaate'e je barco jem maja na'akaya jootm vye'na. ooy tse'e je barco tyunnape'tsni kux vinkupóji'e. ²⁵ Jado'k ma'ajum jo'n tse'e vye'na jetse'e je Jesús vyinkutámijidi, jeme'e nani'kxm yo'oy. ²⁶ Ku ve'e je y'ixpajkpatajk du'ixti jets jeme'e nani'kxm yo'oy, van'it tse'e cha'kidi, jetse'e makk vyaandi:

—¡Jado'k ítunit jayu xa ya'a ve'e!

²⁷ Ax jatyji tse'e je Jesús myukojtsjidi jetse'e ña'muxjidi:

—Jlot'amájada, ats xa jeja, kadi mtsa'agada!

²⁸ Van'it tse'e je Pedro je Jesús dumukajts, jetse'e dunuujmi:

—Vintsán, pan mitsna je'e ve'e, yaaxja ats to'k aaj jets ats mitse'e nnunajkxut yo'yp yam nani'kxm.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Minu n'it.

Van'it tse'e je Pedro jem barco jootm pyítsum jetse'e jem nani'kxm yo'yp je Jesús dununujkx. ³⁰ Ax ku tse'e je makx poj duja'vi, tsa'ki tse'e. Ku ve'e kyunajx'ukvaajñ, van'it tse'e makx vyaajñ:

—Vintsán, yaktsookk ats to'k aaj!

³¹ Jatyji tse'e jem je Pedro kya'm yakmajch jetse'e yaknuujmi:

—Tun vee'nji je jaanchja'vin xjayep! ¿Tyajxse'e mmejtsvinmá?

³² Ku ve'e jem barco jootm tyajkidi, jatyji tse'e pyoj'atúvi. ³³ Van'it tse'e je jayu juu' jatye'e ve'nidup jem barco jootm, je'e tse'e divinkoxkténidu je Jesús jetse'e vyaandi:

—Tyúvamdám xa je'e ve'e jets mitse'e je Nte'yam je y'Onuk.

Ku je Jesús je pa'am jayu duyakjotkadaaky jep Genesaret

(Mr. 6.53-56)

³⁴ Ku ve'e ñanajxti, van'it tse'e jye'ydi jem Genesaret.

³⁵ Ku ve'e je jémit jayu dunuja'vidi jets jeme'e je Jesús, van'it tse'e dukojtsva'kxti jem naxkajxm kajpun kajxm juu' ve'e tamanaat, jetse'e dutuknunajkxkajxti je pya'am jáyuda, ³⁶ jetse'e dumunoo'kxtkti jetse'e kujyavitupaa'vjya dutóndat. Nujom tse'e pan pan jatye'e dutóndu, jotkadaaktinu tse'e.

Kyo'oyja'vipe'e je Jesús ku ve'e je jayu dukakutyún je Nte'yam je pyava'nun

(Mr. 7.1-16)

15 Van'it tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk juu' ve'e jem Jerusalén tsoo'n-du, je'e tse'e divinkutámidu je Jesús, jetse'e du'amotutúvidi:

² —¿Tyajx tse'e ya m'ixpajkpatajk dukamaja pamda je pava'nun juu' ve'e xyaktaajnimdu je nuujpit jáyuvamda? ¿Tyajxe'e kyakapojta ax jo'n je'e ve'e dupavaandi?

³ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Tyajx tse'e xkamaja paamduva je Nte'yam je pyava'nun jetse'e ve'em xkutyóndat je pava'nun juu' ve'e je juujpit jayu myakta'nuxjudu? ⁴ Kux jidu'ume'e je Nte'yam je pyava'nun vya'añ: "Vintsá'aga je mtee' je mtaak." Vaampap tse'e jidu'um: "Pan pan tse'e je tyee' ukpu je tyaak divinkojtspejtp, kutúkanits je'e ve'e je y'oo'kun." ⁵ Ax miits tse'e mvaandup jets o'yip je'e ve'e ku ve'e je jayu je tyee' ukpu je tyaak jidu'um dunaajmat: "Ka'a xa atse'e x'uk'oyixjini jets ats mitse'e mputakat, kux nujome'e juu' atse'e n'ixp njayejpp, je Nte'yamts ats je'e ve'e tuntutkmu yax." ⁶ Ve'em tse'e

mva'anda jets opyana pan pane'e ve'em vaamp, ka'ats je'e ve'e y'ukvinkópkini jetse'e je tyee' ukpu je tyaak dyputakat. Ku xa miitse'e ve'em mjátukada, ve'em tse'e xyaktaandini je Nte'yam je pyava'nun ax jo'n kukyatuujn, je'e kajx jetse'e xpanajkxtat je pava'nun juu' ve'e je juujpit jayu myakta'nuxjudu. ⁷ Mejts'aajta mejtsjootta! Va'ajts tse'e miits kajxta du'ava'ni je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías. Jidu'um tse'e dujatyaañ juu' ve'e je Nte'yam kyojts:

⁸ Y'amji xa ve'e ya jayu ats xvinjavada xvintsá'agada, ax xtukmujékumidupts atse'e je jyootta je jya'vinda.

⁹ Tónaji xa je'e ve'e ñatyijjada jets xvinja'vidup xvintsá'kidup ats je'e ve'e,

tyuk'ixtuups je'e ve'e je jayu je pyava'nunda ax jo'n ats je mpava'nun kuy'ijt jo'n.

Jidu'um tse'e je Isaías dujatyaañ.

Ka je ka'yun je ja'kxun kajxape'e je jayu y'it jep tokin jaatp

(Mr. 7.17-23)

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu duyaxmujk jetse'e jidu'um dunuujmide:

—Amotunaxta anañujoma jetse'e xvinmótudat. ¹¹ Juu' jatye'e jep je jayu y'avuptajkip, ka je'e kajxap xa ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp; juu' ve'e jep je jayu y'avup písump, je'e kajx tse'e je jayu y'it jep tokin jaatp.

¹² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dunuujmide:

—¿M'ixe'e taav vintso ve'e je fariseotajk tuduko'oyjá- vada juu' mitse'e tuxkats?

¹³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Jyapana tse'e pan pane'e ka'ijtp je jyayu, ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm, yakpajkjapts je'e ve'e ats je nTee'. ¹⁴ Kadi xmaja pamda je fariseotajkta, vanxup xa je'e ve'eda ax jo'n to'k je viints jayu juu' ve'e je myuviints jayu dupavijtsp. Ax pan to'k tse'e je viints jayu je myuviints jayu dupavits, va'an numejtsk tse'e najkx tyun'avívupada jep jótup.

¹⁵ Van'it tse'e je Pedro je Jesús dunuujmi:

—Tukvinja'vik aats to'k aaj je tukmu'a'ixmojkin juu' ve'e tuxkats.

¹⁶ Jetse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Tis, ka'a miitse'e xvinmótuduva? ¹⁷ ¿Ka'a ve'e xvinmótuda jets nujome'e juu' jatye'e jep avup tajkip, jem tse'e jootm ñujkx jetse'e ux'ook je ni'kx je kopk dutukvaatsni? Ka je'e kajxapts je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp. ¹⁸ Ax je ayook juu' ve'e jep avup písump, jemts je'e ve'e ja'vin kajxm cha'a'n, je'e kajx tse'e je jayu y'it jep tokin jaatp. ¹⁹ Kuxe'e jem jya'vin kajxm cha'a'n je ko'oy vinma'yun, van'it tse'e je jayu yakjaju'oo'kta, je navyajkun duyavintsá'kintókida, je kats dutukmaat-jayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajejptup, myee'tsta, ñuvampetta, jyayupakotsta. ²⁰ Je'e kajx tse'e je'e ve'e je jayu y'it jep tokin jaatp, ka je'e kajxape'e ku ve'e kyakapuj joma vaate'e je kyatajks ve'em ax jo'n je juujpit jayu dupavaandi.

To'k je ta'axtajk juu' ve'e ka je israeejlitap, je'e tse'e dujaanchja'vi je Jesús
(Mr. 7.24-30)

²¹ Van'it tse'e je Jesús jem chaa'n jetse'e ñujkx jem ti-irovit jets sidoonit y'it jootmda. ²² Van'it tse'e to'k je canaanit ta'axtajk juu' ve'e jem tso tsuunip, je'e tse'e je Jesús dūvinkutami jetse'e mak̄k dumukajts. Jidu'um tse'e dūnuujmi:

—iVintsán, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakku-tojknup, tukmo'otu ats to'k aaj! Je ko'oyjáyuvap xa ve'e tukkooyijup ats je nnaax. Ooy tse'e tyuntsaachpaa'ty.

²³ Ax ka'a tse'e je Jesús y'atsoojvji. Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dumunoo'kxtkti:

—Pakejxni mits ya'a to'k aaj kux yape'e xpamejtsum-da, jetse'e ooy tyunne'em.

²⁴ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Je Nte'yam xa atse'e xtuknukejxp je israeejlit jayu juu' ve'e tokih'ijttup.

²⁵ Ax vinkutámiju tse'e je ta'axtajk, jetse'e je Jesús dūvinkoxkteni, jetse'e dūnuujmi:

—iVintsán, putaka ats to'k aaj!

²⁶ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Pan mputajkip ats mitse'e jets ka'a ve'e je israeejlit jáyuda, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je pi'k ónuκ je kyaaky japujkja jetse'e je ok yakma'a.

²⁷ Van'it tse'e je ta'axtajk vyaajñ:

—Ve'em tse'e. Oyam tse'e vye'ema, kyamyojktup tse'e je ok jep mesa pa'tkup juu' ve'e je pi'k ónuκ y'uxkaaydup.

²⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—iOoye'e je jaanchja'vin xtunjayep! Va'an ve'em dū-tunju ax jo'n xtsak.

Je'yji tse'e je ñaax jyotkadaakni.

Ku je Jesús dūyakjotkadaaky numay je pa'am jayu

²⁹ Van'it tse'e je Jesús jem chaa'n jetse'e jye'y jeja galiléait myajā na'akaya pa'ayi. Van'it tse'e ñujkx jem tonun viinm jetse'e jem y'ajxtk. ³⁰ Numay tse'e ooy je jayu tyunnuje'yjini. Jem tse'e dūtuknūnajxkti je uxket jayu, je viints jayu, je oom jayu, jets je'e juu' ve'e ka óyap je kya'aj; je jayu ve'e juu' ve'e may viinj je pa'am dūmaat, je'e tse'e yakpaamdu jeja je Jesús vyinkujk. Van'it tse'e je Jesús yakjotkadakkajxidini. ³¹ Atuva atoki tse'e dūtukaandi je jáyuda ku ve'e dū'ixti jets kojtspajktinupe'e je oom jáyuda, jets o'yixjidinupe'e je kya'ajta je tyekta juu' ve'e kama'at pakma'at ijttu, jets oye'e yo'ydini juu' ve'e uxket ijttu, jets vin'ixpajktinupe'e juu' ve'e viints ijttu. Van'it tse'e je jayu dūyakmáji-di dūyakaanchidi je israeejlit jayu je Ntye'yamda.

Ku je Jesús je jayu dūyakkaajy numaktaaxk miijl naxy
(Mr. 8.1-10)

³² Van'it tse'e je Jesús dūyaxmujk je y'ixpajkpatajk jetse'e dūnuujmidi:

—Ntukma'tp xa atse'e ya numay jáyuda kux toojk xaajani xa ya'a ve'e yaja y'itta ats maat, ka'a tse'e tii ti ve'e kyáydap jyá'kxtap. Ka'ats atse'e mpakexuvaandini ve'emji jem tyak'amda kux ku ve'e je yooj yaknoo'kxjidi nit jeja too' aajy.

³³ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—iJómase'e je tsapkaaky choo'nut jetse'e ya numay jayu nyakka'yumdat?, kux ka'a ve'e yaja pyantsuuna.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—iVinxup tse'e jep je mtsapkaakyta?

Jetse'e y'atsoovdi:

—Vuxtojtyuk je tsapkaaky jets yuu'n ve'e'n je pi'k ajkx.

³⁵ Van'it tse'e je Jesús dūpavaajñ jetse'e je numay jayu y'ajxtuktat jeja naxkujx. ³⁶ Ku ve'e y'ajxtkti, van'it tse'e dūkaajy vuxtojtyuk je tsapkaaky jets yuu'n ve'e'n je pi'k ajkx, jetse'e je Nte'yam dūkukojsji. Van'it tse'e dū-tojkva'kxy jetse'e dūmooyje je y'ixpajkpatajk, je'eda tse'e je jayu dūmooydup. ³⁷ Anañujoma tse'e kyaaydi jetse'e kyooxjidi; javuxtojtyuk kach tse'e dūpakmojktini je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax. ³⁸ Numaktaaxk miijl tse'e je yaa'tyajk kyaaydi, apuk je ta'axtajkta maat je pi'k ónuκta. ³⁹ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dū-pakejxtini jetse'e je y'ixpajkpatajk jem barco jootm dū-maattajkidi jetse'e jem magdálait y'it jootm ñajkxti.

Ku je fariseotajk maat je saduceotajk dū'amótudi je tsajmit maja nuja'vin
(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

16 To'k nax tse'e je fariseotajk jets je saduceotajk dūvinkutámidi je Jesús, je'e ve'e chojktup jetse'e dūyakkojstókidat. Je'e kajx tse'e dū'amótudi jetse'e tyo'nuxjadat je tsajmit maja nuja'vin, ve'em tse'e dūyaknuke'xnatákat jets je Nte'yam maat je'e ve'e je Jesús. ² Ax jidu'um tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Ku xa ve'e ya it tyánayini, jidu'umts miitse'e mva'anda: "Va'ajtstame'e ya it y'itut kux tsapts xa ve'e xim tsajviinm." ³ Ku ve'e japuji, jidu'um tse'e mva'anda: "Ka'adame'e ya it vya'atsut kux tsapts xa ve'e xim tsajviinm jets vintojknup tse'e ya it." iMejts'aahta mejts-jootta! Mnuja'vidup xa miitse'eda juu' ve'e ya tsajmit it ñukajts, ax ka'a tse'e xnujávada je'e juu' ve'e ñukajts pan ti ve'e yam toojnup kojtsjup. ⁴ Ya ko'oy jayu juu' ve'e je Nte'yam dūmasooktup, y'amótuduups je'e ve'e jetse'e je maja nuja'vin yaktoojnjadat; ax ka'a tse'e yaktoojnjadat je maja nuja'vin, je nuja'vinji ve'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij maat je Jonás jye'e.

Van'it tse'e je Jesús myasookjidi jetse'e chaa'n.

Je fariseo je y'ixpajkun tse'e je jayu dūyakvinmama'tp
(Mr. 8.14-21)

⁵ Ku ve'e je y'ixpajkpatajk ñanajxti jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, jyaa'tyókidu tse'e jetse'e kudū-paamdi je tsapkaaky jem barco jootm. ⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mnay'ixjadap tse'e jets ka'a ve'e mnatyukpaa'tjadat je levadura juu' ve'e je fariseotajk jye'eda jets je saduceotajk jye'eda.

⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñavyaajnidi:

—Je'e kajx xa ve'e ve'em vya'añ kuxe'e je tsapkaaky tunkayakmejtsumda.

⁸ Ax ku tse'e je Jesús dunuja'vi, van'it tse'e je y'ixpajk-patajk dunuujmidi:

—¿Tyajkse'e mva'anda jets ka'a ve'e ti mtsapkaakya-ta? ¡Tun ve'e'nji ve'e je jaanchja'vin xjayepta! ⁹ ¿Ka'ana ve'e xvinmótuda? ¿Ka'a ve'e xjaa'myétsta ku atse'e mugooxk je tsapkaaky je jayu nyakva'kxjidi numu-gooxk miijl naxy, jets vinxup kache'e xpakmojktni?

¹⁰ ¿Ka'a ve'e xjaa'myétstuva ku atse'e vuxtojtuk je tsapkaaky je jayu nyakva'kxjidi numaktaaxk miijl naxy, jets vinxup kache'e xpakmojktni? ¹¹ ¿Vintsose'e tuxkavinmótuda jets ka je tsapkaaky levaduuraap atse'e ntijp ku atse'e tunva'añ jetse'e mnay'ixjadat jetse'e ve'em mkapaa'tjadat je fariseotajk je lyevaduura jets je saduceotajk je lyevaduura?

¹² Van'it tse'e dvinmótudi jets ka je levaduuraape'e je Jesús tyijp juu' ve'e je tsapkaaky juts dutuktajkikajxp, je ixpajkune'e tyijp juu' ve'e je fariseotajk jye'eda jets je saduceotajk jye'eda.

Ku je Pedro du'ava'ni jets je Jesús je'e ve'e je Cristo

(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

¹³ Ku ve'e je Jesús jye'y jem joma ve'e je it duxaaja Cesarea de Filipo, van'it tse'e du'amotutuvi je y'ixpajk-patajk:

—¿Vintsose'e je jayu vya'anda, pánuk atse'e?, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

¹⁴ Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Jem xa ve'e pane'e vaandup jets je Yaknapejtpa Juan mitse'e, jempa tse'e pane'e vaandupap jets je Elías mitse'e, nay jempa tse'e pane'e vaandup jets je Jeremías mitse'e, ukpu nuto'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e jujpani oot'ktinu, ax je'ek tse'e joojntypajknuva.

¹⁵ Van'it tse'e je y'ixpajk-patajk dunuujmidi:

—Jets miitsta, ¿vintsopts miitse'e mva'anda jets pan atse'e?

¹⁶ Van'it tse'e je Simón Pedro y'atsoovjvi:

—Mits xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je joojntyk Nte'yam je y'Onuk.

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsoovjvinuva:

—Xoon xa mitse'e, Simón, je Jonás je myajntk, kux ka je jáyuvap xa mits ya'a ve'e tumtuknujávaja, ats je nTee' ve'e, juu' ve'e jem tsapjootm. ¹⁸ Atsts mitse'e nnuujmip jets je Pedro mitse'e. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e ve'em myaktukxaaja kux ve'eme'e yakkotjsva'ach je mxaaj, tsaaj, je mak aaj je mak joote'e mjayepp. Ax ya'a juu' ve'e tuxkats, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je takne'ev choo'nduk jep naaxyp, numay tse'e je jayu dujaanchjavadat; ax ka'a tse'e je ko'oyjáyuvap du'amadaaga je jayu juu' atse'e xjaanchja'vidup. ¹⁹ Nmoogynupts ats mitse'e je kutoj-kun jetse'e mva'anut juu' ve'e toomp jets juu' ve'e ka-toomp. Juu'ts mitse'e je jayu myakjajtjip jetse'e dutón-dat yaja naxviijn, ve'em tse'e y'ijtpat jem tsapjootm; ju-

u'ts mitse'e je jayu mkayakjajtjip jetse'e dutón-dat yaja naxviijn, nay ve'em tse'e y'ijtpat jem tsapjootm.

²⁰ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajk-patajk dutukpavaan-di jets ni pana ve'e dukavaajjadat jets je'e je'e ve'e je Cristo.

Ku je Jesús du'ava'ni je y'oo'kun

(Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajk-patajk duvaajnji'uk-vaandi jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e jem Jerusalén ñajkxut jetse'e jem ooy tyunyaktsaachpaa'tjadat je is-raeejlit je myújit jáyuda, je tee'tajk je vyintsanda, maat je tsaptujkpit yak'ixpajk-patajka. Jem tse'e je jayu yak'oo'kjut; ax joojntypajknuvaps je'e ve'e kutoojk xaaj. ²² Van'it tse'e je Pedro je Jesús apuk dujavaajv jetse'e jidujum dutuknuujmi:

—¡Maja Vintsán, je Nte'yame'e mjayéppup m'axa-jtókjup jets ni je vin'ita ya'a ve'e mkajátjut mkanáxjut!

²³ Van'it tse'e je Jesús vya'kumpijit jetse'e je Pedro dunuujmi:

—¡Vinva'kva'atsú ats, mmaatnavyaa'njup xa mitse'e je Satanás ku ve'e ve'em xkats! Xyaktoo'atokuvaampts ats mitse'e. Ka'ats mitse'e ve'em xpayo'oy ax jo'n je Nte'yam; ve'em xa mitse'e xpayo'oy ax jo'n je jayu.

²⁴ Van'it tse'e je Jesús dunuujmidi je y'ixpajk-patajk:

—Pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e y'ijtnit ats maat, va'an tse'e dumasoqkajxni je y'avintso vinma'yun, je jyoot je jya'vin dumakppaamnit jetse'e chaachpaa'tut ax jo'n je jayu juu' ve'e je y'oo'kun du'anajkxip ku ve'e je cryuuz dupaku'u, jets atse'e xpamiinnit. ²⁵ Pan pan xa atse'e xkajaanchja'vip kuxe'e dutsa'aga jetse'e y'oo'kut, ka'a tse'e dujayeput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax je'e pan pan atse'e ijtp xjaanch-ja'vip, oyam tse'e y'oo'kut ats kajx, je'e tse'e dujayepp-nup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁶ Ni vinxupa xa je'e ve'e je jayu kyato'nuxjut ku ve'e duje'eikáxut nujom ya' naxviijnit it jetse'e vyintókinin je jayu je jyoot je jya'vin. Ax ku tse'e je jayu je jyoot je jya'vin vyin-tókinin, ka'a xa ve'e tii ni tia ti ve'e je jayu kuduyaky jetse'e joojntyk kat xa'ma kajx. ²⁷ Miinnup atse'e je nTee' je myajin maat maat ats je n'aangelestajk, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, van'itts atse'e to'k jado'k nmoogynit juu' ve'e tukkadaakjudup, ve'em ax jo'n du-paa'ty du'akeega juu' ve'e tudutonda tudukotsta.

²⁸ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets jeja ve'e je jayu juu' ve'e yaja ijttup jetse'e kya'oo'ktat pan ka'ana atse'e x'ixta ku atse'e nmiinnit yakkutojkpa, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

Ku je Jesús tyikts jetse'e y'ajaj y'atu'kx

(Mr. 9.2-10; Lc. 9.28-36)

17 Kutojtk xaaj tse'e je Jesús duvovutsoo'ndi je Pedro, je Santiago, maat je Juan, je Santiago je y'uts, jetse'e apuk duvooovdi, jetse'e pyejtti joma ve'e to'k je kopk juu' ve'e kajxm. ² Jem tse'e je Jesús tyikts jeja je'e vyinkujkta. Ve'eme'e je vyiijn je y'aaj y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je aampa xaaj; ve'eme'e je vyit vyimpjij va'ajts poo'p, ve'em ax jo'n je kujajpa je kutá'kxpa.

³ Van'it tse'e vya'kke'xti jeja je'e vyinkujkta je Moisés maät je Elías, jetse'e je Jesús dumaatnakyojtsjidi.

⁴ Van'it tse'e je Pedro dunuujmi je Jesús:

—Maja Vintsán, joy xa je'e ve'e ku aatse'e yaja n'it! Pan mtsajkp, va'ants aats dupumy toojk je pi'k ojts atyajk: to'k mits mje'e, jets to'k je Moisés jye'e, jets jado'k je Elías jye'e.

⁵ Kojtspna tse'e je Pedro vye'na ku ve'e yo'tsjidi to'k pak je vínuts juu' ve'e ajajp ata'kxp. Jep tse'e vínuts akujkp yakmōtu to'k je ayook juu' ve'e vaamp:

—Ya'a xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ooyts ats ya'a ve'e ntuntukxoonduk. Amō-tunaxta juu' ve'e kyajtsp.

⁶ Ku ve'e je ixpajkpatajk du'amōtunajxti, van'it tse'e je vyijinda je y'aajta dutukpaatti je naax kux tsā'kidu ve'e ooy. ⁷ Van'it tse'e je Jesús vyinkutāmijidi, jetse'e je kyā'aj tyuknukoojnidi, jetse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Pojtukta. Kadi mtsa'agada.

⁸ Ku ve'e kyoojvukti, ka'a tse'e du'ukpan'ixtini, je Je-suusji ve'e.

⁹ Vajntkinup tse'e jem kopk viinm vye'nada, jetse'e je Jesús jidu'um pyavaajnidi:

—Ni pana ve'e xkatukmumaayduktat juu' ve'e tux'ix-ta, van'itnume'e ku atse'e n'oo'kut jets atse'e njoon-tykrajknuvat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Je Yaknapejtpa Juan je jayu duyakvimpijt je Nte'yam maät

(Mr. 9.11-13)

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk y'amōtutūvijidi:

—¿Tyajxse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e too'vajkp je Elías myinnuvat jets ka'a ve'e je Cristo?

¹¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tyúvam xa je'e ve'e jets miimpe'e too'vajkp je Elías, je'e tse'e nujom duyak'o'yinuvap. ¹² Ax atsts miitse'e nnuujmidup jets ojts je'e ve'e, ka'ats je'e ve'e je jayu dunuja'vidi jets pan je'e ve'e, tyoonduts je'e ve'e ve'em ax jo'n dutsojkti. Nay ve'empats atse'e ntsaach-paa'tut jem je'e kyā'mda, ats, je Jayu Juu' ve'e Nu-paamduka Ijtp.

¹³ Van'it tse'e je ixpajkpatajk duvinmōtudi jets je Yaknapejtpa Juaane'e je Jesús tyijp je jayu juu' ve'e ve'em ax jo'n je Elías.

Ku je Jesús duyakjotkādāaky to'k je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap

(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je numay jayu vye'nada, van'it tse'e to'k je yaa'tyajk duvinkutāmi je Jesús, jetse'e duvinkoxkteni, jetse'e vyaajñ:

¹⁵ —Vintsán, tukmō'otū to'k aaj ats je nmajntk kux je ko'opya'amap je'e ve'e pajkup jetse'e ooy tyuntsaach-paa'ty, may náxani tse'e ñaxvívup, to'ma jaty tse'e jyanvívupa jets to'ma jaty tse'e ñavívupa. ¹⁶ Tā xa at-

se'e ya m'ixpajkpatajk njatuknuminda, ax ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e duyakjotkādā'aktat.

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—iMiits xa je'e ve'eda juu' ve'e je Nte'yam duka-jaanchja'vidup jets ka vintúvap je'e ve'e juu' ve'e mtoondup! ¿Joma vaat atse'e njaa'kja'ítut miits maatta jetse'e njaa'kjamuténadat? Yakminda je pa'am jayu.

¹⁸ Ku ve'e duyaknajkxti, van'it tse'e je Jesús dutuknuujmi je ko'oyjáyuvap juu' ve'e je pa'am jayu jem jya'vin kajxm, jetse'e je ko'oyjáyuvap tyukvaatsjini. Tun je'yji tse'e jyotkādāakni.

¹⁹ Ux'ook tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk apuk myukojtsjidi, jetse'e y'amōtutūvijidi:

—¿Tyajxs aatse'e xka'o'yixji jets aatse'e je ko'oyjáyuvap nyakpítsumut?

²⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Je'e kajx ku ve'e je Nte'yam vee'nji xaanchjávada. Tyúvam xa atse'e nva'añ, pan mjajejptupts miitse'e je jaanchja'vin jem mja'vin kajxmda, ovinxupa ax jo'n to'k je mostaza taamt, kum'o'yixjada tse'e jetse'e xnaajmadat ya kopk: “Ke'eku yaja jets najkxu viijnk tsōv”, ke'ekupts je'e ve'e je kopk. Ka'a xa miitse'e ti mka'o'yixjadat pan mjaanchja'vidupe'e je Nte'yam.

²¹ Ax je ko'oyjáyuvap juu' ve'e ve'em, je'ejyji tse'e o'y-ixjup jetse'e duyakpítsumut ku ve'e je jayu chapkats jets ku ve'e je jayu y'ayooja.

Ku je Jesús je y'oo'kun du'ava'ninuva

(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

²² Namvaate'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaatvídut-ta jem galiléait y'it jootm, van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Yakpámupts atse'e jem je jayu kyā'm, ²³ xyak'oo'k-taptats atse'e; ax kutoojk xaajts atse'e njoonjtykrajknuvat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Ooy tse'e je ixpajkpatajk dutunnutsaachvinmaaydi.

Je tsaptujkpit kupā'mun

²⁴ Ku ve'e jye'ydi jem capernaamit kyajpun kajxm, van'it tse'e je tsaptujkpit kupā'mun pakmojkpa duvinkutāmidi je Simón Pedro, jetse'e dunuujmidi:

—¿Ka'a ve'e dupum je myak'ixpajkpada je tsaptujkpit kupā'mun?

²⁵ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ve'em, kyuvejtp xa je'e ve'e.

Ku ve'e je Pedro tyajki jep tujkp, van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Vintsos mitse'e mvaampa, Simón? ¿Pan tse'e y'amōtudup je kupā'mun jets je putajkin je yakkutojk-pada juu' ve'e yaja naxviijn: je jyáyuda, ukpu je viijnk jayu ve'e?

²⁶ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Je viijnk jayu ve'e.

Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan ve'em xa ve'e, ka'a tse'e je jyayu kyuvejta. Nay ka'avats uu'me'e xtukkādāakumduva jetse'e mpā'-mumdat je tsaptujkpit kupā'mun. ²⁷ Ax je'e kajx tse'e jetse'e dukako'oyjávadat juu' ve'e nto'numdup, najkxu

tse'e jeja maja nã'akaya pa'ayi jětse'e x'akójat to'k je tuk'ajkxmajtsun jo'kun. Je muto'k ajkx juu' ve'e myakpítsumup, jep tse'e y'ávup xpaat'ut to'k je meen juu' ve'e nupaadap numejtsk je jayu je tsaptujkpit kupa'mun; je'e tse'e mmo'op je jáyuda ats kajx jęts mits kajx.

Je'e pane'e dñumájip

(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

18 Ve'em tse'e jyajty van'it, jětse'e je Jesús je y'ix-pajkpatajk vyinkutámijidi. Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Pan tse'e dñumajikajxp juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm?

² Van'it tse'e je Jesús dyaaxji to'k je pi'k ónyk jětse'e jeja je'e y'itykujkta dupuujm, ³ jětse'e vyaajñ:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jęts pan ka'a miitse'e mvimpitta jětse'e m'íttat ax jo'n je pi'k ónyk, ka'a tse'e mtákadat jem je Nte'yam y'am kya'm. ⁴ Ax ve'em tse'e, pan pan tse'e napaajmjup nuu'k aaj nuu'k joót ax jo'n ya pi'k ónyk, je'e tse'e dñumajikajxp juu' ve'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm.

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e je jayu ntukmasookum-dat je Nte'yam je tyoo'

(Mr. 9.37, 42-48; Lc. 9.48; 17.1-2)

⁵ Je jayu pan pane'e ats kajx oy jayu napaajmjup maat to'k je pi'k ónyk ax jo'n ya'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapaajmji ats maat. ⁶ Ax opyana pan pane'e dutukmasookp je Nte'yam je tyoo' to'k je pi'k ónyk juu' atse'e xjaanchja'vip, nuyojk oy tse'e kuy'ij-tuxju je jayu jětse'e to'k je paan taak yaktukyuktsum jětse'e yakmaaxynavíppini joma ve'e kaak.

⁷ iAyoov xa je'e ve'e je jyootta je jayu juu' ve'e tsuunidup yaja naxviijn, kux may viijn je'e ve'e juu' ve'e je jayu dnyaktokintoomp! Ka'a xa ve'e yaja ñunka'ítut je yaktokintoompa. iAx ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' ve'e je myujayu dutukmasookp je Nte'yam je tyoo'!

⁸ Je'e kajx tse'e, pan to'k xa ve'e je mka'aj ukpu je mtek myaktokintónjada, tunkuspóxtats jęts uxvívupta, kux nuyojk oye'e kanoon uk paknoon m'íttat jětse'e xjajeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jęts ka'a ve'e ku ve'e mejtsk ka'ajax uk mejtsk tékax myakjanvíppidinit joma ve'e xa'ma kajx je jaajn tyoy. ⁹ Ax pan to'k tse'e je mviijn myaktokintónjada, tunyakpít-sumdats jęts uxkojta, kux nuyojk oye'e to'k ado'om viijnax m'íttat jětse'e xjajeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jęts ka'a ve'e ku ve'e mejtsk ado'om viijnax myakjanvíppidinit joma ve'e xa'ma kajx je jaajn tyoy.

Je carnero juu' ve'e tokih'ijtp tukmu'a'ixmojkin

(Lc. 15.3-7)

¹⁰ Yakkópkada ooy jęts ni pana ve'e xkaviijn'íxtat ya pi'k ónykta, kux vaamp atse'e jęts jeme'e tsapjoót m je y'aangeles dvin'ixta xa'ma kajx ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjoót m. ¹¹ Kux je'e xa atse'e nnumiimp jęts at-

se'e nyaktso'okut pan pan jatye'e tokih'ijttup, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

¹² ¿Vintsos'e'e xnasjávada? Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e numókupx je carnero dujajejpp jětse'e to'k yo'tyóki, myasaakpts je'e ve'e je numajktupxuk maktaax-tojt carnero jětse'e najkx jem tonun viinm tonun kajxm du'ixta juu' ve'e tuyo'tyóki, ¿ve'em xaja? ¹³ Pan pyaatyp tse'e, nuyojk tse'e dutukxoondukut je carnero juu' ve'e tu'ukyotyókini jęts ka'a ve'e je numajktupxuk maktaaxtojt juu' ve'e kayotyókidup. ¹⁴ Nay ve'empa tse'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjoót m, chajkpts je'e ve'e jětse'e ni to'ka ya pi'k ónyk kukyavintoki.

Vintso ve'e dutsak jětse'e je uts je ajch jęts je uts je tsa'a yaktokinmee'kxtat

(Lc. 17.3)

¹⁵ Pan mmutokintoojnup xa ve'e nuto'k je m'uts je m'ajch ukpu nuto'k je m'uts je mtsa'a, maatnakyót-sjuts akumejtskji jětse'e xtuknaajmat. Pan mkats'amotunajxju tse'e, mnayja'vijidinuvaap tse'e uts ajch ukpu uts tsa'a. ¹⁶ Ax pan ka'a tse'e mkats'amotunaxyju, vóvuts nuto'k ukpu numejtsk je jayu, ve'em tse'e numejtsk ukpu nutoojk du'amotunáxtat. ¹⁷ Ax pan ka'ats je'e ve'e yak'amotunajxtuva, vaajnats je jaanchja'vivatajk joma ve'e ñay'amókajada. Pan ka'ats je'e ve'e yak'amotunajxtuva, ve'em tse'e xjávát ax jo'n to'k juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vip ve'em tse'e xjávát ax jo'n je kupa'mun pakmojkpa.

¹⁸ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada: Juu'ts miitse'e je jayu myakjajtjidup jětse'e dutónat, ve'em tse'e y'ijtnit; jęts juu' miitse'e je jayu mkayakjajtjidup jětse'e dutónat, ve'em tse'e y'ijtpat.

¹⁹ Nnuujmiduvaps ats miitse'e jęts pan numejtsk miitse'eda yaja naxviijn to'k je vinma'yun xjajepta ku ve'e juu' x'amótuda, mmo'ojadaps miits je'e ve'e juu' ve'e m'amótudup ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjoót m. ²⁰ Kux pan joma xa ve'e je jayu numejtsk ukpu nutoojk ñay'amókajada ats kajx, je'e maattats atse'e n'it.

²¹ Van'it tse'e je Pedro ojt je Jesús du'amotutúva:

—Maja Vintsán, ¿vinxup naxts atse'e ntókinmee'kxut ats je n'uts ukpu ats je n'ajch ku atse'e xmutokintún? ¿Vuxtojtuk nax vine'e?

²² Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Ka'a xa ats mitse'e nnuujma jęts vuxtojtuk nax, kamachooovna ve'e.

Je toompa juu' ve'e dukatokinmee'kx je myujatyoo'

²³ Tun vinkopk je'e ve'e jětse'e xtókinmee'kxtat je jayu juu' ve'e mmutokintoojnjudup. Kux juu' xa ve'e je Nte'yam tyuump, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je yakkutojkpa juu' ve'e dnyojvuaa'nuvaamp je tyoom-patajk juu' ve'e muyójjidup. ²⁴ Ku ve'e dukujejt'ukvaandi, van'it tse'e dnyaknajkxti to'k juu' ve'e tukmuyójjijup je meen juu' ve'e yaknumutoomp miijl joojnt am. ²⁵ Ax ka'a tse'e je toompa dutimaada pan ti ve'e tyukkuvétup je voj, je'e kajx tse'e je vyintsán vyaajñ jětse'e yaktóokut maat je y'ónuk je ñuda'ax, nay ve'empa ve'e nujom yaktóokkaxut juu' ve'e y'ixp

iyajejpp, ve'em tse'e kudukuvejt je voj. ²⁶ Van'it tse'e je toompa dıvinkoxkteni je vyintsán jetse'e jidu'um dumunoo'kxtk: "Vintsán, tonu je maa'yun, jaa'k'a'ixu javee'n jets ats mitse'e nujom nmukuvétut." ²⁷ Van'it tse'e je vyintsán tyukmo'tji jetse'e je voj dumee'kxji, naspaka tse'e duyaktaajñ.

²⁸ Ax ku tse'e je toompa chaa'n, van'it tse'e dumaat-navyaatji to'k je myumutoompa juu' ve'e tukmuyójjip je meen juu' ve'e yaknumutoomp mókupx xaaaj. Van'it tse'e dumajch jep yo'ktup jetse'e duyukpeejn, jetse'e dunuujmi: "iMukuvétu ats juu' atse'e xtukmuyójjip!"

²⁹ Van'it tse'e je muyoj je vojvva'ampa dıvinkoxkteni jetse'e dumunoo'kxtk: "Tonu je maa'yun, jaa'k'a'ixu javee'n jets ats mitse'e nujom nmukuvétut." ³⁰ Ax ka'ats je'e ve'e dukuvujk, yakjapoxuntakpaajmju tse'e van'it paat kuunume'e myukuvétjut. ³¹ Ku ve'e je vyijnk mumutoompa du'ixti vintsó ve'e jyatki, ñutsaachvinmaaydu tse'e jado'k je mutoompa, van'it tse'e ojts je vyintsán dıvaajnjada nujom vintsó ve'e jyajty ñajxy.

³² Van'it tse'e je vintsán dunukejxi je toompa jetse'e jidu'um dunuujmi: "iMits, ko'oy toompa! Nmee'kxji xa ats mitse'e je myoj ku atse'e xmunoo'kxtk, ³³ ve'emts mitse'e kuxtukmo'tpa je mmujatyoo' ax jo'n ats mitse'e ntukma't." ³⁴ Ooy tse'e tyun'ejkji je vintsán, je'e kajx tse'e duyakjapoxuntakpaajmji van'it paat ku ve'e nujom je voj dukuvétut.

³⁵ 'Nay ve'em tse'e ats je nTee', juu' ve'e jem tsapjootm, ka'ats je'e ve'e mtokinmee'kxjıduvat pan ka'a ve'e to'k aaj to'k joot xtokinmee'kxta je m'utsta je m'ajchta jets je m'utsta je mtsa'ada.

Ku je jayu je navyajkun duyakvintsá'kintóki (Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

19 Ku ve'e je Jesús kyojtskujx, van'it tse'e choo'nni jem Galilea jetse'e ñujkx jem judéait y'it jootm, jeme'e jado'k ado'om Jordán maja napa'am ñajxy. ² Numay tse'e je jayu pyanajxjidi. Jem tse'e je Jesús duyakjotkadaakni je pya'am jáyuda.

³ Van'it tse'e je fariseotajk dıvinkutámidi je Jesús jetse'e dutukkats'ixtada. Jidu'um tse'e dunuujmıdi:

—Yakjajtype'e je pava'nun jetse'e je yaa'tyajk je ñuda'ax dumasooknit je nak maat otyi kajxa?

⁴ Van'it tse'e y'atsaajv:

—¿Ka'ana miitse'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp xkotsta jets ku ve'e je Nte'yam je jayu duyaktsoo'ntk, to'k je yaa'tyajk jets to'k je ta'axtajk, ve'em tse'e duyaktsoo'ntk? ⁵ Vaampa tse'e jidu'um: "Je'e kajx xa ve'e je yaa'tyajk je tyee' je tyaak dumasooknit jetse'e dumaatnamyojkjinit je ñuda'ax, ve'em tse'e numejtsk y'ijttinit ax jo'n to'k jáyujı." ⁶ Je'e kajx tse'e, juu' xa ve'e je Nte'yam tıduyaknamyukju, ni pánats je'e ve'e dukayaknavya'kxjut.

⁷ Van'it tse'e du'amotutıvidi:

—Pan ve'emam je'e ve'e, ¿tyajxse'e je Moisés vyaajñ jets ve'eme'e y'oya jetse'e je nak maat je ta'axtajk yakmasooknit?

⁸ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Je'e kajx tse'e je Moisés myakjajtyxjidi jetse'e je mnuda'ax xmasooktinit je nak maat kux makke'e je mkuvajk xpamda; ax ku tse'e je Nte'yam je jayu duyaktsoo'ntk yaja naxviijn, ka'a tse'e ve'em y'ijt. ⁹ Ats xa mitse'e nnuujmidup jets pan pane'e je ñuda'ax dumasookp, pan ka je'e kajxap ku ve'e duyakvintsá'kintóki je navyajkun, yakvintsá'kintókipts je'e ve'e je navyajkun ku ve'e je viijnk ta'axtajk dupuk.

¹⁰ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyaandi:

—Pan ve'em xa ve'e je yaa'tyajk jyaty ku ve'e je ñuda'ax dumasookni, nuyojk oys je'e ve'e ku ve'e je jayu kyanavyukju.

¹¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'a xa ve'e dupaa'ty du'akeega jetse'e anañujoma je jayu ñavyájkadat, je'ejyji ve'e pan pan jatye'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e ve'em dutóndat. ¹² May viijn xa ve'e pan tyajxe'e je yaa'tyajk je ta'axtajk dukamaatnayjayéjpu: jem tse'e pan pan jatye'e ve'em dumuke'xidup, jempa tse'e pan pan jatye'e je jayu ve'em toojnjıdup, nay jempa tse'e pan pan jatye'e dukamaatnayjayéjpu je ta'axtajk kux ve'eme'e dınasjá- vada jets nuyojk oye'e je Nte'yam dumutóndat dumupáktat anaaydum. Ax pan pan jatye'e o'y-ixjudup jetse'e ñavyájkadat, va'an tse'e dukuvakta je ayook juu' atse'e tınkats.

Ku je Jesús dunıtsapkajts je pi'k ónukta (Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

¹³ Van'it tse'e je Jesús dutuknıajkxti je pi'k ónukta jetse'e je kya'aj dutuknukónut jetse'e dunıtsapkótsut. Van'it tse'e je ixpajkpatajk dutuknıujmıdi pan pan jatye'e je pi'k ónuk duyaknıajkxtu. ¹⁴ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Masó'okta jets atse'e je pi'k ónuk xnumındat, ka'a ve'e xkayakjajtjadat, kux je'e pan pan jatye'e ijttup jem Nte'yam y'am kya'm, ve'emts je'e ve'e ax jo'n ya pi'k ónukta.

¹⁵ Van'it tse'e je kya'aj dutuknıkaajın je pi'k ónukta, jetse'e chaa'n.

Ku je Jesús dumaaatnakyojtsji to'k je mootsk ónuk juu' ve'e kumeen

(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)

¹⁶ To'k nax xa ve'e to'k je mootsk ónuk je Jesús dıvinkutami, jetse'e du'amotutıvi:

—Oy yak'ixpajkpa, ¿juu'se'e oy jets atse'e ntónut jets atse'e njayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Nte'yam atse'e xtij ku ve'e mva'añ jets oy atse'e? To'kji xa je'e ve'e pane'e oy, je Nte'yamts je'e ve'e. Ax pan mtsajkpts mitse'e jetse'e xjayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, kutyónıts je pava'nun.

¹⁸ Van'it tse'e je mootsk ónuk y'atsaajv:

—¿Juu'se'e?

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'a tse'e myakjaju'oo'kut, ka'a tse'e xyakvintsá'k-intókiyut je navyajkun, ka'a tse'e mme'e'tsut, ka'a tse'e je jayu xnuvampétut, ¹⁹ vintsá'aga je mtee' je mtaak,

tsokü je mmujantam je mmutaktam ve'em ax jo'n vi-inm mnachakju.

²⁰ Van'it tse'e je mootsk ónyk y'atsaajv:

—Ku atse'e pi'knum nve'na, van'itanits ats ya'a ve'e nujom nkutyún. ¿Tis atse'e xkajaa'k'ijtip?

²¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan mtsajkp xa mitse'e jetse'e m'ijtnit oy jets va'a-jts, najkxu xto'kkajxni juu' ve'e m'ixp mjayepp jets mooyini je meen je ayooa jayu, ve'em tse'e je o'yin xjayéput jem tsapjootm. Ku tse'e ve'em xtónut, van'itts atse'e xpamiinnit.

²² Ku ve'e je mootsk ónyk du'amotunajxy, va'ajts tsaachvinmaayp tse'e ñajkxni, kux maye'e ooy juu' ve'e y'ixp jyayepp.

²³ Van'it tse'e je Jesús dunujmi je y'ixpajkpatajk:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets tso'oxe'e jets je kumeen jayu ñapyámjüt jem je Nte'yam y'am kya'm.

²⁴ Ve'em atse'e nva'añ jets ka'a ve'e cho'oxa vintso ve'e je camello ñáxüt jep xo'yün jot jaatp, je'e ve'e tso'ox vintso ve'e je kumeen jayu ñapyámjüt jem je Nte'yam y'am kya'm.

²⁵ Ku ve'e du'amotunajxti je y'ixpajkpatajk, atüva atoki tse'e dutuntuktaandi jetse'e ñavyaajnidi:

—Pan ve'em xa ve'e, zpants vine'e o'yixjup jetse'e dujayeppnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

²⁶ Van'it tse'e je Jesús vyin'ixjidi, jetse'e je y'ixpajkpatajk dunujmide:

—Ka'a xa ve'e je jayu y'o'yixjada jetse'e ñaajkpítsum-jadat jep tokin jaatp; ax je Nte'yam, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e je jayu duyakpítsumüt jep tokin jaatp, kux nujome'e je Nte'yam juu' y'o'yixkúxju.

²⁷ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Maja Vintsán, nmasokkajxnu xa aatse'e nujom juu' aatse'e n'ixp njayepp vye'na jets aats mitse'e mpamiijn. ¿Tits aatse'e njayeppnup?

²⁸ Van'it tse'e je Jesús dunujmi je y'ixpajkpatajk:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets van'it ku ve'e je nam it cho'nduküt, van'it ku atse'e n'ajxtüküt jeja ats nkutojkün tsujntkün kujx, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupäämdüka Ijtp, m'ajxtktuvaps miitse'e joma ve'e makmejtsk je kutojkün tsujntkün, miitsta, pan pan jaty atse'e xpamiindu, ve'em tse'e xtókimpayo'oydat je makmejtsk jak'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda. ²⁹ Ax nujom tse'e pan pan jaty atse'e xjaanchja'vidup jets ats kajxe'e dumasooktini je tyajk, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, je tyee', je tyaak, je ñuda'ax, je y'ónuk, ukpu je ñaax, yakmo'odapts je'e ve'e mókupx nax je o'yin jetse'e dujayeppnupat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ³⁰ Ax numay tse'e juu' ve'e uxyam dunumájidup, je'e tse'e taandinup pi'k; ax numayva tse'e juu' ve'e uxyam dunupi'kidup, je'e tse'e dunumájadap.

Je toompada tukmu'a'ixmojkin

20 'Ve'em xa ve'e je Nte'yam je jayu dutoojnjadat ax jo'n to'k je kukam juu' ve'e japyji najkx je toompa du'ixta jetse'e jem chaaydum kam jootm tyón-dat. ² Ve'em tse'e dumaaatnakyojtsji je toompatajk jets to'k je denario meene'e dumujóydat to'k xaaj. Van'it

tse'e dupakejxti jem kyam jootm. ³ Taaxtojtyk yaaxp tse'e vye'na, van'it tse'e vyimpijtnuva jem maa'y jootm jetse'e du'ix jets jeme'e je jayu juu' ve'e toonk'ixtidup.

⁴ Van'it tse'e dunujmide: "Najkxtuva miits mtonda jem ats nkam jootm. Ve'em ats miitse'e nmujóydat ax jo'n dupaa'ty du'akeega." Najkxtuts je'e ve'e. ⁵ Kujk xaaj jo'n tse'e y'ojsnuva jem maa'y jootm. Nay vanxúpjyam tse'e dutoonnuva. Nay vanxúpjyam tse'e dutoonnuva ku ve'e y'ojsnuva toojk yaaxp. ⁶ Ax mugooxk yaaxp tse'e vye'na ku ve'e y'ojsnuva jem maa'y jootm. Jem tse'e dujaa'kpaaty je jayu. Van'it tse'e dunujmide: "¿Tyajxts miitse'e yaja mxanaxta? ¿Tyajxe'e mkatonda?" ⁷ Van'it tse'e y'atsoovdi: "Ni pana xa aatse'e xkatoompaváv." Van'it tse'e je kukam y'atsaajv: "Najkxtuva miits mtonda jem ats nkam jootm."

⁸ Ku ve'e je it cho'oini, van'it tse'e je kukam dunujmi je yaktoompa: "Yaaxjada je toompada jetse'e xmu-jóydat, je'e ve'e mmujóydat too'vajkp juu' ve'e ux'ook tutyoonktákada." ⁹ Ku ve'e jye'ydi je'eda juu' ve'e tajkidu toompa mugooxk yaaxp, kakto'k je denario meen tse'e yaktukmujooydi. ¹⁰ Ax kuts je'e ve'e jye'ydi juu' ve'e too'vajkp toonktajkidu, ve'em tse'e y'ukvinmaaydi jets nujojke'e kuyakmooydi; ax to'k je denario meenjyam tse'e kakje'e yakmooyduva. ¹¹ Ku ve'e yakmujokyajxti, van'it tse'e je kukam dvinokjtspejtti.

¹² Jidu'um tse'e vyaandi: "Ya'ada juu' ve'e ux'ook tutyoonktákada, to'k hoorajts ya'a ve'e tutyonda, nay vanxupts ya'a ve'e tuxmujooyduva ax jo'n aats; xanajxpts aatse'e tunjatún, ve'emts aatse'e je an tunjamutena ve'emts aatse'e je toonk tunjamutena." ¹³ Ax jidu'um tse'e je kukam dunujmi nuto'k je'eda: "Mex, ka'a xa ats mitse'e nko'otyujnja. ¿Ka ve'emap uu'me'e tunkojtsmojkum jets to'ke'e je denario meen nmujóyut? ¹⁴ Ta xa mitse'e myakmujoy, najkxnits. Átsam xa ya'a ve'e nmo'ovaampy vanxúpjyam juu' ve'e ux'ook tutyoonktáka ax jo'n ats mitse'e tunmujoy. ¹⁵ O'yip xa ve'e jetse'e ats nje'e nyaktónut ax jo'n atse'e ntsak. ¿Uk mko'oyja'vipe'e ku atse'e je maa'yün ntun?"

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajfi:

—Ax ve'em tse'e, pan pan jaty xa ve'e ux'ookidup, ñumájadapts je'e ve'e; pan pan jaty tse'e dunumájidup, ux'ookadapts je'e ve'e. Numay xa ve'e pan pan jatye'e yakyaaxjidup; nu'eejyidats je'e ve'e pan pan jatye'e yakvinkoondup.

Ku je Jesús du'ava'ninuva je y'oo'kun

(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷ Jéjani tse'e je Jesús vye'na too' aajy, jeme'e Jerusalén ñujkx, van'it tse'e apuk duvaajv je ñumakmejtsk ixpajkpatajk, jetse'e dunujmide:

¹⁸ —Jem tse'e Jerusalén nja'mda. Jemts atse'e nyakpámüt jem je tee' tajk je vyintsán kya'mda jets jem je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk kya'mda, je'ets atse'e xtuknyánadap je n'oo'kun ¹⁹ jets atse'e xpámdat jem je jayu kya'm juu' ve'e ka je israeejlitap. Je'ets atse'e xnuxi'iktap xtukxi'iktap jets atse'e xvóptat jets at-

se'e xyakcruuzpéttat. Ax joojntykpajknvupts atse'e kutoojk xaaj, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdüka Ijtp.

Juu' ve'e y'amotü je Santiago maät je Juan je tyaakta
(Mr. 10.35-45)

²⁰ Van'it tse'e je Jesús vyinkutámiji je Zebedeo je ñu-da'ax maät numejtsk je y'ónukta, je Santiago jets je Juan. Van'it tse'e je ta'axtajk dUVinkoxkteni je Jesús, je maa'yüne'e y'amotuvuvaampy. ²¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Tise'e mtsajkp jets ats mitse'e ntoojnjat?

Jetse'e je ta'axtajk y'atsaajv:

—Va'anü mits to'k aaj jets jeme'e mkutojknun jootm ats ya nmajntk y'ajxtkinit, to'k jeja m'aka'yün pa'ayi jets jado'k jeja m'anajapa'ayi.

²² Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je Santiago maät je Juan:

—Ka'a xa ve'e xnujávada ti ve'e m'amótudup.

¿M'o'yixjudupe'e jetse'e je tsaachpaatun xyaknáxtat juu' atse'e nyaknáxup, uk m'o'yixjudupe'e jetse'e xmuténadat ve'em je tsaachpaatun ax jo'n atse'e nmuténat?

Jetse'e y'atsooovdi:

—X'o'yixjup xa aatse'e.

²³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ve'e, je tsaachpaatun juu' atse'e nyaknáxup, myaknajxtuvupts miits je'e ve'e; jets je tsaachpaatun juu' atse'e nmuténat, mmuténiduvupts miits je'e ve'e. Ax je'e tse'e juu' ve'e mtijitup jetse'e m'ajxtkinit jeja ats n'aka'yün pa'ayi jets jeja ats n'ana-japa'ayi, ka átsapts je'e ve'e xtukkádaakp jets ats miitse'e nmo'oydat, je'e je'e ve'e yakmo'oydap pan pane'e ats je nTee' tyuknupaajmtki.

²⁴ Ax ku tse'e du'amotunajxti je janumajk ixpajkpa, van'it tse'e dumujotma'tti je Santiago maät je Juan.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús dyaaxjidi je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi:

—Mnuja'vidup xa miitse'eda jets je'eda pan pan jatye'e yakkutojktup juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta, maakk tse'e yakkutokta; ax je'eda pan pan jatye'e dunumájidup je'e maatta, je'e tse'e dupavaandup jetse'e jatyi yaktónut ax jo'n du'oyjávada. ²⁶ Ax ka'ats mitse'e mve'emada. Pan pan xa ve'e dutsojkk jetse'e dunumájat amiitsjida, ve'em tse'e ñapyámjüt ax jo'n je mpatto'niva kuy'ijt; ²⁷ jets je'e pan pane'e dutsojkk jetse'e dunuvintsánat, ve'em tse'e ñapyámjüt ax jo'n je mtoompa kuy'ijt. ²⁸ Ve'em ax jo'n ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdüka Ijtp, ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyakpattónat, je'e ve'e jets atse'e je jayu mpattónat jets atse'e je numay jayu je tyokin nkuvétut ku ats je'e ve'e nku'oo'kat, ve'em tse'e dujajeyptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Ku je Jesús duyakjotkádaaky numejtsk je viints jayu jep Jericó

(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹ Ku ve'e jem jericoojit kyajpun kajxm choo'ndini, van'it tse'e numay je jayu je Jesús dupanajkxti. ³⁰ Jem

tse'e too' pa'am numejtsk je viints jayu chaanada. Ku ve'e dumótudi jets jeme'e je Jesús ñaxy vye'na, van'it tse'e maakk vyaandi:

—¿Vintsán, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk aats to'k aaj!

³¹ Tukna'muxjudu tse'e je jayu jetse'e y'amotúttat. Ax nuyojk maakk tse'e vyaandi:

—¿Vintsán, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk aats to'k aaj!

³² Van'it tse'e je Jesús vya'ktaajñ, jetse'e vyaajñ jetse'e duyakmíndat je viints jáyuda. Ku ve'e duyakje'ydi, van'it tse'e je Jesús je viints jayu du'amotutúvidi:

—¿Tise'e mtsojktup jets ats miitse'e ntoojnjadat?

³³ Van'it tse'e y'atsooovdi:

—Vintsán, je'e xa aatse'e ntsajkp jets aats mitse'e xyakvin'ixpákküt.

³⁴ Tukmo'tjuduts je'e ve'e je Jesús. Van'it tse'e vyinkuto'nijidi. Tun jatyi tse'e je viints jayu vyin'ixpajktini jetse'e je Jesús dupanajkxti.

Ku je Jesús tyajki jep Jerusalén

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

21 Myutámidup tse'e vye'nada jem Jerusalén, jem joma ve'e je kajpun juu' ve'e Betfagé duxaaj jets je Olivos Kópk, van'it tse'e je Jesús dukejx numejtsk je y'ixpajkpa, ² jetse'e dunuujmidi:

—Najkxta xi pi'k kajpun kujx juu' ve'e xi avinkujk. Jeja tse'e xpaattat to'k je burra maät je y'ónuk, mukéjádats jetse'e xyakmíndat. ³ Pan m'amotutúvijidup tse'e je jayu, ve'em tse'e xnaajmadat: Je Maja Vintsáne'e dutsojkk, ax jatyi tse'e dukejxumpijitnuvat.

⁴ Je'e kajx tse'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e jyaay to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajkpa. Jidu'um tse'e dujaajy:

⁵ Naajmada jidu'um je jerusaleenit jáyuda:

“Ixu, nuu'k aaj nuu'k joote'e je myakkutojkkpa mnumínjada mnúje'yajada, to'ke'e je pi'k burro dutuktsuuna, je burra je y'ónuk.” Jidu'um tse'e dujaajy.

⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñajkxti jetse'e dutoondi ax jo'n je Jesús tyukpavaajnjidi, ⁷ jetse'e dutuknuje'ydi je Jesús je burra maät je y'ónuk. Van'it tse'e je vyitta dutukjape'ndi je burro ónuk, jetse'e je Jesús pyejt jem burro ni'kxm. ⁸ Van'it tse'e je numay jayu je vyit dyye'pti jeja too' kujk joma ve'e je Jesús ñaxuva'añ vye'na. Jempa tse'e pane'e dupojxtuvap je tuuxux aajy jetse'e jeja to'k too' aajy duyakva'kxta. ⁹ Je jayu juu' ve'e vintoo'vajkijidup jets juu' ve'e pa'ux'ookijidup, je'e tse'e maakk vaandu:

—¿Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup! je Nte'yam je kyunoo'kxun maät xa ya'a ve'e juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx! ¿Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam!

¹⁰ Ku ve'e je Jesús jem Jerusalén tyajki, nujom tse'e je jayu ñaajktúvijidi ñaajkto'ojntsijidi ti ve'e toojnup kojtsjup. Jidu'um tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Pants ya'a ve'e?

¹¹ Jetse'e je numay jayu y'atsoovdi:

—Ya'a xa ve'e je Jesús, je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpa juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn, je nazarétit jayu juu' ve'e jem galiléait y'it jootm.

Ku je Jesús duyakvaach je maja tsaptajk

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptaaktaagujkp jetse'e duvojpittsumkujx nujom pan pan jatye'e jep ajooydup atoo'ktup vye'na, jetse'e duyakvippumpijtkujx je myeesada pan pan jatye'e je meen duvinkukoondup jets je'e je chuyjntkunda pan pan jatye'e dutoo'ktup je pak. ¹³ Jidu'um tse'e dunuyjmidi:

—Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ve'e tse'e ats je ntajk y'ijtnit je tajk joma ve'e je jayu chapkats." Ax ve'emts miits ya'a ve'e tuxpaamdini ax jo'n "je aajntk joma ve'e je mee'tspa ñay'amókajada".

¹⁴ Jep tse'e maja tsaptujkp je viints jáyuda jets je uxket jáyuda je Jesús duvinkutámidi. Yakjotkadaakjidinu tse'e je Jesús. ¹⁵ Ax jotma'ttu tse'e je tee'tajk je vyintsanda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk ku ve'e du'ixti je majin juu' ve'e je Jesús tyuump jetse'e du'amotunajxti ku ve'e je pi'k ónyk mak kyo'tsta. Jidu'um tse'e vya'anda: "¡Yakmaja yakjaancha xa ve'e y'ijtnit je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup!" ¹⁶ Van'it tse'e je Jesús dunuyjmidi:

—¿Tits, ka'a ve'e xmotu vintsq ve'e vya'anda?

Jetse'e je Jesús y'atsoojviji:

—Ve'em, nmótup ats. ¿Ka'ana miitse'e xkotsta je Kunuu'kx Jatyán juu' ya'a ve'e y'ava'nip? Jidu'um tse'e vya'añ:

Ve'em mitse'e xpuujm jetse'e oy tsoj myakmájajat myakjaanchajat je pi'k ónyk, je'e paat juu' ve'e tsi'tstupna.

¿Ka jidu'umap je'e ve'e vya'añ?

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús myasookjidi jetse'e ñujkx jem betániait kyajpun kajxm. Jem tse'e chonajxy.

Ku je Jesús duko'oñukojtsi to'k je higo kup

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Je kujápit tse'e ku ve'e vyimpijtnuva jem Jerusalén, van'it tse'e je Jesús yu'oo'kji. ¹⁹ Y'ix tse'e to'k je higo kup je too' mutam. Van'it tse'e dunuyjmx jetse'e du'ixyt pan jeme'e je tyajm. Ax ka'a tse'e dutipaaty jem kup kajxm, tum je y'aajyi ve'e. Van'it tse'e je Jesús dunuyjmi je higo kup:

—¡Ni je vin'ita mkoo'kta'minit!

Tun je'yji tse'e je higo kup tyaa'tsni. ²⁰ Ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'ixti, atyva atoki tse'e tyaandi. Van'it tse'e du'amotutúvidi je Jesús:

—¿Vintsq je'e ve'e je higo kup tun jatyi tutyaatsni?

²¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojviji:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, pan mjaanchja'vidup xa ve'e je Nte'yam jetse'e mkamejtsvinmáyda jets ve'eme'e tyónjyt juu' ve'e m'amótudup, ka ya'ajyap tse'e m'o'yixjadap jetse'e xtóndat juu' atse'e je higo kup tuntuujnja, m'o'yixjduvape'e jetse'e ya kopk xnaajmatat: "Ke'ekuj jets nay'apómaja jem

maaxy najootm", ax ve'em tse'e tyónjyt. ²² Ax nujom tse'e pan ti ve'e m'amótudup je Nte'yam ku ve'e mt-sapkotsta, pan mjaanchja'vidup tse'e jets ve'eme'e tyónjyt juu' ve'e m'amótudup, tónjupts je'e ve'e.

Je kutojkun juu' ve'e je Jesús jyayejpp

(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³ Van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptujkp. Ax namvaat tse'e jep yak'ixpuk, van'it tse'e vyinkutámijidi je tee'tajk je vyintsanda jets je israeejlit je myújit jáyuda, jetse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Pan tse'e tumna'muxju jets ya'a ve'e xtónyt?

¿Pane'e ya kutojkun mmooyjyup?

²⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojviji:

—Nay ve'empats atse'e nvaampa jets atse'e x'atsoovduvat. Pan x'atsoovdupts atse'e, van'itts ats miitse'e nvaajnajat jets pan atse'e ya kutojkun xmooyp jets ats ya'a ve'e ntun. ²⁵ ¿Pan tse'e je Juan je kutojkun mooyju jetse'e je jayu duyaknapétut? ¿Je Nte'yame'e, ukpu je jayu ve'e?

Ax van'it tse'e dukojtsmojkti. Jidu'um tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Vintsqse'e kunva'numda? Pan va'numdup xa ve'e jets je Nte'yame'e mooyju je kutojkun, jidu'um tse'e xnuujmimdat: "¿Tyajx tse'e xkajaanchja'vidi juu' ve'e je Juan kyojts?" ²⁶ Ax pan va'numdup tse'e jets je jayu ve'e je kutojkun mooyju, ntsa'kimdupts uu'me'e je numay jayu, kux ve'eme'e anañujoma dujaanchjávada jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpa je'e ve'e je Juan y'ijit.

²⁷ Van'it tse'e y'atsoovdi jets ka'a ve'e dunujávada jets pane'e je kutojkun mooyju je Juan jetse'e je jayu duyaknapétut. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'ats atse'e n'ava'nivat jets pan atse'e ya kutojkun xmooyp jets atse'e ve'em ntun.

To'k je jayu maat numejtsk je myajntk tukmu'a'ixmojkin

²⁸ Jetse'e jyaa'kvaajñ:

—¿Vintsq ya'a ve'e xvinnmótuda? Jem xa ve'e to'k je yaa'tyajk, numejtsk tse'e je myajntk. Jidu'um tse'e je kyooj majntk dunuyjmi: "Najkxu mtuny jem tsaaydum kam jootm." ²⁹ Van'it tse'e y'atsaajv: "Ka'a atse'e nnajkxuva'añ." Ux'ook tse'e vyinnmayumpijit jetse'e ojts jem tyun. ³⁰ Ax van'it tse'e dunuyjmiva nay vanxúpyam jado'k je myajntk. Ax jidu'umts je'e ve'e y'atsoojviji: "Najkxup ats." Ax ka'a tse'e ñujkx. ³¹ ¿Pan tse'e dutoon juu' ve'e je tyee' chojk?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je'e ve'e juu' ve'e mutoo'vajkp yaknuujmi.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je yaa'tyajk je myajntk juu' ve'e dukatoon juu' ve'e je tyee' chojk. Napaajmjyudu ve'e jem je Nte'yam y'am kya'm je kupa'mun pakmojkpada jets je ko'oty'a'axapta; ax nuyojk tso'oxts je'e ve'e jetse'e jem m'ittat. ³² Kux je'e xa ve'e je Yankapejtpa Juan ñu'ojts jetse'e mtuk'ixjadat vintsq ve'e je Nte'yam dutsak jetse'e mjoojntykadat, ka'ats

miits je'e ve'e xjaanchja'vidi, ax jyaanchja'viduts je'e ve'e je kupa'mun pakmojkpada jets je ko'otya'axapta. Ax oyamts miitse'e xja'ixti ku ve'e vyinmayumpijitti jetse'e ñapyaajmjidi jem je Nte'yam y'am kya'm, ka'ats miitse'e ve'em xtoonduva, ka'a tse'e xjaanchja'vidi juu ve'e je Juan kyojts.

Je ko'oy toompatajk tukmu'a'ixmojkin

(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ Amotunaxta jado'k ya tukmu'a'ixmojkin: To'k xa ve'e je jayu dupuujm je tsaaydum kam, jetse'e duyaknaa'tujk, jetse'e je jot dupuujm jep tsaajap joma ve'e je tsaaydum yakvinmaa'kxut, jetse'e to'k je pats kajxm dupuujm joma ve'e je chaaydum kam yaknu'ixat. Van'it tse'e dutukmaatkojtsmojkti je yoova toompatajk pan vinxupe'e tyukkada'akjadat ku ve'e dupakmóktat je tsaaydum taa'jm. Van'it tse'e jékum ñujkx.

³⁴ Ku ve'e je tsaaydum tok aats dypaaty, van'it tse'e je kyukátsivada dukejx jetse'e najkx je yoova toompa du'amótuda pan juu' ve'e tukkadaakjup. ³⁵ Ax myajsttu tse'e je kukátsivada: jem tse'e juu' ve'e vyojptu, jempa tse'e juu' ve'e yak'oo'ktu, nay jempa tse'e juu' ve'e chaka'tstu. ³⁶ Van'it tse'e je tsaaydum kam je vyintsán dujaa'kkejxnuva je kyukátsivada. Nay vanxúpyam tse'e yaktoondinuva nujom juu' ve'e kyejx.

³⁷ Ax tun ux'ookani tse'e je myajntk dukejx. Jidu'um tse'e vyaajñ: "Vyintsá'agadap ijk je'e vine'e ats ya n'ónuk." ³⁸ Ax ku tse'e du'ixti je tsaaydum kam je vyintsán je myajntk, jidu'um tse'e ñavyaajmjidi: "Ya'a xa ve'e tukkadaakkáxjup ya tsaaydum kam. Va'an duyak'oo'kumda jetse'e nje'eimdat ya tsaaydum kam." ³⁹ Van'it tse'e dumajstti jetse'e duyakpítsumdi joma ve'e je tsaaydum kam, jetse'e duyak'oo'kti.

⁴⁰ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Vintsose'e tyónjadat je tsaaydum kam je vyintsán?

⁴¹ Jetse'e y'atsoovdi:

—Yakjay'oo'kkáxjadap xa ve'e katukma'atum je ko'oy toompatajk jetse'e je viiink yoova toompa dupámut.

⁴² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tá miitse'e xkotsta je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp:

Je oy tsaaj juu' ve'e je pojtspatajk myasooktinu, je'e tse'e o'jts yakpum joma ve'e dunuvinkopkikux je majá tsaptakpats.

Je Majá Vintsán xa ya'a ve'e dutoon, ax je majá atúvats ya'a ve'e juu' ve'e n'ixumdup. Tá miits ya'a ve'e xkotsta, ¿ve'em xaja? ⁴³ Miits xa ve'e m'uktukadaakjudu jetse'e kum'ijtti jem je Nte'yam y'am kya'm. Ax ka'a tse'e jem m'ittat; je Nte'yam tse'e dunvinkoon jetse'e jem y'ijttinit je jayu juu' ve'e kuvajkjudup. ⁴⁴ Pan pan xa ve'e kítup jeja tsakujx, tuktajikáxup tse'e; ax pan pan tse'e jem ñi'kxm je tsaaj naxkadaakp, je naxvay jo'n tse'e tyaannit je jayu.

⁴⁵ Ku ve'e je tee'tajk je vyintsánda jets je fariseotajk du'amotunajxti, van'it tse'e dunuja'vidi jets je'e kajxta ve'e ya tukmu'a'ixmojkin dukajts; ⁴⁶ jyamatsuvaandu tse'e, ax ka'a tse'e ve'em dutoondi kux cha'kidupe'e je

numay jayu je'e kajx ku ve'e je numay jayu dujaanchja'vidi jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa je'e ve'e je Jesús.

Je navyajtkun xaaj tukmu'a'ixmojkin

22 Van'it tse'e je Jesús kyojts'ukvaannuva je tukmu'a'ixmojkin maat. Jidu'um tse'e vyaajñ:

² —Je Nte'yam xa ve'e duvoop je jayu jetse'e y'ijttinit jem y'am kya'm. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je yakkutojkpa juu' ve'e je myajntk dunuxaajto'ni ku ve'e tyá'axpujk, ³ jetse'e je tyoompatajk dukejx jetse'e je javyaa'kx najkx duvovda; ax ka'a tse'e je javyaa'kx jye'ydi. ⁴ Van'it tse'e dukejxnuva je viiink toompada, jetse'e dunujmidi: "Naajmada je javyaa'kxta jets apaamdúkani atse'e njayep je kaaky je naaj, távani atse'e nyakjay'aa'kju ats je ntsapkaaj jets je tánuk juu' atse'e tunyakyee'k, avaadani ve'e nujom. Va'an dumin-da xaajiva." ⁵ Ax ka'a tse'e je javyaa'kx myajapaajmjidi. Jeme'e kyam jootm to'k ñujkx, jado'k tse'e ajooyva atoo'kpa ñujkx, ⁶ juu' tse'e viiinkta, myajsttu tse'e je yakkutojkpa je tyoompada jetse'e dujomtoondi dutitoondi, jetse'e duyak'oo'kti. ⁷ Van'it tse'e je yakkutojkpa ooy tyunjo'tma'ty, jetse'e je tyojpatajk dukejx jetse'e najkx duyak'oo'kkáxta je'e juu' ve'e duyak'oo'ktu je tyoompada, jetse'e je kyajpun duyaktóydat. ⁸ Van'it tse'e je tyoompatajk dunujm: "Apaamdúkani xa ve'e nujom je xaaj, ax ka'a tse'e dvinmátsjada je'e juu' ve'e o'jts yakvovda jetse'e myíndat. ⁹ Je'e kajx tse'e, najkxu xvomokta jeja too' aajy jetse'e xyakmíndat xaajiva nujom pan pan jatye'e mpaattup." ¹⁰ Van'it tse'e je toompa tajk jeja too' aajy pyítsumdi jetse'e duvomojkkajxti nujom pan pan jatye'e pyaattu, juu' ve'e oy jáyuda jets juu' ve'e ko'oy jáyuda. Ve'em tse'e je tajk y'ujts.

¹¹ Ax ku tse'e je yakkutojkpa tyajki jetse'e du'ix je javyaa'kxta, van'it tse'e dutuk'ixpejt to'k je yaa'tyaj juu' ve'e jep ve'nip, ka'a tse'e dutuktajki je xox juu' ve'e yakmooy je xaaj kajx. ¹² Van'it tse'e je yakkutojkpa ña'muxji: "Mex, ¿vintso tse'e yaja tumtaka ka je xox maatap juu' ve'e ya xaaj kajx toomp?" Ama'at tse'e tyaajñ. ¹³ Van'it tse'e je yakkutojkpa dunujm je tyoompatajk: "Katsomda paktsomda jets yakpítsumda jetse'e xpám-dat jem akoo'ts ítum. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit." Jidu'um tse'e vyaajñ je yakkutojkpa. ¹⁴ Ax ve'em tse'e, numay xa ve'e juu' ve'e yakyaaxjidup; nu'eejjidats je'e ve'e pan pan jatye'e yakvinkoondup.

Je'e pane'e je kupa'mun yakmo'op

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵ Van'it tse'e je fariseotajk du'ukkojtsmojkti pan vintso ve'e je Jesús kuduyakkojstókidi. ¹⁶ Je'e kajx tse'e je Jesús dutuknukejxti pan pan jatye'e panajkjudup jets je Herodes je jyáyuda. Jidu'um tse'e je Jesús dunujmidi:

—Yak'ixpajkpa, nnuja'vinup xa aatse'e jets tuv mitse'e je mjáyuvín je mjoojntykin, tyúvame'e je jayu je Nte'yam jye'e xtuk'ix jets ka'ats mitse'e xtsa'aga jet-

se'e x'avánat juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, ka'a tse'e xvinmay pan vintso ve'e je jayu mkatsju. ¹⁷ Vaajnijkts aats to'k aaj pan vintso mitse'e mvaampa, žyákajtype'e yu'm je mpava'nunamda jetse'e je kupa'mun yakmo'ot je yakkutojkpa César, ukpu ka'a ve'e?

¹⁸ Ax ņuja'vi tse'e je Jesús vintso ve'e je kyo'oy vinma'yunda, je'e kajx tse'e y'atsaajv:

—Mejts'aajta mejtsjootta, žtyajxts atse'e xkatsuvaa'nda? ¹⁹ Tuk'ixta ats to'k je meen juu' ve'e mpaamdudup je kupa'mun.

Van'it tse'e yaktuk'ix to'k je denario meen. ²⁰ Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—ŽPan tse'e yam y'apamnax, jets pan tse'e yam xyaj yukja'a?

²¹ Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Je yakkutojkpa César ya'a ve'e jye'e.

Van'it tse'e je Jesús ņa'muxjidi:

—Mo'odats je César juu' ve'e je César jye'eip, jets mooyduvats je Nte'yam juu' ve'e je Nte'yam jye'eip.

²² Ku ve'e du'amotunajxti, ama'at tse'e tyaandi. Van'it tse'e ņajxktini.

Ku je Jesús yak'amotutuvi pan joojntypajknvape'e je oo'kpatajk

(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

²³ Je xaaj tse'e je saduceotajk je Jesús dvinikutámidi. (Je saduceotajk tse'e vaandup jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat.) Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

²⁴ —Yak'ixpajkpa, ve'eme'e je Moisés dujatyaañ jets pan oo'kpe'e to'k je yaa'tyajk jetse'e je ņuda'ax dumasa'ak jetse'e ka'a pan y'ónuk, je oo'kpa je y'uts tse'e dupákup je ku'aa'k ta'axtajk jetse'e je y'ónuk jyé-jat. Ax je myuto'k mix ónuk tse'e taannup ax jo'n je y'ajch je y'ónuk kuy'ijt. ²⁵ Ax nuxvuxtojtyuk tse'e y'ijtti je uts je ajch. Ta'axpajk tse'e je kooop ónuk, van'it tse'e y'oo'kni. Ka'a tse'e je ņuda'ax je y'ónuk duyakjeji.

Van'it tse'e je myuto'k uts dupujk je ku'aa'k ta'axtajk. ²⁶ Nay vanxúpyjam tse'e jyajtpa je myuto'k uts. Van'it tse'e je myumejtsk uts naj ve'em jyajtpa. Ve'eme'e jyajtti to'k jado'k je myutojtyuk uts paat. ²⁷ Távani tse'e y'oo'kkajxtini vye'na, van'it tse'e y'oo'knuva je ta'axtajk. ²⁸ Ax kuuk tse'e je oo'kpatajk jyoojntypajktinuvat jado'k nax, žpánukts vine'e tyuva dunuda'axap je ta'axtajk?, kux va'an nuxvuxtojtyuke'e dupajkti.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Mtoo'tókidup xa miitse'e kux ka'a ve'e xnújávada vintso ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets juu' ve'e o'yixjup je Nte'yam maat. ³⁰ Ku xa ve'e je oo'kpa jyoojntypajktinuvat jado'k nax, ka'a tse'e je jayu y'ukyaa'vyajktinit ka'a tse'e je jayu y'ukta'axpajktinit, ve'em xa je'e ve'e y'ijttinit ax jo'n je ángeles juu' ve'e jem tsapjootm. ³¹ Ax je'e tse'e ku ve'e je oo'kpa jyoojntypajktinuvat jado'k nax, ta tse'e xkotsta juu' ve'e je Nte'yam mtukna'muxjudup jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. Jidu'um je'e ve'e vya'añ: ³² "XNte'yamidup atse'e je Abraham, je Isaac, maat je Jacob." Je'e kajx tse'e, Nte'yamivaps je'e ve'e je jayu je Nte'yam pan pan

jaty'e jaanchja'vijidu ku ve'e y'oo'ktini, ka'a tse'e je jyootta je jya'vinda y'aa'ka, joojntykidup je'e ve'e.

³³ Ku ve'e du'amotunajxti, atuva atoki tse'e je numay jayu tyaandi ya'ixpajkun kajx.

Je pava'nun juu' ve'e dunumajikajxp

(Mr. 12.28-34)

³⁴ Ku ve'e je fariseotajk dumótudi jets yak'amo'te'e je Jesús je saduceotajk, van'it tse'e ņay'amojkijidi.

³⁵ Van'it tse'e nuto'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa dukatsavuu'n je Jesús. Jidu'um tse'e dunujjimi:

³⁶ —Yak'ixpajkpa, žjuu's je'e ve'e je pava'nun juu' ve'e dunumajikajxp?

³⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—“Tsokta je Maja Vintsán, yu'm je nNte'yamamda, nujom ja'vin, nujom aaj nujom joot, jets nujom je mv-inma'yun maat.” ³⁸ Ya'ats je'e ve'e je pava'nun juu' ve'e dunumajikajxp. ³⁹ Je mumejtsk pava'nun, ve'em jaty-pats je'e ve'e. Jidu'um tse'e vya'añ: “Tsokta je mmujan-tamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinm mnachók-jada.” ⁴⁰ Ya' mejtsk pava'nunts je'e ve'e dunumajikajxp nujom je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ņumajikujxp xa ve'e kux nujome'e je viinjk pava'nun juu' ve'e yak-jatyaan jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, je'e tse'e je jayu tyuk'ixp vintso ve'e dutsak jetse'e je jayu dutóndat pan chojktupe'e je Nte'yam jets je myujantam je myutaktam.

Je David je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo

(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

⁴¹ Jemna tse'e vye'nada je fariseotajk, ⁴² van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—ŽVintsos miitse'e mvaanduva? ŽPan je'e ve'e je chaan je kyooj je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je yakkutojkpa David je chaan je kyooj.

⁴³ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—ŽVintsose'e je Espíritu Santo dvinma'yunma'a je David ku ve'e je David vyaajñ jets je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo? Kux jidu'ume'e je David vyaajñ:

⁴⁴ Je Nte'yam xa ve'e dunujjimi ats je nMaja Vintsán:

“Ajtyuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi namvaat atse'e nyakvintókida pan pan jatye'e mtso'oxpajkjjudup.”

⁴⁵ Jidu'um tse'e je David vyaajñ jets je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo. Ax ve'em tse'e, va'ajts tse'e yaknuja-va jets ka je chaan je kyoojyap je'e ve'e je Cristo, je Myaju Vintsampa je'e ve'e.

⁴⁶ Ax je'e juu' ve'e tso'oxpajkjjudup, ni pana tse'e kya'o'yixji vintso ve'e kujyaa'k'atsaajv, ni pana tse'e kyoo'knayja'vijini jetse'e juu' dujaa'k'amotutúvat.

Ku je Jesús dvinvintso'y je fariseotajk jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

23 Van'it tse'e je Jesús dunujjimi je numay jayu jets je y'ixpajkpatajk:

²—Kyojtsvaatstupe'e je Moisés je pyava'nun je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je fariseotajk. ³ Katsapák-tats miits je'e, ve'em tonda ax jo'n mtukna'muxjada; ax ka'a tse'e xtóndat juu' je'e ve'e tyoondup, kux to'k viijne'e juu' ve'e kyojstsup, jado'k viijn tse'e juu' ve'e tyoondup. ⁴ Pyaajmjidue'e je jayu je pava'nun juu' ve'e va'ajts tso'ox; ax ni vinxupa tse'e dukaputákada jetse'e dukutyóndat je Nte'yam je pyava'nun.

⁵ Ve'emts je'e ve'e nujom dutonda jetse'e je jayu y'ixjadat, maja viijne'e jem ak ni'kxm yukja'a dujayepta je pava'nun jetse'e ñapya'muxjada jem vyimpókum jets jem kya'm, jetse'e je vyit yaajnit dujayepta. ⁶ Ku tse'e ñajkxta joma ve'e je maja kay je maja uu'k ukpu jep tsaptujkp, tum je'e tse'e chojktup jetse'e dutuktsaana-dat je tsuujntkun juu' ve'e tum oojyit. ⁷ Chojktuvap tse'e jetse'e je vintsá'kin maat je jayu kyojtspoó'kxjadat jep maa'y jaatp jetse'e yaknaajmadat "yak'ixpajkpa".

⁸ Ax miitsta, ka'a tse'e ve'em myaknaajmadat "yak'ixpajkpa", kux mnay'útsijidup mnay'ajchijidup mnay'útsijidup mnachá'áijidup xa miitse'eda anañujoma. To'kjiits je'e ve'e pane'e ijtp je mYak'ixpajkpada, atsts je'e ve'e, je Cristo. ⁹ Ka'a tse'e yaja naxviijn ve'em myaknaajmadat "tee", kux to'kji ve'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm. ¹⁰ Ka'a tse'e ve'em myaknaajmadat "vintsán", kux ats, je Cristo, atsji ve'e nnuV-intsánip. ¹¹ Je'e pan pane'e dunumájip miits kajxta, je'ets je'e ve'e pan pane'e mpatto'nijidup. ¹² Pan pan xa ve'e namyjijup, je'e tse'e taannup pi'k; pan pan tse'e naajkpi'kijup, je'e tse'e dunumájap.

¹³ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aaajta mejtsjootta! Miits xa ve'e je too' myak'atojktup jetse'e ve'em je viijnk jayu kyatákadat jem je Nte'yam y'am kya'm, ni viinma tse'e jem mkatákada, ka'a tse'e xyakjatta jetse'e tyáka-dat pan pan jatye'e jem jatakavaandup.

¹⁴ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aaajta mejtsjootta! Mpajkjidup xa ve'e je ku'aa'k ta'axtajk je tyajk paat, ax jek tse'e mtsapkotsta, ve'em tse'e xkayaknuxe'x-natakava'anda je kyoy je'e juu' ve'e mtoondup. Ya'a kajx tse'e je tsaachpaatun nuyojk myakmooydinit.

¹⁵ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aaajta mejtsjootta! Ooy xa ve'e xtuntoonkada jetse'e otyo'ka je jayu xtukpanajkxtat juu' ve'e mjaanchja'vidup; ku ve'e ve'em je jayu dukuvuk, mtukvinmajtsjdupts miits je'e ve'e jetse'e mejtsk nax nuyojk chaachpaatnit jem janjootm jets ni ka'a ve'e miitsta.

¹⁶ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, je viints vintoo'vajakiva jo'nda! Jidu'um xa ve'e mva'anda: "Pan jem xa ve'e pan pane'e duyaknajxp je maja tsaptajk, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e dukutyónut; ax pan yaknajxypts je'e ve'e je maja tsaptujkpit oro, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dukutyónut." ¹⁷ Ve'em xa miitse'eda ax jo'n juu' ve'e viintsta jetse'e japyayo'oy juu' dutoonduva dukojtstuva. ¿Juu' tse'e dujaa'knumájip: je maja tsaptujkpit oro, ukpu je maja tsaptajk juu' kajxe'e je

maja tsaptujkpit oro va'ajts y'it jeja je Nte'yam vyinkujk? ¹⁸ Mvaanduvap tse'e jidu'um: "Pan jem xa ve'e pan pane'e duyaknajxp je yojxpejtun, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e dukutyónut; ax pan yaknajxypts je'e ve'e je yax juu' ve'e jem yojxpejtun kajxm, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dukutyónut." ¹⁹ iMiitsta, je viints jayu jo'nda! ¿Juu' tse'e dujaa'knumájip: je yax, ukpu je yojxpejtun juu' kajx je yax va'ajts y'it jeja je Nte'yam vyinkujk? ²⁰ Je'e kajx tse'e, pan pane'e duyaknajxp je yojxpejtun, ka je yojxpejtunijap tse'e yaknajxyp, yaknajxpap je'e ve'e nujom juu' ve'e ijtp jem yojxpejtun kajxm, ²¹ jets pan pan tse'e duyaknajxp je maja tsaptajk, ka je maja tsaptajkijap tse'e yaknajxyp, yaknajxpap je'e ve'e je Nte'yam, juu' ve'e jem ijtp. ²² Pan pan tse'e duyaknajxp je tsapjootmit it, yaknajxypts je'e ve'e je Nte'yam je kyutojknun tsuujntkun jets je Nte'yam, juu' ve'e jem tsuunip.

²³ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aaajta mejtsjootta! Mmooydup xa ve'e je Nte'yam je diezmo je muxo'ojkin paat, ax jo'n je menta, je anís, jets je comino; ax ka'a tse'e xmaja pamda je pava'nun juu' ve'e nuyojk vinkopk. Oy xa je'e ve'e jetse'e xpámdat je diezmo; ax vinkopkts je'e ve'e jetse'e xtóndat juu' ve'e nuyojk vinkopk, je'ets je'e ve'e jetse'e xtóndat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij jetse'e xjayéptat je tukmo'tun jets je jaanchja'vin. ²⁴ iMiitsta, je viints vintoo'vajakiva jo'nda! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e du'aka'ap to'k je pi'k oox jetse'e dunas'ooga to'k je camello.

²⁵ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aaajta mejtsjootta! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e duyakvaatstup jeñi'kxm tsoojvji je tuk'a'ooguin jets je tuk'atojkin; ax je jyoot, ojtsts je'e ve'e juu' ve'e mee'tsmúk jets juu' ve'e je ko'oy to'nun kajx jéjip. ²⁶ Miits, fariseotajkta, je viints jayu jo'nda, yakva'atsta too'vajkp je mjootta je mja'vinda, van'ítnum tse'e y'óyat jetse'e xtóndat je y'oy je'e.

²⁷ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aaajta mejtsjootta! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je oo'kpa jot joma ve'e poo'p nupojtspét, tsoj ve'e jeñi'kxm kye'ex, ax tum je oo'kpa pajk tse'e jep akujkp jets juu' jatye'e axaa'kp.

²⁸ Ve'emts miitse'e mke'exta jeja je jayu vyinkujk ax jo'n je jayu juu' ve'e tuv jáyuidup joojntykidup, ax jep tse'e akujkp je kyoy je'e xjayepta jets je mejts'aaj je mejtsjoot.

²⁹ 'iAyoov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada, fariseotajkta, mejts'aaajta mejtsjootta! Mnayajmjidup xa ve'e ax jo'n kuxvintsá'kidi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Mnupojtspejtup tse'e je ñaxtajkin itta jetse'e xyaktsojapakta je ñupojtspét pan pan jatye'e tuv jáyuidu joojntykidu.

³⁰ Jidu'um tse'e mva'anda: "Pan aats xa ve'e kunjoojntyki ku ve'e aats je njupit jayu jyojntykidi, ka'ats aatse'e kuntukpuyak'oo'kidi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta." ³¹ Ve'emts miitse'e viinm mnaa-

jknuke'xnatákajada jets je mjujpit jáyuda ve'e duyak'oo'ktu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ³² Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je mjujpit jáyuda. ¡Tun-tonkukáxadats n'it juu' je'e ve'e tyon'ukvaandu!

³³ ¡Miitsta, je tsaan'je chaanda je kyoojta! ¿Vintsots miitse'e mkayakpámdat jem janjootm? ³⁴ Je'e kajx tse'e, ntuknukéxtapts ats miitse'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta jets je jayu juu' ve'e viji kej jets je'e juu' ve'e myak'ixpákjadap; ax jem tse'e juu' ve'e myak'oo'ktap, jempa tse'e juu' ve'e myakcruuzpéttap, nay jempa tse'e juu' ve'e mvóptap jep tsaptujkp jetse'e xjomtóndat xtitóndat kajpun kajpun. ³⁵ Ax ve'em tse'e xtókinadat nujom je'e juu' ve'e yak'oo'ktu: je Abel xa ve'e oo'k mutoo'vajkp, je'e juu' ve'e tuv jáyuvip joojntkip y'ijt, jets je Zacarías paat, je Berequías je myajntk, je'e juu' ve'e je mjujpit jayu yak'oo'ktu jep mājā tsaptaktaagujkp jeja je mājā tsaptajk jets je vojx-pejtun itakujk. ³⁶ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets je jayu juu' ve'e uxym joojntkyidup, je'e tse'e dutókinadap nujom ya kyó'oy je'e.

Ku je Jesús dunuyaaxy je jerusaleenit jáyuda (Lc. 13.34-35)

³⁷ ¡Jerusaleenit jáyuda, jerusaleenit jáyuda, miitse'e myak'oo'ktup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta jetse'e xtsaka'atsta pan pan jatye'e je Nte'yam mtuknukéjxjdup! ¡May nax xa ats miitse'e njapakmokuvaandi, ve'em ax jo'n je tseedaak jep kyeeekun pa'tkup je pyi'k ónyk dumu'ux; ax ka'a tse'e xkuvajkti! ³⁸ Íxtats n'it, masa'ake'e tyaannit je mmaja tsaptajkta. ³⁹ Ax ve'emts atse'e nva'añ jets ka'a atse'e x'uk'ixtinuvat, van'ítnume'e ku ve'e je xaaj dupaatnit jetse'e mva'andat: "Je Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa ya'a ve'e juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx."

Ku je Jesús du'ava'ni jets kutókiyupe'e je mājā tsaptajk (Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

24 Ku ve'e je Jesús pyítsum jep mājā tsaptujkp, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi jetse'e je Jesús dutuk'íxtat je mājā tsaptakpats. ² Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿M'ixtupe'e nujom ya mújit tajkta? Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, ni to'kats ya'a ve'e ya tsaaj kyoo'ktaannit nukavyet, nujom ya'a ve'e kyutókikajxnit.

Je nuja'vin juu' ve'e jéjap ku ve'e je itakax tyáminit (Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³ Van'it tse'e ñajxkti jem Olivos Kopk viindum. Jem tse'e je Jesús chuuna vye'na, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ojs apuk ña'muxjada:

—Vaajnjik aats to'k aaj vin'it ya'a ve'e jyátut ñaxut jets ti nuja'vints aatse'e njayéup ku ve'e mmiinnuvat jets ku ve'e ya it kyaxuvaannit.

⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Mnay'ixjadap tse'e jets ka'a ve'e pan mvin'aa'njadat, ⁵ kux míndape'e numay juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'e, jetse'e vya'andat: "Ats xa je'e ve'e je

Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit." Ax numay tse'e yakvin'aa'ndat.

⁶ Ax ku tse'e xmótudat jets je atso'oxe'e toojnjinup jets je atso'ox káts, ka'a tse'e mnayinma'yunmo'ojadat, kux nupaamdykani je'e ve'e jetse'e ve'em tyónjút kyótsjút. Ax ka'anumts je'e ve'e jye'ya vye'nat je itakax, ⁷ kux najkxpe'e je jayu ñacho'oxpákjada to'k nación jets jado'k nación, to'k kutojkun jets jado'k kutojkun. Jéjap tse'e je yooj jets je mákx oix may viijn. ⁸ Ve'em tse'e je tsaachpaatun du'ukva'anut.

⁹ Van'itts miitse'e jem je jayu kya'm myakpámdat jetse'e myakjomtóndat myaktitóndat kuxe'e ats xjaanchjávada. ¹⁰ Van'itts atse'e numay xkoo'knatyukpajkjidinit, namyu'ékjadap namyujot'ánjadape'e, jetse'e jem je jayu kya'm ñapyámjadat to'k jado'k. ¹¹ Jéjadap tse'e juu' ve'e natyijjadap je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada. Numays je'e ve'e je jayu juu' je'e ve'e vyin'aa'ndap. ¹² Nuyókape'e ooy je kyó'oy je'e, je'e kajx tse'e numay kyoo'knachojkjidinit to'k jado'k. ¹³ Ax pan pan tse'e dumuténip je tsaachpaatun, je'e tse'e joojntykinup xa'ma kajx. ¹⁴ Yakvaajjadape'e je jayu je oy káts je oy ayook pan joma jatye'e chaanada to'k it to'k naxviijn, ve'em tse'e dunujáavadat jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu ñapyajmjidinit jem je'e y'am kya'm. Ku ve'e ve'em tyónjút kyótsjút, ax van'it tse'e ya it kyajxnit.

¹⁵ Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Daniel, je'e tse'e du'ava'ni je'e pane'e je kunuu'kx it duyakvintsá'kin-tókiyup. (Va'an dvinmótuvu pan pane'e nakukojtsp.) Ku miitse'e x'íxtat jets jem je'e ve'e y'it joma ve'e kya-paa'tyju, ¹⁶ van'it tse'e pan pan jatye'e ve'nadap yaja judéait y'it jaat, va'an tse'e duke'ekta jetse'e ñajxktat jem tonun viinm kopk viinm. ¹⁷ Jets pan pan jatye'e jem azotea ni'kxm ve'nadap, ka'a tse'e jep tyujkp y'uktajkidinit jetse'e ti duyakpítsumdat. ¹⁸ Pan pan jatye'e ve'niduvap jem kam jootm, ka'a tse'e dunuvimpíttat je vyit. ¹⁹ ¡Ayooov xa je'e ve'e je jyootta je ta'axtajkta juu' ve'e kanuva'ajtsap ve'nadap van'it jets pan pan jatye'e yak'onúksi'tstup vye'nat! ²⁰ Nutsapkotsta jetse'e ve'em kyatónjút ku ve'e xox aats ukpu po'o'kxtkun xaaj vye'nat, ²¹ kux van'ite'e je jayu chaachpaa'ttat ve'em ax jo'n ni vin'ita kyatúnjuna ku ve'e ya it choo'ntk jets uxym paat, jetse'e ni je vin'ita kyoo'ktoojnjininit. ²² Ax ñupajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e duyakkónat je it ku ve'e je jayu chaachpaa'ttat. Pan kujyek xa ve'e je tsaachpaatun, ni pana tse'e kyatso'okut van'it. Ax ñupajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e duyakkónat je it ku ve'e je jayu chaachpaa'ttat, yakkónapts je'e ve'e je jayu kajxta juu' ve'e vyinkoon.

²³ Ax pan jiduvum tse'e myaknaajmada: "Íxta, uxyma tse'e je Cristo", ukpu "Íxta, uxim tse'e je Cristo", ka'a tse'e xjaanchjávadat. ²⁴ Kux míndape'e juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'eda, jets juu' ve'e natyijjadap je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, tyóndapts je'e ve'e je mújit nuja'vin jets je mújit atuva jetse'e je jayu dutukvin'aa'ndat, pan kuy'o'yixjada ve'e jetse'e dvin'aa'ndat pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoon. ²⁵ Ta xa ats miitse'e ntukvinkótsada namka'ana ve'e ve'em

iyaty. ²⁶ Je'e kajx tse'e, pan myaknuujmidupe'e: "Ixta, uxxim xa je'e ve'e je Cristo joma ve'e je jayu kyatsuyuna", ka'a tse'e xnunajkxtat; uk pan myaknuujmidup: "Ixta, uxep tujkp xa je'e ve'e je Cristo", ka'ats miits je'e ve'e xjaanchjavadat. ²⁷ Kux ve'em ax jo'n to'k je vitsuk yak'ix jetse'e y'ajaj y'atuk'x jem joma ve'e je xaaj pyitsum jets jeja paat joma ve'e je xaaj tyaka, yak'ixpap tse'e oy ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ²⁸ Va'ajts xa ve'e yaknujvat pan joma ve'e je jayu ve'em yakvin'aa'nut, kux joma ve'e y'it je tanuk aa'k, jem tse'e je no'op ñay'amokajada.

Vintsq myiinnuvat je Cristo

(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹ Ku ve'e ñaxut je tsaachpaatun, tun jatyji tse'e je aampa xaaj vyinkoo'tsat, ka'a tse'e je aampa po'o y'uk'aannuvat, kustakadap tse'e je maatsa; jets je makkin juu' ve'e ya tsajmit it, xyityo'oyuups je'e ve'e je Nte'yam. ³⁰ Van'it tse'e jem tsajviinm xpajktinit je nuja'vin jets miimp atse'e, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp; yaxpaktape'e je jayu pan joma ve'e chaana-da yaja naxviin jets atse'e x'ixtat ku atse'e nmiinnuvat jem vintsum jootm je kutojkun maat jets ooy je majin maat. ³¹ Van'ite'e ku ve'e je trompeta mak'xyo'oxut, nkexuups atse'e je n'aangelestajk, yaknay'amojkijidinuups je'e ve'e pan pan jaty atse'e nvinkoon vinxup to'k it to'k naxviin jets je vaat joma ve'e ya tsajmit it kyukaxa.

³² Ixta je higo kup. Ku ve'e je y'axen y'a'onuktaka jetse'e je y'aajy pyitsumnuva, mnuja'viduups miits je'e ve'e jets tamani ve'e je xakokp. ³³ Ax nay ve'empa tse'e ku ve'e x'ixtat jets toojnup kojtsjupe'e juu' atse'e nkajtsp, nujavadats jets tamani je'e ve'e vye'nat ku atse'e nmiinnuvat. ³⁴ Tyuvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nujom ya'a ve'e tyonjyt kyotsjyt namka'ana ve'e y'oo'kkaxta ya jayu juu' ve'e uxym joojntykidup. ³⁵ Kaxup naxup tse'e ya tsajmit it jets ya naxviin it; ax ats je nkats je n'ayook, ni je vin'itats je'e ve'e kypaa'naxut.

³⁶ Ka'a tse'e je jayu dunujavada vin'ite'e je xaaj dupaatut ku ve'e ve'em tyonjyt kyotsjyt, ni je aangelesa tse'e dukunjavada juu' ve'e jem tsapjootm, ni atsa tse'e nkanuja'viva, ats, je Nte'yam je y'Onuk, je Dios Tee'ji ve'e dunuja'vip.

³⁷ Ve'em ax jo'n tyoojnji kyotsji ku ve'e je Noe jyojntyki, nay ve'empa tse'e tyoojnjinuvat van'it ku atse'e nmiinnuvat, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

³⁸ Ku ve'e je naakukoma kyanaxyna vye'na, kaaydup ootkup tse'e je jayu, yaa'vyajktup ta'axpajktup, van'it paat tse'e ve'em dutoondi ku ve'e je Noe jep arca jaatp tyajkini. ³⁹ Ax ka'a tse'e dunuja'vidi vin'ite'e myinut je xaaj ku ve'e naakukomadat, van'itnume'e dunuja'vidi ku ve'e je naakukoma jye'y jetse'e y'oo'kkajxtini. Nay ve'empa tse'e van'it jyajtpat ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax. ⁴⁰ Je xaaj, numejtsk tse'e je yaa'tyajk vye'nadat jem kam jootm, to'k tse'e yakvoovnit, jado'k

tse'e tyaannit; ⁴¹ numejtsk tse'e je ta'axtajk jajtsp vye'nadat, to'k tse'e yakvoovnit, jado'k tse'e tyaannit.

⁴² Nakyujoojntykajada miits, kux ka'a xa ve'e xnujavadada vin'it atse'e nmiinnuvat jado'k nax. ⁴³ Nujavada ya'a, pan kudunujava xa ve'e je kutajk pan vin'ite'e koo'ts je mee'tspa tyakava'añ, joojntyk tse'e ñaaj'itjyt jetse'e dukayakjatut jetse'e je tyajk duyak'ava'atsyt jetse'e je pyaamduk yakmee'tsjat. ⁴⁴ Apaamduka ve'e mnaajk'itjadat, kux kavinmaape'e mve'nadat ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Je oy ix'ijtpa jets je ko'oy ix'ijtpa

(Lc. 12.41-48)

⁴⁵ Je jayuda juu' ve'e kuvij jetse'e oy dutonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n to'k juu' ve'e je toonk oy du'ix'ijtp jetse'e je vyintsan tyukkatakaja jetse'e du'ix'itut je toompatajk. Van'it tse'e je vyintsan chaan. ⁴⁶ Ax ku tse'e je vyintsan jye'yni, van'it tse'e du'ix jets oye'e dukutyun je ayook juu' ve'e yakta'nuxju. Xoonst je'e ve'e je ix'ijtpa ku ve'e ve'em je vyintsan pyaa'tyju. ⁴⁷ Tyuvam xa ats miitse'e nnaajmada jets je vyintsane'e tukkatajkikaxjup jetse'e du'ix'itut nujom juu' jatye'e y'ixp jyayejpp. ⁴⁸ Ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n to'k je ix'ijtpa juu' ve'e dunasja'vip jets tanape'e je vyintsan, ⁴⁹ jetse'e dujomton'ukva'añ dutiton'ukva'añ je vyintsan je tyoopada, jetse'e je mookjuva dumaatkay dumaat'uu'k. ⁵⁰ Kavinmaayp tse'e vye'nat je xaaj ku ve'e je vyintsan jye'ynit jetse'e ve'em yakkupaadat. ⁵¹ Van'it tse'e je vyintsan je tsaachpaatun myo'ojut jetse'e pyamjyt joma ve'e je jayu juu' ve'e mejts'aajax mejtsjootax. Jem tse'e nuyamay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit.

Numajk je kiixata'ax tukmu'a'ixmojkin

25 'Jidu'um xa ve'e jyatut maat je jayu pan pan jatye'e ituvaandup jem je Nte'yam y'am kyam. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n jyajty numajk je kiixata'axta juu' ve'e je tyak'xpa dukoondu jetse'e ñajkxti jeja je navyajkuva tyak'aajy, je ta'axpajkpa ve'e ojts du'a'ixta. ² Numugooxk tse'e je kiixata'axta oyvintsova juu' dutonda, jets je janumugooxk, oy tse'e juu' dupayo'oyda. ³ Juu' tse'e oyvintsova juu' dutoondup, ka'a tse'e je aceite dukoondu munuyojk jetse'e je tyak'xpa kudu-jaa'kpaajmjidi; ⁴ ax juu' tse'e oy juu' dupayo'ydup, kyoondu tse'e je aceite munuyojk, apuke'e juu' ve'e je tyak'xpa myaat. ⁵ Ku ve'e je ta'axpajkpa tya'ni, manajxtinu tse'e nujom je kiixata'axta. ⁶ Tso'm jo'n tse'e je jayu mak'kyajts jidu'um: "iUxeme'e myets je ta'axpajkpa; najkxu xmaatnavyaa'tjada!" ⁷ Van'it tse'e je kiixata'ax pyojtykti jetse'e je tyak'xpada du'apaajmtkidi. ⁸ Van'it tse'e je numugooxk juu' ve'e oyvintsova juu' dutoondup, je'e tse'e dunujmidu je numugooxk juu' ve'e oy juu' dupayo'ydup: "Mooyk aats to'k aaj je m'aciteda kux pi'tsnupe'e aats ya nta'kxpa." ⁹ Ax jidu'um tse'e je numugooxk y'atsoojvjidi: "Ka'ase'e, kux ka'a xa ve'e xnupaadijmdat; ñojk'oye'e najkxu mje'e xjoyda." ¹⁰ Ax namvaat tse'e ojts dujoyda je

y'acéiteda, van'it tse'e jye'y je ta'axpajkpa. Je kiixa-ta'axta juu' ve'e apaamdukani ve'nidup, myaat-tajkiduts je'e ve'e xaajiva je ta'axpajkpa. Van'it tse'e je tajk y'atojkni. ¹¹ Ku ve'e jye'ydinuva je numugooxk kiix-ata'axta juu' ve'e ovyintsova juu' dutoondup, van'it tse'e vyaandi: "iTe', te', yak'avaatsjik aats to'k aaj ya mtajk!" ¹² Van'it tse'e yak'atsooqodi: "Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ats miitse'e n'ixada."

¹³ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Nakyujoojntykajadats, kux ka'a ve'e xnujávada ti xaaj ti hora atse'e nmiinnuvat jado'k nax.

Je meen tukmu'a'ixmojkin

¹⁴ Je Nte'yam xa ve'e je jayu duyakkutojkjip. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jékum najkxuvaan jetse'e dUVatsaajv je tyoompatajk jetse'e je myeen dutukkatajki jetse'e duyaktóndat.

¹⁵ Nuto'k tse'e dutukkatajki mugooxk je meen juu' ve'e va'ajts tsóvax, jets jado'k mejtsk je meen, jets jado'k to'k je meen. Ax akijpxa tse'e chov je meen. Ve'eme'e to'k jado'k dutukkatajki jetse'e duyaktóndat pan vintso ve'e je vijin je kejun dujayepta. Van'it tse'e chaa'n jetse'e jékum ñujkx. ¹⁶ Je toompa juu' ve'e mugooxk je meen yaktukkatajki, yaktompajkkojts je'e ve'e je vyintsán je myeen jetse'e duyaknyojki jamugooxk je meen. ¹⁷ Nay ve'empa tse'e je toompa juu' ve'e yaktukkatajki mejtsk je meen, je'e tse'e duyaknyojki jamejtsk je vyintsán je myeen. ¹⁸ Ax je toompa juu' ve'e to'k je meen yaktukkatajki, je'e tse'e je vyintsán je myeen dutaji.

¹⁹ Ta'ni tse'e je vyintsánda jetse'e vyimpijtnuva. Van'it tse'e nuto'k jaty je tyoompa dUVatsaajv jetse'e du'amotutúvidi vintso ve'e je myeen duyaktoondi. ²⁰ Too'vajkp tse'e jye'y je'e juu' ve'e yaktukkatajki mugooxk je meen. Myooq tse'e je vyintsán majk je meen; jidu'um tse'e dunuyjmi: "Vintsán, mugooxk xa ats mitse'e je mmeen xtukkatajki, uxýáats je'e ve'e jamugooxk juu' atse'e mpajk." ²¹ Van'it tse'e je vyintsán ña'muxji: "Oyse'e, oy toompa xa mitse'e, ve'eme'e juu' xtun ax jo'n yaktsak. Oy tse'e xyaktún juu' ve'e vee'n, mayts ats mitse'e juu' ntukkátakat. Tukputukxoojntkikts ats joma ve'e ats je nxoojntkún." ²² Van'it tse'e jye'y je'e juu' ve'e yaktukkatajki mejtsk je meen, myooq tse'e je vyintsán maktaaxk je meen, jetse'e vyaajñ: "Vintsán, mejtsk xa ats mitse'e je mmeen xtukkatajki, uxýáats je'e ve'e jamejtsk juu' atse'e mpajk." ²³ Van'it tse'e je vyintsán ña'muxji: "Oyse'e, oy toompa xa mitse'e, ve'eme'e juu' xtun ax jo'n yaktsak. Oy tse'e xyaktún juu' ve'e vee'n, mayts ats mitse'e juu' ntukkátakat. Tukputukxoojntkikts ats joma ve'e ats je nxoojntkún." ²⁴ Ax ku tse'e jye'y je toompa juu' ve'e to'k yaktukkatajki je meen, van'it tse'e je vyintsán dunuyjmi: "Vintsán, nnuja'vip xa atse'e jets ka'a mitse'e je tukmo'tun xjayep, je'e ve'e m'amótup juu' ve'e mkanupujkp jets je'e ve'e mpakmujkp juu' ve'e mkatuump. ²⁵ Je'e kajxts ats mitse'e ntsa'ki jets atse'e ojts ya mmeen ntaja. Ax uxýáats ya'a ve'e juu' ats mitse'e xtukkatajki." ²⁶ Van'it tse'e je vyintsán y'atsoojvji: "Mits, ko'oy toompa, ni

vinxupa xa ats mitse'e xkatuujnja. Ve'em xa mitse'e mva'añ jets je'e atse'e n'amótup juu' atse'e nkanupujkp jets je'e atse'e mpakmujkp juu' atse'e nkatuump. ²⁷ Kuxtukkatajki xa ve'e je jayu ats je nmeen jetse'e kuduyaknyojki; ax kuts atse'e kunvimpijtni, van'itts atse'e kunyakvimpijt je meen maat je myunuyojkin." ²⁸ Van'it tse'e yaknuujmidi pan pan jatye'e jem ve'nidup: "Pajkjada ya'a to'k je meen jetse'e xtukkátakat je'e juu' ve'e dumaat majk je meen. ²⁹ Kux pan pan xa ve'e juu' dujayejpp, jaa'kyakmo'op tse'e, ax ve'em tse'e ooy juu' dutunjayéput; ax pan pan tse'e juu' dukajajejpp, yakpajkjav tse'e nujom, je'e paate'e juu' ve'e yuu'n vee'n jyayejpp. ³⁰ Ax ya toompa juu' atse'e xkatoojnijp, yakpítsumdinit jets pamda jem akoo'ts itum. Jem tse'e numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit." Jidu'um tse'e je toompa je vyintsán vyaajñ.

Ku anañujoma je jayu yaktokimpayoy'ynit

³¹ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ku xa atse'e je va'ajts aangelestajk nmaatmínut je majin maat, ajxtukupts atse'e jeja nkutojkún tsuujntkún kujx, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ³² Nujom tse'e je jayu juu' ve'e tsuunidup vinxup to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e nay'amojkikáxadap jeja ats nvinkujk; ats tse'e apuk mpaamdinup to'k jado'k, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva apuk dupum je carnero jets apuk je chivo. ³³ Je jayu juu' ve'e ve'em ijttup ax jo'n je carneeroda, jéjats ats je'e ve'e mpámdat ats n'aka'yun pa'ayi; jets je jayu juu' ve'e ve'em ijttup ax jo'n je chívoda, jéjats ats je'e ve'e mpámdat ats n'anajapa'ayi. ³⁴ Van'itts atse'e, je Yakkutojkpa, nnaajmadat pan pan jatye'e jeja ats n'aka'yun pa'ayi: "Míndats miits. Ats je nTee' je kyunoo'kxun maat tse'e m'it-ta. Tákada yam ats nkutojkún jootm, myak'apaajmtki-jidu xa miits ya'a ve'e ka'anume'e je it choo'nduk vye'na. ³⁵ Kux ku atse'e nyu'oo'kji, xyakkaayduts atse'e; ku atse'e ntaatsi, xmooyduts atse'e je tsoxk naaj; ku atse'e najxpa jayu nve'na, xyakmataanduts atse'e; ³⁶ ku atse'e je vit je xox xka'ijtji, xxojxtuts atse'e; ku atse'e pajkjup nve'na, xku'ixtuts atse'e; ku atse'e jep poxuntujkp nve'na, xku'ixtuvats atse'e." ³⁷ Van'it tse'e y'atsoóvdat je'eda pan pan jatye'e tuv jáyuvidup joojntkykidup: "Maja Vintsán, ¿vin'itts aats mitse'e n'ix jets mitse'e myu'oo'kji, jets aats mitse'e nyakkaajy? ¿Vin'itts aats mitse'e n'ix jets mitse'e mtaatsi, jets aats mitse'e je tsoxk naaj nmooyj? ³⁸ ¿Vin'itts aats mitse'e n'ix jets najxpa jayu mitse'e, jets aats mitse'e nyakmataajñ? ¿Vin'it tse'e je vit je xox mka'ijtxuji, jets aats mitse'e nxajx? ³⁹ ¿Vin'itts aats mitse'e n'ix pajkjup ukpu jep poxuntujkp, jets aats mitse'e ojts nku'ix?" ⁴⁰ Van'itts atse'e n'atsóvdat: "Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nujome'e juu' ve'e mtoojnjidu ats je n'utsatajk, vinxupe'e dukanumaja je jayu, ve'emts je'e ve'e ax jo'n atse'e viinm miits kuxtoojnijdi."

⁴¹ Van'itts atse'e nnaajmadat pan pan jatye'e jeja ats n'anajapa'ayi: "Vinva'kva'atsta ats, ko'oñukótsada, najkxta jem janjootm juu' ve'e xa'ma kajx tooy, je'e

juu' ve'e apaamdukan ijt p jětse'e jem chaachpaattinit je ko'oyjáyuvap maät je kyo'oy aangelestajkta. ⁴² Kux ku atse'e nyu'oo'kji, ka'ats atse'e xyakkaaydi; ku atse'e ntaatsi, ka'ats atse'e je tsoxk naaj xmooydi; ⁴³ ku atse'e najxpa jayu nve'na, ka'ats atse'e xyakmataandi; ku atse'e je vit je xox xka'ijitji, ka'ats atse'e xxojxti; ku atse'e pajkjup nve'na jęts ku atse'e jep poxuntujkp nve'na, ka'ats atse'e oįts xku'ixta." ⁴⁴ Van'itts atse'e x'atsóvdat: "Maja Vintsán, žvin'itts aats mitse'e n'ix jęts mitse'e myu'oo'kji, uk mtaatsi, ukpu najxpa jayu mve'na, ukpu je vit je xox mka'ijitxji, uk pajkjup mve'na, ukpu jep poxuntujkp mve'na, jęts aats mitse'e nkaputajki?" ⁴⁵ Van'itts atse'e n'atsóvdat: "Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jęts nujome'e juu' ve'e mkatoonjidu je jayu, vinxupe'e dukanumaja je jayu, ve'emts je'e ve'e ax jo'n atse'e viinm miits kuxkatoojnidi." ⁴⁶ Je'eda tse'e najkxtap joma ve'e xa'ma kajx chaachpaattinit; ax je'e-da juu' ve'e tuv jáyuidup joojntykidup, je'e tse'e najkxtap joma ve'e xa'ma kajx jyojntykidinit.

Ku je israeejlit jayu dukojtsmojkti jětse'e je Jesús dumátstat

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

26 Ku ve'e je Jesús vyankujx, van'it tse'e je y'ixpajk-patajk dúnuyjmi:
² —Ax jo'n miitse'e xnujávada jo'n, vajxkm xa ve'e je pascua xaaj dupaa'tut. Je xaajts atse'e jem je jayu kya'm nyakpámüt juu' atse'e xtso'oxpajktup, jęts atse'e cruuzpét n'ítut, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.
³ Van'it tse'e ñay'amojkijidi je tee'tajk je vyintsanda maät je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta jęts je israeejlit je myújit jáyuda. Jep tse'e ñay'amojkijidi je Caifás tyak'ap, je'e tse'e ijt tee' juu' ve'e dúnuyvintsanikajxp je tee'tajkta van'it. ⁴ Jep tse'e dukojtsmojkti pan vintso ve'e je Jesús dumátstat je taay maät, jětse'e duyak-jay'oo'kjadat. ⁵ Jidü'um tse'e ñavyaajnidi:
 —Ka'a tse'e nmaįtsumdat ku ve'e je xaaj tyunjü vye'-nat kux ku ve'e je numay jayu yoojmuktat y'ajxuktat.

To'k je ta'axtajk dupaajmji je pa'ajk xoo'kpa naaj je Jesús

(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ Jem tse'e betániait kyajpun kajxm je Jesús vye'na jem je Simón tyak'am, je'e juu' ve'e leprapajkjup y'ijit. ⁷ Kaayp tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e vyinkutámiji to'k je ta'axtajk maät to'k je ppo'p tsaaj apajkin juu' ve'e je pa'ajk xoo'kpa naaj dumaat juu' ve'e tsóvax aak'. Van'it tse'e je Jesús dutukxakteejmukujx. ⁸ Ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'ixti, jotma'ttu tse'e, jětse'e vyaandi:
 —Tyajxts ya'a ve'e koojyji duyakvintoki? ⁹ Kuyak-taa'k xa ya'a ve'e tsóvax jětse'e je ayooova jayu je meen yakmo'ot.
¹⁰ Njuja'vits je'e ve'e je Jesús vintso ve'e vyaandi, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dúnuyjmidi:
 —Tyajxse'e xvinma'yünmo'oda ya ta'axtajk? e Oy xa je'e ve'e juu' ats ya'a ve'e tuxtuujnja. ¹¹ M'ittap xa miit-

se'e xa'ma maät je ayooova jayu; ax ka'ats atse'e xa'ma n'uk'ijtnit miits maatta. ¹² Juu' xa ve'e ya ta'axtajk tudytún ku atse'e tuxtuknüttem ya pa'ajk xoo'kpa naaj, y'apaajmtkipts ya'a ve'e ats je nnunaxtajkin. ¹³ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, pan joma ve'e yak-tukka'amáy je oy kats je oy ayook vinxup to'k it to'k naxviijn, yakkoįtspaps je'e ve'e juu' atse'e ya ta'axtajk tuxtuujnja, ve'em tse'e yaktukjaa'myeįtsnit.

Ku je Judas dukojtsmojkti maät je tee'tajk je vyintsanda

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴ Je Judas Iscariote, nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e nymakmejtsk ijttu, je'e tse'e oįts dumaatnakyótsjada je tee'tajk je vyintsanda, ¹⁵ jětse'e dúnuyjmidi:
 —ŽTis atse'e xmo'odap pan mpuyump atse'e je Jesús jem miits mka'mda?
 Van'it tse'e tyukvinva'nijidi ii'px majk je meen juu' ve'e plata. ¹⁶ Van'it tse'e je Judas du'ixti pan vintso ve'e je Jesús dupámüt jem je'e kya'mda.

Je Maja Vintsán je y'a'ox

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷ Ku ve'e je muto'k xaaj dupaaty ku ve'e je tsapkaaky yakkay juu' ve'e je levadura dukamaät, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi. Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:
 —ŽJómase'e xtsak jęts aatse'e najkx nyak'oya jětse'e nyaknajxumdat je pascua xaaj a'ox?
¹⁸ Van'it tse'e y'atsaajv jětse'e ñajkxtat jem kajpun kajxm. Ku ve'e du'ixtat to'k je jayu juu' ve'e tyijp, jeja tse'e je'e tyak'aajy ñajkxtat. Van'it tse'e jyaa'kvaajñ:
 —Jětse'e xnaajmadat: "Jidü'ume'e je yak'ixpajkpa vya'añ: Táminup xa ve'e ats je n'oo'kun. Jeja ve'e mtak'aajy ats je n'ixpajkpatajk je pascua xaaj a'ox ntukmaatyaknaxuva'añ."
¹⁹ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dutoondi ax jo'n je Jesús tyukpavaajnidi, y'apaajmtkidu tse'e je pascua xaaj a'ox.
²⁰ Ku ve'e je it cho'oini, van'it tse'e je Jesús je ñymakmejtsk ixpajkpatajk dumaatnajxti a'óxiva. ²¹ Kaaydup tse'e vye'nada, van'it tse'e je Jesús vyaajñ:
 —Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jęts nuto'ke'e miitsta juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.
²² Van'it tse'e ooy tyuntsaachvinmapyajkti jětse'e to'k jado'k je Jesús du'amotutúvidi:
 —Maja Vintsán, žats je'e vine'e?
²³ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:
 —Nuto'k je'e ve'e juu' ve'e je kya'aj tudupum yam plato jootm ats maät, je'ęts je'e ve'e juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup. ²⁴ Ax je'emts atse'e mpanujkxp je too' juu' je javyet ijtp ats kajx jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. Ax ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup! Nuyojk oy xa ve'e kuy'ijitxji je jayu ku ve'e kuyake'x.

²⁵ Van'it tse'e kyajts je Judas juu' ve'e paajmjnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjdup. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Yak'ixpajkpa, ¿ats je'e vine'e?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Mits xa je'e ve'e, ve'em ax jo'n viinm tumva'añ.

²⁶ Kaaydup tse'e vye'nada, jetse'e je Jesús dukajjn je tsapkaaky, je Nte'yam dukukojsji, jetse'e dutojk-va'kxjidi je y'ixpajkpatajk. Van'it tse'e vyaajñ:

—Kayda, ya'a je'e ve'e ats je nni'kx je nkokp.

²⁷ Van'it tse'e dukoompa je tuk'a'ooguin, je Nte'yam dukukojsji, jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk, jetse'e vyaajñ:

—Oo'kta juu' ve'e ya tuk'a'ooguin myaat. ²⁸ Ya'a je'e ve'e ats je nnuu'pun. Kux ku atse'e n'oo'kut, nyaktaajjadapts ats miitse'e to'k je nam kojstán. Je numay jáyuts atse'e nku'oo'kap jetse'e ve'em je tyokin yak-mee'kxjadat. ²⁹ Ax nmujmiduups ats miitse'e jets ka'a atse'e n'uk'ooknuvat je tsaaydum pa'ajk naaj, van'it-nume'e ku ats miitse'e ntukmaat'oo'ktat je ñam je'e jem ats je nTee' kyutojkun jootm.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Pedro ve'e kanatyukpákjup

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

³⁰ Van'it tse'e to'k je uv du'aavdi jetse'e ñajkxti jem Olivos Kopt viindum. ³¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Nujom xa ats miitse'e xmaso'oktat uxyam ya tsooj, kux jidu'ume'e javyet jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Nyak'oo'kup xa atse'e je carnero vinténiva jetse'e je carnero y'anomva'kxtat." ³² Ax kuts atse'e njoojntyk-pajknuvat, najkxuups atse'e jem galiléait y'it jootm; ux'oo'kts miitse'e jem mje'yadat.

³³ Van'it tse'e je Pedro y'atsoojvji:

—Mjamaso'okjada ve'e anañujoma, ka'ats ats mitse'e nmaso'okut.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, jets uxyam ya tsooj, ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat, mu-toojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.

³⁵ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Kunja'aa'k xa atse'e mits maat, ka'ats ats mitse'e nkanatyukpákjup.

Tum ve'em tse'e vyaanduva nujom je myu'ixpajkpatajk.

Ku je Jesús chapkajts jep Getsemani

(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

³⁶ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaatje'y joma ve'e to'k je it juu' ve'e Getsemani duxaaj; jem tse'e dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Tsaanada yaja namvaat atse'e xim tso najkx ntsap-kaçts.

³⁷ Pyavooov tse'e je Pedro jets numejtsk je y'ixpajkpa juu' ve'e je Zebedeo je myajntktajk. Van'it tse'e chaachvinmapyujk jetse'e ñavyinma'yunmoojyji, ³⁸ jetse'e dunuujmidi je'e juu' ve'e pyavooovdu:

—Tsaachvinmaayp xa ve'e ats ya njoot ya nja'vin oo'kun am paat. Tanda yaja jetse'e joojntyk m'ittat ats maat.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús javee'n jyaa'knujkx jetse'e je vyijin je y'aaj dutukpaaty je naax jetse'e chapkajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Tata, pan m'o'yixjup xa ve'e, kadi xyakjaty jets atse'e xtukkada'akut ya tsaachpaatun; ax ka je'ep tse'e mtónup juu' atse'e ntsajkp, je'e ve'e mtónup juu' mitse'e mtsajkp.

⁴⁰ Van'it tse'e vyimpijtnuva joma ve'e dumasookti je y'ixpajkpada; maadup tse'e dupaatti. Van'it tse'e je Pedro dunuujmi:

—¿Ka'a ve'e tum'o'yixjada jetse'e ats maat joojntyk kum'itta otyo'k hora? ⁴¹ Nakyujoojntykajada jets tsapkotsta jetse'e mkaka'adat jep tokin jaatp. Je jayu je jyoot je jya'vin, chajkpts je'e ve'e jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp; ax ayonuktáçats je'e ve'e je jayu je ñi'kx je kyopk.

⁴² Van'it tse'e mumejtsk nax ñajkxnuva jetse'e jidu'um chapkajts:

—Tata, pan ka'a xa ve'e m'o'yixju jets atse'e xkatukkada'akut ya tsaachpaatun, va'an tse'e ve'em dutunju ax jo'n mitse'e xtsak.

⁴³ Van'it tse'e vyimpijtnuva; maadup tse'e dupaatnuva je y'ixpajkpada kux ka'a ve'e je tsooj du'ukmuténi-dini. ⁴⁴ Van'it tse'e dumasookti jetse'e mutoojk nax ojts chapkojtsnuva. Nay vanxúpjyam tse'e chapkajts.

⁴⁵ Van'it tse'e vyimpijtnuva joma ve'e je y'ixpajkpada jetse'e dunuujmidi:

—¿Mmaadup mpo'okxtupna ve'e? Ta xa ve'e je tiempo dupaatni jets atse'e nyakpámüt jem je tókinax jayu kya'm, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp. ⁴⁶ Poj-tukta jets dúja'mda. Jeja xa ve'e myejtsni juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

Ku je Jesús yakmajch

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Kojtspna tse'e je Jesús vye'na ku ve'e je Judas jye'y, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu. Jem tse'e numay je jayu dumaatje'yada je yajkxy tsojx maat jets je kup maat, je tee'tajk je vyintsanda jets je israeejlit je myújit jayutajk, je'e tse'e kejxjudup. ⁴⁸ Je Judas juu' ve'e je Jesús jem je'e kya'm dupaamnup, myoooydu tse'e je nja'vin vintsö ve'e dunujávadat pan pan je'e ve'e je Jesús, ax ve'em tse'e dutónut ax jo'n je jayu je myujayu ooy dutuntsak. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Pan pants atse'e ntsuu'kxp, je'ets je'e ve'e, je'e tse'e mmátstap.

⁴⁹ Kojtskajxpna tse'e je Judas vye'na, van'it tse'e divinkutami je Jesús jetse'e dunuujmi:

—¡Dios meep Yak'ixpajkpa!

Van'it tse'e dutsuu'kx. ⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'-muxji:

—Amigo, çtise'e mnymejtsp?

Van'it tse'e je jayu je Jesús divinkutámidi jetse'e dumajtsti.

⁵¹ Van'it tse'e to'k je jayu juu' ve'e je Jesús maät ve'nip, je'e tse'e je yajkxy tsojx duyakpítsum jetse'e dukuspojxi to'k ado'om je tyaatsk juu' ve'e dutoojnjp je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta.

⁵² Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Paamnuva je myajkxy tsojx jep tyajk jaatp; kux nujome'e pan pane'e je jayu duyak'oo'kp je tsojx maät, nay je'ejam tse'e tyuk'oo'knuvap. ⁵³ ¿Ka'a ve'e xnujava jets pan kun'amotu atse'e je nTee', tun jatys atse'e xtuknukéxut nutoogupxuk majk miihl naxy je ángeles? ⁵⁴ Ax pan ve'em tse'e kujyaty, ¿vintsose'e tyónjút kyótsjút juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp ats kajx?

⁵⁵ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dunuujmi:

—¿Ve'em ats miitse'e xnuminda je yajkxy tsojx maät jets je kup maät, jets atse'e xmátstat ax jo'n atse'e je mee'tspa kun'ijt? Jóvum xaaj xa atse'e tunyak'ixpuk jep maja tsaptujkp; ka'ats atse'e xmajtsti van'it.

⁵⁶ Uxyam tse'e ve'em jyaty jetse'e tyónjút juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jyaaydu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta.

Van'it tse'e to'k ka'ajyji je y'ixpajkpatajk kyukeekjidi, naaydume'e duyaktaandi.

Ku je Jesús dvinteni pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Van'it tse'e je'e pan pan jatye'e je Jesús dumajtstu, je'e tse'e duyaknajxtu jeja je Caifás vyinkujk, je tee' je'e ve'e y'ijt juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. Jeye'e ñay'amojkijidi je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je israeejlit je myújit jáyuda. ⁵⁸ Ax jékumji tse'e je Pedro pya'ux'ookaja jep je tee' Caifás tyak'aagup paat. Jeps je'e ve'e tyajki jetse'e dumaat'ajxtkti je tsaptakmu-toompatajk, je'e ve'e y'ixuvaampy pan vintso ve'e kyukaxa maät je Jesús.

⁵⁹ Je tee'tajk je vyintsanda maät je israeejlit je myújit jáyuda jets nujom pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp, y'ixtidupts je'e ve'e vintso ve'e je Jesús kudunuvampetta jetse'e ve'em duyakjay'oo'kjadat. ⁶⁰ Ax ka'a tse'e dupaatti vintso ve'e kudunuvampejtti óyame'e numay je jayu myajva'kti juu' ve'e januvampetuvaajnjudup. Ux'ooknum tse'e myajva'kti numejtsk ⁶¹ juu' ve'e vaandu:

—Ya'a xa ve'e vaan: "X'ó'yixjup xa atse'e jets atse'e ya maja tsaptajk nyakkutókiyut; toojk xaajts atse'e mpaamnuvat."

⁶² Van'it tse'e tyeni je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, jetse'e je Jesús dunuujmi:

—¿Ni vinxupa ve'e mkah'atsav? ¿Vintso ve'e mkanakyukatsju ku ve'e myaknu'aa'na?

⁶³ Ama'at tse'e je Jesús tyaajñ. Van'it tse'e je tee' ña'-muxji:

—Je joojntyk Nte'yam kajx, je'e kajx tse'e juu' tyúvam avana, vaajnja aats pan mitse'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je'e je y'Onuk.

⁶⁴ Jetse'e je Jesús y'atsoojyji:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats. Vaampaps atse'e jets x'ixtap atse'e, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaam-duka Ijtp, jets atse'e ntsaanat jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi, juu' ve'e nujom duka'mikajxp. Ve'emts atse'e x'ixtuvat ku atse'e nkada'akut jem vínuts jootm.

⁶⁵ Van'it tse'e je tee' je vyit ñatyuknukaa'tsvaatsji, je'e ve'e duyaknuké'xnatajkip jets kyó'oyja'vipe'e, jetse'e vyaajñ:

—Ta xa ya'a ve'e je Nte'yam dvinkeojtspét ku ve'e ve'em vya'añ. ¿Tyajxts uu'me'e njaa'ktsojkumdat pane'e du'ixtu dumótudu juu' ve'e tyoon kyojts ka óyap? Ta tse'e x'amotunaxta vintso ya'a ve'e viinm tủyva'añ. ⁶⁶ ¿Vintsose'e xpayo'oyda?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Jep tokin jaatp xa ya'a ve'e, vyinmajtsjup tse'e jetse'e y'oo'kut.

⁶⁷ Van'it tse'e dvinkeojtspéti, dutsii'kti, jetse'e dvinmpa'kxti dujapa'kxti, ⁶⁸ jetse'e jidu'um dunuujmidi:

—Pan je Cristo mitse'e, inukótsuts n'it pan pane'e tumtsii'kju!

Ku je Pedro dukanatyukpajki je Jesús

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Namvaate'e ve'em dutonda dunajmada, jep tse'e je Pedro vye'na taagujkp chuuna. Van'it tse'e to'k je jajtspa je Pedro dvinkeojtspéti jetse'e dunuujmi:

—Mmaatvítppap xa mits ya'a ve'e tuy'it ya Jesús, ya galiléait jayu.

⁷⁰ Van'it tse'e je Pedro dukanatyukpajki je Jesús jeja nujom je'e vyinkujkta. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa atse'e nnujava pan ti mitse'e mkajtsp.

⁷¹ Van'it tse'e je Pedro dujaa'kmujékumi je Jesús jetse'e jyey jep joma ve'e je zaguán. Van'it tse'e y'ixji jado'k je jajtspa. Jidu'um tse'e dunuujmidi pan pan jatye'e jep ve'nidup:

—Jem xa ya'a ve'e dumaatvítppa xi Jesús, xi nazarétit jayu.

⁷² Van'it tse'e je Pedro dukanatyukpajkinuva je Jesús, je Nte'yam duyaknajxy, jetse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ats ya'a ve'e xi jayu n'ixa.

⁷³ Ax ku tse'e vee'n je it ñajxy, van'it tse'e vyinkutámi-jidi pan pan jatye'e jep ve'nidup jetse'e jidu'um je Pedro dunuujmidi:

—Tyúvam xa ve'e jets xi jyáyuva mitse'e, kux ve'e-me'e je mkojtsun.

⁷⁴ Van'it tse'e je Pedro y'atsoajv:

—Y'ixp xa je'e ve'e je Nte'yam jets ka'a ats ya'a ve'e xi jayu n'ixa juu' miitse'e mtijtup. Nuja'vinupts je'e ve'e je Nte'yam jets ko'oy nukotsa atse'e ntaannit pan ka'a atse'e tyuva juu' nkats.

Tun je'yji tse'e to'k je na'atseev y'ayaaxy. ⁷⁵ Van'it tse'e je Pedro dujaa'myejts juu' ve'e je Jesús kyojts ku ve'e ña'muxji: "Ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'-nat, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'-nat." Van'it tse'e je Pedro jep pyítsumni jetse'e ooy tyuntsaachvinma'yunyaaxy.

Ku je Jesús jem je Pilato kya'm yakpuujm
(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

27 Ku ve'e je it jyajtk, van'it tse'e nujom je tee'tajk je vyintsanda jets je israeejlit je myújit jáyuda, je'e tse'e dukojtsmojkto pan vintso ve'e duyakjay'oo'k-jadat je Jesús, ² tsum tse'e je Jesús duyaknajkxti jetse'e jem je Poncio Pilato kya'm dupaamdi. Je rómaik yakku-tojkpa juu' ve'e je maja kutojkun dukamip van'it, je'e tse'e je Poncio Pilato dumooy y'ijt je kutojkun.

Ku je Judas ñaajk'oo'kji

³ Je Judas juu' ve'e je Jesús jem je jayu kya'm dupaamnu juu' ve'e tso'oxpajkjudup, ku ve'e du'ixni jets nupaamdukani je'e ve'e jetse'e je Jesús y'oo'kut, van'it tse'e ooy jyoo'ktunnakyo'oyja'vijini jetse'e ojs je tee'tajk je vyintsanda jets je israeejlit je myújit jáyuda du'ukyavimpituvaajjini je ii'px majk plata meen juu' ve'e yakmooy. ⁴ Jidu'um tse'e dunujmidi:

—Tá xa atse'e ntokintún ku atse'e jem miits mka'm tumpum jetse'e y'oo'kut to'k je jayu juu' ve'e ka tókinaxap.

Van'it tse'e y'atsoojviji:

—¿Tisna aats je'e ntoonka? Mits xa ve'e mtoonk!

⁵ Van'it tse'e je Judas dunasvaji je meen jep maja tsaptujk jetse'e ojs ñachaptaajjini.

⁶ Kyonmojkto tse'e je tee'tajk je vyintsanda je meen jetse'e vyaandi:

—Ka'a xa ve'e dupaa'ty du'akeega maat je pava'nun jetse'e mpa'mumdat ya meen joma ve'e je yax yakpum, kux ya'a ve'e je jayu tuyakma'a jetse'e je jayu y'oo'kut.

⁷ Van'it tse'e dukojtsmojkto jets je meene'e tyukjódap to'k viijn je naax juu' ve'e je to'tspaampa jye'e, jem tse'e duyaknaxtákadat je viijnk tsóvit jayu. ⁸ Je'e kajx tse'e je naax uxym paatna duxaaja Nuupun Naax. ⁹ Ve'em tse'e tyoojnji je ayook juu' ve'e jyaay je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Jeremías. Jidu'um tse'e dujaajy: "Kyoondu tse'e je ii'px majk plata meen, je meen juu' ve'e je israeejlit jayu ve'em tyuksóvidu, ¹⁰ je'e tse'e tyukkujooydu je to'tspaampa je ñaax, ve'em ax jo'n atse'e je Maja Vintsán xtukpavaajñ." Jidu'um tse'e je Jeremías dujaajy.

Ku je Jesús dvinteni je Pilato
(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ Ku ve'e je Jesús yakvaajv jeja je Pilato vyinkujk, van'it tse'e je Pilato y'amotutúviji:

—¿Mitse'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?

Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats.

¹² Ku ve'e je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda ñuvampejtjidi, ni vinxupa tse'e je Jesús kyah'atsaajv.

¹³ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Ka'a ve'e xmotu vinxup ti jatye'e myaktuknux-a'aa?

¹⁴ Ax ka'a tse'e je Jesús jyaa'k'atsaajv, ni to'ka je ayook. Atuva atoki tse'e je yakkutojkpa tyuntaajñ.

Ku je Jesús je y'oo'kun kyutujk
(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

¹⁵ Ax vimpaascua xaaj tse'e je Pilato dumasa'ak y'ijt to'k je poxuntakjaju, jyapana pan pane'e je numay jayu y'amótup. ¹⁶ Jep tse'e vye'na poxuntujk to'k juu' ve'e Barrabás duxaaj; ñuja'vi tse'e je numay jayu jets je maja tokin je'e ve'e tyoon. ¹⁷ Ku tse'e je numay jayu jem vye'nada, van'it tse'e je Pilato y'amotutúviji:

—¿Pan tse'e mtsojktup jets ats miitse'e nmasookjadat: je Barrabás, ukpu ya Jesús, juu' ve'e Cristo yaktijp?

¹⁸ Je'e kajx tse'e je Pilato ve'em vyaajñ kux je Jesu-use'e jyamaso'okuvaampy; ñuja'vip je'e ve'e jets je ejkun kajxe'e je Jesús jem je'e kya'm yakpuujm.

¹⁹ Jem tse'e chuuna vye'na je Pilato joma ve'e tyokimpayo'oy, van'it tse'e je ñuda'ax jidu'um kyatsunukejxi: "Kadi vintso xtun je jayu juu' ve'e ka tokin maatap, kux ooy atse'e tso'y ntunvinmaayni je nkuma'aj je'e kajx."

²⁰ Ax je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda, je'e tse'e du'akojtsidu je numay jáyuda jetse'e du'amótudat jetse'e je Barrabás yakmaso'okut jetse'e je Jesús y'oo'kut. ²¹ Mukojtsjedinuva tse'e je Pilato. Jidu'um tse'e je numay jayu dunujmidi:

—¿Pan tse'e ya'a ya numejtsk mtsojktup jets ats miitse'e nmasookjadat?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je Barrabaase'e.

²² Van'it tse'e je Pilato y'amotutúviji:

—¿Ax tits ats vine'e ntónup maat ya Jesús, juu' ve'e Cristo yaktijp?

Van'it tse'e anañujoma y'atsoovdi:

—¡Yakcruuzpétu!

²³ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Tyajxse'e? ¿Ti ka óyap ya'a ve'e tudutún?

Van'it tse'e nuyojk mak y'aa'mitaakti:

—¡Yakcruuzpétu!

²⁴ Ku ve'e je Pilato du'ix jets ka'a ve'e y'o'yixju jetse'e je numay jayu kuduyakvinmatyiktsti, y'ukvaandupe'e yoojmukta y'ajxukta, van'it tse'e je tsoxk naaj dunukejxi, jetse'e jeja je'e vyinkujkta kyapuj. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa atse'e nni'kxmat pan oo'kpe'e ya jayu juu' ve'e ka tokin maatap; miits xa ve'e mtoonka.

²⁵ Van'it tse'e nujom je jayu y'atsoovdi:

—¡Aatsam xa je'e ve'e nni'kxminup maat aats je ntsaan je nkoj ku ya'a ve'e y'oo'kut!

²⁶ Van'it tse'e je Pilato je Barrabás dumasa'ak; ax je Jesús, yakjavoyjpu tse'e maat je po'o vojpun je pojxun japtsum, jetse'e je jyayu dutukatajki jetse'e duyakcruuzpétat.

²⁷ Van'it tse'e je tojpatajk je Jesús duyaknajkxti jep jado'k tujk joma ve'e ñamyájjada, jetse'e nujom je tojpatajk je Jesús dunaa'va'kvitti. ²⁸ Van'it tse'e dunujeendi jetse'e je tsapts vit dutukxojxti. ²⁹ Van'it tse'e to'k je ápit ta'aky dupaamdi je corona jo'n, jetse'e dutukxakjeejnukti jem kyuvajkm, jetse'e jem y'aka'yun

ka'm dupaamdi to'k je kapy. Je'e kajx tse'e ve'em du-toondi kuxe'e dutijta jets vyintsá'kidupe'e je yakkutojkpa. Van'it tse'e dyvinkoxkténidi jetse'e dunuxiikti dutukxiikti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Yakmájats mitse'e m'ijtnit, Israeejlit Jayu Yakkutojkpa!

³⁰ Nutsójiduva tse'e, jetse'e je kapy dukajpti jetse'e dutukxakvojpukti ka to'k náxap. ³¹ Távani tse'e dunuxi'ikta dutukxi'ikta vye'na, van'it tse'e dupajkjidi je tsapts vit jetse'e dupaajmjidini je vyítam. Van'it tse'e duyaknajxxti cruuzpejtpa.

Ku je Jesús cryuuzpejt

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

³² Ku ve'e duyaknajxxta vye'na cruuzpejtta je Jesús, van'it tse'e dumaatnavyaatjidi to'k je ciréneit jayu, Simón je'e ve'e xyaaj, je'e tse'e je tojpatajk y'akee'yidu jetse'e dupakaajjyat je Jesús je cryuuz. ³³ Ve'em tse'e jye'ydi joma ve'e je it duxaaja Gólgota. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Gólgota, Kuxútum.) ³⁴ Jem tse'e je Jesús du'uktuk'oo'kuvaandi je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e je tsoojy dumaat jetse'e mak dukajávat je tsaacht'o'nun. Ax ku tse'e je Jesús dujaa'kyajpy, ka'a tse'e du'uuk.

³⁵ Ku ve'e duyakcruuzpejtta, van'it tse'e je tojpatajk duyakva'xkti je Jesús je vyit, je vyitupa'tk tse'e ñukoo'yidu. Ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e jyaay to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jidu'um tse'e dujaajy: "Yakva'kxtinu xa ve'e ats je nvit jetse'e dunukoo'yidi ats je nvitupa'tk." Jidu'um tse'e dujaajy. ³⁶ Van'it tse'e jem y'ajxtkti jetse'e du'ix'íttat. ³⁷ Jem tse'e je Jesús cryuuz kojim dupaamdi to'k je jatyan juu' ve'e du'ava'nip pan ti ve'e kyuvejtp. Jidu'um tse'e vya'añ: "Ya'a xa ve'e je Jesús, je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa."

³⁸ Yakcruuzpejtta tse'e nemejtsk je mee'tspa, to'k jeja je Jesús y'aka'yun pa'ayi jets jado'k jeja y'anaja-pa'ayi. ³⁹ Pan pan jatya tse'e je Jesús vinnajxjudup, vyinkojtspejtta tse'e jetse'e je kyuvajk duvivuyoyda. ⁴⁰ Jidu'um tse'e dunujjidi:

—¿Ka mítsape'e mtunvaan jets myakkutókiyupe'e je majá tsaptajk jetse'e toojk xaaj xpaamnuvat? Naajktso'okjuts n'it. Pan je Nte'yam je y'Onuk xa mitse'e, naajkvánukjuts jem cruz kajxm.

⁴¹ Nuxiikjuduva tukxiikjuduva tse'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je fariseotajk maat je israeejlit je myújit jáyuda. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

⁴² —Yaksook xa ya'a ve'e je viijnk jayu; ka'a tse'e ñay'amadaagaja jetse'e ñaajktso'okjut. Pan je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa xa ya'a ve'e, va'an tse'e dynaajkvánukju jem cruz kajxm, van'it tse'e njaanchja'vimdat. ⁴³ Ve'eme'e vya'añ jets napyaajmjupe'e jem je Nte'yam kya'm, va'ants n'it je Nte'yam yaktsa'akju pan tyúvame'e jets tsojkupe'e, kux ve'em ya'a ve'e vya'añ jets je Nte'yam je y'Onuk ya'a ve'e.

⁴⁴ Je'e paat tse'e vinkojtspejtjudu je mee'tspada juu' ve'e myaatcruuzpejtta.

Ku je Jesús y'oo'kni

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

⁴⁵ Ku ve'e kujk xaaj dupaaty, van'it tse'e nujom je it je naax kyoo'tsi. Toojk yaaxp paat tse'e y'ijt koo'ts. ⁴⁶ Toojk yaaxp jo'n tse'e vye'na jetse'e mak je Jesús kyajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? (Jidu'umts je'e ve'e kyatsapítsum, Ats je nNte'yam, ats je nNte'yam, ¿tyajxts ats mitse'e xmasa'ak?)

⁴⁷ Jem tse'e tyénada juu' ve'e du'amotunajxtu, je'e tse'e vaandu:

—Je Elíastam xa ya'a ve'e yaaxjip.

⁴⁸ Van'it tse'e to'k je jayu ñomkaj jetse'e ojts to'k je tukna'oktaatsun duyakxaa'k maat je tsaaydum pa'ajk na'ook. Van'it tse'e dupuujm jem kapy jajm jetse'e je Jesús dutukvinxoo'tsut. ⁴⁹ Ax jidu'um tse'e je viijnk jayu vyaandi:

—Maso'oku, va'an du'ixumda pan miimpe'e je Elías yaktsa'akju.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús jado'k nax mak kyajtsnuva jetse'e je jya'vin tyukvaatsji. ⁵¹ Van'itjam tse'e je atatyok kajojk kyaa'tsva'kxy ayojk ava't juu' ve'e jep maja tsaptujk tuk'atatyuk je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat. Ojxi tse'e je it, po'ova'kxtu tse'e je mújit tsaaj, ⁵² avaatstuva tse'e je oo'kpa jot, jetse'e jyoojntypajktinuva numay je Nte'yam je jyayu juu' ve'e oo'ktu. ⁵³ Pítsumduts je'e ve'e jep jyótufta. Távani ve'e je Jesús jyoojntypajktinuva vye'na, van'it tse'e tyajkidi jem kunoo'kx jerusaleenit kyajpun kajxm joma ve'e numay je jayu y'ixjidi. ⁵⁴ Ku ve'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk jets pan pan jatye'e du'ix'íttup je Jesús, je'e tse'e du'ixtu ku ve'e je it y'ojxi jets juu' jatye'e jaa'ktoojnju jaa'kkojtsju, ooy tse'e tyuntsa'kidi jetse'e ñavyaajnidi:

—Tyúvamdam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk ya'a ve'e tyú'it.

⁵⁵ Numay tse'e jem je ta'axtajk vye'nada juu' ve'e dupanajxxtu je Jesús ku ve'e jem galiléait y'it jootm chaan jetse'e je putajkin dumooydi, jékum jatya tse'e tyaandi jetse'e du'ixti juu' jatye'e toojnju kojtsju. ⁵⁶ Ax nutoojk tse'e je ta'axtajk: to'k tse'e je María Magdale-na, jado'k tse'e je María juu' ve'e je Santiago jets je José je tyaak, jado'k tse'e je Zebedeo je ñuda'ax, je Santiago jets je Juan je tyaakta.

Ku je Jesús ñaxtajki

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷ Ku ve'e je it tyánayini, van'it tse'e to'k je kumeen jayu jye'y, José je'e ve'e xyaaj, arimatéait jayu je'e ve'e, pyanajxpapts je'e ve'e je Jesús. ⁵⁸ Van'it tse'e ojts je Pilato du'ix jetse'e du'amotu je Jesús je ñi'kx je kyopk. Ax pyavaan tse'e je Pilato jetse'e yakmo'ot. ⁵⁹ Van'it tse'e je José je ni'kx je kopk duyakvajntyk jem cruz kajxm jetse'e to'k je va'ajts vit dutukvimpitt, ⁶⁰ jetse'e duyaknaxtajki jep jótup juu' ve'e je José jye'e, juu' ve'e yakjapyajmju jep tsajaatp. Ku ve'e je jot aak dutuk'akaayni to'k je tsaaj juu' ve'e va'ajts maj, van'it

tse'e ñajkxni. ⁶¹ Jem tse'e dıvıntsaaanada vye'na je jot je María Magdalena jets je jado'k María.

Ku yak'ix'ijit joma ve'e je Jesús ñaxtajki

⁶² Ku ve'e je xaa j tyajkini, távani ve'e yak'apaamdıka vye'na je poo'kxtkún xaa j, van'it tse'e je tee'tajki je vyintsanda maat je fariseotajki o jts du'ixta je Pilato ⁶³ jetse'e dınuujmıdi:

—Njaa'myejtsp xa aatse'e ku ve'e joojntıkipna vye'na je vin'aa'mpa, jets ve'eme'e vyaajñ jets kutoojk xaa j ve'e jyoojntıkpajknuvat. ⁶⁴ Je'e kajx tse'e pava'anı jetsse'e je jot oy yak'ix'ıtıt ku ve'e to'mayji je y'ixpajkpatajki koo'ts najkx je ni'kx je kopk dumee'tsta jetse'e ux'ook je jayu dınuujmıdını: "Ta xa je'e ve'e jyoojntıkpajknuva." Pan ve'em xa ve'e kujyaty, nujojk tse'e je jayu dıvin'aa'ndat jets ni ka'a ve'e ku ve'e joojntıkipna vye'na.

⁶⁵ Van'it tse'e je Pilato ña'mıxjıdi:

—Uxeja xa ve'e je tojpada jetse'e du'ix'ıttat; najkxtats miits jep x'ixta jetse'e oy xyaktandıat.

⁶⁶ Van'it tse'e ñajkxtı jetse'e je jot oy dıyaktaandı je ixta'nın maat, ve'em tse'e nujava tyánıt pan yak'avaatstupe'e uk pan ka'a. Van'it tse'e jep dımasooktı je tojpada.

Ku je Jesús jyoojntıkpajknuva

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

28 Távani tse'e je poo'kxtkún xaa j ñaxy vye'na, kujajnıpe'e domingo, muto'k xaa j je semana, van'it tse'e je María Magdalena jets je jado'k María o jts du'ixta je jot joma ve'e ñaxtajki je Jesús. ² Tun to'mayji tse'e je it mak k tyun'ojxi jetse'e to'k je Maja Vıntsán je y'aangeles jem tsapjootm cha'a'n jetse'e kyadaaky joma ve'e je jot, van'it tse'e je tsaaj dıyakkeek juu' ve'e y'akaajyup, jetse'e dıtuk'ajxtk. ³ Ooye'e tyun'ajaj tyun'atı'kx je ángeles, ve'em ax jo'n je vıtsık; jets je vyıt, va'ajts poo'pts je'e ve'e, ve'em ax jo'n je tsap'aa'pk. ⁴ Ku ve'e je tojpa du'ixtı, ooy tse'e tyuntsa'kıdı jetse'e tyunmıptını, mukaxux tse'e tyaandı, ve'em ax jo'n aa'kani kuy'ıjtti. ⁵ Van'it tse'e je ángeles dınuujmı je ta'axtajkta:

—Kadı mtsa'agada, nnuja'vip xa atse'e jets je Jesuuse'e m'ıxtıdıp, je'e juu' ve'e cruuzpejt. ⁶ Ka'a xa je'e ve'e yaja pan, ta je'e ve'e jyoojntıkpajknuva ax jo'n vyaajñ jo'n. Mını x'ixta je it joma ve'e yakpuujm. ⁷ Jatyji tse'e mnajkxtat jetse'e je y'ixpajkpatajki xnaajmadat: "Ta xa ve'e jyoojntıkpajknuva je'e juu' ve'e aa'kani tıy'uk'ıt; najkxuıts je'e ve'e jem Galilea, ux'ookts miitse'e jem mje'yadat, jem tse'e x'ıxtat." Ta tse'e nvaajnjada —jıdu'ım tse'e je ta'axtajki yaknuujmıdi.

⁸ Van'it tse'e je ta'axtajki tun jatyji choo'ndı joma ve'e je jot, tsa'kıdupe'e jetse'e nay ve'empa ooy tyunxoojnıtktuva. Je'e tse'e noomp najkxtı jetse'e je ixpajkpatajki dıvaajnjadat. ⁹ Jem tse'e ñajkxta vye'na ku ve'e je Jesús dımaatnavyaatjıdı jetse'e kyojtspoo'kxjıdı. Van'it tse'e je Jesús dıvınkutámıdı jetse'e dıvinja'vidı dıvıntsa'kıdı, jetse'e jem tyékum dıtsee'ndı. ¹⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'mıxjıdı:

—Kadı mtsa'agada, najkxu vvaajnjada ats je n'utsatajki jets jeme'e Galilea ñajkxtat, jemts atse'e x'ıxtat.

Ku je tee'tajki je meen dımooydı je tojpada jetse'e tyaaıyadat

¹¹ Namvaate'e je ta'axtajki ñajkxtı, van'it tse'e jem kajpun jootm ñajkxtı aje'eıyji je tojpada juu' ve'e je jot du'ix'ıjttıp jetse'e o jts dıvaajnjıkáxta je tee'tajki je vyıntsanda tı jaty'e tıtyunju tıkyatsju. ¹² Van'it tse'e je tee'tajki je vyıntsanda o jts dıkojtsmókta maat je israeeılıt je myúııt jáyuda pan tı ve'e tyóndap. Van'it tse'e may je meen dımooydı je tojpada ¹³ jetse'e jıdu'ım dınuujmıdi:

—Ve'em miitse'e mva'andat jets maadupe'e tımve'nada, van'it tse'e o jts je Jesús je y'ixpajkpatajki tıdumee'tsta je ñı'kx je kyopk. ¹⁴ Pan myótup tse'e je káts je yakkutojkpa jets maadupe'e tımve'nada, kádıts xtıvınmayda, aatsts miitse'e nkukótstap jetse'e mkayakvıntsótóndat.

¹⁵ Van'it tse'e je tojpada je meen dıkuvajkti jetse'e ve'em o jts dıtonda ax jo'n yaknuujmıdı. Uxyam paatna tse'e nımay je israeeılıt jayu vya'anda jets ve'emame'e jyajty.

Je pava'nın juu' ve'e je Jesús yaktaajnjıdı je y'ixpajkpatajki

(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁶ Najkxtı tse'e jem Galilea je Jesús je ñımakto'k ixpajkpatajki, jeme'e ñajkxtı joma ve'e je kopk juu' ve'e je Jesús tukna'mıxjıdı. ¹⁷ Ku ve'e je Jesús du'ixtı, vyınja'vidı vyıntsa'kıdı tse'e, óyame'e jem juu' ve'e mejtsvınmaaydup pan tyúvam je'e ve'e je Jesús.

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajki dıvınkutamı jetse'e dınuujmı:

—Yakmooyına xa atse'e nujom je kutojkun juu' ve'e jem tsapjootm jets yaja naxvııjn. ¹⁹ Je'e kajx tse'e, najkxta miits to'k it to'k naxvııjn jetse'e je jayu xyakvımpııttınıt ats je n'ixpajkpatajkta, jetse'e xyaknapéttat je Dios Tee' kajx, ats, je'e je y'Onık kajx, jets je Espıritu Santo kajx, ²⁰ jetse'e xtuk'ıxtat jetse'e dıkuıtyoondınıt nujom juu' ats miitse'e tıntukpava'anda. Nujávadats jets xa'ma kajx atse'e n'ıjtnııt miits maatta je itakax paat.

Marcos

Ku je Yaknapejtpa Juan kya'amaajy joma ve'e kya-pantsuuna

(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Je Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'ets je'e ve'e jye'e juu' ve'e ya nak ñukajtsp, je oy kats je oy ayookts ya'a ve'e. Jidu'um tse'e choo'nduk. ² Ve'emts je'e ve'e ax jo'n dujatyaañ to'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajspa. Jidu'um tse'e dujaajy:

Nkejxp xa atse'e je nyakkatsyoy'ya juu' mitse'e mvintoo'vákajap,

je'e tse'e myak'o'yixjup je too' joma ve'e mnáxut.

³ Yakmótup xa ve'e ku ve'e to'k je jayu jidu'um mak kkyats joma ve'e kyapantsuuna:

“Yak'o'yijada, yaktaajvada je too' joma ve'e je Maja Vintsán ñáxut.”

⁴ Ax ve'em tse'e tyoojnji kyojtsji ax jo'n je Isaías dujatyaañ. To'k je jayu juu' ve'e Juan duxaaji, je'e tse'e je jayu duyaknapejt joma ve'e kyapantsuuna, jetse'e dunuujmidi jetse'e vyinmayumpijttini, jetse'e dumasooktini je kyo'oy joojntykinda, jetse'e ñapéttat, ve'em tse'e yaktokinme'e'kxtat. ⁵ Nunajkjyudu tse'e amotunajspa nujom juu' ve'e tsyunidup jem jerusaleenit kyajpun kajxm jets viijnk tsov juu' ve'e jem judéait y'it jootm. Vintsots je'e ve'e je tyokin dumavyatsta, ve'em tse'e je Juan yaknapéttada jem Jordán maja najootm. ⁶ Juu' tse'e je Juan vyítip, je camello pajk pumts je'e ve'e; je ak tse'e tyiintsoojmup. Je paach tse'e jyukxp jets je maja pa'ajk. ⁷ Tyukka'amaay tse'e jidu'um:

—Xpa'ux'ookip xa atse'e to'k pane'e nyoyjk dunumájip jets ka'a ve'e ats, ni ka'ats atse'e nvinmachju jets atse'e nnay'uxnqo'mjut jets atse'e je kya'ajk jaa'p nmukéjjat. ⁸ Je tsoxk naaj ats miitse'e ntukyaknapejtup; ax je'e pan atse'e xpa'ux'ookip, je'e tse'e jem mja'vin kajxmda mtukyaknapéttadap je Espíritu Santo.

Ku je Jesús ñapejt

(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

⁹ Ku ve'e je Juan je jayu duyaknapejt, van'it tse'e je Jesús chaa'n jem Nazaret, to'k je kajpun juu' ve'e jem galiléait y'it jootm. Ku ve'e jye'y, van'it tse'e je Juan yaknapejtji jem Jordán maja najootm. ¹⁰ Pítsumnup tse'e vye'na je Jesús, van'it tse'e du'ix je tsapjootmit it y'ava'ach jetse'e je Espíritu Santo ñukada'akyju je pak jo'n. ¹¹ Van'it tse'e yakmotu to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjootm kadaak. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Mits xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Ooyts ats mitse'e ntuntukxoonduk.

Ku je Jesús je Satanás y'ukyaktokimpakuvaajnji

(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

¹² Van'it tse'e je Espíritu Santo duyaknujx je Jesús jem vinva'ajts it kajxm. ¹³ Jem tse'e y'ijt vujxtkupx xaj; je Satanás tse'e ukyaktokimpakuvaajnju. Ijtpa tse'e je Jesús je mu'uk tánuk maat. Van'it tse'e je aangelestajk je Jesús dununajkxti jetse'e ojs dupatónada.

Ku je Jesús kya'amay'ukvaajñ jep Galilea

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

¹⁴ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Yaknapejtpa Juan yakpoxuntakpuujm. Van'it tse'e je Jesús ñujx jem galiléait y'it jootm jetse'e dutukka'amaajy je oy kats je oy ayook. ¹⁵ Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ta xa ve'e je xaj dupaatni. Myaaxujdupts miits je'e ve'e je Nte'yam jetse'e m'ijttini jem y'am kya'm. Vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykinda, jets jaanchjávada ya oy kats ya oy ayook.

Ku je Jesús duvaajv numaktaaxk je ajkx maakpada

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

¹⁶ Najxp tse'e je Jesús vye'na je galiléait myaja na'akaya pa'ayi, van'it tse'e du'ix numejtsk je ajkx maakpada, je Simón Pedro maat je y'uts Andrés, je'e tse'e je tyuk'ajkx'amaakin xuum dunavájidup vye'na jem maja na'akaya jootm. ¹⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pamiindini ats. Ajkx maakk xa ve'e mtoondup; ax uxamts ats miitse'e je toonk nmo'odat jets atse'e je jayu xtuknumíndat.

¹⁸ Van'it tse'e dumasooktini je tyuk'ajkx'amaakin xuumda jetse'e dupanajkxtini.

¹⁹ Javee'n tse'e je Jesús jyaa'kyo'y, jetse'e du'ix je Santiago maat je y'uts Juan, je Zebedeo je myajntkajk je'e ve'eda, jem tse'e barco jootm je tyuk'ajkx'amaakin xuum du'ataagada vye'na. ²⁰ Van'it tse'e je Jesús vyoovjidi. Van'it tse'e dumasooktini je tyee' Zebedeo jem barco jootm maat je tyoompatajk, jetse'e je Jesús dupanajkxtini.

To'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je

ko'oyjáyuvap

(Lc. 4.31-37)

²¹ Van'it tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk jye'ydi jem capernaamit kyajpun kajxm. Ku ve'e je poo'kx-

tkun xaaj dypaaty, van'it tse'e je Jesús tyajki jep tsaptujkp jetse'e je jayu dyyak'ixpajk'ukvaajñ. ²² Atuva atoki tse'e je jayu dutuktaandi je y'ixpajkun kux je kutoj-kun maate'e kyats, ka ve'emap ax jo'n je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk. ²³ Jep tse'e tsaptujkp vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. Jidu'um tse'e makk vyaajñ:

²⁴ —¿Ti katsts mitse'e mjayejpp aats maat?, nazarétit Jesús. ¿Je'e ve'e mnumejtsp jets aatse'e xyakkutókiyut? N'ixa xa ats mitse'e, je Nte'yam je Vya'ajts Jáyuts mitse'e.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús dutuknuujmi je ko'oyjáyuvap, jetse'e vyaajñ:

—Amo'otyu jets tukvaatsni ya yaa'tyajk.

²⁶ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap je yaa'tyajk duxituyoy'y jetse'e pyítsumni, jetse'e makk tyun'akaa'stk. ²⁷ Ax nujom tse'e tyaandi atuki jetse'e ñavyaajniji:

—¿Tis ya'a ve'e? ¿Nam ixpajkun ya'a ve'e? Jyayejpp-tam xa ya'a ve'e ya jayu je kutoj-kun jetse'e je ko'oyjáyuvap paat kyatsapukju.

²⁸ Jatyji tse'e je jayu du'akojtsva'kxy jetse'e je Jesús yaknuja'vi jem nujom galiléait y'it jootm.

Ku je Jesús dyyakjotkadaaky je Simón Pedro je mya'vut taak

(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

²⁹ Van'it tse'e je Jesús pyítsum jep tsaptujkp jetse'e tyajki jep je Simón Pedro maat je Andrés tyujkp, myaa-diduva tse'e je Santiago jets je Juan. ³⁰ Jep tse'e je Simón Pedro je mya'vut taak pya'amma'aj, jampajkju. Ax jatyji tse'e je Jesús yakvaajniji jets pajkjupe'e.

³¹ Van'it tse'e je Jesús dvyinkutami je pa'am jayu, jetse'e jem kya'm dumajch, jetse'e dyyakpojtk. Tun jatyji tse'e je jaajn ñuvaatsjini. Van'it tse'e je ta'axtajk pyatto'nijidi.

Ku je Jesús dyyakjotkadaaky numay je pa'am jayu

(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

³² Ku ve'e je xaaj tyajkini, van'it tse'e je Jesús dutuknuajkxti pan pan jatye'e pajkjudup jets pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap. ³³ Jep tse'e tak'aagup nujom je jayu ñay'amojkijidi. ³⁴ Yakjotkadaaknu tse'e je Jesús numay je jayu, may viijn tse'e je pa'am dujayepta jetse'e numay je ko'oyjáyuvap dyyakpítsumni jem je jayu jya'vin kajxmda. Ka'a tse'e je Jesús dyyakajtji je ko'oyjáyuvap jetse'e du'avánadat jets je Jesús, je'e je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Ku je Jesús kya'amaajy jep Galilea

(Lc. 4.42-44)

³⁵ Koo'ts jatyna tse'e vye'na, ka'anume'e jyajvív, van'it tse'e je Jesús pyojtk jetse'e je kajpun dutukvaach, jetse'e ñujkx joma ve'e kyapantsuuna. Jem tse'e chapkajts. ³⁶ Van'it tse'e je Simón Pedro jets pan pan jatye'e myaatve'nidu, je'e tse'e najkxtu jetse'e je Jesús du'ixtidi. ³⁷ Ku ve'e dypaatti, van'it tse'e dunuujmidi:

—Anañujoma xa ve'e m'ixtajada.

³⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ja'mda jem viijnk kajpun kajxmpa juu' ve'e tama-naat jets atse'e jem ntukka'amaayvat je oy kats je oy ayook, je'e kajxts atse'e nmin.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús dutuknajxy dutuktajki jem nujom galiléait y'it jootm, jetse'e kajpun kajpun kya'amaajy jep chaptujkpta jetse'e dyyakpítsumni je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda.

Ku je Jesús dyyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e leprapajkju

(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

⁴⁰ Van'it tse'e to'k je jayu juu' ve'e leprapajkju, je'e tse'e je Jesús dvyinkutami jetse'e dvyinkoxkteni. Jidu'um tse'e dumunoo'kxtk:

—Pan mtsajkp xa mitse'e, m'o'yixjup tse'e jets atse'e xtuknuva'atsut ya lepra pa'am.

⁴¹ Tukmo'tju tse'e je Jesús. Van'it tse'e je Jesús je kya'aj tyuknukoonji jetse'e vyaajñ:

—Ntsajkp xa atse'e; va'ajts tse'e mtaanni.

⁴² Ku xa ve'e ve'em vyaajñ, tun jatyji tse'e je lepra pa'am ñuvaatsjini je jayu jetse'e jyotkadaakni. ⁴³ Van'it tse'e je Jesús makk pyavaajniji, ka'anume'e dupakejxni vye'na:

⁴⁴ —Amotunaxu, ka'ats mitse'e pan xvaajnjat pan pane'e tumyaktkada'akyju. Najkxu joma ve'e je tee' jetse'e du'ixut jets jotkada'akyani mitse'e, van'it tse'e xyóxut juu' ve'e je Moisés pyavaan ku ve'e je jayu dykoo'kjaejptini je lepra pa'am, ve'em tse'e nujom dunujávatat jets távani ve'e je pa'am mnuvaatsjini.

⁴⁵ Ax najkx tse'e je jayu jetse'e du'avanva'kxy nujom juu' ve'e tutyunju tuckyatsju. Ku ve'e je jayu du'amotu-najxti, van'it tse'e ooy dutuntsojkti jetse'e y'íttat je Jesús maat, je'e kajx tse'e kyoo'k'o'yixjini je Jesús jetse'e ixna ke'xna tyákat jyajuu'kajpункjuxa, myujékumip tse'e je kajpunda jetse'e y'ijit joma ve'e kya-pantsuuna, jem tse'e je jayu ñuje'yajada pan vinxup je kajpun juu' ve'e tama-naat.

Ku je Jesús dyyakjotkadaaky to'k je mojkpa jayu

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

2 Ku ve'e vee'n je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús tyajkinuva jem capernaamit kyajpun jootm. Yakmo'tu tse'e je kats jets pepe'e tujkp vye'na. ² Jatyji tse'e numay je jayu ñay'amojkijidi; ni jeja tak'aaka tse'e kyoo'knupaadini. Tyukka'amaayp tse'e vye'na je Jesús je Nte'yam je kyats je y'ayook, ³ van'it tse'e dutuknuje'ydi to'k je mojkpa jayu, numaktaaxke'e je jayu pyavítsjada. ⁴ Ax ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e jye'yadat jeja je Jesús vyinkujk je numay jayu kajx, je'e kajx tse'e pyejtti jem takni'kxm, jetse'e dyyakkeeki vee'n je taknupam je Jesús myutuv, jetse'e dukustaaydi je mojkpa jayu maat je myaajntkun. ⁵ Ku tse'e je Jesús du'ix jets jaancha'vijidupe'e, van'it tse'e je mojkpa jayu dunuujmi:

—Mee'kx tse'e je mtokin tyañ.

⁶ Van'it tse'e vvinmaaydi je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk juu' ve'e jep tsuunidup vye'na: ⁷ ¿Tyajxts ya'a ve'e ve'em vya'añ? Je Nte'yam xa ya'a ve'e vyinkojtspe-

jtp ku ya'a ve'e ve'em vya'añ. Ni pana xa ve'e kya'o'y-ixju jetse'e tyokinmee'kxut, je Nte'yamji ve'e to'k.

⁸ Ax ñuja'vipts je'e ve'e je Jesús vintso je'e ve'e vyinmayda, je'e kajx tse'e du'amotutúvidi:

—¿Tyajx tse'e ve'em mvinmayda? ⁹ ¿Tise'e ka tso'oxap, ku atse'e je mojkpa jayu nnuujma: “Mee'kx tse'e je mtokin tyañ”, ukpu ku atse'e nnaajmat: “Pojtukni, pakmojkni xi mmaajntkun jets jaamni?” ¹⁰ Jetse'e xnujavadat jets njajejpp atse'e je kutojkun yaja naxvi-ijn jets atse'e je jayu ntokinmee'kxut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Van'it tse'e je mojkpa jayu dunuujmi:

¹¹ —Mits atse'e nnuujmip, pojtukni, pakmojkni xi mmaajntkun, jets najkxni jem mtak'am.

¹² Van'it tse'e je jayu pyojtukni, jetse'e je myaajntkun dupakmojkni, jetse'e duvinva'kvaatsni je numay jayu. Atuva atoki tse'e nujom je jayu tyankajxti, jetse'e je Nte'yam duyakmájiidi duyakjaanchidi, jetse'e vyaandi:

—Ni vin'itna xa ya'a ve'e jidu'um nka'ixumda.

Ku je Jesús duvaajv je Leví juu' ve'e duxaajiva Mateo
(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

¹³ Van'it tse'e je Jesús ñajkxnuva jeja maja na'akaya pa'ayi. Ku ve'e nujom je numay jayu vyinkutámijidi, van'it tse'e duyak'ixpujk. ¹⁴ Távanits ya'a ve'e ñaxy vye'na, van'it tse'e je Jesús choo'nni. Najxp tse'e vye'-na jeja too' aajy, van'it tse'e je Leví du'ix, je Alfeo je myajntk, jeja tse'e chuuna vye'na joma ve'e je kupa'mun dupakmuk. Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pamiinni ats.

Van'it tse'e je Leví tyeni jetse'e dupanajkxni.

¹⁵ Jem tse'e je Leví tyak'am je Jesús jets je y'ixpajk-patajk dumaatkáy dumaat'uu'k numay je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk jáyuda juu' ve'e je jayu tyijp tókinax jáyuda, kux numayda ve'e juu' ve'e je Jesús dupanajkxtup. ¹⁶ Ax ku tse'e du'ixti je tsaptujkpit yak'ix-pajkpatajk maat je fariseotajk jets je'e ve'e myaatkaydup myaat'ooktup je Jesús, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk yak'amotutúvidi:

—¿Myaatkayp myaat'uukp ya'a ve'e je kupa'mun pakmojkpa jets je viijnk tókinax jayu?

¹⁷ Y'amotunajx tse'e je Jesús, van'it tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa je'e ve'e dutsokta je tso'yiva pan pan jatye'e makksots; je'eda ve'e pan pan jatye'e pajkjdup. Ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyaaxjat je jayu juu' ve'e tuv jáyuidup joojntykidup, je'e atse'e nnumiimp juu' ve'e tókinax jayu, ve'em tse'e vyinmayumpijttinit jetse'e dumasooktinit je ky-oy joojntykinda.

Ku je Jesús du'ava'ni pan tyajx kajxe'e je y'ixpajkpatajk kyah'ayoojidi
(Mt. 9.14-15; Lc. 5.33-35)

¹⁸ To'k nax tse'e ku ve'e je Yaknapejtpa Juan je y'ix-pajkpatajk jets je fariseo je y'ixpajkpatajk y'ayoojada vye'na, van'it tse'e je jayu je Jesús duvinikutámidi jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Tyajx tse'e y'ayoojada je Juan je y'ixpajkpatajk jets je fariseo je y'ixpajkpatajk; ax ka'a tse'e mits ya m'ix-pajkpatajk y'ayoojada?

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e chaachvinmayda pan pan jatye'e mi-indup joma ve'e je jayu ñavyukju namvaate'e je ta'ax-pajkpa dumaadada, je'e kajx tse'e kyah'ayoojada. Nay ka'a tse'e chaachvinmaayduva ats ya n'ixpajkpatajk namvaat atse'e n'it ya'a maatta. ²⁰ Ax pyaa'tup tse'e je xaaj ku atse'e nko'o'k'ijtnit ya'a maatta, van'it tse'e tuuv y'ayoojadat.

Je nam ixpajkun juu' ve'e je Jesús je jayu tyuk'ix
(Mt. 9.16-17; Lc. 5.36-39)

²¹ 'Ni pana xa ve'e je nam vit dukatuk'akaya je pak vit. Pan ve'em xa ve'e kudutún, van'it tse'e je nam akayun duvaanmókut je pak vit jetse'e dutun-jaa'kkaat'snit. ²² Ni pana ve'e dukah'ate'miva je nam tsaaydum pa'ajk naaj jem pak ak apajkin jootm. Pan ve'em xa ve'e kudutún, mupájinuups je'e ve'e je ak, ax kooyji tse'e vyintókiyut je tsaaydum pa'ajk naaj jets je ak apajkin. Juu' tse'e je nam tsaaydum pa'ajk naaj, jem tse'e nam ak apajkin jootm yakpum.

Ku je ixpajkpatajk duyuktajti je trigo
(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

²³ To'k tse'e je poo'kxtkun xaaj vye'na jetse'e je Jesús dutuknaxy je trigo kam maat je y'ixpajkpatajk, jetse'e je y'ixpajkpatajk duyuktajti je trigo. ²⁴ Van'it tse'e je fariseotajk je Jesús dunuujmidi:

—¿Tyajx tse'e poo'kxtkun xaaj ya m'ixpajkpatajk dutonda juu' ve'e je pava'nun kyayakajtyp?

²⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Tis, ka'anum miitse'e xkotsta jep Kunuu'kx Jatyan kujxp juu' ve'e to'k nax tyoonda je David maat je myu-jatyoo'tajk ku ve'e kya'ijtyxjidi ti ve'e kyáydap jya'kxtap jets ku ve'e yu'oo'kjup vye'nada? ²⁶ Tajki xa ve'e je David jep je Nte'yam chaptujkp ku ve'e je Abiatar y'ijt tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, jetse'e dykaajy je kunuu'kx tsapkaaky, jetse'e dumooyduva je myujatyoo'da. Ax ka'a tse'e je pava'nun duyakjaty jetse'e opyana dukáyut, je tee'tajkji ve'e tuknvánada. Ta miits ya'a ve'e xkotsta, zve'em xaja?

²⁷ Vaampa tse'e je Jesús:

—Je jayu je y'o'yin kajx xa ve'e je Nte'yam dupuujm je poo'kxtkun xaaj; ka je poo'kxtkun xaaj kajxap tse'e dupuujm je jayu. ²⁸ Je'e kajxts atse'e je kutojkun njayep pan ti ve'e poo'kxtkun xaaj yaktónup ukpu kayak-tónup, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om
(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

3 Jetse'e je Jesús tyajkinuva jep tsaptujkp. Jep tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om. ² Je numay jayu tse'e du'ixtu oy pan yakjotkda'akupe'e je Jesús je pa'am jayu ku ve'e poo'kxtkun xaaj vye'na, je'e ve'e jya'ixtidup pan ti ve'e kudutuk-pakta jetse'e dunu'aa'nadat kuxe'e dukakutyún je'e je

pyava'nunda. ³ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je yaa'tyajk juu' ve'e xux je kya'aj to'k ado'om:

—Tena yaja ya jayu vyinkujkta.

⁴ Van'it tse'e du'amotutuvi je jáyuda:

—¿Juu' tse'e je pava'nun yakajtyp jetse'e poo'kxtkun xaaj je jayu dutónut: je'e juu' ve'e oy, ukpu je'e juu' ve'e ka óyap; ku ve'e je jayu duyakjoojntyk, ukpu ku ve'e je jayu duyak'oo'kut?

Ax ama'at tse'e tyaandi. ⁵ Van'it tse'e je Jesús vy-in'ix'apitsumkajxjidi, jot'aajnjup jets tsaachvinmaayp kux ka'a ve'e je jayu dukuvakta juu' ve'e je Nte'yam chajkp, makke'e je kyo'oy vinma'yun dypaamdi. Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je pa'am jayu:

—Yakyajkxu je mka'aj.

Van'it tse'e je pa'am jayu je kya'aj duyakyajkxy, jetse'e jyotkadaakni. ⁶ Van'it tse'e pyitsumdi je fariseotajk jetse'e du'ukkojtsmojkta maat je Herodes je jyáyuda pan vintso ve'e je Jesús kuduyakjay'oo'kjidi.

Ku numay je jayu y'ijt jeja maja na'akaya pa'ayi

⁷ Myaatnajkxts je'e ve'e je Jesús je y'ixpajkpatajk jeja maja na'akaya pa'ayi; numay tse'e je galiléait jayu pyanjxjidi. ⁸ Jempa tse'e juu' ve'e tsoo'ndu jem jerusaleenit kyajpun kajxm jets juu' ve'e tsoo'ndu jem iduméait y'it jootm. Jempa tse'e juu' ve'e tsoo'nduva jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am jets juu' ve'e tsoo'ndu jem tiirovit jets sidoonit y'it jootmda; numay tse'e ojts je Jesús du'ixta ku ve'e je kats dumótudi jets ti ve'e je Jesús tyuump. ⁹ Je'e kajx tse'e je Jesús dupavaajñ je y'ixpajkpatajk jetse'e apaamduka duyak'ít-tat to'k je barco joma ve'e tyákat, ve'em tse'e je numay jayu kyah'atijmókjadat. ¹⁰ Numáyani ve'e ooy je pa'am jayu duyakjotkadaakni vye'na. Je'e kajx tse'e pan pan jatye'e pajkjudup, je'e tse'e du'atijmojktup je Jesús kux tyonuvaandupe'e. ¹¹ Ax je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap, ku tse'e du'ixti je Jesús, van'it tse'e dvinokxkténidi jetse'e makc dumukojtsti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—;Mitse'e je Nte'yam je y'Onuk!

¹² Van'it tse'e je Jesús makc pyavaajnjidi jetse'e dukah'avánadat jets pan je'e ve'e.

Ku je Jesús dvinkaajin je ñumakmejtsk kukátsivada

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

¹³ Van'it tse'e je Jesús pyejt jem tonun viinm jetse'e duvaajv pan pan jaty je'e ve'e vyinkonuvaampy. Nunajxjuduts je'e ve'e. ¹⁴ Numakmejtsk tse'e dvinkaajin juu' ve'e ittap je'e maat, jetse'e dukéxtat ka'amaayva, ¹⁵ jetse'e je kutojkun dumoojdi jetse'e je pa'am jayu duyakjotkadaaktat jetse'e duyakpítsumduvat je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda. ¹⁶ Ya'ats je'e ve'e je numakmejtskta: je Simón juu' ve'e tyukmumejtsxaaji Pedro, ¹⁷ je Santiago jets je y'uts Juan, je Zebedeo je'e ve'e je myajntktajk, je'eda tse'e tyukmumejtsxaaji Boanerges. (Jidu'umts je'e ve'e kyatsapítsum je Boanerges, jáyuda juu' ve'e ve'em ax jo'n je añu pyuj.) ¹⁸ Jempa tse'e je Andrés jets je Felipe, je Bartolomé jets je Mateo, je Tomás jets je Tadeo, je Santiago juu' ve'e

je Alfeo je myajntk, je Simón juu' ve'e je cananista partido dumaat y'ijt, ¹⁹ jets je Judas Iscariote, juu' ve'e je Jesús dypaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'ox-pajkjudup.

Ku je Jesús yaktij jets je ko'oyjáyuvape'e je kutojkun moojyju

(Mt. 12.22-28; Lc. 11.14-20)

To'k nax tse'e je Jesús jets je y'ixpajkpatajk jep tujkp vye'nada, ²⁰ van'it tse'e numay je jayu ñay'amojkijidin-uva; ni je'e tse'e je Jesús kyoo'k'o'yixjini jetse'e kyáyut maat je y'ixpajkpatajk. ²¹ Ku tse'e je Jesús je y'utsatajk dumótudi juu' ve'e toojnju kojtsju, van'it tse'e du'uknunajkxti jetse'e kuduvooovdi, kux ve'eme'e je jayu vya'anda jets ta ve'e vyinma'yuntókini.

²² Ax je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk juu' ve'e jem Jerusalén tsoo'ndu, je'e tse'e vaandu:

—Jem xa ya'a ve'e jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta. Je Beelzebú ya'a ve'e moojyjup je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmda.

²³ Van'it tse'e je Jesús dyaaxji je numay jayu jetse'e ya tukmu'a'ixmojkin duvaajnjidi:

—¿Vintsose'e y'o'yixjut jetse'e je Satanás viinm ñaajkpítsumjut jem je jayu jya'vin kajxm? ²⁴ Pan nacho'ox-pajkjudup xa ve'e je jayu juu' ve'e to'kji je kyutojkunda, ka'a tse'e y'o'yixju jetse'e je kyutojkun jyékut. ²⁵ Jets pan nacho'oxpajkjuduvap tse'e je jayu juu' ve'e tsuunip to'k jaajin to'k tajk, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e jyejkat. ²⁶ Jets pan nacho'oxpajkjuduvapts je'e ve'eda pan pan jatye'e itttup jem je Satanás y'am kya'm, ka'a tse'e y'o'yixjuva jetse'e jyékut je kyutojkun, kutókiyuups je'e ve'e.

Yakvinkadaak yaknaxkadaak tse'e je Jesús je Satanás

(Mt. 12.29-32; Lc. 11.21-23; 12.10)

²⁷ 'Ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e tyákat jep je tsots yaa'tyajk tyujkp jetse'e je pyaamdúk dupajkpat pan ka'a ve'e too'vajkp dutsum. Ku ve'e tsúmani vye'nat, van'itnum tse'e y'o'yixjut jetse'e je pyaamdúk dupajkpat.

²⁸ Tyúvam xa atse'e nva'añ: Pan pan xa ve'e je Nte'yam dvinokjtspejtp ukpu je viijnk tokin dutún, o'yipts je'e ve'e jetse'e yaktókinmee'kxut. ²⁹ Ax pan pan tse'e je Espiritu Santo dvinokjtspejtp, ni je vin'ítats je'e ve'e kyayaktókinmee'kxut, tyókinavam je'e ve'e xa'ma kajx.

³⁰ Ve'em tse'e je Jesús vyaajñ kux je Espiritu Santo ve'e je kutojkun moojyju jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumnit jem je jayu jya'vin kajxmda, ax ve'em tse'e je jayu vyaandi jets je ko'oyjáyuvap je'e ve'e je kutojkun moojyju jetse'e ve'em dutuujn.

Je'e pane'e je Jesús tyaakja'vip

(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

³¹ Van'it tse'e jye'ydi je Jesús je tyaak jets je y'utsatajk, jep tse'e tak'aagup tyaandi. Jep tse'e je Jesús

dunukexjidi. ³² Pān pān jatye tse'e je Jesús dynaa't-syunivittup vye'na, je'e tse'e nā'muxju:

—Uxep xa ve'e tak'aagup je mtaak jets je m'utsatjajk, mitse'e myakkotsuvaajnjūdup.

³³ Ax van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Pants atse'e ntaakip, jets pants atse'e n'útsidup?

³⁴ Van'it tse'e dvin'ix'apaa'vikujx pān pān jatye'e jep naa'tsyunivittjūdup, jetse'e vyaajñ:

—Ya'a xa je'e ve'eda juu' atse'e ntaakja'vip jets juu' atse'e nja'vip ax jo'n kuy'ijtti ats je n'uts je n'ajch jets ats je n'uts je ntsa'a. ³⁵ Kux pān pān jatye'e dutoondup juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'ets atse'e nja'vidup ax jo'n ats je n'uts je n'ajch kuy'ijtti, jets ats je n'uts je ntsa'a, jets ats je ntaak.

Je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)

4 Jado'k nax tse'e je Jesús yak'ixpajknuva jeja maja nā'akāya pa'ayi; numay tse'e je jayu ñay'amojki-jidinuva joma ve'e je'e. Va'ajts numayda ve'e tyun'ijtti. Jem tse'e vye'na to'k je barco. Van'it tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm, jetse'e jem y'ajxtk; jeja tse'e maja nā'akāya pa'ayi je numay jayu tyaandi. ² Van'it tse'e may viijn dvyak'ixpajkti je tukmu'a'ixmojkin maāt. Jidu'um tse'e vyaajñ:

³ —Amotunaxta. To'k xa ve'e je jayu taamt vajpa chāā'n. ⁴ Ku ve'e dūvuj je taamt, jem tse'e juu' ve'e naxkādaak jeja too' kujk, van'it tse'e jye'ydi je jeyyva tānuk jetse'e dupiivdini. ⁵ Jem tse'e je taamt juu' ve'e naxkādaak jeja tsakujx joma ve'e peji je naax; jatyji tse'e yee'k kux peji ve'e je naax. ⁶ Ax ku tse'e xyānu'aanni, van'it tse'e tyāatsni kuxe'e je y'aa'ts kyakāaktajki. ⁷ Jempa tse'e je taamt juu' ve'e naxkādaak jeja āpit akujk. Van'it tse'e je āpit yee'k jetse'e dukōō'k'itāmooyini je oy ojts jetse'e yee'kut, je'e kajx tse'e kyata'mi. ⁸ Nay jempa tse'e je taamt juu' ve'e naxkādaak jeja oy naxkujx, je'e tse'e tā'mi. Jem tse'e je taamt juu' ve'e naajkma'yiju ii'px majk tāajm, jempa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju toogupx tāajm, nay jempa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju mōkupx tāajm.

⁹ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Pān pān jatye xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e dū'amotunaxta.

Je'e pān tyajx kajxe'e je tukmu'a'ixmojkin yakpuujm

(Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Ku ve'e je Jesús naaydum vye'na, van'it tse'e yak'amotutūvi pān vintso ve'e yakkojtsva'ach juu' ve'e tyukmu'a'ixmojki, je'e ve'e dū'amotutūvidu juu' ve'e mutāmijidup vye'na, nay ve'empa je Jesús je ñumak-mejtsk ixpajkpatajk. ¹¹ Van'it tse'e je Jesús ñā'muxjidi:

—Je Nte'yam tse'e mtuknuja'vijidup vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kyā'm, ax ka'a tse'e je Nte'yam tyuknujāvajada je'eda juu' ve'e uū'm maāt ka'ijttup. ¹² Je'e kajxts ats je'e ve'e ntukmukotsta je tukmu'a'ixmojkin maāt, kux jya'ixtup xa ve'e juu' atse'e ntuump, ka'a tse'e dvinjāvada; jyah'amotunajxtup tse'e juu' atse'e nkajtsp, ka'a tse'e

dvinmótuda. Je'e kajx ku ve'e ve'emda, ka'a tse'e dū-maso'okta je kyō'oy joojntykinda, je'e kajx tse'e kyayaktokinmee'kxtat.

Ku je Jesús dukojtsvaach je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15)

¹³ Van'it tse'e je Jesús jyaa'knā'muxjidi:

—¿Ka'a ve'e xvinmótuda ya tukmu'a'ixmojkin juu' atse'e tynkats? Pān ka'a ve'e xvinmótuda, ¿vintsots miits je'e ve'e xvinmótudat nujom je tukmu'a'ixmojkin? ¹⁴ Je taamt vajpa, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook dū'ava'nip. ¹⁵ Ax jeja tse'e too' kujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e dū'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook. Ax ku tse'e je jayu dūmótuda, jatyji tse'e je Satanás jye'ya jetse'e dupajkjini jem jya'vin kajxmda je kats je ayook juu' ve'e yakvaajnjidu. ¹⁶ Ax jeja tse'e tsakujx joma ve'e je peji naax, joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook dū'amotunajxtup jetse'e jatyji dukuvakta je xoojntkun maāt, ¹⁷ ve'em tse'e y'itta ax jo'n je naax joma ve'e je taamt vee'nji yee'k kuxe'e je y'aa'ts kyakāaktāka. Ux'ook, ku ve'e chaachpat'ukva'anda ukpu yakjomtonda yaktitonda je Nte'yam je kyats je y'ayook kajx, ax jatyji tse'e dūmasoōktini je kats je ayook. ¹⁸ Ax jeja tse'e āpit akujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook dū'amotunajxtup, ¹⁹ je'e tse'e ooy dūnunvinmaaydup je naxviijnit je'e jets vintso ve'e ñaajkkumeenajadat, jetse'e je viijnk kaxin dū-jayepa. Je Nte'yam je kyats je y'ayook juu' ve'e y'amotunajxtu, ve'emts je'e ve'e jyaty ax jo'n je taamt juu' ve'e jeja āpit jaāt naxkādaak jetse'e kyata'mi. ²⁰ Ax jeja tse'e oy naxkujx joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook dū'amotunajxtup jetse'e dukatsapakta, vimpjtnufts je'e ve'e je jyáyuvinda je jyoojntykinda ax jo'n je Nte'yam tyukmutsókjada, je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je oy naax joma ve'e je taamt juu' ve'e naajknūma'yiju ii'px majk tāajm, jets juu' ve'e naajknūma'yiju toogupx tāajm, jets juu' ve'e naajknūma'yiju mōkupx tāajm.

Je tā'kxpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 5.14-16; Lc. 8.16-18)

²¹ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ku ve'e je jayu je tā'kxpa dūyakmín, ¿yaktuknaxjopppts n'ite'e pān tii, ukpu jepe'e maajntkun pa'tkup dūyū'uts? ¿Ka'a n'ite'e kajxm dūpūm joma ve'e tyā'kxva'kxut? ²² Nay ve'empa tse'e, ka'a xa ve'e tii juu' ve'e yu'uts jetse'e ux'ook kyanukē'xnatākat, ka'a tse'e tii juu' ve'e kayaknuja'vip jetse'e ux'ook je jayu dūkanujāvat. ²³ Pān pān jatye xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e dū'amotunaxta.

²⁴ Jaa'kvaan tse'e jidu'um:

—Payo'oyda oy juu' ve'e m'amotunajxtup. Ve'em pān vintso ve'e mjáyuvada, nay je mjáyuvin tse'e vimpittap. Pān oy xa ve'e je mjáyuvinda, mjaa'kyakmō'o-

dap tse'e juu' nuyojk. ²⁵ Pan pan tse'e juu' dumaat, jaa'kyakmo'opts je'e ve'e; jets pan pan tse'e juu' yuu'n vee'n dumaat, yakpajkinup tse'e nujom.

Je taamt juu' yee'kp tukmu'a'ixmojkin

²⁶ Vaampa tse'e je Jesús:

—Ve'em xa ve'e je Nte'yam je kyutojkun ax jo'n to'k je jayu je taamt duvuj jeja naxkujx. ²⁷ Ku ve'e ya it naxy, ya it kyujaj ya it kytso'oa, moxpts je'e ve'e jetse'e y'aa'ch. Ka'ats je'e ve'e je jayu dunujava vintso je'e ve'e myux jets pan vintso ve'e y'aa'ch. ²⁸ Kux viinme'e je naax duyakyee'k, too'vajkpe'e je y'aajy dupum, van'it tse'e je kyojk, jetse'e ux'ook je tyajm. ²⁹ Ax ku tse'e je tyajm myaju, van'it tse'e yakpakmojki kux ta ve'e je pakmok aats dupaa'ty.

Je mostaza taamt tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

³⁰ Van'it tse'e je Jesús vyaampa:

—¿Vintso jo'nts je'e ve'e je Nte'yam je kyutojkun, ukpu ti jo'n tse'e ntukmu'a'ixmojkimdap? ³¹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je yaa'tyajk duvuj je mostaza taamt jeja naxkujx. Ku ve'e yakvuj, je'e tse'e je taamt dunutsayikajxp yaja naxviijn; ³² ax ku tse'e yee'k, nu-majikujxpts je'e ve'e jets ka'a ve'e je viijnk aajy ojts juu' ve'e yakja'kxp, maja vaamp tse'e ooy, o'yixjadap tse'e je jeyyva tanuk jetse'e je pye'en dupamdat jem y'axén akojkm joma ve'e je ep.

Vintso je Jesús duyaktuujn je tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.34-35)

³³ Ax may tse'e je Jesús dutukmu'a'ixmojki je kats je ayook ax jo'n ya'a, ve'em vintso ve'e je jayu y'o'yixjidi jetse'e dvinmótudat. ³⁴ Jets nujom juu' jatye'e tyukmukajts, tum tyukmu'a'ixmojkip tse'e. Ku ve'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaadi aje'ejyjida, va'ajts tse'e du'ava'nikujx.

Ku je Jesús duyak'atuvi je mak'poj

(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

³⁵ Ku ve'e je it tyánayini, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunujmidi:

—Ja'mda jem jado'k ado'om napa'am.

³⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk yaknajkxjidi jem barco jootm, je barco joma ve'e vye'na, jetse'e je numay jayu dumujékumidi. Jem tse'e vye'nada jamejtsk jatoojk je barco maat je'eda. ³⁷ Van'it tse'e mak'pyoj'ukvaajñ jetse'e je naaj ooy tyunkajxmpojtuk jetse'e tyajki jem barco jootm. Van'it tse'e je barco y'o'jts'ukvaanni. ³⁸ Jep tse'e barco naadup mya'aj vye'na je Jesús jem kukava ni'kxm. Van'it tse'e duyoyxti jetse'e dunujmidi:

—¡Yak'ixpajkpa! ¿Ka'a ve'e xvinnmay ku ve'e n'oo'kumdat?

³⁹ Van'it tse'e je Jesús pyojtuk, jetse'e je poj du-tuknuujmi. Van'it tse'e je maja na'akaya dumukajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Tukviijn'itu, ka'a ve'e mjotma'aty.

Van'it tse'e je poj y'atuvi jetse'e je naaj tyu'ujkajty.

⁴⁰ Van'it tse'e dunujmi je y'ixpajkpatajk:

—¿Tyajxse'e mtsa'agada? ¿Ka'anume'e je jaanch-ja'vin xjajepa?

⁴¹ Ooyts je'e ve'e tyuntsa'kidi jetse'e vimpit atuj ñavyaajnidi:

—¿Vintso ya'a vine'e ya jayu je mak'kin ooy dutun-jayep? ¿Katsupajkup xa ve'e je poj paat jets je maja na'akaya paat!

Ku je Jesús duyak'pítsum je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxm

(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

5 Van'it tse'e jye'ydí jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am joma ve'e je it duxaaja Gadara.

² Ku ve'e je Jesús pyítsum jem barco jootm, van'it tse'e to'k je yaa'tyajk vyinkutámiji juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. Jem tse'e chaa'n joma ve'e je oo'kpa ñaxtákada. ³ Ax jep tse'e oo'kpa aajntkup chuuna y'ijt; ni je cadena maata tse'e pan kya'o'yixju jetse'e tsum duyak'ítut, ⁴ kux may náxani ve'e jayakcadenatsum vye'na jem kya'm jets jem tyékum, jetse'e dutukpojtikúx je cadena; ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e duyakyójut. ⁵ Ijtp tse'e jóvum xaaj jóvum tsooj y'aya'axy vyidut jem tonun viinm tonun kajxm jets joma ve'e je oo'kpa aajntk, jetse'e je tsaaj ñatyuknaajkx-a'ajkaja. ⁶ Jékum jatyna tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e je yaa'tyajk y'ixji jetse'e noomp je Jesús dvinuku-tami jetse'e dvinukoxkteni. ⁷ Van'it tse'e mak' du-mukajts, jetse'e dunujmi:

—¿Ti katsts uu'me'e njajejpump?, Jesús, je Kajxmit je y'Onuk, je Nte'yam je Myajntk. Je Nte'yam kajx ats mits-e'e nmunoo'kxtuk, kadi ats xtsaachtún.

⁸ Jidu'um tse'e vyaajñ kux nuujminupe'e je Jesús je ko'oyjáyuvap jidu'um:

—¡Ko'oyjáyuvap, písumdini jem ya jayu jya'vin kajxm!

⁹ Van'it tse'e je Jesús je yaa'tyajk du'amotutuvi:

—¿Tise'e mxaaj?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Miiil Am atse'e nxaaj kux va'ajts numay aatse'e.

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús ooy dutunmunoo'kxtk jets ka'a ve'e jékum dukéxut je ko'oyjayuvaptajk. ¹¹ Tamji tse'e jya'kxta vye'na numay je keem jem tonun viinm, ¹² jetse'e je ko'oyjayuvaptajk je Jesús dumunoo'kxtkti:

—Pakexu aats to'k aaj xim joma ve'e je keem jets aats je'e ve'e ntuktákat.

¹³ Yakajtuxjudu tse'e je Jesús. Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap pyítsumdini jem je yaa'tyajk jya'vin kajxm jetse'e je keem dutuktajkidi; numejtsk miiil jo'n tse'e y'ijtti je keem. Van'it tse'e nujom je keem kyus-noomdi jem tonun viinm jetse'e y'ano'midi jem maja na'akaya jootm. Jep tse'e ñax'oo'kkajxtini.

¹⁴ Ku ve'e du'ixti je keem íxpada, noomp tse'e ñajxxti jetse'e ojts du'avanva'kxta jem kajpun jootm jets jem kam jootm. Je numay jayu tse'e ojts du'ixta juu' ve'e toojnju kojtsju. ¹⁵ Ku ve'e jye'ydí joma ve'e je Jesús, van'it tse'e du'ixti je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin

kajxm tuy'it je ko'oyjáyuvap. Jem je'e ve'e chuuna xáx-ani jets óyani je vyinma'yun. Van'it tse'e cha'kidi. ¹⁶ Pan pan jatye'e du'ixtu, je'e tse'e tukmumaajntykjudu vintso ve'e jyajiti je keem jets je yaa'tyajk juu' ve'e je ko'oyjáyuvap tuñuvaatsjini. ¹⁷ Van'it tse'e je jayu dumunoo'kxtkji je Jesús jetse'e dutukvaatsnit je y'itta je ñaaxta.

¹⁸ Ku ve'e je Jesús tyajki jem barco jootm, van'it tse'e je yaa'tyajk juu' ve'e je ko'oyjáyuvap jem jya'vin kajxm tuy'it, je'e tse'e munoo'kxtkju jetse'e dumaadat. ¹⁹ Ax ka'a tse'e je Jesús duyakajty. Jidu'um tse'e dunuujmi: —Najxku jem mta'k'am joma ve'e je mjayu, jem tse'e xtukmumaaydukut ti maa'yune'e je Maja Vintsán tumto-nuxju jets vintso je'e ve'e tumtukma'atju.

²⁰ Jem kajpun kajxmda juu' ve'e jem decápolisit y'it jootm, jem tse'e je yaa'tyajk ñujkx jetse'e du'amaajntykva'kxy nujom juu' ve'e je Jesús tyoon je'e kajx. Atuva atoki tse'e dutuktaandi.

Je Jairo je ñaax jets je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús je vyit dutoon

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

²¹ Ku ve'e je Jesús vyimpijtnuva jem barco jootm jeja jado'k maja na'akaya pa'ayi, van'it tse'e numay je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je'e. ²² Van'it tse'e to'k je jayu ñuje'yji juu' ve'e jep tsaptujkp dunuvintsánip, Jairo je'e ve'e xyaaj. Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e divinkoxkteni, ²³ jetse'e ooy dutunmunoo'kxtk. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Oo'kuvaannupe'e ats je mpi'k naax. Ja'mu to'k aaj jetse'e je mka'aj xtuknukónut, ve'em tse'e jyotkada'akut, jetse'e jyaa'kjoonjtykat.

²⁴ Van'it tse'e dumaadi. Je numay jayu tse'e je Jesús myaatnajkx jetse'e dutun'atijmojtini. ²⁵ Jem tse'e to'k je ta'axtajk vye'na juu' ve'e makmejtsk joojntani dujajejpp je vinnujkxju pa'am. ²⁶ Távani tse'e je ta'axtajk ooy tyunyaktsaachpaa'tjada numay je tso'yivatajk jets távani ve'e dutukmujokyajxni nujom juu' ve'e y'ixp jyajejpp, ax ni vinxupa tse'e kyajotkada'aky, nyujke'e y'oo'ktúv. ²⁷ Ta tse'e dumotu vye'na ti ve'e je Jesús tyump kyajtsp, jetse'e je ta'axtajk jye'y joma ve'e je Jesús jep ñaadup tsov jeja numay jayu akujk, jetse'e je vyit dutoonjji. ²⁸ Jidu'um tse'e ñañ'a'muxji: Tun kooyji xa ijk atse'e kúntán xi vyit, jotkada'akupts atse'e. ²⁹ Ku ve'e je vyit dutaajn, tun jatyi tse'e je pya'am y'atúvini jetse'e je ñi'kx je kyopk duja'vi jets ta ve'e je pa'am ñuva'achju. ³⁰ Ku ve'e je Jesús dunuja'vi jets ta ve'e je myakkin duyaktún, van'it tse'e vya'kumpijit joma ve'e je numay jayu, jetse'e vyaajñ:

—¿Pan tse'e ats ya nvit tudután?

³¹ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—M'ixp xa mitse'e jets je numay jayu ve'e m'atijmojkjup, jetse'e mva'añ: “¿Pants atse'e tuxtán?”

³² Van'it tse'e je Jesús je numay jayu duvin'ix'apitsumkujx, je'e ve'e y'ixuvaampy pan pane'e toojnju.

³³ Van'it tse'e je ta'axtajk tyuntsa'kini jetse'e nunmíppnup je Jesús divinkoxkteni, jetse'e tyúvam juu' duvaa-

jnji kux ñuja'vipe'e vintso ve'e jyotkadaakni. ³⁴ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Ta xa ve'e mjotkadaakni je'e kajx ku atse'e tuxjaanchjáva. Najxni to'k aaj to'k joot. Tsotse'e m'ijtnit.

³⁵ Kojtspna tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e je jayu ñuje'yjidi, jeme'e je tsaptujkpit je ñuvintsán tyak'am choo'ndi, jetse'e vyaandi:

—Távani xa ve'e je mnaax y'a'a'k. ¿Tyajxse'e xjaa'k'at-su'ux ya yak'ixpajkpa?

³⁶ Ax tun kooyji tse'e je Jesús dumotu jets ti ve'e yakvaajnjp je tsaptujkpit je ñuvintsán, van'it tse'e dunuujmi:

—Kadi mtsa'aga. Kooyji atse'e xjaanchjávat.

³⁷ Ax ni pana tse'e dukajakajiti jetse'e pyanajkxjut, je Peedroji ve'e jets je Santiago maat je Juan juu' ve'e je Santiago je y'uts. ³⁸ Ku ve'e je Jesús jye'y jem je tsaptujkpit je ñuvintsán tyak'am, van'it tse'e du'ix jets jeme'e je jayu ooy tyunne'emma, tyunya'axta, tyuntsaachvinmáya. ³⁹ Ku ve'e je Jesús tyajki jep tujkp, van'it tse'e ña'muxjidi:

—¿Tyajx tse'e mne'emma jetse'e mya'axta? Kux ya kiix ónu'k, ka'a xa ya'a ve'e y'a'a'ka, maapi ya'a ve'e.

⁴⁰ Jetse'e dunuxiikti dutukxiikti. Van'it tse'e je Jesús duyakpitsumkujx je jayu. Van'it tse'e dumaadi je ónu'k je tyee' je tyaak jets je y'ixpajkpatajk juu' ve'e myaadidu, jetse'e tyajki joma ve'e je kiix ónu'k mya'aj.

⁴¹ Van'it tse'e je kiix ónu'k je kya'aj dukoojnukji jetse'e dunuujmi:

—Talita, cumi. (Ax jidu'umts ya'a ve'e kyatsapítsum, kiix ónu'k, mits atse'e nnuujmip, pojtukni.)

⁴² Ax tun jatyi tse'e je kiix ónu'k pyojtukni jetse'e yo'y'ukvaanni, kux makmejtsk joojntani ve'e. Atuva atoki tse'e tyuntaandi je jáyuda. ⁴³ Van'it tse'e je Jesús makk ña'muxjidi jets ni pana ve'e dukavaajnjadat, jetse'e dupavaajñ jetse'e je kiix ónu'k duyakkáyd.

Ku je Jesús vye'na jep Nazaret

(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

6 Ku ve'e je Jesús cha'a'n jem, van'it tse'e vyimpijtni jem tyak'am, panajkxjudu tse'e je y'ixpajkpatajk.

² Ku ve'e je po'o'kxtkun xaaj dupaaty, van'it tse'e yak'ixpajk'ukvaajñ jep tsaptujkp. Je numay jayu tse'e amotunajxjudu jetse'e atuva atoki tyaandi. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—¿Jomas ya'a ve'e ya jayu ya nuja'vin dupuk jetse'e ve'em kyats? ¿Ti nuja'vin ya'a ve'e tuyakma'a? ¿Vintso ve'e y'o'yixju jetse'e je majin dutún? ³ Ya'a xa ve'e je tsejtspa juu' ve'e je María je myajntk, je Santiago maat je José je y'ajch, je Judas maat je Simón je y'ajch. Yaja tse'e chaanada ya'a ya kyix utsta uu'm maatta.

Je'e kajx tse'e duvijnk'ixti je Jesús. ⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Otyun joma tsqva xa ve'e yakvintsá'aga je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, jeejyji ve'e kyayakvintsá'aga joma ve'e je y'it je ñaax, joma ve'e je jyuu't je myugo'ok, jets joma ve'e je jyaajn je tyajk.

⁵ Ax ka'a tse'e je Jesús y'o'yixji jetse'e jem je majin dutónut, je'ejyji ve'e ku ve'e je kya'aj dutuknukaajn

vinkex je pa'am jayu jetse'e duyakjotkadaakni. ⁶ Atuva atoki tse'e tyaañ je Jesús ku ve'e du'ix jets ka'a ve'e jyaanchjávajada; kajpun kajpun tse'e ñujkx jetse'e je jayu duyak'ixpuk.

Ku je Jesús du'akejxva'kxti je y'ixpajkpatajk ka'amaayva

(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷ Van'it tse'e je Jesús duyaxmujk je ñumakmejtsk ixpajkpada, jetse'e du'akejxva'kxti numejtsk jaty, jetse'e dumoojy je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumdat jem je jayu jya'vin kajxmda. ⁸ Van'it tse'e dutukpavaañ je y'ixpajkpatajk:

—Ka'a tse'e ti xmutsoo'ndat juu' ve'e m'ajootadap jeja too' aajy, ka'a tse'e xmutsoo'ndat je tsapkaaky, ka'a tse'e je apajkin, ni ka'ava tse'e je meen. Je mtajkji ve'e mpakáptap ⁹ jetse'e je mka'ajk xtukva'agadat, jets to'k ni'kxji ve'e je mvit xmunajkxtat juu' ve'e mjayejptup.

¹⁰ Van'it tse'e dujaa'knuyjmi:

—Kujyajomatujka tse'e mtákadat, jeja tse'e mnamyáyjadat pan vinxup xajj ve'e mtánada. ¹¹ Ax pan pan tse'e mkakuvajkjudup uk mkah'amotunaxuvaajnjudup, mtsoo'ndinup tse'e jem jetse'e xvinxittat je mteka jetse'e vyánukut je naxvay juu' ve'e tux-pava'akta jem kyajpun jootm, ve'em tse'e dunujávadat jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup. Tyúvam xa atse'e nva'añ, nuyojke'e je jayu je tsaachpaatun yakmooydinit ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ydinit jets ni ka'a ve'e je sodómait jets je gomoorrait jáyuda.

¹² Van'it tse'e choo'ndi je y'ixpajkpatajk ka'amaayva jetse'e je jayu dunaajmada jetse'e vyinmayumpijttinit, jetse'e dumasoo'ktinit je kyoy'oy joojntykinda. ¹³ Yakpítsumduva tse'e je ko'oyjáyuvap jem numay je jayu jya'vin kajxmda jetse'e dupaajmjada je olivos aceite jem numay je pa'am jayu ñi'kxmda kyojmda jetse'e duyakjotkadaaktini.

Ku je Yakanapejtpa Juan y'oo'kni

(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴ Ku ve'e je Jesús je myajin vya'kxtk, van'it tse'e je yakkutojkpa Herodes dumotu. Jeme'e je jayu juu' ve'e vaandu:

—Je Yakanapejtpa Juan xa je'e ve'e, je'e tse'e joojntykpajknuva jetse'e Jesús ñatyijju, je'e kajx tse'e y'o'yixju jetse'e je majin dutún.

¹⁵ Jempa tse'e pan pane'e vaanduvap:

—Je Elías xa je'e ve'e.

Nay jempa tse'e pan pane'e vaanduvap:

—Je'e xa ve'e nuto'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, ve'em ax jo'n je jujpit jáyuda juu' ve'e ijttu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada.

¹⁶ Ax ku tse'e je yakkutojkpa Herodes je kats dumotu, van'it tse'e vyaajñ:

—Je Juan xa je'e ve'e juu' atse'e nyakjyyukpojxjnu, je'e tse'e joojntykpajknuva.

¹⁷ Ve'em tse'e vyaajñ kux viinme'e je Herodes je Juan duyakjamyajtsji jetse'e duyakjapyoxuntakpaajmji, jet-

se'e duyakjachoojmji. Ve'em tse'e dutuujn je ta'axtajk Herodías kajx juu' ve'e pyajknu, je y'uts Felipe je ñuda'ax je'e ve'e y'ijt. ¹⁸ Jidu'um tse'e je Juan je Herodes dunuyjmi:

—Ka'a xa ve'e je pava'nun duyakjaty jetse'e xpákut je m'uts je ñuda'ax.

¹⁹ Ax je ta'axtajk, myu'ejkjupts je'e ve'e je Juan, chajkpts je'e ve'e jetse'e je Juan y'oo'kut; ax ka'anum tse'e y'o'yixju ²⁰ kux cha'kipe'e je Herodes je Juan. Kux ñuja'vipe'e jets je Nte'yam je jyayu je'e ve'e jets tuv je'e ve'e je jyáyuvín je jyoojntykin, je'e kajx tse'e dukayakjaty jetse'e je Juan y'oo'kut. Chojk tse'e je yakkutojkpa jetse'e du'amotunáxut juu' ve'e je Juan kyojts; ax ooy tse'e tyunnavyinma'yunmooyji vinnajknáx ku ve'e ve'em dutuujn.

²¹ Ax je'y tse'e je xajj ku ve'e y'o'yixji je ta'axtajk jetse'e je Juan y'oo'kut, van'it je'e ve'e jyajty ku ve'e je Herodes je kye'xtkun xajj dumaja tun vye'na. Yak-jayukaay tse'e je Herodes. Jem tse'e je ñuvinténivatajk, jem tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánidup kákmiiil jaty je tojpatajk, jempa tse'e pan pan jatye'e dunumájidup jem galiléait y'it jootm. ²² Kaaydup tse'e vye'nada, van'it tse'e tyajki je Herodías je ñaax jetse'e y'ejts. Ooy tse'e dutuntsojja'vidi je yakkutojkpa Herodes jets pan pan jatye'e myaatkaaydup myaat'ooktup vye'na. Van'it tse'e je yakkutojkpa dunuyjmi je kiixuta'ax:

—Amótuvu ats pan ti ve'e mtsajkp, kux nyákup atse'e.

²³ Van'it tse'e je Nte'yam duyaknajxy jetse'e vyaannu-va:

—Nujom tse'e pan vinxup atse'e x'amotu, nyákupts atse'e, jyakojkmam atse'e nyákut je nkutojkun.

²⁴ Van'it tse'e je kiixuta'ax vya'kpítsum jetse'e ojts je tyaak dumaatnakyátsju, jetse'e du'amotutuvi:

—¿Tis atse'e kun'amotu?

Van'it tse'e je tyaak y'atsajjv:

—Amótuvu je Yakanapejtpa Juan je kyuvajk.

²⁵ Jaty aa'k tse'e je kiixuta'ax tyajkinuva joma ve'e je yakkutojkpa. Van'it tse'e du'amotu:

—Ve'e atse'e ntsajkp jetse'e uxym jaty xyákut jem plato jootm je Yakanapejtpa Juan je kyuvajk.

²⁶ Van'it tse'e je yakkutojkpa tyuntsachvinmapuyjk. Ax ka'a tse'e dukojstikutsuva'añ kux távani ve'e je Nte'yam duyaknaxy vye'na jets távani ve'e je jayu du'amotunaxta juu' ve'e myaatkaaydup myaat'ooktup vye'na. ²⁷ Je'e kajx tse'e tun jatyi to'k je tyojpa dukejx jetse'e najkx je Juan je kyuvajk duyaktsaa'n. ²⁸ Van'it tse'e je tojpa ñujkx jetse'e ojts duyukpux jep poxuntujkp, jetse'e duyaknujx je kyuvajk jem plato jootm, jetse'e dumoojy je kiixuta'ax. Van'it tse'e je kiixuta'ax je tyaak dumoojy je Juan je kyuvajk.

²⁹ Ax ku tse'e je Juan je y'ixpajkpatajk dumótudi, van'it tse'e jye'ydi jetse'e ojts duyaktsoo'ndini je ñi'kx je kyopk, jetse'e duyaknaxtajkidini.

Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numugooxk miijl naxy
(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

³⁰ Van'it tse'e je kukatsivatajk vyimpjittini joma ve'e je Jesús jetse'e duvaajnidi pan ti jatye'e ojs dytonda jets vintso ve'e je jayu duyak'ixpajkti. ³¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ja'mda apuk jetse'e vee'n mpoq'kxumdat.

Ve'em tse'e vyaajñ kux je numay jayu ve'e navyinna-jxjup navyintajkijup, ka'a ve'e y'avaatsuvada jetse'e kyáydat. ³² Ax van'it tse'e aje'ejyida dupajkti to'k je barco jetse'e ñajxkti joma ve'e kyapantsuuna. ³³ Numay tse'e du'ixti ku ve'e choq'ndi jetse'e du'ixkajpti je Jesús. Van'it tse'e noomp ñajxkti je numay jayu, jem tse'e may kajpun kajxm choq'nda, jetse'e too'vajkp jye'ydi je numay jayu jets ux'oqk juu' ve'e jem barco jootm najxktu. ³⁴ Ku ve'e je Jesús jem barco jootm vya'kpítsum, van'it tse'e du'ix je numay jayu, yaktukmo'ttu tse'e kux ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je carnero juu' ve'e je vyinténiva ka'ijtyxjudup. Van'it tse'e je jayu duyak'ixpujk, may viijn tse'e juu' jaty duvaajnidi. ³⁵ Ax ku tse'e je it tyánayini, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyinkutámijidi. Van'it tse'e je Jesús dunuujmidi:

—Tánani ve'e uxyam ya it jets ka'a tse'e yaja pyantsuuna. ³⁶ Pakejxtini to'k aaj ya jáyuda jetse'e ñajxktat jem kam jootm jets jem kajpun kajxm juu' ve'e tamanaat, ve'em tse'e je kyaaky je tyojkx dujóydat, kux ka'a ve'e dumaadada ti ve'e kyáydap jya'kx-tap.

³⁷ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojviji:

—Miits ya'a ve'e myakkáydap.

Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk y'atsoojviji:

—Mejtsk mókupx xaaj numutún jo'n xa ve'e je meen dutsak jetse'e je tsapkaaky yaktukjóyut jetse'e ya jayu kyáydat!

³⁸ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Vinxup tse'e jep je mtsapkaakya? Ixta n'it.

Ku tse'e dunuja'vidi, van'it tse'e vyaandi:

—Mugooxk xa jepe'e je tsapkaaky jets mejtsk je ajkx.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús dutukpavaandi jetse'e je jayu duyak'ajxtuktat jem tsoots kajxm to'k jak'a'á jaty. ⁴⁰ Ajxtktu tse'e je jayu to'k jak'a'á jaty, numókupx jaty jets nuvjxtkupxuk majk jaty. ⁴¹ Van'it tse'e je Jesús dukoojnuk mugooxk je tsapkaaky jets mejtsk je ajkx. Van'it tse'e jem tsajm tso pyat'ix jetse'e je Nte'yam dukukojsji. Van'it tse'e je tsapkaaky dutojkva'kxy jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk jetse'e je jayu dutukvinkukáyadat. Yakva'kxpa tse'e je Jesús mejtsk je ajkx, jetse'e je y'ixpajkpatajk anañujoma dumokuyjx.

⁴² Ax nujom tse'e je jayu kyaaydi jetse'e kyooxjidi. ⁴³ Ku ve'e je jayu kyakyajxti, van'it tse'e dupakmojktini jamakmejtsk kach je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax juu' ve'e vintaannu. ⁴⁴ Juu' jaty tse'e kaaydu, numugooxk miijlts je'e ve'e y'ijtti je yaa'tyajka.

Ku je Jesús yo'y jem nani'kxm
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)

⁴⁵ Jatyji tse'e je Jesús dupavaajñ je y'ixpajkpatajk jetse'e tyákadat jem barco jootm jetse'e ñajxktat jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am joma ve'e je kajpun juu' ve'e Betsaida duxaaj, je'e tse'e najxktap namvaate'e je Jesús je numay jayu dupakejxtini. ⁴⁶ Távani tse'e je numay jayu dupakejxtini vye'na, van'it tse'e je Jesús dujaa'kvimpejt je tonun jetse'e ojs chapkats. ⁴⁷ Ku ve'e je it kyoo'tsini, jem tse'e vye'na je barco maja na'akaya jootm; ax je Jesús, jéjats je'e ve'e naxkujx naaydum. ⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús du'ix jets noo'kxtinupe'e ku ve'e dujapakaa'pta je barco, kux je mak'k poj ve'e vinkumi'nijidup. Jado'k ma'ajum jo'n tse'e vye'na, van'it tse'e je Jesús pyanajkxjidi, jem tse'e nani'kxm yo'oy, ukvinnaxuvaajnjudup tse'e. ⁴⁹ Ax ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'ixti jets jeme'e nani'kxm yo'yp myets, ve'em tse'e vyinmaaydi jets jado'k ítumit jayu je'e ve'e. Van'it tse'e y'akaa'stkti, ⁵⁰ kux anañujoma ve'e du'ixti jetse'e cha'kidi. Ax jatyji tse'e je Jesús myukojsjidi, jetse'e ña'muxjidi:

—Jot'amájada, ats xa jeja, kadi mtsa'agada!

⁵¹ Van'it tse'e je Jesús tyajki je'e maatta jem barco jootm. Tun jatyji tse'e pyoj'atúvi. Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk atuva atoki tyuntaandi, ⁵² ka'a ve'e duvinmótudi ti ve'e je Jesús tyoon ku ve'e dutojkva'kxy je tsapkaaky jetse'e je numay jayu duyakkaajy, kux makke'e je kyuvajkta.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky je pa'am jáyuda jep Gensaret
(Mt. 14.34-36)

⁵³ Ku ve'e dutuknajxti je maja na'akaya, van'it tse'e jye'ydi jem genesaréitit y'it jootm. Jem tse'e je byarco dukuvaa'ndi jeja napa'ayi. ⁵⁴ Ax ku tse'e pyítsumdi jem barco jootm, jatyji tse'e je jayu je Jesús du'ixkajpti.

⁵⁵ Van'it tse'e y'anomva'kxti jem tsov jetse'e je Jesús je pa'am jayu dutuknunaajxti jem maajntkun kajxm pan joma tso ve'e dumótuda jets jeme'e je Jesús vyídu.

⁵⁶ Jyajomakajpunkujxa tse'e je Jesús tyajki ukpu joma ve'e ñajxy jem kam jootm, jem tse'e dupaamdi too' am je pa'am jayu jetse'e dumunoo'kxtkti je Jesús jetse'e duyakjátut jetse'e yaktoojnjat kujyavitupaa'vjya. Ax pan pan jaty tse'e dutoondu je Jesús je vyit, jotkadaaktinu tse'e.

Kyo'oyja'vipe'e je Jesús ku ve'e je jayu dukakutyún je Nte'yam je pyava'nun
(Mt. 15.1-9)

7 Van'it tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk ñay'amojkijidi joma ve'e je Jesús, jem tse'e Jerusalén choq'nda. ² Ax jem tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk juu' ve'e kaaydu, ka'ats je'e ve'e too'vajkp kyapojti joma vaat je kyatajks ax jo'n je jujpit jayu je pyava'nunda, yaktijpaps je'e ve'e je jáyuda jets ka'a ve'e vya'ajtsada je ky'aj. Íxjudu tse'e je fariseotajk jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk. ³ Kuxe'e je

fariseotajk jęts nujom ję israeejlit jayu dýyak'itta ję pava'nun juu' ve'e ję jupit jayu yakta'nuxjudu; pan ka'a ve'e kyapojta ję kyatajkts paat ax jo'n ję jupit jayu ję pyava'nunda, ka'a tse'e kyayda. ⁴ Ax ku tse'e vyimpi-jttini jęp maa'y jaatp, pan ka'a ve'e too'vajkp ve'em kyapojta, ka'a tse'e kyayda. Ax ve'em tse'e dýyak'itta ti jatý viijnk pava'nun, ax jo'n ję tuk'a'ooguin jęts ję oo'y yakpuj, ję pojxun to'ts jęts ję maajntkun. ⁵ Van'it tse'e ję fariseotajk maat ję tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk du'amotutúvidi ję Jesús:

—¿Tyajx tse'e ya m'ixpajkpatajk dukatonda ax jo'n ję jupit jayu ję pava'nun xyaktaajnimdi jętse'e ve'emji kyayda? Ka'a tse'e ję kya'aj dýyakva'atsta.

⁶ Van'it tse'e ję Jesús y'atsaajv:

—Mejts'aahta mejtsjootta. Oye'e miits kajxta ję Nte'yam ję y'ayook kojtsnajxpa Isaías du'ava'ni. Jidu'um tse'e dujatyaajñ juu' ve'e ję Nte'yam kyojts:

Y'amji xa ve'e ya jayu ats xvinjávada xvintsá'agada, ax xtukmujékumidupts atse'e ję jyootta ję jya'vinda.

⁷ Tónaji xa ję'e ve'e nřatyijjada jęts xvinja'vidup xv-intsá'kidup ats ję'e ve'e,

tyuk'ixtupts ję'e ve'e ję jayu ję pyava'nunda ax jo'n ats ję mpava'nun kuy'ijt jo'n.

Jidu'um tse'e Isaías dujatyaajñ. ⁸ Mpanajktup xa ve'e ję jayu ję pyava'nunda, ve'em ax jo'n ję tuk'a'ooguin jęts ję oo'y yakpuj, jęts juu' jatye'e viijnk pava'nunda. Kux tse'e ve'em xtonda, mmasoqktup tse'e ję Nte'yam ję pyava'nun.

⁹ Van'it tse'e ję Jesús jyaa'kvaajñ:

—iQoy xa miitse'e xtunjatta vintsq ve'e ję Nte'yam ję pyava'nun xyakma'atta ję'e kajx jętse'e ve'em xpanajkxta ję pava'nun juu' ve'e ję jupit jayu myakta'nuxjudu! ¹⁰ Kux jidu'ume'e vya'añ ję Moisés ję pyava'nun: "Vintsá'agada ję mtee' ję mtaak." Vaampap tse'e jidu'um: "Pan pan tse'e ję tyee' ukpu ję tyaak dývinkojtspejtp, kutúkanits ję'e ve'e ję y'oo'kun." ¹¹ Jęts miitse'e mvaandup jęts o'yipe'e jętse'e ję jayu ję tyee' ukpu ję tyaak dunaajmat: "Ka'a xa atse'e x'uk'o'yixjini jęts ats mitse'e mputákat, kux nujome'e juu' atse'e n'ixp njayejpp, ję Corbaants ję'e ve'e." (Jidu'umts ya'a ve'e kyatsapítsum, ję Nte'yam yaktukmuyax.) ¹² Ax ve'emts miitse'e xkayak'óyada jętse'e ję jayu ję tyee' ukpu ję tyaak dýputákat, ¹³ myaktaandupe'e ję Nte'yam ję y'ayook ax jo'n kúkyatuujn ku ve'e xpanajkxta ję jupit jayu ję y'avintsq pava'nunda. Jéjava tse'e may viijn juu' ve'e nay ve'em mtoondup.

¹⁴ Jado'k nax tse'e ję Jesús dýyaxmojknuva ję numay jayu, jętse'e dýnuujmidi:

—Amotunaxta anañujoma jętse'e xvinmótudat.

¹⁵ Pan ti ve'e ję jayu kyaayp jy'u'kxp, ka ję'e kajxaps ję'e ve'e ję jayu y'it jęp tokin jaatp. Juu' tse'e jęm ję jayu jya'vin kajxm tsoo'mp ka óyap, ję'e kajxts ję'e ve'e ję jayu y'it jęp tokin jaatp. ¹⁶ Pan pan jatý xa ve'e jęm ję tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

Ka ję ka'yun ję ja'kxun kajxape'e ję jayu y'it jęp tokin jaatp

(Mt. 15.10-20)

¹⁷ Ku ve'e ję Jesús pyítsum jęm numay jayu akojkm, van'it tse'e jęp tujkp tyajki, jętse'e ję y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi pan vintsq ve'e yakkojtsva'ach juu' ve'e tyukmu'a'ixmojki. ¹⁸ Van'it tse'e ję Jesús ña'muxjidi:

—Nay ve'empats miitse'eda, ¿ka'a ve'e xvinmótuda? ¿Ka'a ve'e xnujávada jęts jyatía pan ti ve'e ję jayu kyaayp jy'u'kxp, ka ję'e kajxaps ję'e ve'e ję jayu y'it jęp tokin jaatp?, ¹⁹ kux ka jęmap ję'e ve'e jya'vin kajxm ñujkx, jęme'e jyootm, jętse'e ñaxy.

Ax ve'em tse'e ję Jesús dukojtsvaach jęts nvaate'e ję jayu dukáydat duja'kxtat nujom ję kaaky ję ju'kx, va'ajtsanits ję'e ve'e.

²⁰ Vaampa tse'e jidu'um:

—Juu' tse'e ję jayu jęm jya'vin kajxm tsoo'mp ka óyap, ję'e kajx tse'e ję jayu y'it jęp tokin jaatp, ²¹ kux jęme'e jya'vin kajxm cha'a'n ję ko'oy vinma'yun, van'it tse'e ję jayu ję navyajkun dýyavintsá'kintókida, ję káts dutukmaatjajépta ję yaa'y ję tá'ax juu' ve'e ka púkap jyajejptup, yakjaju'oo'kta, myee'tsta, ²² juu' dýnas'ayóvada, ję kyó'oy ję'e dýtonda, ję jayu dývin'aa'n-da, dukatuktso'otyónnda juu' ve'e tyoondup ka óyap, vyintókada, vyinkojtspétta, ñamyájajada, ka vintúvap y'itta. ²³ Jęm tse'e ję jayu jya'vin kajxm nujom ya ka óyap cha'a'n, ję'e kajxts ję'e ve'e ję jayu y'it jęp tokin jaatp.

To'k ję sirofeníaiat tá'axtajk juu' ve'e ję Jesús dý-

jaanchja'vi

(Mt. 15.21-28)

²⁴ Jęm tse'e ję Jesús choo'nni jętse'e ñujkx jęm tiirovit jęts sidoonit y'it jootmda. Van'it tse'e jęp tujkp tyajki, ka'a ve'e du'uktsajk jętse'e ję jayu kuy'ixi kuñuja'viji.

²⁵ Jatyji ve'e dumotu to'k ję tá'axtajk juu' ve'e jęm ję ñaax jya'vin kajxm ję ko'oyjáyuvap. Van'it tse'e ję tá'ax-tajk ję Jesús dývinkutami jętse'e dývinkoxkteni. ²⁶ Ax ka'a tse'e ję tá'axtajk y'israeejlitjáyuva, sirofeníaiat jayu ję'e ve'e. Ję'e tse'e ję Jesús dumunoo'kxtk jętse'e ję ko'oyjáyuvap dýyapítsumut jęm ję ñaax jya'vin kajxm. ²⁷ Van'it tse'e ję Jesús ña'muxji:

—Pan mputákap ats mitse'e jęts ka'a ve'e ję israeejlit jáyuda, ve'emts ję'e ve'e ax jo'n ję pi'k ónyk ję kyaaky yakpujkja jętse'e ję ok yakma'a.

²⁸ Ax van'it tse'e ję tá'axtajk y'atsaajv:

—Ve'emam xa ję'e ve'e. Jyave'ema tse'e, kyamyojk-tupts ję'e ve'e ję ok jęp mesa pa'tkup juu' ve'e ję pi'k ónyk y'uxkaaydup.

²⁹ Van'it tse'e ję Jesús y'atsaajv:

—Najkxni, oy xa ve'e tum'atsav. Távani tse'e ję ko'oyjáyuvap pyítsumni jęm ję mnaax jya'vin kajxm.

³⁰ Ax van'it tse'e ñajkxni jęm tyak'am, jętse'e dupaatý ję ñaax myaanni jęm maajntkun kajxm, távani ve'e ję ko'oyjáyuvap pyítsumni jęm jya'vin kajxm.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e nat jets atán

³¹ Van'it tse'e je Jesús choo'nni jem Tiro, jetse'e jem sidoonit kyajpun kajxm ñajxy. Van'it tse'e tyajki jem decápolisit y'it jootm jetse'e jye'y jeja galiléait myaja na'akaya pa'ayi. ³² Van'it tse'e to'k je jayu duyakje'ydi juu' ve'e nat jets atán, jetse'e dumunoo'kxtkti jetse'e je kya'aj dutuknukónut. ³³ Van'it tse'e je Jesús duyaknujx apuk je jayu, je numay jayu ve'e vyinva'k-vaats, jetse'e je kya'ónuk du'akoo'pi jep je jayu tyaatskup. Van'it tse'e je chuj dutuktaajn jem je jayu tyotskajxm, ³⁴ jeme'e tsajm tso pyat'ix, myajxej, jetse'e vyaajñ:

—¿Efa! (Jidu'umts ya'a ve'e kyatsapítsum, ava'atsy.)

³⁵ Ax jatyji tse'e je tyaatsk va'an mejtsk ado'om y'avaach jetse'e yónukiva je tyoots, jetse'e oy kyojtsni.

³⁶ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu makk dutuknuujmidi jets ni pana ve'e dukavaajjadat. Ax ka'a tse'e ve'em dutoondi, nuyojke'e dutun'avanva'kxtini.

³⁷ Atuva atoki tse'e je jayu dutuntuktaandi jetse'e vyaandi:

—Nujom xa ya'a ve'e oy dutún, yakmotupujkpts ya'a ve'e je nat jayu jetse'e je oom jayu duyakkojtspúk.

Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numaktaaxk miijl naxy
(Mt. 15.32-39)

8 Ve'em tse'e jyajtpa van'it, jetse'e numay je jayu ñay'amojkijiduva, ka'a ve'e tii ti ve'e kyáydap jya'kxtap. Van'it tse'e je Jesús duyaxmujk je y'ixpajk-patajk jetse'e dunuujmidi:

² —Ntukmottup xa atse'e ya numay jayu kux toojk xaajani ve'e y'itta ats maat, ka'a tse'e tii ti ve'e kyáydap jya'kxtap. ³ Jets pan mpakejxtinupts atse'e ve'emji jem tyak'amda yu'oo'kjuj, jeja tse'e too' aajy je yooj yaknoo'kxjidinit, kux jeme'e je jayu juu' ve'e jékum tsoq'ndu.

⁴ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk y'atsoqjviji:

—¿Jómase'e je tsapkaaky choo'nut jets ya'a ve'e kyáydat?, kux ka'a xa ve'e yaja pyantsuuna.

⁵ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Vinxup tse'e jep je mtsapkaakya?

Jetse'e y'atsoqvdi:

—Vuxtojtuk.

⁶ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dupavaajñ jetse'e y'ajxtuktat jeja naxkujx. Ku ve'e y'ajxtkti, van'it tse'e dukaaajy vuxtojtuk je tsapkaaky. Van'it tse'e je Nte'yam dukukojtsji jetse'e dutokva'kxy je tsapkaaky, jetse'e je y'ixpajkpatajk dumoojy, je'e tse'e je numay jayu dutukvinkuka'yidu. ⁷ Jeppa tse'e to'k mejtsk je pi'k ajkx dumaaadiduva vye'na. Van'it tse'e dukunuu'kx, jetse'e dupavaajñ jetse'e je ajkx dumoojyduvat je numay jayu.

⁸ Kaaydu tse'e je jayu, jetse'e kyooxjidi. Van'it tse'e dupakmojktini javuxtojtuk kach je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax; ⁹ ax numaktaaxk miijl jo'n tse'e y'ijtti je yaa'tyajk juu' ve'e kaaydu. Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dupakejxtini, ¹⁰ jetse'e tyajki jem barco jootm

maat je y'ixpajkpatajk; jem tse'e dalmanútait y'it jootm ñajkxti.

Ku je fariseotajk du'amótudi je tsajmit maja nuja'vin
(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

¹¹ Van'it tse'e je fariseotajk je Jesús dvinikutámidi jetse'e du'amótudi jetse'e tyo'nuxjadat je tsajmit maja nuja'vin, ve'em tse'e duyaknyke'xnatákat jets je Nte'yam maat je'e ve'e je Jesús. ¹² Van'it tse'e je Jesús myajxej jetse'e vyaajñ:

—¿Tyajxts ya'a ve'e ya jayu du'amótuda jets atse'e ntoojnjadat je maja nuja'vin jetse'e ve'em juu' du-jaanchjávadat? Tyúvam xa atse'e nva'añ jets ka'a ve'e ya jayu je maja nuja'vin du'ixtat.

¹³ Van'it tse'e dumasookti je numay jayu jetse'e tyajkinuva jem barco jootm, jetse'e ñujkx jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am.

Je fariseo je y'ixpajkun tse'e je jayu duyakvinmamyatp
(Mt. 16.5-12)

¹⁴ Ax jyaa'tyókidu tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk jetse'e je tsapkaaky kudupaamdi jem barco jootm, tun to'kji tse'e dumaaadada. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús tyuk-pavaajnjidi, jetse'e ña'muxjidi:

—Mnay'ixjadap tse'e jetse'e xkakuváktat je levadura juu' ve'e je fariseotajk jye'eda jets je yakkutojkpa Herodes jye'e.

¹⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñavyaajnjidi:

—Je'e kajx xa ya'a ve'e ve'em vya'añ kuxe'e je tsapkaaky tunkayakmejtsumda.

¹⁷ Ax ku tse'e je Jesús dunuja'vi, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—¿Tyajxse'e mva'anda jets ka'a ve'e je tsapkaaky tuxyakmetsta? ¿Ka'a ve'e xvinnótuda? ¿Ka'a ve'e xvinnjávada? ¿Makke'e je mkuvajkta? ¹⁸ ¿Jeme'e je mvijinda jetse'e xka'ixta? ¿Jeme'e je mtaatskta jetse'e xkamótuda? ¿Ka'a ve'e xjaa'myétsta? ¹⁹ Ku atse'e ntojkva'kxy mugooxk je tsapkaaky jetse'e numugooxk miijl naxy je jayu kyaaydi, ¿vinxup kach tse'e xpakmojktini je tsapkaaky kunax?

Jetse'e y'atsoqvdi:

—Makmejtsk kachse'e.

²⁰ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—Ax ku tse'e vuxtojtuk je tsapkaaky vye'na jets numaktaaxk miijl naxy je jáyuda, ¿vinxup kach tse'e xpakmojktini?

Jetse'e y'atsoqvdi:

—Vuxtojtuk kachse'e.

²¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Tyajx tse'e xkavinnótuda?

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je viints jayu jep Bet-saida

²² Je'ydu tse'e jem betsáidait kyajpun kajxm. Van'it tse'e to'k je viints jayu dutuknunajkxti je Jesús jetse'e dumunoo'kxtkti jetse'e dutónut je viints jayu. ²³ Van'it tse'e je Jesús je viints jayu je kya'aj dumajch jetse'e

duyaknujix jem kajpun pa'am, jetse'e je chuj du-paajmji je vyijn. Van'it tse'e du'amotutuvi je viints jayu pan y'ixpe'e ovyinxupa. ²⁴ Van'it tse'e y'ixva'kxy, jetse'e vyaajñ:

—N'ixp atse'e je jayu yo'oyda; ve'em tse'e kye'exta ax jo'n je kup kuyoydi jo'n.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús vyinkuto'nijinuva, jetse'e je viints jayu je vyijn y'o'yikajxni, jyotkadaakni, va'ajts tse'e je vyijn dutuk'ixni nujom juu' jaty. ²⁶ Van'it tse'e jem tyak'am dupakejxni jetse'e dunuujmi:

—Ka'a tse'e mtakat jem kajpun jootm; ni pana tse'e jem xkavaajnjat.

Ku je Pedro du'ava'ni jets je Jesús je'e ve'e je Cristo (Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

²⁷ Van'it tse'e je Jesús chaa'n maat je y'ixpajkpatajk jetse'e ñajxiti jem Cesarea de Filipo. Jena ve'e too' aajy vye'nada, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk du'amotutúvidi:

—¿Vintsqse'e je jayu vya'anda, pánuk atse'e?

²⁸ Van'it tse'e y'atsoo'vdi:

—Jem xa ve'e pane'e vaandup jets mitse'e je Yak-napejtpa Juan, jem tse'e pane'e vaanduvap jets je Elías mitse'e, ax nay jempa tse'e pan pane'e vaanduvap jets mitse'e nuto'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e jujpani oo'ktinu, ax je'ek tse'e joojntypajknuva.

²⁹ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—Jets miitsta, ¿vintsqts miitse'e mva'anda jets pan atse'e?

Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Mits xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

³⁰ Van'it tse'e je Jesús tyukpavaajnjidi jets ni pana ve'e dukavaajnjadat jets je'e je'e ve'e je Cristo.

Ku je Jesús du'ava'ni je y'oo'kun (Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

³¹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk jidu'um duyak'ixpajk'ukvaajñ:

—Tun vinkopk je'e ve'e jets atse'e ooy ntunsaach-paa'tut. Ka'ats atse'e xkuváktat je israeejlit je myújit jáyuda, je tee'tajk je vyintsanda, jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta; xyak'oo'ktapts atse'e je jayu, ax joojntypajknuvaps atse'e kutoojk xaa, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

³² Va'ajts tse'e dukajts ya ayook. Van'it tse'e je Pedro je Jesús apuk dujavajv jetse'e dutuknuujmi kuxe'e ve'em vyaajñ. ³³ Van'it tse'e je Jesús vya'kumpijit jetse'e du'a'ixtk je y'ixpajkpatajk, jetse'e je Pedro dunuujmi:

—Vinva'kva'atsú ats! Mmaatnavyaa'njup xa mitse'e je Satanás ku ve'e ve'em xkats, ka'a xa mitse'e ve'em je vinma'yun xjayep ax jo'n je Nte'yam, ve'em mitse'e je vinma'yun xjayep ax jo'n je jayu.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu duyaaxjidi maat je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi:

—Pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e y'ijtnit ats maat, va'an tse'e dumasokkajxni je y'avintsq vinma'yun, je jyoot je jya'vin dumakpámut jetse'e chaachpaa'tut ax

jo'n je jayu juu' ve'e je y'oo'kun du'anajkxip ku ve'e je cryuuz dupaku'u, jets atse'e xpamiinnit. ³⁵ Kux pan pan atse'e xkaaanchja'vip kuxe'e dutsa'aga je y'oo'kun, ka'ats je'e ve'e dujayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp; ax pan pants atse'e ijtp xjaanchja'vip, oyame'e y'oo'kut ats kajx jets je oy kats je oy ayook kajxpa, je'e tse'e dujajejpnup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ³⁶ Ni vinxupa xa je'e ve'e je jayu kya-to'nuxjut ku ve'e duje'eikáxut nujom ya naxviijnit it jetse'e vyintókinit je jayu je jyoot je jya'vin. ³⁷ Ax ku tse'e je jayu vintoki y'it, ka'a xa ve'e tii ti ve'e je jayu ku-duyaky jetse'e dujajejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ³⁸ Kux pan pan xa atse'e xtuktso'otyoomp jetse'e dutukts'o'otyoompa juu' atse'e nkajtsp yaja ya tókinax jayu vyinkujkta juu' ve'e je Nte'yam duma-sooktup, ntuktso'otyoompats ats je'e ve'e ku atse'e nmiinnuvat je nTee' je myajin maat jets maat je va'ajts aangelestajk, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjadinuva:

9 —Tyúvam xa atse'e nva'añ jets jeja ve'e yaja je jayu juu' ve'e ka'oo'ktup, van'itnume'e ku ve'e távani du'ixta vye'na je Nte'yam je kyutojknit mak'k dumuminni.

Ku je Jesús tyikts jetse'e y'ajaj y'atu'kx (Mt. 17.1-9; Lc. 9.28-36)

² Kutojtyk xaa je Jesús duvovutsaa'n je Pedro maat je Santiago jets je Juan, jetse'e je'ejjida duvaajv apuk joma ve'e to'k je kopk juu' ve'e kajxm. Van'it tse'e tyikts jeja je'e vyinkujkta, ³ jetse'e je vyit ojts jyajt-ni ajajp atá'kxp, va'ajts po'o'p, ve'em ax jo'n je tsap'aa'pk, ve'em ax jo'n ni pana kya'o'yixju jetse'e dupojpoo'pat yaja naxviijn. ⁴ Van'it tse'e vya'kke'xti jeja je'e vyinkujkta je Elías maat je Moisés, jetse'e je Jesús dumaatnakojsjidi. ⁵ Van'it tse'e je Pedro je Jesús dunuujmi:

—Yak'ixpajkpa, oy xa je'e ve'e ku aatse'e yaja n'it. Va'ants aats dupumu toojk je pi'k ojts atyajk: to'k mits mj'e'e, jets to'k je Moisés jye'e, jets jado'k je Elías jye'e.

⁶ Ve'em tse'e vyaajñ kux ka'a ve'e dunujava vye'na jets ti ve'e kyajtsp, tsá'kidu ve'e ooy. ⁷ Van'it tse'e to'k pak je vínuts ñuje'yjidi jetse'e yo'tsjidi; jep tse'e vínuts jaatp du'amotunajxti to'k je ayook. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ya'a xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntunsaajk. Amotunaxta juu' ve'e kyajtsp.

⁸ Ax ku tse'e jyoo'k'ix'avittini, ka'a tse'e du'ukpan'ix-paattini, naaydume'e je Jesús.

⁹ Ku ve'e jem kopk viinm kyadaaktini, van'it tse'e je Jesús mak'k tyukna'muxjidi:

—Ka'a tse'e pan xvaajnjadat ti ve'e tux'ixta, van'itnume'e ku ve'e távani ats n'oo'kni vye'na jets atse'e njoojntypajknuvat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

¹⁰ Ax kyutyoondu tse'e je Jesús je y'ayook ax jo'n yaknuujmidi. Jetse'e ñay'amotutúvijidi pan ti je'e ve'e tyijp ku ve'e je jayu jyoojntypajknuvat.

Jē Yaknapejtpa Juan tse'e jē jayu dūyakvimpijit jē Nte'yam maāt
(Mt. 17.10-13)

¹¹ Van'it tse'e jē Jesús jē y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi:

—¿Tyajxse'e jē tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk vya'anda jēts tun vinkopk jē'e ve'e jētse'e too'vajkp jē Elías myi-innuvat jēts ka'a ve'e jē Cristo?

¹² Van'it tse'e jē Jesús y'atsaajv:

—Tyúvam xa jē'e ve'e jēts miinnuvape'e too'vajkp jē Elías jētse'e nujom dūyak'o'yinuvat. ¿Ax vintsō tse'e jē Kunuu'kx Jatyán vya'añ ats kajx?, ats, jē Jayu Juu' ve'e Nūpaamduka Ijtp. Ve'em xa ve'e vya'añ jēts tsaach-paa'tup atse'e ooy jēts atse'e nyakjomtónūt nyak-titónūt. ¹³ Ax ve'emts ats miitse'e nnaajmada, ojts xa jē'e ve'e jē jayu juu' ve'e ve'em ax jo'n jē Elías, ax ty-oonduts jē'e ve'e ax jo'n dūtsojkti, ve'em ax jo'n jē Kunuu'kx Jatyán vya'añ jē'e kajx.

Ku jē Jesús dūyakjotkadaaky to'k jē jayu juu' ve'e jēm jya'vin kajxm jē ko'oyjáyuvap
(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Ku ve'e jē Jesús jye'y joma ve'e jē y'ixpajkpatajk juu' ve'e kapanajkxjūdu jēm kopk viinm, van'it tse'e dū'ix jēts jēme'e nūmay jē jayu tuñaava'kvídūtjada. Jēm tse'e jē y'ixpajkpatajk jēts jē tsaptujkpit yak'ixpajk-patajkt ñakyojtsvintsóvjada. ¹⁵ Ax ku tse'e jē nūmay jayu jē Jesús dū'ixti, van'it tse'e atuva atoki tyaandi jētse'e noomp dū'anajkxidi, jētse'e dūkojtspo'o'kxti.

¹⁶ Van'it tse'e jē Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Tise'e mkojststup maāt ya'ada?

¹⁷ Van'it tse'e to'k y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, tā xa atse'e jē nmajntk nyakmín juu' ve'e jēm jya'vin kajxm jē ko'oyjáyuvap, jē'e tse'e yak'oo'mjup. ¹⁸ Jētse'e jē ko'oyjáyuvap ats jē n'ónuk jyajoma dūmach jētse'e dūyakkitu, jētse'e jēp ats jē n'ónuk y'ávup pyítsum jē na'a aa'pk, jētse'e jē mex ñatyatskaa'tyju, jētse'e tyunkupikux. Tāts atse'e njanuujma ya m'ixpajkpatajk jēts jēme'e jya'vin kajxm dūyakpítsumdat jē ko'oyjáyuvap juu' ve'e yak'oo'mjup ats jē n'ónuk; ax ka'a tse'e y'o'yixjada.

¹⁹ Van'it tse'e jē Jesús y'atsaajv:

—¿Miits xa jē'e ve'eda juu' ve'e jē Nte'yam dūka-jaanchja'vidup jēts ka vintúvap jē'e ve'e juu' ve'e mtoondup! ¿Joma vaat atse'e njaa'kja'ítut miits maatta jētse'e njaa'kjamuténadat? Yakminda jē pa'am jayu.

²⁰ Van'it tse'e dūyaknajkxti. Ax ku tse'e jē Jesús jē ko'oyjáyuvap y'ixji, van'it tse'e jē ko'oyjáyuvap jē pa'am jayu mačk dūtunxituyoy jētse'e dūyaknaxvipp, jētse'e jē pa'am jayu tyunnep tyunte'px jētse'e jē aa'pk pyítsum jēp jē pa'am jayu y'ávup. ²¹ Van'it tse'e jē Jesús jē pa'am jayu jē tyee' dū'amotutúvi:

—¿Vin'itts ya'a ve'e ve'em jyajt'ukvaajñ?

Jētse'e y'atsaajv:

—Namyootsk xa ya'a ve'e ve'em jyajt'ukvaajñ. ²² Ax may náxani tse'e tyunjanvívupaja jētse'e tyun-yak'oo'kuva'añju. Pañ m'o'yixjupts mitse'e jētse'e

xtónūt oyvinxupa, tukmō'tkts aatse'e to'k aaj jēts aatse'e xputákat.

²³ Van'it tse'e jē Jesús y'atsaajv:

—¿Pañ x'o'yixjupts atse'e! Nujom tse'e juu' y'o'yixju pañ pane'e jē Nte'yam dūjaanchja'vip.

²⁴ Ax tun jatyji tse'e jē pa'am jayu jē tyee' jē Jesús mačk dūmukajts:

—Njaanchja'vip ats jē'e ve'e; putaka ats to'k aaj jēts ats jē'e ve'e nūyojk njaanchjávát.

²⁵ Ku tse'e jē Jesús dū'ix jēts nay'amojkijidupe'e jē nūmay jayu, van'it tse'e mačk dūtuknūujmi jē ko'oyjáyuvap, jētse'e vyaajñ:

—Ko'oyjáyuvap juu' ve'e yak'oo'mp yaknajtp, ats mitse'e mpavaampy, písumū jēm ya jayu jya'vin kajxm, ka'a tse'e x'uktuktajkinit.

²⁶ Van'it tse'e jē ko'oyjáyuvap y'akaa'stk jētse'e jado'ma dūxituyoy mačk, jētse'e pyítsumni, jē oo'kpa jo'n tse'e dūtunyaktaajñ. Ax nūmay tse'e vyaandi:

—Tā xa ya'a ve'e y'aa'k.

²⁷ Van'it tse'e jē Jesús jēm kyā'm myajtsji jētse'e yakpojtukji, jētse'e tyeni.

²⁸ Ax ku tse'e jē Jesús jēp tujkp tyajki, van'it tse'e jē y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi apuk:

—¿Tyajxs aatse'e xka'o'yixji jēts aatse'e jē ko'oyjáyuvap nyakpítsumūt jēm jē jayu jya'vin kajxm?

²⁹ Van'it tse'e jē Jesús y'atsaajv:

—Ka oyvin'ítap xa ya'a ve'e pyítsumda, van'itji ve'e ku ve'e jē jayu chapkats jētse'e jē jayu y'ayooja.

Ku jē Jesús jē y'oo'kun dū'ava'ninuva
(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

³⁰ Ku ve'e jēm choo'ndi, van'it tse'e ñujkx jēm galiléait y'it jootm. Ka'a tse'e jē Jesús dūjatsajk jētse'e jē jayu kūdūnuja'vi pañ joma ve'e vyídūt ³¹ kux yak'ix-pujkpe'e jē y'ixpajkpatajk. Jidu'um tse'e dūnaajmada:

—Yakpámupts atse'e jēm jē jayu kyā'm, xyak'oo'k-tapt atse'e, ax kutoojk xaajts atse'e njoojntypajknuvat, ats, jē Jayu Juu' ve'e Nūpaamduka Ijtp.

³² Ax ka'a tse'e jē y'ixpajkpatajk dūvinmótudi juu' ve'e kyojts, tsā'kidup tse'e jētse'e dū'amotutúvi'óyadat pañ vintsō ve'e dūtij.

Jē'e pane'e dūnumájip
(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

³³ Van'it tse'e jye'ydi jēm capernaumit kyajpūn kajxm. Ku tse'e jē Jesús jēp tujkp vye'na, jētse'e dū'amotutúvi jē y'ixpajkpatajk:

—¿Tise'e tūmnatyukkótsjada jeja too' aajy?

³⁴ Ama'at tse'e tyaandi kux távani ve'e ñatyukkótsjada vye'na jeja too' aajy pañ pane'e dūnumájikajxp aje'ejjjida. ³⁵ Van'it tse'e jē Jesús y'ajxtk, jētse'e dūyaaxjidi jē ñumakmejtsk ixpajkpatajk, jētse'e dūnuujmidi:

—Pañ pane'e dūtsojpk jētse'e dūnumájikáxut amiit-sjida, va'an tse'e dūnapyūmjū ax jo'n to'k juu' ve'e dūnupi'kikajxp jētse'e anañujoma dūpattónat.

³⁶ Van'it tse'e jē Jesús dūmajch jēm to'k jē pi'k ónuk kyā'm jētse'e jeja y'ixpajkpatajk akujk dūpuujm. Van'it

tse'e dütsee'nmujk je pi'k ónyk jetse'e dúnuyjmi je y'ixpajkpatajk:

³⁷ —Je jayu pan pane'e ats kajx oy jayu napyaaajmjuv maat to'k je pi'k ónyk ax jo'n yá'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyaajmji ats maat. Ax je jayu pan pane'e oy jayu napyaaajmjuv ats maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyaajmji maat je'e pan atse'e xkejxp.

“Pan pan uu'me'e xkatso'oxpajkumdup, uu'm maat-tats je'e ve'e”

(Lc. 9.49-50; Mt. 10.42)

³⁸ Van'it tse'e je Juan je Jesús dúnuyjmi:

—Yak'ixpajkpa, n'ix xa aatse'e to'k je jayu juu' ve'e mits je mxaaj dukojtspaatp jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpitsum jem je jayu jya'vin kajxm. Ax ve'emts aatse'e nnyujma jets ka'a ve'e ve'em jyátukat, je'e kajx ku ve'e uu'm maatta kyavídut.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Ka'a xa miitse'e ve'em kuxnuujmidi, kux pan pane'e je majin dutoomp ats je nkutojkun kajx, ka'a tse'e y'o'yixju jets atse'e jatyji xko'oñukótsat. ⁴⁰ Pan pan uu'me'e xkatso'oxpajkumdup, uu'm maattats je'e ve'e. ⁴¹ Jets je'e juu' ve'e mmoojyjjudup otyo'k vaasova je tsoxk naaj kuxe'e ats xjaanchjávada, ats, je Cristo, tyúvam xa atse'e nva'añ jets yaktonumpijitjinuvap je'e ve'e juu' ve'e oy.

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e je jayu ntukmasookum-da je Nte'yam je tyoo'

(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

⁴² Jyapana pan pane'e dütukmasookp je Nte'yam je tyoo' to'k je pi'k ónyk juu' atse'e xjaanchja'vip, nuyojk oy tse'e kuy'ijituxju je jayu jetse'e to'k je paan taak yak-tukyuktsum jetse'e yakmaaxynavíppini. ⁴³ Ax pan to'k tse'e je mka'aj juu' ve'e myaktokintoojnjuv, tunkuspóxuts; kux nuyojk oye'e kanoon m'ítut jetse'e xjajejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jets ka'a ve'e ku ve'e mnajkxut mejtsk ado'om ka'ajax jem janjootm, ⁴⁴ jem joma ve'e xa'ma kajx tyánuka jets joma ve'e je jaajin kyajuuntpi'its. ⁴⁵ Jets pan to'k tse'e je mtek juu' ve'e myaktokintoojnjuv, tunkuspóxuts; kux nuyojk oye'e paknoon m'ítut jetse'e xjajejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jets ka'a ve'e ku ve'e mnajkxut mejtsk ado'om tékax jem janjootm, ⁴⁶ jem joma ve'e xa'ma kajx tyánuka jets joma ve'e je jaajin kya-juuntpi'its. ⁴⁷ Jets pan to'k tse'e je mviijn juu' ve'e myaktokintoojnjuv, tunyakpitsumuts; kux nuyojk oye'e to'k ado'om viijnax m'ítut jetse'e mtákat jem je Nte'yam y'am kya'm jets ka'a ve'e ku ve'e mnajkxut mejtsk ado'om viijnax jem janjootm, ⁴⁸ jem joma ve'e xa'ma kajx tyánuka jets joma ve'e je jaajin kyajuunt-pi'its.

Je kaan tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 5.13; Lc. 14.34-35)

⁴⁹ Ve'em ax jo'n je tánuk yax yakkaana jetse'e tya'-mutsat, nay ve'empa tse'e je jayu je tsaachpaatun

duyaknaxta jetse'e dütuk'óyadat. ⁵⁰ Oy xa ve'e je kaan. Ax pan tókinup tse'e je tya'mutsin, ni vintsova tse'e kya'óyat jetse'e tya'mutsinuvat. Ve'em itta ax jo'n je oy kaan jets joojntykada oy joot to'k jado'k.

Ku je jayu je navyajkun duyakvintsa'kintóki

(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

10 Ku ve'e je Jesús chaa'n jem Capernaum, van'it tse'e jye'y jem jado'k ado'om Jordán maja na-pa'am, myutámip tse'e jem judéait y'it jootm. Jem tse'e numay je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je'e, jetse'e je numay jayu duyak'ixpujk ax jo'n dútún y'ijt.

² Van'it tse'e je fariseotajk dúnuyje'ydi je Jesús jetse'e dütukkats'íxtada. Jidú'um tse'e dúnuyjmidi:

—¿Yakjajtype'e je pava'nun jetse'e je yaa'tyajk je ñu-da'ax dumasooknit?

³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—¿Vintsose'e je Moisés dupavaajñ?

⁴ Jetse'e y'atsoovdi:

—Yakjaj tse'e je Moisés jetse'e je yaa'tyajk je ñu-da'ax dumasooknit pan too'vajkpe'e je nak dumooynit jetse'e yak'ixut yaknujávát jets ka'a je'e ve'e du'uknu-da'axini.

⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ve'eme'e je Moisés dujaajy kux makke'e je jayu je vyinma'yunda. ⁶ Ax ku tse'e je jayu choo'ntk, je Nte'yam tse'e dupaam to'k je yaa'tyajk jets to'k je ta'axtajk. ⁷ Je'e kajx tse'e je yaa'tyajk je tyee' je tyaak dumasooknit jetse'e dumaatnamyojkjinit je ñuda'ax, ⁸ ve'em tse'e numejtsk y'ijttinit ax jo'n to'k jáyuj. Ax ka'a tse'e y'ukmejtskini, to'kji je'e ve'e tujyajttini. ⁹ Je'e kajx tse'e, juu' xa ve'e je Nte'yam tuduyaknamyukju, ka'a tse'e pan nvaat du'ukyaknavya'kxjinit.

¹⁰ Ku tse'e jep tujkp vye'nada, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi pan ti je'e ve'e tyijp juu' ve'e kyojts. ¹¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pan pan xa ve'e je ñuda'ax dumasooknup jetse'e je viijnk ta'axtajk dupuk, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je navyajkun. ¹² Jets pan je ta'axtajk tse'e duma-sooknup je ñuyaa'y jetse'e je viijnk yaa'tyajk dupuk, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je navyajkun.

Ku je Jesús dukunuu'kx je pi'k ónykta

(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

¹³ Van'it tse'e dütuknunaajkxti je pi'k ónykta je Jesús jetse'e je kya'aj dütuknukónut; ax je y'ixpajkpatajk tse'e dukayakjajtjidup, jetse'e je jayu dütuknuujmidi.

¹⁴ Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e y'ejkji jetse'e je y'ixpajkpatajk dúnuyjmidi:

—Masó'okta miits ya pi'k ónykta jets atse'e xnumín-dat, ka'a tse'e xkayakjajtjadat, kux je'eda pan pan jatye'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n ya pi'k ónykta. ¹⁵ Tyúvam xa atse'e nva'añ, pan pan xa ve'e kanapyaajmjuv jem je Nte'yam y'am kya'm ax jo'n je pi'k ónyk, ka'ats je'e ve'e jem tyákat.

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús dütsee'n je pi'k ónykta, jetse'e je kya'aj dütuknukaajin, jetse'e dukunuu'kx.

Ku je Jesús dumaatnakyojtsji to'k je mootsk ónyk juu' ve'e kumeen
(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

¹⁷ Távani tse'e je Jesús tyoo'púk vye'na, van'it tse'e to'k je jayu noomp vyinkutámiji. Van'it tse'e je Jesús duvinkoxkteni, jetse'e dunuujmi:

—Oy yak'ixpajkpa, ztis ats vine'e ntónup jets atse'e njayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Nte'yam atse'e xtij ku ve'e mva'añ jets oy atse'e? To'kji xa je'e ve'e pane'e oy, je Nte'yamts je'e ve'e.

¹⁹ Mnuja'vip xa mitse'e je pava'nun: "Ka'a tse'e myak-jayu'oo'kut, ka'a tse'e je navyajkun xyakvintsa'kin-tókiyut, ka'a tse'e mme'e'tsut, ka'a tse'e je jayu xnu-vampétut, ka'a tse'e je jayu xvin'aa'nut, vintsa'aga je mtee' je mtaak."

²⁰ Van'it tse'e je jayu y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, ku atse'e pi'knum nve'na, van'itanits ats ya'a ve'e nujom nkutyún.

²¹ Van'it tse'e je Jesús vyin'ixji je tsojkun maat, jetse'e dunuujmi:

—Jado'k viijn tse'e mka'ijituxju. Najkxu xto'kkajxni nujom juu' ve'e m'ixp mjayejpp jets mooyini je meen je ayoo'va jayu, ve'em tse'e je o'yin xjayéput jem tsapjootm. Makkpamuj je mjoot je mja'vin jetse'e mtsaachpaa'tut ax jo'n je jayu juu' ve'e je y'oo'kun du'anajkxip ku ve'e je cryuuz dupaku'u, van'itts atse'e xpamiinnit.

²² Van'it tse'e je jayu viijnk duja'vi juu' ve'e je Jesús kyojts, va'ajts tsaachvinmaayp tse'e ñajkxni, kux maye'e ooy juu' ve'e y'ixp jyayejpp.

²³ Van'it tse'e je Jesús dvin'ix'apaa'vikujx pan pan jatye'e naa'ténijidup, jetse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmiji:

—¿Tso'ox xa je'e ve'e ooy jetse'e je kumeen jayu ñapyámjadat jem je Nte'yam y'am kya'm!

²⁴ Ax ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'amotunajxti, atuva atoki tse'e tyaandi. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi nuva:

—¿Tso'oxe'e ooy jetse'e je kumeen jayu ñapyámjadat jem je Nte'yam y'am kya'm! ²⁵ Ka'a xa ve'e cho'oxa vintso ve'e je camello ñaxut jep xo'yun jot jaatp, je'e ve'e tso'ox vintso ve'e je kumeen jayu ñapyámjút jem je Nte'yam y'am kya'm.

²⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk atuva atoki dutuntuk-taandi, jetse'e ñavyaajniji:

—Pan ve'em xa ve'e, zpants vine'e o'yixjup jetse'e dujayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

²⁷ Van'it tse'e je Jesús vyin'ixjidi nuva jetse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ve'e je jayu y'o'yixjada jetse'e ñaajkpítsum-jadat jep tokin jaatp; ax je Nte'yam, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e je jayu duyakpítsumut jep tokin jaatp, kux nujome'e je Nte'yam juu' y'o'yixkúxju.

²⁸ Van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—Nmasokkajx xa aatse'e nujom juu' aatse'e n'ixp njayejpp vye'na jets aats mitse'e mpamiijn.

²⁹ Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ, pan pan tse'e ats kajx jets je oy kats je oy ayook kajx dumasookp je tyajk, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, je tyee', je tyaak, je ñuda'ax, je y'ónuk, ukpu je ñaax, ³⁰ yakmo'opts je'e ve'e uxyam mókupx nax je tyajk, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, je tyee', je tyaak, je y'ónuk, jets je ñaax. Ax ku tse'e yakmo'ot, yakjomtónup yaktitónupts je'e ve'e. Jets ku ve'e je nam it cho'ndukut, joojntykinupts je'e ve'e xa'ma kajx. ³¹ Ax nūmay tse'e juu' ve'e uxyam dunumájidup, je'e tse'e dunupi'kidinup.

Ku je Jesús du'ava'ninuva je y'oo'kun
(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

³² Jeja tse'e too' aajy vye'nada, jeme'e Jerusalén ñajkxta, jetse'e je Jesús vyintoo'vákajada. Ax atuva atoki tse'e tyanda je y'ixpajkpatajk, tsa'kidup tse'e du-pa'ux'ookada. Van'it tse'e je Jesús duyaknay'amojkijidi je ñumakmejtsk ixpajkpatajk joma ve'e to'k je apuk it, jetse'e dutuk'ixnuva juu' ve'e tónjup kótsjup je Jesús maat. ³³ Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Jem tse'e Jerusalén nja'mda. Jemts atse'e nyakpámut jem je tee'tajk je vyintsán kya'mda jets je tsap-tujkpit yak'ixpajkpatajk kya'mda, je'ets atse'e xtuknuvánadap je n'oo'kun, je'ets atse'e xpámdap jem je viijnk jayu kya'm ³⁴ juu' atse'e xnu'ixi'iktap xtukxi'iktap jets atse'e xvóptat, xnu'sójadapts ats je'e ve'e jets atse'e xyak'oo'ktat. Ax joojntykpa'jknvupts atse'e kutoojk xaaj, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Ku je Santiago maat je Juan to'k je maa'yun du'amótudi je Jesús
(Mt. 20.20-28)

³⁵ Van'it tse'e je Jesús vyinkutámijidi je Santiago maat je Juan, je Zebedeo je myajntktajk je'e ve'eda, jetse'e je Jesús dunuujmiji:

—Yak'ixpajkpa, uk mtónupe'e je maa'yun juu' aatse'e n'amótuvup.

³⁶ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Tise'e mtsojktup jets ats miitse'e ntoojnjadat?

³⁷ Van'it tse'e vyaandi:

—Xmooyrup aatse'e to'k aaj jets aatse'e n'ajxknit joma ve'e je mkutojkun, to'k jeja m'aka'yun pa'ayi jets jado'k jeja m'anajapa'ayi.

³⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'a xa ve'e xnujávada juu' ve'e m'amótudup.

¿M'o'yixjudupe'e jets je tsaachpaatun xyaknáxtat juu' atse'e nyaknáxup, uk m'o'yixjudupe'e jetse'e xmuténadat ve'em je tsaachpaatun ax jo'n atse'e nmuténat?

³⁹ Jetse'e y'atsoo'vdi:

—X'o'yixjup xa aatse'e.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ve'e, je tsaachpaatun juu' atse'e nyaknáxup, myaknajxuvupts miits je'e ve'e; jets je tsaachpaatun juu' atse'e nmuténat, mmuténiduvupts miits je'e ve'e. ⁴⁰ Ax je'e tse'e juu' ve'e mtijitup jetse'e m'ajxktinit jeja ats n'aka'yun pa'ayi ats n'anajapa'ayi, ka átsapts je'e ve'e xtukkádaakp jets ats miits je'e ve'e

nmo'odat, je'e je'e ve'e yakmo'odap juu' ve'e ats je nTee' tyuknupaajmtki.

⁴¹ Ax ku tse'e du'amotunajxti je janumajk ixpajkpa, van'it tse'e dumujotma'tti je Santiago maat je Juan.

⁴² Van'it tse'e je Jesús dyaaxjidi je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi:

—Mnuja'vidup xa miitse'eda jets je'eda pan pan jatye'e yakkutojktup juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta, makk tse'e je kyutojkun dypamda, ax je'eda pan pan jatye'e dunumájidup je'e maatta, je'e tse'e du-pavaandup jetse'e jatyi yaktónut ax jo'n du'oyjávada. ⁴³ Ax ka'ats miitse'e mve'emada. Pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e dunumájat, ve'em tse'e ñapyámjút ax jo'n je patto'niva kuy'ijit; ⁴⁴ pan pan tse'e dutsojpk jetse'e dunuvintsánat, ve'em tse'e ñapyámjút ax jo'n je toompa kuy'ijit. ⁴⁵ Ve'em ax jo'n ats; ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyakpattónat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, je'e ve'e jets atse'e je jayu mpattónat jets atse'e je numay jayu je tyokin nkuvejt-jadat ku ats je'e ve'e nku'oo'kat, ve'em tse'e dujayejp-tinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je viints jayu juu' ve'e Bartimeo duxaaj
(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk jye'ydi jem jericoojit kyajpun kajxm. Ku ve'e choo'ndini maat je numay jayu, jem tse'e chuuna vye'na too' pa'am to'k je viints jayu juu' ve'e je putajkin du'amotu, Bartimeo je'e ve'e xyaaj, je Timeo je myajntk. ⁴⁷ Ku ve'e je viints jayu dumotu jets naxuvaampe'e je Jesús, je nazaréit jayu, van'it tse'e makk dumukajts, jetse'e vyaajñ:

—iJesús, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk ats to'k aaj!

⁴⁸ Je numay jayu tse'e ña'muxju jetse'e y'amototut. Ax nuyojk makkts je'e ve'e tyunjaa'kvaajñ:

—iJe David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmo'tk ats to'k aaj!

⁴⁹ Van'it tse'e je Jesús vya'ktaajñ jetse'e dunuujmidi jetse'e duyakmíndat. Ku ve'e ojts dyaaxjada je viints jayu, van'it tse'e dunuujmidi:

—Jot'amaja, tēna, uxem xa ve'e mnykēxaja.

⁵⁰ Van'it tse'e je viints jayu je vyitani'kx dūnas'ojti, jetse'e yejtsuk, jetse'e je Jesús dununujkx. ⁵¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Tise'e mtsajkp jets ats mitse'e ntoojnjat?

Van'it tse'e je viints jayu y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, je'e xa atse'e ntsajkp jets ats mitse'e xyakvin'ixpákut.

⁵² Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Najkxn, tã xa ve'e mjotkadaakni kux atse'e atse'e tuxjaanchjáva.

Ax jatyi tse'e vyin'ixpajkni jetse'e je Jesús dupanujkx.

Ku je Jesús tyajki jep Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

11 Myutámidup tse'e vye'nada jem Jerusalén. Jeme'e ñaxta vye'na joma ve'e je kajpunda juu' ve'e duxaajta Betania jets Betfagé, jempa ve'e je Olivos Kopk, van'it tse'e je Jesús dukejx numejtsk je y'ixpajkpatajk, ² jetse'e dunuujmidi:

—Najkxta xi pi'k kajpun kujx juu' ve'e xi avinkujk. Ku ve'e mje'yadat, jeja tse'e xpaa'ttat to'k je burro kuvu'u'n, ni pánanumts je'e ve'e kyatuktsuunaja; mukéjadas jets'e xyakmíndat. ³ Pan m'amotutúvijidup tse'e je jayu pan tyajxe'e xmukéjada, ve'em tse'e xnaajmadat: "Je Maja Vintsane'e dutsojpk, ax jatyi tse'e dukejx-umpijntnuvat."

⁴ Van'it tse'e ñajkxti jetse'e dupaatti je burro kuvu'u'n jeja tak'aagui, jeja ve'e too' kujk tyena. Myukéjidup tse'e vye'nada, ⁵ van'it tse'e ña'muxjidi je jayu juu' ve'e jem ve'nidup:

—¿Tyajx tse'e xmukéjada xi burro?

⁶ Jetse'e y'atsoovdi ax jo'n je Jesús ña'muxjidi. Yakmasook tse'e. ⁷ Van'it tse'e duyakje'ydi je burro joma ve'e je Jesús, jetse'e je vyit dutukjape'ndi. Van'it tse'e je Jesús dutukpejt je burro. ⁸ Ax je numay jayu tse'e dyye'ptu je vyitta jeja too' kujk joma ve'e je Jesús ñaxuva'añ; viijnk tse'e dupojxtuvap je tuuxux aajy jetse'e jeja to'k too' aajy dūvajva'kxta.

⁹ Ax juu' tse'e vintoo'vajkijidup jets juu' ve'e pa'ux'ookijidup, je'e tse'e makk vaandu:

—iYakmaja yakjaanchats ya'a ve'e y'ijtnit! iJe Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa ya'a ve'e juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx! ¹⁰ iKunuu'kx xa ve'e je kutojknun juu' ve'e miimp, je kutojknun juu' ve'e ve'em ijtp ax jo'n je nujjpit jáyuvamda David jye'e y'ijit! iYakmaja yakjaanchats je'e ve'e je Nte'yam y'ijtnit!

¹¹ Van'it tse'e je Jesús tyajki jem jerasaleenit kyajpun jootm jetse'e ñujkx jep maja tsaptaktaagujkp. Ax ku tse'e jep du'ixkujx, tã tse'e je it tyánayini vye'na, van'it tse'e ñujkx jem betániait kyajpun kajxm, jetse'e dumaadi je ñumakmejtsk ixpajkpatajk.

Ku je Jesús duko'oñukojtsi to'k je higo kup

(Mt. 21.18-19)

¹² Je ku'óxit tse'e choo'ndi jem betániait kyajpun kajxm; yu'oo'kjup tse'e vye'na je Jesús. ¹³ Ax ku tse'e du'ix to'k je higo kup juu' ve'e jékum jaty jets juu' ve'e aajyax ve'nip, van'it tse'e tyami jetse'e najkx du'ix pan jeme'e je tyajjm. Ax ku tse'e jye'y joma ve'e je higo kup, ka'a tse'e dutipaaty, tum je y'aajyi ve'e, kux ka'a ve'e du'aatsa vye'na. ¹⁴ Van'it tse'e je Jesús je higo kup dunuujmi:

—Ni je vin'ita tse'e mkoj'kta'minit.

Myótudu tse'e je y'ixpajkpatajk.

Ku je Jesús duyakvaach je maja tsaptajk

(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹⁵ Ku ve'e jye'ydi jem jerasaleenit kyajpun kajxm, van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptaktaagujkp jet-

se'e duvojppitsumkujx nujom pan pan jatye'e jep ajooydup atoo'ktup vye'na, jetse'e duyakkvippumpijtkujx je meen vinkukoopatatajk je myeesada jets je chuyjntkunda pan pan jatye'e dutoo'ktup je pak.
¹⁶ Ka'a tse'e je Jesus duyakkajjtidi je jayu jetse'e duvvit-sanaxtat duvitsutakadat je pyaamdik jep maja tsap-taktaagujkp. ¹⁷ Van'it tse'e duyak'ixpajkti jidu'um:
 —Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ve'e tse'e ats je ntajk y'ijtnit je tajk joma ve'e to'k ka'ajyji je jayu chapkats"; ax ve'emts miits ya'a ve'e tuxpaamdini ax jo'n "je aajntk joma ve'e je mee'tspa ñay'amokajada".
¹⁸ Ku ve'e du'amotunajxti je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta, van'it tse'e du-japayo'ydi vintsö ve'e je Jesus kuduyakjay'oo'kjidi; ax cha'kidup tse'e kux nujome'e je jayu atuva atöki dutuktaañ vintsö ve'e yak'ixpujk. ¹⁹ Ax tánayinup tse'e, jetse'e je Jesus chaa'n jem kajpun kajxm.

Ku je higo kup tyaatsni
 (Mt. 21.20-22)

²⁰ Ax je kujápit tse'e ñajxtinuva joma ve'e je higo kup, jetse'e du'ixti jets ta ve'e je kup tyaatsni je y'aa'ts paat.
²¹ Van'it tse'e je Pedro dujaa'myejts vintsö ve'e je Jesus vyaajñ, jetse'e dunuyjmi:
 —Yak'ixpajkpa, ixu je higo kup juu' ve'e mko'oñukojtsi, ta tse'e tyaatsni.
²² Van'it tse'e je Jesus y'atsaajv:
 —Jaanchjávada je Nte'yam, ²³ kux tyúvam atse'e nva'añ jets pan pane'e dunuyjmip ya kopk: "Ke'eku jets nay'apómaja jem maaxy najootm", ve'em tse'e tyónjut pan ka'a ve'e myejtsvinmá yem jya'vin kajxm jets ve'eme'e jyátut. ²⁴ Je'e kajxts atse'e nva'añ, pan ti ve'e m'amotudup ku ve'e mtsapkotsta, jaanchjávada jets tónjup je'e ve'e juu' ve'e m'amotudup. Ax tónjupts je'e ve'e.
²⁵ Ax ku tse'e mtsapkótstat, mee'kxjada tse'e je ty-ökin pan pan jatye'e mto'oxpajkjudup, ax ve'em tse'e mtökinmee'kxjuduvat je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm. ²⁶ Pan ka'a tse'e xtökinmee'kxta pan pan jatye'e mmutökintoojnjudup, nay ka'a tse'e mtökin-mee'kxjuduvat je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm.

Je kutojkun juu' ve'e je Jesus jyayejpp
 (Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

²⁷ Van'it tse'e vyimpijtti jem jerusaleenit kyajpun kajxm. Yo'yp tse'e je Jesus vye'na joma ve'e je maja tsaptajk, van'it tse'e vyinkutámijidi je tee'tajk je vyintsanda, je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta, maat je is-raeejlit je myújit jáyuda, ²⁸ jetse'e je Jesus du'amotutúvidi:
 —¿Pan tse'e tumna'muxju jets ya'a ve'e xtónut? ¿Pane'e ya kutojkun mmooyjup?
²⁹ Van'it tse'e je Jesus ña'muxjidi:
 —Nay ve'empats atse'e nvaampa jets atse'e x'at-soovduvat. Pan x'atsoovdupts atse'e, van'itts ats miitse'e nvaajnjuduvat pan ti kutojkun kajx ats ya'a ve'e ntun. ³⁰ ¿Pan tse'e je Juan je kutojkun mooyju jetse'e

je jayu duyaknapétut? ¿Je Nte'yame'e, ukpu je jayu ve'e? Vaajnjidikts ats.
³¹ Ax van'it tse'e dykojtsmojkti. Jidu'um tse'e ñavyaajniji:
 —¿Vintsöse'e kunva'numda? Pan va'numdup xa ve'e jets je Nte'yame'e mooyju je kutojkun, jidu'um tse'e xnuyjmimdat: "¿Tyajx tse'e xkajaanchja'vidi juu' ve'e je Juan kyojts?" ³² ¿Ukpu va'numdaps vine'e jets je jayu ve'e je kutojkun mooyju?
 Ax jidu'um tse'e ñavyaajniji kux cha'kidupe'e je nuy-may jayu je'e kajx ku ve'e dunuja'vidi jets nujome'e je jayu dujaanchja'vidi jets je Nte'yam je y'ayook kojtsna-jxa je'e ve'e je Yaknapajtpa Juan y'ijt. ³³ Je'e kajx tse'e je Jesus du'atssoovdi jets ka'a ve'e dunujávada pan pane'e je kutojkun mooyju je Juan jetse'e je jayu duyaknapétut.
 Van'it tse'e je Jesus y'atsaajv:
 —Ka'ats atse'e n'ava'nivat jets pan atse'e ya kutojkun xmooyp jets atse'e ve'em ntun.

Je ko'oy toompatajk tukmu'a'ixmojkin
 (Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

12 Van'it tse'e je Jesus dumukojtsti je jáyuda ya tukmu'a'ixmojkin maat:
 —To'k xa ve'e je jayu dupuyjm je tsaaydum kam, jetse'e duyaknaa'tujk, jetse'e je jot dupuyjm jep tsajaatp joma ve'e je tsaaydum yakvinmaa'kxut, jetse'e to'k je pats kajxm dupuyjm joma ve'e je chaaydum kam yaknu'ixat. Van'it tse'e je yoova toompatajk dutuk-maatkojtsmojkti pan vinxupe'e tyukkada'akjadat ku ve'e dupakmóktat je tsaaydum taajm. Van'it tse'e jékum ñujkx.
² Ku ve'e je tsaaydum tok aats dupaaty, van'it tse'e to'k je kyukátsiva dukejx joma ve'e je yoova toompa jetse'e du'amótuvut pan juu' ve'e tukkadaakjup.
³ Van'it tse'e je yoova toompa dumajtsti je kukátsiva jetse'e duvojpti; ve'emji tse'e duyakkvimpijttini. ⁴ Van'it tse'e je kam je vyintsán je viijnk kukátsiva dukejxnuva. Je'e tse'e chaka'tstu jetse'e je kyuvajk duyakxa'ajkidi, jetse'e dujomtoondi dutitoondi. ⁵ Van'it tse'e jado'k dukejxnuva. Ax je'e tse'e yak'oo'ktinu. Ax ve'em tse'e je viijnk kukátsiva dutoonduva: jem tse'e juu' ve'e vy-ojptu, jempa tse'e juu' ve'e yak'oo'ktu.
⁶ Ax jem tse'e je vintsán to'k je myajntk juu' ve'e ooy tyuntsajkp, je'e tse'e kyexpa tun ux'ookani joma ve'e je yoova toompada. Jetse'e vyaajñ: "Vyintsá'agadap xa ijk je'e vine'e ats ya n'ónuk." ⁷ Ku ve'e jyey joma ve'e je yoova toompada, van'it tse'e je yoova toompa ñavyaajniji: "Ya'a xa ve'e tukkadakkáxjup ya tsaaydum kam. Va'an duyak'oo'kumda jetse'e nje'eimdat ya tsaaydum kam." ⁸ Van'it tse'e dumajtsti jetse'e duyak'oo'kti. Yakpítsumdu ve'e joma ve'e je tsaaydum kam.
⁹ Van'it tse'e je Jesus y'amotutúvijidi:
 —¿Tise'e tyónup je tsaaydum kam je vyintsán? Jetse'e jyaa'kvaajñ:
 —Je'yap xa ve'e jetse'e je yoova toompa duyak-jay'oo'kkáxjadat jetse'e je viijnk yoova toompa dupámut.

¹⁰ Tã miits yã'ã ve'e xkotsta juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp:
 Je oy tsaaj juu' ve'e je pojtspatajk myasooktinu,
 je'e tse'e ojs yakpum joma ve'e dunuvinkopkikux je maja tsaptakpats.

¹¹ Je Maja Vintsán xa yã'ã ve'e dutoon,
 ax je maja atúvats yã'ã ve'e juu' ve'e n'ixumdup.
 Tã miits yã'ã ve'e xkotsta, ¿ve'em xaja?

¹² Ax jya'ixtidup tse'e vintsõ ve'e je Jesús kudumajtsti kux ñuja'vidupe'e jets je'e kajxta ve'e yã tukmu'a'ix-mojkin dukajts. Cha'kidupe'e je numay jayu, je'e kajx tse'e dukamajtsti, jetse'e ñajkxtini.

Je'e pane'e je kupa'mun yakmo'op
 (Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

¹³ Van'it tse'e yakkejxti je fariseotajkta maat je Herodes je jyáyuda joma ve'e je Jesús, jyayakton-tokiyuvaandu jyayakkajtstokiyuvaandu tse'e je Jesús jetse'e kuy'o'yixjidi vintsõ ve'e dunuxã'ãadat.

¹⁴ Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Yak'ixpajkpa, nnuja'vinup xa aatse'e jets tuve'e mits je mjáyuvín je mjoointykin jets ka'a mitse'e xtsã'ã-ga jetse'e x'avánat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, ka'a tse'e xvinmay pan vintsõ ve'e je jayu mkatsju, tyúvam mitse'e je jayu je Nte'yam jye'e xtuk'ix. ¿Yakjajtype'e uu'm je mpava'nunamda jetse'e je kupa'mun yakmo'ot je yakkutojkpa César, ukpu ka'a ve'e? ¿Nmõ'op aatse'e, ukpu ka'a aatse'e nmo'ot?

¹⁵ Ax ñuja'vip tse'e je Jesús vintsõ ve'e je ko'oy joot dujayepa, jetse'e ña'muxjidi:

—¿Tyajxts atse'e xkatsuvã'ãnda? Yakminda to'k je meen jets atse'e n'ixut.

¹⁶ Ku ve'e duyakñajxti je meen, van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Pan tse'e yam y'apamnax, jets pan tse'e yam xyaaj yukja'a?

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je yakkutojkpa César yã'ã ve'e jye'e.

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mo'odats je César juu' ve'e je César jye'eip, jets mooyduvats je Nte'yam juu' ve'e je Nte'yam jye'eip.
 Ku tse'e du'amotunajxti, atuva atoki tse'e tyaandi.

Ku je Jesús yak'amotutuvi pan joojntypajknvape'e je jayu
 (Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

¹⁸ Van'it tse'e je saduceotajk je Jesús dvinikutãmidi. (Je saduceotajk tse'e vaandup jets ka'a ve'e je oo'k-patajk y'ukjoojntypajktinuvat.) Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

¹⁹ —Yak'ixpajkpa, ve'eme'e je Moisés dujatyaajñ jets pan oo'kpe'e to'k je yaa'tyajk jetse'e je ñuda'ãx dumasa'ãk jetse'e ka'a pan y'ónuk, je oo'kpa je y'uts tse'e dupákup je ku'ãã'k ta'axtajk jetse'e je y'ónuk jyé-jat; ax je myuto'k mix ónuk tse'e taannup ax jo'n je y'a-jch je y'ónuk kuy'ijt jo'n. ²⁰ Ax nuvuxtojtyk tse'e y'ijtti je uts je ajch. Ta'ãxpajk tse'e je koop ónuk, van'it tse'e y'oo'kni, ka'a tse'e je ñuda'ãx je y'ónuk duyakjeji.

²¹ Van'it tse'e je myuto'k uts dupujk je ku'ãã'k ta'ax-tajk. Nay ka'ava tse'e je y'ónukta jyeji, jetse'e y'oo'knuva. Ax nay vanxúpyam tse'e jyajtpa je myumejtsk uts.

²² Ax va'an nuvuxtojtyk tse'e dupajkti je ta'axtajk; ka'a tse'e je y'ónukta jyeji, jetse'e y'oo'ktini. Ux'ook tse'e je ta'axtajk y'oo'knuva. ²³ Ax kuuk tse'e je oo'kpatajk jyoointypajktinuvat jado'k nax, ¿pánukts vine'e tyuva dunuda'ãxap je ta'axtajk?, kux va'an nuvuxtojtyke'e dupajkti.

²⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoovjidi:

—Mtoo'tókidup xa miitse'e kux ka'a ve'e xnujávada vintsõ ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'ãñ jets juu' ve'e o'y-ixjup je Nte'yam maat. ²⁵ Ku xa ve'e je oo'kpatajk jyoointypajktinuvat, ka'a tse'e je jayu y'ukyaa'vyajktinit ka'a tse'e je jayu y'uktã'ãxpajktinit, ve'em xa je'e ve'e y'ijttinit ax jo'n je ángeles juu' ve'e jem tsapjootm.

²⁶ Ax je'e tse'e ku ve'e je oo'kpatajk jyoointypajktinuvat, ta miitse'e xkotsta jep Kunuu'kx Jatyán kujxp juu' ve'e je Moisés jyaay, jep joma ve'e je Nte'yam myukoijt-sji jem ápit kup akojkm, ¿ve'em xaja? Jidu'um tse'e je Nte'yam vyaajñ: “XNte'yamidup atse'e je Abraham, je Isaac, maat je Jacob.” ²⁷ Je'e kajx tse'e, Nte'yamivapts je'e ve'e je jayu je Nte'yam pan pan jatye'e jaanchja'vi-jidu ku ve'e y'oo'ktini, ka'a tse'e je jyootta je jya'vinda y'ãã'ka, joojntykidupts je'e ve'eda. Ax ve'em tse'e, ooyts miitse'e mtuntoo'tókida.

Je pava'nun juu' ve'e dunumajikajxp
 (Mt. 22.34-40)

²⁸ Jem tse'e vye'na to'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa juu' ve'e du'amotunajx vintsõ ve'e ñavyaajnidi. Ku ve'e dunuja'vi jets oye'e je Jesús y'atsoovjidi, van'it tse'e je Jesús dvinikutãmí jetse'e du'amotutuvi:

—¿Juu's je'e ve'e je pava'nun juu' ve'e dunu-majikajxp?

²⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Je pava'nun juu' ve'e dunumajikajxp, yã'ats je'e ve'e: “Israeejlit jáyuda, amotunaxta. Je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, to'kjits je'e ve'e dunuMajaV-intsãna, ³⁰ jets mtsóktape'e je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, nujom ja'vin, nujom aaj nujom joot, nujom je mvinma'yun maat, jets nujom je mmaju maat.” ³¹ Je mumejtsk pava'nun, ve'em jatypats je'e ve'e. Jidu'um tse'e vya'ãñ: “Tsokta je mmujantãmda je mmutãktãmda ve'em ax jo'n viinm mnachókjada.” Ka'a xa ve'e jado'k je pava'nun juu' ve'e dunumájip ax jo'n yã mejtsk pava'nun.

³² Van'it tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpa ña'muxji:

—Yak'ixpajkpa, óyame'e tuxkats, tyúvam, kux to'kji xa ve'e je Nte'yam jets ka'a ve'e pan viijnk, je'eji ve'e to'k. ³³ Jets je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam yaktsókut nujom ja'vin, nujom aaj nujom joot, nujom je vinma'yun maat, jets nujom je maju maat, jets ku ve'e je jayu dutsak je myujantãm je myutãktãm ve'em ax jo'n viinm ñachakju, je'e tse'e nuyojk dunumájip jets ka'a ve'e nujom je tánuk yax juu' ve'e je Nte'yam yaktukv-intsa'kip jets nujom je viijnk yax juu' ve'e yaktóoyp jem yojxpejtun kajxm.

³⁴ Ax ku tse'e je Jesús dumotu jets oy yaxxone'e du'atsaajv, van'it tse'e dunujjimi:

—Ka'ats mitse'e xmujékuma je Nte'yam je kyuto-jkun.

Ax juu' tse'e je Jesús dutso'oxpajktup, ni pana tse'e kyoo'knayja'vijini jetse'e juu' dujaa'k'amotutúvat.

Je David je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo

(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

³⁵ Ku ve'e je Jesús je jayu duyak'ixpujk jep maja tsap-tujkp, van'it tse'e vyaajñ:

—¿Vintsos'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk vya'anda jets je David je'e ve'e je chaan je kyooj je Cristo?, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ³⁶ Je Espiritu Santo xa ve'e moojyju je David je vinma'yun ku ve'e je David vyaajñ:

Je Nte'yam xa ve'e dunujjimi ats je nMaja Vintsán: "Ajxtuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi namvaat atse'e nyakvintókida pan pan jatye'e mtso'oxpajkjudup."

³⁷ Jidujum tse'e je David vyaajñ jets je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo. Ax ve'em tse'e, va'ajts tse'e yaknuja-va jets ka je chaan je kyoojyap je'e ve'e je Cristo, je Myaja Vintsampa je'e ve'e.

Ax numay tse'e je jayu dutukxoojntkti ku ve'e du'amotunajxti.

Ku je Jesús duintso'y je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk

(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ku ve'e je Jesús je jayu duyak'ixpujk, jidujum tse'e vyaajñ:

—Yakkópkada ooy je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk kux mvin'aa'nuvaajnjudup miits je'e ve'e. Je'e xa ve'e dumividutuvaandup je yaajnit vit jetse'e dutsokta jetse'e yakkojtspo'o'kxtat je vintsá'kin maat jep maa'y jaatp.

³⁹ Tum je'e ve'e chojktup jetse'e dutuktsaanadat je tsujjntkun juu' ve'e tum oojyit jep tsaptujkp jets joma ve'e je maja kay je maja uu'k. ⁴⁰ Je tyajk paat tse'e dupajkjada juu' jatye'e y'ixtup jyajejptup je ku'aa'k ta'ax-tajk; ax jek tse'e chapkotsta, ve'em tse'e dukayaknyke'xnatakava'anda je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup. Je'e tse'e nuyojk je tsaachpaatun yakmo'odap.

Je yax juu' ve'e pyaam to'k je ku'aa'k ta'axtajk

(Lc. 21.1-4)

⁴¹ Tsujnip tse'e je Jesús vye'na jep maja tsaptujkp je-ja je yax apajkin vyinkujk. Jep tse'e du'ix vintso ve'e je jayu je meen dupamda. Ax numay tse'e je kumeen jayu juu' ve'e may je meen dupaamdup. ⁴² Van'it tse'e to'k je ayooova ku'aa'k ta'axtajk jye'y jetse'e dupujjm mejtsk je pi'k cobre meen. ⁴³ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dyaaxji jetse'e dunujjimi:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets nuyojk ya'a ve'e ya ayooova ku'aa'k ta'axtajk tudupum je yax jets ni ka'a ve'e nujom je viijnk jáyuda; ⁴⁴ kux je'eda, je'e je'e ve'e tudupamda juu' ve'e vinta'nuxjudup; ax ya ayooova, tats ya'a ve'e dupamkajxni je tyukjoojntykin.

Ku je Jesús du'ava'ni jets kutókiyupe'e je maja tsaptajk

(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

13 Ku ve'e je Jesús pyítsum vye'na jep maja tsap-tujkp, van'it tse'e nuto'k je y'ixpajkpa ña'muxji:

—iYak'ixpajkpa, ixu vintso ve'e ya tsaaj jets ya tajkta! ² Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿M'ixp ya'a ve'e ya mújit tajkta? Ni to'ka ya'a ve'e ya tsaaj kyoo'ktaannit nukavyet, nujom ya'a ve'e kyutokikajxnit.

Je nuja'vin juu' ve'e jéjap ku ve'e je itakax tyáminit

(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³ Van'it tse'e ñajxkti jem Olivos Kopk viindum. Jem tse'e je Jesús chuuna vye'na jem je maja tsaptajk myu'avinkojkm, van'it tse'e je Pedro maat je Santiago, je Juan jets je Andrés, je'e tse'e du'amotutúvidu je Jesús:

⁴ —Vaajnjk aats to'k aaj vin'it ya'a ve'e jyátut ñáxut jets ti nuja'vints aatse'e njayéup pan vin'it ya'a ve'e tyónjut.

⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Yakkópkada ooy ku ve'e pan mnunvin'aa'njadat, ⁶ kux míndape'e numay je jayu juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'e, jetse'e vya'andat: "Ats xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit." Ax numay tse'e yakvin'aa'ndat.

⁷ Ax ku tse'e xmótudat jets je atso'oxe'e toojnjup jets je atso'ox kats, ka'a tse'e mnavinma'yunmo'ojadat, kux nupaamdukani je'e ve'e jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut. Ax ka'anumts je'e ve'e jye'ya vye'nat je itakax, ⁸ kux najkxpe'e je jayu ñacho'oxpákjada to'k nación jets jado'k nación, to'k kutojkin jets jado'k kutojkin, jéjap tse'e je makx ojx may viijn, jéjivap tse'e je yooj. Ve'em tse'e je tsaachpaatun du'ukva'anut.

⁹ M'ny'ixjadapts miitse'eda, kux myakvóptape'e jep tsaptujkpta, myakvatsóvdap tse'e jeja je yakkutojka vyinkujkta kuxe'e ats xjaanchjávada. Jem tse'e je tuvakojsun xpámdat ats kajx. ¹⁰ Jajtyka'amáyupts je'e ve'e too'vajkp je oy kats je oy ayook vinxup to'k it to'k naxviijn. ¹¹ Ax kuts miitse'e myakmátstat jetse'e myakje'yajadat jeja je yakkutojka vyinkujkta, ka'ats miitse'e too'vajkp xvinnáydap ti ve'e mkótstap, ni ka'a tse'e xpayo'oydat vintso ve'e m'atsóvdap, je'ets miitse'e mkótstap juu' ve'e myakmo'odap van'it, kux ka'a ve'e xkotsta vye'nat je m'avintso vinma'yunda, je Espiritu Santo ve'e kótsup miits kajxta. ¹² Nuxa'ainup tse'e je jayu je y'uts jetse'e y'oo'kut kuxe'e ats xjaanchjáva, je ónyk tee', ñuxa'ainupts je'e ve'e je y'ónuk jetse'e y'oo'kut kuxe'e ats xjaanchjáva, jets je ónyk, ñuxa'aidinuvaps je'e ve'e je tyee' je tyaak jetse'e y'oo'ktat kuxe'e ats xjaanchjávada. ¹³ Nujom tse'e je jayu mmujot'aajnjdinit kuxe'e ats xjaanchjávada. Ax pan pan tse'e dumuténip je tsaachpaatun, je'e tse'e dujayejpnup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁴ Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Daniel, je'e tse'e du'ava'ni je'e pane'e je kunuu'kx it duyakvintsá'kin-

tókiyup. (Va'an dvinmótuvu pan pane'e nakakojtsp.) Ku miitse'e x'íxtat jets jem je'e ve'e y'it joma ve'e kya-paa'tyju, van'it tse'e pan pan jatye'e ve'nadap yaja judéait y'it jaat, va'an tse'e duke'ekta jetse'e ñajkxtat jem tonun viinm kopk viinm. ¹⁵ Jets pan pan jatye'e ve'nadap jem azotea ni'kxm, ka'a tse'e jep tyujkp y'uktajkidinit jetse'e ti duyakpítsumdat. ¹⁶ Pan pan jatye'e ve'niduvap jem kam jootm, ka'a tse'e dunuvimpíttat je vyit. ¹⁷ ¡Ayooon je'e ve'e je jyootta je ta'axtajkta juu' ve'e kanuva'ajtsap ve'nadap van'it jets pan pan jatye'e yak'onuktsi'tstup vye'nat! ¹⁸ Nutsapkotsta jetse'e ve'em kyatónjut ku ve'e je xox aats, ¹⁹ kux van'ite'e je jayu chaachpaa'ttat ve'em ax jo'n ni vin'it-na ve'em kyatunju ku ve'e ya it choo'ntk jets uxyam paat, jetse'e ni je vin'ita ve'em kyoo'ktoojninit. ²⁰ Ax ñupaajmtki tse'e je Maja Vintsán jetse'e duyakkónat je it ku ve'e je jayu chaachpaa'ttat. Pan kujyek xa ve'e je tsaachpaatun, ni pana tse'e kyatso'okut van'it. Ax ñupaajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e duyakkónat je it ku ve'e je jayu chaachpaa'ttat, yakkónapts je'e ve'e je jayu kajxta juu' ve'e vyinkoon.

²¹ Ax pan myaknuujmidup tse'e: "Íxta, uxyaja tse'e je Cristo", ukpu "Íxta, uxxim tse'e je Cristo", ka'a tse'e xjaanchjavadat. ²² Kux míndape'e juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'e, jets juu' ve'e natyijjadap je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpada, tyóndape'e je majin jets je mújit nuja'vin jetse'e je jayu dutukvin'aa'ndat, pan kuy'o'yixjada ve'e jetse'e dvin'aa'ndat pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoon. ²³ Ax mnay'íxadapts miitse'eda kux ta xa ats miitse'e ntukvinkótsada ku ve'e ka'anum ve'em tyunju kyatsju.

Vintso je Cristo myiinnuvat
(Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

²⁴ Ku ve'e ñaxut je tsaachpaatun, tun jatyi tse'e je aampa xaaj vyinkoo'tsat, ka'a tse'e je aampa po'o y'uk'aannuvat, ²⁵ kustákadape'e je maatsa, jets je makkin juu' ve'e ya tsajmit it, xyituyo'oyuups je'e ve'e je Nte'yam. ²⁶ Van'itts atse'e x'íxtat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, jets jem atse'e nkada'aky vinuts jootm ooy je kutojkun maat jets je majin maat. ²⁷ Van'itts atse'e nkéxut je n'aangelestajk jetse'e duyaknay'amokajadat je jayu juu' atse'e nvinkoon vinxup to'k it to'k naxviijn jets je vaat joma ve'e ya tsajmit it kyukaxa.

²⁸ Íxta je higo kup. Ku ve'e je y'axén y'a'onuktaka jetse'e je y'aajy pyítsumnuva, mnuja'viduups miits je'e ve'e jets támáni ve'e je xakopk. ²⁹ Nay ve'empa tse'e ku ve'e x'íxtat jets toojnup kojtsjupe'e juu' atse'e nkajtsp, nujavadats jets támáni je'e ve'e vye'nat ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax. ³⁰ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets nujom ya'a ve'e tyónjut kyótsjut namka'ana ve'e y'oo'kkáxta vye'nat je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup. ³¹ Káxup náxup tse'e ya tsajmit it jets ya naxviijnit it; ax ats je nkats je n'ayook, ni je vin'í-tats je'e ve'e kyapaa'náxut.

³² Ka'a tse'e je jayu dunujávada vin'ite'e je xaaj dupaa'tut ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, ni je aangelesa

tse'e juu' ve'e jem tsapjootm, ni átsats je'e ve'e nkanuja'viva, ats, je Nte'yam je y'Onuk, je Dios Tee'ji ve'e dunuja'vip.

³³ Nay'íxjada, nakyujoojntykajada, tsapkotsta, kux ka'a ve'e ti nuja'vin vin'it atse'e nmiinnuvat jado'k nax. ³⁴ Ve'em xa atse'e nmiinnuvat ax jo'n to'k je kutajk juu' ve'e jékum najkxp jetse'e je tyajk dumasa'ak, je tyoom-patajk dutukkataka ti ve'e nuto'k jatye tyóndap, jetse'e je y'ix'ijtpa dutukpava'añ jetse'e ñakyujoojntykajat. ³⁵ Nakyujoojntykajada miits, kux ka'a ve'e xnujávada vin'it atse'e nmiinnuvat. Ve'emts atse'e nmiinnuvat ax jo'n to'k je kutajk ku ve'e jyey'ni tánani, ukpu tso'm jo'n, ukpu je tseev ayaaxp, ukpu ku ve'e ya it jyajtykuvaanni. ³⁶ Nakyujoojntykajada, ve'emts ats miitse'e manaxy nkapaa'ttat ku atse'e tun to'mayji nmiinnuvat. ³⁷ Juu'ts ats miitse'e nvaajnjidup, anañujoma je jayu kajxpatsts je'e ve'e, nakyujoojntykajada.

Ku je israeejit jayu dukojtsmojkti jetse'e je Jesús dumátstat

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

14 Jamejtsxaaj tse'e dukapaa'ty vye'na je pascua xaaj, van'it ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat. Ax y'ixtidup tse'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk vintso ve'e je Jesús dumátstat je taay maat jetse'e duyak-jay'oo'kjadat. ² Jetse'e ñavya'anjada:

—Ka'a tse'e nmaajsumdat ku ve'e je xaaj tyunju vye'nat kux ku ve'e je numay jayu yoojmuktat y'ajxuktat.

To'k je ta'axtajk dupaajmji je pa'ajk xoo'kpa naaj je Jesús

(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³ Jem tse'e betániait kyajpun kajxm je Jesús vye'na jem je Simón tyak'am, je'e juu' ve'e leprapajkup y'ijt. Kaayp tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e jyey' to'k je ta'axtajk maat to'k je poo'p tsaaj apajkin juu' ve'e tum je nardo pa'ajk xoo'kpa naaj dumaat juu' ve'e tsóvax aa'k. Van'it tse'e dupu'uj je poo'p tsaaj apajkin jetse'e je Jesús dutukxakteejmukkujx. ⁴ Ax jem tse'e je jayu juu' ve'e duk'o'oyja'vidu juu' je'e ve'e tyoon, jetse'e ñavyaajnjidi:

—¿Tyajxts ya'a ve'e koojyji duyakvintoki ya pa'ajk xoo'kpa naaj? ⁵ Kuyaktaa'k xa ya'a ve'e ax jo'n je meen juu' ve'e to'k joojnt numutún jetse'e je ayooova jayu yakmoogynit.

Ax myujotma'ttu tse'e je ta'axtajk.

⁶ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Maso'okta. ¿Tyajxse'e xvinma'yunmo'oda ya ta'ax-tajk? Oy xa je'e ve'e juu' ats ya'a ve'e tuxtuujnja. ⁷ M'ít-tap xa miitse'e xa'ma maat je ayooova jayu, jets pan vin'ite'e xtsokta, m'o'yixjadap tse'e jetse'e oy xtoojnja-dat; ax ka'ats atse'e xa'ma n'uk'ijtnit miits maatta. ⁸ Ta ve'e ya ta'axtajk dutún vinxupe'e tuy'o'yixju, ta ya'a ve'e myin jets atse'e tuxtuknutem ya pa'ajk xoo'kpa naaj ats je nnujnextajkin. ⁹ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets pan joma ve'e yaktukka'amáy je oy kats je oy ayook vinxup to'k it to'k naxviijn, yakkojtsapts je'e ve'e juu'

ats ya'a ve'e ya ta'axtajk tuxtuujnja, ve'em tse'e yak-tukjaa'myejtsnit.

Ku je Judas maat je tee'tajk je vyintsanda dukojtsmojkti

(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

¹⁰ Van'it tse'e ñujkx je Judas Iscariote, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu, je'e tse'e ojs dumaatnakyótsjada je tee'tajk je vyintsanda pan vintso ve'e dupámüt je Jesús jem je'e kya'mda.

¹¹ Ku ve'e je tee'tajk je vyintsán du'amotunajxti, ooy tse'e tyunxoogntkti jetse'e dutukvinva'nidi jets myo'q-dape'e je meen. Van'it tse'e je Judas du'ixti'ukvaajñ vintso ve'e y'óyat jetse'e je Jesús dupámüt jem je'e kya'mda.

Je Maja Vintsán je y'a'ox

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹² Ku ve'e je muto'k xaaj dupaaty ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat jetse'e yakju'kx je carnero juu' ve'e yak'oo'ktup pascua xaaj, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—¿Jómase'e xtsak jets aatse'e najkx nyak'oya jetse'e nyaknajxumdat je pascua xaaj a'ox?

¹³ Van'it tse'e je Jesús numejtsk je y'ixpajkpatajk dukejx jetse'e dunujjimi:

—Najkxta jem kajpun kajxm. Jem tse'e xmaat-navyaa'tjadat to'k je yaa'tyajk juu' ve'e to'k tsiv je naaj dupavijtsp. Je'e tse'e mpanajxtap. ¹⁴ Pan joma tujkts je'e ve'e tyaka, naajmada je kutajk: "Je Yak'ixpajkpa ve'e vaamp: ¿Joma ve'e je it joma atse'e ntuk-maatyaknáxtat je n'ixpajkpatajk je pascua xaaj a'ox?"

¹⁵ Van'it tse'e mtuk'ixjadat to'k je maja cuarto juu' ve'e jep mumejtsk nukavyet kujxp, joma ve'e pu'uk avaada. Jep tse'e x'apaamdükadat je a'ox.

¹⁶ Van'it tse'e je y'ixpajkpa ñajkxti jetse'e jye'ydi jem kajpun kajxm, jetse'e dypaatti ax jo'n je Jesús ña'-muxjidi. Jetse'e du'apaajmtkidi je pascua xaaj a'ox.

¹⁷ Ku ve'e je it cho'oini, van'it tse'e je Jesús jye'y maat je ñumakmejtsk ixpajkpatajk. ¹⁸ Van'it tse'e y'ajxtkti kaayva. Kaaydup tse'e vye'nada, van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets nuto'ke'e miitsta juu' ve'e úxyam je kyá'aj dupaamp yam plato jootm ats maat, je'ets je'e ve'e juu' atse'e xpámup jem je jayu kyá'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

¹⁹ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk chaachvinmapyajkti jetse'e to'k jado'k je Jesús du'amotutúvidi:

—¿Ats je'e vine'e?

²⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Juu' ve'e numakmejtsk miitsta, nuto'kts je'e ve'e juu' atse'e xpámup jem je jayu kyá'm juu' atse'e xtso'oxpajktup, nmaatkaaypts ats je'e ve'e úxyam.

²¹ Ax je'emts atse'e mpanujkxp je too' juu' ve'e javyet ijtp ats kajx jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamdüka Ijtp. ¿Ax ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' atse'e xpámup jem je jayu kyá'm juu' atse'e

xtso'oxpajktup! Nuyojk oy tse'e kuy'ijtuxji je jayu ku ve'e kúkyake'x.

²² Kaaydup tse'e vye'nada, jetse'e je Jesús je tsapkaaky dukajñ, je Nte'yam dukukojtsji, jetse'e dutojk-va'kxy, jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e vyaajñ:

—Ya'a je'e ve'e ats je nni'kx je nkokp.

²³ Van'it tse'e dukoompa je tuk'a'ooguin, jetse'e je Nte'yam dukukojtsji, jetse'e dumoojy je y'ixpajkpatajk. Ax anañujómats je'e ve'e du'ookti. ²⁴ Van'it tse'e dunujjimi:

—Ya'a je'e ve'e ats je nnuu'pun. Kux ku atse'e n'oo'kut, nyaktaajjadapts ats miitse'e je nam kojtsán. Je numay jayu atse'e nku'oo'kap. ²⁵ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a atse'e n'uk'ooknit je tsaaydum pa'ajk naaj, van'itnume'e ku atse'e n'oo'kut je ñam je'e jem je Nte'yam kyutojkun jootm.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Pedro ve'e kanatyukpájkup

(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

²⁶ Van'it tse'e to'k je uv du'aavdi jetse'e ñajkxti jem Olivos Kopk viindum. ²⁷ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunujjimi:

—Nujom xa ats miitse'e xmaso'oktat úxyam ya tsooj, kux jidu'ume'e javyet y'it jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Nyak'oo'kup xa atse'e je carnero vinténiva jetse'e je carnero y'anomva'kxtat." ²⁸ Ax kuts atse'e njoojntypajknuvat, najkxuups atse'e jem galiléait y'it jootm; ux'ookts miitse'e jem mje'yadat.

²⁹ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Mjamaso'okjada ve'e anañujoma, ka'ats ats mitse'e nmaso'okut.

³⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma jets úxyam ya tsooj, ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat mejtsk nax, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.

³¹ Ax nuyojk ma'kk tse'e je Pedro jyaa'kvaajñ:

—Kunja'aa'k xa atse'e mits maat, ka'ats ats mitse'e nkanatyukpájkut.

Tum ve'em tse'e vyaanduva nujom je myu'ixpajkpatajk.

Ku je Jesús chapkajts jep Getsemaní

(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

³² Je'ydu tse'e joma ve'e je it duxaaja Getsemaní, jetse'e je Jesús dunujjimi je y'ixpajkpatajk:

—Tsaanada yaja namvaat atse'e najkx ntsapkaats.

³³ Van'it tse'e du'vaajv je Pedro maat je Santiago jets je Juan. Van'it tse'e je Jesús chaachvinmapyujk jetse'e ooy tyunnavyinma'yunmoojiji.

³⁴ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tsaachvinmaayp tse'e ats ya njoot ya nja'vin oo'kun am paat. Tanda yaja jets nakyujoojntykajada.

³⁵ Van'it tse'e je Jesús javve'n jyaa'knujkx jetse'e je vyijin je y'aaj dutukpaaty je naax, jetse'e je Nte'yam dumunoo'kxtk pan kuy'óyame'e jetse'e kúkyatsaach-paa'ty. ³⁶ Jidu'um tse'e chapkajts:

—Tata, nujom xa mitse'e juu' jaty m'õ'yixkúxju, kadi xyakjaty jets atse'e xtukkada'akut ya tsaachpaatun; ax ka je'ep tse'e mtónup juu' atse'e ntsajkp, je'e ve'e mtónup juu' mitse'e mtsajkp.

³⁷ Van'it tse'e je Jesús vyimpjijt joma ve'e je y'ixpajk-patajk; maadup tse'e dypaatti. Van'it tse'e je Pedro dunujjimi:

—Simón, zmmaap mits je'e ve'e? zKa'a ve'e tum'õ'y-ixju jetse'e otyo'k hora joojntyk kum'it? ³⁸ Nakyujoojntykajada jets tsapkotsta jetse'e mkaka'adat jep tokin jaatp. Je jayu je jyoot je jya'vin, chajkpts je'e ve'e jetse'e dytónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ax ayonuk-tákats je'e ve'e je jayu je ñi'kx je kyopk.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús ñajknuxva tsapkojtspa, nay vanxúpyjam tse'e chapkajts. ⁴⁰ Ku ve'e vyimpjijt nuva, maadupjyam tse'e dypaattinuva jado'k nax kux makke'e je tsooj tyumpaattjidini. Ax ka'a tse'e dunujá-vada vintso ve'e du'atsóvdat. ⁴¹ Van'it tse'e ñajknuxva tsapkojtspa mutoojk nax. Ku ve'e vyimpjijt nuva, van'it tse'e dunujjimidinuva:

—zMaadup mpoõ'kxtupna ve'e? Tã xa ve'e je tiempo dypaatti jets atse'e nyakpámut jem je tókinax jayu kyá'mda, ats, je Jayu Juu' ve'e Nypaamduka Ijtp. ⁴² Poj-tukta jets duja'mda. Jeja xa ve'e myejsni juu' atse'e xpámup jem je jayu kyá'mda juu' atse'e xtso'oxpajkt-up.

Ku je Jesús yakmajch

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴³ Kojtspna tse'e je Jesús vye'na ku ve'e je Judas jye'y, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numak-mejtsk ijttu. Ax je'e maat tse'e numay je jayu je yajkxy tsojx maat jets je kup maat; je tee'tajk je vyintsanda, je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta, maat je israeejlit je myújit jáyuda, je'ets je'e ve'e kejjjudup. ⁴⁴ Je Judas juu' ve'e je Jesús jem je jayu kyá'm dypaamnup, myooydu tse'e je nuja'vin vintso ve'e dunujávatat pan pan je'e ve'e je Jesús, ax ve'em tse'e dytónut ax jo'n je jayu je myujayu ooy dütuntsak. Jidu'um tse'e dunujjimi:

—Pan pants atse'e ntsuu'kxp, je'ets je'e ve'e, matsta jets yaknajkxta. Ooy tse'e xtun'ixtat ku ve'e mkakek-va'atsjadat.

⁴⁵ Kojtspna tse'e je Judas vye'na, van'it tse'e je Jesús dunujje'y jetse'e dunujjimi:

—Yak'ixpajkpa.

Van'it tse'e dutsuu'kx. ⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús yakmajch.

⁴⁷ Van'it tse'e to'k juu' ve'e jem ténip, je'e tse'e duyapítsum je yajkxy tsojx jetse'e dukuspojxi to'k ado'om je tyaatsk juu' ve'e dutoojnjp je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta.

⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús je jayu dunujjimi:

—zVe'em ats miitse'e xnuminda je yajkxy tsojx maat jets je kup maat, jets atse'e xmátstat ax jo'n atse'e je mee'tspa kun'ijt? ⁴⁹ Jóvum xaaj xa atse'e tun'it miits maatta ku atse'e je jayu tynyak'ixpuk jep maja tsaptujkp, ka'ats atse'e xmajtsti van'it. Je'e kajxts ya'a ve'e

jidu'um jyaty jetse'e tyónjut kyótsjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp.

⁵⁰ Van'it tse'e to'k ka'ajyji je y'ixpajkpatajk kyukeekji-di, naaydum tse'e duyaktaandi.

To'k je mootsk ónuk juu' ve'e keeknu

⁵¹ Ax jem tse'e vye'na to'k je mootsk ónuk juu' ve'e je Jesús dypa'ux'ookip, je sávana kákvapji, jetse'e yakmajch. ⁵² Van'itts je'e ve'e dumasaak je sávana jetse'e kyeeek nuva'ajts axva'ajts.

Ku je Jesús dvinteni pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵³ Van'it tse'e duyaknajkxti je Jesús joma ve'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. Jetse'e ñay'amojkikajxidi je tee'tajk je vyintsanda, je israeejlit je myújit jáyuda, maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta.

⁵⁴ Jékum tse'e je Pedro pya'ux'ookaja. Paje'yjuts je'e ve'e je Pedro jep je tee' tyaagujkp, je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. Van'it tse'e je Pedro y'ajxtk xaampa maat je tsaptakmutoompatajk.

⁵⁵ Je tee'tajk je vyintsanda maat nujom pan pan jatye'e dunumájidup jep tsaptujkp, y'ixtidupts je'e ve'e vintso ve'e je Jesús duyakjay'oo'kjadat. Ax ka'a tse'e dumutaayvaa'tta. ⁵⁶ Numay tse'e y'ijtti pan pan jatye'e je Jesús dunuvampejtta, ax ka'a tse'e ñay'akeegaja juu' ve'e kyojtstup to'k jado'k. ⁵⁷ Ax jem tse'e juu' ve'e ténidup jetse'e je Jesús dunuvampejtti jidu'um:

⁵⁸ —Nmõtu xa aatse'e ku ve'e jidu'um vya'añ: “Nyakkutókiyup xa ats ya'a ve'e ya maja tsaptajk juu' ve'e jayu pum; toojk xaajts atse'e mpaamnuvat juu' ve'e ka jayu púmap.”

⁵⁹ Ax ni ve'ema tse'e kyanay'akeegaja juu' ve'e kyojtstup.

⁶⁰ Van'it tse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e teni jeja je jayu vyinkujk jetse'e du'amotutuvi je Jesús:

—zNi vinxupa tse'e mkah'atsav? zVintso tse'e mkanakyukatsju ku ve'e myaknu'aa'na?

⁶¹ Ax amã'at tse'e je Jesús tyaajñ, ni vinxupa ve'e kyah'atsaajv. Van'it tse'e je tee' y'amotutúvijnuva:

—zMits je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je Kunuu'kx Nte'yam je y'Onuk?

⁶² Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ats, je Jayu Juu' ve'e Nypaamduka Ijtp. M'ixtapt miitse'e ku atse'e ntsaanat jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi, je'e juu' ve'e nujom duká'mikajxp, x'ixtuvapts ats miitse'e ku atse'e jem tsapjootm nkada'akut jem vínuts jootm.

⁶³ Van'it tse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e je vyit natyuknu'kaa'tsvaatsju, je'e ve'e duyaknuké'xnatajkip jets kyó'oyja'vipe'e, jetse'e vyaajñ:

—zTyajxts uu'me'e njaa'ktsojkkumdat pane'e dux'ixtu dumótudu juu' ve'e tyoon kyojts ka óyap? ⁶⁴ Tã xa ve'e

x'amotunaxta vintso ve'e je Nte'yam d'vinkojtspét.
¿Vintsose'e xpayo'oyda?

Ax nujomda tse'e je oo'kun je Jesús dutuknuva'nidi.

⁶⁵ Van'it tse'e dunútsójididi jetse'e d'vintsoomdi, jetse'e d'utsii'kti, jetse'e dunúujmidi:

—Nukótsuts n'it pane'e tumtsii'kju.

Van'it tse'e je tsaptakmutoompatajk vyimpa'kxjidi jyapa'kxjidi.

Ku je Pedro dukanatyukpajkji je Jesús

(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Ax ava't tso tse'e je Pedro vye'na jep taagujkp, jetse'e to'k je jajtspa ñuje'yji, je tee'ts je'e ve'e jyajtsjip vye'na juu' ve'e dunúvintsanikajxp je tee'tajkta, ⁶⁷ jetse'e d'ix jets jeme'e je Pedro dumaaxámy je tsaptakmutoompatajkta. Ku ve'e d'vin'ix, van'it tse'e dunúujmi:

—Mmaatvíttap xa mits ya'a ve'e tuy'it ya Jesús, ya nazaréit jayu.

⁶⁸ Van'it tse'e je Pedro dukanatyukpajkji. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ats ya'a ve'e n'ixa, ni ka'ats atse'e nnujava pan ti mitse'e mkajtsp.

Van'it tse'e je Pedro ñujkx joma ve'e je zaguán, jetse'e je na'atseev y'ayaaxy. ⁶⁹ Van'it tse'e je jajtspa je Pedro d'ixnuva jetse'e dunúujmi je jáyuda juu' ve'e jep ve'nidup:

—Je'e xa ya'a ve'e nuto'k juu' ve'e xi Jesús dumaatvíttap tuy'it.

⁷⁰ Van'it tse'e je Pedro je Jesús dukanatyukpajkinuva. Jetse'e vee'n je it ñajxy jetse'e je'e juu' ve'e jep ténidup, je'e tse'e dunúujmikojtinuva je Pedro:

—Tyúvam xa ve'e jets ya'a jyáyuva mitse'e kux galiléait jayu mitse'e, nay ve'em tse'e je mkojtsun.

⁷¹ Van'it tse'e je Pedro y'atsajv:

—Y'ixp xa ve'e je Nte'yam jets ka'a atse'e ntaaya. Ñuja'vinuups je'e ve'e jets ko'oy nukotsa atse'e ntaannit pan ka'a atse'e tyuva juu' nkats. Ka'a xa ats ya'a ve'e xi jayu n'ixa juu' miitse'e mtijtup.

⁷² Van'it tse'e mumejtsk nax je na'atseev y'ayaaxy. Van'it tse'e je Pedro d'ujaa'myejts vintso ve'e je Jesús ña'muxji ku ve'e vyaajñ: "Ka'anum tse'e je na'atseev y'ayaaxy vye'nat mejtsk nax, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat." Ax je'e tse'e je Pedro vyinmaay jetse'e yaaxy.

Ku je Jesús je Pilato d'vinteni

(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

15 Ax tun japyji tse'e je tee'tajk je vyintsanda dukojtsmojkti maat je israeejlit je myújit jáyuda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta jets nujom juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. Van'it tse'e je Jesús tsum d'uyaknajkxti jetse'e jem je Pilato kya'm dupaamdi. ² Van'it tse'e je Pilato d'amo'tutuvi je Jesús:

—¿Mitse'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?

Van'it tse'e y'atsajv:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats.

³ Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsán ñuxa'ajidi jetse'e ñuvampejtjidi may viijn. ⁴ Van'it tse'e je Pilato je Jesús d'amo'tutuvinuva:

—¿Ni vinxupa ve'e mkah'atsav? Ixu vinxupji ti jaty myaktuknuxa'aa.

⁵ Ax ka'a tse'e je Jesús jyaa'k'atsajv, je'e kajx tse'e je Pilato atuva atoki tyaanni.

Ku je Jesús je y'oo'kun kyutujk

(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

⁶ Ax vimpaascua xaj tse'e je Pilato d'umasa'ak y'ijt to'k je poxuntakjaju, jyapana pan pane'e je jayu y'amótudup. ⁷ Jep tse'e vye'na poxuntuujkp to'k je jayu juu' ve'e Barrabás duxaj maat je myujatyoo'da, je'e kajx ku ve'e je jayu d'uyak'oo'kti ku ve'e dunupojtykti je yakkutojkpa. ⁸ Van'it tse'e je numay jayu je Pilato d'nyuje'ydi jetse'e d'amo'tudi jetse'e d'ónut juu' ve'e tyuump vinjoojnt. ⁹ Van'it tse'e je Pilato je numay jayu d'amo'tutuvi:

—¿Mtsojktupe'e jets ats miitse'e nmasookjadat ya Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?

¹⁰ Je'e kajxts je'e ve'e ve'em vyaajñ kux je Jesuuse'e myaso'okuvaampy, ñuja'vip je'e ve'e jets je ejkun kajxe'e je tee'tajk je vyintsán dupaamdi je Jesús jem je'e kya'm. ¹¹ Ax je tee'tajk je vyintsanda tse'e d'akojsidu je numay jayu jets ñojk'óye'e d'amo'tudat jetse'e je Barrabás yakmasookjadat. ¹² Van'it tse'e je Pilato y'amotutúvjinuva:

—¿Ax vintso tse'e xtsokta jets atse'e ntónut maat je'e juu' ve'e mtijtup Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?

¹³ Van'it tse'e y'aa'mitaakti:

—¡Yakcruuzpétu!

¹⁴ Van'it tse'e je Pilato je numay jayu dunúujmi:

—¿Tyajxse'e? ¿Ti ka óyap ya'a ve'e tudutún?

Van'it tse'e je numay jayu tyunjaa'k'aa'mitaaktinuva:

—¡Yakcruuzpétu!

¹⁵ Kux tse'e je Pilato oy ñaajktanuva'añju maat je numay jayu, je'e kajx tse'e je Barrabás d'umasa'ak. Van'it tse'e je Jesús d'uyakjavoyjpi maat je po'o vojpun je pojxun japtsum, jetse'e je jyayu dutukkatajki jetse'e d'uyakcruuzpéttat.

¹⁶ Van'it tse'e je tojpatajk je Jesús d'uyaknajkxti je ja jado'k tujk joma ve'e ñamyáyjada, jetse'e d'uyaxmojkkajxti je tojpatajk juu' jatye'e jem ve'nidu. ¹⁷ Van'it tse'e je tso'oimk vit dutukxoxti je Jesús, jetse'e to'k je ápit ta'aky dupaamdi je corona jo'n, jetse'e dutukxakjeejnukti jem je Jesús kyuvajkm. Ve'em tse'e d'ujatijti jets vyintsá'kidupe'e je yakkutojkpa. ¹⁸ Van'it tse'e jidu'um dukojtspoo'kxti:

—¡Yakmaja mitse'e m'ijtnit, Israeejlit Jayu Yakkutojkpa!

¹⁹ Jetse'e dutukxakjo'pukti to'k je kapy jetse'e dunútsójididi, jetse'e d'vinkoxkténidi. ²⁰ Ax ku tse'e dunúxikkajxti dutukxikkajxti, van'it tse'e dupajkidini je tso'oimk vit jetse'e dutukxoxtini je vyitam. Van'it tse'e d'uyaknajkxti cruuzpejtpa.

Ku je Jesús cryuuzpejt

(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

²¹ Jeja tse'e too' aajy vye'nada, van'it tse'e to'k je jayu jem ñajxy, jeme'e kam jootm cha'a'n, Simón je'e ve'e xyaa, ciréneit jayu, je Alejandro jets je Rufo je tyee'. Je'e tse'e y'akee'yidu jetse'e dupakaajjyat je Jesús je cryuuz.

²² Van'it tse'e je Jesús duyaknajxkti joma ve'e je it duxaaaja Gólgota. (Jidu'umts je'e ve'e kyatsapitsum je Gólgota, Kuxútum.) ²³ Van'it tse'e dumoooydi je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e je tsoojy dumaat jetse'e dukamakjávát je tsaachto'nun; ax ka'a tse'e je Jesús du'uuk. ²⁴ Távani tse'e duyakcruuzpétta vye'na, van'it tse'e je tojpatajk duyakva'kxti je Jesús je vyit; ñukoo'yidupe'e jetse'e du'ixtat pan juu' ve'e tukka-da'akjadap nuto'k jaty.

²⁵ Taaxtojtyk yaaxp tse'e vye'na ku ve'e je Jesús duyakcruuzpejtti. ²⁶ Van'it tse'e dupaamdi to'k je jatyán juu' ve'e du'ava'nip pan ti ve'e kyuvejtp. Jidu'um tse'e je jatyán vya'añ: "Yá'a xa ve'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa." ²⁷ Yakcruuzpejtjuva tse'e je'e maat numejtsk je mee'tspa, to'k jeja y'aka'yun pa'ayi jets jado'k jeja y'anajapa'ayi. ²⁸ Van'it tse'e tyoojnji je Kunuu'kx jatyán juu' ve'e vaamp: "Ve'eme'e yakpuujm ax jo'n je maja tokin kudutuujn." Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁹ Jets pan pan jatye'e najxtu, je'e tse'e je Jesús dvinxoo'jtspejtup jetse'e je kyuvajk dvinvuyoyda, jetse'e dunuujmidi:

—¿Ka mítsape'e mtunvaan jets myakkutókiyupe'e je Nte'yam je myaja tsaptajk jetse'e toojk xaaj xpaamnuvat? ³⁰ Naajktso'okjuts n'it jets vánuku jem cruz kajxm.

³¹ Nuxiikjuduva tukxiikjuduva tse'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk. Jidu'um tse'e ñavyaajniji:

—Yaktsook xa ya'a ve'e je viijnk jayu; ka'a tse'e y'o'yixju jetse'e viinm ñaajktso'okjut. ³² Yá'a juu' ve'e natyijup Cristo, je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa, va'an ya'a du-naajkváñukju jem cruz kajxm jets aatse'e n'ixut, van'itts aatse'e njaanchjávát —jidu'um tse'e ñavyaajniji.

Je'e paat tse'e vinkojtspejtjuduva juu' ve'e je Jesús myaactcruuzpejtju.

Ku je Jesús y'oo'kni

(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

³³ Ku ve'e kujk xaaj dupaaty, van'it tse'e nujom je it je naax kyoo'tsi. Toojk yaaxp paat tse'e y'ijt koo'ts. ³⁴ Toojk yaaxp tse'e vye'na jetse'e makx je Jesús kyajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ax jidu'umts ya'a ve'e kyatsapitsum, ats je nNte'yam, ats je nNte'yam, ¿tyajxts ats mitse'e xmasa'ak?)

³⁵ Jem tse'e vye'nada juu' ve'e du'amotunajxtu, je'e tse'e vaandu:

—Mótuda, je Elíastam xa ve'e yaaxjip.

³⁶ Van'it tse'e nuto'k ñuujm jetse'e ojts to'k je tukna'oktaatsun duyakxaa'k maat je tsaaydum pa'ajk

na'ook, jetse'e dupuujm jem kapy jajm, jetse'e duktur'atiji jetse'e je Jesús dvinxoo'tsut. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Va'an du'ixumda pan miimpe'e je Elías yakváñukju.

³⁷ Van'it tse'e je Jesús makx kyajts jetse'e je jya'vin tyukvaatsji. ³⁸ Je atatyok juu' ve'e jep maja tsaptujkp tuk'atatyok je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat, viinm tse'e kyaa'tsva'kxy kajojk, ayojk ava't.

³⁹ Ax jem tse'e je Jesús vyinténaja vye'na to'k je tojpa juu' ve'e dunvintsánip numókupx je tojpatajk. Ku ve'e je tojpatajk je vyintsán du'ix vintso ve'e je Jesús makx kyajts jetse'e y'aa'k, van'it tse'e vyaajñ:

—Tyúvamdám xa ve'e jets je Nte'yam ya'a ve'e je y'Onuk tuy'it.

⁴⁰ Ax jem tse'e vye'niduva je ta'axtajk juu' ve'e jékum jaty taandu jetse'e du'ixti juu' ve'e toojnju kojtsju. Jem tse'e je María Magdalena jets je Salomé, jempa tse'e je María juu' ve'e je mootsk Santiago jets je José je tyaak.

⁴¹ Ax ya'a tse'e dupanajxktu je Jesús ku ve'e jem Galilea vye'na jetse'e je putajkin dumoooydi. Je'e maat tse'e numay je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús dumaatvimpejtju jem jerusaleenit kyajpun kajxm.

Ku je Jesús ñaxtajki

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁴² Tánani tse'e je it vye'na ku ve'e je poo'kxtkun xaaj du'apaajmtkidini, ⁴³ van'it tse'e je José je jyoot je jya'vin dumakpuujm jetse'e ojts du'ix je Pilato jetse'e du'amotu je Jesús je ñi'kx je kyopk. Arimatéait jayu je'e ve'e y'ijt je José, vintsa'kijidup je'e ve'e y'ijt je jayu juu' ve'e dunumájiduvap jep tsaptujkp, je'e tse'e du'a'ixpa ku ve'e je jayu y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm.

⁴⁴ Atuva atoki tse'e je Pilato dutuktaajñ ku ve'e dumotu jets ta ve'e je Jesús y'aa'k. Van'it tse'e duyaaxji je tojpa juu' ve'e dunvintsánip numókupx je tojpatajk jetse'e du'amotutuvi pan ve'emame'e. ⁴⁵ Ku ve'e duvaajniji, van'it tse'e je Pilato duyakjajty jetse'e je José duyaktso'nnit je Jesús je ñi'kx je kyopk. ⁴⁶ Van'it tse'e je José dujooy to'k je maja vit, jetse'e duyakvajntkni jem cruz kajxm je Jesús je ñi'kx je kyopk. Van'it tse'e dukturvimpitni je vit, jetse'e dupuujm jep jótup juu' ve'e púmani ve'nip jep tsajaatp. Van'it tse'e to'k je tsaaj juu' ve'e va'ajts maj, je'e tse'e tyuk'akaaynu je jot aak.

⁴⁷ Y'ixtu tse'e joma ve'e je Jesús je ñi'kx je kyopk yakpuujm je María Magdalena jets je María juu' ve'e je José je tyaak.

Ku je Jesús jyoointykpajknuva

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

16 Ax ku tse'e je poo'kxtkun xaaj ñajxy, van'it tse'e je pa'ajk xoo'kpa dujooydi je María Magdalena, je Salomé, jets je María juu' ve'e je Santiago je tyaak. Je'e tse'e jyooydu jetse'e najkx dupaajmjada je Jesús je ñi'kx je kyopk. ² Domingo tse'e vye'na, muto'k xaaj je semana, van'it tse'e jye'ydi japyji joma ve'e je jot, távani ve'e je xaaj pyitsum vye'na, ³ jetse'e ñavyaajniji:

—¿Pants vine'e duyakke'ekup je tsaaj juu' ve'e je jot y'akaajjyup?

⁴ Ax ku tse'e y'íxukti, van'it tse'e du'ixti jets yakke'ekani ve'e je tsaaj juu' ve'e va'ajts maj. ⁵ Ku ve'e tyajkidi jep jótup, van'it tse'e jep du'ixti to'k je ángeles chyuna jeja aka'yun pa'ayi, po'o'p xax, yan vítax. Jetse'e cha'kidi. ⁶ Ax van'it tse'e je ángeles ña'muxjidi:

—Kadi mtsa'agada. Je Jesús xa miitse'e m'íxtidup, je nazaréit jayu juu' ve'e cruuzpejt. Ta tse'e jyoojntyk-pajknuva, ka'a xa je'e ve'e yaja pan. Ixta je it joma ve'e yakpuujm. ⁷ Ax najkxuts xnaajmada je Pedro jets je viijnk ixpajkpatajk: “Najkxup xa ve'e je Jesús jem Galilea; ux'ookts miitse'e jem mje'yadat. Jem tse'e x'íxtat ax jo'n myaknuujmidi” —jidu'um tse'e je ángeles vyaajñ.

⁸ Ax jatyi tse'e je ta'axtajk pyítsumdi jetse'e noomp choo'ndi joma ve'e je jot, kux tsa'kidupe'e jetse'e atuva atoki tyaandi. Ax ka'a tse'e dupanvaajnidi kux tsa'kidu ve'e.

Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja je María Magdale-na vyinkujk
(Jn. 20.11-18)

⁹ Muto'k xaaj tse'e je semana vye'na, jetse'e je Jesús jyoojntykpajknuva japyji, jetse'e mutoo'vajkp yak'ixji je María Magdalena, juu' ve'e yakpítsumuxjini nuvuxtojtyk je ko'oyjáyuvap jem jya'vin kajxm. ¹⁰ Van'it tse'e je ta'axtajk ñujkx jetse'e dutuknuja'vidi pan pan jatye'e je Jesús myaatvítu, pane'e ve'nidup yaaxtup tsaachvin-maaydup. ¹¹ Ku ve'e dumótudi jets ta ve'e jyoojntyk-pajknuva je Jesús jets távani ve'e je María y'íxjinuva, ka'a tse'e dujaanchja'vidi.

Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja numejtsk je y'ix-pajkpa vyinkujkta
(Lc. 24.13-35)

¹² Ux'ook tse'e je Jesús ñaajknuke'xnatajkijinuva, ka ve'emape'e je ñi'kx je kyopk y'íxuva ax jo'n y'íxuva y'ijit ku ve'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja je María Magdalena vyinkujk. Je'e tse'e íxjudu jeja too' aajy numejtsk je

jayu juu' ve'e tsoo'ndu jem Jerusalén. ¹³ Van'it tse'e vyimpijtti jetse'e duvaajnidi je jáyuda juu' ve'e je Jesús myaatvítu. Ax ni je'e tse'e kyayakjaanchja'vidi.

Juu' ve'e je Jesús tyukpavaan je kyukatsivatajk
(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁴ Ax tun ux'ookani tse'e yak'íxjedinuva je ñumakto'k ixpajkpatajk, kaaydup tse'e vye'nada. Van'it tse'e yak-tuknuujmidi kuxe'e dukajaanchja'vidi je jayu juu' ve'e du'ixtu jets távani je'e ve'e jyoojntykpajknuva, makke'e je kyuvajk dupaamdi. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajk-patajk dunuujmidi:

—Najkxta vinxup to'k it to'k naxviijn jets vaajnada je jayu anañujoma je oy kats je oy ayook. ¹⁶ Pan pan tse'e dujaanchja'vip je oy kats je oy ayook jetse'e ñapet, xa'ma kajxts je'e ve'e jyoojntykinit; ax pan pan tse'e dukajaanchja'vip, xa'ma kajxts je'e ve'e chaachpaatnit. ¹⁷ Ax juu' tse'e dujaanchja'vidup, je'e tse'e je mújit nuja'vin dutóndap, ats je nkutojkun kajx tse'e duyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda, je viijnk aaj je viijnk ayook tse'e kyótstap, ¹⁸ myátstapts je'e ve'e je tsa'a'n, jets pan y'ooktupts je'e ve'e pan ti ve'e je jayu tuk'atso'yijidup, ka'ats je'e ve'e vyintsotón-jadat, tyuknukóndapts je'e ve'e je kya'aj je pa'am jayu, jets je'e ve'e jyotkadaaktinit.

Ku je Jesús chajpejtñi
(Lc. 24.50-53)

¹⁹ Ku ve'e je Jesús myukojskajjidi, van'it tse'e choo'nni yaja naxviijn je Nte'yam je kyutojkun kajx jetse'e chajpejtñi, jetse'e y'ajxtkni jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ²⁰ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk choo'ndi jetse'e je jayu duvaajnada je oy kats je oy ayook to'k it to'k naxviijn, je Maja Vintsán tse'e putajkjidup, yak-jay'íxjudupts je'e ve'e je mújit nuja'vin jetse'e je jayu dutuknujávada jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e kyojtst-up.

Lucas

Jidu'um tse'e je Lucas dũnuja'yi je Teófilo

1 Numay tse'e je jayu dũnupaajmtkidi jetse'e du-ja'adat ti ve'e toojnju kojtsju joma ve'e aats je n'it je nnaax. ²Je'e tse'e dujaaydu ax jo'n aatse'e xtuk'ixti xtuknuja'vidi je'eda juu' ve'e je jayu dutuk'ixtup je Nte'yam je y'ayook jetse'e du'ixti dumótudi vintso ve'e tyoojnji kyogtsji van'ítani ku ve'e ve'em tyon'ukvaajnji kyogts'ukvaajnji. ³Ñumájiva Teófilo, nay ve'empa ats, ta atse'e nyaktuv nyaktooda'aky jets atse'e oy nmujava pan vintso ve'e nujom juu' jaty tyoojnji kyogtsji van'ítani ku ve'e je Cristo kajx choo'ntk'ukvaajñ. N'oya-ja'vipts atse'e jets ats mitse'e ntuknujaya pan vintso ve'e to'k nax jado'k nax jyajty, ⁴ve'em tse'e oy xnujávats jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e myaktuk'ix.

To'k je ángeles du'ava'ni jets ke'exupe'e je Yaknapejtpa Juan

⁵Ku ve'e je Herodes yakkutojpk vye'na jem judéait y'it jootm, jem tse'e y'ijt to'k je tee' juu' ve'e duxaaj Zacarías. To'k je jaka'a juu' ve'e Abías duxaaj, je'e tse'e je tee'tajkta juu' ve'e je Zacarías myaattoon. Je tee' juu' ve'e duxaaja Aarón, je'e tse'e je chaan je kyooj ijtpa je Zacarías je ñuda'ax. Elisabet je'e ve'e xyaaj y'ijt. ⁶Tuv tse'e je jyáyuvinda je jyoojntykinda y'ijt va'an numejtsk jeja je Nte'yam vyinkujk, kyutyoondup tse'e y'ijt je Maja Vintsán je pyava'nun, ka'a tse'e pan ti tokin pyaatuxjada. ⁷Ax ka'a tse'e pan y'ónukta kux pum je'e ve'e jetse'e je Elisabet je ónyk dukajayéput, ve'empa na'avani amájani ve'eda.

⁸Ku ve'e je Abías je jyaka'a tyukkadaakji jetse'e je Nte'yam dumutóndat dumupáktat jep maja tsaptujkp, ax jo'n dũtonda y'ijt je tee'tajkta, ⁹je Zacarías tse'e tukkadaakju jetse'e tyákat jep maja tsaptujkp yakpoomjokpa joma ve'e je kunuu'kx it. ¹⁰Ax namvaatts je'e ve'e duyajak je poom jetse'e je numay jayu chapkotsta jep maja tsaptaagujkp, ¹¹van'it tse'e je Zacarías du'ixpaaty to'k je Nte'yam je ya'angeles tyena jeja je poom jokpejtun y'aka'yun pa'ayi. ¹²Ku tse'e je Zacarías du'ix je ángeles, ka'a tse'e du'ukmutaayvaatni vintso ve'e jyátukat, ooy tse'e tyuntsa'ki. ¹³Van'it tse'e je ángeles ña'muxji:

—Zacarías, kadi mtsa'aga. Mka'ts'amotunajxju xa ve'e je Nte'yam, jyayéput tse'e je mnyda'ax Elisabet to'k je pi'k mix ónyk, Juaants je'e ve'e xtukxaajat.

¹⁴Mjayéput tse'e je xoojntkun, nay ve'empa tse'e numay je jayu ooy tyunxoondyktat ku ve'e kye'exut. ¹⁵Je m'ónuk, ñumájapts je'e ve'e ooy jeja je Nte'yam

vyinkujk, ka'a tse'e je tsaaydum pa'ajk naaj du'oo'kut, ni ka'ava tse'e je viijnk makk naaj du'oo'kut; jakye'exna ve'e vye'nat, van'it tse'e je Espíritu Santo myo'ojut je makkin jets je vinma'yun jetse'e dũtónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ¹⁶Je'e kajx tse'e numay je israeejlit jayu ñapyaajmjidinvat je Maja Vintsán maat, je'e je Nte'yamda. ¹⁷Je Juan tse'e je Maja Vintsán dũvintoo'vákap, jyayépupts je'e ve'e jem jya'vin kajxm je Espíritu Santo jets je makkin ax jo'n je'e juu' ve'e je Elías jyayejp, ve'em tse'e duyaknamyujot'óyajat je tee' je taak maat je y'ónukta; jets je jayu juu' ve'e kakatsvinmótudup, je'e tse'e dũtukvinmótudap. Ve'em tse'e je jayu apaamduka du'a'ixtinit je Maja Vintsán ku ve'e myiinnit.

¹⁸Van'it tse'e je Zacarías je ángeles dũ'amotutuvi: —¿Vintso atse'e nnujávats jets ve'emame'e? Na'avani xa ats, amájanivats ats je nnyda'ax.

¹⁹Van'it tse'e je ángeles y'atsoojvji: —Atse'e je Gabriel, jem atse'e je Nte'yam vyinkojkm n'it, je'ets atse'e xkejxp jets ats mitse'e ntuknujávats ya oy ayook. ²⁰Kuxe'e tuxkajaanchjáva ax jo'n atse'e nva'añ, oom tse'e mtaannit, ka'a ve'e m'uk'o'yixjinit jetse'e mkótsut, van'ítnume'e mkojts'ukvaannuvats ku ve'e tyónjút ax jo'n atse'e nkats, kuunume'e je m'ónukta kye'exut.

²¹Je numay jayu, jepts je'e ve'e du'a'ixta je Zacarías maja tsaptaagujkp, je'e tse'e kyanuja'vidup pan tyajxe'e tyana jep maja tsaptujkp. ²²Ku ve'e je Zacarías pyítsum, ka'a tse'e y'uk'o'yixjini jetse'e kyótsut, kooyji ve'e je y'aaj je kya'aj duyakyo'y kux oome'e tutyáñ. Van'it tse'e je nuja'vin dupajkti je numay jayu jets jepe'e ti ve'e tuyak'ixju.

²³Ku ve'e duyakpuuk vinxup xaaj ve'e je Nte'yam dũmutuujn dumupujk jep maja tsaptujkp, najkxnu tse'e jem tyak'am. ²⁴Van'it tse'e je ñuda'ax Elisabet tyaajñ kanuva'ajtsap. Ka'a tse'e y'ukpítsumni, mugooxk po'o ve'e tyun'ijt jep tujkpji. ²⁵Jetse'e vyaajñ:

—Je Maja Vintsants atse'e je maja maa'yun tũxtuujnja jets atse'e je jayu xko'o'kviijn'ixtinit.

To'k je ángeles dũvaajnji je María jets ke'exupe'e je Jesús

²⁶Tojtuk po'o ve'e je Elisabet je y'ónuk dũtsam'it vye'na, van'it tse'e je Nte'yam dukejx to'k je ya'angeles juu' ve'e Gabriel duxaaj; jem Nazaret tse'e dukejx, to'k je kajpun juu' ve'e jem galiléait y'it jootm, ²⁷jetse'e ojts du'ix to'k je kiixutax juu' ve'e María duxaaj, yaa'vyajknuts je'e ve'e, Joseejts je'e ve'e xyaaj je

ñuyaa'y, je David je chaan je kyooj. ²⁸ Je aangelese'etajki joma ve'e je María jetse'e dunuujmi:

—Dios meep María, ooy xa ve'e je Nte'yam mtuntsakju, mits maatts je'e ve'e y'it. Mits tse'e to'k tumto'nuxju je maa'yun nuyojk jets ka'a ve'e je viijnk ta'axtajkta.

²⁹ Ax ku tse'e du'amotunajxy vintsq ve'e je ángeles ña'muxji, atuva atoki tse'e dutuktaajñ jetse'e ojts dutunvinmay pan tyajxe'e ve'em myukatsju. ³⁰ Van'it tse'e je ángeles ña'muxji:

—María, kadi mtsa'aga. Ta ve'e je Nte'yam je maa'yun mto'nuxju, ³¹ ónu'k maate'e mtánut jetse'e to'k je pi'k mix xyakke'exut, Jesús tse'e mtukxaajap. ³² Ñumájajts je'e ve'e ooy, yakkótsupts je'e ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e. Ve'em ax jo'n je Nte'yam, je Maja Vintsán, jujpani dupuujm je David jetse'e duyakkutojkjat je Nte'yam je jyayu, ³³ nay ve'empa tse'e je Nte'yam je pi'k mix dupámút jetse'e duyakkutojkjat je Nte'yam je jyayu. Xa'ma kajxts je'e ve'e duyakkutojkjinit je israeejlit jayu, ni je vin'ita ve'e je kyutojkun kyakukáxat.

³⁴ Van'it tse'e je María du'amotutúvi je ángeles:

—Ka'a xa atse'e pan nyaa'tyajk. ¿Vintsqs je'e ve'e ve'em tyónjut?

³⁵ Van'it tse'e je ángeles y'atsoojvji:

—Je Espíritu Santo xa ve'e mnukada'akjup jetse'e je Nte'yam je myakkin mtuknujoo'xjut ax jo'n je vínuts. Paaty tse'e je pi'k mix juu' ve'e myakke'exup, va'ajts jootts je'e ve'e, yakkótsupts je'e ve'e jets je'e je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk. ³⁶ Je mmugo'ok Elisabet, jah'amájanam je'e ve'e, tojtuk po'õani tse'e kanuva-aitsap y'it, je'e juu' ve'e yaktijp jets pum je'e ve'e jetse'e je ónu'k dukajayéput. ³⁷ Ka'a xa ve'e tii ti ve'e je Nte'yam nunka'o'yixjup.

³⁸ Van'it tse'e je María vyaajñ:

—Uxyats atse'e. Napyajmjup atse'e jem je Nte'yam y'am kyam. Va'an dutunju ve'em ax jo'n ats mitse'e tuxnuujma.

Ku tse'e ve'em yaknuujmi je ángeles, jetse'e ñajkxni.

Ku je María ojts dukux'ix je Elisabet

³⁹ Ka'a tse'e tya'ni jetse'e je María ñujkx joma ve'e to'k je pi'k kajpun joma ve'e ooy je tonun jem judéait y'it jootm. ⁴⁰ Ku ve'e jem jye'y, van'it tse'e tyajki jep je Zacarías tyujkp jetse'e dukojtspaak'kx je Elisabet. ⁴¹ Ku tse'e dumotu jets je María ve'e kojtspo'okxjup, jetse'e je Elisabet je y'ónuk yejtsuk jem jyootm. Van'it tse'e je Elisabet je Espíritu Santo myoojyji je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ⁴² jetse'e mak'k vyaajñ:

—Ta xa ve'e je Nte'yam nuyojk mkunuu'kxju jets ka'a ve'e je viijnk ta'axtajkta; ve'empa je m'ónuk juu' ve'e mjayéput, ta je'e ve'e dukunoo'kxpa. ⁴³ Nnupánipts atse'e jets atse'e min xku'ix ats je nMaja Vintsán je tyaak. ⁴⁴ Tun koojyits atse'e tunmotu jetse'e mkojtspaak'kx, je xoojntkun kajx tse'e ats ya n'ónuk tuyejtsuk yam ats njootm. ⁴⁵ Xoon xa mitse'e kuxe'e

tuxjaanchjáva juu' ve'e myaktuknuujmi, kux tónjup kótsjup je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tudukats.

⁴⁶ Van'it tse'e je María vyaajñ:

Yakmáijp yakjaanchipe'e ats ya n'aaj ya njoot je Maja Vintsán,

⁴⁷ xoojntkp tse'e ats ya nja'vin je Nte'yam kajx, ats je nYaktsookpa,

⁴⁸ kux ta atse'e je Nte'yam xnu'ixkada'aky, ats, je myutoompa je myupajkpa.

Uxyam tse'e je jayu vyan'ukva'anut jets xoon atse'e vinxup je naske'exa,

⁴⁹ kux ta atse'e je maja maa'yun xtuujnja je Nte'yam, juu' ve'e nujom dukam'ikajxp.

Je va'ajts aaj je va'ajts joot je'e ve'e jyayejpp.

⁵⁰ Xa'ma kajxts je'e ve'e dunu'ixkada'aky je jayu pan pan jatye'e vintsakijidup.

⁵¹ Makks je'e ve'e jetse'e je majin dutún, y'amaadaagui ve'e pan pan jatye'e dunutúvidup, pan pan jatye'e namyaaguejxjudup,

⁵² je'e tse'e dupajki je kutojkun je yakkutojkpada jetse'e je nuu'k jayu duyakmaji,

⁵³ je'e tse'e je ayoo'va jayu dumoo' juu' ve'e oy, jetse'e ve'emji duyaktaajñ je kumeen jáyuda,

⁵⁴ je'e tse'e dputajki je myutoompada je myupajkpa-da, je israeejlit jáyuda,

ka'a tse'e dujaa'tyóki jetse'e dunu'ixkada'akta.

⁵⁵ Xa'ma kajx xa je'e ve'e dutún ax jo'n dutukvinva'ni-di je nuujpit jáyuvamda,

je Abraham maat je chaan je kyooj.

Jidu'um tse'e je María vyaajñ.

⁵⁶ Toojk po'õ jo'n tse'e je María y'ijt je Elisabet maat, van'it tse'e vyimpijtni jem tyak'am.

Ku je Yaknapejtpa Juan kye'x

⁵⁷ Ku ve'e je xaaj dupaaty vin'ite'e je Elisabet je y'ónuk duyakke'exut, pi'k mix tse'e yakke'x. ⁵⁸ Ku ve'e je myujantam je myutaktam jets je jyuu't je myugo'ok je kats dumótudi jets ta ve'e je Elisabet je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxju, van'it tse'e ñajkxni vinkukojsiva, putukxoojntkiva. ⁵⁹ Kutoodojtuk xaaj tse'e kye'ex vye'-na, van'it tse'e ojts je ixta'nun duyakjapyámjada je pi'k mix jetse'e duni'kxmat dukojmat, ve'em tse'e nujava tyánut jets israeejlit jayu je'e ve'e. Je'e tse'e du'uktsojktu jetse'e je tyee' Zacarías je xyaaj kudupujk. ⁶⁰ Ax je pi'k mix je tyaak tse'e vaan:

—Ka'a, Juaane'e xyaajap.

⁶¹ Van'it tse'e dunuujmidi:

—¿Tyajxse'e? Ka'a xa mitse'e pan mjuu't mmugo'ok ve'em duxaaja.

⁶² Van'it tse'e je kyaa'aj maat du'amotutúvidi je pi'k mix je tyee' pan ti ve'e chajkp jetse'e duxaajat. ⁶³ Van'it tse'e je tyee' du'amotu to'k je pi'k pu'u joma ve'e yukja'at. Ax jetse'e dujaajy jets Juaane'e xyaaj. Atuva atoki tse'e dutuktaandi je jáyuda. ⁶⁴ Ax je'yji tse'e je Zacarías kyojtspajknuva jetse'e dukukojsji'ukvaajñ je Nte'yam.

⁶⁵ Ku ve'e kyojtspajknuva, je'e tse'e je myujantam je myutaktam tyuktaandu atuva atoki. Ax yakkojtsva'kxts ya'a ve'e jem nujom judéait y'it jootm. ⁶⁶ Pan pan jaty

tse'e du'amotunajxtu, tum je'e tse'e vyinmaaydup, pyayo'ydup, jetse'e ñay'amotutúvajada vimpit atuj pan vintso ve'e je pi'k mix dunumájat, kux nujávani je'e ve'e jets je Nte'yam maát je'e ve'e y'it.

Ku je Zacarías je Nte'yam dukukojsj

⁶⁷ Je pi'k mix je tyee', je Zacarías, je Espíritu Santo tse'e moojju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je Nte'yam je y'ayook tse'e kyojtsnajx. Jidu'um tse'e vyaajñ:

⁶⁸ Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Maja Vintsán, je israeejit jayu je Ntye'yam, kux je'e uu'me'e tuxnu'ixkadaakumda jetse'e naspa-ka tuxyakta'numda, je'e je jyáyuts uu'me'eda.

⁶⁹ Je'e ve'e tuxmo'yumda to'k juu' ve'e xyakt-sookumdinup, je myutoompa je myupajkpa David je chaan je kyooj je'e ve'e.

⁷⁰ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam dukajts je vya'ajts jayu kajxta juu' ve'e ijttu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada,

jujup xupe'e ve'em du'ukvaandi.

⁷¹ Ve'eme'e vyaandi jets xtuknuvaatsumdape'e je Nte'yam pan pan jatye'e xtso'oxpajkumdup jets nujom pan pan jatye'e xmu'ejkumjudup,

⁷² jetse'e dujayéput je nu'ixkadaakun, tyónupts ya'a ve'e ax jo'n dutukvinva'ni je njujpit jáyuvamda,

ka'a tse'e dujaa'tyókiyut je kunuu'kx kojstán juu' ve'e masookuxjudu.

⁷³ Ya'a xa ve'e je kojstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaajnu je njujpit jáyuvamda Abraham,

⁷⁴ je kojstán jets xtuknuvaatsumdinupe'e je Nte'yam pan pan jatye'e xtso'oxpajkumdup

jetse'e ve'em nvinja'vimdat nvintsá'kimdat to'k aaj to'k joot,

⁷⁵ tuve'e jets je'e je myajin kajxe'e njoontykimdat vinxup xajj vinxup joojnte'e xtuknuvajmtkimda.

⁷⁶ Jets mits, pi'k mix, to'kts mitse'e m'ítut je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa,

kux mitse'e najkx je Maja Vintsán je tyoo' xyak'o'yija,

⁷⁷ ve'em tse'e je jyayu xtuknujávats jets yakme'e'kx-

jadape'e je tyókinda jetse'e ve'em dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'-ma kajx ijtp.

⁷⁸ Je Nte'yam je chojkun kajx jets je'e je ñu'ixka-daakun kajx tse'e je nam xajj jyajtukut,

⁷⁹ jetse'e je ajajtk dumo'ot je jáyuda juu' ve'e ijttup je-ja akoo'ts it jaat,

je jáyuda juu' ve'e tsá'kip ijttup je oo'kun kajx, ax ve'em tse'e xtuknuja'vimdat je nnaa'amda je ntoo'amda,

oy joot tse'e n'ijtumdinit je Nte'yam maát.

Jidu'um tse'e je Zacarías vyaajñ.

⁸⁰ Yee'kp tse'e je pi'k mix jetse'e je Espíritu Santo moy'atu'utsju je myakkin. Jem tse'e y'ijit joma ve'e kya-pantsuuna. Kuunum tse'e je xajj dupaaty, van'itnum

tse'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja je myu'israeejit jayu vyinkujkta.

Ku je Jesús kye'ex

(Mt. 1.18-25)

2 Távani tse'e je Yaknapejtpa Juan kye'ex vye'na, van'it tse'e je Augusto César je kyutojkun dupuujm jetse'e je jayu yaknuja'adat anañujoma. Augusto César je'e ve'e xyaj juu' ve'e je maja kutojkun duká'mip van'it. ² Muto'k nax ya'a ve'e ku ve'e je jayu yaknujaaj, je Cirenio ve'e yakkutojpk vye'na jep je Augusto César kya'p pya'tkup jem siiriat y'it jootm. ³ Ax káke'e tse'e je jyujpit jayu je kyajpun du'anajkxidi jetse'e najkx jem yakjavyetta. ⁴ Kux je David je chaan je kyooj je'e ve'e y'ijit je José, paaty tse'e dutukvaach je kajpun juu' ve'e duxajj Nazaret, jem galiléait y'it jootm, jetse'e ñujkx jem Belén, je David je kyajpun, jem judéait y'it jootm. ⁵ Jem tse'e ñujkx yakjavyejtpa kijpx maát je ñuda'ax María. Onuk maátani tse'e je María vye'na. ⁶ Jem tse'e Belén vye'nada ku ve'e dupaatni je ke'ex aats. ⁷ Ax jem tse'e duyakke'x je kyooj ónyk, jetse'e je vit dutukvimpittni, jetse'e duyakma'vi jem je jaach je kaaj y'aja'kxin jootm kux ka'a ve'e van'it y'uk'itupaattini jep je jayu tyujkp joma ve'e kumy-ataandi.

Ku je ángeles jye'y joma ve'e je carnero vinténivada

⁸ Joma tse'e je Belén, tamji tse'e vye'nada je carnero vinténivada juu' ve'e tsonajxtup jem tsoots jootm joma ve'e duvintsaanada je kyarneeroda. ⁹ Tun to'mayji tse'e vyinkuva'kijidi to'k je Maja Vintsán je ya'aangeles jetse'e je Maja Vintsán je myajin tyá'kxva'kxy joma ve'e je carnero vinténiva vye'nada, jetse'e ooy tyuntsá'kidi.

¹⁰ Van'it tse'e je ángeles ña'muxjidi:

—Kadi miits mtsa'agada, kux je oy kats je oy ayook atse'e nyakmiimp juu' ve'e je jayu anañujoma ooy tun-yakxoondukjadap. ¹¹ Uxyam tse'e tumke'xuxjada jem je David kyajpun kajxm to'k je Yaktsookpa, je'ets je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je Maja Vintsán. ¹² Ya'ats je'e ve'e mtuknujávajadap: Vit vimpídyt tse'e xpaattat je pi'k maax mya'aj jem je jaach je kaaj y'aja'kxin jootm.

¹³ Tun to'mayji tse'e dujaa'k'ixpaatti je ángeles maát numay aa'k je aangelesta juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'ndup, jetse'e je Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada jetse'e vya'anda:

¹⁴ Yakmaja yakjaancha xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit, juu' ve'e jem tsapjootm, jetse'e yaja naxviijn oy joot tsoj joot je jayu y'ijtnit juu' ve'e je Nte'yam je kyunoo'kxun maát.

¹⁵ Ku ve'e je ángeles ñajkxtinuva jem tsapjootm, van'it tse'e je carnero vinténiva ñavyaajnidi:

—Ja'mdas jem Belén du'ixumda juu' ve'e uxyam toojnjup kojtsjup, juu' ve'e je Maja Vintsán tuxtuknu-ja'vimda.

¹⁶ Jatyi tse'e ñajkxti, jetse'e dupaatti je María maát je José, jets je pi'k maax mya'aj jem je jaach je kaaj y'aja'kxin jootm. ¹⁷ Ku ve'e du'ixi, van'it tse'e du'ava'nidi

vintso ve'e je ángeles tuvya'nuxjada je pi'k mix kajx.
¹⁸ Pan pan jaty tse'e du'amotunajxtu, atuva atoki tse'e dutuktaandi ti jatye'e kyojstsup. ¹⁹ Ax nujomts ya'a ve'e je María jem jya'vin kajxm duyaktáñ jetse'e dupayo'oy. ²⁰ Vimpijttinu tse'e je carnero vinténivada joma ve'e je kyarneroda jetse'e je Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada jetse'e je kukojtsun dumo'oda je'e kajx ku ve'e du'ixti dumótudi juu' ve'e toojnu kojtsju, kux ve'em je'e ve'e y'ijit ax jo'n je ángeles ña'muxjidi.

Ku je pi'k mix Jesús duyaknajxkti jep maja tsaptujkp

²¹ Kutoodojtyk xaaj tse'e je ixta'nun dupaajmjidi je pi'k mix jetse'e duxapaajmji. Jesús tse'e tyukxaajidu, je xaajjyam juu' ve'e je ángeles tukna'muxju je María ku ve'e ka'anum vye'na ónuk maat. ²² Ku tse'e je xaaj pyuuk joma ve'e je María ñaajkvaatsjini ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ, van'it tse'e je pi'k mix dupakoondi jem Jerusalén jetse'e je Maja Vintsán dutukkatákadat. ²³ Ve'em tse'e dutoondi kux ve'eme'e je Maja Vintsán je pyava'nun vya'añ jets nujome'e pan nuvinxupe'e je mix ónuk juu' ve'e mutoo'vajkp ke'xt-up, je Nte'yamts je'e ve'e jye'e. ²⁴ Ojtsu tse'e jetse'e dupaamdi je Maja Vintsán je vyintsá'kin ax jo'n vya'añ jep pava'nun kujxp: numejtsk je muu'x ukpu numejtsk je pak.

²⁵ Ax jem tse'e Jerusalén jyoojntyka vye'na to'k je jayu juu' ve'e duxaaj Simeón. Tuvts je'e ve'e je jyáyuvin je jyoojntykin y'ijit jetse'e je Nte'yam duvinjava duvintsa'aga, y'a'ixpts je'e ve'e ku ve'e je israeejlit jayu je Nte'yam yakjot'amájajadat. Myaatts je'e ve'e je Espiritu Santo; ²⁶ yaktuknuja'vi tse'e jets ka'a ve'e y'oo'kut pan ka'anume'e du'ix je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ²⁷ Je Espiritu Santo tse'e yaknajxju jep maja tsaptujkp. Ku ve'e je María jets je José duyaknajxkti je Jesús jep maja tsaptujkp jetse'e dutóndat je pi'k mix maat ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ, ²⁸ van'it tse'e je Simeón dutsee'ntsajv je pi'k mix jetse'e je Nte'yam duyakmajidi duyakjaanchi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

²⁹ Maja Vintsán, ax nvaatanits je'e ve'e jets atse'e n'oo'knit to'k aaj to'k joot,
 ta xa ve'e xkutyún ax jo'n ats mitse'e xtukvinva'ni,
³⁰ ta atse'e ya nviijn ntuk'ix je Yaktsookpa
³¹ juu' mitse'e mnupaajmktki jetse'e anañujoma je jayu duyakts'o'okut.

³² Yaknuke'xnatákaps je'e ve'e mits je mtoo' pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap,
 jetse'e je israeejlit jayu je majin dumo'ot.
 Jidu'um tse'e je Simeón vyaajñ.

³³ Atuva atoki tse'e je Jesús je tyee' je tyaak tyaandi ku ve'e du'amotunajxti ti jatye'e je Simeón kyojts je pi'k mix kajx. ³⁴ Van'it tse'e je Simeón kyunoo'kxjidi jetse'e je María dunuujmi, je Jesús je tyaak:

—Ya pi'k mix, nupaamdukanits ya'a ve'e jetse'e ya'a kajx numay je israeejlit jayu kya'adat jep tokin jaatp, numayva tse'e juu' ve'e napyámjadap je Nte'yam maat. Ya pi'k mix tse'e je nuja'vin duyákup, numay tse'e je jayu kyakuvákjut, ³⁵ ax ve'em tse'e yaknujávát

pan ti ve'e to'k jado'k vyinmaayp jem jya'vin kajxm. Jets mits, ve'emts mits ya'a ve'e xjávát ax jo'n je tsojx kudutuknajxy je mja'vin —jidu'um tse'e je Simeón je María dunuujmi.

³⁶ Jep tse'e vye'niva to'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, Ana je'e ve'e xyaa, je Fanuel je'e ve'e tyee'ip, je Aser je chaan je kyooj. Amájanits je'e ve'e ooy. Vuxtojtyk joojnt tse'e dumaattsuuni je ñuyaa'y; ³⁷ ax uxym, ku'aa'k ta'axtajkanits je'e ve'e majktupxuk maktaaxk joojnt. Jépjyamtts je'e ve'e maja tsaptujkp kyatsaa'n, ijtpts je'e ve'e jep je Nte'yam duvinjava duvintsa'aga jóvum xaaj jóvum tsooj, ijtpts je'e ve'e jep y'ayooja jetse'e chapkats. ³⁸ Jepna tse'e vye'nada je Jesús maat je tyee' je tyaak ku ve'e je Ana ñunajxjidi. Van'it tse'e je Nte'yam duyakmajidi duyakjaanchi jetse'e je Jesús dunukajts jeja je numay jayu vyinkujkta juu' ve'e du'a'ixtup ku ve'e je jerusalemnit jayu cho'oktat.

Ku je Jesús maat je tyee' je tyaak jye'ydidi jep Nazaret

³⁹ Távani ve'e dukutyonda je Maja Vintsán je pyava'nun, van'it tse'e ñajxxtinuva jem galiléait y'it jootm joma ve'e kyukajpunada, jem Nazaret. ⁴⁰ Je pi'k mix, yee'kpts je'e ve'e, majuvajkpts je'e ve'e, vij'ataat-spts je'e ve'e, kunoo'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam.

Ku je pi'k mix Jesús vye'na jep maja tsaptujkp

⁴¹ Vinjoojnt tse'e je Jesús je tyee' je tyaak ñajxxta y'ijit jem Jerusalén, je pascua xaaj du'anajxkada. ⁴² Ku ve'e je Jesús makmejtsk joojnt vye'na, nujom tse'e ñajxkti jem Jerusalén, ve'em ax jo'n dutonda y'ijit. ⁴³ Ku tse'e je xaaj ñajxy, jetse'e vyimpijttini, taannu tse'e je Jesús jem Jerusalén. Ka'a tse'e je tyee' je tyaak dunuja'vi jets jeme'e tuy'uktaanni, ⁴⁴ ve'eme'e vyinmaaydi jets jem je'e ve'e pyamétsjada je numay jayu maat. Ve'em tse'e to'k xaaj yo'ydidi. Ku tse'e dujoo'k'ixtidini joma ve'e je jyuut'ta je myugo'okta jets joma ve'e je jayu juu' ve'e myaattnay'ixajada, ⁴⁵ ka'a tse'e dupaatti. Van'it tse'e vyimpijttinuva jado'k nax jem Jerusalén jetse'e ojts du'ix-tada.

⁴⁶ Kutoojk xaajnum tse'e dupaattini jep maja tsaptujkp, jep tse'e dumaattsaa'nada vye'na je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk, jetse'e du'amotutuya jets du'amotunaxy pan ti jaty je'e ve'e kyojstsup. ⁴⁷ Atuva atoki tse'e tyaandi je jáyuda pan pan jatye'e du'amotunajxtup ku ve'e du'ixti dumótudi vintso ve'e vyija jets vintso ve'e du'atsaajv. ⁴⁸ Ku tse'e je tyee' je tyaak y'ixpaatjidi, atuva atoki tse'e tyaandi. Van'it tse'e je tyaak ña'muxji:

—N'ónuk, ¿tyajxts aatse'e ve'em xtun? Ta xa aats mitse'e nja'ixta, ya mtee' jets ats, myaknu'tsaachvinmaaypts mitse'e ooy.

⁴⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Tyajxs ats miitse'e x'ixtada? ¿Ka'a ve'e xnujávada jets tun vinkopk je'e ve'e jets atse'e je nTee' je tyoonk ntónut?

⁵⁰ Ka'a tse'e duvinmótudi je ayook juu' ve'e tukmukojtsjudu. ⁵¹ Van'it tse'e kyutajkini maat je tyee' je tyaak jetse'e jye'ydini jem Nazaret, jep tse'e je'e kyap

pya'tkup ñaajk'ijti. Nujomts ya'a ve'e je tyaak jem jya'vin kajxm duyak'it. ⁵² Vintso tse'e je it ñaxy, yee'kpts je'e ve'e, vijipts je'e ve'e, tyukxoojntkpts je'e ve'e je Nte'yam jets anañujoma je jayu.

Ku je Yaknapajtpa Juan kya'amaajy joma ve'e kya-pantsuuna

(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

3 Jidu'um tse'e tyoojnji kyojtsji ku ve'e je Tiberio César makmoxk joojntani dukā'ma vye'na je maja kutojkn; yakkutojktup tse'e vye'nada jep je'e kya'pu-pa'tkup je Poncio Pilato, je Herodes, je Felipe, jets je Lisaniás. Je Poncio Pilato tse'e yakkutojkn vye'na jem judéait y'it jootm, je Herodes tse'e yakkutojkn vye'na jem galiléait y'it jootm, je Felipe tse'e yakkutojkn vye'na jem ituréait jets traconiteit y'it jootmda, je Lisaniás tse'e yakkutojkn vye'na jem abilíniait y'it jootm, ² je tee' Anás jets je tee' Caifás, je'e tse'e ijttu tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxtup je tee'tajkta. Ve'em tse'e jyajty van'it, jetse'e je Yaknapajtpa Juan, je Zacariás je y'ónuk, je'e tse'e tukje'yju je Nte'yam je kyats je y'ayook jem joma ve'e kyapantsuuna. ³ Van'it tse'e je Juan nujom je it dutuknajxkuj juu' ve'e myutámip je jor-daanit maja ñaaj, jetse'e nujom je jayu dunuujmi jetse'e vyinmayumpijttinit, jetse'e dumasooqtinit je ky-o'oy joojntykinda, jetse'e ñapéttat, ve'em tse'e yaktokinme'e'kxtat. ⁴ Ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e tyoojnji juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías jyaaj jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jidu'um:

Yakmótup xa ve'e ku ve'e to'k je jayu jidu'um mak kkyats joma ve'e kyapantsuuna:

"Yak'o'yijada, yaktaajvjada je too' joma ve'e je Maja Vintsán ñáxut.

⁵ Je Nte'yam tse'e duyaktuk'ótsup joma ve'e je it tukjov jetse'e duyavánukut je kopk je keets.

Je'e tse'e duyaktávup je too' juu' ve'e atajp a'ojtsp, je'e tse'e duyakkijxap je too' juu' ve'e je kaak je moo'kx.

⁶ Ax nujom tse'e je jayu yaja naxviijn yaktuknujávadat jets je Nte'yame'e je jayu duyaktsookp." Jidu'um tse'e je Isaías dujaajy.

⁷ Ku ve'e je numay jayu je Yaknapajtpa Juan dunu-najxkti jetse'e yaknapéttadat, van'it tse'e je Juan ña'-muxjidi:

—Mitsa, je tsaa'n je chaanda je kyoojta, ikuxe'e je káts tuxmótuda jets táminupe'e je tsaachto'nun, je'e kajx tse'e xkuke'ekta! ⁸ Tonda juu' ve'e oy jetse'e ñuke'xnatákat jets tá ve'e xmasooqtini je mko'oy joojntykinda. Kádits xnútúvada ku ve'e mva'anda: "Ka'a tse'e je Nte'yam xyaktsaachpaatumdat, kux je Abraham je chaan je kyooj xa uu'me'eda", kux nvaajnjidup xa áts miitse'eda jets o'yixjupe'e je Nte'yam jetse'e ya tsaaaj duyavimpítut je Abraham je chaan je kyooj.

⁹ Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je kup juu' ve'e je oojoyit ju'kx dukayaktá'mip. Tá tse'e jye'ya je xaaj ku ve'e ve'em mjátjadat ax jo'n je jayu je pojxun dumach jetse'e je kup dupojxukut. Ax nujom tse'e je kup juu' ve'e

je oojoyit ju'kx dukayaktá'mip, yakpojxukupts je'e ve'e jetse'e yakjanvúpat.

¹⁰ Ax van'it tse'e je numay jayu y'amotutúvijidi:

—Tise'e tsojkjup jets aatse'e ntónut?

¹¹ Van'it tse'e je Juan y'atsaajv:

—Pan pan xa ve'e jep mejtsk je ñuxoya, ax myo'op tse'e to'k pan pane'e katih'ijttuxjup. Pan pan tse'e jep je kyaaky je tyojkx, ax nay ve'empa tse'e je jayu dumo'ot pan pane'e katih'ijttuxjuvap.

¹² Ax van'it tse'e je Juan y'ajjduva je kupa'mun pakmojk-pada jetse'e je Juan yaknapéttadat, jetse'e je Juan du'amotutúvidi:

—Yak'ixpajkpa, tise'e tsojkjup jets aatse'e ntónut?

¹³ Ax van'it tse'e je Juan y'atsaajv:

—Pan vinxupe'e je kupa'mun myaktukpava'anda, vanxupji tse'e xpakmóktat.

¹⁴ Van'it tse'e je tojpatajk ñuje'yjduva jetse'e y'amotutúvijiduva:

—Tise'e tsojkjup jets aatse'e ntónut?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Ni pana xa ve'e juu' xkapajkjadat je atsa'kin maat ukpu je nuvampejtun maat, jets tukjotkada'akta je mjo'yunda.

¹⁵ Ax ve'em tse'e je jayu jem jya'vin kajxm vyinmayda jets je Yaknapajtpa Juan je'e vine'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ¹⁶ Ax van'it tse'e je Juan y'atsoojvjidi:

—Je tsoxk ñaaj xa áts miitse'e ntukyaknapajttup; ax mejtsp tse'e to'k juu' ve'e jem mja'vin kajxmda mtukyaknapéttadap je Espiritu Santo jetse'e je jayu dutokimpayo'oyut. Ñumájipts je'e ve'e nujoj k jets ka'a ve'e áts, ni ka'ats áts'e nvinmachju jets áts'e je kya'ajk jaa'p nmukéjjat. ¹⁷ Ku ve'e je jayu dutokimpayo'oyut, ve'em tse'e dutónut ax jo'n to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je tukjee'pun dumats'ijtp jetse'e divimpaj je trigo. Pyakmujkp tse'e je trigo pajk; ax je po'ox juu' ve'e pyajkjip, je'e tse'e jem janjootm pyaamnup juu' ve'e ni vin'ita kapi'tsp.

¹⁸ Ax ve'em tse'e je Juan may viijn ax jo'n ya'a dutukvinja'vidi je jayu jetse'e duvaajnidi je oy kats je oy ayook. ¹⁹ Ax nay ve'empa tse'e dutuknuujmi je yakku-tojka Herodes kux pyajke'e je Herodías, je y'uts Felipe je ñuda'ax je'e ve'e y'ijt; tyuknuujmiva tse'e juu' jatye'e viijn tyoon juu' ve'e ka óyap. ²⁰ Ax tunjaa'knuyojki tse'e je Herodes je tyokin ku ve'e je Juan duyakjapyox-untakpaajmji.

Ku je Jesús ñapejt

(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

²¹ Ka'anum tse'e je Juan yakpoxuntakpum vye'na, van'it tse'e je Jesús duyaknapajtpa. Tsapkojts tse'e vye'na je Jesús, van'it tse'e je tsapjootmit it y'avaach ²² jetse'e je Espiritu Santo ñukadaakji, ve'eme'e kye'ex ax jo'n to'k je pak. Van'it tse'e yakmótu to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjootm kadaakp. Jidu'um tse'e vyaajji:

—Mits xa ve'e áts je n'Onuk, juu' áts'e oooy ntuntsajkp, oooyts áts mitse'e ntuntukxoondyk.

Je Jesucristo je jyuipit jayu

(Mt. 1.1-17)

²³ Ii'px majk joojnt jo'n tse'e vye'na je Jesús ku ve'e kya'amay'ukvaajñ. Ax ve'em tse'e vya'anda y'ijt jets je José ve'e tyee'i. Je José tse'e je Elí je myajntk, ²⁴ juu' ve'e je Matat je myajntk, juu' ve'e je Leví je myajntk, juu' ve'e je Melqui je myajntk, juu' ve'e je Jana je myajntk, juu' ve'e je José je myajntk, ²⁵ juu' ve'e je Matatías je myajntk, juu' ve'e je Amós je myajntk, juu' ve'e je Nahum je myajntk, juu' ve'e je Esli je myajntk, juu' ve'e je Nagai je myajntk, ²⁶ juu' ve'e je Maat je myajntk, juu' ve'e je Matatías je myajntk, juu' ve'e je Semei je myajntk, juu' ve'e je José je myajntk, juu' ve'e je Judá je myajntk, ²⁷ juu' ve'e je Joana je myajntk, juu' ve'e je Resa je myajntk, juu' ve'e je Zorobabel je myajntk, juu' ve'e je Salatiel je myajntk, juu' ve'e je Neri je myajntk, ²⁸ juu' ve'e je Melqui je myajntk, juu' ve'e je Adi je myajntk, juu' ve'e je Cosam je myajntk, juu' ve'e je Elmodam je myajntk, juu' ve'e je Er je myajntk, ²⁹ juu' ve'e je Josué je myajntk, juu' ve'e je Eliezer je myajntk, juu' ve'e je Jorim je myajntk, juu' ve'e je Matat je myajntk, ³⁰ juu' ve'e je Leví je myajntk, juu' ve'e je Simeón je myajntk, juu' ve'e je Judá je myajntk, juu' ve'e je José je myajntk, juu' ve'e je Jonán je myajntk, juu' ve'e je Eliaquim je myajntk, ³¹ juu' ve'e je Melea je myajntk, juu' ve'e je Mainán je myajntk, juu' ve'e je Matata je myajntk, juu' ve'e je Natán je myajntk, ³² juu' ve'e je David je myajntk, juu' ve'e je Isai je myajntk, juu' ve'e je Obed je myajntk, juu' ve'e je Booz je myajntk, juu' ve'e je Salmón je myajntk, juu' ve'e je Naasón je myajntk, ³³ juu' ve'e je Aminadab je myajntk, juu' ve'e je Aram je myajntk, juu' ve'e je Esrom je myajntk, juu' ve'e je Fares je myajntk, juu' ve'e je Judá je myajntk, ³⁴ juu' ve'e je Jacob je myajntk, juu' ve'e je Isaac je myajntk, juu' ve'e je Abraham je myajntk, juu' ve'e je Taré je myajntk, juu' ve'e je Nacor je myajntk, ³⁵ juu' ve'e je Serug je myajntk, juu' ve'e je Ragau je myajntk, juu' ve'e je Peleg je myajntk, juu' ve'e je Heber je myajntk, juu' ve'e je Sala je myajntk, ³⁶ juu' ve'e je Cainán je myajntk, juu' ve'e je Arfaxad je myajntk, juu' ve'e je Sem je myajntk, juu' ve'e je Noé je myajntk, juu' ve'e je Lamec je myajntk, ³⁷ juu' ve'e je Matusalén je myajntk, juu' ve'e je Enoc je myajntk, juu' ve'e je Jared je myajntk, juu' ve'e je Mahalaleel je myajntk, juu' ve'e je Cainán je myajntk, ³⁸ juu' ve'e je Enós je myajntk, juu' ve'e je Set je myajntk, juu' ve'e je Adán je myajntk, juu' ve'e je Nte'yam je myajntk.

Ku je Jesús je Satanás y'ukyaktokimpakuvaajñi

(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

4 Van'it tse'e je Jesús chaá'n jem Jordán maja napa'am, je Espiritu Santo tse'e moojyju je vin-ma'yun jets je makkin jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e tse'e je Jesús duyaknajkx jem vin-va'ajts it kajxm. ² Jem tse'e je Jesús y'ijt vujxtkupx xaaj; ukyaktokimpakuvaajñju tse'e je Satanás, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta. Ka'a tse'e van'it dutikaajy dutiju'kx, jetse'e je yooj

pyaatjini. ³ Van'it tse'e je Satanás vyinkutámiji jetse'e ña'muxji:

—Pan tyúvam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk mitse'e, mukótsuts n'it ya tsaaj jetse'e vyimpitut tsap-kaaky.

⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsajv:

—Ve'em xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ka tun je'e kajxyap xa ve'e je jayu jyoointyka kuxe'e juu' dukay duju'kx, je ayook kajxe'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp.”

⁵ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap yaknajkxi joma ve'e to'k je kopk juu' ve'e kajxm aa'k; jatyji tse'e je Jesús duknu'ixikujx nujom je jayu juu' ve'e yakkutujkja ijtup yaja naxviijn. ⁶ Van'it tse'e dunuujmi:

—Nmokyajxnup xa ats mits ya'a ve'e ve'e nujom xi kutojkuñ jets vinxupe'e je majin xi jayu dujayepta, kux ats xa ya'a ve'e nujom xtukkatajkikajxnu je Nte'yam, ax nmooynupts ats ya'a ve'e pan pan atse'e ntsajkp.

⁷ Pan xvinkoxktenipts ats mitse'e jets ats mitse'e xvinjávát xvintsá'agat, nujomts ats mits ya'a ve'e nmooyajxnit.

⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Najkxni, Satanás, kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: “Vinjávada vintsá'agada je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, tun je'ejyji ve'e to'k mvinjávadap mvintsá'agadap.”

⁹ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap yaknajkxjuva jem Jerusalén jetse'e je Jesús duyakpejt jem maja tsap-takkojm, jetse'e dunuujmi:

—Pan tyúvam xa ve'e jets je Nte'yam je y'Onuk mitse'e, naajkkustákajats n'it, ¹⁰ kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je Nte'yam xa ve'e dupava'anup je y'aangelestajk jetse'e m'ixjút mjayépjút,

¹¹ jetse'e je kya'aj mtuk'amátsajat jetse'e je mtek je tsaaj kyayaktsaachajat.

¹² Van'it tse'e je Jesús y'atsajv:

—Vaampap tse'e jidu'um je Kunuu'kx Jatyán: “Ka'a tse'e x'ixtat joma vaate'e juu' dukuvuk je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda.”

¹³ Ax ku tse'e je ko'oyjáyuvap ñayja'viji jets ka'a ve'e myaada'aky vintso ve'e je Jesús kuduyaktokimpujk, van'it tse'e dukukeek. Ku tse'e je it jyaa'knajxy, van'it tse'e du'avimpijtinuva.

Ku je Jesús kya'amay'ukvaajñ jep Galilea

(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús vyimpijtinuva jem Galilea je makkin maat juu' ve'e je Espiritu Santo moojyju. Tum je'e tse'e je jayu kyojstsup myaajntyktup, jetse'e nujom je jayu ñuja'viji juu' ve'e jem tso tsuunidup. ¹⁵ Yak'ix-pujkpts je'e ve'e je jayu nujom je it joma tso ve'e ñaxy; ax nujom tse'e je jayu yakmájajada yakjaanchajada.

Ku je Jesús vye'na jep Nazaret

(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús jye'y jem Nazaret, je kajpun joma ve'e yee'k. Ax poq'kxtkun xaaj tse'e vye'na, van'it

tse'e tyajki jep tsaptujkp, ve'em ax jo'n dutún y'ijt, jetse'e tyeni, jetse'e je Kunuu'kx Jatyán dukotsuva'añ.

¹⁷ Van'it tse'e yakmooy juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías jyaay jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. Ku tse'e duyak'avaach, jetse'e dupaaty juu' ve'e kyotsuvaampy, van'it tse'e dukajts:

¹⁸ Yamts je'e ve'e ats nja'vin kajxm je Espíritu juu' ve'e ijtp jem je Maja Vintsán jya'vin kajxmpa, je'ets atse'e xvinkoon jets atse'e ntukka'amáyut je oy káts je oy ayook je ayooova jáyuda, je Nte'yamts atse'e xkejxp jets atse'e ntuknujávadat jets jatyji atse'e je jayu nyaktánut ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e pítsumdup jep poxuntujkp, ve'em ax jo'n je viints jayu juu' ve'e vin'ixpajktup, atse'e naspaka nyaktaandinup pan pan jatye'e maaydup tajtup;

¹⁹ n'avanivapts atse'e jets ta ve'e je joojnt jye'ya jetse'e je Nte'yam je jyayu dukunoo'kxut.

²⁰ Ku ve'e dukojtskujx, van'it tse'e je nak du'axaa'tsni joma ve'e yukja'a je Kunuu'kx Jatyán, jetse'e dumoojy je tsaptujkpit patto'niva. Van'it tse'e y'ajxtk jetse'e je jayu duyak'ixpáktat. Ax nujom tse'e je jayu pan nuvinxupe'e jep tsaptujkp vye'nada, tum jem tse'e je Jesús ñi'kxm je vsiijn dupaamdi. ²¹ Van'it tse'e je Jesús yak'ixpajkjidi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Uxyam ya xaj tse'e yaja miits mvinkujkta ya Kunuu'kx Jatyán tutyunju tukyatsju.

²² Nujom tse'e je jáyuda y'oñukojtsiji, atuva atoki tse'e tyaandi ku ve'e je Jesús va'ajts soj myukojtsjidi, jetse'e ñay'amotutúvijidi:

—¿Ti ka je Joseejap ya'a ve'e je y'ónuk?

²³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa miits n'ite'e xkótstat ya tukmu'a'ixmokin: "Tsó'yiva, nachóyaja viinm. Tony yaja mkajpun kujx juu' aatse'e nmoťu jetse'e xtuujn jem Capernaum."

²⁴ Jetse'e jyaa'kvaajñ:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets ka'a ve'e oy yakkuvákut joma ve'e je y'it je ñaax ni to'ka je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ²⁵ Vaampamts atse'e jets jeja xa ve'e numay je ku'aa'k ta'axtajk vye'nada yaja israeejlit y'it jaat ku ve'e je Elías jyoojntyki, ku ve'e ya it kyatuuj toojk joojnt jagojkm jetse'e mak' je yooj tyunnajxy yaja nujom israeejlit y'it jaat. ²⁶ Ax ka'a tse'e je Nte'yam je Elías dutuknukejx ni to'ka je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e tsuunidup y'ijt yaja israeejlit y'it jaat; je'e ve'e ñojk'óy tyuknukejx to'k je viijnk tsóvit jayu juu' ve'e tsuunip y'ijt jem Sarepta, je sidoonit kajpun mutam. ²⁷ Jeja xa ve'e vye'niduva yaja israeejlit y'it jaat numay je jayu juu' ve'e leprapajkjidup van'it ku ve'e jyoojntyki je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Eliseo. Ax ni to'ka tse'e dukayajotkadaaky je israeejlit jayu juu' ve'e leprapajkjidup, je'ejyji ve'e yakjotkadaaknu to'k je viijnk tsóvit jayu, je Naamán juu' ve'e tsuunip y'ijt jem siiriait y'it jootm.

²⁸ Ax ku tse'e du'amotunajxti ti ve'e kyajtsp, ooy tse'e tyunjotma'tti nujom je'eda juu' ve'e jep tsaptujkp ve'nidup. ²⁹ Van'it tse'e tyénidi jetse'e je Jesús

duyakkajpumpítsumdi, jetse'e duyaknajxxti jem ket-s'am, jem ketsojkm joma ve'e je kajpun. Jem tse'e ojts du'ukkusvivupuva'anda. ³⁰ Van'it tse'e je Jesús jeja numay jayu akujk ñajxy jetse'e ñajkxni.

To'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap (Mr. 1.21-28)

³¹ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem Capernaum, to'k je kajpun juu' ve'e jem galiléait y'it jootm. Jem tse'e je jayu duyak'ixpajk ku ve'e poq'kxtkun xaj vye'na.

³² Atuva atoki tse'e je jayu dutuktaandi je Jesús je y'ixpajkun kux je kutojkun maate'e kyajts.

³³ Jep tse'e tsaptujkp vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. Jetse'e mak'k vyaajñ:

³⁴ —Mas'okú aats, Jesús, nazaréit jayu. ¿Ti katsts mitse'e mjajejpp aats maat? ¿Je'e ve'e mnumejtsp jets aatse'e xyakkutókiyut? N'ixa xa ats mits, je Nte'yam je Vya'ajts Jáyuts mitse'e.

³⁵ Van'it tse'e je Jesús dutuknuujmi je ko'oyjáyuvap, jetse'e vyaajñ:

—Amo'otú jets tukvaatsni ya yaa'tyajk.

Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap duyakkitu je yaa'tyajk jeja je'e vyinkujkta, ni vinxupa tse'e kyayaktsaachiji ku ve'e pyítsumni je ko'oyjáyuvap. ³⁶ Ax nujom tse'e tyaandi atuva atoki jetse'e ñavyaajniji:

—¿Ti ayookts ya'a ve'e? ¿Ya jayu xa ve'e dupavaamp je kutojkun maat je ko'oyjayuvaptajkta jetse'e pyítsumdat jem je jayu jya'vin kajxmda, van'it tse'e pyítsumda!

³⁷ Nujom tse'e je kajpun juu' ve'e jem namyutámi-jidup, ñuja'vidupts je'e ve'e juu' ve'e je Jesús tyuump kyajtsp.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky je Simón Pedro je mya'vut taak (Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

³⁸ Van'it tse'e je Jesús tyeni jetse'e pyítsum jep tsaptujkp, jetse'e ñujkx jem je Simón Pedro tyak'am. Jem tse'e je Pedro je mya'vut taak pya'amma'aj vye'na, mak'ke'e jyampukju. Van'it tse'e je Jesús dumunoo'kx-tkti jetse'e duyakjotkada'akut. ³⁹ Van'it tse'e je Jesús dunuviijntk je ta'axtajk jetse'e je jampa'am dupavaajñ jetse'e je ta'axtajk dunuvaatsnit. Van'it tse'e je jampa'am ñuvaatsjini. Jatyji tse'e je ta'axtajk pyojtuk jetse'e pyatto'nijidi.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky numay je pa'am jayu (Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)

⁴⁰ Taka xajani tse'e vye'na, jetse'e nujom je pa'am jayu duyaknajxxti joma ve'e je Jesús vye'na; may viijn tse'e je pa'am juu' ve'e jyajejptup. Van'it tse'e je Jesús je kya'aj dutuknukaajn nujom je pa'am jáyuda jetse'e duyakjotkadakkajxtini. ⁴¹ Ax jem tse'e numay je jayu jya'vin kajxmda pyítsumdini je ko'oyjáyuvapta. Aa'mitaaktu tse'e, jetse'e vyaandi:

—Mits xa je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk.

Van'it tse'e je Jesús tyukna'muxjidi, ka'a ve'e duyakjajtjidi je ko'oyjáyuvap jetse'e kyótstat kux ñuja'vidu

ve'e jets je'e je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Ku je Jesús kya'amaajy jep Galilea
(Mr. 1.35-39)

⁴² Ku ve'e je it jyajtk, van'it tse'e je Jesús pyítsum jem kajpun kajxm jetse'e ñujkx joma ve'e kyapantsuuna. Íxtijidu tse'e je jayu. Ku tse'e dypaatti, jetse'e du'ukyaktanuvaandi, ka'a tse'e dutsokta jetse'e ñajkxnit. ⁴³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jets atse'e je jayu jem viijnk kajpun kajxmdava nvaajnjadat pan vintso ve'e y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm, kux je'e kajx atse'e nyakkex.

⁴⁴ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jetse'e je jayu duyak'ix-pujk jem je galiléait chaptajkmda.

Je majin juu' ve'e je Jesús tyoon ku ve'e je y'ixpajk-patajk je ajkx dumaakti
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

5 To'k nax tse'e je Jesús vye'na jeja genesarétit myaja na'akaya pa'ayi, van'it tse'e va'ajts numay je jayu jye'ydi jetse'e tyun'atijmojkjidini kux je Nte'yam je y'ayooke'e y'amotunaxuvaandup. ² Jetse'e je Jesús du'ix mejtsk je barco jeja maja na'akaya pa'ayi, távani ve'e pyítsumda vye'na je ajkx maakpada jetse'e duyak-va'atsta je tyuk'ajkx'amaakin xuumda. ³ To'k je barco, je Simón Peedrots je'e ve'e jye'e. Jem tse'e je Jesús tyajki jetse'e je Simón dunujjmi jetse'e je barco dypajja'kyaknatákat. Van'it tse'e je Jesús y'ajtk jem barco jootm jetse'e je numay jayu duyak'ixpuj juu' ve'e jeja naxkujxta. ⁴ Ku ve'e je jayu dumukojskujx, van'it tse'e je Simón dunujjmi:

—Yaktaka ya barco joma ve'e ya naaj kaak. Avájada ya mxuumda jetse'e mma'aktat.

⁵ Van'it tse'e je Simón y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, tsonaxy xa atse'e tunjatún, ka'ats atse'e tuntipuk; ax pan mits tse'e mvaamp, va'ants atse'e du'avájinuva ya xuum.

⁶ Ku ve'e ve'em dytoondi, ooy tse'e je ajkx may tyuntaajñ. Van'it tse'e myupojti'ukvaanni je tyuk'ajkx'amaakin xuumda. ⁷ Jem tse'e vye'niva jado'k je barco tam jaty joma ve'e vye'nada je myujatyoo'da. Van'it tse'e dyyejmjidi jetse'e pyutákajadat. Kuts je'e ve'e myejtsti, van'it tse'e duyak'ojtsti ooy mejtsk je barco, jave'e'n tse'e jep najaatp jyakunajxtini. ⁸ Ku ve'e du'ix je Simón Pedro, van'it tse'e dypinkoxkteni je Jesús jetse'e dunujjmi:

—Maja Vintsán, mujékuma ats mits to'k aaj, kux tókinax jayu xa ats.

⁹ Je'e kajx tse'e ve'em dunujjmi kux atuva atóki ve'e je Simón Pedro jets je myujatyoo'tajk tyuntaandi kux-e'e ooy je ajkx dytunyakpítsumdi. ¹⁰ Je'e maatta tse'e je Santiago jets je Juan, je Zebedeo je myajntktajk, je Simón tse'e myaatmaaktu. Van'it tse'e je Jesús dunujjmi je Simón Pedro:

—Kadi mtsá'aga. Je ajkx maakk xa ve'e mtuump; ax uxyamts ats mitse'e je toonk nmo'ot jets atse'e je jayu xtuknumínut.

¹¹ Ku tse'e je barco dypakpítsumdini jep najaatp, van'it tse'e dypasooktini nujom juu' ve'e y'ixtup jyajejptup jetse'e je Jesús dypanajkxtini.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e lepra-pajkju
(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

¹² Jem tse'e kajpun kajxm vye'na je Jesús jetse'e ñu-je'yji to'k je jayu juu' ve'e leprapajkju. Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e dypinkoxkteni jetse'e dumunoo'kxtk:

—Vintsán, pan mtsajkp xa mitse'e, m'o'yixjup tse'e jets atse'e xtuknuva'atsut ya lepra pa'am.

¹³ Van'it tse'e je Jesús je kya'aj tyuknukojnji jetse'e vyaajñ:

—Ntsajkp xa atse'e, va'ajts tse'e mtaanni.

Ku tse'e ve'em vyaajñ, tun jatyi tse'e je lepra pa'am ñyvaatsjini. ¹⁴ Van'it tse'e je Jesús pyavaajnji jets ni pana ve'e dukavaajnjat. Van'it tse'e dujaa'knuujjmi:

—Najkxu joma ve'e je tee' jetse'e du'ixut jets ta ve'e mjotkada'aky, van'it tse'e xyóxut juu' ve'e je Moisés pyavaan ku ve'e je jayu kyoo'kpajkjini je lepra pa'am, ve'em tse'e nujom je jayu dunujávatat jets távani ve'e je pa'am mnuvaatsjini.

¹⁵ Ax nujoj tse'e je Jesús je myajin tyunva'kx-tk'atuu'ts. Numay tse'e je jayu juu' ve'e nay'amojkjidu jetse'e du'amotunáxtat juu' ve'e je Jesús kyajtsp jets je'e ve'e yakjotkada'akjadat pan pan jatye'e pajkjudup.

¹⁶ Ax may nax tse'e je Jesús ñujkx joma ve'e kya-pantsuuna, kyukeekpe'e je numay jayu jetse'e ñujkx tsapkojtspa.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je mojkpa jayu
(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

¹⁷ To'k nax tse'e je Jesús yak'ixpuj vye'na. Jem tse'e chyuniduva vye'na je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk; jem je'e ve'e choo'nda may viijn kajpun kajxm juu' ve'e jem galiléait jets judéait y'it jootmda. Jem tse'e juu' ve'e tsoo'nduvap jem jerusaleenit kyajpun kajxm. Je Nte'yam tse'e je makkin moojyju je Jesús jetse'e je pa'am jayu duyakjotkada'akut. ¹⁸ Van'it tse'e jye'ydi vinkex je yaa'tyajka, jeme'e maajntkun kajxm dypavitsta to'k je mojkpa jayu. Yaktakavaandup tse'e jep tujkp, je Jesús tse'e tyukvinkuvitsavaandup, ¹⁹ ax ka'a tse'e y'uk'itupaattini vintso ve'e tyákadat kux ooye'e je jayu tyunve'nada. Van'it tse'e pyejtti jem takni'kxm jetse'e duyakkeekti ve'e'n je taknapam, jetse'e je mojkpa jayu dukustaaydi je myaajntkun maat jeja numay jayu akujk jets jeja je Jesús vyinkujk. ²⁰ Ku tse'e je Jesús du'ix jets jaanchja'vijidupe'e, van'it tse'e je mojkpa jayu dunujjmi:

—Mee'kx tse'e je mtókin tyañ.

²¹ Van'it tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk maat je fariseotajk vyinmaaydi: "¿Pants ya'a ve'e ya jayu juu' ve'e je Nte'yam dypinkojtspejtp? Ni pana xa ve'e

kya'õ'yixju jetse'e tyõkinmee'kxut, je Nte'yamji ve'e to'k."

²² Ku tse'e je Jesús dunyja'vi vintso ve'e vyinmayda, van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Tyajxts miitse'e ve'em mvinmayda? ²³ ¿Tis vine'e ka tso'oxap, ku atse'e je jayu nnuujma: "Mee'kx tse'e je mtõkin tyañ", ukpu ku atse'e je jayu nnaajmat: "Pojtukni jets jaamni"? ²⁴ Jetse'e xnujavadat jets njayepp atse'e je kutojkun yaja naxviijn jets atse'e je jayu ntõkinmee'kxut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Van'it tse'e je mojkpa jayu dunuujmi:

—Mits atse'e nnuujmip, pojtukni, pakmojkni xi mmaajntkun, jets najkxni jem mtak'am.

²⁵ Jatyji tse'e pyojtukni jeja je numay jayu vyinkujkta, jetse'e dupakmojkni je myaajntkun, jetse'e najkxni jem tyak'am, jetse'e je Nte'yam dukukojsji jetse'e duyakmaji duyakjaanchi. ²⁶ Atuva atõki tse'e nujom je jayu tyankajxti jetse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchidi, va'ajts tsak'idup tse'e ñavyaajnidi:

—Atuva xa ya'a ve'e juu' ve'e uxym n'ixumdup.

Ku je Jesús duvaajv je Leví juu' ve'e duxaajiva Mateo

(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

²⁷ Ku ve'e je Jesús kyajpumpitsum, van'it tse'e du'ix to'k je kupa'mun pakmojkpa juu' ve'e duxaaj Leví, jeja ve'e chuuna vye'na joma ve'e je kupa'mun dupakmuk, jetse'e dunuujmi:

—Pamiinni ats.

²⁸ Van'it tse'e je Leví tyeni jetse'e dumasõkkajxni nujom juu' ve'e y'ixp jyayepp jetse'e je Jesús dupanajkxni.

²⁹ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e jem je Leví tyak'am je maja kay je maja uu'k duyak'avaadi je Jesús kajx. Jem tse'e je Jesús dumaatkaajy dumaat'uuk numay je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk jáyuda. ³⁰ Ax van'it tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk dukõ'oyja'vidi, je'e kajx tse'e dunuujmidi je Jesús je y'ixpajkpatajk:

—¿Tyajxts miitse'e xmaatkáyda xmaat'oo'kta je kupa'mun pakmojkpada jets je viijnk tõkinax jáyuda?

³¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ka'a xa je'e ve'e dutsõkta je tso'yiva pan pan jatye'e makksõts; je'eda ve'e pan pan jatye'e pajkjudup. ³² Ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e nyaaxjat je jayu juu' ve'e tuj jáyuidup joojntykidup; je'e atse'e nnumiimp juu' ve'e tõkinax jayu, ve'em tse'e vyinmayumpijttinit jetse'e dumasõõktinit je kyõ'oy joojntykinda.

Ku je Jesús du'ava'ni pan tyajx kajxe'e je y'ixpajkpatajk kyah'ayoojada

(Mt. 9.14-15; Mr. 2.18-20)

³³ Van'it tse'e je Jesús yak'amotutúvi:

—¿Tyajx tse'e may nax chapkõsta je Yaknapajtpa Juan je y'ixpajkpatajk, nay ve'empa je fariseo je y'ixpajkpatajk? Ax mits ya m'ixpajkpatajk, kaaydup ooktupts ya'a ve'eda.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ka'a xa ve'e chaachvinmáyda pan pan jatye'e mindup joma ve'e je jayu ñavyukju namvaate'e je ta'ax-pajkpa dumaadada, je'e kajx tse'e kyah'ayoojada. Nay ka'ava tse'e chaachvinmáyda ats ya n'ixpajkpatajk namvaat atse'e n'it ya'a maatta. ³⁵ Ax pyaa'tup tse'e je xaaj ku atse'e nkõõ'k'ijtnit ya'a maatta, van'it tse'e tuuv y'ayoojadat.

Je nam ixpajkun juu' ve'e je Jesús je jayu tyuk'ix

(Mt. 9.16-17; Mr. 2.21-22)

³⁶ Van'it tse'e ya tukmu'a'ixmojkni duvaajnidi:

—Ni pana xa ve'e dukapukee'p je nam vit jetse'e dutuk'akaya je pak vit. Pan ve'em xa ve'e kudutun, van'it tse'e je nam akayun duvaa'nmõkut je pak vit jetse'e dutunjaa'kkaa'tsnit. ³⁷ Ni pana xa ve'e dukah'ate'miva je nam tsaaydum pa'ajk naaj jem pak ak apajkin jootm. Pan ve'em xa ve'e kudutun, mupajinupts je'e ve'e je ak, ax kooyji tse'e vyintõkiyut je tsaaydum pa'ajk naaj jets je ak apajkin. ³⁸ Je'e kajx tse'e je nam tsaaydum pa'ajk naaj yakpum jem nam ak apajkin jootm; ax ve'em tse'e ni juu'a kyavintõkiyut. ³⁹ Pan pan tse'e du'ookp je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e potsnaxy, ka'a tse'e du'uktsõjkni ux'ook juu' ve'e nam, kux jidu'ume'e vya'añ: "Nuyojk oy xa je'e ve'e juu' ve'e potsnaxy." Nay ve'empa tse'e je jayu dukatsõkta je nam ixpajkun juu' atse'e ntuk'ixp.

Ku je ixpajkpatajk duyuktajti je trigo

(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

6 To'ke'e je põõ'kxtkun xaaj vye'na, jetse'e je Jesús dutuknaxy je trigo kam maat je y'ixpajkpatajk. Ku ve'e jem najxti, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk duyuktajti je trigo jetse'e duvinxajtsti jem kya'm, jetse'e dupajkji-di je pyõ'ox jetse'e duja'kxti je trigo pajk. ² Van'it tse'e je fariseotajk du'amotutúvidi je Jesús maat je y'ixpajkpatajk:

—¿Tyajxts miitse'e põõ'kxtkun xaaj xtonda juu' ve'e je pava'nun kyajakajtyp?

³ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—¿Tis, ka'ana miitse'e je Kunuu'kx Jatyán xkõsta juu' ve'e to'k nax tyõndu je David maat je myujatyoo'tajk ku ve'e yu'õõ'kjudup vye'na? ⁴ Tajki xa ve'e je David jep je Nte'yam chaptujk jetse'e dukaaaj je kunuu'kx tsapkaaky, jetse'e dukaaaj, myõõyduva tse'e je myujatyoo'tajk. Ax ka'a tse'e je pava'nun duyakjaty jetse'e opyana dukáyut, je tee'tajkji ve'e tuknvánada. Ta miits je'e ve'e xkõsta, z've'em xaja?

⁵ Jetse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ax njayepppts atse'e je kutojkun pan ti ve'e põõ'kxtkun xaaj yaktõnup ukpu kayaktõnup, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Je yaa'tyajk juu' ve'e xux je y'aka'yun ka'aj

(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶ Jado'k tse'e je põõ'kxtkun xaaj vye'na, jetse'e je Jesús tyajki jep tsaptujk jetse'e je jayu duyak'ixpajk. Jep tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e xux je y'aka'yun ka'aj. ⁷ Jep tse'e vye'niduva je tsaptujkpit

yak'ixpajkpatajk maät je fariseotajkta, y'ixtupts je'e ve'e pan yakjotkada'akupe'e je Jesús je jayu ku ve'e pöö'kxtkyn xaa j vye'na, ve'em tse'e y'o'yixjadat vintso ve'e dünüxä'aadat kux ka'a ve'e dukutyün je'e je pyava'nunda. ⁸ Ax ñuja'vipts je'e ve'e je Jesús vintso ve'e vyinmayda. Van'it tse'e dünüujmi je jayu juu' ve'e xux je y'aka'yun ka'aj:

—Tena jets minu yaja ya jayu vyinkujkta.

Van'it tse'e je jayu ñujkx joma ve'e tyuknä'muxji.

⁹ Van'it tse'e je Jesús je numay jayu dünüujmi:

—To'kts atse'e je ayook n'amotutuvava'añ. Zjuu' tse'e je pava'nun yakajtyp jetse'e pöö'kxtkyn xaa j je jayu dutónut: je'e juu' ve'e oy ukpu je'e juu' ve'e ka óyap, ku ve'e je jayu duyakjoojntykat ukpu ku ve'e je jayu duyak'oo'kut?

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús dvin'ix'apitsumkujx je jáyuda, jetse'e je pa'am jayu dünüujmi:

—Yakyajkxu je mka'aj.

Van'it tse'e je pa'am jayu je kyä'aj duyakyajkxy jetse'e jyotkdaakni.

¹¹ Ax ooy tse'e tyun'ejkjidi je cho'oxpajkpada jetse'e ñay'amotutúvijidi to'k jado'k pan vintso ve'e kuduton-da je Jesús.

Ku je Jesús dvin'ix'apitsumkujx je jáyuda
(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

¹² Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem tonun viinm tsapkojtspa. Tsonaxy tse'e chapkajts. ¹³ Ku ve'e je it jyajtk, van'it tse'e dyaaxjidi je y'ixpajkpatajk, numakmejtsk tse'e dvin'ix'apitsumkujx je jáyuda.

¹⁴ Ya'a tse'e je xaaajta: Simón juu' ve'e tyukxaaaji Pedro, jets je y'uts Andrés, Santiago jets Juan, Felipe jets Bartolomé, ¹⁵ Mateo jets Tomás, Santiago juu' ve'e je Alfeo je myajntk, Simón juu' ve'e je cananista partido dumaaat y'ijt, ¹⁶ Judas juu' ve'e je Santiago je myajntk, jets Judas Iscariote, juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kyä'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup.

Ku je Jesús je numay jayu duyak'ixpujk
(Mt. 4.23-25)

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús maät je y'ixpajkpatajk vyajntkti jem tonun viinm jetse'e tyaandi jem joy it kajxm. Jem tse'e vye'niduva numay je jayu juu' ve'e tsoo'ndu jem jerusaleenit kyajpun kajxm jets viijnk tsöv juu' ve'e jem judéait y'it jootm. Jempa tse'e juu' ve'e tsoo'nduva jem tiirovit jets sidoonit y'it jootmda. Je'ets je'e ve'e ñuje'y-du kux y'amotunaxuvaandupe'e je Jesús jets je'e ve'e duyakjotkada'akut je pya'am jáyuda. ¹⁸ Jem tse'e pan pan jatye'e jem jya'vin kajxm da je ko'oyjáyuvap; pyajki tse'e je ko'oyjáyuvapta. ¹⁹ Nujom tse'e je jayu dutónuva'anda je Jesús kux je'e ve'e nujom je jayu duyakjotkdaak maät je myakkin.

Pan pan jatye'e je jayu juu' ve'e tsoo'ndu
(Mt. 5.1-12)

²⁰ Van'it tse'e je Jesús dvin'ix'apitsumkujx je jáyuda, jetse'e dünüujmide:

—Xoon xa miitse'eda, ayooova jáyuda, m'ittapts miitse'e jem je Nte'yam y'am kyä'm.

²¹ Xoon xa miitse'eda pan pan jatye'e uxym yu'oo'kjjudup, m'ittapts miitse'e ku'ux.

Xoon xa miitse'eda pan pan jatye'e uxym yaaxtup, mxoonduktapts miitse'e ux'ook.

²² Xoon xa miitse'eda ku ve'e je jayu mmu'ékjada mmujot'ánjada kuxe'e ats xjaanchjávada, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, ku ve'e je jayu apuk mpámjada, mvinkojtspétjada, jets ku ve'e mjávajada ax jo'n ko'oy jayu kum'ijtti. ²³ Xoonduktat tse'e ooy ku ve'e ve'em myaktoda, kux myakmooydinupe'e je ma ja o'yin jem tsapjootm. Ve'em je'e ve'e je jyujpit jayu dutoonduva je Nte'yam je y'ayook kojtsnajkpatajkta.

²⁴ Ayooov xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e kumeenda, mxoojntktuts miitse'e yaja taaav.

²⁵ Ayooov xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e ku'uxta, myu'oo'kjadaptats miitse'e ux'ook.

Ayooov xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e uxym xoojntktup, mtsaachvinma'yunyaaxtinupts miitse'e ux'ook.

²⁶ Ayooov xa ve'e miits je mjootta ku ve'e je jayu anañujoma mkukótsajada, kux ve'eme'e je jyujpit jayu dukukojtsidi pan pan jatye'e natyijjudu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajkpada.

"Tsokta je jayu pan pane'e mtso'oxpajkjudup"
(Mt. 5.38-48; 7.12)

²⁷ Ax nujom tse'e miitsta pan pan jatye'e uxym x'amotunajxtup, jidu'umts atse'e nva'añ: Tsokta je jayu pan pane'e mmu'ejkjjudup. Oy tse'e xtoojnjadat pan pane'e mkatsojkkjudup. ²⁸ eñukótsada pan pane'e mko'oñukojtsijidup. Nutsapkotsta pan pane'e mvinkojtspejtjudup. ²⁹ Pan pane'e m'akupa'kxijidup to'k ado'om aaj, mooyduvats jado'k ado'om jetse'e mjaa'k'akupa'kxajadat. Pan pan tse'e mpajkuxjudup je mvituni'kx, masooqtuvats jetse'e je mvitupa'tk mpajkuxjadat. ³⁰ Pan m'amotujjudup tse'e je jayu juu', ax mmo'odap tse'e. Pan mpajkuxjudup tse'e juu' miitse'e mje'eidup, ka'a tse'e x'amotudat jetse'e mmoyumpijitjedinuvat. ³¹ Pan vintso xa ve'e xtsokta jetse'e je jayu mto'nuxjadat, ve'emts miits je'e ve'e xtoojnjiduvat.

³² Pan je'ejyji xa miitse'e mtsojktup je jayu juu' miitse'e mtsojkkjudup, zti o'yints miitse'e mtoondup? Je ko'oy jayu paat xa ve'e ve'em jyátukada. ³³ Ax pan je'ejyjis miitse'e je maa'yun mtoojnjidup juu' miitse'e je maa'yun mto'nuxjudup, zti o'yints miitse'e mtoondup? Je ko'oy jayu paat xa ve'e ve'em jyátukada.

³⁴ Ax pan je'ejyji tse'e juu' m'anuu'kxmooydup pan pane'e m'a'ixtup jetse'e mmoyumpijitjedinuvat, zti o'yints miitse'e mtoondup? Kux natyuk'anoo'kxjuduvap xa ve'e juu' je ko'oy jáyuda jetse'e ñay'a'ixjada jetse'e juu' ñamygyumpijitjedinuvat. ³⁵ Tsokta pan pan jatye'e mtso'oxpajkjudup, oy tse'e xtoojnjadat jetse'e xmo'o-dat juu', ka'a tse'e x'a'ixtat jetse'e mmoyumpijitjedinuvat, kux ve'em xa ve'e je maja o'yin xjayéptat jem tsapjootm, je Nte'yam je y'ónukts miitse'e m'ittat. Kux

je Nte'yam tse'e je maa'yun to'nuxjudup je ko'oy jáyuda jets pan pan jatye'e je kukojtsun dukamooydup je Nte'yam. ³⁶ Jayéptats miitse'e je tukmo'tun, ve'em ax jo'n je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, je'e tse'e je tukmo'tun dujayepp.

Ka'a uu'm je jayu ntokimpayo'yumdat
(Mt. 7.1-5)

³⁷ 'Ka'ats miitse'e je jayu xtokimpayo'oydat, ve'em tse'e je Nte'yam mkatokimpayo'yjuduvat. Ka'ats miitse'e je jayu xtokimpámdat, ve'em tse'e je Nte'yam mkatokimpajmjuduvat. Mee'kxjada je tyókinda pan pan jatye'e mto'nuxjudup juu' ve'e ka óyap, ve'em tse'e je Nte'yam mtokinmee'kxjuduvat. ³⁸ Mo'oda je jayu juu', ve'em tse'e je Nte'yam mmó'ojadat nuyojk, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e kijpxtup je oy kijpxun maat, tsu'kx, ojts, atajp akó'op. Pan oy xa ve'e je mjáyuvinda je mjoojntykinda, mjaa'kyakmo'odap tse'e juu' nuyojk.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús ya tukmu'a'ixmojkin vya'nuxjidi:

—¿Óyap n'ite'e jetse'e je viints jayu je myuviints jayu dupavítsut? Pan ve'em xa ve'e kuy'it, va'an numejtsk tse'e najkx tyun'avívupada jep jótup. ⁴⁰ Ni to'ka ve'e je ixpajkpa dukanyumaja ax jo'n je'e juu' ve'e yak'ixpajkjup; óyam tse'e vye'ema, pan taamp xa ve'e jep je ixpajkpa kyuvajkyp jetse'e dujayepp jem jya'vin kajxm je ixpajkun juu' ve'e tuk'ixjup, jyayeppapts je'e ve'e je majin ax jo'n je yak'ixpajkpa.

⁴¹ '¿Vintsos je'e ve'e y'o'yixjut je'e juu' ve'e je maja tokin dumaat jetse'e duputákat je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e vee'nji je tokin dumaat? Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e jep vyiiimp to'k je kup juu' ve'e va'ajts maj jetse'e dutsak jetse'e duputákat je y'uts juu' ve'e je pi'k po'ox tuvvyintákaja. ⁴² Van'it tse'e je y'uts dunuyjma: "Va'an ats duyakpítsumu je pi'k po'ox juu' ve'e jep mviimp." ¡Mejts'aaj mejtsjoot xa je'e ve'e juu' ve'e je maja tokin dumaat! Yaknuva'ache'e too'vajkp dutsak je maja tokin juu' ve'e jyayepp, van'itnum tse'e y'o'yixjut jetse'e duputákat je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e vee'nji je tokin dumaat.

Yaknuja'vips je'e ve'e je kup vintso ve'e tyama
(Mt. 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ 'Ka'a xa ve'e ti oy kup juu' ve'e duyakta'mip je ko'oy ju'kx; ka'ava tse'e ti ko'oy kup juu' ve'e duyakta'mip je oy ju'kx. ⁴⁴ Je tyajm kajxe'e yaknujava pan vintso ve'e je kup. Ka'a tse'e je higo tajaam ka'a tse'e je tsaaydum tajaam yaktuk jem ápit kajxm. ⁴⁵ Je oy jayu, oys je'e ve'e juu' dukats kux ijtpe'e jem jya'vin kajxm je y'oy je'e; ax je ko'oy jayu, ka óyapts je'e ve'e juu' dukats kux ijtpe'e jem jya'vin kajxm je kyo'oy je'e. Juu' xa ve'e je jayu kyajts, jemts je'e ve'e jya'vin kajxm cha'a'n.

Je tajk juu' ve'e tsoo'ntk jeja tsakujx jets je tajk juu' ve'e tsoo'ntk jem naxviinmji
(Mt. 7.24-27)

⁴⁶ '¿Tyajxts ats miitse'e xtijta: "Vintsán, Vintsán"?, ax ka'a tse'e xtonda juu' ats miitse'e nvaajnjidup. ⁴⁷ Uxyam ats miitse'e nvaajnjadat vintso je'e ve'e je jayu juu' atse'e xnumiimp, juu' atse'e x'amotunajxp jetse'e dutún juu' atse'e nkajts. ⁴⁸ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e to'k je tajk dypaam. Ax too'vajkp tse'e dutaji kaak jetse'e dutsoo'ntk je tajk jeja tsakujx. Ku tse'e je nakom najxy, jetse'e ojts makk je tajk dupati'its, ka'a tse'e y'o'yixju vintso ve'e duxínut kux jeja ve'e tsakujx je tajk choo'ntk. ⁴⁹ Ax je jayu juu' atse'e x'amotunajxp jetse'e dukatún juu' atse'e nkajts, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e dukataji joma ve'e dutsoo'ntk je tyajk, jemji ve'e naxviinm dupuujm. Ku tse'e je nakom najxy, jetse'e ojts makk je tajk dupati'its, játyjits je'e ve'e kyítuni. Vintokikajxts je'e ve'e.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je tojpa je vyintsán je tyoompa
(Mt. 8.5-13)

7 Ku ve'e je Jesús dumukojskujx je numay jayu, van'it tse'e tyajki jem capernaamit kyajpun jootm. ² Jem tse'e vye'na to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk. Ooy tse'e dutuntsak y'ijt to'k je tyoompa juu' ve'e pajkjup, oo'kun ámanits je'e ve'e vye'na. ³ Ku tse'e je tojpatajk je vyintsán je kats dumotu jets jeme'e je Jesús vye'na, van'it tse'e dukejx je israeejlit je myújit jáyuda juu' ve'e dumunoo'kxtuktap je Jesús jetse'e ñunajkxjut jetse'e je toompa duyakjotkada'akut. ⁴ Ku tse'e jy'e'ydí joma ve'e je Jesús, van'it tse'e dumunoo'kxtkti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e je tojpatajk je vyintsán je maa'yun xtoojnat ⁵ kux ooyts je'e ve'e uu'm je njáyuvamda dutuntsak jetse'e duyakjapyaajmji aats je ntsaptajk.

⁶ Van'it tse'e je Jesús dumaaði je jáyuda. Ax ku tse'e támani vye'nada joma ve'e je tajk, van'it tse'e je tojpa tajk je vyintsán dukejx je jayu juu' ve'e myaatanayja'viidup jetse'e ojts je Jesús dunaaajmada:

—Vintsán, kadi ve'em xpayo'oy jetse'e mmínut yam ats ntak'am, kux ka'a xa atse'e nvinmachju jetse'e yap ats ntujkp mtákat. ⁷ Je'e kajxts atse'e tunkanayjávaja jets atse'e viinm mits nmunajkxut. Kooyji mits va'anu jetse'e jyotkada'akut ats je ntoompa, ax jotkada'akupts je'e ve'e. ⁸ Kux jem xa ve'e pan atse'e xyakkutojkjip; jempa tse'e ats je ntojpa juu' atse'e nyakkutojkjivap. Ku atse'e to'k nmuyjma jetse'e ñajxkut, najkxpts je'e ve'e; ku atse'e jado'k nmuyjma jetse'e myínut, miimpts je'e ve'e; ku atse'e je ntoompa juu' ntukpava'añ, tyuumpts je'e ve'e.

⁹ Ku tse'e je Jesús du'amotunajxy, atuva atoki tse'e yaktaajnji je kats juu' ve'e je tojpatajk je vyintsán kyejx.

Van'it tse'e vya'kumpijit jette'e dunduujmi je numay jayu juu' ve'e panajkxjudup:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets yaja nujom israeejlit y'it jaat, ni to'ka atse'e tunkapaa'ty juu' atse'e xjaanchja'vip ax jo'n to'k je jayu juu' atse'e xnukejixp.

¹⁰ Ku ve'e je kukátsiva vyimpjittini jem tyak'am, jotkãda'akyani tse'e dupaattini je tojpatajk je vyintsán je tyoompa.

Ku je Jesús duyakjoojntypajknuva to'k je ku'aa'k ta'axtajk je myajntk

¹¹ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem naiinit kyajpun kajxm. Jem tse'e je y'ixpajkpatajk jets je numay jayu myujatyoo'ajada. ¹² Ku ve'e je Jesús dumutami je pats aka'a joma ve'e je naiinit jayu duyaknaa'tojkkáxta je kyajpunda, van'it tse'e du'ix jets jeme'e duk'a'anajkxta yaknaxtajkiva to'k je oo'kpa, je ku'aa'k ta'axtajkts je'e ve'e je myajntk, to'kamts je'e ve'e dumajntka. Qoyts je'e ve'e je myukukajpun jayu tyunmujatyoo'ajada.

¹³ Ku tse'e je Maja Vintsán du'ix je ku'aa'k ta'axtajk, jets-e'e dutukma't, van'it tse'e dunduujmi:

—Kadi mya'axy.

¹⁴ Van'it tse'e jyaa'ktami, jette'e dutaajn je ka'yun, jette'e yo'y'atúvidi je jayu juu' ve'e dupakaaydup.

Van'it tse'e je Jesús dunduujmi je oo'kpa:

—Atse'e vaamp, pojtykni.

¹⁵ Je jayu juu' ve'e aa'kani ukve'nip, pojtyknu tse'e jette'e y'ajtkni, jette'e kyojtspajknuva. Van'it tse'e je Jesús dutukatajkini je tyaak. ¹⁶ Ku ve'e du'ixti je numay jayu, májum aa'k tse'e dutuntuk'atúvidi jette'e je Nte'yam duyakmájiidi duyakjaanchidi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ka'adam xa ve'e je Nte'yam dujaa'tyóki je jyayu.

¹⁷ Ax ya'a tse'e juu' ve'e je Jesús tyoon, va'kxtk tse'e je ayook. Yaknuja'vits je'e ve'e jem nujom judéait y'it jootm jets je naax je kajpun juu' ve'e tamanaat.

Je'eda pan pan jatye'e je Yaknapejtpa Juan kyejx (Mt. 11.2-19)

¹⁸ Ku ve'e ve'em tyoonji kyojtsji, van'it tse'e je Yaknapejtpa Juan je y'ixpajkpatajk tyukmumaajntykjidi nujom juu' jatye'e je Jesús tyoon kyojts. ¹⁹ Van'it tse'e numejtsk je y'ixpajkpa dyaaaxji jette'e dunduujmide jette'e najkx je Jesús du'amotutúvada pan je'em je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jette'e yakku-tojknit, uk pan yak'a'ixupnum je'e ve'e. ²⁰ Ku tse'e jye'ydi joma ve'e je Jesús, van'it tse'e vyaandi:

—Je Yaknapejtpa Juan aatse'e xkejxp jets aats mitse'e n'amotutúvat pan je Criistovam mitse'e, uk pan n'a'ixupnum aats je'e vine'e.

²¹ Ku tse'e jye'ydi, yakjotkãdaakyp tse'e vye'na je Jesús numay je jayu, je pa'am dutuknuvaatsni je jayu jette'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumni jem je jayu jya'vin kajxmda, nay ve'empa tse'e je viints jayu duyakvin'ixpajkni. ²² Ax jidu'um tse'e je Jesús je kukátsiva du'atsaajv:

—Najkxu xtukmumaaydukta je Juan juu' ve'e uxyam m'ixtup mmótudup. Tukmumaaydukta vintso ve'e je

viints jayu vyin'ixpakta, je uxket jayu oy yo'pyákta, ñu-va'atsjada je pa'am pan pan jatye'e leprapajkjudup, je nat jayu myotupakta, jyoojntypajktinuva pan pan jatye'e aa'kanda, jets vintso ve'e je ayooova jayu yak-tuknujava je oy kãts je oy ayook. ²³ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e ijtp xjaanchja'vidup.

²⁴ Ku ve'e je Yaknapejtpa Juan je y'ixpajkpa ñajkxtini, van'it tse'e je Jesús je numay jayu dunduujmide je Yaknapejtpa Juan kajx. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku miitse'e mnajkxti joma ve'e kyapantsuuna, ztits miitse'e ojts x'ixta? zTo'k vine'e je jayu juu' ve'e mejtsvinmaayp, juu' ve'e ijtp ax jo'n to'k je kapy juu' ve'e oyvintsova pojuyoy'yp? ²⁵ Pan ka je'e kajxape'e mnajkxti, ztits miitse'e ojts x'ixta? zTo'k vine'e je jayu juu' ve'e va'ajts oy xax? Mnúja'vidup xa miitse'e jets jem je yakkutojkpa tyak'am je'e ve'eda juu' ve'e va'ajts oy naxyojxjudup jette'e oy ñaajk'ítjada. ²⁶ Pan ka je'e kajxape'e mnajkxti, ztits miitse'e ojts x'ixta? zTo'k vine'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa? Ax je'e tse'e. Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets jyaa'knúmájiip je'e ve'e nujojik je Yaknapejtpa Juan jets ka'a ve'e pan vi-ijnk je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ²⁷ Je Yaknapejtpa Juan xa je'e ve'e juu' ve'e jidu'um je Kunuu'kx Jatyán y'ava'nip:

Nkejxp xa atse'e je nyakkãtsuyoy'vva juu' ve'e mvin-too'vãkajp,

je'e tse'e myak'o'yixjup je too' joma ve'e mnáxut.

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

²⁸ Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets nujom je jayu juu' ve'e joojntykidu jets juu' ve'e uxyam joojntykidup, ni pana tse'e dukanumaja ax jo'n je Yaknapejtpa Juan; ax jyaa'knúmájipts je'e ve'e ni ka'a je Juan jyapana juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam y'am kya'm —jidu'um tse'e je Jesús vyaajñ.

²⁹ Ax ku tse'e je Yaknapejtpa Juan je jayu duyaknapejt, van'it tse'e je numay jayu maat je kupa'mun pakmo-jkpada du'amotunajxti juu' ve'e kyojts, kyuvajktu tse'e jets pyaatyp y'akeeguipe'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp jets je'e ve'e dutóndat, yaknuke'xnatajkidu tse'e ku ve'e ñapejtti je Yaknapejtpa Juan je ñapejtun kajx. ³⁰ Ax je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk, ka'ats je'e ve'e dukuvajkti juu' ve'e je Nte'yam tukmutsojkyjudu, je'e kajx tse'e kyayaknapejtjidi.

³¹ Van'it tse'e je Maja Vintsán jyaa'kvaajñ:

—Ya'ats atse'e ntukmu'a'ixmojkidup je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup. ³² Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je pi'k ónyk juu' ve'e ajxtktup koo'yiva jep maa'y jaatp jette'e dunaajmada je myujatyoo'da: "Njavinx-ooxtu ve'e taav jette'e m'etstat, ka'a tse'e tum'etsta; njatukvin'aavdu tse'e taav je tsaachvinma'yun uv jette'e mya'axtat, ka'a tse'e tumya'axta." ³³ Miin xa ve'e je Yaknapejtpa Juan, ka'a tse'e je tsapkaaky dukaaaj, ka'a tse'e je tsaaydum pa'ajk naaj du'uuk; ax ve'emts miitse'e mva'anda jets jeme'e jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. ³⁴ Van'itts atse'e nmiimpa, ats, je Jayu Juu' ve'e Nypaamdúka Ijtp, kaayp ookp atse'e, jets miitse'e mva'anda jets munuyojk atse'e nkay n'uu'k jets nmaatnayja'vijidup atse'e je kupa'mun pakmojkpada

jets je viijnk tókinax jáyuda. ³⁵ Ax je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam myooyp je vijin je kejun, ñuja'vidin-upts je'e ve'e jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump kyajtsp.

Ku je Jesús vye'na jep je fariseo Simón tyak'ap

³⁶ To'k nax tse'e to'k je fariseo dūvaajv je Jesús jetse'e ojts dūmaatkáy jem tyak'am. Van'it tse'e ñujkx je Jesús jetse'e dūmaatnajxy kaayva. ³⁷ Ku tse'e dūnuja'vi to'k je ta'axtajk juu' ve'e tókinax jayu, juu' ve'e jémit kuka-jpun, jets jeme'e je Jesús vye'na jem je fariseo tyak'am, van'it tse'e dukajjn to'k je po'o'p tsaaj apajkin juu' ve'e je pa'ajk xoo'kpa naaj dūmaat, jetse'e je Jesús dūnuujkx. ³⁸ Ku ve'e jye'y jep je Jesús ñaadup tsov, van'it tse'e yaaxy, je vyinnaaj tse'e tyuknuta'kxi je Jesús je tyek, jetse'e je vyaajy dutukpo'ttaatsni, jetse'e je tyek dūtsuu'kx, jetse'e je pa'ajk xoo'kpa naaj dūpaajmji. ³⁹ Ku tse'e je kutajk du'ix jets ti ve'e je ta'ax-tajk tyuump, van'it tse'e ñaña'muxji: "Pan je'em ya'a ve'e kuy'it je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, kūdūnujávats ya'a ve'e vintso ya'a ve'e jyáyuva pane'e toojnjup majtsjup, kux tókinax jayu xa ya'a ve'e xi ta'axtajk." ⁴⁰ Van'it tse'e je Jesús je fariseo dūnuujmi:

—Simón, jepe'e juu' atse'e nkotsuvaampy.

Van'it tse'e je fariseo y'atsaajv:

—Yak'ixpajkpa, kotsu n'it.

⁴¹ Jetse'e je Jesús vyaajñ:

—Numejtsk xa ve'e je yaa'tyajk to'k je yak-meen'anoo'kxpa dūmuyójada y'ijt. To'k tse'e myuyója-ja y'ijt mugooxk mókupx je denario meen jets jado'k vujxtkupxuk majk. ⁴² Ka'a tse'e y'o'yixjada vintso ve'e dūmukuvéttat. Van'it tse'e je yakmeen'anoo'kxpa mye'e'kxuxjidi je yojta. Nukótsuts n'it, zpane'e nuyojk dūtsojk je yakmeen'anoo'kxpa?

⁴³ Van'it tse'e je Simón y'atsaajv:

—Ve'em xa atse'e ntij jets je'e ve'e juu' ve'e nuyojk je meen dūyójiip y'ijt.

Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Oy xa ve'e xtij.

⁴⁴ Van'it tse'e je Jesús dūvin'ix je ta'axtajk, jetse'e je Simón dūnuujmi:

—¿M'ixpe'e ya ta'axtajk? Ku xa atse'e yaja mtujk tun-taka, ka'ats atse'e je mtsoxk naaj tuxma'a jets atse'e ya ntek taaj kumpuj; ax ya ta'axtajk, je vyinnaajts ats ya'a ve'e tuxtukpakuj jetse'e tūduyaktu'uts maat je vyaajy. ⁴⁵ Ka'ats ats mitse'e tūxtsuu'kx; ax jets ya'a, ka'anats ya'a ve'e ats ya ntek dūtsoo'kx'atúva ku ve'e tūtyaka. ⁴⁶ Ni ka'avats atse'e yam nkuvajkm tūxpūujm-ja je olivos aceite; ax pyaajmjits ya'a ve'e taav je pa'ajk xoo'kpa naaj ats ya ntek. ⁴⁷ Ax je'e kajxts ats mitse'e nnuujma, óyam ya'a ve'e ooy tyuntókinaxjáyuva tūy'it, je tsojkun tse'e juu' ve'e jyayejpp, je'e tse'e dūyaknyke'xnatajkijp jets ta ve'e je Nte'yam tyokin-mee'kxju. Je jayu juu' ve'e yūu'nam yaktókinmee'kxp, yūu'namts je'e ve'e je tsojkun dūjayep.

⁴⁸ Van'it tse'e dūnuujmi je ta'axtajk:

—Mee'kx tse'e je mtókin tyañ.

⁴⁹ Van'it tse'e je javyaa'kxtajk ñavyaajnidi:

—¿Pants ya'a ve'e ya jayu ñatyijju jets ya'a ve'e je jayu dūtókinmee'kx?

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús dūnuujminuva je ta'axtajk:

—Je Nte'yame'e tūmyaktsa'akju kux atse'e tux-jaanchjáva. Najkxni mits oy aaj oy joot.

Je ta'axtajkta juu' ve'e dūputajkidup y'ijt je Jesús

8 Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús ñajxy tyajki jem may kajpun kajxm je mújit je muutskit, jetse'e je jayu dūtuk'ix je oy kats je oy ayook, je'e tse'e tyuk'ixp vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kyam; mujatyoo'ijidup tse'e vye'na je ñumakmejtsk ixpajkpatajk. ² Jempa tse'e je ta'axtajkta juu' ve'e mujatyoo'ijidu, je'e juu' ve'e je Jesús yakpít-sumuxjidinu je ko'oyjáyuva jem jya'vin kajxmda jetse'e dūyakjotkadaakni juu' ve'e pajkjuip ijttu. Nuto'k tse'e je'eda je María Magdalena, jeme'e jya'vin kajxm y'ijt nūvuxtojtuk je ko'oyjáyuva; ³ jado'k tse'e je Juana; jado'k tse'e je Chuza je ñuda'ax, je Chuza juu' ve'e dūyakkutojkijp je toompatajk jep je Herodes tyujkp; jado'k tse'e je Susana; jets je viijnk ta'axtajkta juu' ve'e putajkijidup y'ijt maat je joojntykin juu' ve'e y'ixtup jyayejptup.

Je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)

⁴ Nūmay tse'e je jayu choo'ndi jem kyajpun kajxmda jetse'e je Jesús najkx dū'ixta. Ku ve'e je nūmay jayu ñay'amojkijidi, van'it tse'e je Jesús vya'nuxjidi ya tukmu'a'ixmojkin:

⁵ —To'k xa ve'e je jayu taamt vajpa chaan. Ku tse'e dūvuj je taamt, jem tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja too' kujk. Van'it tse'e je jayu dūtukte'e'ndi jetse'e je jeyyva tánuk dupiivdini. ⁶ Jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja tsakujx joma ve'e peji je naax. Ku ve'e távani myux vye'na, taatsnu tse'e je'e kajx ku ve'e je naax kyanika. ⁷ Jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja ápit akujk. Van'it tse'e je ápit yee'k jetse'e dukoo'k'ítumooyni je oy ojts jetse'e yee'kut. ⁸ Nay jempa tse'e juu' ve'e naxkadaak jeja oy naxkujx. Je'e tse'e ta'mi. Jem tse'e juu' ve'e naajkma'yiju mókupx taajm.

Van'it tse'e je Jesús mak'k kyajts:

—Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e dū'amotunaxta.

Je'e pan tyajx kajxe'e je tukmu'a'ixmojkin yakpuujm

(Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)

⁹ Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi pan vintso ve'e yakkótsva'ach juu' ve'e tyukmu'a'ixmojki. ¹⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je Nte'yam tse'e mtuknuja'vijidup vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kyam; ax ka'a tse'e je Nte'yam tyuknujávajada je'eda juu' ve'e uū'm maat ka'ijttup. Je'e kajxts ats je'e ve'e ntukmukotsta je tukmu'a'ixmojkin maat kux jya'ixtup xa je'e ve'e juu' atse'e ntuump, ka'a tse'e dūvinjávada,

jyah'amotunajxtupts je'e ve'e juu' atse'e nkajtsp, ka'a tse'e dıvinmótuda.

Ku je Jesús dukojtsvaach je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20)

¹¹ Ax jidı'um tse'e ya tukmu'a'ixmojkin yakkojtsva'ach. Ve'em xa je'e ve'e je taamt ax jo'n je Nte'yam je kyats je y'ayook. ¹² Jeja tse'e too' kujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e dı'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook. Van'it tse'e jye'ya je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dınuv-intsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta jetse'e dupajkjini jem jya'vin kajxm je kats je ayook juu' ve'e yakvaajnjidu jets ka'a ve'e dujaanchjávadat, ve'em tse'e dukajayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹³ Jeja tse'e tsakujx joma ve'e peji je naax, joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e dı'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook jetse'e dukuvakta je xoojntkın maát, jyaanchja'vidup tse'e ku ve'e vee'n ya it ñaxy. Ax ku tse'e je ko'oyjáyuvap dı'ix vintsq ve'e dıyaktokintóndat, van'it tse'e dukoo'kmaja paamdini je kats je ayook juu' ve'e y'amotunajxtu.

¹⁴ Jeja tse'e ápit akujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook dı'amotunajxtup. Ku ve'e ya it ñaxy, je'e tse'e ooy tyunvinmaaydup je naxviiñit je'e, chojktup tse'e jetse'e kumeen y'ittat, jetse'e xoojntkp ñaajk'ituvan'anjada. Je Nte'yam je kyats je y'ayook juu' ve'e y'amotunajxtu, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je taamt juu' ve'e jeja ápit jaat yakvaj jetse'e kyata'mi. ¹⁵ Ax jeja tse'e oy naxkujx joma ve'e je taamt yakvuj jetse'e ñaajk-ma'yiji, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook dı'amotunajxtup jetse'e dumaja pamda je oy aaj je oy joot maát jets je tuv jáyuvin maát. Je yuj vinma'yun maát tse'e je jyáyuvin je jyojntykin vyimpitta ax jo'n je Nte'yam tyukmutsójkjada.

Je ta'kxpa tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 5.14-16; Mr. 4.21-25)

¹⁶ Ni pana xa ve'e je ta'kxpa dukana'ak jetse'e juu' dıtuknaxjópıt ukpu jep maajntkın pa'tkup dıyo'ot-sıt; ña'kp je'e ve'e jetse'e kajxm dupum jetse'e ve'em dukuta'kxıt anañujoma je jayu juu' ve'e tajkidup jep tujkp. ¹⁷ Nay ve'empa tse'e, ka'a xa ve'e tii juu' ve'e yu'uts jetse'e ux'ook kyanuke'xnatákat, ka'a tse'e tii juu' ve'e kayaknuja'vip jetse'e ux'ook je jayu dukanu'ávat.

¹⁸ Payo'oyda oy juu' ve'e m'amotunajxtup. Pan pan tse'e juu' dumaaat, jaa'kyakmo'op tse'e; jets pan pan tse'e juu' yuu'n vee'n dumaaat, yakpajkinup tse'e nujom.

Je'e juu' ve'e je Jesús tyaakja'vip

(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús je tyaak jets je y'utsatajk jye'ydi joma ve'e je'e; ka'a tse'e y'o'yixjidi vintsq ve'e

dıvinkutámadat kux numaye'e je jayu ooy tyunve'na.

²⁰ Van'it tse'e je Jesús je jayu vya'nuxji:

—Uxep xa ve'e tak'aagup je mtaak jets je m'utsatajk, mitse'e myakkotsuvaajnjıdup.

²¹ Van'it tse'e y'atsaajv:

—Pan pan jatı xa ve'e dı'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook jetse'e dukutyonda, je'ets atse'e nja'vidup ax jo'n ats je n'uts je n'ajch kuy'ijtti, jets ats je n'uts je ntsa'a, jets ats je ntaak.

Ku je Jesús dıyak'atıvi je mak'k poj

(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

²² To'k nax tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm maát je y'ixpajkpatajk, jetse'e dınuujmıdi:

—Ja'mda jem jado'k ado'om napa'am.

Jetse'e ñajkxti. ²³ Yo'ydup tse'e vye'nada jetse'e je Jesús myanaxı. Van'it tse'e mak'k pyoj'ukvaajñ jetse'e je naaj kyajxmpojtyk jetse'e tyajki jem barco jootm. Ojts'ukvaannup tse'e vye'na, javee'n jyakunajxni,

²⁴ van'it tse'e dıyojxti je Jesús, jetse'e dınuujmıdi:

—ıYak'ixpajkpa! ıYak'ixpajkpa! ıKunajxumdınuptam xa ve'e na'aakp!

Van'it tse'e je Jesús jyotvij jetse'e dıtuknuujmi je poj jets je naaj. Van'it tse'e je poj y'atıvi jetse'e je naaj tyu'ujkajty. ²⁵ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—ıTyajxse'e je jaanchja'vin xkajayépta?

Tsa'kidup tse'e jetse'e atıva atıki tyuntaandi je y'ixpajkpatajk, jetse'e ñay'amotutıvıjıdi:

—ıVintsqs ya'a vine'e ya jayu je mak'kin ooy dıtunjayep? ıJe poj paat je naaj paat tse'e dupava'añ, ax kat-supajkjıdup tse'e!

Ku je Jesús dıyakpıtsum je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxm

(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

²⁶ Van'it tse'e choo'ndi jem galiléait y'it jootm jetse'e jye'ydi jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am jem gadaarait y'it jootm. ²⁷ Ku tse'e je Jesús pyıtsum jem barco jootm, van'it tse'e vyinkutámıjı to'k je yaa'tyajk juu' ve'e jem tso kukajpunip; jékanıts je'e ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap, jékani tse'e kyanaxyaxju. Ka'ats je'e ve'e jep tujkp chıuna; jep'e aaajntkup tyun'it joma ve'e je oo'kpa ñaxtakada. ²⁸ Ku ve'e dı'ix je Jesús, van'it tse'e dıvinkoxktenı, jetse'e mak'k dınuujmı:

—ıTi katsts uu'me'e njayejpump?, Jesús. Je'e xa mitse'e je y'Onuk, je Nte'yam, juu' ve'e dınyukajxmıkaajxp. Nmunoo'kxtkpts ats mitse'e jets atse'e kadi xtsaachtın.

²⁹ Ve'em tse'e vyaajñ kux pyavaampye'e je Jesús je ko'oyjáyuvap jetse'e pyıtsumnit. May náxanıts je'e ve'e je ko'oyjáyuvap tyukkoo'yaja vye'na, nay ve'empa tse'e cadenatsum jem kya'm jets jem tyékum je jayu jyayak'ıtıj; ax vinnaajknáxts je'e ve'e jyayaktsum, ve'emts je'e ve'e dıtukpojtkıx je cadena jetse'e je ko'oyjáyuvap yaknajkxıjıni joma ve'e kypantsıuna.

³⁰ Van'it tse'e je Jesús y'amotutıvıjı:

—ıTıse'e mxaaj?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Miijl Am atse'e nxaaj.

Je'e kajxts je'e ve'e ve'em vyaajñ kux numaye'e je ko'oyjáyuvap tutyuntuktajkijini vye'na. ³¹ Ax je ko'oyjáyuvap tse'e dumunoo'kxtktu je Jesús jetse'e ka-di pyakéxjada jep kaak jótup. ³² Jem tse'e tonun viinm vye'niduva numay je keem jya'kxta. Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap dumunoo'kxtkti je Jesús jetse'e myaso'okjadat jetse'e najkx je keem dutuktákada. Yakjaj-tuxjudu tse'e je Jesús. ³³ Van'it tse'e je ko'oyjáyuvap pyitsumdini jem je yaa'tyajk jya'vin kajxm jetse'e je keem dutuktajkidi. Van'it tse'e nujom je keem kyus-noomdi jem tonun viinm jetse'e y'ano'midi jem maja na'akaya jootm. Jep tse'e ñax'oo'kkajxtini.

³⁴ Ku tse'e je keem ixpa du'ixti jets vintso ve'e juu' jaty jyajty, tsá'kidu tse'e. Jatyji tse'e ñajkxti jem kajpun kajxm jetse'e du'ava'nidi juu' ve'e toonju kojtsju.

³⁵ Van'it tse'e je numay jayu pyitsumdi, jetse'e najkx du'ixta pan ti ve'e tutyunju tukyatsju. Ku tse'e jye'ydi joma ve'e je Jesús, jem tse'e dupaatti je yaa'tyajk juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap tuy'it. Jemts je'e ve'e chuuna je Jesús je tyek mutam, xáxani jets óyani je vyinma'yun. Tsá'kidu tse'e je jáyuda ka ve'e du'ixti.

³⁶ Pan pan jatye'e du'ixtu pan vintso ve'e je Jesús duyajakjotkadaaky je jayu, vyaajniju tse'e je jayu juu' ve'e je'ydu. ³⁷ Van'it tse'e nujom je jemit jayu ooy tyuntsa'kidi, je'e kajx tse'e dumunoo'kxtkti je Jesús jetse'e jem choo'nnit. Van'it tse'e je Jesús tyajki jem barco jootm jetse'e vyimpijtni jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am. ³⁸ Je yaa'tyajk juu' ve'e je ko'oyjáyuvap jem jya'vin kajxm tuy'it, jyamunoo'kxtk tse'e je Jesús jetse'e kuduyakjaty jetse'e kudumaadi. Van'it tse'e je Jesús ña'muxji jetse'e tyánut. Jidu'um tse'e vyaajñ:

³⁹ —Vimpijtni jem mtak'am jets avana ti maa'yune'e je Nte'yam tumto'nuxju.

Van'it tse'e ñujkx je yaa'tyajk jetse'e je kajpun duvaa-jnikujx nujom juu' ve'e je Jesús tyoon je'e kajx.

Je Jairo je ñaax jets je ta'axtajk juu' ve'e je Jesús je vyit dutoon

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ Ku tse'e je Jesús jye'ynuva jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, jem tse'e numay je jayu ooy tyun'a'ixjidini vye'na, ooye'e tyunxoondukta ku ve'e jye'ya. ⁴¹ Van'it tse'e to'k je yaa'tyajk jye'y juu' ve'e jep tsaptujkp dunuvintsánip, Jairo ve'e xyaaj. Van'it tse'e je Jesús divinkoxkteni jetse'e dumunoo'kxtk jetse'e jem tyak'am ñajkxut ⁴² kux jeme'e to'k je ñaax juu' ve'e makmejtsk joojnt jo'n ve'nip, to'kamts je'e ve'e du-naaxa, oo'kun ámanits je'e ve'e vye'na. Ku tse'e je Jesús ñujkx, numay tse'e je jayu tyumpanajkxi jetse'e tyunyak'atijmojkni.

⁴³ Jem tse'e numay jayu akokm ñajkxpa to'k je ta'ax-tajk juu' ve'e makmejtsk joojntani dujayepp je vinnujkxu pa'am, távani tse'e je tsó'yivatajk dutukmujokyajxni nujom juu' ve'e y'ixp jyayepp, ni pana tse'e kya'o'yixji jetse'e yakjotkada'akjut. ⁴⁴ Van'it tse'e jep

naadup tsov je Jesús je vyitupaa'v dutoojnji. Tun jatyji tse'e y'atúvini je vinnujkxju pa'am.

⁴⁵ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Pants atse'e tuxtán?

Ku tse'e ni pana dukakuvujk, van'it tse'e je Pedro jets je myujatyoo'da vyaandi:

—Yak'ixpajkpa, ya numay jayu xa mitse'e m'atijmo-jkup, jetse'e x'amotutuva pan pane'e tumtanju!

⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Jeja xa ve'e je jayu pan pan atse'e tuxtán, kux nja'vi atse'e taav jets ta atse'e je nmakkin nyaktún.

⁴⁷ Ku tse'e je ta'axtajk ñajja'viji jets nuké'xnatáka ve'e tyaañ, van'it tse'e tyuntsa'kini jetse'e nunmipp-nup dununujkx je Jesús, jetse'e divinkoxkteni, jetse'e jeja je numay jayu vyinkujk du'ava'ni jets tyaxe'e dutaajj jets vintso ve'e tun jatyji jyotkadaakni. ⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Mjotkadaaknu xa ve'e taav je'e kajx ku atse'e tux-jaanchjáva. Najkxni oy aaj oy joot.

⁴⁹ Kojtsna tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e to'k je jayu jye'y, jem tse'e je Jairo tyak'am chaa'n, jetse'e je Jairo dunujjmi:

—Távani xa ve'e je mnaax y'aa'k. Kadi xjaa'k'atsu'ux ya yak'ixpajkpa.

⁵⁰ Ku tse'e je Jesús du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Kadi mtsa'aga. Koojyji xa atse'e xjaanchjávat jetse'e je mnaax jyotkadaaknit.

⁵¹ Ku tse'e jye'ydi joma ve'e je tajk, ni pana tse'e je Jesús dukayakjajti jetse'e dumaaatákak, je Peedroji ve'e, je Santiago, je Juan, jets je kiix ónuK je tyee' je tyaak. ⁵² Tum ñuyaaxtup tum ñutsaachvinmaaydup tse'e je jayu vye'nada je kiix ónuK. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Kadi mya'axta. Ka'a xa ya'a ve'e ya kiix ónuK y'aa'ka, maapji ya'a ve'e.

⁵³ Yaktukxiik tse'e kux ñuja'vidup je'e ve'e jets aa'kani je'e ve'e vye'na. ⁵⁴ Van'it tse'e je Jesús je kiix ónuK je kya'aj dukoojnuk, jetse'e mak kyajts, jetse'e dunujjmi:

—Kiix ónuK, pojtykni.

⁵⁵ Van'it tse'e je kiix ónuK jyojntykpaiknuva jetse'e jatyji pyojtykni. Van'it tse'e je Jesús vyaajñ jetse'e duyakkádat je kiix ónuK. ⁵⁶ Atuva atoki tse'e je tyee' je tyaak tyuntaandi. Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi jets ni pana ve'e dukavaajjadat jets ti ve'e tutyunju tukyatsju.

Ku je Jesús du'akejxva'kxti je y'ixpajkpatajk ka'amaay-va

(Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

9 Van'it tse'e je Jesús duyaknay'amojkiji je ñumakmejtsk ixpajkpatajk jetse'e dumoojy je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumdat jem je jayu jya'vin kajxmda jetse'e je jayu dutuknuva'atstat jyaju-u'pa'ama juu' ve'e myaatta. ² Van'it tse'e dukejxti ka'amaayva, jetse'e je jayu dutuknujávadat jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu ñapyaajmjidinit jem je'e y'am

kyä'm, jětse'e dyyakjotkada'aktat pän pän jatye'e pajkjüdup. ³Jidü'üm tse'e dünüujmidi:

—Ka'a tse'e ti xmutsoo'ndat juu' ve'e m'ajootadap jeja too' aajy, ka'a tse'e xmutsoo'ndat je tajk, ka'a tse'e je apajkin, ka'a tse'e je tsapkaaky, ni ka'ava tse'e je meen. To'k ni'kxji ve'e je mvit xmunajkxtat juu' ve'e mjajejptup. ⁴Kujyajomatujka tse'e mtákadat, jeja tse'e mnamyájjadat pän vinxup xääj ve'e mtanava'anda jem kajpün kajxm. ⁵Pän joma tse'e je jayu mkakuvák-jada, mtsoo'ndinup tse'e jem jětse'e xvinxíttat je mtektat jětse'e vyánüküt je naxvay juu' ve'e tuxpava'akta jem kyajpün jootm, ve'em tse'e dünüjávadat jěts ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup.

⁶Najkxtuts je'e ve'e jem nujom pi'k kajpün kajxmda, ve'em tse'e duvaajnjada je jayu je oy káts je oy ayook, yajjotkadaaktuvap tse'e pän pän jatye'e pajkjüdup jya-jomatsova.

Ku je Yaknapajtpa Juan y'oo'kni (Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

⁷Ku ve'e je yakkutojkpa Herodes je káts dumotu ti ve'e je Jesús tyuump, ooy tse'e je vinma'yün dütunjayejp kux jeme'e juu' ve'e vaandup jěts joojntykpajknuva ve'e je Yaknapajtpa Juan. ⁸Jempa tse'e pän pane'e vaanduvap jěts je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Elías je'e ve'e, je'e ve'e joojntykpajknuva jětse'e ñaajknüké'xnatajkijinuva. Nay jempa tse'e pän pane'e vaanduvap jěts joojntykpajknuva ve'e je viijnk juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. ⁹Ax je Herodes tse'e vaan:

—Nyakjajyukpojxjini xa atse'e je Juan. ¿Pants je'e n'it vine'e juu' atse'e ooy je jayu xtuntukmumaajntyktup?

Yak'ixuvaan tse'e je Jesús.

Ku je Jesús je jayu dyyakkaajy numugooxk miijl naxy (Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)

¹⁰Ku ve'e je kukátsivatájk vyimpijttini, van'it tse'e je Jesús duvaajnidi pän ti jatye'e ojts dütonda. Van'it tse'e pyavoojvjidi jětse'e ñajxkti joma ve'e to'k je apuk it, je betsaídait kajpün mutám. ¹¹Ku ve'e je numay jayu dünüja'vidi, van'it tse'e dupanajkxti je Jesús. Van'it tse'e kyuvajkjidi, jětse'e vya'nuxjidi vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kyä'm, jětse'e dyyakjotkadaakni pän pän jatye'e pajkjüdup.

¹²Ku ve'e tánani je it vye'na, van'it tse'e je Jesús je ñumakmejtsk ixpajkpatájk vyinkutámijidi jětse'e ña'-muxjidi:

—Pakejxtini to'k aaj ya jáyuda jětse'e najkx du'íxtada je kyaaky je tyojkx jem pi'k kajpün kajxmda jěts jem kam jootm jěts je it joma ve'e pyoo'kxtat, kux ka'a xa ve'e yaja tii ni tía joma uu'me'e yájada.

¹³Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Miiitse'e myakkáydap.

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ka'a xa aatse'e uxym ntimaáda, mugooxkji aatse'e yap je tsapkaaky nmaáda jěts mejtskji je ajkx.

¿Ukpu najkxp aáts vine'e njoy je kaaky je tojkx jětse'e nujom kyáydát?

¹⁴Ax je jayu tse'e juu' ve'e jem ve'nidup, numugooxk miijl jo'n tse'e y'ijtti je yaa'tyájk. Van'it tse'e je Jesús dünüujmi je y'ixpajkpada:

—Pajkva'kxtats ya jayu nuvujxtkupxuk majk jaty jo'n jětse'e xyak'ajxtuktat.

¹⁵Ve'em tse'e dütöondi. Jětse'e nujom y'ajxtkti.

¹⁶Van'it tse'e je Jesús dukoojnuk mugooxk je tsapkaaky jěts mejtsk je ajkx. Van'it tse'e jem tsajm tso pyat'ix jětse'e je Nte'yam dukukojsji. Van'it tse'e dyyakva'kxy, jětse'e dumooydi je y'ixpajkpatájk, jětse'e je numay jayu dütukvinkuká'yidi. ¹⁷Ax nujom tse'e je jayu kyaaydi jětse'e kyooxjidi. Ku ve'e je jayu kyakyajxti, van'it tse'e dupakmojktini jamakmejtsk kach je tsapkaaky kunax jěts je ajkx kunax.

Ku je Pedro du'ava'ni jěts je Jesús je'e ve'e je Cristo (Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)

¹⁸To'k nax tse'e je Jesús naaydum chapkajts. Jem tse'e je y'ixpajkpatájk dumaáda vye'na. Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Vintsose'e je jayu vya'anda, pányk atse'e?

¹⁹Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Jem xa ve'e pane'e vaandup jěts mitse'e je Yaknapajtpa Juan, jempa tse'e pane'e vaanduvap jěts je Elías mitse'e, nay jempa tse'e pane'e vaanduvap jěts mitse'e nuto'k juu' ve'e ijt je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, je'ek tse'e joojntykpajknuva.

²⁰Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—Jěts miiitsta, ¿vintso'ts miiitse'e mvaanduva jěts pän atse'e?

Van'it tse'e je Pedro y'atsaajy:

—Mits xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jětse'e yakkutojknit.

Ku je Jesús du'ava'ni je y'oo'kun (Mt. 16.20-28; Mr. 8.30-9.1)

²¹Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatájk dütukpavaandi jěts ni pana ve'e dukavaajnjadat jěts je'e je'e ve'e je Cristo. ²²Jětse'e dünüujmidi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jěts atse'e ooy ntunsaachpaa'tyt. Ka'ats atse'e xkuváktat je israeejlit je myújit jáyuda, je tee'tájk je vyintsanda, jěts je tsaptujkpit yak'ixpajkpatájk. Xyak'oo'ktapt atse'e je jayu; ax joojntykpajknuvapt atse'e kutoojk xääj, áts, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdüka Ijtp.

²³Van'it tse'e dünüujmidi nujom je jáyuda:

—Pän pän xa ve'e dütsojpk jětse'e y'ijtnit áts maát, va'an tse'e dumasokkajxni je y'avintso vinma'yün, jětse'e jóvum xääj je jyoot je jya'vin dumakkpámüt jětse'e chaachpaa'tyt ax jo'n je jayu juu' ve'e je y'oo'kun du'anajkxip ku ve'e je cryuuz dupaku'ü, jěts atse'e xpamiinnit. ²⁴Kux pän pän xa atse'e xkajaanchja'vip kuxe'e dutsá'aga jětse'e y'oo'kut, ka'ats je'e ve'e dyyajéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax pän pants atse'e ijtp xjaanchja'vip, óyame'e y'oo'kut áts kajx, je'e tse'e dyyajejpnup je joojntykin juu' ve'e xa'-

ma kajx ijtp. ²⁵ Ni vinxupa xa je'e ve'e je jayu kya-to'nuxjut ku ve'e duje'eikaxut nujom ya naxviiñit it jetse'e vyintókiyut je jayu je jyoot je jya'vin. ²⁶ Kux pan pan xa atse'e xtuktso'otyoomp jetse'e ats je nkats je n'ayook dutuktso'otyoompa, ntuktso'otyoompaps ats je'e ve'e ku atse'e nmiinnuvat ats je nmajin maat, ats je nTee' je myajin maat, jets je va'ajts ángeles je myajin maat. ²⁷ Tyúvam xa atse'e nva'añ jets jeja ve'e je jáyuda juu' ve'e yaja ijttup jetse'e kya'oo'kktat pan ka'ana ve'e du'ixta je Nte'yam je kyutojkun myin.

Ku je Jesús tyikts jetse'e y'ajaj y'atuj'kx
(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

²⁸ Toodojtuk xaaj jo'nani tse'e je it ñaxy vye'na ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e ñujkx tsapkojtspa, je'e tse'e duvovutsoo'n je Pedro, je Santiago, maat je Juan. Van'it tse'e pyejtti joma ve'e to'k je kopk. ²⁹ Tsapkojtsp tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e je vyijn je y'aa' tyikts jetse'e je vyit ojts tyumpoo'pikux jetse'e y'ajaj y'atuj'kx. ³⁰ Van'it tse'e vya'kke'xti numejtsk je yaa'tyajk jetse'e dumaatnakyojtsjidi je Jesús. Je Moisés jets je Elíasts je'e ve'e ijttu. ³¹ Naa'vittjudupts je'e ve'e je tsapjootmit majin; je'ets je'e ve'e kyojtstup ku ve'e je Jesús y'oo'kut jem Jerusalén. ³² Manajxtu tse'e je Pedro maat je myujatyoo'tajk. Ku tse'e jyotvijti, van'it tse'e du'ixti je Jesús je myajin maat jets janumejtsk je yaa'tyajk juu' ve'e je Jesús myaatténidup. ³³ Najkxtinup tse'e vye'nada numejtsk je jayu, van'it tse'e je Pedro dunujjimi je Jesús:

—Yak'ixpajkpa, oy xa je'e ve'e ku aatse'e yaja n'it. Va'ants aats dupumu toojk je pi'k ojts atyajk: to'k mits mje'e, jets to'k je Moisés jye'e, jets jado'k je Elías jye'e.

Ax ka'a tse'e je Pedro dunujava pan ti ve'e kyajtsp. ³⁴ Kojtspna tse'e vye'na ku ve'e to'k pak je vínuts ñuje'yjidi jetse'e yo'tsjidi. Ax tsá'kidu tse'e je ixpajkpatajk ku ve'e yo'ts'ukvaajnjidi je vínuts. ³⁵ Jep tse'e vínuts akujk myotu to'k je ayook. Jidujum tse'e vyaajñ:

—Ya'a xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Amotunaxta juu' ve'e kyajtsp.

³⁶ Ku ve'e je ayook y'atuj, van'it tse'e du'ixti jets naaydume'e je Jesús vye'nini; ama'at tse'e tyaandi. Ka'a tse'e dupanvaajnjidi juu' ve'e y'ixtu, van'itnume'e ku ve'e je Jesús jyoojntykpaajknuva.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap
(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

³⁷ Je ku'óxit tse'e, jeme'e kopk viinm kyadaaktini vye'na, van'it tse'e numay je jayu je Jesús du'anajkxidi.

³⁸ Jem tse'e numay jayu akojkm to'k je yaa'tyajk vye'na juu' ve'e mak'k dumukojts je Jesús, jetse'e vyaajñ:

—Yak'ixpajkpa, ixu to'k aaj ats je nmajntk kux je'ejyji ve'e to'k ats nmajntkip. ³⁹ Ax to'k tse'e je ko'oyjáyuvap ats je n'ónuk dumach jetse'e duyakya'axy, jetse'e duxituyoy'oy jetse'e jep ats je n'ónuk y'ávup pyitsum je aaj'pk. Ax tsaachpaatp tse'e ats je n'ónuk, ka'a tse'e je ko'oyjáyuvap myaso'okuva'añju. ⁴⁰ Távani xa atse'e

njamunoo'kxtukta ya m'ixpajkpatajk jetse'e duyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap, ax ka'a tse'e y'o'yixjidi.

⁴¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—iMiits xa je'e ve'eda juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup jets ka vintúvap je'e ve'e juu' ve'e mtoondup! ¿Joma vaatts atse'e njaa'kja'ítut miits maatta jetse'e njaa'kjamuténadat? Yakminu je m'ónuk.

⁴² Ax ku tse'e je mix ónuk duyaknajkxti jeja je Jesús vyinkujk, van'it tse'e je ko'oyjáyuvap yakkítuji jetse'e xytuyoy'yji. Van'it tse'e je Jesús dutuknuujimi je ko'oyjáyuvap jetse'e duyakjotkadaakni je mix ónuk, jetse'e je tyee' dutukkatajkinuva. ⁴³ Ax nujomda tse'e je jayu atuva atoki je Nte'yam je myajin dutuktaandi.

Ku je Jesús je y'oo'kun du'ava'ninuva
(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Atuva atókina tse'e vye'nada je jayu maat juu' ve'e je Jesús tyuump, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunujjimi:

⁴⁴ —Amotunaxta oy juu' atse'e nkotsuvaampy, ka'a tse'e xjaa'tyókidat. Yakpámup xa atse'e jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup, ats, je Jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

⁴⁵ Ax ka'ats je'e ve'e duvinmótudi je y'ixpajkpatajk juu' ve'e je Jesús kyajtsp kux kyayaknuk'e'xnatajkipnume'e vye'na jetse'e duvinmótudat; tsá'kidup tse'e jetse'e du'amotutuvi'óyadat pan vintso ve'e dutij.

Je'e juu' ve'e dunumájip
(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

⁴⁶ Van'it tse'e je ixpajkpatajk ñakyojtsvintso'ukvaajnjidi pan pane'e dunumájikajxp aje'ejyjida. ⁴⁷ Ku ve'e je Jesús dunuja'vi vintso ve'e vyinmayda, van'it tse'e dupujim jeja pya'ayi to'k je pi'k ónuk, ⁴⁸ jetse'e dunujjimi je y'ixpajkpatajk:

—Je jayu pan pane'e oy jayu napyajmju maat to'k je pi'k ónuk ax jo'n ya'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyumju ats maat. Ax je jayu pan pane'e oy jayu napyajmju ats maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n oy jayu kuñapyumju maat je'e pan atse'e xkejxp. Kux pan pan xa ve'e miitsta naajkpi'kikajxjup, je'ets je'e ve'e juu' ve'e dunumájip.

“Pan pan xa ve'e xkatso'oxpajkumdup, uu'm maattats je'e ve'e”
(Mr. 9.38-40)

⁴⁹ Van'it tse'e je Juan ña'muxji:

—Yak'ixpajkpa, n'ix aatse'e to'k je jayu juu' ve'e mits je mxaaj dukojtspaatp jetse'e duyakpítsum jem je jayu jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap; ax ve'emts aats je'e ve'e nnuujima jets ka'a ve'e ve'em jyátukat, je'e kajx ku ve'e uu'm maatta kyavídyt.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Ka'a xa miitse'e ve'em kuxnuujmidi, kux pan pan xa ve'e xkatso'oxpajkumdup, uu'm maattats je'e ve'e.

Ku je Jesús dutuknuujmi je Santiago maat je Juan

⁵¹ Ku ve'e tyámini vye'na jetse'e je Jesús chajpejtnit, van'it tse'e je mačk aaj je mačk joot dupuujm jetse'e jem Jerusalén ñajkx. ⁵² Kyejx tse'e je kyukátsivada jetse'e vyintoo'vákajadat. Ax je'e tse'e je'ydu joma ve'e to'k je pi'k kajpun juu' ve'e jem samaariait y'it jootm. Jem tse'e duja'ixtidi je it joma ve'e je Jesús kuñamyaa-jyji. ⁵³ Ax ka'a tse'e je jémit jayu dutsojkti jetse'e jem tyánut kux y'ixtupe'e jets jeme'e Jerusalén ñajkxta. ⁵⁴ Ku ve'e ve'em du'ixti numejtsk je y'ixpajkpa, je Juan maat je Santiago, van'it tse'e je Jesús dunuujmidi:

—Maja Vintsán, zmtsajkpe'e jets aatse'e je Nte'yam n'amótuvut jetse'e je jaajn duyakkustákat jem tsajvinm jets ya'a ve'e kyutókidat?

⁵⁵ Van'it tse'e je Jesús vyin'ixjidi jetse'e tyukna'muxjidi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa miitse'e xnujávada ti vinma'yune'e mjajejptup, kux ka óyap je'e ve'e juu' ve'e mtonumpituvandup. ⁵⁶ Ka je'ep xa atse'e nnumiimp jets atse'e je jayu nyakkutókiyut, je'e ve'e jets atse'e je jayu nyaktso'okut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

Van'it tse'e ñajkxti joma ve'e jado'k je pi'k kajpun.

Nutoojk je jayu juu' ve'e je Jesús dupanajkxuvaandu
(Mt. 8.19-22)

⁵⁷ Jeja tse'e too' aajy vye'nada, van'it tse'e je Jesús to'k je yaa'tyajk ña'muxji:

—Mpanajkxuvaampy xa ats mitse'e pan joma ve'e mnujkx.

⁵⁸ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Jep xa ve'e je vaax je y'aajntk joma je'e ve'e chuna, jempa tse'e je jeyyva tánuk je pye'en, ax ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, ni je'ets atse'e xka'ijtja joma atse'e ya nkuvajk nko'okut.

⁵⁹ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi jado'k je jayu:

—Pamiinni ats.

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Vintsán, masoock ats to'k aaj jets atse'e je ntee' nyaknaxtákat, van'itts ats mitse'e mpanajkxnit.

⁶⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Je'eda pan pan jatye'e dukajajejptup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, va'an tse'e duyaknaxtákada je y'oo'kpada; jets mits, najkxuts jetse'e je jayu xvaajnjat vintso ve'e y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kyá'm.

⁶¹ Van'it tse'e jado'k ña'muxjuva:

—Mpanajkxuvaampy xa ats mitse'e. Masoock ats to'k aaj jets atse'e too'vajkp najkx du'avana jem njan'am ntá'am.

⁶² Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan pane'e ijtp ax jo'n je jayu juu' ve'e je kaaj yo'on ka'aj dumajtsp, van'it tse'e y'ixumpit ku ve'e yu'uj, ka'ats je'e ve'e duvinmachju jetse'e y'itut jem je Nte'yam y'am kyá'm.

Ku je Jesús du'akejxva'kxy nutoogupxuk majk je y'ixpajkpatajk

10 Távani tse'e je Maja Vintsán ve'em vya'añ vye'na, van'it tse'e divinkaajn janutoogupxuk majk je y'ixpajkpatajk jetse'e numejtsk jaty dukejx juu' ve'e vintoo'vákajadap jeja nujom kajpun kujx joma je'e ve'e ñajkxut. ² Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Ooy xa ve'e je jayu juu' ve'e dukah'amotunajxtup-na je oy káts je oy ayook. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je trigo táajm juu' ve'e pakmojkp. Ax nu'eejyji tse'e je toompada. Je'e kajx tse'e, amótuda je Kam je Vyintsán jetse'e je toompa dujaa'kkéxut jetse'e je jayu dutuknujávadat je oy káts je oy ayook. ³ Najkxtats miits. Mpakejxtup xa ats miitse'e jetse'e m'ittat ax jo'n je carnero ónukta juu' ve'e najxtup jeja numay lobo akujk. ⁴ Ka'a tse'e xpavítstat je m'apajkinda, ka'a tse'e xpavítstat je mmeenda, ni ka'ava tse'e je mka'ajkta. Ka'a tse'e mtánadat jeja too' aajy ku ve'e je jayu xkojtspo'okxtat. ⁵ Ku ve'e jep tujkp mtákadat, kojtspo'okxtats jidu'um: "Je Nte'yam je y'oy joot maat tse'e y'ijttinit pan pan jatye'e tsuunidup yaja tujk." ⁶ Pan mkuvajkjudup tse'e je oy joot maat, mo'ojadapts je'e ve'e je Nte'yam je'e je y'oy joot. Ax pan ka'a tse'e mkuvákjada, vaajnjada tse'e je jayu jets ka'a ve'e je Nte'yam myo'ojadat je y'oy joot. ⁷ Jyajomatujka tse'e mtákadat, jeja tse'e mnamyájjadat jetse'e xkáýdat x'oo'ktat juu' ve'e myakmo'odap. Tukkádaakjudupts je'e ve'e je jayu jetse'e mmo'ojadat je mtukjoojntykinda, kux je toompa, vyinmajtsjup je'e ve'e jetse'e yakmujóyut. Ka'a tse'e tajkm tajkm mkáýdat. ⁸ Ku ve'e mtákadat jem kajpun jootm joma ve'e myakkuváktat, mkáýdap m'oo'k-tap tse'e pan ti ve'e myakmooydup, ⁹ yakjotkáda'akta pan pan jatye'e pajkjudup aajnjudup jem, jetse'e xnaajmadat: "Je Nte'yam xa ve'e myaaxujjudup jetse'e m'ijttinit jem y'am kyá'm." ¹⁰ Ax pan mtajkidup tse'e jem kajpun jootm jetse'e mkayakkuvákta, najkxtats jeja tyoo' aajy jetse'e je jayu xnaajmadat: ¹¹ "Nvinxijtp aatse'e ya ntek jets aatse'e mpujkja ya ñaxvay juu' ve'e yaja miits mkajpun kujxta ats tumpava'aky, ve'em tse'e je nuja'vin xjayéptat jets ka'a ve'e mnapyámjada jem je Nte'yam y'am kyá'm. Ax nujávada tse'e jets távani ve'e je Nte'yam myaaxujjada jetse'e m'ijttinit jem y'am kyá'm." ¹² Ve'emts atse'e nva'añ jets ku ve'e dupaatnit je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit, nuyojk tse'e je tsaachpaatun yakmooydinit je jayu juu' ve'e jem kajpun kajxm tsuunidup jets ni ka'a ve'e je sodómait jáyuda.

Je'eda pan pan jatye'e dukakatsupajktup je Nte'yam
(Mt. 11.20-24)

¹³ 'Ayoov xa ve'e miits je mjootta, coraziinit jáyuda! 'Ayoov xa ve'e miits je mjoottava, betsíadait jáyuda! Pan kuyaktuujn xa ve'e jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmda je majin juu' atse'e yaja ntuump uxyam paat miits maatta, kuvyinmayumpijttinit je'e ve'e, kudumasooktinit je'e ve'e je kyó'oy joojntykinda, kuduyaknukexnatajkidits je'e ve'e jets ñutsaachvin-

maaydupe'e je tyókinda ku ve'e je koompa yo'tspa vit kuñatyukxoqxjidi jetse'e kuñapya'muxjidi je jaajm jem ñi'kxmda kyojmda. ¹⁴ Ku ve'e dypaatnit je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit, nuyojk tse'e je tsaach-paatun myakmooydinit jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e tsuunidu jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmda. ¹⁵ Jets miitsta, capernaumit jáyuda, ¿ve'eme'e mv-inmayda jets mtsajpéttape'e? Ax ka'a tse'e, myak-pakejxtinupe'e jem joma ve'e je it juu' ve'e dunu'ava'tikajxp.

¹⁶ Pan pan xa miitse'e mkats'amotunajxjudup, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n atse'e kuxkats'amotunajxti. Pan pants miitse'e mkakuvajkjjudup, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n atse'e kuxkakuvajkti. Ax pan pan jatys atse'e xkakuvajktup, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kudukakuvajkti je'e pan atse'e xkejxp.

Ku vyimpijtini je nutoogupxuk majk ixpajkpada

¹⁷ Ku ve'e vyimpijtini je nutoogupxuk majk ixpajkpada, van'it tse'e dunuujmidi je Jesús:

—Maja Vintsán, ku xa aatse'e mits je mxaaj nkojtspaaty, je ko'oyjáyuvap paatts aatse'e xkatsupajktup.

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—N'ix xa atse'e je Satanás kyusvívup, jeme'e tsapjootm chaan ax jo'n to'k je vítsuk ñaxkada'aky.

¹⁹ Atsts miitse'e nmooydu je kutojkun jetse'e xtuktee'ndat je tsaa'n jets je kaa'pyk, je'e paat jetse'e xyakkutojkjadat je Satanás viinm, je'e juu' ve'e je Nte'yam dutso'oxpajkp. Ka'ats miitse'e ti mjátjadat mnáxjadat. ²⁰ Oyam tse'e vye'ema, ka je'e kajxyap tse'e mxoondyktat kuxe'e je ko'oyjáyuvap mkatsapákjada, je'e miitse'e nuyojk mtukxoondyktap kux javyé-tani ve'e je mxaajta jem tsapjootm.

Ku je Jesús xyoojntk (Mt. 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Ku tse'e van'it, jetse'e je Jesús xyoojntk je Espíritu Santo kajx, jetse'e vyaajñ:

—Tata, mits xa ve'e mka'mikujxp je tsapjootmit it jets ya naxviijnit it. Nkukojtsjip ats mitse'e kux je jayu juu' ve'e je pi'k ónyk jo'n ijttup, je'ets mitse'e mtuknuja'vidu juu' ve'e myo'tsju je'eda pan pan jatye'e natyijjudup kuvij jáyuda jets juu' ve'e ooy juu' jaty dutunnuja'vidup. Ve'em tse'e, Tata, kux ve'em xa mitse'e xtsak.

²² Nujom xa atse'e je nTee' xtukkatajkikujx. Ni pana xa atse'e xka'ixa; ats je nTee'ji atse'e x'ixa. Ax ni pana tse'e duka'ixaiva ats je nTee'; atsji ve'e n'ixa, ats, je'e je y'Onyk, jets je'eda pan pan jatye'e ntsajkp jets atse'e je nTee' ntuk'ixut.

²³ Van'it tse'e dvin'ixti je y'ixpajkpatajk jetse'e dunuujmidi aje'ejyjida:

—Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je vyijn dutuk'ixtup juu' miitse'e uxym m'ixtup, ²⁴ kux ve'em xa ats miitse'e nvaajnada jets numaye'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajkpatajkta jets numaye'e je yakkutojkpa duja'ixuvaandi juu' miitse'e uxym m'ixtup, ax ka'ats je'e ve'e du'ixti, jyah'amotunaxuvaanduts je'e

ve'e juu' miitse'e uxym m'amotunajxtup, ax ka'ats je'e ve'e du'amotunajxti.

Je oy samaariait jayu tukmu'a'ixmojkin

²⁵ Van'it tse'e to'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa tyeni jetse'e je Jesús dutukkats'ixti. Jidu'um tse'e du'amotutuvi:

—Yak'ixpajkpa, ¿tis ats vine'e ntónup jets atse'e njayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

²⁶ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Vintsos'e javyet jep je Moisés pyava'nun kujxp? ¿Vintsos ve'e xkats?

²⁷ Van'it tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpa y'atsaajv:

—“Tsokta je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, nujom ja'vin, nujom aaj nujom joot, nujom je mmaju maat, jets nujom je mvinma'yun maat. Tsojktuvats je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinm mnachókjada.”

²⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Oy xa ve'e tum'atsav. Tonu ve'em jetse'e xjayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²⁹ Kanatyokimpamuvaajnup tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpa, je'e kajx tse'e vyaajñ:

—¿Pants je'e ve'e ats je nmujantam je nmutaktam?

³⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—To'k nax xa ve'e to'k je jayu jem Jericó ñujkx, jeme'e Jerusalén chaan. Jeja tse'e too' aajy kyada'aky vye'na, van'it tse'e je mee'tspa myajtsjidi jetse'e pyajkuxjidi nujom je pyaamduk juu' ve'e myaat vye'na, je vyit paat tse'e pyajkidu, jetse'e duvoipti, dutsii'kti, jetse'e dumasookti oo'kun ámani. ³¹ Ve'em tse'e jyajty jetse'e jem ñajxpa to'k je tee'. Ku tse'e du'ix, jetse'e dujakeek. ³² Nay ve'empa tse'e ñajxpa je tsqv to'k je Leví je chaan je kyooj juu' ve'e dyputajkip je tee'tajk. Ku tse'e du'ixpa, nay ve'empa tse'e dujakeekpa. ³³ Ax jem tse'e ñajxpa to'k je samaariait jayu. Ku tse'e du'ix, tyukmo't tse'e. ³⁴ Van'it tse'e dumutami je jayu jetse'e je xya'ajka dutuktso'yi je pa'ajk tsaaydum naaj jets je olivos aceite. Van'it tse'e je vit dutuknupijt je xya'ajka. Van'it tse'e duyakpejt jem byuurro ni'kxm jetse'e duyaknujx joma ve'e to'k je tajk joma ve'e je jayu myatáñ. Jem tse'e to'k tsooj du'ix. ³⁵ Ku tse'e je samaariait jayu choo'nni je kujápit, van'it tse'e duyakpítsum mejtsk je denario meen jetse'e dumoojy je kutajk, jetse'e dunuujmi: “Nvaate'e to'k aaj ya jayu xjaa'kpa'am'ixut. Pan mjaa'kyaktuump tse'e je meen, nmukuvejtupts ats mitse'e ku atse'e nvimpijtuvat.”

³⁶ Van'it tse'e je Jesús je tsaptujkpit yak'ixpajkpa du'amotutuvi:

—¿Pan tse'e mnasja'vip nutoojk ya jayu juu' ve'e oy dumutoon je jayu juu' ve'e yakmee'ts?, ve'em ax jo'n je myujantam je myutaktam oy kudumutuujn jo'n.

³⁷ Van'it tse'e y'atsaajv:

—Aaj, je'e xa ve'e juu' ve'e tukmo'tju.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Najkxni, jetse'e nay ve'em je jayu xtoompat.

Ku je Jesús vye'na jep je Marta jets je María tyak'ap

³⁸ Ku ve'e je Jesús je tyoo' dupajknuva, van'it tse'e tyajki jem pi'k kajpun jootm. Jem tse'e to'k je ta'axtajk juu' ve'e Marta duxaaj, je'e tse'e takmooyju. ³⁹ Jempa tse'e to'k je y'uts juu' ve'e María duxaaj, je'e tse'e je je Jesús vyinkujk ajtk jetse'e du'amotunaxy juu' ve'e je Jesús kyajtsp. ⁴⁰ Je Marta tse'e duyakkayuvaamp oy je Jesús, je'e tse'e ka'itumoojyup, je'e kajx tse'e je Jesús dvinikutami jetse'e dunujmi:

—Maja Vintsán, zka'a mitse'e xvinmay vintsó atse'e ya n'uts xmasa'ak naaydum maat ya toonk? Naajma to'k aaj jets atse'e min xputaka.

⁴¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Marta, Marta, may viijn je'e ve'e juu' ve'e mvinmaayp jetse'e mvinma'yunma'aju, ⁴² ax to'k viijn tse'e juu' ve'e mka'ituxjup; ya María xa ve'e tudvinkán juu' ve'e nuyojk oy. Ax ni pana tse'e kyapajkuxjut.

Ku je jayu chapkats

(Mt. 6.9-15; 7.7-11)

11 Ku ve'e je Jesús to'k nax chapkojtskujx, van'it tse'e nuto'k je y'ixpajkpa ña'muxji:

—Maja Vintsán, tuk'ixus aats to'k aaj vintsó aatse'e ntsapkótsut, ve'em ax jo'n je Yaknapajtpa Juan dutuk'ix je y'ixpajkpatajk.

² Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Ku miitse'e mtsapkótstat, jidum tse'e xkótstat: Aats je nTee', tsapjootm xa mits jeme'e, va'ajts aaj va'ajts jootts mitse'e, jetse'e myakvinjavat myakvintsá'agat.

Yakmiinni to'k aaj je mkutojkun.

Ve'em ax jo'n jem tsapjootm tyunju juu' mitse'e mt-sajkp,

ve'em tse'e tyoojnjuvat yaja naxviijn.

³ Mooyk aats uxym je kaaky je naaj juu' aatse'e jóvum xaaj ntukjoointykip.

⁴ Me'e'kxjik aats je ntokin,

ve'em ax jo'n aatse'e ntokinmee'kxpa pan pan jatyaatse'e xmutokintoomp.

Kadi aats to'k aaj xmasa'ak jets aatse'e nka'at jem je ko'oyjáyuvap y'am kyam;

mitsts aatse'e x'ixup xjayéup, x'axajtókup,

ve'emts aatse'e xkah'amaadaagat je kyoy je'e.

⁵ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—ZPants miits n'ite'e nuto'k, jetse'e ñajkxut tso'm jo'n je je'e tyak'aajy juu' ve'e myaatnayja'vijup jetse'e dunaajmat: "Tuk'anoo'kxus ats to'k aaj toojk je mtsapkaaky?, ⁶ kux to'k xa ve'e juu' atse'e nmaatnayja'vijuvap, je'e tse'e tumyatán je je ats ntak'aajy, ax ka'a tse'e tii ti atse'e nmo'op." ⁷ Van'it tse'e jepji y'atsaajv tyujkp: "Kadi ats xyakpojtyk kux távani xa atse'e ya ntajk nyak'atojkni jets tats atse'e ya n'ónuk nmaatma'vidini; ax ka'ats atse'e x'uk'o'yixjini jets ats mitse'e juu' nmo'ot." ⁸ Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets pojtykup je'e ve'e jetse'e dumo'ot pan ti je'e ve'e chajkp, ka je'e kajxape'e ku ve'e dumaatnayjavaja, je'e kajxe'e

jetse'e kadi jyaa'k'atsu'uxju. ⁹ Ax ve'emts ats miitse'e nnaajmada: Amótuda juu' je Nte'yam, jetse'e myakmo'odat; íxtada, jetse'e xpaattat; kojtspo'kxta je je tak'aagui, jetse'e je Nte'yam myak'avaatsuxjadat.

¹⁰ Kux pan pan xa ve'e je Nte'yam juu' du'amótup, yakmooyp tse'e; pan pan tse'e juu' du'ixtip, pyaatyp tse'e; pan pan tse'e kojtspo'kxp je je tak'aagui, yak'avaatsuxjup tse'e je Nte'yam.

¹¹ Miitsta, ónyk tee'da ónyk taakta, ku ve'e je m'ónukta m'amótujadat je tsapkaaky, zje tsaaj tse'e mmo'odap? Ku ve'e m'amótujadat je ajkx, zje tsaan tse'e mmo'odap? ¹² Ku ve'e m'amótujadat je tsetu'ut, zje kaa'pyk tse'e mmo'odap? ¹³ Mjako'oyjáyuvada xa miitse'eda, mnuja'vidup tse'e jetse'e je m'ónukta xmo'odat je y'oy je'e; ax je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, nuyojkts je'e ve'e dumo'ot je Espiritu Santo pan pan jatye'e amótujudup.

Ku je Jesús yaktij jets je ko'oyjáyuvape'e je kutojkun mooyju

(Mt. 12.22-28; Mr. 3.19-26, 30)

¹⁴ Yakpítsumnu tse'e je Jesús jem je yaa'tyajk jya'vin kajxm to'k je ko'oyjáyuvap juu' ve'e je yaa'tyajk oom duyaktaannu. Ku tse'e pyítsumni je ko'oyjáyuvap, van'it tse'e kyojtspajkni je yaa'tyajk. Atuva atoki tse'e tyaandi je numay jayu juu' ve'e du'ixtu. ¹⁵ Ax jem tse'e juu' ve'e vaandu:

—Je Beelzebú, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je'e xa ya'a ve'e mooyjup je kutojkun jetse'e je ko'oyjáyuvap duyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmda.

¹⁶ Jempa tse'e pan pan jatye'e amótujudu to'k je tsajmit nuja'vin, ve'em tse'e dutukkats'íxtada. ¹⁷ Nujavipts je'e ve'e je Jesús jets ti ve'e vyinmaaydup, je'e kajx tse'e dunujmidi:

—Nujom tse'e je kutojkun juu' ve'e je jyayu nacho'oxpajkjudup, vintókiyupts je'e ve'eda. Pan nacho'oxpajkjudup tse'e je jayu juu' ve'e to'k jaajn to'k tajk, vintókiyvaps je'e ve'e. ¹⁸ Nay ve'empa tse'e, pan nacho'oxpajkjudupts je'e ve'eda pan pan jatye'e ijtup jem je Satanás y'am kyam, ka'a tse'e je kyutojkun jyejkpat. Je'e kajx xa atse'e ve'em nva'añ kuxe'e miits mva'anda jets je Beelzebú atse'e je kutojkun xmooyp jets atse'e je ko'oyjáyuvap nyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmda. ¹⁹ Pan je'ets atse'e kuxma'a je kutojkun jets atse'e je ko'oyjáyuvap nyakpítsumut jem je jayu jya'vin kajxmda, zpan tse'e dumooyp je kutojkun je mjáyuda jetse'e duyakpítsumdat je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda? Je'e kajx tse'e je mjáyuda duyaknyuke'xnatakada jets ka'a ve'e oy juu' xpayo'oyda. ²⁰ Ax je Nte'yamts atse'e xmooyp je kutojkun jets atse'e nyakpítsumut je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda, je'e tse'e va'ajts duyaknyuke'xnatajkip je je miits mvinkujkta jets ats kajxe'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kyam.

Yakvinkadaak yaknaxkadaak tse'e je Jesús je Satanás
(Mt. 12.29-32; Mr. 3.27-29; Lc. 12.10)

²¹ 'Ku xa ve'e to'k je tsots yaa'tyajk jep dumaada juu' ve'e natyukkuvaajnjup, jetse'e je tyajk du'ix'it, ka'ats je'e ve'e je pyaamduk tyijatyju tyinaxyju juu' ve'e jep tyujkp. ²² Ax pan mejtsp tse'e jado'k juu' ve'e nuyojk tsots ni ka'a ve'e je'e, jetse'e du'amaadaaga, van'it tse'e dupujkja nujom juu' ve'e myákkip jetse'e ñatyukkuva'anjut, jetse'e je pyaamduk duyakva'xky juu' ve'e pyajkji.

²³ Pan pan xa ve'e ats maat ka'ijtp, xtso'oxpajkpts ats je'e ve'e; pan pants atse'e xkamaattoomp, xmutokin-toompts ats je'e ve'e.

Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e vimpijtnuvap
(Mt. 12.43-45)

²⁴ 'Ku xa ve'e to'k je ko'oyjáyuvap je jayu dutuk-va'ach, ve'em tse'e vyimpavidut jem ta'ajts it jootm, y'ixtip tse'e joma ve'e pyoo'kxut. Ka'a tse'e dupaa'ty. Van'it tse'e ñaãa'muxju: "Va'an ats du'avimpijtinuva joma atse'e n'ukpítsum." ²⁵ Ku tse'e vyimpijtnuva, ve'em tse'e je jayu je jya'vin dupaa'ty ax jo'n to'k je tajk juu' ve'e pe'etapúk jets avaatsuva. ²⁶ Van'it tse'e ñajkxnuva jetse'e duyaktsaa'n januvuxtojtuk je myuko'oyjáyuvap juu' jatye'e nuyojk ka óyap jets ka'a ve'e je'e. Van'it tse'e tyajkikáxta tsuuniva jem je jayu jya'vin kajxm. Nuyojk ka óyapts je'e ve'e je jayu tyaannuva jets ka'a ve'e ku ve'e to'k dumaada y'ijtp.

Je'eda pan pan jatye'e xoon

²⁷ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e to'k je ta'axtajk kyojtspítsum jeja numay jayu akujk. Jidu'um tse'e je Jesús dunuujmi:

—Xoon xa je'e ve'e je ta'axtajk juu' ve'e myakke'xju jetse'e myaktsi'tsji.

²⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Xoon xa je'e ve'eda nuyojk pan pan jatye'e je Nte'yam je y'ayook du'amotunajxtup jetse'e dukutyonda.

Ku je ko'oy jayu du'amótudi je maja nuja'vin
(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

²⁹ Jaa'knay'amojkijidu tse'e je numay jayu joma ve'e je Jesús. Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Ko'oy jáyuts je'e ve'e je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup, y'amótudup tse'e jetse'e du'ixtat je maja nuja'vin jetse'e ve'em juu' dujaanchjavadat. Ax ka'a tse'e je nuja'vin yakmo'odat; je nuja'vinji ve'e yakmo'odap juu' ve'e yaktaan je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Jonás. ³⁰ Kux ve'em ax jo'n je Jonás je nuja'vin duyaktaajñ maat je jayu juu' ve'e jem níniveit kyajpun kajxm tsuunidu, ve'emts atse'e je nuja'vin nyaktaajnjiduvat maat je jayu juu' ve'e uxyam joojntykidup, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ³¹ Ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, yaknuke'xnatákapts je'e ve'e je yakkutojkpa ta'axtajk juu' ve'e tsoo'n jem joma ve'e je

poj ñujkx jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup, kux va'ajts jékum je'e ve'e chaã'n jetse'e ojts du'amotunaxy je Salomón je vyijin je kyejun. Ax jeja tse'e to'k yaja juu' ve'e nuyojk dunumájip jets ni ka'a ve'e je Salomón. ³² Ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit, yaknuke'xnatákapts je'e ve'e je jayu juu' ve'e tsuunidu jem níniveit kyajpun kajxm jets vyinmajtsjudup je'e ve'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e uxyam joojntykidup, kux myasooktu ve'e je kyoy'ooj joojntykinda je níniveit jayu ku ve'e je Jonás tyukka'amaajyidi je Nte'yam je kyats je y'ayook. Ax jeja tse'e to'k yaja juu' ve'e nuyojk dunumájip jets ni ka'a ve'e je Jonás.

Ve'em xa ve'e je jayu je vyijin ax jo'n je jayu je jyoot je jya'vin
(Mt. 5.15; 6.22-23)

³³ 'Ni pana xa ve'e dukana'ak to'k je ta'kxpa jetse'e dupum joma ve'e yu'uts y'itut ukpu ti dutuknaxjópud, kajxm je'e ve'e dupum jetse'e kyuta'kxjadat pan pan jatye'e tajkidup jep tujkp.

³⁴ 'Ve'em xa ve'e miits je mvijinda ax jo'n je mjootta je mja'vinda. Pan oy xa ve'e je mvijinda, m'ixtup tse'e oy. Ax pan ma'at tse'e je mvijinda, koo'ts tse'e juu' jatye'e tyañ. Nay ve'empa tse'e maat je mjootta je mja'vinda. Pan va'ajts tse'e je mjootta je mja'vinda, je y'oy je'e tse'e mtoondup; ax pan m'ajootidup tse'e je kyoy'ooj je'e jetse'e vintok m'itta, je kyoy'ooj je'e tse'e mtoondup. ³⁵ Mnay'ixjadapts miitse'e jetse'e kyavimpitut kyoy'ooj je'e je y'oy je'e juu' ve'e ijtp jem mja'vin kajxmnda. ³⁶ Ax pan ijtp tse'e tum je y'oy je'e jem mja'vin kajxmnda, tum je y'oy je'e tse'e mtoondup mkojststup, ve'em tse'e m'ittat ax jo'n je ta'kxpa juu' ve'e je jayu dukuta'kxp.

Ku je Jesús dutuknuujmi je fariseotajk jets je tsap-tujkpit yak'ixpajkpatajk

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

³⁷ Ku ve'e je Jesús kyojtskujx, van'it tse'e to'k je fariseo vyoovji kaayva jem tyak'am. Van'it tse'e je Jesús tyajki jetse'e ñajxy kaayva. ³⁸ Atuva atoki tse'e je fariseo tyaajñ ku ve'e du'ix jets ka'a ve'e je Jesús too'-vajkp kyapuj joma vaat je kyatajts ve'em ax jo'n je jujpit jayu je pava'nun duyaktaandi. ³⁹ Van'it tse'e je Maja Vintsán ña'muxji:

—Miiista, fariseotajkta, ve'em xa miitse'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e duyakvaatstup jeñi'kxmji je tuk'a'ooguin jets je tuk'atojtkxin; ax je jyoot, ojtsts je'e ve'e juu' ve'e mee'tsmúk jets juu' ve'e je ko'oy to'nun kajx jéjip.

⁴⁰ ;Ka'a miitse'e oy juu' xpayo'oyda! ;Ka'a miitse'e xnujávada jets je'e pane'e dupaam juu' ve'e ijtp jeñi'kxm, nay je'ejyam tse'e dupaam juu' ve'e jep akujkp? ⁴¹ Toojnada je jayu je y'oy je'e, ve'em tse'e m'ittat ax jo'n je tuk'a'ooguin jets je tuk'atojtkxin juu' ve'e to'k ka'ajyji va'ajts ijtp, ka'a jeñi'kxmji.

⁴² ;Ayoov xa ve'e miits je mjootta, fariseotajkta! Mmooydup xa ve'e je Nte'yam je diezmo je muxo'ojkinpaat, ax jo'n je menta, je xoo'kpa ojts, jets juu' jatye'e viijnk aajy ojts; ax ka'a tse'e xmaja pamda vintsq ve'e

je Nte'yam yaktsak jets vintso ve'e yaktún juu' ve'e pyaatyp y'akeeguip. Oy xa je'e ve'e jetse'e xpámdat je diezmo; ax nuyojk vinkopkts je'e ve'e jetse'e je Nte'yam xtsóktat jetse'e xtóndat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguip.

⁴³ ¡Ayooov xa ve'e miits je mjootta, fariseotajkta! Mtsojktup xa ve'e jetse'e xtuktsaanadat je tsuujntkún juu' ve'e tum oojyit jep tsaptujkp, mtsojktuvap tse'e jetse'e jeja too' aajy myakkojtspoo'kxtat je vintsa'kin maat.

⁴⁴ ¡Ayooov xa ve'e miits je mjootta, mejts'aajta mejtsjootta! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je it joma ve'e je oo'kpa ñaxtaka. Jeja tse'e je jayu ñaxy; ka'a tse'e dúnújávada jets jepe'e je oo'kpa, kux ka'a ve'e kye'ex.

⁴⁵ Van'it tse'e y'atsoojvji to'k je tsaptujkpit yak'ixpajkpa:

—Yak'ixpajkpa, ku xa ve'e ve'em mva'añ, xvinkojtspajtpapts aats mitse'e.

⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¡Ayooov xa ve'e miits je mjoottava, tsaptujkpit yak'ixpajkpada! Mpaajmjidup xa ve'e je jayu je pava'nún juu' ve'e va'ajts tso'ox; ax ni vinxupa tse'e xkaputákada jetse'e dukutyóndat je Nte'yam je pyava'nún.

⁴⁷ ¡Ayooov xa ve'e miits je mjootta! Mnapyaajmjidup xa ve'e ax jo'n kuxvintsa'kidi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, mnupojtspajttup tse'e je'e je ñaxtajkin itta, je'eda juu' ve'e miits je mjupit jáyuda yak'oo'ktu. ⁴⁸ Ax ve'emts miitse'e xyaknyke'xnatákada jets mnúja'vidupe'e juu' ve'e je mjupit jayu tyoondu, m'oyja'vidupts miits je'e ve'e ku je'e ve'e duyak'oo'kti. ije'eda xa ve'e duyak'oo'ktu, miitsta tse'e mnupojtspajttidup je ñaxtajkin itta!

⁴⁹ Je Nte'yam je vyijin kajx tse'e vyaajñ: "Ntuknykex-tapts ats je'e ve'e ats je n'ayook kojtsnajxpatajkta jets ats je nkukátsivada, yakjomtónnap yaktitónnapts je'e ve'e, jem tse'e juu' ve'e yak'oo'ktuvap." ⁵⁰ Ax ve'em tse'e je jayu juu' ve'e úxyam joojntykidup, y'amótu-dapts je'e ve'e je Nte'yam jetse'e dúnú'atsóvadat je'e je y'oo'kún kajxta je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta ku ve'e ya it choo'ntk jets vintso ve'e myin vyimpet, ⁵¹ van'it ku ve'e je Abel y'aa'k jets je Zacarías paat, je Zacarías juu' ve'e yak'oo'ktu jep maja tsaptak-taagujkp jeja maja tsaptajk jets yojxpejtún itakujk. Je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada jets je jáyuda juu' ve'e úxyam joojntykidup, myooydinupts je'e ve'e je cuenta jem je Nte'yam vyinkojkm je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajk je y'oo'kún kajxta.

⁵² ¡Ayooov xa ve'e miits je mjootta, tsaptujkpit yak'ixpajkpada! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e dukonyo'tstup je avaatsún juu' ve'e duyak'avaatsp joma ve'e je jayu dúnvmótuda je Kunuu'kx Jatyán. Ka'a tse'e jem mtákada, ka'a tse'e xyakjajttuva jetse'e tyákadat je jayu juu' ve'e jatákavaandup.

⁵³ Ku ve'e je Jesús ve'em ña'muxjidi, ooy tse'e tyunmujotma'tjidi je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta maat je fariseotajkta. Van'it tse'e dútso'oxpajkti jetse'e du'amotutuviv'ukvaandi pan ti jaty, ⁵⁴ ve'em tse'e

du'uktukkats'íxtidi jetse'e kuy'o'yixjidi vintso ve'e kudunuxa'aidi.

Ku je jayu y'it mejts'aaj mejtsjoot

12 Ku ve'e nūmay ooy je jayu tyunje'myojktini, kamachooovna, tyunnañutee'njidini tyunnatyuktee'njidini, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dúnúujmi:

—Ve'em xa ve'e je fariseo je y'ixpajkunda ax jo'n je levadura. Mny'íxadapts miitse'e je'e kajxta, kux tuk-tajkikajxjup xa je'e ve'e je jayu je'e je y'ixpajkún jetse'e je jayu duyakvimpajtpa mejts'aaj mejtsjoot. ² Kux ka'a xa ve'e tii ni tía juu' ve'e úxyam kayaknúja'vip jetse'e kyanúke'xnatákata, ka'a tse'e tii ni tía juu' ve'e úxyam yu'uts ijtp jetse'e kyayaknújávata. ³ Je'e kajx tse'e, nujome'e juu' miitse'e tuxkotsta ka je nūmay jayu maatap, myótuvupts je'e ve'e je nūmay jayu; jets nujome'e juu' ve'e ayu'uts tuxkotsta jets aku'u je mtajkta, natyukmumaaydukjadapts je'e ve'e je jayu ix-na ke'xna.

Je'e juu' ve'e yaktsa'agap

(Mt. 10.28-31)

⁴ Miits, juu' atse'e nmaatnayja'vijidup, ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e xtsa'agadat pan pan jatye'e ka'o'yixjudup jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin duyakvintókiyut. Kux ku xa ve'e je jayu myak'oo'kjadat, ka'a tse'e tii vintso ve'e mjaa'kjatónjadat. ⁵ Nojk'oye'e xtsa'agadat juu' ve'e o'yixjup je Nte'yam jetse'e dutónut, je'e tse'e je kutojkún dújajejpp jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin dupajkjinit jetse'e je jayu je jyoot je jya'vin je ñi'kx je kyopk dupaamnit jem janjootm. Ve'em tse'e, tsa'agada je'e.

⁶ Yaktoo'kp xa ve'e nūmugooxk je pi'k jeyyva tánuk mejtsk je pi'k meen ónuk, ¿ve'em xaja? Ax ni to'ka tse'e je Nte'yam dukajaa'tyóki je pi'k jeyyva tánuk. ⁷ Machave'e je Nte'yam dújajep to'k to'k je mvaajyta juu' ve'e jem mkuvajkmda. Kádits miits mtsa'agada, mnūmájidup xa miitse'eda jets ni ka'a ve'e nūmay je pi'k jeyyva tánukta.

Je'eda pan pan jatye'e napyajmjidup je Jesucristo maat

(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Ve'emts ats miitse'e nnaajmada: Pan pan xa ve'e napyajmjup ats maat jeja je jayu vyinkujk, je'e maatts atse'e nnapyaajmjuvat jem je Nte'yam je y'aangeles vyinkojkm; ⁹ ax pan pan tse'e vaamp jeja je jayu vyinkujk jets ka'a atse'e xjaanchjáva, va'anupts atse'e jem je Nte'yam je y'aangeles vyinkojkmda jets ka át-sap je'e ve'e je njayu.

¹⁰ Opyana pan pan atse'e xvinkojtspajtp, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, o'yipts je'e ve'e jetse'e yakme'e'kxjat je tyokin. Ax pan pan tse'e je Espiritu Santo dúnvinkojtspajtp, ni je vin'ítats je'e ve'e kya'óyat jetse'e yakmee'kxjat je tyokin, ni úxyama, jets ni van'ita ku ve'e je nam it choo'ndukut.

¹¹ Ku xa miitse'e myakvóvdat jep tsaptujkp ukpu jep kumoon tujkp, ka'ats miitse'e xvinmáydát pán vintso ve'e m'atsóvdat uk pán ti ve'e mkótstap, ¹² kux je Espíritu Santo ve'e mmo'ojadap ti ve'e mkótstap van'it.

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e je jayu je jya'vin dupum joma ve'e je meen

¹³ To'k tse'e juu' ve'e jep numay jayu akujkp ve'nip, je'e tse'e dunuujmi je Jesús:

—Yak'ixpajkpa, naajma to'k aaj ats je n'ajch jets atse'e xmo'ot juu' atse'e xtukkadaakp, je'e juu' ve'e aats je ntee' y'ix jyajejp.

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—¿Pants atse'e xtij tokin payo'yva uk paamdúk yakva'kxpa?

¹⁵ Vaampa tse'e jidu'um:

—Nay'ixjada jetse'e juu' xkanas'ayóvadat, kux ka je'e kajxap xa ve'e je jayu jyoojntyka ku ve'e juu' ooy dutun'ix dutunjayep.

¹⁶ Van'it tse'e ya tukmu'a'ixmojkin duvaajnjidi:

—Jem xa ve'e to'k je kumeen jayu y'ijt. Ooy tse'e tyun'o'yi pán ti ve'e ñuyo'oi ñuto'ni. ¹⁷ Van'it tse'e vyinmaajy: “¿Tis ats vine'e ntónup? Ka'a xa ve'e tii joma atse'e njayéput juu' atse'e tumpakmuk.” ¹⁸ Van'it tse'e vyaajñ: “Ta xa atse'e mpay'o'y jets jidu'um atse'e ntónut. Va'an ats duyakkékuxu ya tajk juu' ve'e muutskit jets atse'e mpámút juu' ve'e mújit, ax jepts atse'e njayéput nujom juu' atse'e tumpakmuk. ¹⁹ Van'itts atse'e nnañamuxjut: Yámani xa atse'e n'ix njayep ooy je paamdúk juu' atse'e may xajj may joojnt ntukjoojntykap. Va'ants ats dupoo'kxni, dykaayni, du'ookni, jets ats duxoojntkni.” ²⁰ Ax jidu'um tse'e je Nte'yam ña'muxji: “Mits, ka'a ve'e juu' oy xpay'o'y. Uxyam ya tsoojji xa ve'e m'oo'knit. ¿Ax pán tse'e duje'ginup juu' ve'e m'ixp mjayejpp?” ²¹ Ax ve'em tse'e jyaty je jayu juu' ve'e je y'avintsó o'yinji dunupajkpejtp juu' jaty yaja naxvijn jetse'e ti o'yin dukajayep jeja je Nte'yam vyinkujk.

Y'ixp jyajejpp tse'e je Nte'yam pán pán jatye'e je y'ónuk (Mt. 6.25-34)

²² Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Je'e kajxats ats miitse'e nnaajmada, ka'a tse'e xvinmáydát je mkaakyta je mnaajta ti ve'e mtukjoojntykadap, ni ka'a tse'e xvinmaayduvat je mvitta je mxoxta juu' ve'e mjayéptap. ²³ Ñumájip tse'e nuyojk ku ve'e je jayu jyoojntyka jets ka'a ve'e je kyaaky je ñaaj; ñumájip tse'e nuyojk je jayu je ñi'kx je kyopk jets ka'a ve'e je vyit je xyox. ²⁴ Ixta vintso ve'e je jaaj'k kyani'ipta, ka'a tse'e je tyajm dupakmokta, ka'a tse'e juu' dumaaadada joma ve'e duyak'íttat je tyukjoojntykinda; óyam tse'e vye'ema, yakjoojntykijidupts je'e ve'e je Nte'yam. Kadi xvinmayda, nuyojk xa miitse'e ooy xtunjaa'knúmájada jets ni ka'a ve'e je jeyyva tánukta. ²⁵ Jyatunvinmay je'e ve'e, ¿pants miitse'eda juu' ve'e o'yixjup jetse'e ñaajkyónjut jado'k noox? ²⁶ Ax pán ka'a

tse'e m'o'yixjada jetse'e ve'em xtóndat juu' ve'e vee'nji, ¿tyajx tse'e xvinmayda ooyuu'a?

²⁷ Ixta vintso ve'e je ojts jaatit puj yee'kta, ka'a tse'e tyonda, ka'a tse'e pyii'tta kyojta; ax ve'emts atse'e nva'añ jets óyame'e je yakkutojkpa Salomón va'ajts tsoj tyunnaxyaxju y'ijt, ka'a tse'e dumuvaa'ty ax jo'n je puj. ²⁸ Pán ve'em tse'e je Nte'yam duyaktsojapuk je aajy je ojts juu' ve'e uxyam yee'kp jetse'e kep je jaajny pyaatjinit, ¿vintsots n'ite'e je Nte'yam mkamo'ojadat pán ti ve'e mnatyukxóxadap? ¡Vee'nji xa ve'e je Nte'yam xjaanchjávada! ²⁹ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e xvinmáydát pán joma ve'e xpáktat ti ve'e mkáydap m'oo'ktap, ka'a tse'e jem vinma'yun jootm mnaajk'ítjadat, ³⁰ kux je'ejjji ve'e vyinmaaydup pán pán jatye'e je Nte'yam duká'ixada. Ax ñuja'vip tse'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, jets ti ve'e chajkp jetse'e ntukjoojntykimdat. ³¹ Nojk'óye'e xyakvinkópkadat jetse'e m'ijttinit jem je Nte'yam y'am kyam, ve'em tse'e myakmooyduvat juu' ve'e mkáydap m'oo'ktap jets juu' ve'e mnatyukxóxadap.

Je o'yin juu' ve'e jem tsapjootm (Mt. 6.19-21)

³² Ka'ats miitse'e mtsa'agadat, miits juu' atse'e xpamiindup je carnero jo'nda, óyam xa miitse'e nu'eejyida, y'oyja'vipts je'e ve'e je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, jets jeme'e kyutojkun jootm m'ijttinit.

³³ To'kkajxtini pán ti ve'e m'ixtup mjayejptup, mooydinit juu' je jayu pán pane'e katih'ijituxjudup, ax ve'em tse'e xjayéptat jem tsapjootm je o'yin juu' ve'e ni je vin'ita katókup kakáxup, joma ve'e je mee'tspa kyatákada jets joma ve'e je tótuk dukatukkaya. ³⁴ Kux pán joma xa ve'e y'it juu' ve'e m'ixtup mjayejptup, nay jeejyam tse'e y'ijtpa je mjootta je mja'vinda.

Tun vinkopk xa ve'e jetse'e apaamdúka nnaajk'ijtumjadat

³⁵ Apaamdúka ve'e mnaajk'ijtidinit, nakyujoojntykajada, ³⁶ itta ve'em ax jo'n je toompatajk juu' ve'e du'a'ixtup je vyintsanda juu' ve'e tuñujkx jem je navyajkjuva tyak'am, na'ak tse'e dujayepta je ta'kxpa jets apaamdúka tse'e y'itta ku ve'e vyimpijtnit je vyintsán jetse'e duyak'avaatsjadat je tyak'aka'a ku ve'e kyojtspoo'kxjadat. ³⁷ Xoon xa je'e ve'e je toompada pán pán jatye'e yakpaattup joojntyk ku ve'e jye'ynit je vyintsanda. Tyúvam xa atse'e nva'añ, je'e xa ve'e viinm dupattónap je tyoompa jetse'e duyaknátat kaayva.

³⁸ Xoon tse'e ve'e je toompada ku ve'e yakpaa'ttat joojntykta, jyatso'm jo'na ve'e jye'ynit je vyintsanda ukpu jajviip. ³⁹ Ax nujávadats ya'a ve'e: Pán kudunujava xa ve'e je kutajk pán vin'ite'e je mee'tspa tyakava'añ, joojntyk tse'e ñaajk'ítjut jetse'e dukayakjátut jetse'e je tyajk duyak'ava'atsut jetse'e je pyaamdúk yakmee'tsjat. ⁴⁰ Nay ve'empats miitse'eda, apaamdúka tse'e mnaajk'ijtidinit, kux kavinmaaype'e mve'nadat ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax, ats, je Jayu Juu' ve'e Nu-paamdúka Ijtp.

Je oy ix'ijtpa jets je ko'oy ix'ijtpa
(Mt. 24.45-51)

⁴¹ Van'it tse'e je Pedro y'amotutúviji:

—Maja Vintsán, zaats kajxji ve'e tuxkats ya tukmu'a'ixmojkin, ukpu anañujoma je jayu kajxe'e?

⁴² Van'it tse'e je Maja Vintsán y'atsaajv:

—Je jáyuda juu' ve'e kuvijta jetse'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e je toonk oy du'ix'ijtpa jetse'e je vyintsán tyukkátákaja jetse'e du'ix'ítut pan pan jatye'e je ja tyak'aajy jetse'e duyakkáydats je vyintsán je tyoompa pan vin'ite'e tyukkada'akjada. Van'it tse'e je vyintsán chaa'n. ⁴³ Ax ku tse'e je vyintsán jye'yni, van'it tse'e du'ix jets oye'e dukutyún je ayook juu' ve'e yaktaan. Xoots je'e ve'e je ix'ijtpa ku ve'e ve'em dutún. ⁴⁴ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets je vyintsane'e tukkatájkikáxpup jetse'e du'ix'ítut nujom juu' jatye'e y'ixp jyayejpp. ⁴⁵ Ka'a xa je'e ve'e vye'ema ax jo'n to'k je ix'ijtpa juu' ve'e dúnasja'vip jets tánape'e je vyintsán, jetse'e dujomtún dutitún je vyintsán je tyoompada, jetse'e je mookjuva dumaaatkáydats dumaaat'uu'k.

⁴⁶ Kavinmaayp tse'e vye'nats je xaj ku ve'e je vyintsán jye'ynit jetse'e ve'em yakkupaadat. Van'it tse'e je vyintsán je tsaachpaatun myo'ojut jetse'e dupámut joma ve'e je jayu juu' ve'e kakatsupajktup.

⁴⁷ Je toompa juu' ve'e dujanuja'vip pan ti ve'e je vyintsán jyatsajkp, jetse'e kyanay'apaamdúkaja, jetse'e kyakatsapuk, ooy tse'e tyunyakvópup. ⁴⁸ Ax je toompa juu' ve'e dukanuja'vip pan ti ve'e je vyintsán chajkp, jetse'e dutún juu' ve'e je tsaachpaatun dujavinmajtsjup, ve'e'nji tse'e yakvópup. Pan pan xa ve'e juu' ooy tunyakooy, ooy tse'e juu' tyunyak'amótunuvat; jets pan pan tse'e ooy juu' tunyaktukkatájkup, nuyojk tse'e juu' yak'a'ixjinuvat.

Je Jesús kajx tse'e je jayu yaktso'oxpúk
(Mt. 10.34-36)

⁴⁹ Je'e atse'e nnumiin yaja naxviijn jets atse'e je jaajin njapno'okat. ¡Jéjani je'e ve'e kutyooyini! ⁵⁰ Nyaknaxupts atse'e je tsaachpaatun, ooyts atse'e ntunnavyinma'yunma'ajju kuxe'e je xaj kyatúnjuna. ⁵¹ ¿Ve'emts miitse'e mvinmayda jets je'e atse'e nnumiin jetse'e kya'ítut je muvaampa je tso'oxpájkpa yaja naxviijn? Ax ka'a tse'e. Je'e atse'e nnumiin jetse'e je jayu yaktso'oxpákt. ⁵² Kux uxame'e du'ukva'anut jets joma ve'e nnumugooxk je jayu chaa'nada to'k jaajin to'k tajk, pyajkva'kxjadap tse'e je tee' je taak maat je y'ónukta; nuttoojk tse'e dutso'oxpáktat juu' ve'e numejtsk, numejtsk tse'e dutso'oxpáktat juu' ve'e nuttoojk. ⁵³ Je ónuk tee', cho'oxpákupts je'e ve'e je myajntk; nay je majntk, cho'oxpákupts je'e ve'e je tyee'. Je ónuk taak, cho'oxpákupts je'e ve'e je ñaax; nay je naax, cho'oxpákupts je'e ve'e je tyaak. Je xákix taak, cho'oxpákupts je'e ve'e je xyákix naax; nay je xákix naax, cho'oxpákupts je'e ve'e je xyákix taak.

Ku je jayu dukavinmótudi juu' ve'e je Nte'yam tyoon joma ve'e je'eda
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

⁵⁴ Ñuujmiva tse'e je Jesús je numay jayu:

—Ku xa miitse'e x'ixta je vintus pyojtuk jem joma ve'e je xaj tyaka, jatyi tse'e mva'anda jets to'ojuvaampe'e ya it, ax ve'em tse'e jyaty. ⁵⁵ Ku ve'e xjávada jets mejtspe'e je ta'ajts poj jem joma ve'e je vinva'ajts it, ve'em tse'e mva'anda jets ooye'e ya it tyun'ampakuva'añ, ax ampajkp tse'e ya it. ⁵⁶ ¡Mejts'aaata mejtsjootta! ¿Tyajx tse'e xkanujávada juu' ve'e je Nte'yam yam tyuump?

Ku je jayu ñamyujotma'atjada
(Mt. 5.25-26)

⁵⁷ ¿Tyajx tse'e viinm xkapayo'oyda juu' ve'e pyaatyp y'akeegup? ⁵⁸ Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e mnuaxa'ajidup jetse'e xmaatnajkxta je ja je yakkutojkpa vyinkujk, ixta pan vintso ve'e xmaatnamyujot'ójajadat je ja too' aajy, ve'em tse'e mkavóvjadat je ja je tokin payo'yva vyinkujk. Kux pan mvoovjudupe'e, van'it tse'e je tokin payo'yva mtukkatákajadat je poxuntakpaampa. Ax je poxuntakpaampa tse'e mpoxuntakpámdadap. ⁵⁹ Ax ve'emts atse'e nva'añ jets ka'ajame'e mpitsumdat jep poxuntajkp vi'name'e xkakuvetta nujom juu' ve'e myójidup.

**Tun vinkopk xa ve'e jetse'e je jayu dumasooktinit je ky-
o'oy joojntykinda**

13 Ve'em tse'e jyjaty van'it, jetse'e je jayu jye'ydi jetse'e je Jesús dutukmumaajntykti vintso ve'e je Pilato je galiléait jayu duyakjay'oo'kji jetse'e je ñu'punda yo'myúk maat je tánuk nu'pun juu' ve'e yojxtup vye'na. ² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Ve'em miitse'e mvinmayda jets je'e kajxe'e ve'em jyjatti je galiléait jáyuda kux nuyojk tókinax jayu je'e ve'e y'ijtti jets ni ka'a ve'e pan viijnk je myugaliléait jayu? ³ Ve'em atse'e nva'añ jets ka'a ve'e. Ax pan ka'ats miitse'e xmaso'okta je mko'oy joojntykinda, mvin-tókkikajxtuvaps miitse'eda. ⁴ Ukpu je numaktoodojt juu' ve'e o'oktu ku ve'e jem je'e ñi'kxmda ñaxkadaaky je kajxm pats juu' ve'e Siloé duxaaj, zve'em tse'e mvinmaayduva jets nuyojk tókinax jayu je'e ve'e y'ijtti jets ni ka'a ve'e pan viijnk juu' ve'e tsunidu jem Jerusalén? ⁵ Ve'emts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e. Ax pan ka'ats miitse'e xmaso'okta je mko'oy joojntykinda, mvin-tókkikajxtuvaps miitse'eda.

Je higo kup juu' ve'e kata'mip tukmu'a'ixmojkin

⁶ Van'it tse'e je Jesús vya'nuxjidi ya tukmu'a'ixmojkin: —Jem xa ve'e to'k je yaa'tyajk je hyiigo kup jem kyex jootm. Jetse'e ojts du'ix pan jémani ve'e je tyaajm. Ax ka'a tse'e dutipaaty. ⁷ Van'it tse'e dunnujmi je tyoompa juu' ve'e du'ix'ijtpa je ñaax: “Uxyam tse'e dumutoojkoojnta jets atse'e vinjoojnt tunmets jets atse'e nja'ixta je higo taajm yam higo kup kajxm; ni vin'ítats atse'e

nkapaaty. Pojxuknits mits ya'a. ¿Tyajx ya'a ve'e kojyji ya it duyakvintuk?"⁸ Van'it tse'e je toompa y'atsoojvji: "Vintsán, maso'okys jado'k joojnt. Va'an ats dukayu'u-ju jets atse'e ntsóyat ya naax,⁹ nunjajtp ku ve'e kuñun-ta'mipúk. Ax pan ka'ajyam tse'e ty'a'ma juktá'm, van'it tse'e yakpojxuknit."

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je ta'axtajk ku ve'e poo'kxtkun xaaj vye'na

¹⁰ To'k tse'e je poo'kxtkun xaaj vye'na jetse'e je Jesús yak'ixpyk jep tsaptujkp. ¹¹ Ax jep tse'e vye'na to'k je ta'axtajk juu' ve'e maktoodojt joojntani pajkjup vye'na, jakox tse'e yaktaajjini to'k je ko'oyjáyuvap, ax ni vintsóva tse'e kya'o'yixju jetse'e ñaajkyajkjut. ¹² Ku ve'e je Jesús tyuk'ixpejtji, van'it tse'e dyyaaxji jetse'e dunujjimi:

—Ntaa'm, ta xa ve'e je mpa'am mnuvaatsjini.

¹³ Van'it tse'e je kya'aj dutuknukaajj. Tun jatyji tse'e je ta'axtajk yajkxy tyaanni jetse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi.

¹⁴ Ku tse'e je tsaptujkpit je ñuvintsán du'ix jets yakjotkadaake'e poo'kxtkun xaaj je Jesús je ta'axtajk, jotma't tse'e, jetse'e dunujjimi je numay jayu:

—Tojtuk xaaj xa ve'e dutsak jetse'e je jayu tyónut; ax méststats miits van'it jetse'e myakjotkada'akjadat. Ka'a tse'e poo'kxtkun xaaj mmétstat jetse'e myakjotkada'akjadat.

¹⁵ Van'it tse'e je Maja Vintsán y'atsoojvji:

—Miitsta, mejts'ajta mejtsjootta, zka'a miitse'e poo'kxtkun xaaj xmukéjada je mjaachta je mkaajta jetse'e xyaknajkxta tsoxk na'ookpa? ¹⁶ Jets ya ta'axtajk, je Abraham je chaan je kyooj juu' ve'e je Satanás pajkjup tyak'itju maktoodojt joojntani, zka'ats je'e ve'e dupaa'ty du'akeega jetse'e poo'kxtkun xaaj je pya'am ñuvaatsjuvat?

¹⁷ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, ooy tse'e tyuntsó'o-tyoondi juu' ve'e tso'oxpajkjudup. Ax ooy tse'e je numay jayu tyunxoointkti ku ve'e du'ixti je mújit atuva juu' ve'e je Jesús tyoon.

Je mostaza taamt tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—¿Vintsó jo'n tse'e je Nte'yam je kyutojkun, ukpu tits ats je'e ve'e ntukmu'a'ixmókap? ¹⁹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je yaa'tyajk duvuj je mostaza taamt jeja y'it jaat. Ax ve'em tse'e yee'k maj ax jo'n to'k je kup; je'ydup tse'e jem je jeyva tánuk jetse'e je pye'en dupamda jem y'axén kajxm.

Je levadura tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 13.33)

²⁰ Vaampa tse'e je Jesús jidu'um:

—¿Tits atse'e njaa'ktukmu'a'ixmókap je Nte'yam je kyutojkun? ²¹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je ta'axtajk je levadura dutukmupama toojk arroba je tsapkaaky juts. Van'it tse'e je levadura dutuktaka nujom je tsap-

kaaky juts jetse'e ooy tyun'oo'kuk. Mújit tse'e ooy tyumpítsum.

Je tak'aka'a juu' ve'e mootskji je vyiijn tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 7.13-14, 21-23)

²² Namvaate'e je Jesús ñujkx jem Jerusalén, yak'ix-pujkp tse'e je jayu joma jaty kajpune'e ñaxy. ²³ Jem tse'e pan pane'e amotutúvijup:

—¿Nu'eejji je'e vine'eda pan pan jatye'e joojntykid-inup xa'ma kajx?

Van'it tse'e y'atsaajv:

²⁴ —Ixta jetse'e mtákadat joma ve'e je tak'aka'a juu' ve'e mootskji je vyiijn, kux vaamp xa atse'e jets nuy-mayda ve'e dutuntsókat jetse'e je tso tyákadat, ax ka'a tse'e y'o'yixjadat. ²⁵ Ku ve'e je kutajk pyojtukut jetse'e je tyájk du'akaaýnit, jepts miitse'e mtándat tak'aagup, jep tse'e mkojtspo'kxtat jetse'e mva'andad: "Vintsán, Vintsán, yak'avaatsjik aats to'k aaj ya mtajk." Van'it tse'e m'atsóvjadat: "Ka'a xa ats miitse'e n'ixada." ²⁶ Van'it tse'e mva'andad: "Aats xa mitse'e nmaatkaay nmaat'ook, mits tse'e myak'ixpajk jeja aats ntoo' aajy." ²⁷ Van'it tse'e m'atsoojvjidinuvat: "Ta xa atse'e nva'añ jets ka'a ats miitse'e n'ixada. Vinva'kva'ats-ta ats miits nujom pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap." ²⁸ Ax jem tse'e mya'axtat jem tse'e mnatyatskaa'tjadat ku ve'e x'ixtat je Abraham, je Isaac, maat je Jacob, jets nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajpatajka, jem tse'e y'ijttinit je Nte'yam y'am kya'm jets miitse'e myakpavojptinit. ²⁹ Méstap xa ve'e je jayu juu' ve'e tso'ndup je it joma ve'e je poj ñujkx, joma ve'e je poj chaan, joma ve'e je xaaj pyítsum, joma ve'e je xaaj tyaka, jetse'e y'ajxtukta kaayva jem je Nte'yam kyutojkin jootm. ³⁰ Ax jemap tse'e je jayu juu' ve'e uxyam dunupi'kidup, je'e tse'e dunumájadap. Ax jemap tse'e je jáyuda juu' ve'e uxyam dunumájidup, je'e tse'e dunupi'kidinup.

Ku je Jesús dunuyaaxy je jerusaleenit jáyuda

(Mt. 23.37-39)

³¹ Ax je xaajjyam tse'e jye'ydi je fariseotajk jetse'e dunujjimi je Jesús:

—Tsoo'nni yaja kux je Herodes xa ve'e myak-jay'oo'kuvaajnjup.

³² Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Najkxu xnaajmada je vin'aa'mpa jets nyakpítsump atse'e uxyam ya tiempo je ko'oyjáyuvapta, nyakjotkadaakpats atse'e pan pan jatye'e pajkjudup, ax ux'ookts atse'e je ntoonk nyak'avaadinit. ³³ Ax tun vinkopkts je'e ve'e jets atse'e je nnaa' je ntoo' njaa'kyo'oyut uxyam ya tiempo, jets ats je'e ve'e ux'ook nyakkukáxat, ikux yaajji ve'e jerusaleenit kyajpun kujj duyak'oo'kta nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajpatajka!

³⁴ ¡Jerusaleenit jáyuda, jerusaleenit jáyuda, miits xa ve'e myak'oo'ktup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajpatajka jetse'e xtsaka'atsta pan pan jatye'e je Nte'yam mtuknukéjjudup! ¡May nax xa ats miitse'e

njapaḱmokuvaandi, ve'em ax jo'n je tseedaak jep kyeeḱun pa'tkup je pyi'k ónyk dymu'ux; ax ka'a tse'e xkuvajkti! ³⁵ Íxtats n'it, masa'ake'e tyaannit je mmaja tsaptajkta. Ax ve'emts atse'e nva'añ jets ka'a atse'e x'uk'ixtinit, van'itnume'e ku ve'e je xaaj dypaatnit jetse'e mva'andat: "Je Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa je'e ve'e juu' ve'e miimp je Nte'yam kajx."

Ku je Jesús dyyakjotkadaaky to'k je yaa'tyajk juu' ve'e kiixnup

14 To'k tse'e je poo'kxtkun xaaj vye'na, jetse'e je Jesús y'ats kaayva jem tyak'am to'k juu' ve'e je fariseo dñunvintsánip, tyukkats'ixtidup tse'e je fariseotajk. ² Jem tse'e vye'niva je Jesús vyinkojkm to'k je yaa'tyajk juu' ve'e kiixnup. ³ Van'it tse'e je Jesús du'amotutuvi je tsaptujkpit yak'ixpajkpada maat je fariseotajkta:

—¿Yakjatype'e je Moisés je pyava'nun jetse'e poo'kxtkun xaaj je jayu je pa'am jayu dyyakjotkada'akut?

⁴ Ax ama'at tse'e tyaandi. Van'it tse'e je Jesús je pa'am jayu dymajch jetse'e dyyakjotkadaakni. Van'it tse'e dñunujmi jetse'e ñajkxnit. ⁵ Van'it tse'e je fariseotajk dñunujmidi:

—¿Pants miitse'eda juu' ve'e poo'kxtkun xaaj je jyaach ukpu je kyaaj kakvíppip jep vok jótop, ka'ats je'e vine'e je xaajji dyyakpitsumkójut?

⁶ Ax ka'a tse'e y'o'yixjada pan vintso ve'e kudukojtsumpijtti.

Je javyaa'kxtajk juu' ve'e yakvoovdu jem je navyajkjuva tyak'am

⁷ Ku ve'e je Jesús du'ix vintso ve'e je javyaa'kxtajk dñvinkoondi je tsuujntkun juu' ve'e tum oojyit joma ve'e je jayu kyay, van'it tse'e ya tukmu'a'ixmojkin dñpuujm:

⁸ —Pan myakvoovdup xa miitse'e kaayva joma ve'e je navyajkjuva ñamyajátónjada, ka'a tse'e xtuktsaana-dat je tsuujntkun juu' ve'e tum oojyit. Pan ve'em xa ve'e xtonda, ve'em tse'e mjáttat ax jo'n jyajty to'k je javyaa'kx juu' ve'e dutuktsuunip je tsuujntkun juu' ve'e dñun'óyip. ⁹ Van'it tse'e jye'y jado'k je javyaa'kx juu' ve'e nuyojk dñunmájjip jets ka'a ve'e je'e juu' ve'e dutuktsuunip je tsuujntkun juu' ve'e dñun'óyip. Jets je'e juu' ve'e dyyakjavyoojvju numejtsk, je'e tse'e dñunujmi je'e juu' ve'e tsuunip: "Tena to'k aaj jets mo'ó ya mtsuujntkun jado'k ya javyaa'kx." Van'it tse'e tso'otyoomp ñujkx jetse'e dutuktsuuni je tsuujntkun juu' ve'e dñun'ux'ookikajxp. ¹⁰ Ñojk'óy tse'e jidu'um xtóndat. Ku ve'e myakvoovdat kaayva, tuktsaanadats je tsuujntkun juu' ve'e dñun'ux'ookikajxp. Pan ve'em tse'e xtonda, ve'em tse'e mjáttat ax jo'n jyajty to'k je javyaa'kx juu' ve'e dutuktsuunip je tsuujntkun juu' ve'e dñun'ux'ookikajxp. Ax ku tse'e jye'y je'e juu' ve'e yakjavyoojvju, van'it tse'e du'ix, jetse'e dñunujmi: "Naxu to'k aaj joma ve'e je tsuujntkun juu' ve'e dñun'óyip jetse'e mtsaanat." Ax ve'em tse'e myakmájajadat jeja je numay jayu vyinkujkta pan pan jatye'e

mmaatstuunidup kaayva. ¹¹ Kux pan pan xa ve'e namyjijup, je'e tse'e taannup pi'k; pan pan tse'e naajkpi'kijup, je'e tse'e dñunmájap.

¹² Nuyujmiva tse'e jidu'um je yaa'tyajk juu' ve'e je javyaa'kx dyyakjavyoojvju:

—Ku ve'e myakjavyukayuva'anut, ka'a tse'e xvóvut pan pan jatye'e mmaatnayja'vijup, ka'a tse'e xvóvut je m'uts je m'ajch ukpu je m'uts je mtsa'a ukpu je mjuut je mmugo'ok, ka'a tse'e xvóvut je mmujantam je mmutaktam uk pan pan jatye'e kumeenda. Pan mvaap tse'e je'eda, ax mmoyumpijitjadinuapt mits je'e ve'eda. ¹³ Ax kuts mitse'e xaaj xtónut ukpu je jayu xyakkáyut, je'e tse'e mvóvup pan pan jatye'e ayooop jets pan pan jatye'e je kyá'aj je tyek ka óyap, je uxket jayu, jets je viints jayu. ¹⁴ Xoón xa mitse'e ku ve'e ve'em xtónut, kux ka'a xa ve'e y'o'yixjadat jetse'e mmoyumpijitjadinuvat. Ax myakmoyumpijitnupts mitse'e van'it ku ve'e jyoojntykpajktinuvat pan pan jatye'e tñv jáyuvidup joojntykidup.

Je maja kay je maja uu'k tukmu'a'ixmojkin

¹⁵ Ku ve'e du'amotunajxy to'k juu' ve'e tsuunip vye'na kaayva, van'it tse'e dñunujmi je Jesús:

—iXoón xa je'e ve'eda pan pan jatye'e káydap jem je Nte'yam kyutojkun jootm!

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—To'k xa ve'e je yaa'tyajk je maja kay je maja uu'k dñunupaajmtki; numay tse'e je jayu dutunvaajv. ¹⁷ Ku tse'e je kay aats dypaaty, van'it tse'e dukejx to'k je tyoompa jetse'e dñnaajmadat je jayu pan pan jatye'e vyaap: "Ja'mda, kux avaadani ve'e jep nujom je kaaky je naaj." ¹⁸ Van'it tse'e je tyoompa dñunujmi juu' ve'e yaktuknykejxtu; to'k ka'ajji tse'e ñañykojtsvaatsjidi. Jidu'um tse'e je muto'k vyaajñ: "Tun taaynum xa atse'e je n'it njoy, ax je'ets atse'e uxym najkx n'ixuva'añ, ve'eme'e to'k aaj xnaajmat jets ooy atse'e xtunmee'kx-jat." ¹⁹ Jidu'um tse'e jado'k vyaampa: "Tun taaynum xa atse'e mugooxk yunta je yoova kaaj njoy, ax je'ets atse'e uxym najkx n'ixuva'añ pan vintso ve'e yo'ojta. Ve'eme'e to'k aaj xnaajmat jets ooy atse'e xtunmee'kx-jat." ²⁰ Jidu'um tse'e jado'k vyaampa: "Tun taaynum xa atse'e ntá'axpúk, ax ka'ats atse'e x'o'yixju vintso atse'e nnajkxut." ²¹ Ku tse'e je toompa vyimpijtni jetse'e dñvaajnji je vyintsán vintso ve'e to'k jado'k y'atsav, van'it tse'e je vyintsán jyotma'ty jetse'e dñunujmi je tyoompa: "Jatyi najkxu jets najkxu mvidutu jem kajpun jootm jeja mújit too' jets muutskit too' aajy, jetse'e xyakmetsut je jayu pan pan jatye'e ayooovdup, pan pan jatye'e je kyá'aj je tyek ka óyap, pan pan jatye'e uxketta, jets pan pan jatye'e viintsta." ²² Ux'ook tse'e je toompa vyaajñ: "Vintsán, ta xa atse'e ntun ax jo'n tuxpava'añ, ax jeenum tse'e je it." ²³ Van'it tse'e je vintsán dñunujmi je tyoompa: "Najkxkojnuvats n'ite'e jeja to'k too' aajy jets jem kam jootm tsov, jetse'e je jayu xmunoo'kxtuktat jetse'e myíndat jetse'e ats ya ntajk y'ótsut. ²⁴ Ax ve'emts atse'e nva'añ jets juu' atse'e too'vajak tñvovda, ni pana ve'e dukakáyut juu' atse'e tñv'apaamdúka."

Pan pane'e dutsojpk jetse'e y'ijtnit je Cristo je y'ixpajkpa

²⁵ Numay tse'e je jayu dupanajkxti je Jesús, van'it tse'e je Jesús y'ixumpijit jetse'e ña'muxjidi:

²⁶ —Pan pan xa atse'e xpaminuvaamp, ax myasokkajxnup tse'e je tsojkun juu' ve'e jyajejppip je tyee' je tyaak, je ñudā'ax, je y'ónuk, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, jets je tsojkun juu' ve'e viinm nayjajejppuxjup, ka'a xa ve'e pan viinm ve'em dutsókut ax jo'n ats. Ax pan ka'a tse'e dumasā'ak ax jo'n atse'e nkats, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e ats je n'ixpajkpa y'ítut. ²⁷ Pan pan xa atse'e xkapamiimp jetse'e kyanayjávaja jets ats kajxe'e je y'o'o'kun du'anajkxat ax jo'n je jayu juu' ve'e je cryuuz dupakaayp, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e ats je n'ixpajkpa y'ítut.

²⁸ '¿Pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e je pats dupamuvaamp juu' ve'e kajxm, ka'ats n'ite'e y'ajxtukut jetse'e too'vajkp dupayo'oyut pan vinxupe'e je meen duyaktónut jetse'e dunujávát pan nupaadixjup'e juu' ve'e myaat jetse'e dypojskukáxat? ²⁹ Kux pan ka'a xa ve'e oy dupayo'oy, jetse'e kooyji dupam'ukva'añ je pats, jetse'e ux'oók dukayakkukáxat, tukxi'ikjadapts je'e ve'e je jayu pan pan jatye'e íxjudup, ³⁰ jetse'e vya'andat: "Pyam'ukvaan xa ve'e to'k je pats xi yaa'tyajk, ax ka'a tse'e duyakkukajxi."

³¹ 'Uk pan to'ke'e je yakkutojkpa juu' ve'e dumaat numajk miijl je tyojpa jetse'e y'atso'oxtonuva'añ maat jado'k je yakkutojkpa juu' ve'e dumaat nu'ii'px miijl je tyojpa, ¿ka'ats n'ite'e too'vajkp y'ajxtukut jetse'e oy dupayo'oyut pan y'amaadaagape'e? ³² Ax pan ka'a tse'e y'o'yixju, jékumna tse'e vye'nat jado'k je yakkutojkpa, jetse'e je kyukátsiva dukéxut jetse'e dukojts'óyadat maat jado'k je yakkutojkpa. ³³ Ax ve'em tse'e, pan pan xa ve'e dukamasoók nujom juu' ve'e y'ixp jyajejpp, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e ats je n'ixpajkpa y'ítut.

Je kaan tuk'a'ixmojkin

(Mt. 5.13; Mr. 9.49-50)

³⁴ 'Oy xa je'e ve'e je kaan. Ax pan tókinup tse'e je tya'mutsin, ni vintsova tse'e kya'oya jetse'e tya'mutsinuvat. ³⁵ Pan ka'ats je'e ve'e y'ukta'mutsini, ka'a tse'e y'uktoonni, ni ka'a tse'e tyun jetse'e je naax dutsóyat, yak'uxko'onupe'e. Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta.

Je carnero juu' ve'e tokih'ijt tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 18.10-14)

15 Nay'amojkijidu tse'e numay je kupa'mun pakmojkpada jets je viinm jáyuda juu' ve'e je jayu tyijp tókinax jayu, y'amotunaxuvaandupts je'e ve'e je Jesús je y'ayook, ² je'e kajx tse'e je fariseotajk maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk dvinokjstsi duna'a'kojstsi je Jesús. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—iKyuvujkptam ya'a ve'e je tókinax jayu jetse'e dumaaatkáy dumaaat'uu'k!

³ Van'it tse'e je Jesús ya tukmu'a'ixmojkin vya'nuxjidi:

⁴ —Pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e numókupx je carnero dujajejpp jetse'e nuto'k tuyo'tyóki, myasaakpts je'e ve'e je numajktupxuk maktaaxtojt carnero joma ve'e jya'kxta jetse'e najkx du'ixta juu' ve'e to'k tuyo'tyóki, ¿ve'em xaja? Ku tse'e dupaatni, van'it tse'e du'ixti'atúvini ⁵ jetse'e va'ajts xoojntkp jem kyejk am duyukvijsni. ⁶ Ku tse'e jeja tyak'aajy duyakje'yni, van'it tse'e dıvómuk juu' ve'e myaatnayja'vi-jidup jets je myujantam je myutaktam, jetse'e duvaajnada: "Tukputukxoojntkidik ats kux ta atse'e mpaatnuva je carnero juu' atse'e tux'uktókiini." ⁷ Ax nay ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets nuyojke'e je xoojntkun jem tsapjootm je'e kajx ku ve'e to'k je tókinax jayu vvinmayumpit jets ni ka'a ve'e numajktupxuk maktaaxtojt je jayu kajxta juu' ve'e tunnapyaajmjudup jets tuv je'e ve'e je jyáyuvinda je jyoojntykinda jets je'e kajxe'e kyatukkada'akjada jetse'e dumaso'oktat je kyoy joojntykinda.

Je meen juu' ve'e tokih'ijt tukmu'a'ixmojkin

⁸ 'Pan jeme'e to'k je ta'axtajk juu' ve'e dumaat majk je meen juu' ve'e plata, jetse'e to'k tuduyaktoki, ña'kpts je'e ve'e je kyandiijl jetse'e je tyajk oy dupe'et, jetse'e du'ixta anoox ka'oók, ¿ve'em xaja? Ku tse'e dupaatni, van'itnum tse'e du'ixti'atúvini. ⁹ Van'it tse'e dıvómuk juu' ve'e myaatnayja'vijidup jets je myujantam je myutaktam, jetse'e duvaajnada: "Tukputukxoojntkidik ats kux ta atse'e mpaatnuva ya plata meen juu' atse'e tun'ukyaktóki." ¹⁰ Ax nay ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets xoojntktupe'e je Nte'yam je y'aangeles ku ve'e to'k je tókinax jayu vvinmayumpit jetse'e dumasookni je kyoy joojntykin.

Je mex juu' ve'e ko'oyjoojntyki tukmu'a'ixmojkin

¹¹ Van'it tse'e je Jesús vyaannuva:

—Jem xa ve'e to'k je yaa'tyajk, numejtsk tse'e je myajntk. ¹² Juu' tse'e mootsk, jidu'um tse'e je tyee' dunujjmi: "Tata, tun mooyk ats je mpuk juu' atse'e xtukka-daakp." Van'it tse'e je tyee' myoojyji vinxupe'e tyukka-da'akyju. ¹³ Ax ve'e'n tse'e je it ñajxy, van'it tse'e dutoo'kkajxni juu' ve'e je tyee' mooyju; ax je meen tse'e to'nuxju jetse'e ñujkx jado'k naax jado'k kajpun joma ve'e nujom je myeen duyakvintókikujx ku ve'e je y'avintsó vinma'yun duyaktuujn. ¹⁴ Távani tse'e nujom duyakvintókikux vye'na, jetse'e je yooj myiijn joma ve'e chuuna, van'it tse'e yu'o'o'kji. ¹⁵ Van'it tse'e ojts dutuujnja to'k je jémit yaa'tyajk; ax je'e tse'e kejjxu keem ixpa. ¹⁶ Ax jyatsojk tse'e jetse'e duja'kxut je kuputaajm juu' ve'e je tsejst taajm jo'n y'ixuvip, juu' ve'e je keem jya'kxtup. Ax ni pana tse'e kyatimā'aju. ¹⁷ Van'it tse'e ojts dupayo'oy jetse'e ña'ña'muxji: "iVinxúpjits n'ite'e jem ats je ntee' je tyoompatajk juu' ve'e oy kaaydup ooktup jetse'e tya'nuxjada kyunajxujada; ax xyak'o'o'kuvaannupts atse'e yaja ya yooj! ¹⁸ Va'ants atse'e dıvimpijitnuva joma ve'e ats je ntee' jets atse'e nnaajmat: Tata, ta xa atse'e je Nte'yam

nmutokintún jęts mits, ¹⁹ ax ka'ats ątse'e n'ukvinmajtsjini jęts ąts mitse'e x'onukjávát, mtoompa xa ąts mitse'e xtíjút." ²⁰ Van'it tse'e je tyoo' dypujk jętse'e jem je tyee' tyak'am vyimpíjtni.

Jékumna tse'e vye'na ku ve'e je tyee' y'ixpaatji, jętse'e tyukmó'tji. Noomp tse'e y'anajkxiji je tyee', jętse'e cheę'nmojkji jętse'e choo'kxji. Van'it tse'e je ónuk tee' je myajntk vyaajń: ²¹ "Tata, tą xa ątse'e je Nte'yam nmutokintún jęts mits; ax ka'ats ątse'e n'ukvinmajtsjini jęts ąts mitse'e x'onukjávát." ²² Ax je tyee', jidú'um tse'e dunuujmídi je tyoompatajk: "Yakpítsumda jatyi je vit juu' ve'e dunu'oyikajxp, jęts xoxta. Paajmjiduvats to'k je kakujęna jętse'e xpaajmjiduvat je ka'ajk. ²³ Yakminda je kaaj juu' ve'e dunuyee'kikajxp, jętse'e xyak'oo'ktat, jętse'e nka'yumdat n'ookumdat, jętse'e nxaajto'numdat. ²⁴ Kux ąts ya n'ónuk, ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n aa'kani kuy'ijtni, ax uxyam, ve'emts ya'a ve'e ax jo'n tąa kujyoojntypajknuva; ve'emts ya'a ve'e ax jo'n tókiyani kuy'ijtni, ax uxyam, tą tse'e jye'ynuva." Van'it tse'e xyaajtoondi.

²⁵ Jem tse'e kam jootm vye'na je ónuk tee' je myajntk juu' ve'e dunumájip. Ax ku tse'e vyimpíjtni jętse'e jeja tyak'aajy jye'yni, van'it tse'e du'amotunajxy jęts jeme'e je ejtspa. ²⁶ Van'it tse'e dyaaxji to'k je toompa jętse'e du'amotutuvi pan ti ve'e toojnup kojtsjup. ²⁷ Van'it tse'e je toompa ńa'muxji: "Je'e xa ve'e ku ve'e je m'uts tųvyimpíjtni. Tą xa ve'e je mtee' dųyakjay'aa'kju je kaaj juu' ve'e dunuyee'kikajxp kuxe'e je m'uts tųvyimpíjtni mačkatsots." ²⁸ Ax jotma't tse'e je ónuk tee' je myajntk juu' ve'e dunumájip, ka'a tse'e jep tyujk tyakava'ań. Van'it tse'e je tyee' pyítsum jętse'e oįts myunoo'kxtukju jętse'e tyákat. ²⁹ Van'it tse'e dunuujmi je tyee': "Mnuja'vip xa mitse'e vinxup joojntani ąts mitse'e ntuujnja, ni vin'ítats ątse'e mits je mpava'nun nkatuktee'n, ax ni vin'ítats ąts mitse'e xkamą'a jyato'ka je pi'k chivo ónuk jęts ątse'e xaaj ntónut maat je'eda pan pan jaty ątse'e nmaatnayja'vijidup. ³⁰ Ax uxyam tse'e tųjye'yni ya mmajntk juu' ve'e dųyakvintokikajxp juu' ve'e mmooj ku ve'e je ko'otyaxap dumaaatnayjayépjy, įax myak'oo'kįipts mitse'e je kaaj juu' ve'e dunuyee'kikajxp!"

³¹ Van'it tse'e je tyee' ńa'muxji: "N'ónuk, mits maat xa ątse'e xa'ma n'it, ax mje'ep tse'e nujom juu' ątse'e n'ixp njayejpp; ³² ax uxyam, pyaatyp y'akeęguipts je'e ve'e jętse'e xaaj nto'numdat jętse'e nxoojntkumdat. Kux ya m'uts, ve'em ya'a ve'e ax jo'n aa'kani kuy'ijtni, ax uxyam, ve'emts ya'a ve'e ax jo'n tąa kujyoojntypajknuva; ve'em ya'a ve'e ax jo'n tókiyani kuy'ijtni, ax uxyam, tą tse'e jye'ynuva."

Je meen yakyoyva juu' ve'e dųyakvintsa'kintóki je vyintsán

tukmu'a'ixmojkin

16 Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmi: —Jem xa ve'e to'k je kumeen jayu y'ijt jęts to'k je myeen yakyoyva. Jętse'e je jayu vya'nuxji jęts yakv-

intókijupe'e juu' ve'e y'ixp jyayejpp, je myeen yakyoyva ve'e ve'em játkip. ² Van'it tse'e je vyintsán vyatsoojvi jętse'e ńa'muxji: "¿Tits ya'a ve'e juu' ątse'e nmótup mits kajx? Va'an dunatyukvinja'vimju je mcueenta kux ka'a xa ąts mitse'e x'uktoojninit."

³ Van'it tse'e je myeen yakyoyva ńa'ńa'muxji: "¿Tis ąts vine'e ntónup ku ątse'e je nvintsán ya toonk xpajkinit? Ka'a xa ątse'e je maju njayep jęts ątse'e nyo'ojut; ax tso'otyoompts ątse'e jęts ątse'e je jayu juu' nunve'emji n'amótuvut. ⁴ Tats ątse'e mpayoy jęts ti ątse'e ntónup jęts ątse'e je jayu xkuvákut jeja tyak'aajy ku ątse'e ya toonk nyakpajkinit."

⁵ Van'it tse'e dyaaxji nuto'k jaty je jáyuda juu' ve'e je vyintsán dumuyójidup. Van'it tse'e muto'k du'amotutuvi: "¿Vinxup tse'e ąts je nvintsán xmuyoja?" ⁶ Van'it tse'e y'atsoojvi: "Mókupx barriijl je olivos aceite ątse'e nmuyoja." Van'it tse'e je meen yakyoyva vyaajń: "Uxyaja xa ve'e ya mnak, jatyijs ajxtuku jętse'e xpámút jado'k juu' ve'e vujxtkupxuk majkji myójip."

⁷ Van'it tse'e du'amotutuvi jado'k je jayu juu' ve'e je vyintsán dumuyójivap: "Jęts mits, ¿vinxupts mitse'e je myoj?" Van'it tse'e ńa'muxji: "Tojtuk miijl almudo je trigo ątse'e nmuyoja." Van'it tse'e dunuujmi: "Uxyajats ya'a ya mnak; pámutš jado'k juu' ve'e mugooxk miijli myójip." ⁸ Ku ve'e je meen yakyoyva je vyintsán dunuja'vi ti ve'e je myeen yakyoyva tyoon, van'it tse'e du'ońukojtsi kux kuvij ve'e jętse'e ve'em dutuujn.

Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajń:

—Ve'emts ąts miitse'e nnaajmada jęts vij ve'e ńapyámjada to'k jado'k aje'ejyjida juu' ve'e je naxviijnit je kyoy je'e dumaaatnavyaa'njudup; ax ka'a tse'e ve'em dutonda juu' ve'e ijtup jeja ajajtk it jaat.

⁹ Ve'emts ątse'e nva'ań jętse'e xyaktóndat je meen jętse'e je jayu xmaatnayjávajadat, je meen juu' ve'e je jayu yaktoondup ka óyap. Ax ku tse'e mkoo'k'ijttinit yaja naxviijn, mkuvajkjididup tse'e je Nte'yam jem tsapjootm, jem joma ve'e je jayu xa'ma kajx jyoojntykidinit. ¹⁰ Pan pan xa ve'e dutoomp juu' ve'e pyaatyp y'akeęguip ku ve'e ve'e yakmą'a, tyoompaps je'e ve'e juu' ve'e pyaatyp y'akeęguip ku ve'e may yakmą'a; ax pan pan tse'e dutoomp juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeęguip ku ve'e ve'e yakmą'a, nay vanxúpjyams je'e ve'e dutoompa ku ve'e may yakmą'a. ¹¹ Ax pan ka'ats miitse'e je meen yaja naxviijn xyaktonda ax jo'n dupaa'ty du'akeęga, įax vintsots je'e ve'e myakmó'odat je o'yin juu' ve'e dunu'oyikajxp? ¹² Ax pan ka'ats miitse'e xtonda ax jo'n dupaa'ty du'akeęga juu' ve'e mkaje'eidup, įax vintso tse'e myakmó'odat juu' ve'e mje'eidup?

¹³ Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jętse'e mejtsk je vyintsán dųjayéput, kux to'ke'e dųtsókut, jado'k tse'e dųtso'oxpákut, to'ke'e dųmutónut dųmupákut, jado'k tse'e dųviijnlíxut. Nay ve'empa tse'e je jayu juu' ve'e jem je meen kyam naajk'ijjtup, ka'ats je'e ve'e y'oyixju jętse'e je Nte'yam dupanajkxut.

¹⁴ Ax tyukxiiktu tse'e je fariseotajk je Jesús ku ve'e du'amotunajxti, kux ooy je'e ve'e je meen dųtunas'ayóvada. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús ńa'muxjidi:

—Ve'e miitse'e mtunnapyámjada jets tun tuv miitse'e je mjáyuvinda je mjoojntykinda, ax ñuja'vip tse'e je Nte'yam jets ka'a je'e ve'e vye'ema. Je ko'oy joot xa miitse'e mjayejptup. Ax juu' tse'e je jayu tyuknumájidup, kyó'oyja'vipts je'e ve'e je Nte'yam.

Je Moisés je pyava'nun jets je Nte'yam je kyutojkun
(Mt. 5.17-18)

¹⁶ 'Juu' jatye'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, van'it paat tse'e tyuujn ku ve'e je Yaknapejtpa Juan jyoojntyki. Ax ku tse'e je Yaknapejtpa Juan kya'amaajy, van'it tse'e je jayu yakvaajni'ukvaandi jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm. Ooy tse'e je jayu dütuntsokta jetse'e jem y'ijttinit, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n numay je jayu to'k naxji tyakava'anda nujom joma ve'e to'k je mootsk tak'aká'a.

¹⁷ 'Ax ve'emts atse'e nva'añ: Ka'a xa ve'e cho'oxa vintsó ve'e ya tsajp ya naax kyáxut ñáxut; je'e ve'e tso'ox ku ve'e kyoo'ktoonit jyajuu'a je Nte'yam je pyava'nun.

Ku je jayu je navyajkun duyakvintsá'kintóki
(Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12)

¹⁸ 'Pan pan xa ve'e je ñyda'ax dumasooqknup jetse'e je viijnk ta'axtajk dupuk, yakvintsá'kintókipts je'e ve'e je navyajkun. Jets pan pan tse'e dupajkp je ta'axtajk juu' ve'e je ñyaa'y tumyasooqjini, nay yakvintsá'kintóki-vapts je'e ve'e je navyajkun.

Je kumeen jayu jets je Lázaro

¹⁹ 'Jem xa ve'e to'k y'ijt je kumeen jayu juu' ve'e va'a-jts oy va'ajts tsoj tunnaxyojxjup, je tso'ojmk vite'e tyukni'kxip; jóvum tse'e oy ñaajkkáyjy ñaaj'uu'kju.
²⁰ 'Jem tse'e tyak'aagumpa to'k je ayoo'va jayu juu' ve'e Lázaro duxaaj; tats je'e ve'e ñupotsvatskajxni.
²¹ 'Je'e'jyji ve'e y'uktsojk je ayoo'va jayu jetse'e kudukaajy je tsapkaaky kunax juu' ve'e kustajkip jem je kumeen jayu myeesa kajxm; ax nuve'e'yjudup tse'e je ok je pyo'ojts kajx.
²² 'Je'y tse'e je xaaj ku ve'e je ayoo'va jayu y'oo'kni; yaknajxjudu tse'e je ángeles jetse'e y'ijtnit je Abraham maat. eo'knuva tse'e je kumeen jayu jetse'e ñaxtajkini.
²³ 'Tsaachpaatp tse'e vye'na je kumeen jayu jem janjootm, van'it tse'e du'ix jékum je Abraham, jeme'e je Lázaro dumaada.
²⁴ 'Van'it tse'e ma'kk kyajts, jetse'e dunuujmi: "Tata Abraham, tonu je maa'yun, tukmo'tk ats. Kexu to'k aaj je Lázaro jetse'e duyakxoo'kut je kya'ónuk maat je tsoxk naaj jetse'e min ats ya ntoots duyakxee'mu kux ooy atse'e yam janjootm ntuntsaa'paa'ty."
²⁵ 'Van'it tse'e je Abraham ña'muxji: "N'ónuk, jaa'myétsy jets mtukkadaakju ve'e juu' ve'e oy ku ve'e mjoojntyki jem naxviinm; ax ya Lázaro, ka'ats ya'a ve'e tyukkadaakji juu' ve'e oy ku ve'e jyoojntyki jem naxviinm. Ax uxyamts ya'a ve'e yaja je jot'a-majin dupaatni jets mitse'e jem mtsaachpaatni.
²⁶ 'Ax nay ve'empa tse'e, jem xa ve'e to'k je maja tukjov juu'

ve'e apuk xyak'ijtumdup. Ax pan pan jatye'e juu' ve'e yájada jetse'e jem jyanajxuva'anda joma ve'e mitsta, ka'a tse'e y'o'yixjada; ax pan pan jatye'e jemda joma ve'e miitsta jetse'e yaja jyaminuva'anda, ni ka'a tse'e y'o'yixjuduva."
²⁷ 'Van'it tse'e je kumeen jayu y'atsaajv: "Tata Abraham, jem xa ve'e numugooxk ats je n'utsatajk. Nmunoo'kxtkpts ats mitse'e jetse'e to'k aaj xkéxut je Lázaro jem ats je ntee' tyak'am,
²⁸ 'jetse'e du-vaajnjadat, ax ve'emts je'e ve'e kyamejstuvat yaja tsaachpaatun jaat."
²⁹ 'Van'it tse'e je Abraham y'atsoojvji: "Jem xa je'e ve'e dumaadada je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e jyaaydu je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, va'ants je'e ve'e dumaja pamda."
³⁰ 'Van'it tse'e y'atsaajv je kumeen jayu: "Ka'a xa je'e ve'e vye'ema, tata Abraham, ax pan nu-najxjupts je'e ve'e to'k juu' ve'e tyu'oo'kni, vinmayumpittapts je'e ve'e jetse'e dumasooqkintit je kyoo'oy joojntykinda."
³¹ 'Van'it tse'e je Abraham ña'muxji: "Pan ka'a xa ve'e dumaja pamda juu' ve'e jyaaydu je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, ka'ats je'e ve'e dujaanchja'viduvat kujyajojntyk-pajknuva ve'e jado'k nax to'k je oo'kpa."

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e je jayu ntukmasooqkumdat je Nte'yam je tyoo'
(Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)

17 Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dunuujmidi:

—Ka'a xa ve'e ñunka'ítut je yaktokintoompa yaja; jax ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' ve'e je myujayu dutukmasooqk je Nte'yam je tyoo'!
² 'Nuyojk oy xa ve'e kuy'ijtu'xju je jayu jetse'e to'k je paan taak yaktukyuktsum jetse'e yakmaaxynavíppini jets ni ka'a ve'e ku ve'e dütukmasa'ak je Nte'yam je tyoo' to'k je jayu juu' ve'e je mootsk joot je mootsk ja'vin dujayejpp.
³ 'Ixta tse'e oy pan ti ve'e mtoondup. Pan mmutokintoojnup xa ve'e je m'uts je m'ajch ukpu je m'uts je mtsa'a, tuknaajmats. Pan vinmayumpijtp tse'e, mme'e'kxjap tse'e je tyokin.
⁴ 'Pan mmutokintoojnjupts mitse'e vuxtojtuk nax to'k xaaj jetse'e vuxtojtuk nax mna'muxjut: "Ta atse'e nvinmayumpit, tokin mee'kxus ats to'k aaj", mjaytyme'e'kxjap tse'e.

Vintsó ve'e dunumaja je jaanchja'vin

⁵ 'Van'it tse'e je kukátsivatajk dunuujmidi je Maja Vintsán:

—Putajkik aats to'k aaj jets aatse'e nuyojk njaanchjávát.

⁶ 'Van'it tse'e ña'muxjidi je Maja Vintsán:

—Pan mjayejptup xa ve'e je jaanchja'vin jem mja'vin kajxmda ovyinxupa ax jo'n to'k je mostaza taamt, kum'o'yixjada tse'e jetse'e xnaajmadat ya kup: "Navyixju joma ve'e yaja m'it jets najkxu mnakyexju jem maaxy najjootm", kumkatsapákjada tse'e ya kup.

Jē vinma'yūn juu' ve'e jē Nte'yam chajkp jētse'e njajējpumdinit

⁷ Pānts miits n'ite'e juu' ve'e dūjajējpp to'k jē toompa, ku ve'e jē toompa jye'yūni, tā ojs yu'uj ukpū jē carnero tūduvintena, ħñūujmīpts vine'e: "Naxū mkayū?" ⁸ Ax ka'a tse'e; jidū'ūm xa jē'e ve'e dūnūujma: "Yak'ōya āts jē n'a'ox jētš nay'apaāmdūkaja jētš ātse'e xyakkāyūt, ux'ōokts mitse'e m'a'ōxat." ⁹ ħKyukojsjīpts jē'e vine'e jē toompa ku ve'e dūtūn juu' ve'e yaktuk-pavaamp? Ax ka'a tse'e. ¹⁰ Nay vanxūpjyāmts miitse'e-dava, ku ve'e xtonkāxtat nūjom juu' ve'e jē Nte'yam mtukpavaajnjūdup, va'anda tse'e jidū'ūm: "Ka'a xa āatse'e nvinmachju jētš āatse'e nyakkukojsjāt, jē'ejyji āatse'e tūntūn ax jo'n jē toompa dūtūn juu' ve'e tukka-daakjup."

Ku jē Jesús dūyakjōtkādaaky nūmajk jē yaa'tyajka juu' ve'e leprapajkjūdup

¹¹ Ku ve'e jē Jesús jē too' dūjaa'kyo'y ku ve'e jēm Jerusalén ñūjkx, van'it tse'e pyītsum jēm galiléait y'it jōotm jētse'e tyajki jēm samaariait y'it jōotm. ¹² Ku tse'e jye'yava'añ joma ve'e to'k jē pi'k kajpūn, van'it tse'e y'anajkxijidi nūmajk jē yaa'tyajk juu' ve'e leprapajkjūdup. Ax jékumji tse'e tyaandi ¹³ jētse'e mākk dūmukojtsti jē Jesús:

—Jesús, Yak'ixpajkpa, tukmō'tk āats to'k aaj!

¹⁴ Ku ve'e jē Jesús y'ixjidi, van'it tse'e vyaajñ:

—Najkxta jeja jē tee'tajk vyinkujk jētse'e xtuk'ixtat jētš tā ve'e mjōtkādaaktini.

Namvaate'e ñajkxti, nūvaatsjīdinu tse'e jē pya'āmda.

¹⁵ Ku tse'e nūto'k ñayja'viji jētš jōtkāda'akyani ve'e, van'it tse'e vyimpījt, mākk tse'e kyajts jētse'e jē Nte'yam dūyakmaji dūyakjaanči. ¹⁶ Van'it tse'e jē Jesús dūvinkoxtkeni jētse'e jē vyijjn jē y'aaj dūtukpaaty jē naax jē vintsā'kin māat, jētse'e jē Jesús dūkukojsjī. Ax samaariait jāyuts jē'e ve'e y'ijj.

¹⁷ Van'it tse'e jē Jesús vyaajñ:

—ħTis, ka nūmajkape'e tūy'itpa pāne'e tūjyōtkāda'akta? ħJoma tse'e jyaa'k'itpa jē janūtaaxtojtuk? ¹⁸ ħYa'ajyji ve'e to'k tūvyimpit juu' ve'e ka jē israeejlit jāyuvap jētse'e jē Nte'yam dūyakmaja dūyakjaanča?

¹⁹ Van'it tse'e dūnūujmi jē yaa'tyajk:

—Pojtukū jētš najkxni. Jē'e kajx xa ve'e tūmjōtkādaakni kux ātse'e tūxjaančjāva.

Ku jē Nte'yam jē kyutojkun dūyakmiinnit (Mt. 24.23-28, 36-41)

²⁰ Van'it tse'e jē fariseotajk dū'amōtutūvidi jē Jesús pān vin'ite'e jē Nte'yam jē kyutojkun dūyakmiinnit. Van'it tse'e y'atsōojvjidi:

—Ka'a xa ve'e yak'ixpaa'tūt ku ve'e jē Nte'yam jē kyutojkun dūyakmiinnit. ²¹ Ka'a tse'e jē jayū vya'anūt: "Uxyaja xa jē'e ve'e", ukpū "Uxximts jē'e ve'e", kux tā jē'e ve'e jē Nte'yam jē kyutojkun dūyakmiinni joma ve'e miitsta.

²² Van'it tse'e dūnūujmīdi jē y'ixpajkpatajk:

—Jē'yap xa ve'e jē xāaj jētse'e xjatsōktat jētš ātse'e n'ītūt miits māatta otyun jado'k xāaja; ax ka'a tse'e ve'em tyōnjūt. ²³ Ax myaknaajmadap tse'e: "Ixta, uxya-ja xa jē'e ve'e", ukpū "Ixta, uxximts jē'e ve'e"; ax ka'ats miits jē'e ve'e xpanajkxtat, ²⁴ kux ve'em ax jo'n to'k jē vītsuk yak'ix jētse'e y'ajaj y'atū'kx jēm tsajviinm ado'om ado'om, yak'ixpap tse'e o'y ku ātse'e nmiinnuvat. ²⁵ Ax tun vinkōpk tse'e jētš ātse'e too'vajkp ooy ntuntsaachpaa'tūt jētš ātse'e xkakuvāktat jē jayū juu' ve'e uxyam joojntykidup. ²⁶ Ve'em ax jo'n tyoojnji ky-ojtsji ku ve'e jē Noé jyoojntyki, nay ve'em tse'e tyoojn-jinuvat jē xāaj ku ātse'e nmiinnuvat, āts, jē Jayū Juu' ve'e Nūpaāmdūka Ijtp. ²⁷ Kaaydup ooktup tse'e vye'nada, yaa'vyajktup tā'axpajktup. Van'it paat tse'e ve'em dūtōondi ku ve'e jē Noé tyajkini jēp arca jāatp jētse'e jē nāakukōma jye'y jētse'e nūjom y'ōō'kkajxtini. ²⁸ Nay ve'empa tse'e jyajtpa jēm Sodoma ku ve'e jē Lot jyoojntyki. Kaaydup ooktup tse'e jē jayū vye'nada, jooydup, tōō'ktup, yoodup, tākpaāmdup; ²⁹ ax ku tse'e jē Lot jēm sodōmait kyajpūn kajxm pyītsumni, van'it tse'e jē jāajjn māat jē azūfre kyūstajki jēm tsajviinm, ve'em ax jo'n kūtūyūj jo'n, jētse'e nūjom jē jayū dūyak'ōō'kkajxtini. ³⁰ Ax nay vanxūpjyāmts tse'e jē jayū vye'nidinuvat ku ātse'e nmiinnuvat jado'k nax.

³¹ 'Ku ve'e jē xāaj jye'yat, pān pān jatye'e ve'nadap jēm azotea ni'kxm jētse'e jēp tyūjkp jē pyāāmdūk, ka'a tse'e y'uktajkidinit jēp tyūjkp jētse'e ti dūyakpītsumdat. Pān pān jatye'e jēm kam jōotm ve'nadap, ka'a tse'e dūnūvimpīttat pān ti jatye'e jēm tūtyāñ.

³² Jaa'myētsta jē Lot jē ñūda'ax. ³³ Pān pān xa ve'e nūy-ojk dūtsojpk jē ñaxviijnit joojntykin jētš ka'a ve'e jē joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, vintōkiyupts jē'e ve'e xā'ma kajx; ax pān pān tse'e dūmasōokp jē ñaxviijnit joojntykin kux chajkpe'e nūyōjk jē joojntykin juu' ve'e xā'ma kajx ijtp, joojntykinupts jē'e ve'e xa'ma kajx.

³⁴ 'Ve'em xa āts miitse'e nnaajmada jētš jē tsooj, nūmejtsk tse'e maap vye'nadat joma ve'e to'k jē maa-jntkun, ax to'k tse'e yakvōovnit, jado'k tse'e tyaannit; ³⁵ nūmejtsk tse'e jē tā'axtajk jājtsp vye'nadat, to'k tse'e yakvōovnit, jado'k tse'e tyaannit; ³⁶ nūmejtsk tse'e jē yaa'tyajk jēm kam jōotm vye'niduvat, to'k tse'e yakvōovnit, jado'k tse'e tyaannit.

³⁷ Juu' tse'e dū'amōtunajxtu, jē'e tse'e dū'amō-tutūvidi:

—Maja Vintsān, ħjōmats jē'e ve'e ve'em jyātūt?

Van'it tse'e y'atsōojvjidi:

—Va'ajts xa ve'e yaknūjāvat pān joma ve'e, kux pān joma ve'e y'it jē tānuk āā'k, jēm tse'e jē no'op ñay'amōkajada.

Jē ku'āā'k tā'axtajk jētš jē ka ōyap tōkin payō'yva tukmu'a'ixmojkin

18 Van'it tse'e jē Jesús ya tukmu'a'ixmojkin vya'nūxjidi jētse'e jē jayū dūtuk'ixtat jētš tsap-kōtstape'e xā'ma, ka'a ve'e ñoo'kxtat. ² Jidū'ūm tse'e vyaajñ:

—Jēm xa ve'e kajpūn kajxm vye'na to'k jē tōkin payō'yva; ax ka'ats jē'e ve'e jē Nte'yam dūtsā'āga, ni pāna

ve'e dukamaja pum. ³ Jempa tse'e to'k je ku'aa'k ta'ax-tajk juu' ve'e vane'em najkx myuxu'uju, je'e tse'e chojk jetse'e je tokin payo'yva dutokimpayo'oyut to'k je jayu juu' ve'e je ta'ax-tajk dutso'oxpajkp. ⁴ Jek tse'e je tokin payo'yva dukamaja puujm je ku'aa'k ta'ax-tajk; ax ux'oooknum tse'e vyinmaajy: "Oyam atse'e nkatsa'aga je Nte'yam ukpu atse'e ni pana nkamaja pum, ⁵ va'ants ats dutokimpayo'oyu je'e juu' ve'e dutso'ox-pajkp je ku'aa'k ta'ax-tajk, ax ve'emts atse'e min xkoq'kne'mni."

⁶ Van'it tse'e je Maja Vintsan jyaa'kvaajñ:

—Yakvinkopkada vintso ve'e vyinmay je ka oyap tokin payo'yva. ⁷ Ax vintsots n'ite'e je Nte'yam dukamaja pamut je jayuda juu' ve'e vyinkoondu jetse'e jovum xaj jovum tsooj yaaxp aaj yaaxp joot dumunoo'kxtukta jetse'e pyutakajadat? Ax yak'a'ixtaptse je'e n'ite'e? ⁸ Ve'emts ats miitse'e nvaajnjada jets ka'a ve'e tyanat jetse'e duputakadat. Oyam tse'e vye'ema, ku atse'e nmiinnuvat jado'k nax, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, znjaa'kpaa'tufts ats vine'e je jayuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Nte'yam?

Je fariseo jets je kupa'mun pakmojkpa tukmu'a'ixmojkin

⁹ Van'it tse'e je Jesus ya tukmu'a'ixmojkin dutukmukajts je jayuda juu' ve'e nayja'vijidinup jets ka'a ve'e je Nte'yam tyokimpamjada jetse'e je myujayu duvijink'ixta. Jidu'um tse'e vyaajñ:

¹⁰ —Najkxtu xa ve'e jem maja tsaptajkm numejtsk je yaa'tyaj tsapkojtspa; to'k tse'e je fariseo, jado'k tse'e je kupa'mun pakmojkpa. ¹¹ Ax tenipji tse'e je fariseo jidu'um chapkajts: "Nte'yam, nkukojsjip xa ats mitse'e kux ijk atse'e ve'em nkajayuva ax jo'n juu' ve'e mee't-stup, juu' ve'e dutoondup juu' ve'e ka oyap, jets juu' ve'e je navyajkun duyavintsakintokidup. Ka'a xa atse'e ve'em njayuva ax jo'n xi kupa'mun pakmojkpa. ¹² Mejtsk nax xa atse'e n'ayooja vinvuxtojtuk xaj, ax nmooqpts ats mitse'e je diezmo." Jidu'um tse'e je fariseo chapkajts. ¹³ Ax je kupa'mun pakmojkpa, jekumjits je'e ve'e tyaañ, ka'a tse'e najjavaja jetse'e y'ixukut jem tsapjootm, koqjji ve'e je kyak dukax kux natyukja'vijupe'e je tyokin, jetse'e vya'añ: "Nte'yam, tukmo'tk ats to'k aaj, tokinax jayuvam xa atse'e."

¹⁴ Van'it tse'e je Jesus jyaa'kvaajñ:

—Ve'emts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e je Nte'yam dutokimpuum je kupa'mun pakmojkpa; ax tyokimpaam tse'e je fariseo. Kux pan pan xa ve'e namyajjijup, je'e tse'e taannup pi'k; pan pan tse'e naajkpi'kijup, je'e tse'e dunumajap.

Chajkpts je'e ve'e je Jesus je pi'k onukta

(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

¹⁵ Van'it tse'e dutuknunjakxti je pi'k onukta je Jesus jetse'e je kya'aj dutuknyukonut, je maax onuk paat tse'e tyuknunjakxtu. Ku tse'e je y'ixpajkpatajk du'ixti, van'it tse'e dutuknuujmidi je jayuda pan pan jatye'e duyakje'ydup je pi'k onukta. ¹⁶ Van'it tse'e je Jesus je y'ixpajkpatajk duyaaxjidi jetse'e dunuujmidi:

—Mas'okta je pi'k onuk jets atse'e xnumindat, ka'a tse'e xkayakajtjadat, kux je'eda pan pan jatye'e ijttup jem je Nte'yam y'am kya'm, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n ya pi'k onukta. ¹⁷ Tyuvam xa atse'e nva'añ, pan pan jatye'e kanapyaajmjudup jem je Nte'yam y'am kya'm ax jo'n je pi'k onuk, ka'a tse'e jem tyakadat.

Ku je Jesus dumagatnakyojtsji to'k je mootsk onuk juu' ve'e kumeen

(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

¹⁸ Van'it tse'e y'amotutuviji to'k je israeejit jayu juu' ve'e dunumajjip:

—Oy yak'ixpajkpa, ztis ats vine'e ntónup jets atse'e njayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

¹⁹ Jetse'e je Jesus na'muxji:

—Nte'yam atse'e xtij ku ve'e mva'añ jets oy atse'e? To'kji xa je'e ve'e pane'e oy, je Nte'yamts je'e ve'e.

²⁰ Mnyja'vip xa mitse'e je pava'nun: "Ka'a tse'e xyakvintsakintokiyut je navyajkun, ka'a tse'e myakjaju'oo'kut, ka'a tse'e mme'e'tsut, ka'a tse'e je jayu xnyvampetut, vintsaga je mtee' je mtaak."

²¹ Van'it tse'e je jayu na'muxji:

—Ku atse'e pi'knum nve'na, van'itanits ats ya'a ve'e nujom nkutyun.

²² Ku ve'e je Jesus du'amotunajxy, van'it tse'e dunuujmi:

—Jado'k viijn tse'e mka'ijtxju. Toq'kkajxni nujom juu' ve'e m'ixp mjayejpp jets mooyni je meen je ayooa jayu, ve'em tse'e je o'yin xjayeput jem tsapjootm. Van'itts atse'e xpamiinnit.

²³ Ax ku tse'e je jayu du'amotunajxy, ooy tse'e tyuntsaachvinmapyujk, kux va'ajts kumeene'e y'ijt.

²⁴ Ku tse'e je Jesus ve'em y'ixji, van'it tse'e vyaajñ:

—iVa'ajts tso'ox xa je'e ve'e jetse'e je kumeen jayu napyamjadat jem je Nte'yam y'am kya'm! ²⁵ Ka'a xa ve'e cho'oxa vintso ve'e je camello naxut jep xo'yun jot jaatp, je'e ve'e tso'ox vintso ve'e je kumeen jayu napyamjut jem je Nte'yam y'am kya'm.

²⁶ Van'it tse'e vyaandi pan pan jatye'e du'amotunajxtup:

—Pan ve'em xa ve'e, zpants vine'e o'yixjup jetse'e dujayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp?

²⁷ Van'it tse'e je Jesus na'muxjidi:

—Juu' xa ve'e je jayu ka'o'yixjup jetse'e dutonut, je Nte'yamts je'e ve'e dutonup.

²⁸ Van'it tse'e je Pedro na'muxji:

—Maja Vintsan, nmasokkajxni xa aatse'e nujom juu' aatse'e n'ixp njayejpp vye'na jets aats mitse'e mpamiijn.

²⁹ Van'it tse'e je Jesus dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Tyuvam xa ats miitse'e nnaajmada jets pan pan jatye'e je Nte'yam je kyutojkun kajx dumasookp je tyajk, je tyee', je tyaak, je y'uts, je y'ajch, je cha'a, je nda'ax, ukpu je y'onuk, ³⁰ nuyojk tse'e ooy tyunyakmo'ot juu' ve'e yaja naxviijn jetse'e xa'ma kajx jyoojntykin ku ve'e je nam it cho'ndukut.

Ku je Jesús du'ava'ninuva je y'oo'kun

(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

³¹ Van'it tse'e je Jesús apuk dūvaajv je ñumakmejtsk ixpajkpatajk, jetse'e dūnuujmidi:

—Jem tse'e Jerusalén nja'mda. Jem tse'e tyonkájxjut kyojtskájxjut ats kajx nujom juu' ve'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Nte'yam je y'ayook kojtsnajx-patajka. ³² Yakpámupts atse'e jem je viijnk jayu kya'm jets atse'e xnuxi'iktat xtuxxi'iktat jets atse'e xvinkojt-spéttat, xnútsójadapts atse'e ³³ jets atse'e xvóptat, van'itts atse'e xyak'oo'ktat. Ax joojntykpajknupvats atse'e kutoojk xaaj, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdūka Ijtp.

³⁴ Ax ka'a tse'e dūvinmótuda pan ti ve'e tyijp kuxe'e je Nte'yam dukayakjaty vye'na jetse'e dūvinmótudat.

Ku je Jesús dūyakjotkadaaky to'k je viints jayu jep Jericó

(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

³⁵ Ku ve'e je Jesús dūmutami je jericoojit kajpun, jem tse'e to'k je viints jayu chuuna vye'na jeja too' pa'ayi jetse'e je putajkin dū'amotu. ³⁶ Ku ve'e dūmotu jets je numay jayu ve'e najxp, van'it tse'e dū'amotutuyi pan ti ve'e toojnjup kojtsjup. ³⁷ Ku ve'e yakvaajnji jets je'e ve'e najxp vye'na je Jesús, je nazarétit jayu, ³⁸ van'it tse'e makkk vyaajñ:

—Jesús, je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmó'tk ats to'k aaj!

³⁹ Ax pan pan jaty tse'e je Jesús vintoo'vajkijup, tukna'muxju tse'e jetse'e y'amó'otut. Ax nuyojk makkk tse'e tyunjaa'kkajts:

—Je David je chaan je kyooj juu' ve'e yakkutojknup, tukmó'tk ats to'k aaj!

⁴⁰ Van'it tse'e je Jesús vya'ktaajñ jetse'e dūnuujmidi je jayu jetse'e dūyakmíndat. Ku tse'e je viints jayu jye'y, van'it tse'e yak'amotutuyi:

⁴¹ —¿Tise'e mtsajkp jets ats mitse'e ntoojnjat?

Van'it tse'e je viints jayu y'atsaajv:

—Vintsán, je'e xa atse'e ntsajkp jets ats mitse'e xyakvin'ixpákut.

⁴² Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Vin'ixpákuts n'it! Tā xa ve'e mjotkadaakni kux atse'e tuxjaanchjáva.

⁴³ Tun jatyji tse'e je jayu vyin'ixpajkni. Van'it tse'e je Jesús dūpanujkx jetse'e je Nte'yam dūyakmaji dūyakjaanchi. Ax nujom tse'e je jayu pan pan jatye'e dū'ixtu, yakmájiduva yakjaanchiduvats je'e ve'e je Nte'yam.

Je Jesús maat je Zaqueo

19 Van'it tse'e je Jesús jye'y jem jericoojit kyajpun kajxm jetse'e je kajpun dūtuknajxy. ² Jem tse'e vye'na to'k je kumeen jayu juu' ve'e Zaqueo dūxaaj, je kupa'mun pakmojkpats je'e ve'e ñuvintsánip, ³ je Jesususts je'e ve'e y'ixuvaampy. Ax ka'a tse'e y'oo'yixju vintsō ve'e dū'ixpaa'tut kux pi'k kónaji je'e ve'e je Zaqueo jets ooye'e jem je jayu. ⁴ Van'it tse'e noomp tyoo'vujk jet-

se'e pyejt jem sicómoro kup kajxm juu' ve'e dūmutámip je too' joma ve'e je Jesús ñaxuva'añ vye'na, ax ve'em tse'e y'oo'yixjut vintsō ve'e dū'ixpaa'tut.

⁵ Ku ve'e je Jesús ñajxy je tsov, van'it tse'e pyat'ix, jetse'e dūnuujmi:

—Zaqueo, vánuku jatyji, tunjajtynajkxp xa atse'e uxym jem mta'k'am.

⁶ Van'it tse'e je Zaqueo jatyji vyajntyk jetse'e je Jesús dūmaadi jem je'e tyak'am je xoojntkun maat. ⁷ Ku ve'e je numay jayu dū'ixti, van'it tse'e dūvinkotsta dūnaa'kótsta je Jesús kux ve'eme'e vyaandi jets jem je'e ve'e je tókinax jayu tyak'am ñujkx.

⁸ Tujkpani tse'e vye'nada, van'it tse'e je Zaqueo tyeni jetse'e dūnuujmi je Maja Vintsán:

—Uxyamts atse'e nmooyint je ayoova jayu kojkm juu' atse'e n'ixp njayejpp; ax pan tats atse'e jyapana je meen mpujkja je vin'aa'nun kajx, maktaaxk naxts ats je'e ve'e nyaknuyojkijat.

⁹ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Uxyam xa ve'e tujye'ya je nutsōokun yaja tujk, kux je Abraham je chaan je kyooj xa mitse'eva. ¹⁰ Kux je'e xa atse'e nnumiimp jets atse'e n'ixtat jetse'e nyaktso'oktat pan pan jatye'e tókih'ijttup, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdūka Ijtp.

Je majk meen juu' ve'e tsóvax tukmu'a'ixmojkin

¹¹ Namvaate'e je jayu dū'amotunajxti, van'it tse'e je Jesús vya'nuxjidi ya tukmu'a'ixmojkin je'e kajx ku ve'e támani vye'nada joma ve'e je Jerusalén jetse'e vyinmaaydi jets jatyji ve'e je Nte'yam je kyutojknun dūyakmiinnit. ¹² Jidū'um tse'e ña'muxjidi:

—Jem xa ve'e y'ijit to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je oy ke'x-tkun dūmaat, jetse'e jékum ñujkx, je'e tse'e ñunajkx jetse'e yakpámūt yakkutojkpa, ux'ook tse'e vyimpijtñuvat. ¹³ Ka'anum tse'e chā'n vye'na, van'it tse'e dūyaxtsaajv numajk je tyoompa jetse'e kakje'e dūtukkaťajkidi to'k je meen juu' ve'e tsóvax. Van'it tse'e dūnuujmidi: "Yaktonda ats ya nmeen van'it paat ku atse'e nvimpijtñuvat."

¹⁴ Ax ka'a tse'e je jyayu chakju y'ijit, mu'ejkjūdūp mujot'aaajnjudupe'e jetse'e dūkejxti je kukátsivada jetse'e jidū'um vya'andat: "Ka'a xa aatse'e ntsak jets aatse'e je yaa'tyajk xyakkutojkjat."

¹⁵ Ax yakpaamjyams je'e ve'e yakkutojkpa. Van'it tse'e vyimpijtñuva joma ve'e je jyayu. Ku tse'e jye'yni, van'it tse'e dūnykejxi je tyoompatajk juu' ve'e tyukkaťajkidu je myeen jetse'e dūnyjávāt pan vinxupe'e je meen tudūyaknuyókada kakje'e.

¹⁶ Juu' tse'e muto'k, jidū'umts je'e ve'e vyaajñ: "Vintsán, majk nax xa ve'e tuñuyoka je mmeen juu' atse'e xtukkaťajki." ¹⁷ Van'it tse'e je yakkutojkpa y'atsoojvji: "Oy xa ve'e, oy toompats mitse'e. Oyame'e vee'nji myaktukkaťajki, ve'em tse'e juu' xtun ax jo'n yaktsak, je'e kajxts ats mitse'e mpámūt jetse'e xyakku-tojkjat majk kajpun."

¹⁸ Van'it tse'e jado'k vyaampa: "Vintsán, mugooxk nax xa ve'e tuñuyoka je mmeen juu' atse'e xtukkaťaj-

ki." ¹⁹ Van'it tse'e y'atsoojvji: "Mugooxk kajpunts mitse'e xyakkutojkiivat."

²⁰ Van'it tse'e jado'k ñuje'yji jetse'e vyaajñ: "Vintsán, uxyaja xa ve'e ya mmeen juu' atse'e xtukkatajki. Jepts atse'e paayu jaatp nvintsoomni ²¹ kux ntsa'kip ats mitse'e je'e kajx ku ve'e mak'k myakkutuk; je'e xa mitse'e m'amótup juu' ve'e mkapuyump, je'ets mitse'e mpakmujkp juu' ve'e mkavujp." ²² Van'it tse'e je yakkutojka ña'muxji: "Mits, ko'oy toompa, je m'ayook ats mitse'e ntuktokimpayo'oyup. Pan mnuja'vip xa mitse'e jets mak'k atse'e nyakkutuk jets je'e atse'e n'amótup juu' atse'e nkapuyump, jets je'e atse'e mpakmujkp juu' atse'e nkavujp, ²³ ztyajx tse'e ats je nmeen je viijnk jayu xkatukkatajki jetse'e duyaknyókat?, ax ve'emts atse'e kunyakmooy je meen maat je myunuyojkin xa atse'e yaja ntak'aajy tunvimpijntuva."

²⁴ Van'it tse'e dunuyjmi juu' ve'e jem ve'nidup: "Pajk-jada ya'a je meen jetse'e xmo'odat juu' ve'e majk je meen dumaat." ²⁵ Van'it tse'e y'atsoojvji: "Vintsán, zti ka jepap ya'a ve'e dumaaða majk je meen?" ²⁶ Van'it tse'e je yakkutojka y'atsaajv: "Ve'em xa ats miitse'e nnaajmada: Pan pan xa ve'e juu' dumaat, jaa'kyakmo'opt's je'e ve'e. Pan pan tse'e juu' dukajajep, pan vinxup tse'e dumaaða, yakpajkajpts je'e ve'e nujom, je'e paat juu' ve'e yuu'n ve'e'n jyajep. ²⁷ Ax je'eda juu' atse'e xtso'oxpajktup jetse'e dukatsokta jets atse'e nyakkutojkat, yakminda jetse'e yaja ats nvinkujk xyak'oo'kkaxtat."

Ku je Jesús tyajki jep Jerusalén (Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

²⁸ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e je tyoo' dupajknuva jetse'e jem Jerusalén jyaa'knukjx.

²⁹ Je'yavaandup tse'e vye'nada joma ve'e je kajpunda juu' ve'e duxaajta Betfagé jets Betania, jempa ve'e je Olivos Kopk, van'it tse'e je Jesús dukejx numejtsk je y'ixpajkpada ³⁰ jetse'e dunuyjmi:

—Najkxta xi pi'k kajpun kujk juu' ve'e xi avinkujk. Ku tse'e mje'yadat, jeja tse'e xpaat'tat kuvuu'n to'k je burro. Ni pan'numts je'e ve'e kyatuktsuunaja. Mukéjadas jetse'e xyakmíndat. ³¹ Pan m'amótutúvijidup tse'e je jayu pan tyajxe'e xmukéjada, ve'em tse'e xnaajmadat: "Je maja Vintsane'e dutsojpk."

³² Van'it tse'e je y'ixpajkpa ñajkxti jetse'e dupaatti ax jo'n je Jesús ña'muxjidi.

³³ Myukéjidup tse'e vye'nada je burro, van'it tse'e je burro je vyintsanda y'amótutúvijidi:

—zTyajx tse'e xmukéjada xi burro?

³⁴ Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je'e kajx ku ve'e je Maja Vintsán dutsak.

³⁵ Van'it tse'e duyaknajkxti joma ve'e je Jesús jetse'e dujape'ndi je burro maat je vyitta. Van'it tse'e je Jesús duyakpejti. ³⁶ Vintso tse'e je Jesús ñaxy, ve'em tse'e je jayu duy'e'pta je vyit jeja too' kujk joma ve'e je Jesús ñaxuva'añ. ³⁷ Ax ku tse'e dumutámidi jeja Olivos Kopk ványuk viijn, van'it tse'e nujom je jáyuda juu' ve'e je Jesús dumaatvítup, je'e tse'e mak'k kojts'ukvaandu je xoojntkun maat jetse'e je Nte'yam duyakmájidi duyak-

jaanchidi je'e kajx ku ve'e du'ixti je majin juu' ve'e je Jesús tyuump. ³⁸ Jidu'um tse'e vyaandi:

—Je Nte'yam je kyunoo'kxun maat xa ya'a ve'e ya yakkutojka juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx! Je oy joot maat jets je majin maat tse'e y'ijtnit je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm!

³⁹ Van'it tse'e ña'muxjidi je fariseotajk juu' ve'e je nuy-may jayu myaatve'nidup:

—Yak'ixpajkpa, tuknaajma to'k aaj xi jáyuda juu' ve'e mmaatvítup jetse'e y'amóttat.

⁴⁰ Ax jidu'um tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets pan amóttup xa ya'a ve'eda, je tsaaj tse'e mak'k kojts'páktap.

⁴¹ Ku ve'e dumutámidi jem Jerusalén, jetse'e je Jesús du'ix je kajpun, van'it tse'e dunuyyaxy je jerusaleenit jáyuda, ⁴² jetse'e vyaajñ:

—iPan kuxvinmótuda xa ve'e, uxyam ya xajj, juu' ve'e kumyak'itjada oy joot! Ax ka'a tse'e xvinmótuda, yu'uts je'e ve'e y'it jeja miits mvinkujkta. ⁴³ Je'yap xa ve'e je xajj ku ve'e je mtso'oxpajkpa duyaknaa'tóktat je mkajpun jetse'e je naax juu' ve'e je mkajpun dunaa'vítup, je'e tse'e tyuktajva'atstap joma ve'e ñayy-o'otsjadat, ⁴⁴ myak'oo'kjadapts miits je'e ve'e maat je m'ónukta, jetse'e je mjaajnda je mtajkta dutuk-ja'vikajxtinit, ni to'ka tse'e je tsaaj kyatánut nukavyet, je'e kajx ku ve'e xkanujávada ku ve'e je Nte'yam mnumínjada jetse'e kumyaktsookjidi.

Ku je Jesús duyakvaach je maja tsaptajk (Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

⁴⁵ Van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptaagujkp jetse'e duvojpitsumkujx nujom pan jaty'e je jep ajooydup atoo'ktup vye'na, ⁴⁶ jetse'e dunuyjmi:

—Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ve'e tse'e ats je ntajk y'ijtnit je tajk joma ve'e je jayu chapkats." Ax ve'emts miits ya'a ve'e tuxpaamdini ax jo'n "je aajntk joma ve'e je mee'tspa ñay'amókajada".

⁴⁷ Jóvum xajj tse'e je Jesús yak'ixpuk y'ijt jep maja tsaptujkp; ax je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta jets pan jaty'e dunumájidup je israeejlit jayu maat, je'e tse'e dupayyoydup vintso ve'e kuduyakjaj'oo'kjidi je Jesús, ⁴⁸ ax ka'a tse'e dumutaayvaatti pan vintso ve'e kudutoondi, kux nujome'e je jayu oy du'amótunajxti juu' ve'e je Jesús kyojts.

Je kutojkun juu' ve'e je Jesús jyajep (Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

20 To'k naxe'e je Jesús je numay jayu duyak'ixpuk vye'na jep maja tsaptujkp jetse'e duvaajnjidi je oy kats je oy ayook, van'it tse'e jye'ydi je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk jets je israeejlit je myújit jáyuda, ² jetse'e dunuyjmi:

—Vaajna aats pan pane'e tumna'muxju jets ya'a ve'e xtónut. zPáne'e ya kutojkun mmooyjup?

³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Nay ve'empats atse'e nvaampa jets atse'e x'atsoovduvat. ⁴ zPan tse'e je Juan je kutojkun mooyju jet-

se'e je jayu duyaknapétut, je Nte'yame'e, ukpu je jayu ve'e?

⁵ Ax van'it tse'e dukojtsmojkti. Jidu'um tse'e ñavyaa-jnjidi:

—¿Vintsöse'e kunva'numda? Pan va'numdup xa ve'e jets je Nte'yame'e mooyju je kutojkun, jidu'um tse'e xnuujmimdat: “¿Tyajx tse'e xkajaanchja'vidi juu' ve'e je Juan kyojts?” ⁶ Ax pan va'numdup tse'e jets je jayu ve'e je kutojkun mooyju, xka'ts'oo'kumdapts uu'm ya'a ve'e ya numay jayu kux nayja'vijidinup ya'a ve'e tyuva jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa je'e ve'e je Juan y'ijt.

⁷ Van'it tse'e y'atsoovdi jets ka'a ve'e dunujávada jets pan pane'e je kutojkun mooyju je Juan jetse'e je jayu duyaknapétut. ⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'ats atse'e n'ava'nivat jets pan atse'e ya kutojku xmooyp jets atse'e ve'em ntun.

Je ko'oy toompatajk tukmu'a'ixmojkin

(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

⁹ Van'it tse'e je Jesús duvaajnji je jáyuda ya tukmu'a'ixmojkin:

—To'k xa ve'e je jayu dupuujm je tsaaydum kam. Van'it tse'e je yoova toompatajk dutukmaatkojtsmojkti pan vinxupe'e tyukkada'akjadat ku ve'e dupakmóktat je tsaaydum taajm. Van'itts je'e ve'e chaa'n, ta'niva tse'e ñujkx. ¹⁰ Ku tse'e je tsaaydum tok aats dupaaty, van'it tse'e to'k je kyukátsiva dukejx joma ve'e je yoova toompa jetse'e du'amótuvut pan juu' ve'e tukka-daakjup. Ax van'it tse'e je yoova toompa dutsii'kti jetse'e ve'emji duyakvimpjittini. ¹¹ Van'it tse'e je kam je vyintsán dukejxnuva jado'k je kyukátsiva; ax nay vanxúpyam tse'e dutsii'ktuva jetse'e dujomtoondi dutitoondi, ka'a tse'e dutimooydi, jetse'e dupakejxtini. ¹² Jyaa'kkejx tse'e jado'k je tsaaydum kam je vyintsán jado'k je kyukátsiva; ax yakxa'ajkiduva tse'e je yoova toompa jetse'e dupavojptini.

¹³ Van'it tse'e je tsaaydum kam je vyintsán vyaajñ: “¿Tis ats vine'e ntónup? Va'an xa ats n'ite'e dukexu ats ya n'ónuk juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Ax kuts je'e ve'e du'ixtat, vyintsá'agadapts ijk je'e vine'e.” ¹⁴ Ax ku tse'e je yoova toompa du'ixti, van'it tse'e ñavyaa-jnjidi: “Ya'a xa ve'e tukkadakkáxjup ya tsaaydum kam. Va'an duyak'oo'kumda jetse'e nje'eimdat ya tsaaydum kam.” ¹⁵ Van'it tse'e duyakpítsumdini jem tsaaydum kam jootm jetse'e duyak'oo'kti.

Van'it tse'e je Jesús y'amótutúvijidi:

—¿Vintsöse'e tyónjadat je tsaaydum kam je vyintsán?

¹⁶ Jetse'e jyaa'kvaajñ:

—Je'yap xa je'e ve'e jetse'e duyakjay'oo'kkáxjadat jetse'e je viijnk yoova toompa dupámüt.

Ku ve'e je jayu du'amótunajxti, jidu'um tse'e vyaandi:

—¡Kudukayakjatye'e je Nte'yam!

¹⁷ Van'it tse'e je Jesús je jáyuda duvin'ix, jetse'e dunuujmidi:

—Pan kudukayakjatye'e je Nte'yam, ¿ti tse'e tyijp juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp? Jidu'um tse'e vya'añ:

“Je oy tsaaj juu' ve'e je pojtspatajk myasooktinu, je'e tse'e ojs yakpum joma ve'e dunuvinkopkikux je maja tsaptakpats.”

¹⁸ Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—Pan pan xa ve'e kítup jeja tsakujx, tuktajikáxup tse'e; ax pan pan tse'e jem ñi'kxm je tsaaj naxkadaakp, je naxvay jo'n tse'e tyaannit je jayu.

Je'e pane'e je kupa'mun yakmo'op

(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

¹⁹ Ku ve'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk du'amótunajxti, van'it tse'e du'ukmat-suvaandi tun jatyji je Jesús kux ñuja'vidu ve'e jets je'e kajxe'e ya tukmu'a'ixmojkin dukajts; ax ka'a tse'e ve'em dutoondi kux cha'kidupe'e je numay jayu.

²⁰ Y'uk'ixtidup tse'e pan vintso ve'e kuy'o'yi jetse'e je Jesús kudupaamdi jem je yakkutojkpa kya'm, je'e kajx tse'e du'ukkejxti je kátsuvaa'mpa juu' ve'e natyijjudup jets tuv je'e ve'e je jyáyuvinda je jyoojntykinda, y'uk'ixtidu ve'e pan vintso ve'e kuduyakkojstókidi je Jesús.

²¹ Jetse'e du'amótutúvidi:

—Yak'ixpajkpa, nnuja'vinup xa aatse'e jets pyaatyp y'akeeguip'e juu' mitse'e mkajtsp jets juu' ve'e je jayu mtuk'ixp, ka'ats mitse'e pan xviijn'ix, tyúvam xa mitse'e je jayu je Nte'yam jye'e xtuk'ix. ²² ¿Yakjajtype'e uu'm je mpava'nunamda jetse'e je kupa'mun yakmo'ot je yakkutojkpa César, ukpu ka'a ve'e?

²³ Ax ñuja'vi tse'e je Jesús vintso ve'e je ko'oy joot dujajepa, je'e kajx tse'e dunuujmidi:

—¿Tyajxats atse'e xkátsuvaa'nda? ²⁴ Tuk'ixta ats to'k je meen.

Ku ve'e dumooydi, van'it tse'e du'amótutúvi:

—¿Pan tse'e yam y'apamnax, jets pan tse'e yam xyaaj yukja'a?

Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Je yakkutojkpa César ya'a ve'e jye'e.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mo'odats je César juu' ve'e je César jye'eip jets mooyduvats je Nte'yam juu' ve'e je Nte'yam jye'eip.

²⁶ Ax ka'a tse'e y'o'yixjidi pan vintso ve'e kuduyakkojstókidi ku ve'e kyats y'ijt jeja je jayu vyinkujk; atuva atóki tse'e dutuktaandi je y'atso'vun, jetse'e y'amo'ttini.

Ku je Jesús yak'amótutúvi pan joojntykajknvape'e je oo'kpa

(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

²⁷ Jeme'e je saduceotajk juu' ve'e je Jesús dunuje'ydu. (Je saduceotajk tse'e vaandup jets ka'a ve'e je oo'k-patajk y'ukjoojntykajktinuvat jado'k nax.) Van'it tse'e je Jesús du'amótutúvidi:

²⁸ —Yak'ixpajkpa, ve'eme'e je Moisés dujatyaañ jets pan oo'kpe'e to'k je yaa'tyajk jetse'e je ñuda'ax du-masa'ak jetse'e ka'a pan y'ónuk, je oo'kpa je y'uts tse'e dupákup je ku'aa'k ta'axtajk jetse'e je y'ónuk jyé-jat, ax je myuto'k mix ónuk tse'e taannup ax jo'n je y'ajch je y'ónuk kuy'ijt. ²⁹ Ax nuvuxtojtyuk tse'e y'ijti je uts je ajch. Ta'axpajk tse'e je koop ónuk, van'it tse'e

y'oo'kni. Ka'a tse'e je ñuda'ax je y'ónuk duyakjeji.

³⁰ Van'it tse'e je myuto'k uts dupujk je ku'aa'k ta'ax-tajk, ka'ava tse'e je y'ónukta jyeji, jetse'e y'oo'knuva.

³¹ Van'it tse'e je myumejtsk uts dupajkpa je ku'aa'k ta'ax-tajk. Nay ve'empa tse'e jyajttuva je utsta juu' ve'e taandu, oo'kkajxtinu tse'e nuvuxtojtyk je yaa'tyajk. Ax ni pana tse'e je y'ónuk dukatukyakjeji je ta'ax-tajk.

³² Ux'ook tse'e je ta'ax-tajk y'oo'knuva. ³³ Ax kuuk tse'e je oo'kpatajk jyoojntypajktinuvat jado'k nax, zpanuks vine'e tyuva dunuda'axap je ta'ax-tajk?, kux va'an nuvuxtojtyke'e dupajkti.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Yaa'vyajkp ta'axpajkp xa ve'e je jayu yaja naxviijn;

³⁵ ax je'eda pan pan jatye'e duvinmajtsjudup jetse'e jyoojntypajktinuvat jado'k nax ku ve'e je nam it choo'n-dukut, ka'a tse'e y'ukyaa'vyajktinit ka'a tse'e y'ukta'ax-pajktinit, ³⁶ je Nte'yam je y'ónuk xa je'e ve'eda. Ka'ats je'e ve'e y'uk'o'yixjidinit jetse'e y'oo'ktat kux ve'em xa je'e ve'e y'ijttinit ax jo'n je Nte'yam je y'aangeles. ³⁷ Ax je'e ku ve'e je oo'kpatajk jyoojntypajktinuvat jado'k nax, mkojststus miits je'e ve'e je jep Kunuu'kx Jatyán naxp juu' ve'e je Moisés jyaay, joma ve'e je Nte'yam myukojtsji jem ápit kup akojkm. Jep tse'e dukats jets je Maja Vintsane'e duNte'yamip je Abraham, je Isaac, maat je Jacob. ³⁸ Je'e kajx tse'e, Nte'yamivaps je'e ve'e je jayu je Nte'yam pan jatye'e jaanchja'vijidu ku ve'e y'oo'ktini; ka'a tse'e je jyootta je jya'vinda y'aa'-ka, joojntykidupts je'e ve'eda. Je Nte'yam je kyutojkun kajx tse'e nujom jyoojntykada.

³⁹ Jeme'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpada juu' ve'e na'-muxjudu:

—Yak'ixpajkpa, oy xa ve'e tuxkats.

⁴⁰ Ax je jayu juu' ve'e dutso'oxpajktup je Jesús, ni pana tse'e kyoo'knayja'vijini jetse'e juu' dujaa'k'amotutúvat.

Je David je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo

(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

⁴¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Zvintsose'e je jayu vya'anda jets je David je chaan je kyooj je'e ve'e je Cristo?, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ⁴² Viinm xa ve'e je David dujatyaajñ jep Salmo kujxp:

Je Nte'yam xa ve'e dunujmi ats je nMaja Vintsán:
"Ajxtuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi

⁴³ namvaat atse'e nyakvintókida pan pan jatye'e mso'oxpajkjjudup."

⁴⁴ Jidu'um tse'e je David vyaajñ jets je Myaja Vintsán je'e ve'e je Cristo. Ax ve'em tse'e, va'ajts tse'e yaknuja-va jets ka je chaan je kyoojyap je'e ve'e je Cristo, je Myaja Vintsampa je'e ve'e.

Ku je Jesús duintso'y je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

⁴⁵ Ax nujom tse'e je jayu y'amotunáxjada vye'na ku ve'e je Jesús dunujmide je y'ixpajkpatajk:

⁴⁶ —Myakkópkadape'e ooy je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajkta kux mvin'aa'nuvaajnjjudup miits je'e ve'e. Je'e

xa ve'e dumuvidutuvaandup je yaajnit vit jetse'e dut-sokta jetse'e yakkojtspoókxtat je vintsá'kin maat jep maa'y jaatp. Tum je'e ve'e chojktup jetse'e dutuksaa-nadat je tsujntkun juu' ve'e tum oojyit jep tsaptujkp jets joma ve'e je maja kay je maja uu'k. ⁴⁷ Je tyajk paat tse'e dupajkjada juu' jatye'e y'ixtup jyajejptup je ku'aa'k ta'ax-tajkta; ax jek tse'e chapkotsta, ve'em tse'e dukayaknuké'xnatakava'anda je kyoo'y je'e juu' ve'e tyoondup. Je'e tse'e nujojy je tsaachpaatun yakmooy-dinup.

Je yax juu' ve'e pyaam to'k je ku'aa'k ta'ax-tajk

(Mr. 12.41-44)

²¹ Jep tse'e maja tsaptujkp je Jesús vye'na jetse'e du'ix vintsó ve'e je kumeen jayu dupamda je myeen jem yax apajkin jootm; ² y'ixpa tse'e je Jesús ku ve'e to'k je ayooova ku'aa'k ta'ax-tajk dupujm mejtsk je pi'k cobre meen. ³ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Tyúvam xa atse'e nva'añ jets nujojy ya'a ve'e ya ayooova ku'aa'k ta'ax-tajk tudupum je yax jets ni ka'a ve'e nujom je viijnk jáyuda; ⁴ kux je'eda, je'e je'e ve'e tudupamda juu' ve'e vinta'nuxjudup; ax ya ayooova, tats ya'a ve'e dupamkajxni je tyukjoojntykin.

Ku je Jesús du'ava'ni jets kutókiyupe'e je maja tsaptajk

(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

⁵ Jem tse'e je Jesús je y'ixpajkpa juu' ve'e dunukojtstu je maja tsaptajkats, vintsó je'e ve'e tsújit je tsaaj juu' je'e ve'e myaat jets je paamdúk juu' ve'e yakmooy je yax kajx. Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

⁶ —Je'yap xa ve'e je xaaj ku ve'e kyutókikajxnit ya'a juu' miitse'e uxuyam m'ixtup, ni to'kats ya'a ve'e ya tsaaj kyoo'ktaannit nukavyet.

Je nuja'vin juu' ve'e jéjap ku ve'e je itakax tyáminit

(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

⁷ Van'it tse'e je Jesús du'amotutúvidi:

—Yak'ixpajkpa, zvin'it ya'a ve'e jyátut ñáxut jets ti nuja'vints aatse'e njayéup pan vin'it ya'a ve'e tyónjut kyótsjut?

⁸ Jetse'e je Jesús vyaajñ:

—Myakkópkadape'e ooy ku ve'e pan mnunvin'aa'n-jadat, kux míndape'e numay juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e ve'e, jetse'e vya'andat: "Ats xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. Ta tse'e je xaaj jye'yni juu' ve'e je Nte'yam ñu-pajmtki." Jidu'um tse'e vya'andat. Ax ka'a tse'e xpanajkxtat. ⁹ Ax ku tse'e xmótudat jets je atso'oxe'e toojnjup jetse'e je jayu ñañujpojtykjada, ka'a tse'e mnayinma'yunmo'ojadat, kux nupaamdúkani je'e ve'e jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut. Ax ka'anumts je'e ve'e jye'ya vye'nat je itakax.

¹⁰ Van'it tse'e dujaa'knuujmide:

—Nacho'oxpákjadap xa ve'e je jayu to'k nación jets jado'k nación, to'k kutojkun jets jado'k kutojkun,

¹¹ mak tse'e ooy tyun'ojxat, jéjap tse'e je yooj jets je pa'am may viijn, yak'ixup tse'e jem tsajviinm je aja'vin je atsa'kin jets je mújit nuja'vin.

¹² Ax ka'anum tse'e ya'a tyunju vye'nat, myakmát-stapts miitse'e jetse'e myakjomtónat myaktitónat, myaknajkxadap tse'e jep tsaptujkp joma ve'e myak-tokimpayo'oydat, myakpoxuntákpámdap tse'e jetse'e myaknajkxadat jeja je yakkutojkpa vyinkujka kuxe'e ats xjaanchjávada. ¹³ Ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, je'e tse'e m'itumo'ojadap jetse'e je tuvákojtsun xpámdat ats kajx. ¹⁴ Ax ka'a tse'e too'vajkp xpayo'oydat pan ti ve'e mkótstap, ¹⁵ kux ats miitse'e nmo'odap je vin-ma'yun jets je ayook juu' ve'e mkótstap, ka'a tse'e je mtso'oxpajkpa dupaa'ttat ti ve'e mtuknu'aa'najadap, ka'a tse'e dumutaayvaattuvat vintso ve'e mkojtsumpij-tuxjadat. ¹⁶ Mnuxa'ajadap tse'e je mtee' je mtaak, mnuxa'ajidinuvap tse'e je m'uts je m'ajch, je m'uts je mtsa'a, je mjuu't je mmugo'ok, jets pan pan jatye'e mmaatnayja'vijidup, jetse'e je jayu myak'oo'kjadat. ¹⁷ Nujome'e je jayu mmu'ejkjidinit mmujot'aajnidinió kuxe'e ats xjaanchjávada. ¹⁸ Ka'a tse'e xvinmáydát, je Nte'yam tse'e m'ixjadap mjayépjadap, ni vintsova xa ve'e mkavintókidat. ¹⁹ Pan mmuténidup tse'e je tsaachpaatun, m'ijttinupts miitse'e je Nte'yam maat.

²⁰ Ku ve'e x'ixtat ya Jerusalén ñaa'víduyt maat je toj-patajk, nujávadats jets jatyi ve'e kyutókiyut. ²¹ Van'it tse'e pan pan jatye'e ve'nadap yaja judéait y'it jaat, va'an tse'e duké'ekta jetse'e ñajkxtat jem tonun viinm kopk viinm. Jets pan pan jatye'e ve'nadap jem kam jootm, ka'a tse'e y'uktajkidinit jem kajpun jootm, ²² kux tsaachpaatunani je'e ve'e vye'nat van'it. Ve'em tse'e jyátut jetse'e tyonkájjut kyójtskájjut nujom juu' ve'e ijtp jep Kunuu'kx Jatyan kujxp. ²³ Ayoo'ov xa je'e ve'e je jyootta je ta'axtajkta juu' ve'e kanuva'ajtsap ve'nadap van'it jets pan pan jatye'e yak'onuktsi'tstup vye'nat!, kux ooye'e je tsaachpaatun dutunyaknáxtat juu' ve'e yaja naxviijn ve'nadap, ooye'e je Nte'yam je tsaach-to'nun dutumpámüt van'it. ²⁴ eo'ktap tse'e numay jep atso'ox jaatp, jempa tse'e pan pane'e yakmajtstinup jetse'e duyaknajkxtinit viijnk it viijnk naax pan vinxupe'e ya naxviijnit it. Jets je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ñutee'ndinup tyuktee'ndinupts je'e ve'e ya Jerusalén. Ve'em tse'e dutoondinit van'it paat ku ve'e kyukáxat je tiempo juu' ve'e je Nte'yam ñu-paajmtki jetse'e dujayéptat je majin pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

Vintso je Cristo myiinnuvat (Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

²⁵ Van'it tse'e je mújit nuja'vin jyéjat je aampa xaaj kajx, je aampa po'o kajx, jets je maatsa kajx. Ku tse'e je jayu ve'em du'ixtat, van'it tse'e ooy tyunsaachvin-mapyáktat, atuva atoki tse'e tyándat mukaxux; namyu'ukpaajmjuduvap tse'e je maaxy naaj jetse'e pyoojmyknit pyo'kxuknit. ²⁶ Ax ve'em tse'e je tsa'aga kajx je vyiijn je y'aa'j duyakma'tkajxtinit je jayu ku ve'e dvinmáydát pan ti ve'e tonuvaajnjup kotsuvaajnjup yaja naxviijn, kux je Nte'yam, xyituyo'oyupts je'e ve'e je makkin juu' ve'e ya tsajmit it. ²⁷ Van'itts atse'e x'ixtat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, jets jem atse'e nkada'aky vínuts jootm je kutojkun maat jets ooy je

majin maat. ²⁸ Ax ku tse'e ve'em du'ukva'anút, pámdats mak k aaj mak joot jetse'e mpat'ixtat jem tsajm tso'v, kux táminup je'e ve'e je tiempo jetse'e mtso'oktat.

²⁹ Va'nuxjuduva tse'e ya tukmu'a'ixmojkin:

—Ixta je higo kup, ukpu otyi viijnk kupa. ³⁰ Ku xa ve'e je y'aa'j pyitsum'ukvaannuva, mnuja'vidupts miitse'e jets támani ve'e je xakopk. ³¹ Ax nay ve'empats je'e ve'e ku ve'e x'ixtat jets toojnjup kojtsjupe'e juu' atse'e nkajtsp, nujávadats jets táminup je'e ve'e jetse'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit.

³² Tyúvamts ats miitse'e nnaajmada jets nujom ya'a ve'e tyónjut kyótsjut namka'ana ve'e y'oo'kkáxta je jayu juu' ve'e uxyam joojntykidup. ³³ Káxup náxup tse'e ya tsajmit it jets ya naxviijnit it; ax ats je nkats je n'ayook, ni je vin'ítats je'e ve'e kyapaa'náxut.

³⁴ Mnay'ixjadaps miitse'eda, ka'a tse'e mkañáxtat m'oknáxtat, ka'a tse'e m'oo'ktat mmo'okjadat, ka'a tse'e xtsóktat je naxviijnit je kyo'oy je'e. ³⁵ Pan ka'a tse'e mnay'ixjada, kavinmaayp tse'e mve'nadat je xaaj ku atse'e nmiinnuvat, ve'em tse'e m'ittat ax jo'n je tánu'k juu' ve'e taamp jep kutay jaatp kuxe'e dukanujava jets je y'oo'kun je'e ve'e y'anajkxip. Ve'em tse'e y'ittat nujom je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn je xaaj ku atse'e nmiinnuvat. ³⁶ Ijtp tse'e mnakyujoojntykajadat jetse'e mtsapkótstat, jetse'e ve'em je mak aaj je mak joot xjayéptat ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut jets atse'e xvinténadat to'k aaj to'k joot, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp.

³⁷ Xuujun tse'e je Jesús yak'ixpuk y'ijt jep maja tsaptujkp, ax tso'op tse'e ñujkx jem Olivos Kopk viindum. ³⁸ Ax jóvum tse'e je numay jayu japyji jye'yada jep maja tsaptujkp jetse'e du'amotunáxtat.

Ku je israeejlit jayu dukojtsmojkti jetse'e je Jesús dumátstat

(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

22 Táminup tse'e vye'na je xaaj ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat, je pascua xaajts je'e ve'e. ² Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk du'ixti dupayo'ydi pan vintso ve'e je Jesús duyakjay'oo'kjadat. Ax ka'a tse'e ve'em dutoondi jeja je jayu vyinkujk kux cha'kidupe'e je numay jayu.

³ Van'it tse'e je Satanás tyajki jem je Judas jya'vin kajxm, je'e juu' ve'e duxaajiva Iscariote, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu. ⁴ Je'e tse'e ojts dumaa'natnakyótsjada je tee'tajk je vyintsanda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk pan vintso ve'e dupámüt je Jesús jem je'e kya'mda. ⁵ Ax ooy tse'e dutuntukxoojntkji jetse'e dutukvinva'nidi jets myo'odape'e je meen. ⁶ Nu'atso'vi tse'e je Judas. Van'it tse'e du'ixti'ukvaajñ pan vintso ve'e y'oyat jetse'e je Jesús dupámüt jem je'e kya'mda ku ve'e numay je jayu maat kyave'nat je Jesús.

Je Maja Vintsán je y'a'ox

(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

⁷ Ku ve'e je xaaj dypaaty ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat jetse'e yakju'kx je carnero juu' ve'e yak'oo'ktup pascua xaaj, ⁸ van'it tse'e je Jesús dukejx je Pedro maat je Juan, jetse'e vyaajñ:

—Najkxu x'apaamdükada uu'm je mpaascua xaaj a'ox.

⁹ Van'it tse'e y'amotutúvijidi:

—ǂómase'e xtsak jets aatse'e n'apaamdükat?

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsoqjviji:

—Ku ve'e mtákadat jem kajpun jootm, van'it tse'e xmaatnavyaa'tjadat to'k je yaa'tyajk juu' ve'e to'k tsiv je naaj dypavijtsp. Panajkxtats je'e. Pan joma tujk tse'e tyaka, ¹¹ jeja tse'e je kutajk xnaajmadat: “Je yak'ixpajkpa ve'e vaamp: ǂjoma ve'e je it joma atse'e ntukmaatnyaknáxtat je n'ixpajkpatajk je pascua xaaj a'ox?”

¹² Van'it tse'e mtuk'ixjadat to'k je maja cuarto juu' ve'e jep mumejtsk nukavyet kujxp, joma ve'e pu'uk avaada. Jep tse'e x'apaamdükadat je a'ox.

¹³ Van'it tse'e ñajkxti jetse'e dypaatti nujom ax jo'n je Jesús ña'muxjidi. Jetse'e du'apaajmtkidi je pascua xaaj a'ox.

¹⁴ Ku ve'e dypaatni je a'ox aats, van'it tse'e je Jesús je ñumakmejtsk kukátsivada dumaatnajxy kaayva.

¹⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ooy atse'e ntuntsak jets ats miitse'e ntukmaatkáydat ya pascua xaaj a'ox namka'ana atse'e n'aa'k, ¹⁶ kux ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a atse'e n'ukkaaynit ya pascua xaaj a'ox, van'itnume'e ku ve'e jado'k nax nka'yumdinuvat je a'ox jem je Nte'yam kyutojkun jootm.

¹⁷ Van'it tse'e to'k je tuk'a'ooguin dukaaajn, jetse'e je Nte'yam dukukojsji, jetse'e vyaajñ:

—Matsta ya tuk'a'ooguin jets tuk'oogada, ¹⁸ kux ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets ka'a atse'e n'uk'ooknuvat je tsaaydum pa'ajk naaj, van'itnume'e ku ve'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmiinnit.

¹⁹ Van'it tse'e dukaaajn je tsapkaaky jetse'e je Nte'yam dukukojsji. Van'it tse'e dutojkva'kxy, jetse'e dumoooydi, jetse'e vyaajñ:

—Ya'a je'e ve'e ats je nni'kx je nkokp juu' atse'e nmaso'okup miits je m'o'yin kajxta ku atse'e n'oo'okut. Tonda tse'e ve'em jets atse'e xjaa'myétstat.

²⁰ Ku ve'e y'a'oxikajxti, van'it tse'e dukooompa je tuk'a'ooguin, jetse'e vyaajñ:

—Juu' ve'e ya tuk'a'ooguin myaat, je nam kojstánts ya'a ve'e. Kux ku atse'e nmaso'okut ya nnuu'pun, ku ats miitse'e nku'oo'kadat, nyaktaajnjadapts ats miitse'e je nam kojstán.

²¹ Ax je jayu juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup, je'ets atse'e nmaatkaayp.

²² Ax je'emts atse'e mpanujkxp je too' juu' atse'e je Nte'yam xtuknupaajmtki, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdüka Ijtp; ax ayoots je'e ve'e je jyoot je jayu juu' atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

²³ Van'it tse'e ñay'amotutúvijidi vimpit atuj pan pan je'e n'ite'e.

Ku ñatyukkojtsvintsoojviji pan pane'e dunumájip

²⁴ Van'it tse'e ñakyojtsvintsoojviji pan pane'e aje'ejjyida dunumájip. ²⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je'eda pan pan jatye'e yakkutojktup juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta, mákk tse'e je kyutojkun dypamda; jets je'e pan pan jatye'e dunumájidup je'e maatta, vaandup tse'e jets oy jayu je'e ve'eda. ²⁶ Ax ka'ats miitse'e mve'emada. Kux pan pane'e miitsta dyaajak'numájip, ve'emts je'e ve'e ñapyámjüt ax jo'n je toompa kuy'ijt. ²⁷ Kux ǂpane'e dyaajak'numájip, je'e juu' ve'e ajxtkpa kaayva, ukpu je'e juu' ve'e mutoojnup? ǂka je'ep n'ite'e juu' ve'e ajxtkpa kaayva? Ax yájats atse'e n'it miits maatta, nmutoondupts ats miitse'eda.

²⁸ Miits xa ve'e m'ijttup ats maat ku atse'e je ko'oyjáyuvap x'ukyaktokimpakuvaa'ñ. ²⁹ Ve'em ax jo'n atse'e je nTee' xmoogy je kutojkun, nay ve'emts ats miitse'e nmooyduva je kutojkun jetse'e m'ijttinit jem ats nkutojkun jootm, ³⁰ jets atse'e nmaatkáydat nmaat'oo'ktat, m'ajxtktuvapts miitse'eda jem kutojkun tsuujntkun kajxmda jetse'e xtokimpayoydat je makmejtsk jaka'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Pedro ve'e kanatyukpákjup

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

³¹ Ñuujmiva tse'e je Jesús je Simón Pedro:

—Simón, Simón, amotu xa miitse'e je Satanás mjayépjada jetse'e du'ixüt pan vintso ve'e myaktokin-tónjadat. ³² Ax tats ats mitse'e nnuysapkaats jets mákk mitse'e je Nte'yam xjaanchjávat. Ax kuts mitse'e mnapyaajmjinvuat ats maat, kojtsmákkats je m'utsta je m'ajchta.

³³ Van'it tse'e je Simón Pedro ña'muxji:

—Maja Vintsán, nnayja'vijup xa atse'e jets atse'e najkxüt mits maat jep poxuntujkp jets ats mitse'e nmaat'oo'kut.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Pedro, ve'emts ats mitse'e nnuujma jets uxyam ya tsooj, ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.

³⁵ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—Ku ats miitse'e mpakejxti ka je apajkin maatap, ka je meen maatap, ka je ka'ajk maatap, ǂmka'ijtxujudu tse'e juu'?

Van'it tse'e y'atsoqjviji:

—Ka'a xa aatse'e ti xka'ijtji.

³⁶ Van'it tse'e yaknuujmiji:

—Ax uxyam, pan pan tse'e jep je y'apajkin, va'an tse'e dūvitsy, nay ve'empa tse'e pan pane'e jep je myeen, va'an tse'e dūvijtspa. Pan pan tse'e dukamaat je yajkxy tsojx, va'an tse'e dūtaa'ku je vyitani'kx jetse'e dūjóyüt. ³⁷ Kux ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets tun vinkokp je'e ve'e jetse'e tyónjüt juu' ve'e je Kunuu'kx Jatyán kyajtsp ats kajx. Jidū'um tse'e vya'añ: “Ve'em tse'e yaktuujn ax jo'n je maja tokin kudutuujn.”

Nujom vinxupe'e javyet ats kajx, tónjup kótsjupts je'e ve'e.

³⁸ Van'itts je'e ve'e vyaandi:

—Maja Vintsán, úxyaja xa ve'e mejtsk ya yajkxy tsojx.

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Nvaatani vanxup.

Ku je Jesús chapkajts jep Getsemaní

(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

³⁹ Van'it tse'e je Jesús pytsum jep jetse'e ñujkx jem Olivos Kópik viindum, ve'em ax jo'n dutún y'ijt, panajkxjudu tse'e je y'ixpajkpatajk. ⁴⁰ Ku ve'e jy'e ydi joma ve'e je it, van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tsapkotsta jetse'e mkaka'adat jep tokin jaatp.

⁴¹ Van'it tse'e apuk ñujkx jado'k ka'achum, jetse'e kyoxkteni, jetse'e chapkajts. ⁴² Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Tata, pan mtsajkp xa mitse'e, kadi xyakjaty jets atse'e ya tsaachpaatun xtukkada'akut. Ax ka je'ep tse'e mtónup juu' atse'e ntsajkp; je'e ve'e mtónup juu' mitse'e mtsajkp.

⁴³ Van'it tse'e to'k je tsapjootmit ángeles kyadaaky jetse'e kyojtsmákkiji. ⁴⁴ Ax ku tse'e ooy tyun'anoo'kxini, van'it tse'e nuyojk makc chapkajts, yaaxp aaj yaaxp joot, ve'em tse'e je pyúxuk ñaxkadaaky ax jo'n je mújiti nuu'pun ta'kxy kuy'ijt jo'n.

⁴⁵ Ku ve'e chapkojtskujx, van'it tse'e vyimpijt joma ve'e je y'ixpajkpatajk, tádamts je'e ve'eda je tsooj pyatkaajxidini vye'na je'e kajx ku ve'e je tsaachvinma'yun yak'ayonuktajkijidini. ⁴⁶ Van'it tse'e dunuujmidi:

—¿Tyajxse'e mma'ajta? Pojtykta jets tsapkotsta jetse'e mkaka'adat jep tokin jaatp.

Ku je Jesús yakmajch

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Kojtspna tse'e je Jesús vye'na ku ve'e numay je jayu jy'e ydi. Ax juu' tse'e Judas duxaaj, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu, je'e tse'e dūvintoo'vajkip je jáyuda. Van'it tse'e je Jesús dūvinkutami jetse'e dūtsuu'kx. ⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Judas, ¿to'k je tsuu'kx maat atse'e xpaamnit jem je jayu kyam juu' atse'e xtso'oxpajktup?, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

⁴⁹ Ku ve'e dū'ixti ti ve'e toojnjup kojtsjup je jáyuda juu' ve'e ijttu je Jesús maat, van'it tse'e dū'amotutúvidi:

—Maja Vintsán, ¿ntso'oxpajkumdupe'e ya jáyuda maat ya tsojx?

⁵⁰ Van'it tse'e nuto'k je y'ixpajkpa dukuspojxi to'k je y'aka'yun taatsk juu' ve'e dūtoojnip je tee' juu' ve'e dūnūvintšanikajxp je tee'tajkta. ⁵¹ Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxji:

—Maso'okta, nvaatani ve'e vanxup.

Van'it tse'e je Jesús dūtaajin je toompa je tyaatsk jetse'e dūyakjotkadaakni. ⁵² Van'it tse'e dūnūujmi je tee'tajk je vyintsanda, je tsaptakmutoompatajka, maat je israeejlit je myújiti jáyuda, je'e juu' ve'e je'ydu jetse'e myajtsjidinit:

—¿Ve'em ats miitse'e xnuminda je yajkxy tsojx maat jets je kup maat ax jo'n atse'e je mee'tspa kun'ijt?

⁵³ Jóvum xaaj xa atse'e tun'it miits maatta jep maja tsaptujkp, ka'ats atse'e xmajtsti van'it; ax úxyam tse'e je Nte'yam myakjajtuxjada jets atse'e xmátstat, úxyam tse'e tyónjūt kyótsjūt ax jo'n dūtsokta pan pan jatye'e yakkutojktup jeja akoo'ts it jaat.

Ku je Pedro dūkanatyukpajki je Jesús

(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Van'it tse'e je Jesús dūmajtsti jetse'e dūyaknajkxti jep je tee' juu' ve'e dūnūvintšanikajxp je tee'tajkta tyak'ap, ax jékum tse'e je Pedro pya'ux'ookaja. ⁵⁵ Jep tse'e je tsaptakmutoompatajka taagujkp dūpaamdi je jaajin jetse'e dūnaa'ajtkvitti, ax jep tse'e je Pedro dūmaatxámda. ⁵⁶ Van'it tse'e to'k je jajtspa y'ixji ku ve'e xyamy jetse'e dūmu'ix dūmupejt, jetse'e vyaajñ:

—Myaavítppap xa ya'a ve'e tuy'it ya Jesús.

⁵⁷ Ax ka'a tse'e je Pedro dūnatyukpajki je Jesús. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ats ya'a ve'e n'ixa.

⁵⁸ Vee'n tse'e je it ñajxy jetse'e jado'k je jayu y'ixjuva. Van'it tse'e je jayu vyaajñ:

—Mmaatvítppap xa mits ya'a ve'e tuy'it.

Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ka'a xaja, ka'a xa ats ya'a ve'e nmaatvídut tuy'it.

⁵⁹ To'k hora jo'n tse'e je it jyaa'knajxy, van'it tse'e jado'k je jayu vyaampa:

—Tun nujava xa ve'e, jémam xa ya'a ve'e tudūmaatvídut, kux galiléait jáyuva ya'a ve'e.

⁶⁰ Van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—Ka'a xa atse'e nnujava pan ti ve'e mkajtsp.

Kojtspna tse'e je Pedro vye'na, van'it tse'e to'k je na'atseev y'ayaaxy. ⁶¹ Van'it tse'e je Maja Vintsán y'ix-umpijit jetse'e je Pedro dūvin'ix. Van'it tse'e je Pedro dūjaa'myejts jets jidu'ume'e je Maja Vintsán ña'muxji: “Ka'anume'e je na'atseev úxyam ya tsooj y'aya'axy vye'nat, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.” ⁶² Van'it tse'e je Pedro pytsumni jetse'e ooy tyuntsaachvinma'yunyaaxy.

Ku je Jesús yaknuxiik yaktukxiik

(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

⁶³ Je jáyuda pan pan jatye'e je Jesús dū'ix'ijttu, ñuxiiktu tyukxiiktu tse'e, jetse'e dūtsii'kti, ⁶⁴ dūvintsoomdi, jetse'e dū'akupá'kxidi, jetse'e vyaandi:

—Nukótsuts n'it pane'e tumtsii'kju.

⁶⁵ May nax tse'e dūjaa'kvinkojtspejtiti.

Ku je Jesús dūvinteni pan pan jatye'e dūnūmájidup jep tsaptujkp

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

⁶⁶ Ku ve'e je it jyajtk, van'it tse'e ñay'amojkijidi je israeejlit je myújiti jáyuda, je tee'tajk je vyintsanda, maat je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajka, jetse'e dūyaknajkxti je Jesús joma ve'e ñay'amókajada. Jep tse'e dūnūujmidi:

⁶⁷ —Vaajnja āats pān mitse'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jette'e yakkutojknit.

Jette'e y'atsaajv:

—Pān vaamp xa atse'e jets ve'em, ka'ats atse'e xjaanchjavadat. ⁶⁸ Pān n'amotutúvidupts ats miitse'e juu', ka'ats atse'e x'atsóvdat jets ka'ats atse'e xmaso'oktat. ⁶⁹ Uxyamts atse'e ntsuuni'ukva'anut jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi, juu' ve'e nujom duká'mikajxp, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

⁷⁰ Van'it tse'e anañujoma y'amotutúvijidi:

—¿Tits, mits je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk?

Jette'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkotsta.

⁷¹ Van'it tse'e vyaandi:

—¿Tyajxts uu'me'e njaa'ktsojkmuda pane'e du'ixtu dumótudu juu' ve'e tyoon kyojts ka óyap? Uu'mam xa ve'e tun'amotunajxumda ku ve'e viinm tavya'añ.

Ku je Jesús je Pilato dūvinteni

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

23 Van'it tse'e tyenikajxti jette'e dūyaknajxti je Jesús jem je Pilato vyinkojkm. ² Jem tse'e dūnux-a'ai'ukvaandi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Tā āats yā'a ve'e n'ix mpaa'ty jette'e āats je njayu dūyakyoojmuk dūyak'ajxuk, ve'em tse'e vya'añ jets ka'a āatse'e je kupa'mun nmo'ot je rómaít yakkutojka-pa, vaampap tse'e jets je Criistuk yā'a ve'e, yakkutojpkuk yā'a ve'e.

³ Van'it tse'e je Pilato dū'amotutūvi je Jesús:

—¿Mitse'e je Israeejlit Jayu Yakkutojka?

Jette'e je Jesús y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats.

⁴ Van'it tse'e je Pilato dūnuujmi je tee'tajk je vyintsanda jets je numay jayu:

—Ka'a xa ats yā'a ve'e ti tokin mpaatyja.

⁵ Ax nujojk tse'e dūjaa'knūvampejtí. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Yakyoojmuk yak'ajxuk xa yā'a ve'e nujom āats je njayu māat juu' ve'e tyuk'ixp. Jem tse'e ve'em dūtún Galilea jets yaja paat tse'e ve'em dūtoompa.

Ku je Jesús je Herodes dūvinteni

⁶ Ku ve'e je Pilato dū'amotunajxy, van'it tse'e dū'amotutūvi pān galiléait jayu je'e ve'e je Jesús. ⁷ Ku ve'e yaknuujmi jets ve'em, van'it tse'e dūkejx joma ve'e je Herodes, je galiléait yakkutojka je'e ve'e y'ijit, jemts je'e ve'e Jerusalén vye'niva van'it ku ve'e je xaaj tyunju. ⁸ Ooy tse'e tyunxoqjntk je Herodes ku ve'e je Jesús dū'ix, kux jémani ve'e dūja'ixuva'añ ku ve'e je kats dūmotu jets ti ve'e tyuump kyajtsp jets je'e ve'e y'ixuvaampy jette'e je Jesús je majin dūtónut. ⁹ May vijnts je'e ve'e juu' jaty dū'amotutūvi; ax ni vinxupa tse'e je Jesús kyah'atsoojvjí. ¹⁰ Jem tse'e vye'niduva je tee'tajk je vyintsanda māat je tsaptujkpit yak'ixpajk-patajk, je'e tse'e mākk tunūvampejtídup. ¹¹ Van'it tse'e je Herodes māat je tyojpatajk dūjomnuujmídi dūtūnuujmídi je Jesús jette'e dūnuxiikti dūtuxiikti. Van'it tse'e dūxojxti māat je oojyit vit ax jo'n je yaku-

tojka ñaxyaxju. Van'it tse'e je Herodes dūtuknukejx-umpijtnuva je Pilato. ¹² Je xaajjyam tse'e je Pilato jets je Herodes ñayja'vi'ukvaajnidi, kux namyu'ejkjūdupe'e y'ijtti.

Ku je Jesús je y'oo'kun kyutujk

(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39-19.16)

¹³ Van'it tse'e je Pilato dūyakjyaxmojkjidi je tee'tajk je vyintsanda māat pān pān jatye'e je kutojkun dū-jajeyptup, māat je numay jayu, ¹⁴ jette'e dūnuujmídi:

—Miits xa atse'e tūxtuknūminda yā jayu ku ve'e mva'anda jets yakyoojmukp yak'ajxukp yā'a ve'e je nūmay jayu. Ax yājats ats yā'a ve'e juu' tun'amotutūvikux miits mvinkujkta, ax tā tse'e xmótuda jets ka'a ats yā'a ve'e ti tokin tūmpaatyja juu' miits yā'a ve'e mtuknux-a'aidup; ¹⁵ ka'ava ve'e je Herodes, kux tā xa atse'e xtuknukejxumpijtnuva. Uxeja tse'e xmótuda, ka'ats yā'a ve'e tūdūtún juu' ve'e je oo'kun dūvinmajtsjup.

¹⁶ Nyakjachaachpaa'tjupts ats yā'a ve'e, van'itts atse'e nmaso'okut.

¹⁷ Ax vimpaascua xaaj tse'e je Pilato dūjajtymasā'ak y'ijit to'k je poxuntakjaju. ¹⁸ Van'it tse'e je jayu y'aa'mitaakti, jette'e vyaandi:

—Va'an dū'aa'ku, je'e xa āatse'e ntsajkp jets āatse'e xmaso'okjat je Barrabás.

¹⁹ Je'e kajx tse'e je Barrabás yakpoxuntakpuujm kux-e'e je jayu dūyaknañupojtukju jem kajpun kajxm jets je'e kajx ku ve'e yakjaju'aa'k. ²⁰ Jyatsojk tse'e je Pilato jette'e dūmaso'okut je Jesús, je'e kajx tse'e dūmukojt-tnuva je jayu jado'k nax. ²¹ Ax nujojk tse'e y'aa'mitaakti:

—Yakcruuzpétu, yakcruuzpétu.

²² Ax mutoojk nax tse'e je Pilato jidu'um ña'muxjidi:

—¿Tyajxse'e? ¿Ti ka óyap yā'a ve'e tūdūtún? Ka'a xa ats yā'a ve'e mpaatyja je tokin ti yā'a ve'e kyu'oo'kap. Nyakjachaachpaa'tjupts ats yā'a ve'e, van'itts atse'e nmaso'okut.

²³ Ax nujojkts je'e ve'e dūtun'amótudi jette'e cryu-uzpétut je Jesús. Kux mākke'e ooy tyunkojtsti je jáyuda jets je tee'tajk je vyintsanda, o'yixjūdu tse'e juu' ve'e y'amótudu, ²⁴ je'e tse'e je Pilato tyoon juu' ve'e je jayu chojktu. ²⁵ Ax ve'em tse'e dūmasaak naspaka je jayu juu' ve'e poxuntaktsuuni je'e kajx ku ve'e je jayu dūyaknañupojtukji jets je'e kajx ku ve'e yakjaju'aa'k; ax je Jesús, jem tse'e je tojpa kyā'm dūpaamdini jette'e dūyakcruuzpéttat.

Ku je Jesús cryuuzpejt

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)

²⁶ Jem tse'e cryuuzpejtpa dūyaknajkxta vye'na je Jesús, van'it tse'e dūmajtsti to'k je ciréneit jayu, Simón je'e ve'e xyaaj, jemts je'e ve'e kam joom cháa'n, jette'e dūtukpakaaydi je Jesús je cryuuz, jette'e je Jesús dūyaktoo'vajkti, jette'e dūyak'ux'ookidi je Simón māat je cruz.

²⁷ Numay tse'e je jayu pyanajkxjidi jets numay je tā'axtajk juu' ve'e yaaxtup tsaachvinmaaydup je Jesús

kajx. ²⁸ Van'it tse'e je Jesús vya'kumpijit jetse'e ña'-muxjidi:

—Jerusaleenit ta'axtajkta, kadi ats miits xnuya'axta, nañuya'axjada miits viinm jets nuya'axta je m'ónukta, ²⁹ kux je'yape'e je xaaj ku ve'e je jayu vya'anut: "Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e pum jetse'e je ónyk dukajayéptat jets pan pan jatye'e je ónyk dukatsamko-jkidup jets pan pan jatye'e ni vin'ita kayak'onuktsi'tst-up." ³⁰ Van'it tse'e je jayu je kopk je keets dunaajmadat: "Naxkada'aku yam aats nmi'kxm jets aatse'e xy-o'otsut." Jidu'um tse'e dunaajmadat. ³¹ Pan ve'eme'e jyátukada ku atse'e n'it miits maatta, ¿ax ti tse'e jyaak-tóndap ku atse'e nko'o'k'ijtnit miits maatta? Ve'em tse'e jyátukadat ax jo'n yaktún ku ve'e je tsoxk kup tyaatnit.

³² Yaknajkxtuva tse'e maat je Jesús numejtsk juu' ve'e je maja tokin dutoondu, ve'em tse'e dutuk-muyak'oo'k'adat. ³³ Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je it juu' ve'e duxaaj Kuxútum, jem tse'e je Jesús duyakcru-uzpejtti maat numejtsk je tokin toompada, to'k jeja je Jesús y'aka'yun pa'ayi jets jado'k y'anajapa'ayi. ³⁴ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Tata, mee'kxjada to'k aaj je tyokin kux ka'a ya'a ve'e dúnújávada ti ve'e tyoondup.

Van'it tse'e je tojpatajk je Jesús je vyit dupajkva'kxti jetse'e dúnukoo'yidi. ³⁵ Jem tse'e numay je jayu vye'niduva jetse'e du'ixti juu' ve'e toonju kojtsju. Pan pan jatye'e yakkutojktup, je'e tse'e dúnvinkojtspejttu je Jesús, jetse'e vyaandi:

—Yaktsook xa ya'a ve'e je viijnk jayu; va'ants n'ite'e viinm dunaajksa'akju pan tyúvame'e jets ya'a ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

³⁶ Nay ve'empa tse'e je tojpatajk je Jesús dúnuxiikti dutuxiikti, dújomnúujmídi dútínúujmídi, jetse'e dúnvinkutámídi, jetse'e dútuk'ookti je tsaaydum pa'ajk na'ook, ³⁷ jetse'e dúnúujmídi:

—Pan je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa xa mitse'e, inaa-jkts'o'okjuts n'it!

³⁸ Ax jem tse'e je Jesús cryuuz kojim dupaamdi to'k je jatyán. Toojk ayookts je'e ve'e ja'a: je griego, je latín, jets je hebreo. Jidu'ume'e vya'añ: "Ya'a xa ve'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa."

³⁹ Nuto'k tse'e je jayu juu' ve'e jem cruz kajxm, vyinkojtspejtpa tse'e je Jesús. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Pan mítsam xa je'e ve'e je Cristo, naajkts'o'okjuts n'it, jets yaktsookpa aats.

⁴⁰ Ax tukna'muxju tse'e jado'k je myujatyoo'. Jidu'um tse'e ña'muxji:

—¿Ka'a mitse'e je Nte'yam xtsa'aga? Nay je tsaachpaatun mitse'e mpaatpap. ⁴¹ Nvinmajtsumjuvam xa uu'me'e ya tsaachpaatun juu' ve'e uxyam nyaknajx-ump kux je'e xa ve'e nkuvejtump ku ve'e nto'num juu' ve'e ka óyap; ax ya jayu, ni ti tókinats ya'a ve'e dukatún.

⁴² Van'it tse'e je Jesús dúnúujmí:

—Jesús, jaa'myétsu ats mits to'k aaj ku ve'e myakku-tojku'ukvaannit.

⁴³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma jets uxyam mitse'e m'ijtnit ats maat joma ve'e je Nte'yam je jyayu dujaaj-na dutajka.

Ku je Jesús y'oo'k'ni

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

⁴⁴ Kujk xaaj jo'n tse'e vye'na, van'it tse'e nújom je it je naax kyoo'tsikujx. Toojk yaaxp paatts je'e ve'e je it y'ijit koo'ts. ⁴⁵ Je'e kajx tse'e ve'em jyajty kux vinkoo'tsi ve'e je aampa xaaj. Kajojk tse'e kyaa'tsava'kxy je atatyok juu' ve'e jep maja tsaptujkp tuk'atatyuk je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat. ⁴⁶ Ku ve'e ve'em jyajty, van'it tse'e je Jesús makk kyajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Tata, jem xa atse'e mits mka'm ya nja'vin mpum.

Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je jya'vin tyukvaatsji.

⁴⁷ Je tojpa juu' ve'e dúnvintsánip numókupx je tojpatajk, ku je'e ve'e du'ix juu' ve'e tútyunju túkyatsju, van'it tse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi jetse'e vyaajñ:

—Tyúvamdax xa je'e ve'e jets ka'a ya'a ve'e ya jayu ti tokin tudutún!

⁴⁸ Nújom tse'e je jayu juu' ve'e jem ve'nidup jetse'e du'ixti juu' ve'e toonju kojtsju, kyojxtu tse'e je kyak kuxe'e dujoo'k'ama'tjidini. Ve'em tse'e ñajkxtini. ⁴⁹ Ax nújom tse'e je jayu juu' ve'e je Jesús du'ixada y'ijit, je'e maatta je ta'axtajkta juu' ve'e panajkxjudu ku ve'e jem galiléait y'it jootm chaan, jékum jaty tse'e tyaandi jetse'e du'ixti juu' jatye'e toonju kojtsju.

Ku je Jesús ñaxtajki

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

⁵⁰ Jem tse'e y'ijit to'k je yaa'tyajk juu' ve'e oy jayu jets tuv je jyáyuvin je jyoojntykin, José je'e ve'e xyaaj, ari-matéait jayu. Jem je'e ve'e judéait y'it jootm je ari-matéait kajpun. Je'evats je'e ve'e je José nuto'k je'eda juu' ve'e dúnymájidup jep tsaptujkp. ⁵¹ Je José, y'a'ix-pts je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam je kyutojkun duyakmi-innit, kyoo'ya'vits je'e ve'e juu' ve'e tyoondup je myujatyoo'tajk. ⁵² Van'it tse'e ojts du'ix je Pilato jetse'e du'amotu je Jesús je ñi'kx je kyopk. ⁵³ Ku ve'e jem cruz kajxm duyakvajntkni, van'it tse'e to'k je vit dutukvimpitni. Van'it tse'e ojts duyaknaxtaka jep jótup juu' ve'e púmani ve'nip jep tsajaatp; ni pananum tse'e jep kyayakpum vye'na. ⁵⁴ Je xaaj tse'e vye'na ku ve'e je jayu du'apaamduka je poo'kxtkun xaaj juu' ve'e javeen dukapaatp.

⁵⁵ Je ta'axtajkta juu' ve'e je Jesús dumaa'ttsso'ndu jem Galilea, je'e tse'e dupanajkxtu je José jetse'e ojts du'ixta joma ve'e duyaknaxtajkidi je Jesús je ñi'kx je kyopk jetse'e du'ixti vintso ve'e dupaamdi. ⁵⁶ Ku ve'e jye'yidini jem tyak'am, y'apaajmtkidu tse'e je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e kudupaajmjidi je Jesús je ñi'kx je kyopk. Ax y'amaa'yidu tse'e je poo'kxtkun xaaj ax jo'n vya'añ je Moisés je pyava'nun.

Ku je Jesús jyoointykpajknuva
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

24 Domingo xaa j tse'e vye'na japyji, muto'k xaa j semana, van'it tse'e je ta'axtajk juu' ve'e du'ixtu je jot joma ve'e je Jesús du'ukyaknaxtajkidi, je'e tse'e duyaknajkxtu jem je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e y'apaajmtkidu. ² Ku tse'e jye'ydi joma ve'e je jot, viijnk tso tse'e je tsaaj dypaattini juu' ve'e y'akaajyup y'ijt. ³ Van'it tse'e tyajkidi. Ax ka'a tse'e du'ukpaattini je Ma-já Vintsán Jesús je ñi'kx je kyopk, ⁴ jetse'e atuva atoki tyuntaandi, ax ka'a tse'e du'ukmutaayvaattini vintsq ve'e jyátukadat. Tun to'mayji tse'e du'ixpaatti numejtsk je ángeles vyinténajada, ajajp atá'kxpe'e xyáxada. ⁵ Ooy tse'e tyuntsa'kidi je ta'axtajk, je'e kajx tse'e vyijntkti jeja naxkujx paat. Van'it tse'e je ángeles ña'muxjidi:

—¿Tyajxse'e x'íxtada yap oo'kpa jótup je'e juu' ve'e joojntykip? ⁶ Ka'a xa je'e ve'e yaja pan. Ta je'e ve'e jyoointykpajknuva. Jaa'myétsta vintsq ve'e mna'muxjidi ku ve'e jem Galiléana vye'na. ⁷ Jidu'um tse'e vyaajñ: “Yakpámupts atse'e jem je tókinax jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup, ax joojntykpajknvaps atse'e kutoojk xaa j, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.” Jidu'um tse'e vyaajñ.

⁸ Van'it tse'e dujaa'myejtsti je Jesús je kyats je y'ayook. ⁹ Ku ve'e cho'ndi joma ve'e je jot, van'it tse'e dutukmumaajntykkajxti je Jesús je y'ixpajkpatajk juu' ve'e numakto'k taandinu jets pan pan jatye'e myaatve'nidup. ¹⁰ Je ta'axtajkta tse'e juu' ve'e dutuknuja'vidu je kukátsivatajk, je'e tse'e ijttu je María Magdalena, je Juana, je María juu' ve'e je Santiago je tyaak, jets je viijnk ta'axtajkta. ¹¹ Ax ka'ats je'e ve'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dujaanchja'vidi juu' ve'e je ta'axtajk kyajtstu, ve'eme'e vyinmaaydi jets oyvintsqva ve'e juu' dukojtsti.

¹² Oyam tse'e ve'em vyinmaaydi, noomp tse'e ñujkx je Pedro joma ve'e je Jesús du'ukyaknaxtajkidi. Ku ve'e vyijntk jetse'e kyak'ixi, van'it tse'e du'ix jets jepe'e pyujkna je vit juu' ve'e tyukvimpittu. Van'it tse'e vyimpijtni joma ve'e ñamyayju jetse'e dupayo'y pan ti ve'e tutyunju tuckyatsju.

Juu' ve'e toojnju kojtsju jeja emausit tyoo' aajj
(Mr. 16.12-13)

¹³ Je xaa j tse'e numejtsk je Jesús je y'ixpajkpatajk ñajkxti jem kajpun kajxm juu' ve'e Emaús duxaa j, mejtsk legua jagojkm jo'ne'e dumujékuma je Jerusalén, ¹⁴ je'e tse'e myaajntyktup juu' ve'e tutyunju tuckyatsju. ¹⁵ Namvaate'e ñakyótsjada, van'it tse'e je Jesús ñaajktámiji jetse'e dumaatnamyujatyoo'ijidi. ¹⁶ Oyam tse'e dumaatnamyujatyoo'ijidi, ka'anum tse'e je Nte'yam duyakajty jetse'e je numejtsk kudu'ixkajpti je Jesús. ¹⁷ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:

—¿Tise'e jem mmaajntyktup namvaate'e myo'oyda? ¿Tyajxse'e mtsaachvinmáyda?

¹⁸ Nuto'k tse'e y'atsaa jv juu' ve'e Cleofas duxaa j:

—¿Tis, tun mítsjidamts n'ite'e to'k juu' ve'e je'y jem Jerusalén jetse'e xkanujava ti ve'e námnum jem tutyunju tuckyatsju?

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Tise'e tutyunju tuckyatsju?

Jetse'e dunuyjmidi:

—Je'e juu' ve'e tujyatyju tuñaxyju je Jesús, je nazaréit jayu. To'k je'e ve'e tuy'it je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, ñumájijts je'e ve'e tuy'it maat juu' ve'e tyoon kyogts jeja je Nte'yam vyinkujk jets jeja nujom je jayu vyinkujk, ²⁰ jets vintsq ve'e je tee'tajk je vyintsanda jets pan pan jatye'e dunumájidup uu'm maatta, je'e tse'e jem je Pilato kya'm tudupamda jetse'e dutokimpayo'oyut jetse'e duyakjacryuuzpétjüt. ²¹ Ve'emts aatse'e n'uk'a'ix jets je'e ve'e kuxyaktsookumdi nuvinxup uu'me'eda, je israeejlit jáyuda. Maaxk je'e ve'e ve'em tyunju kyatsju. ²² Oyam tse'e vye'ema, vinkex je ta'axtajk juu' aatse'e nmaatnayja'vijup, je'ets aatse'e atuva atoki tuxyaktáñ je'e kajx ku ve'e tudunujakxta tun japyji joma ve'e je Jesús y'uknaxtajki. ²³ Ax ka'akts je'e ve'e jep je ñi'kx je kyopk tud'ukpaattini, je'e kajx tse'e tumyetsta jets aatse'e tuxtukmumaayduka jets je aangelesuk tse'e jep tujak'ixjada juu' ve'e tuña'muxjada jets taak je'e ve'e je Jesús jyoointykpajknuva. ²⁴ Van'it tse'e tuñajkxta vinkex aats je nmujatyoo' joma ve'e naxtaka tuy'it, ve'emukts je'e ve'e tudupaattuva je it ax jo'n je ta'axtajk tudu'avánada jo'n. Ax ka'akts je'e ve'e je Jesús du'uk'ixpaattini.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e oy juu' xpayo'oyda, ooye'e mtunjekta jetse'e xjaanchjávadat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ²⁶ ¿Tis, ka'a je'e vine'e vyinkopka jetse'e je Cristo ve'em chaachpaa'tüt, van'it tse'e je myajin dupajknit?

²⁷ Van'it tse'e dutukvinja'vidi juu' ve'e je'e kajx jatyañ ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, je Moisés je jyatyán maat du'ukvaajñ jetse'e dujaa'ktukvinja'vidi nujom juu' ve'e jyatyandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta.

²⁸ Ku ve'e jye'ydini joma ve'e je kajpun joma ve'e ñajkxta, van'it tse'e je Jesús jyatki ax jo'n je tyoo' kudu'jaa'kyo'y. ²⁹ Van'it tse'e dumunoo'kxtkti jetse'e myaatánjadat, jetse'e vyaandi:

—Tanu aats maat kux tánani xa ve'e ooy. Vee'nji ya'a ve'e ya it ñaxüt jetse'e cho'oinit.

Van'it tse'e je Jesús tyajki jep tujkp ax jo'n kudumaattaandi. ³⁰ Tsuunidup tse'e vye'nada jetse'e y'a'óxadat, van'it tse'e je Jesús je tsapkaaky dukaa jn, je Nte'yam dukukojtsji, jetse'e dutojkva'kxjidi. ³¹ Ax je'yi tse'e je Nte'yam je jayu dutuk'ixkajpti jets je Jesús je'e ve'e. Ax van'it tse'e je Jesús ve'emji tyoki. ³² Van'it tse'e ñavyaa-jnjidi:

—¿Ka ve'emape'e ooy xtunyaxoojntkum yam nja'vin kajxmam ku ve'e tuxtukmukojsm jeja too' aajj jetse'e je Kunuu'kx Jatyán tuxtukvinja'vim?

³³ Ka'a tse'e tya'nidi, van'it tse'e vyimpijttinuva jem Jerusalén. Jem tse'e to'k muk dypaatti je numakto'k

kukátsivada jęts ję myujatyoo'da. ³⁴ Jidu'um tse'e ña'-muxjidi:

—Tyúvam xa ve'e, ta xa ve'e ję Maja Vintsán jyoojn-tykpaiknuva jado'k nax, ya Simón Pedro tse'e tu-du'ixnuva.

³⁵ Van'it tse'e ję'e juu' ve'e ję'ydu, ję'e tse'e tukmu-maajntykjudu vintso ve'e jyajtti jeja too' aajj jęts vintso ve'e du'ixkajpti ję Jesús ku ve'e ję tsapkaaky du-tojkva'kxy.

Ku ję Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja ję y'ixpaikpatajk vyinkujkta

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

³⁶ Ax ję'e tse'e kyojtstup vye'na, tun to'mayji tse'e ję Jesús jeja vyinténajada. Van'it tse'e ję Jesús kyojt-spoo'kxjidi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ję oy joot maate'e m'ittat.

³⁷ Van'it tse'e ję y'ixpaikpatajk ooy tyuntsa'kidi, ve'em tse'e vyinmaaydi jęts jado'k ítumit jayu ję'e ve'e y'ixt-up. ³⁸ Ax jidu'um tse'e ję Jesús ña'muxjidi:

—¿Tyajxse'e mnavyinma'yunmo'ojada? ¿Tyajxe'e ję mejtsvinma'yun xjayepta? ³⁹ Ixta ats ya nka'aj ya ntek; átsam xa ję'e ve'e. Tonda matsta ats jęts ixta. Ka'a tse'e jado'k ítumit jayu chu'utsaxa pyajkaxa ax jo'n ats miitse'e yaja nvinténada.

⁴⁰ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e dutuk'ixti ję kya'aj ję tyek. ⁴¹ Ax ka'ajyam tse'e dujaanchja'vidi van'it jęts joojntykpaiknuva ję'e ve'e, ję'e kajx ku ve'e xyoojntkti jęts'e atuva atoki tyuntaandi. Van'it tse'e ję Jesús ña'muxjidi:

—¿Jepe'e xmaadada ję kaaky ję ju'kx?

⁴² Van'it tse'e dumooydi ję ajkx tsa'a. ⁴³ Van'it tse'e ję Jesús dumajch jęts'e jeja ję'e vyinkujkta duju'kx.

⁴⁴ Van'it tse'e dunujmidi:

—Juu' xa atse'e tuxjaty, ję'ęts ję'e ve'e juu' ats miitse'e nvaajnjidu ku atse'e nve'nana miits maatta,

vaants atse'e jęts tun vinkopk ję'e ve'e jęts'e tyónjüt kyótsjüt nujom juu' ve'e jatyáñ ijtp ats kajx jęp Kunuu'kx Jatyán kujxp; jepe'e ję Moisés pyava'nun kujxp du'ukva'añ jęts juu' ve'e jyatyaandu ję Nte'yam ję y'ayook kojtsnajxpatajkta, nay ve'empa jęp salmos kujxp.

⁴⁵ Van'it tse'e ję Nte'yam vyinma'yunmooyjidi jęts'e dvinmótudat juu' ve'e tyijp ję Kunuu'kx Jatyán. ⁴⁶ Jęts'e ję Jesús ña'muxjidi:

—Ve'em xa ve'e javyet jęp Kunuu'kx Jatyán kujxp jęts atse'e n'oo'kut, ats, ję Cristo; ax kutoojk xaajts atse'e njoojntykpaiknuvat. ⁴⁷ Jęp tse'e vyaampa jęts ats kajxe'e ję jayu yaktuknujávadat pan nvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxvijn, yaja tse'e jerusaleenit kyajpun kujx yak'ukva'anüt, jęts ats kajxe'e yaknaajmadat jęts'e vyinmayumpijttinit, jęts'e dumasooqtinit ję kyooj joojntykinda, ve'em tse'e ję Nte'yam mye'e'kxuxjadat ję tyókinda. ⁴⁸ M'ixtu tse'e taav ku ve'e ve'em tujyaty, vaajnjada tse'e ve'em ję jáyuda. ⁴⁹ Ntuknukéxtap ats miitse'eda ję Espiritu Santo, ve'em ax jo'n ats ję nTee' ję vaanduk duyaktaajñ. Ax tándats miits yaja Jerusalén kuunume'e myakmo'odat ję makkin juu' ve'e kajxm kada'akup.

Ku ję Jesús chajpejtñi

(Mr. 16.19-20)

⁵⁰ Van'it tse'e ję Jesús maat ję y'ixpaikpatajk pyítsum-di jem kajpun jootm jęts'e jye'ydi joma ve'e ję it juu' ve'e ję betániait kajpun mutam. Van'it tse'e ję Jesús ję kya'aj dukoojnuk jęts'e ję y'ixpaikpatajk dukunuu'kx. ⁵¹ Namvaat tse'e dukunuu'kx, van'it tse'e ję Jesús ję Nte'yam ję kyutojkun kajx choo'nni yaja naxvijn jęts'e chajpejtñi. ⁵² Van'it tse'e ję jayu ję Jesús dvinja'vidi dvintsa'kidi, xoojntkp tse'e ooy vyimpijttini jem Jerusalén. ⁵³ Tun'ijttupts ję'e ve'e jęp maja tsaptujkp ję Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada. Amén.

Juan

Je Kats je Ayook tse'e jayuvimpijt

1 Ku ve'e juu' jaty choo'ntk, jéjanits je'e ve'e vye'na je Kats je Ayook; je Nte'yam maatts je'e ve'e y'it van'ítani, je'ets je'e ve'e je Nte'yam. ² Ku ve'e juu' jaty choo'ntk, je Nte'yam maatts je'e ve'e. ³ Je Kats je Ayook maát tse'e je Nte'yam nujom juu' jaty dupamkujx. Ni tía xa ve'e juu' ve'e jeja jetse'e je'e maát ñunkayakpuujm. ⁴ Je Kats je Ayook tse'e je joojntykin duká'mip. Ax je joojntykin juu' je'e ve'e kya'mip, je'e tse'e je jayu dumooyp je ajajtk. ⁵ Je ajajtk tse'e dukujajp dukutá'kxp je akoo'ts it; ka'a tse'e je akoo'ts it du'a-maadaaga jetse'e duyakkoo'tsat je ajajtk.

⁶ Jeji xa ve'e to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je Nte'yam kejjju, Juaants je'e ve'e xyaaj. ⁷ Je'e tse'e ñumiin jetse'e je tuvakojsun dupámüt jetse'e je jayu duvaajnjat jets tá ve'e je Nte'yam duyaknuké'xnatáka je'e pane'e ijtp ax jo'n je kujajpa je kutá'kxpa, ve'em tse'e anañujoma je jayu je'e dujaanchjavadat. ⁸ Ka je Juaanaps je'e ve'e je'e pane'e ijtp ax jo'n je kujajpa je kutá'kxpa, je'e je'e ve'e pane'e je tuvakojsun dupaam je'e kajx pane'e ve'em ax jo'n je kujajpa je kutá'kxpa. ⁹ Je'e pane'e ijtp ax jo'n je kujajpa je kutá'kxpa, je'e tse'e miin yaja naxviijn, je'e tse'e anañujoma je jayu duyavijp duyakkej. Yáats je'e ve'e naxviijn myiijn, ¹⁰ yáats je'e ve'e naxviijn vye'na, je'e maát tse'e ya naxviijnit it yakpuujm, ka'a tse'e je jayu y'íxaiji. ¹¹ Je jyayu ve'e ñumiin, ka'a tse'e kyuvajkjidi. ¹² Natyukpit-sumvaatsjüdu tse'e juu' ve'e kuvajkjüdu jetse'e jyaanchja'vijidi, je'eda tse'e kyutojkunmooj jetse'e y'ít-tat je Nte'yam je y'ónukta. ¹³ Ax ka je'e kajxap tse'e y'ítta je Nte'yam je y'ónukta kuxe'e kye'xti ax jo'n je naxviijnit jayu, ni ka je'e kajxap tse'e ku ve'e kye'xti kuxe'e ve'em je jayu dunupaajmtkidi, nay ka je'e kajxap tse'e ku ve'e kye'xti kuxe'e je yaa'tyajk ve'em dutsak, je'e kajxe'e y'ítta je Nte'yam je y'ónukta kuxe'e je Nte'yam je nam joojntykin myoojyjidi.

¹⁴ Ax je'e pane'e je Kats je Ayook, je'e tse'e jayuvimpijt, je'e tse'e joojntyki uu'm maatta, tum je kunoo'kxun maát jets je tyuv je'e je'e ve'e. N'ixts aats je'e ve'e, je'e tse'e je Nte'yam tun to'k y'Onukip, ooye'e je majin dutunjayep. ¹⁵ Jidu'umts je'e ve'e je Juan je tuvakojsun dupuujm, mákk tse'e kyajts jetse'e vyaajñ:

—Ya'ats je'e ve'e juu' ats miitse'e ntukmukojtstu ku atse'e nvaajñ jets je'e pan atse'e xpa'ux'ookip, nuyojkts je'e ve'e dunumaja jets ka'a ve'e ats, kux ijtnuvam je'e ve'e vye'na jets ka'anum ats —jidu'um tse'e vyaajñ.

¹⁶ Anañujoma xa ve'e xkunoo'kxumda jetse'e xtoojn-jimda je maa'yun kamachooovna. ¹⁷ Yakmo'yumdu tse'e je pava'nun juu' ve'e je Moisés yaktukkatajki, ax je Jesucristo tse'e duyaknuké'xnatajki jets tuv je'e ve'e je too' juu' ve'e je Nte'yam kyojts jets chajkpe'e jetse'e anañujoma je jayu je maa'yun dutoojnjat. ¹⁸ Ni pana ve'e je Nte'yam duka'ix; je Jesús, je'e je y'Onuk, juu' ve'e ijtp je'e maát, je'e tse'e je Nte'yam duyaknuké'xnatajki.

Ku je Yaknapajtpa Juan je jayu duvaajnjidi jets pane'e je Jesucristo

(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ Jidu'um tse'e je Juan je tuvakojsun dupuujm ku ve'e je israeejlit jayu juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén, je'e tse'e dukejxtu je tee'tajk jets je viijnk jáyuda juu' ve'e ijttuva je Leví je chaan je kyooj, je'e tse'e najkx je Juan du'amotutúvada pan pan je'e ve'e ñatyijju. ²⁰ Ka'a tse'e je Juan tyaayi, va'ajts tse'e ñay'ava'niji. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka átsap xa je'e ve'e je Cristo.

²¹ Van'it tse'e du'amotutúvidinuva:

—Pan ka mítsaptam je'e ve'e, ¿pants mitse'e? ¿Mitse'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Elías?

Van'it tse'e vyaannuva:

—Ka átsap xa je'e.

Jetse'e du'amotutúvikojtinuva:

—¿Mítsam n'ite'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn?

Jetse'e y'atsaajv:

—Ka'a.

²² Van'it tse'e dunuujmidinuva:

—¿Ax pants mitse'e? Njajtyaknajkxjap xa aatse'e je mkojtsumpijtun pan pan aatse'e xkejxp. ¿Ti mitse'e mnatyijju aats maát?

²³ Van'it tse'e je Juan y'atsaajv:

—Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías, je'e tse'e du'ava'ni to'k je jayu juu' ve'e jidu'um mákk kótsup joma ve'e kyapantsuuna: “Yaktaajvada je Majá Vintsán je tyoo'.” Ax atsts je'e ve'e je jayu juu' ve'e kojtsp joma ve'e kyapantsuuna —jidu'um tse'e je Juan vyaajñ.

²⁴ Juu' tse'e ojts dumukotsta je Juan, je fariseotajkts je'e ve'e kejjjüdu. ²⁵ Jetse'e du'amotutúvidinuva:

—Pan ka mítsap je'e ve'e je Cristo ukpu je Elías, ni je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit, ¿tyajxts mitse'e je jayu xyaknapet?

²⁶ Jetse'e je Juan ña'muxjidi:

—Je tsoxk naaj xa atse'e je jayu ntukyaknapajtp. Jemts miitse'e to'k xmaadada pane'e mka'ixada.

²⁷ Xpa'ux'ookipts ats je'e ve'e, je'e tse'e nuyojk dūnumájip jets ka'a ve'e ats, ni je'e paata atse'e nkav-inmachju jets atse'e je kya'ajk jaa'p nmukéjjat.

²⁸ Ve'ets ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji jem joma ve'e je it duxaaja Betania, jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am, jem joma ve'e je Juan je jayu dyyaknapajt.

Ve'em je'e ve'e je Jesús ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e vintsá'kin

²⁹ Je ku'óxit tse'e je Juan du'ix je Jesús vyinkutámaja, van'it tse'e vyaajñ:

—Ixta, ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e je jayu je tyokin dutuknuvaatsnit. Ve'em tse'e dutónut ku ve'e y'oo'kut ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsá'kip. ³⁰ Ya'a atse'e nnukojts ku atse'e nvaajñ: "Xpa'ux'ookipts atse'e to'k pane'e nuyojk dūnumájip jets ka'a ve'e ats, kux ijtnuvam je'e ve'e vye'na jets ka'anume'e ats." ³¹ Ka'ats atse'e nnujava tuy'it jets ya'a je'e ve'e juu' ve'e je jayu je tyokin dutuknuva'atsup. Je'e kajxts atse'e je jayu nyaknapetta jetse'e ve'em nujava tyánut je israeejlit jayu maat jets ve'em ya'a ve'e ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsá'kip.

³² Jetse'e je Juan je tuvakojsun dujaa'kpuujm. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku ats je'e ve'e nyaknapajtkujx, van'itts atse'e n'ix je Espiritu Santo ñukadaakji ax jo'n to'k je pak, jem tse'e tsapjootm chaa'n. ³³ Ku ats je'e ve'e nkayaknapetna vye'na, ka'ats atse'e nnujava vye'na jets je'e je'e ve'e juu' ve'e je jayu je tyokin dutuknuva'atsup. Ax je'e pan atse'e xkejx jets atse'e je jayu nyaknapétut je tsoxk namaat, je'ets atse'e xnuujm: "Ku ve'e x'ixut je Espiritu Santo jetse'e to'k je yaa'tyajk dūnukada'aky, je'ets je'e ve'e juu' ve'e je jayu dutukyaknapajtp jem jya'vin kajxm je Espiritu Santo." ³⁴ Ax n'ixts ats je'e ve'e ku ve'e ve'em jyajty, mpūumpts atse'e je tuvakojsun jets je'e je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk.

Je Jesús je myutoo'vajkp ixpajkpada

³⁵ Je ku'óxit tse'e je Juan jem tyena maat nūmejtsk je y'ixpajkpada. ³⁶ Ku ve'e je Juan du'ix jetse'e je Jesús ñaxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Ixta, ya'a xa je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e y'oo'kut ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsá'kip.

³⁷ Ku ve'e nūmejtsk je Juan je y'ixpajkpa du'amotunajxti, van'it tse'e dūpanajxti je Jesús. ³⁸ Pyanajxtup tse'e vye'nada je Jesús ku ve'e y'ixumpijt jetse'e du'ix jets jep'e yakpamets, van'it tse'e dūnuujmidi:

—¿Tise'e mtsojktup?

Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Yak'ixpajkpa, ¿jomas mitse'e mtsuuna?

³⁹ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ja'mda jets ixta.

Van'it tse'e ñajxiti jetse'e du'ixti joma ve'e chuuna. Jem tse'e je Jesús maat y'ijtti je xaaj, maktaaxk yaaxpani ve'e vye'na.

⁴⁰ Nuto'k tse'e je ixpajkpa juu' ve'e du'amotunajx je Juan jetse'e je Jesús dūpanujkx, je Andreests je'e ve'e, je Simón Pedro je y'uts, ⁴¹ je'e tse'e najkx jetse'e ojs je y'ajch Simón du'ixta, jetse'e dūnuujm:

—Tā xa aatse'e mpaa'ty je Mesías. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Mesías, Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.)

⁴² Van'it tse'e je Andrés duvaajv je y'ajch Pedro joma ve'e je Jesús. Ku ve'e je Jesús je Pedro du'ix, van'it tse'e dūnuujm:

—Mits xa ve'e je Simón, je Jonás je myajntk, Céfasts mitse'e myaktukxaajinup. (Ax jidu'um tse'e kyatsapítsum je Cefas, tsaaj, je'e tse'e je Pedro.)

Ku je Jesús duvaajv je Felipe jets je Natanael

⁴³ Je ku'óxit tse'e je Jesús ñajkxuva'añ jem Galilea, van'it tse'e je Felipe dūpaaty jetse'e dūnuujm:

—Pamiinni ats.

⁴⁴ Je Felipe, jem je'e ve'e Betsaida kyukajpuna, nay jempa ve'e je Andrés jets je Pedro. ⁴⁵ Van'it tse'e je Felipe ojs je Natanael du'ixta jetse'e dūnuujm:

—Tā xa aatse'e mpaa'ty je jayu juu' kajxe'e je Moisés jyaajy jep pyava'nun kujxp jets juu' kajxe'e jyaayduva je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Je Jesuusts je'e ve'e, je José je y'ónuk, nazaréit jayu.

⁴⁶ Ax jidu'um tse'e je Natanael y'atsaajv:

—¿Nazaréit jayu? ¿Pítsumuptam vine'e jem juu' ve'e oy?

Jetse'e je Felipe y'atsoojvji:

—Ja'mu jets ixu.

⁴⁷ Ku ve'e je Jesús du'ix je Natanael vyinkutámaja, van'it tse'e vyaajñ:

—¿Uxyaja tse'e to'k myets je israeejlit jayu juu' ve'e ni vinxupa kataayip!

⁴⁸ Van'it tse'e je Natanael du'amotutuyi je Jesús:

—¿Vintsos'e xnujava jets ve'em atse'e?

Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—N'ix xa ats mitse'e ku ve'e mve'na jep higo kupupa'tkup, ka'ana ve'e je Felipe mvavju tuvye'na.

⁴⁹ Van'it tse'e je Natanael ña'muxji:

—Yak'ixpajkpa, mits xa ve'e je Nte'yam je y'Onuk, mitsts je'e ve'e je Israeejlit Jayu Yakkutojka.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Xjaanchja'vip atse'e kux ats mitse'e tūnnuujma jets n'ix ats mitse'e jep higo kupupa'tkup? M'ixupnum xa mits je'e ve'e juu' ve'e tónjup kótsjup. Jyaa'knūmájijts je'e ve'e ka je'ep ku atse'e tūn'avana vintsō mitse'e mjáyuva.

⁵¹ Van'it tse'e jyaa'kvaajñ:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets m'ixtap miitse'e ku ve'e je tsapjootmit it y'ava'atsut jetse'e je Nte'yam je y'aangeles pyéttat kyada'aktat joma ve'e ats, ats, je Jayu Juu' ve'e Nu-paamdūka Ijtp.

Ku je jayu ñavyajkji jep Caná

2 Kutoojk xaa j tse'e je jayu ñavyajkji jem kajpun kajxm juu' ve'e Caná duxaa j, jem galiléait y'it jootm. Jem tse'e vye'na je Jesús je tyaak, ² yakvoovduva tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk. ³ Ku tse'e kyujx je tsaaydum pa'ajk naaj, van'it tse'e je Jesús je tyaak ña'muxji:

—Ta xa ve'e kyajxujjidini je tsaaydum pa'ajk naaj.

⁴ Van'it tse'e y'atsaajv:

—Nana, ¿tyajxs ats mits je'e ve'e xvaajña? Ka'anum xa atse'e xtukkada'aky.

⁵ Van'it tse'e je tyaak dunuujmi je patto'nivatajk:

—Tonkaxta nujom vintso ya'a ve'e mna'muxjadat.

⁶ Jem tse'e vye'na tojtuk je maja to'ts juu' ve'e je israeejlit jayu yaktoondup ku ve'e ñaajkva'atsjada, majktupx uk mókupx litro jo'nts je'e ve'e je jyoot to'k jaty.

⁷ Van'it tse'e je Jesús dunuujmide je patto'nivatajk:

—Yak'otsta ya to'tsta maat je tsoxk naaj.

Yak'ape'tstu tse'e. ⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Jee'ptats n'it vee'n jets mo'oda je'e juu' ve'e ya xaa j dunuvinténip.

Ve'em tse'e dutoondi. ⁹ Jyaa'kyajp tse'e je xaa j je ñuvinténiva je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e je tsoxk naaj uk'ijt, ka'ats je'e ve'e dunujava pan joma ve'e pyitsum, je patto'nivatajkts je'e ve'e dunuja'vidu kux je'e ve'e ojts myajta. Van'it tse'e je xaa j je ñuvinténiva duvatsaajv je ta'expajkpa ¹⁰ jetse'e dunuujmi:

—¿Tis mitse'e mtuump? Too'vajkp xa ve'e anañujoma je jayu dutuk'uu'k je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e dunu'óyip, ax ku tse'e je javyaa'kxtajk távani y'oo'kta vye'na, van'it tse'e yakmo'oda je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e ka jajty'óyap; ax vimpitts mitse'e tuxtún, myak'ux'ookits mitse'e taa v je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e dunu'óyip.

¹¹ Ax ya'a tse'e juu' ve'e je Jesús tyoon jem Caná, juu' ve'e jem galiléait y'it jootm, je'e tse'e je myuto'k maja nuja'vin; ax ve'em tse'e duyaknuke'xnatajki je myajin, jetse'e je y'ixpajkpatajk jyaanchja'vijidi.

¹² Ku tse'e ve'em dutuujn, van'it tse'e ñujkx jem Capernaum maat je tyaak jets je y'utsatajk maat je y'ixpajkpatajk. Jem tse'e y'ijiti mejtsk toojk xaa j.

Ku je Jesús duyakvaach je maja tsaptajk

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ Ku ve'e tyami je pascua xaa j, van'it tse'e je Jesús vyimpejt jem jerusaleenit kyajpun kajxm. ¹⁴ Jem tse'e dupaaty jep maja tsaptaaktaagujkp je'eda pan pan jatye'e je tánuk yax dutoo'ktup: je tsapkaaj, je carnero, jets je pak. Jem tse'e chuuniduva pan pan jatye'e je meen divinkukoondup jetse'e dunupakta. ¹⁵ Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e to'k je tujpx vojpun dupuujm jetse'e duyakpitsumkujx jep maja tsaptaaktaagujkp nujom pan pan jatye'e dutoo'ktup je carnero jets je tsapkaaj. Pan pan jatye'e divinkukoondup je meen, vyajva'kxkajxts je'e ve'e je meen jetse'e duyakvip-pumpijtkujx je myeesada. ¹⁶ Ax jidu'um tse'e dunuujmi pan pan jatye'e dutoo'ktup je pak:

—¡Yakpitsumdini ya'a! ¡Ka'a xa ve'e ats je nTee' ya chaptajk xyakva'andat maa'tyajk!

¹⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dujaa'myejtsti je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: "Ooy xa atse'e ntun'ekju ku ve'e mits je mtsaptajk kyayakvintsa'aga."

¹⁸ Van'it tse'e je myu'israeejlit jayu y'amotutúvijidi:

—¿Ti nuja'vints aatse'e xmooyp jets mtukkadaakjupe'e jetse'e ve'em mjátukat?

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojviji:

—Yakkutókida ya maja tsaptajk, toojk xaa jts ats ya'a ve'e nyakpojtuknuvat.

²⁰ Van'it tse'e je myu'israeejlit jayu ña'muxjidinuva:

—Vujxtkupxuk tojtuk joojnt xa ve'e tya'ni jetse'e dupaamdi ya maja tsaptajk, ¿ax myakpojtuknuvaps mits ya'a n'ite'e toojk xaa j?

²¹ Ax je maja tsaptajk juu' ve'e je Jesús ñukojts, je ñi'kx je kyopkts je'e ve'e tyijp. ²² Ku ve'e je Jesús y'uk'aa'k jetse'e jyoojntykpajknuva, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dujaa'myejtsti ya'a juu' ve'e je Jesús kyojts. Van'it tse'e dujaanchja'vidi juu' jatye'e ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jets juu' ve'e je Jesús kyojts.

Y'ixp ñuja'vips je'e ve'e je Jesús je jayu je y'aaj je jyoot

²³ Jem tse'e Jerusalén je Jesús vye'na ku ve'e dupaaty je pascua xaa j. Jem tse'e numay je jayu jyaanchja'vijidi ku ve'e du'ixti je mújit nuja'vin juu' ve'e tyoon. ²⁴ Ax ka'a tse'e je Jesús je jayu dujotma'a kux y'ixp ñuja'vip je'e ve'e je jayu je y'aaj je jyoot anañujoma, ²⁵ ka'a tse'e vyinkopka jetse'e pan vya'nuxjut vintso ve'e to'k jado'k je jayu je jyáyuvín, kux y'ixp ñuja'vip je'e ve'e oy jets vintso ve'e je jayu je y'aaj je jyoot.

Je Jesús maat je Nicodemo

3 Jem tse'e vye'na to'k je fariseo juu' ve'e Nicodemo duxaa j, ñumájipts je'e ve'e y'ijt joma ve'e je israeejlit jayu. ² Je Nicodemo tse'e koo'ts ojts duku'ix je Jesús, jetse'e dunuujmi:

—Yak'ixpajkpa, nnuja'vinup xa aatse'e jets je Nte'yam mitse'e mkejxjup jets aatse'e juu' xtuk'ixut xtuknujávát, kux je'e xa ve'e juu' ve'e ijtp je Nte'yam maat, je'ejyji tse'e o'yixjup jetse'e je kyutojkun duyaknuke'xnatakat maat je mújit nuja'vin ax jo'n mitse'e xtun.

³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, pan pan xa ve'e kake'xnuvap jado'k nax, ka'a tse'e y'o'yixjut jetse'e du'ixut je Nte'yam je kyutojkun.

⁴ Van'it tse'e je Nicodemo y'amotutúvijidi:

—¿Vintsose'e y'óyat jetse'e kye'xnuvat to'k je yaa'tyajk juu' ve'e májani? ¿Jadi o'yip vine'e jetse'e tyajkinuvat jado'k nax jem je tyaak jyootm jetse'e kye'xnuvat?

⁵ Jetse'e je Jesús y'atsoojviji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, ka ve'ejyap xa ve'e je jayu kye'exut ax jo'n yaja naxviijn je jayu kye'ex, tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je Espíritu Santo kajx kye'xnuvat. Pan pan tse'e ve'em

kake'xp, ka'a tse'e y'o'yixjut jetse'e tyákat jem je Nte'yam y'am kya'm. ⁶ Pan pan xa ve'e yakke'xjup je jayu, jáyuvamts je'e ve'e; ax pan pan tse'e je Espíritu Santo kajx ke'xp, joot ja'vints je'e ve'e. ⁷ Kadi atuva atoki xtuktáñ ku atse'e jidu'um nva'añ: "Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e anañujoma je jayu kye'xnuvat jado'k nax." ⁸ Jeja xa ve'e je it pyaj pan joma tso ve'e dutsak. M'amotunajxypts mits je'e ve'e ku ve'e y'a-mu'u, ax ka'a tse'e xnujava pan joma tso ve'e chaa'n uk pan joma tso ve'e ñujkx; nay ve'empa tse'e anañujoma pan pan jatye'e ke'xtup je Espíritu Santo kajx, va'ajts tse'e yaknujava jets je Nte'yam maat je'e ve'eda, ax ka'a tse'e yaknujava pan vintso ve'e je Espíritu Santo je nam joojntykin myoojyjidi.

⁹ Van'it tse'e je Nicodemo y'amotutúvijninuva:

—¿Vintsos ya'a ve'e y'ixuva?

¹⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojviji:

—¿Ka'a ve'e xnujava?, mits, israeejlit jayu yak'ixpajkpa. ¹¹ Tyúvam xa ats mitse'e nnujma, vaampam atse'e, je'e aatse'e nkajtsp juu' aatse'e nnuja'vip, jets je'e aatse'e je tuvakojsun mpuump juu' aatse'e n'ixp; ax ka'a tse'e xkuvakta je tuvakojsun juu' aatse'e mpuump. ¹² Pan ka'a xa atse'e xjaanchjávada ku ats miitse'e nvaajnjada juu' ve'e yaja naxviijn, zvintsots ats miitse'e xjaanchjávada ku ats miitse'e nvaajnjada juu' ve'e jem tsapjootm?

¹³ Ni pana xa ve'e kyatsajpétna, ax jemts atse'e tsapjootm n'ijt jets atse'e yaja nkadaaky, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp. ¹⁴ Ve'em ax jo'n je Moisés jujpani duyakkajxmpojtuk je tsa'a'n apamnax jem vinva'ajts it kajxm, tun vinkopkts je'e ve'e jets atse'e je jayu xyakkajxmpojtukpat; ¹⁵ ax ve'em tse'e, pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, ka'ats je'e ve'e vyintókiyut, xa'ma kajxts je'e ve'e jyoojntykinit —jidu'um tse'e je Jesús vyaajñ.

Chajkpe'e je Nte'yam je naxviijnit jayu

¹⁶ Tyuntsojk'oo'k xa ve'e je Nte'yam je naxviijnit jayu, paaty tse'e dukejx pane'e tun to'k y'Onukip. Ve'emts je'e ve'e dutuujn jets pan pane'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onuk, jetse'e kyavintókiyut, je'e ve'e jetse'e dujajejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁷ Ka je'e kajxap xa ve'e je Nte'yam dukejx je y'Onuk yaja naxviijn jetse'e je jayu dumooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, je'e kajxe'e jets je jayu duyaktso'okut.

¹⁸ Pan pan xa ve'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onuk, ka'ats je'e ve'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup; ax pan pan tse'e kajaanchja'vijup, nupaamdúkanits je'e ve'e y'it jetse'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup. ¹⁹ Je'e kajx tse'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, kux ka'a ve'e dujaanchjáva je Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e kyejx yaja naxviijn. Ve'em ax jo'n je kujajpa je kutá'kxpa duyaknuke'xnatáka nujom juu' jatye'e ijtp joma ve'e kyujaj kyutu'kx, nay ve'empa tse'e je Nte'yam je y'Onuk je jayu je tyokin duyaknuke'xnatájkiva. Ax ka'a tse'e je jayu dutsokta

jetse'e je tyokin nuké'xnatáka y'ítut kux je'e ve'e tyoondup juu' ve'e ka óyap. ²⁰ Anañujoma tse'e pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap, ka'ituvandupts je'e ve'e jeja ajajtk it jaat, ka'a ve'e ñaajktámajada jeja ajajtk it jaat kux ka'a ve'e duyaknuke'xnatáka'anda je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup. ²¹ Ax pan pan tse'e dutoomp je tyuv je'e, naajktámijupts je'e ve'e jeja ajajtk it jaat, ax ve'em tse'e kye'exut jets je Nte'yam kajxe'e juu' dutún.

Ku je Yaknapejtpa Juan je jayu duvaajjinuva jets pane'e je Jesús

²² Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk ñajkxti jem judéait y'it jootm. Jem tse'e je jayu duyaknapetta. ²³ Nay ve'empa tse'e je Yaknapejtpa Juan je jayu duyaknapajt jem Enón, je salimit kajpun mutam, kux jeme'e vye'na ooy je tsoxk naaj. Jem tse'e je jayu jye'ydi jetse'e ñapejtti. ²⁴ Van'it ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji ka'anume'e je Juan yakpoxuntakpum vye'na.

²⁵ Jem tse'e je Juan je y'ixpajkpatajk juu' ve'e dumaatnakyjtsvintsov'ukvaajnjudu to'k je israeejlit jayu pan vintso ve'e dutsak jetse'e je jayu ñaajkva'atsjadat.

²⁶ Van'it tse'e je Juan je y'ixpajkpatajk ñunajkxjidi, jetse'e ña'muxjidi:

—Yak'ixpajkpa, je'e xa ve'e juu' ve'e mmaatve'nip jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am, juu' mitse'e je tuvakojsun mmooy ku aatse'e xmukajts, jemts je'e ve'e je jayu duyaknapet, ax nunajkxjudupts je'e ve'e anañujoma.

²⁷ Van'it tse'e je Juan y'atsoojviji:

—Ni pana xa ve'e je kutojkyun dukajayep pan ka'a ve'e je Nte'yam mya'aju. ²⁸ X'amotunajxtu atse'e ku atse'e nvaajñ jets ka je Criistovap atse'e, m'o'yixjadap tse'e jetse'e je tuvakojsun xpámdat jets vaan atse'e jets ats je'e ve'e juu' ve'e yakkejx jetse'e je Cristo duyintoo'vák. ²⁹ Ku ve'e je jayu ñavyukju, pan pan tse'e dumaat je yaa'vyajkpa, je ta'axpajkpat je'e ve'e; jets je'e juu' ve'e mya'atnayja'vijup je ta'axpajkpa, jemts je'e ve'e du'amotunaxy juu' ve'e je ta'axpajkpa kyajtsp. Ax nay ve'empats atse'e uxym ooy ntunxoonduk ku atse'e n'amotunaxy juu' ve'e je Cristo kyajtsp. ³⁰ Pan vintso ve'e ya it ñaxy, tun vinkopkts je'e ve'e jets je'e ve'e dunumájat jets atse'e nnumootskat —jidu'um tse'e je Yaknapejtpa Juan vyaajñ.

Je'e pane'e kajxm tsoo'n

³¹ Je'e pane'e kajxm tsoo'n, je'e tse'e dunumájip dunujaanchip. Je'e pane'e yaja naxviijn, naxviijnit jáyuvamts je'e ve'e, je'e je'e ve'e kyajtsp juu' ve'e yaja naxviijn; ax je'e pane'e tsoo'n jem tsapjootm jetse'e yaja kyadaaky, ñumajikujxp ñujaanchikujxpts je'e ve'e. ³² Je'e tse'e je tuvakojsun dupaamp juu' ve'e du'ix du'amotunajx, ax ka'a tse'e je jayu dujaanchjáva je tuvakojsun juu' ve'e pyuump. ³³ Natyukpitsumvaatsjudup tse'e juu' ve'e dujaanchja'vidup je tuvakojsun juu' ve'e pyuump, je'e tse'e va'ajts duyaknuke'x-

natajkidup jets tyúvame'e je Nte'yam je kyats je y'ayook. ³⁴Je'e pane'e je Nte'yam keixju, je Nte'yam je kyats je y'ayookts je'e ve'e kyajts, ka'a tse'e je Nte'yam vyintoka ku ve'e je Espíritu Santo duyaky. ³⁵Chajkpts je'e ve'e je Dios Tee' je y'Onuk jetse'e dutukkatajkikujx nujom juu' jaty. ³⁶Pan pan xa ve'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onuk, jyajejpts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp; ax pan pan tse'e dukatsojpk jetse'e jyaanchjávajat, ka'ats je'e ve'e duyajéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jepts je'e ve'e je Nte'yam y'ejkun jaatp y'it.

Je Jesús maat to'k je samaariait ta'axtajk

4 Myótudu tse'e je fariseotajk jets nuyojke'e je jayu y'ijtti juu' ve'e je Jesús dupanajkxtu jetse'e yaknapajtjidi jets ni ka'a ve'e je'eda juu' ve'e je Juan dupanajkxtu jetse'e yaknapajtjidi; ²óyame'e je Jesús je jayu dukayaknapajtji, je y'ixpajkpatajkta ve'e je jayu duyaknapajtji. ³Ku ve'e je Jesús dunuja'vi, tsoo'nnu tse'e jem Judea jetse'e jem Galilea vyimpijtnuva.

⁴Tunajtynajxpts je'e ve'e jem samaariait y'it jootm. ⁵Ve'em tse'e jye'y jeja kajpun pa'ayi juu' ve'e Sicar duxaaj, jem samaariait y'it jootm, je naax mutam juu' ve'e jujpani je Jacob myooynu je myajntk José. ⁶Jem tse'e vye'na to'k je jot joma ve'e je naaj duyakpítsumda juu' ve'e tyijtp je Jacob je myo'ot. Ax noo'kxp tse'e je Jesús jye'y, je'e kajx tse'e y'ajtk jeja jot aagui, kujk xaaj jo'nani ve'e vye'na, ⁷je kaaky je tojx jooyva ve'e ñajkxti je y'ixpajkpatajk jem kajpun kajxm. Van'it tse'e jye'y to'k je samaariait ta'axtajk joma ve'e je naaj duyakpítsumda, je tsoxk naajts je'e ve'e vya'nuvaampy. Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Mooyk ats to'k aaj je mtsoxk naaj.

⁹Van'it tse'e y'atsoojvji:

—Israeejlit jayu xa mitse'e. ¿Vintsots ats mitse'e x'amotu je tsoxk naaj?, kux samaariait jayu xa atse'e. (Je'e kajx tse'e ve'em vyaajñ kux ka'a ve'e ñajávajada je israeejlit jayu maat je samaariait jayu.)

¹⁰Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan kuxnujava ve'e juu' ve'e je Nte'yam yajkyp, jets kuxnuja'viva ve'e pane'e uxyam m'amótujup je tsoxk naaj, mitsts atse'e kux'amotu je tsoxk naaj, jets ats mitse'e kunma'a je tsoxk naaj juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooy.

¹¹Van'it tse'e vyaajñ je ta'axtajk:

—Ka'a xa mitse'e xtimaada juu' ve'e mtukyapítsumup je tsoxk naaj, jets kaak ya'a ve'e ya jot, zjó-mase'e xpákut je tsoxk naaj juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooy? ¹²Je njujpit jáyuvamda Jacob, je'e tse'e dupaam ya jot, joma ve'e viinm choxkna'uuk, nay ve'empa je y'ónukta jets je jyaach je kyaaj, ¿ax mjaa'knumájipts mits vine'e jets ni ka'a ve'e je'e? ¹³Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Nujomda xa ve'e pan pane'e du'ooktup ya tsoxk naaj, taatsidinuavaps je'e ve'e jado'k nax; ¹⁴ax pan pan tse'e du'ookp je tsoxk naaj juu' atse'e nyajkyp, ni je vin'ítats je'e ve'e kyoo'ktaatsinit, kux je tsoxk naaj juu' atse'e nyajkyp, ve'emts je'e ve'e pyítsumujut jem jy-

oot jya'vin kajxm ax jo'n to'k je maja mo'ot jetse'e myoojyjinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁵Van'it tse'e je ta'axtajk ña'muxji:

—Uk nvaat atse'e xmo'ot je mtsoxk naaj, ve'emts atse'e ni je vin'ita nko'o'ktaatsinit jets atse'e yaja nko'o'k-mejtsnit maja.

¹⁶Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Najkxu xvavú je mnuyaa'y jetse'e xmaatmínut.

¹⁷Van'it tse'e je ta'axtajk y'atsoojvji:

—Ka'a xa atse'e pan mnuyaa'y.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ve'e xkats ku ve'e mva'añ jets ka'a ve'e pan mnuyaa'y. ¹⁸Numugooxk xa ve'e je mnuyaa'y tuxyaknaxy, ax je'e pane'e uxyam mmaatsumunip, ka'ats mits je'e ve'e xnuyaa'ya. Tyúvame'e juu' ve'e tuxkats.

¹⁹Van'it tse'e je ta'axtajk y'atsoojvji:

—Ta atse'e vinjava ntañ jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxa mitse'e. ²⁰Yaja joma ve'e ya kopk, yáats aatse'e je njujpit jayu duvinjávada duvintsa'agada y'ijt je Nte'yam, ax ve'emts miitse'e mva'anda jets jeme'e Jerusalén je it joma ve'e dujajtytsák jetse'e je jayu je Nte'yam duvinjávadat duvintsa'agadat.

²¹Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Jaanchjáva ats, pyaatnup xa ve'e je xaaj ku ve'e xkavinjávadat xkavintsa'agadat je Dios Tee' yaja joma ve'e ya kopk ukpu jem Jerusalén. ²²Ka'a xa miitse'e xnujávada juu' ve'e mvinja'vidup mvintsa'kidup; ax nmuja'vinuups aatse'e juu' aatse'e nvinja'vip nvintsa'kip, kux je israeejlit jayu kajxe'e jye'ya je'e pane'e je jayu duyaktsookp. ²³Ax pyaatnup tse'e je xaaj, ax ta tse'e jye'ya, van'it ku ve'e je'eda pan pan jatye'e duvinja'vidup duvintsa'kidup je Dios Tee', je'e tse'e duvinjávadat duvintsa'agadat je jyoot je jya'vin maat jets je tyuv je'e maat, kux ve'eme'e dutsak je Dios Tee' jetse'e dutóndat pan pan jatye'e vinja'vijidup vintsa'kijidup. ²⁴Ja'vin xa ve'e je Nte'yam, ax pan pan jatye'e vinja'vijidup vintsa'kijidup, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e ve'em dutóndat je jyoot je jya'vin maat jets je tyuv je'e maat.

²⁵Van'it tse'e je ta'axtajk y'atsoojvji:

—Nnuja'vinup xa atse'e jets miinnupe'e je Mesías; ax kuts je'e ve'e myiinnit, je'e tse'e nujom juu' jaty xtukvinja'vikajxumdinup. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Mesías, Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.)

²⁶Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Ats xa je'e ve'e juu' mitse'e uxyam mmukojtsjup.

²⁷Ve'em tse'e vya'añ vye'na ku ve'e je y'ixpajkpatajk jye'ydi. Atuva atoki tse'e tyaandi ku ve'e du'ixti jets jeme'e je Jesús dumaatnakyátsju to'k je ta'axtajk. Ax ni pana tse'e dukah'amotutuyi je Jesús pan ti ve'e chajkyp uk pan tyajxe'e dumaatnakyátsju je ta'axtajk. ²⁸Van'it tse'e je ta'axtajk dumasaak je chiv jetse'e ñujkx jem kajpun jootm. Jidu'um tse'e jem je jayu dunujmidi:

²⁹—Ja'mda jetse'e x'ixtat to'k je yaa'tyajk juu' atse'e tuxvaajnjikúx pan ti jatye'e tuntún tunkats. je'e-dam n'ite'e je Cristo!

³⁰ Van'it tse'e choo'ndi jem kajpun kajxm jetse'e ñajxxti joma ve'e je Jesús. ³¹ Namvaate'e je ta'axtajk ñujkx jem kajpun jootm, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajk-patajk myunoo'kxtkjidi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Yak'ixpajkpa, kayu to'k aaj.

³² Van'it tse'e y'atsoqjviji:

—Jep xa atse'e nmaada juu' atse'e nkáyup; ka'ats mi-its je'e ve'e xnujávada.

³³ Van'it tse'e je y'ixpajk-patajk ñay'amotutúvijidi:

—Jep vine'e je jayu tumya'aju juu' ve'e kyáyup?

³⁴ Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je'e xa atse'e nkaakyip ntojkip ku atse'e ntun juu' ve'e chajkp je'e pan atse'e xkejxp jets atse'e je tyoonk ntónut jets atse'e nyak'avaadat.

³⁵ Jidu'um xa miitse'e mva'anda: "Jamaktaaxk po'o xa ve'e kya'it jetse'e je trigo taajm yakpakmojkni." Ax jidu'umts ats miitse'e nnaajmada: Ixta je jáyuda, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je kam joma ve'e je trigo taajm, ax nvaatani tse'e yakpakmojkni. ³⁶ Pan pan xa ve'e je taajm dupakmojk, yakmujooypts je'e ve'e. Ax je taajm juu' ve'e pyakmujkp, xa'ma kajxts je'e ve'e y'itnit. Kux juu' ve'e je taamt divajp jets juu' ve'e je taajm dupakmojk, kijpxts je'e ve'e xyoondukta. ³⁷ Kux je tuvukats je'e ve'e ku ve'e je jayu vya'añ jets to'k je'e ve'e juu' ve'e je taamt divajp, jado'kts je'e ve'e juu' ve'e je taajm dupakmojk. ³⁸ Ats xa miitse'e nkejxtup jetse'e m'ittat ax jo'n je jayu juu' ve'e je taajm dupakmojktup joma ve'e tukyayo'ojta tukyatonda; miits tse'e tuxmutanda juu' ve'e je viijnk jayu tudutonda.

³⁹ Numay tse'e je jayu juu' ve'e jem samaariait kya-jpun kajxm tsuunidu, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús je'e kajx ku ve'e je ta'axtajk ña'muxjidi: "Ta xa atse'e xvaajnijkux pan ti jaty atse'e tuntún tunkats." ⁴⁰ Ax ku tse'e je samaariait jayu jye'ydi joma ve'e je Jesús, van'it tse'e dumunoo'kxtkti je Jesús jetse'e myaattán-jadat. Jem tse'e tyaañ je Jesús mejtsxaaj, ⁴¹ jetse'e jyaa'knyma'yi je jayu juu' ve'e jaanchja'viju ku ve'e du'amotunajxti juu' je'e ve'e kyajtsp. ⁴² Van'it tse'e je samaariait jayu dunujmidi je ta'axtajk:

—Njaanchja'vip xa aats ya'a ve'e uxym, ka je'e kajxjyap tse'e kux aats mitse'e juu' tuxvaajña, je'e kajxpa ve'e ku aatse'e viinm tun'amotunaxy juu' ya'a ve'e kyajtsp. Ax nmuja'vinuupts aatse'e jets je'e ya'a ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je'e juu' ve'e je jayu duyaktso'okup to'k it to'k naxviijn.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je yakkutojkpa je tyoompa je myajntk

⁴³ Kumejtsxaaj tse'e je Jesús jem Samaria chaa'n jetse'e je tyoo' dujaa'kyo'y jem galiléait y'it jootm paat, ⁴⁴ kux viinme'e je Jesús vyaajñ: "Ka'ats je'e ve'e yakv-intsa'aga je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa joma ve'e je y'avintsq it je y'avintsq naax." ⁴⁵ Ku ve'e jem Galilea jye'y, oy tse'e y'a'ixjidi je jayu kux ojtstuva ve'e je pas-cua xaaj jem Jerusalén, jeme'e du'ixti nujom juu' ve'e tyoon kyojts van'it.

⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús vyimpijtnuva jem Caná, juu' ve'e jem galiléait y'it jootm, jem joma ve'e je tsoxk naaj duyakvimpijt tsaaydum pa'ajk naaj. Jem tse'e vye'na to'k je yakkutojkpa je tyoompa juu' ve'e dunumájip, pajkjup tse'e vye'na je myajntk jem Capernaum. ⁴⁷ Ku ve'e je toompa je kats dumotu jets ta ve'e je Jesús jye'ya jem Galilea ku ve'e jem Judea chaa'n, van'it tse'e ojts du'ix, jetse'e dumunoo'kxtk jetse'e jem tyak'am ñajkxut jetse'e je y'ónuk duyakjotkada'akut, oo'kun amanits je'e ve'e vye'na. ⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ka'a xa ats miitse'e xjaanchjávada ku ve'e xka'ixta je mújit nuja'vin jets je mújit atuva.

⁴⁹ Van'it tse'e y'atsaajv je yakkutojkpa je tyoompa:

—Ja'mu to'k aaj jatyji namka'ana ve'e ats je n'ónuk y'aa'k.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Vimpijtni jem mtak'am; joojntykip je'e ve'e je m'ónuk.

Jyaanchja'vi tse'e je yaa'tyajk vintsq ve'e je Jesús ña'-muxji, jetse'e ñajkxni jem tyak'am. ⁵¹ Jee'na tse'e too' aajy vye'na, jetse'e dumaatnavyaatjidi je tyoompatajk, van'it tse'e je tyoompatajk ña'muxjidi:

—Joojntykip xa je'e ve'e je m'ónuk.

⁵² Van'it tse'e yak'amotutúvidi pan vin'ite'e je y'ónuk jyotkadak'ukvaanni. Jetse'e dunujmidi:

—Ox, to'k yaaxpe'e vye'na ku ve'e je jaajn ñuvaatsji-ni.

⁵³ Van'it tse'e je ku'ónuk dunuja'vi jets nay van'itji ve'e ve'em jyajty ku ve'e je Jesús ña'muxji: "Joojntykip je'e ve'e je m'ónuk." Van'it tse'e je'e jets nujom vinxupe'e je jayu jep jyuump tyujkp, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús.

⁵⁴ Ya'a tse'e ijt je mumejtsk maja nuja'vin juu' ve'e je Jesús tyoon ku ve'e vyimpijtnuva jem Galilea ku ve'e jem Judea chaa'n.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je mojkpa jayu jep Betesda

5 Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je israeejit jayu xyaajitoondi; vimpejtnuva tse'e je Jesús jem Jerusalén. ² Jem tse'e kajpun kajxm vye'na to'k viijn je naaj naa'páts, Betesda je'e ve'e xyaaj, je hebreo aajts je'e ve'e. (Myutámip tse'e vye'na je kajpun naa'páts akā'a juu' ve'e tyukxaajidu Je Carnero je Ñaa'páts Akā'a.) Joma ve'e je naaj, jem tse'e vye'niva mugooxk vits je epusooqtkun joma ve'e je jayu y'eputsa'ak. ³ Jep tse'e epusooqtkun pa'tkup mya'ajta vye'na nuy may je pa'am jáyuda: jem tse'e je viints jáyuda, jem tse'e je uxket jáyuda, jem tse'e je'eda juu' ve'e pajkjudup je pata'ajts pa'am, jempa tse'e juu' ve'e je kya'ajta je tyekta tutyuntaatsni. Je'ets je'e ve'e y'a'ixt-up ku ve'e je tsoxk naaj jyeputsyo'oyut, ⁴ kux ve'eme'e je jayu vyinmaaydi jets to'ma jatye'e to'k je ángeles vyáñuk y'ijt joma ve'e je naaj naa'páts jetse'e dujeputsyo'oy je naaj. Ve'em tse'e vyinmaaydi jets pan pane'e mutoo'vajkp tajkip jem najootm ku ve'e tujjeputsyo'oy vye'na, jotkadaakp tse'e, jyatipa'ama ve'e dumaada.

⁵Jem tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e ii'px mak-toodojt joojntani pa'am'ijtp. ⁶Ku ve'e je Jesús y'ixji jetse'e dúnúja'vi jets jékani ve'e pya'am'it, van'it tse'e dúnúujmi:

—¿Mtsajkpe'e jetse'e mjotkàda'akut?

⁷Van'it tse'e je pa'am jayu y'atsajv:

—Ka'a xa ve'e pan pan pan atse'e xyaktákap yam najootm ku ve'e ya naaj jyajeputsyo'oy. Ku xa atse'e njatakava'añ, viijnk tse'e tajkikojp.

⁸Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pojtukni, pakmojkni ya mmaajntkun, jets jaamni.

⁹Tun jatyji tse'e je yaa'tyajk jyotkàdaakni, je myaajntkun dupakmojkni, jetse'e yo'pyajkni. Ax poot'kxtkun xaajts je'e ve'e vye'na van'it, ¹⁰je'e kajx tse'e je israeejlit jayu dúnúujmidi je yaa'tyajk juu' ve'e jotkàdaaknu:

—Poot'kxtkun xaaj xa ve'e uxayam, ka'a tse'e je pava'nan duyakjaty jetse'e xpapákut ya mmaajntkun.

¹¹Van'it tse'e je yaa'tyajk y'atsoojvjidi:

—Je'e juu' atse'e tuxyakjotkàda'aky, je'ets atse'e tuxnuyjma: "Pakmojkni ya mmaajntkun jets jaamni."

¹²Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Pants je'e ve'e juu' ve'e tumna'muxju: "Pakmojkni ya mmaajntkun jets jaamni"?

¹³Ax ka'ats je'e ve'e dúnújava pan pan je'e ve'e yakjotkàdaakjiniu kux távani ve'e du'ixtókini vye'na je Jesús jem numay jayu akokm juu' ve'e jem ve'nidup.

¹⁴Ux'ook tse'e je Jesús pyaatji jep mājā tsaptujkp, jetse'e ña'muxji:

—Ixu, tā xa ve'e mjotkàda'aky. Ka'a tse'e m'uktokin-toonnit, ve'em tse'e mkapaa'tjūt nuyojk je tsaach-paatun.

¹⁵Van'it tse'e ñujkx je yaa'tyajk jetse'e ojts dūvaajnja-da je myu'israeejlit jayu jets je Jesús je'e ve'e yakjotkàdaakju. ¹⁶Je'e kajx tse'e je israeejlit jayu dūjomtoondi dūtitoondi je Jesús jetse'e du'ukyak'oo'kuva'anda je'e kajx ku ve'e ve'em dūtūujn ku ve'e poot'kxtkun xaaj vye'na.

¹⁷Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Toomp xa ve'e ats je nTee' uxayam paat, toompapts atse'e.

¹⁸Je'e kajx tse'e je israeejlit jayu nuyojk dūtunjaa'kt-sojkti jetse'e duyak'oo'ktat, ka je'e kajxyape'e ku ve'e dukah'amaa'yi je poot'kxtkun xaaj, je'e kajxpa ve'e ku ve'e ñaajk'akijpxaja maat je Nte'yam ku ve'e vya'añ jets Tyee'am je'e ve'e je Nte'yam.

Je kutojkun juu' ve'e jyajejpp je Nte'yam je y'Onuk

¹⁹Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka'a atse'e x'oyixju jets atse'e juu' ntónut ya n'avintsō kutojkun kajx, ats, je Nte'yam je y'Onuk, je'ejji atse'e ntuump juu' atse'e n'ixp juu' ve'e ats je nTee' tyuump. Nujom tse'e juu' ve'e je Dios Tee' tyuump, ntoompapts ats je'e ve'e, ²⁰kux xtsojkk atse'e je nTee' jets atse'e xtuk'ix nujom juu' je'e ve'e tyuump, xjaa'ktuk'ixuupts atse'e jets atse'e ntónut juu' ve'e dū-jaa'knūmájip jets ni ka'a ve'e juu' atse'e uxayam ntuump nkajtsp, ve'em tse'e atuva atōki myaktánjadat.

²¹Kux ve'em ax jo'n je Dios Tee' duyakjoojntypúk je oot'kpatajk jetse'e je joojntykin dūma'a, nay ve'empa tse'e ats, je'e je y'Onuk, nmooyvaps atse'e je joojntykin pan pan atse'e ntsajkp. ²²Je Dios Tee', ka'ats je'e ve'e pan dūtōkimpayō'oy, atse'e xmooy nujom je kutoj-kun jets atse'e ntōkimpayō'oyut, ²³ax ve'emts atse'e nujom je jayu xmooyvat je vintsā'kin juu' ve'e myooydup je Dios Tee'. Pan pan xa atse'e xkavintsā'kip, ka'ats je'e ve'e dūvintsā'kiva je Dios Tee', juu' atse'e xkejxp.

²⁴Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pane'e du'amotunajxp juu' atse'e nkajtsp jetse'e dujaanchjáva je'e pan atse'e xkejxp, jyajejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ax ka'a tse'e yakmō'ot je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, je'e ve'e je oot'kun tuñuva'achju jetse'e tūtyaka joma ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁵Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets pyaatype'e je xaaj, uxayamts je'e ve'e, ku ve'e je oot'k-patajk du'amotunáxtat juu' atse'e nkajtsp; pan pan jaty tse'e du'amotunajxtup, joojntykidinupts je'e ve'e xa'ma kajx. ²⁶Kux ve'em ax jo'n je Dios Tee' je joojntykin duyakjeja, nay ve'em pats atse'e je kutojkun xmooyva jets atse'e je joojntykin nyakjéjivat, ²⁷nay je'ets atse'e xmooyva je kutojkun jets atse'e ntōkim-payō'oyut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nūpaamduka Ijtp.

²⁸Ka'ats ya'a ve'e atuva atōki xtuktándat. Pyaa'tupe'e je xaaj ku ve'e nujom je oot'kpatajk du'amotunáxtat juu' atse'e nkōtsup ²⁹jetse'e pyísumdinit joma ve'e tuñaxtákada. Pan pan jaty tse'e dūtoondu juu' ve'e oy, joojntypajktinuvaps je'e ve'e jetse'e xa'ma kajx joojntykidinit; ax pan pan jaty tse'e dūtoondu juu' ve'e ka óyap, joojntypajktinuvaps je'e ve'e jetse'e xa'ma kajx chaachpaattinit.

³⁰'Ka'a atse'e x'oyixju jets atse'e viinm juu' ntónut, tōkimpayō'yp xa atse'e ax jo'n atse'e nyaktukpava'añ. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e juu' atse'e ntōkimpayō'yp, kux ka je'ep atse'e n'ixtip vintsō atse'e ya n'avintsō vinma'yūn nyaktónut, je'e atse'e n'ixtip juu' ve'e chajkp je'e pan atse'e xkejxp. ³¹Pan atsji xa ve'e je n'ayook nmukojtspejtp jets je'e ve'e tuntoomp, ka'ats je'e ve'e tyun. ³²Jem tse'e jado'k pane'e ats je n'ayook dūnukojtspejtp, ax nmūja'vinuupts atse'e jets je'e juu' ve'e kyajtsp ats kajx, toompts je'e ve'e. ³³Miits xa ve'e je jayu mtuknūkejxtu je Yaknapajtpa Juan jetse'e najkx du'amotutúvada; vintsōts je'e ve'e je tūvakojtsun dūpuujm, tyúvamts je'e ve'e. ³⁴Ka je'epts atse'e nyaktónup juu' ve'e je jayu kyajtsp oy ats kajx, je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada vintsō ve'e je Juan kyajts ats kajx jets ve'eme'e mtsō'oktat. ³⁵Ve'em xa ve'e je Juan y'ijit ax jo'n to'k je tā'kxpa juu' ve'e tooyt jetse'e kyutū'kx, ax mnayja'vijiduts miitse'eda jetse'e je kona it mxoojntkti joma ve'e je'e. ³⁶Ax nmaatts atse'e je tūvakojtsun juu' ve'e nuyojk toomp jets ni ka'a ve'e juu' ve'e je Juan kyajts, je'ets je'e ve'e juu' jaty atse'e ntuump, nay je'ejyamts je'e ve'e juu' atse'e je Dios Tee' xtuknūkejxp jets atse'e ntónut jets atse'e nyak'avaadat. Ax juu' jaty atse'e ntuump, je'e tse'e je tūvakojt-

sun dupaamp jets je Dios Tee' atse'e xkejxp. ³⁷ Nay ve'empa tse'e je Dios Tee', juu' atse'e xkejxp, yajkpapts je'e ve'e je tuvakojsun. Ni vin'ita xa je'e ve'e xkah'amotunaxta, ni vin'itats je'e ve'e xka'ixta, ³⁸ ka'a tse'e mtuktakajada je kyats je y'ayook kux ka'a atse'e xjaanchjávada, jets viinme'e je Dios Tee' ats xkex.

³⁹ Ooy xa ve'e xtuntoonkada je Kunuu'kx Jatyán kux ve'eme'e mvinmayda jets je'e kajxe'e xpaattinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp; óyame'e je Kunuu'kx Jatyán du'avana jets pan atse'e, ⁴⁰ ka'ats ats miitse'e xnuminuva'anda jetse'e xjayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁴¹ 'Ka'a xa atse'e nyaktún je majin juu' ve'e je jayu yajkyp. ⁴² N'ixada xa ats miitse'eda, nnuja'vips atse'e jets ka'a miitse'e je Nte'yam xtsokta. ⁴³ Ats je nTee' kajx xa atse'e nmijn, ka'ats ats miitse'e xkuvakta; pan miimp tse'e jado'k je y'avintsó je'e kajx, je'e tse'e tuuv mkuváktap. ⁴⁴ ¿Vintsots ats miitse'e xjaanchjávadat pan mnakuyavajkuxjdupe'e je majin vimpit atuj jetse'e xka'ixtada je majin juu' ve'e to'k je Nte'yam yajkyp? ⁴⁵ Ka'a miitse'e mvinmáydats jets nmu'aa'nadap ats miitse'e jem ats je nTee' vyinkojkm, viinme'e je Moisés mnu'aa'najadat, je'e juu' miitse'e mmákkidup. ⁴⁶ Pan kuxjaanchjávada xa ve'e juu' ve'e je Moisés jyaay, kuxjaanchja'viduvats atse'e, kux ñukojtse'e je Moisés jets pan atse'e ku ve'e jyaajy. ⁴⁷ Ax pan ka'a tse'e xjaanchjávada juu' je'e ve'e jyaay, ¿vintsóse'e xjaanchjávadat juu' atse'e nkajtsp?

Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numugooxk miijl naxy
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

6 Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús ñujkx jem jado'k ado'om galiléait myaja na'akaya pa'am, yaktijpaps je'e ve'e tibeeriasit maja na'akaya. ² Numay tse'e je jayu pyanajxjidi kux y'ixtu ve'e je mújit nuja'vin juu' ve'e tyoon, je'e ve'e ku ve'e je pa'am jáyuda duyakjotkadaakni. ³ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem tonun viinm jetse'e jem dumaat'ajxtkti je y'ixpajkpatajk; ⁴ táminup tse'e vye'na je pascua xaaj. ⁵ Ku ve'e je Jesús du'ix jets numay jayu ve'e panajkxjup, van'it tse'e dunujjmi je Felipe:

—¿Jómase'e njo'yumdat je kaaky je tojix jetse'e anañujoma kyáydat?

⁶ Je'e kajx tse'e ve'em vyaajñ jetse'e du'ixut pan vintsó ve'e y'atso'vumpítjut, kux ñuja'vip je'e ve'e ti ve'e tyónup. ⁷ Van'it tse'e je Felipe y'atso'vjvi:

—Ka'a xa ve'e ñupaadat mejtsk mókupx xaaj je meen numutún jetse'e je tsapkaaky yaktukjóyut jetse'e yuu'n vee'n kaxe'e yakmó'odat.

⁸ Van'it tse'e je Andrés, nuto'k je Jesús je y'ixpajkpa, je Simón Pedro je y'uts, je'e tse'e dunujjmi je Jesús:

⁹ —Yam xa ve'e to'k je mix ónyk, mugooxk tse'e je tsapkaaky dumaada jets mejtsk je ajkx, ¿ax vinxupts ya'a n'ite'e jyaa'kjanupaadat, kux va'ajts numay xa ya'a ve'e ya jáyuda?

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Yak'ajxtkkáxta ya jáyuda.

Jetse'e y'ajxtkkajxti jeja tsoots jaat je numay jayu, numugooxk miijl jo'nts je'e ve'e y'ijtti juu' ve'e je yaa'tyajkta. ¹¹ Van'it tse'e je Jesús dukoojnyk je tsapkaaky, jetse'e je Nte'yam dukoojtsji. Van'it tse'e dumooydi je y'ixpajkpatajk jetse'e duyakva'kxjadat je jayu juu' ve'e tsuunidup. Nay ve'empa tse'e dutoompa maat je ajkx, jetse'e je jayu yakmooydi pan vinxupe'e dutsojkti. ¹² Ku'uxani tse'e vye'nada, van'it tse'e je Jesús dunujjmi je y'ixpajkpatajk:

—Pakmokka je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax, ni tia ve'e kyavintókiyut.

¹³ Van'it tse'e dupakmojtini jamakmejtsk kach je tsapkaaky kunax juu' ve'e mugooxk je tsapkaaky uk'ijit.

¹⁴ Ku tse'e je jayu du'ixti je maja nuja'vin juu' ve'e je Jesús tyoon, van'it tse'e vyaandi:

—Tyúvamdán xa je'e ve'e jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpa ya'a ve'e juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn.

¹⁵ Nuja'vi tse'e je Jesús jets yakkutojkpa ve'e ake'e'y dupamuva'anda, je'e kajx tse'e apuk ñapyajmji jetse'e jyaa'kvimpejt jem tonun viinm.

Ku je Jesús yo'y jem nani'kxm

(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶ Tánani tse'e je it vye'na, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyajntkti joma ve'e je maja na'akaya ¹⁷ jetse'e tyajkidi jem barco jootm, jetse'e dutinajx'ukvaandi, jem tse'e Capernaum ñajxxta. Ta tse'e je it kyoo'tsini vye'na, ka'anum tse'e je Jesús kyada'aky vye'na joma ve'e je y'ixpajkpatajk, ¹⁸ van'it tse'e makx pyoj'ukvaajñ, jetse'e je naaj makx je poj jyeputsyo'yji. ¹⁹ Ku ve'e to'k legua naxy jo'n dupakaa'pti je barco, van'it tse'e du'ixti jets jeme'e je Jesús ñumétsjada, jem tse'e nani'kxm yo'oy. Van'it tse'e cha'kidi. ²⁰ Ax jidu'umts je'e ve'e ña'muxjidi:

—Ats xa jeja, kadi mtsa'agada.

²¹ Van'it tse'e xoonduk joot duyaktajkidi je Jesús jem barco jootm. Tun jatyji tse'e jye'ydi jem joma ve'e ñajxxta.

Ku je jayu du'ixtidi je Jesús

²² Je numay jayu tse'e juu' ve'e taandu jeja maja na'akaya pa'ayi joma ve'e je Jesús yakkaajyidi, távani ve'e je Jesús dukukajtsja vye'na je Nte'yam je tsapkaaky kajx, je'e tse'e du'ixtu jets to'kji je'e ve'e je barco vye'na jets ka'a ve'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaat-tajki jem barco jootm, je'ejyji ve'e tsoo'ndu je y'ixpajkpatajk. Je ku'óxit tse'e du'ixti jets ka'añupe'e ti barco joma ve'e je Jesús kutyajki. Van'it tse'e je barco jye'ydi jeja napa'ayi tamji joma ve'e je Jesús je jayu duyakkaaydi, jem tse'e tibeeriasit kyajpun kajxm cho'ndi. ²⁴ Ku ve'e du'ixti jets ka'a ve'e jem pan y'ukve'nini je Jesús jets ni ka'ava ve'e je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e tyajkidi jem barco jootm juu' ve'e jem je'ydu, jetse'e jem Capernaum ñajxxti, je Jesuuse'e ojts du'ixtada.

²⁵ Ku ve'e jye'ydi jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, van'it tse'e dupaatti, jetse'e dunujjmi:

—Yak'ixpajkpa, ¿vin'itts mitse'e yaja tumje'ya?

²⁶ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka je'e kajxap atse'e x'ixtada kuxe'e tux'ixta je mújit nuja'vin, je'e kajxe'e kuxe'e tumkayda jetse'e tumko'oxjada. ²⁷ Kadi nuyojk xnutonda je kaaky je tojxk juu' ve'e káxup jets ni ka'a ve'e je kaaky je tojxk juu' ve'e jejkp jetse'e mmo'ojadat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je kaaky je tojxk juu' ats miitse'e nmo'odap, kux je Dios Tee' atse'e ve'em je kutojkun xmooy, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

²⁸ Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Tis je'e ve'e juu' aatse'e ntónup jets aatse'e ve'em ntónup juu' ve'e je Nte'yam chajkp?

²⁹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Juu' xa ve'e je Nte'yam chajkp jetse'e xtóndat, je'ets je'e ve'e jets atse'e xjaanchjávadat, je'ets atse'e xkejxp.

³⁰ Van'it tse'e du'amotutúvidinuva:

—¿Ti nuja'vints aatse'e xmo'op jets aatse'e nnujávát jets je Nte'yam mitse'e mkejxjup jets aats mitse'e njaanchjávát? ¿Ti ve'e mtuump? ³¹ Je Moisés xa ve'e dumooj je maná je njujpit jáyuvamda jem vinva'ajts it kajxm, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Yak-moojdu tse'e je jayu je tsapjootmit tsapkaaky jetse'e dukaaýdi.”

³² Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka je Moisesap je'e ve'e moojyjudu je mjujpit jáyuda je tsapkaaky jem vinva'ajts it kajxm; ats je nTee' xa je'e ve'e moojyjudu. Kajx xa ve'e je tsapkaaky juu' ve'e yakmoojdu je mjujpit jáyuda; ax je tsapkaaky juu' ve'e ats je nTee' uxyam yajkyp, je'e tse'e nuyojk oy. ³³ Kux je tsapkaaky juu' ve'e je Nte'yam uxyam yajkyp, je'ets je'e ve'e juu' ve'e jem tsapjootm kadaak jetse'e je jayu dujoojntykinma'a.

³⁴ Van'it tse'e dunuujmidi:

—Moojy aats to'k aaj xa'ma kajx je tsapkaaky.

³⁵ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ats xa je'e ve'e je tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp. Pan pants atse'e xnumiimp, pan pants atse'e xjaanchja'vip, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e ti dukaaýp du'ookp jetse'e ni je vin'ita kyoo'ktaatsinit kyoo'kyu'oo'kjinit. ³⁶ Ax tats atse'e nva'añ, óyame'e tuxja'ixta je mújit nuja'vin juu' ve'e duyaknuxe'x-natajkip jets pan atse'e, ka'ats atse'e xjaanchjávada. ³⁷ Pan pan jaty atse'e je nTee' xmooy, ats tse'e xnumiindup, jets pan pants atse'e xnumiimp, ka'ats ats je'e ve'e mpavóput. ³⁸ Kux ka je'e kajxap xa atse'e jem tsapjootm nkaadaaky jets atse'e ntónup juu' atse'e ntsajkp, je'e kajxe'e jets atse'e ntónup juu' ve'e chajkp je'e pan atse'e xkejxp. ³⁹ Ats je nTee', juu' atse'e xkejxp, chajkpts je'e ve'e jets atse'e ni to'ka nkayak-tókiyut juu' ats je'e ve'e xmooy, je'e ve'e chajkp jets ats je'e ve'e nyakjoojntykpajktinuvat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit. ⁴⁰ Kux je'e ve'e chajkp ats je nTee' jets pan pane'e je nuja'vin dupajkp jets je Nte'yam je y'Onuk atse'e, jets atse'e xjaanchjáva, je'e tse'e du-

jayejpnup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jets ats je'e ve'e nyakjoojntykpajknuvat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit.

⁴¹ Van'it tse'e je israeejlit jayu duvinkojtsti du-naa'kojtsti je Jesús je'e kajx ku ve'e vyaajñ: “Ats xa je'e ve'e je tsapkaaky juu' ve'e jem tsapjootm kadaak.”

⁴² Jetse'e ñavyaajnidi:

—¿Ka ya'aap je'e ve'e je Jesús, je José je myajntk? N'ixamda xa uu'm ya'a je tyee' je tyaak, ¿vintsos'e vya'añ jets jem ya'a ve'e tsapjootm kyadaaky?

⁴³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'ats atse'e x'ukvinkojtstinit x'uknaa'kojtstinit.

⁴⁴ Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jets atse'e xnuminut pan ka'a ve'e yakminju ats je nTee', juu' atse'e xkejxp. Ax pan pants atse'e xnumiimp, nyakjoojntykpajknuvat ats je'e ve'e je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit.

⁴⁵ Jidu'um tse'e dujatyandi je Nte'yam je y'ayook kojt-snajxpatajka jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Je Nte'yame'e dutuk'ixup anañujoma je jayu.” Ax ve'em tse'e, pan pan jaty tse'e dukats'amotunajxtup ats je nTee' jetse'e dujatta juu' je'e ve'e tuk'ixjudup, xnumiindupts ats je'e ve'e.

⁴⁶ Ni pana xa ve'e ats je nTee' duka'ix, je'ejyji ve'e du'ix pane'e miin yaja naxviin ku ve'e je Nte'yam maat y'ijt, ax je'ets atse'e. ⁴⁷ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan atse'e xjaanchja'vip, jyajejpts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁴⁸ Ats xa je'e ve'e je tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp. ⁴⁹ Oyam tse'e je mjujpit jayu dujakaaydi je maná jem vinva'ajts it kajxm, oo'ktinuts je'e ve'e; ⁵⁰ ax je tsapkaaky tse'e juu' ve'e jem tsapjootm kadaak, ku ve'e pan dutukmajuvuk, ka'a tse'e y'oo'kut. ⁵¹ Ats xa ve'e viinm je tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp, je tsapkaaky juu' ve'e jem tsapjootm kadaak. Pan pan tse'e dutukmajuvajkp ats kajx, xa'ma kajx je'e ve'e jyoojntykinit. Jets je tsapkaaky juu' atse'e nyákup, ats je ntsu'utsts ya'a ve'e, je'e juu' atse'e nmaso'okup je'e kajx jetse'e je jayu dujayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁵² Van'it tse'e je israeejlit jayu ñavyaajnidi:

—¿Vintsos ya'a vine'e dutij jets ya'a ve'e ntso'tsumdat?

⁵³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets pan ka'a ve'e xtukmajuvakta ats ya ntsu'uts jets ats ya nnuu'pun, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, ka'a tse'e xjayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁵⁴ Pan pan xa ve'e dutukmajuvajkp ats ya ntsu'uts jets ats ya nnuu'pun, jyajejpts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ax ats tse'e nyakjoojntykpajknuvat ku ve'e jyeyat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'nyit. ⁵⁵ Kux je kaaky je tojxk juu' ve'e duyakjéjip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ats ya ntsu'utsts je'e ve'e; jets je uu'k juu' ve'e duyakjéjip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ats ya nnuu'punts je'e ve'e. ⁵⁶ Pan pan tse'e dutukmajuvajkp ats ya ntsu'uts jets ats ya nnuu'pun, yamts je'e ve'e ats

nja'vin kajxm y'it, jets atse'e n'it jem je'e jya'vin kajxm-pa. ⁵⁷ Je joojntyk Dios Tee', juu' atse'e xkejxp, je'e kajxts atse'e njoojntyka; nay ve'empa tse'e pan pan atse'e xtukmajuvajkp, ats kajx tse'e jyoojntykvat. ⁵⁸ Ats xa ve'e je tsapkaaky juu' ve'e jem tsapjootm kadaak; ka ve'emaps atse'e ax jo'n je maná juu' ve'e kyaaydu je mjujpit jáyuda, oo'ktu tse'e óyame'e dujakaaydi. Ax pan pan tse'e dutukmajuvajkp ya tsapkaaky, xa'ma kajx tse'e jyoojntykinit.

⁵⁹ Jemts ya'a ve'e Capernaum je Jesús je jayu dutuk'ix ku ve'e ñay'amojkijidi jep tsaptujkp.

Je kats je ayook kajx tse'e je jayu dujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp

⁶⁰ Ku ve'e du'amotunajxti juu' ve'e tuk'ixjudu, van'it tse'e vyaandi numay je jayu juu' ve'e je Jesús du-panajkxtu:

—Tso'ox xa ve'e ooy jetse'e yakkuvákut juu' ya'a ve'e kyajtsp. ¿Pan ya'a n'ite'e majapámjup?

⁶¹ Ñuja'vi tse'e je Jesús jets vinkojtsjudup naa'kojt-sjudupe'e, van'it tse'e dunujmiji:

—¿Mko'oyja'vidup miits je'e ve'e juu' atse'e tunkats? ⁶² Jets pan kux'ixta ve'e jets atse'e kumpet joma atse'e n'ijt, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, ¿vintsots miits n'ite'e mva'andat? ⁶³ Ka'a xa miitse'e mvinmáydats jets je'e atse'e ntijp jetse'e xtso'otstat ats ya ntsu'uts, ni ka'a tse'e mvinmaayduvat jets je'e atse'e ntijp jetse'e x'oo'ktat ats ya nnyu'pun, je'e atse'e ntijp jets atse'e xjaanchjavadat. Ax juu'ts ats miitse'e tunvaajnjada, je Espíritu Saantots je'e ve'e jye'e, je'e tse'e je joojntykin duyakjéjip. ⁶⁴ Ax jemts miitse'eda juu' atse'e xkajaanchja'vidup.

Ñuja'vinup tse'e je Jesús van'ítani ku ve'e choo'nduk jets pan pan jatye'e kajaanchja'vijup, nay ñuja'vivapts je'e ve'e jets pan je'e ve'e juu' ve'e paajmjiniup jem je jayu kyam juu' ve'e tso'oxpajkjjudup. ⁶⁵ Jetse'e vyaajñ:

—Je'e kajx xa atse'e tunva'añ jets ni pana ve'e kya'o'yixju jets atse'e xnumínut pan ka'a ve'e je Dios Tee' yakminju.

⁶⁶ Van'it tse'e myasookjini numay je jayu juu' ve'e panajkxjup y'ijt, ka'ats je'e ve'e du'ukmaatvittini.

⁶⁷ Van'it tse'e je Jesús du'amotutuvi je ñumakmejtsk ixpajkpada:

—¿Mnajxuvaanduvapts miitse'eda?

⁶⁸ Van'it tse'e je Simón Pedro y'atsoojvji:

—Maja Vintsán, ¿pants aatse'e mpanajkxup? Juu' xa mitse'e mkajtsp, je'ets aatse'e xtuknuja'vip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁶⁹ Ta aatse'e njaanchjáva, nnuja'vip aatse'e jets mits je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je joojntyk Nte'yam je y'Onuk.

⁷⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—¿Ka átsap miitse'e numakmejtsk nvinkoondu? Jyave'ema tse'e, jem tse'e nuto'k miitsta juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap.

⁷¹ Je Judas Iscariote tse'e tyijp, je Simón je myajntk, kux ñuja'vip je'e ve'e je Jesús jets je Júdase'e paajmjiniup jem je jayu kyam juu' ve'e tso'oxpajkjjudup,

óyame'e je Judas jya'ijt nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu.

Ku je Jesús je y'utsatjaj kyajaanchja'vijidi

⁷ Távani tse'e ve'em jyaty, van'it tse'e je Jesús vyí-dut jem galiléait y'it jootm; ka'a tse'e dutsak jetse'e jem judéait y'it jootm y'ítut kux je jémit jáyuda ve'e yak'oo'kuvaajnjjudup. ² Támani tse'e vye'na je xaaj ku ve'e je israeejlit jayu ñay'ojts'atyaknupaajmjidi, ³ van'it tse'e je Jesús je y'utsatjaj ña'muxjidi:

—Kadi yaja mtañ, najkxu jem Judea, jets je'e pan pan jatye'e mpanajkxjudup, jetse'e du'ixtuvat juu' jatye'e mtuump. ⁴ Kux pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e kye'exut juu' ve'e tyuump, ka'ats je'e ve'e ayu'uts juu' dutún. Pan ti jatye'e mtuump, tónuts jeja anañujoma je jayu vyinkujk.

⁵ Je'e kajx tse'e ve'em vyaandi kux ni je y'utsatjajka ve'e kyajaanchja'vijidi. ⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'anum atse'e xtukkada'aky; ax miitsta, ovyin'ítats miitse'e mtukkada'akjada. ⁷ Ka'a xa ve'e nvaat jets miitse'e mkatsókjadat je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je ky'o'oy je'e; ax ka'ats ats je'e ve'e xtsokta je'e kajx ku atse'e je tuvakojsun mpum jets ka'a ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup. ⁸ Najkxtats miitse'e xaajiva; ka'a atse'e uxyam nmujkx kux ka'anum atse'e xtukkada'aky.

⁹ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e jyaa'ktaa-jñ jem galiléait y'it jootm.

Ku je Jesús vye'na joma ve'e je myu'israeejlit jayu ñay'ojts'atyaknupaajmjidi

¹⁰ Távani tse'e ñajkxta vye'na je y'utsatjaj, van'it tse'e je Jesús ñajkxpa xaajiva. Ka'a tse'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja je jayu vyinkujk, apuke'e ñujkx jets ka'a je numay jayu maat. ¹¹ Jem tse'e Jerusalén je israeejlit jayu y'ixti-ji. Jidu'um tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Jomas je'e vine'e y'it je Jesús?

¹² Jem tse'e je numay jayu ñukatsju. Jem tse'e juu' ve'e vaandup: "Oy jayu xa je'e." Jem tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Ka'a xa je'e ve'e y'oyjáyuva, je numay jayu ve'e vyin'uu'mp." ¹³ Ax ni pánats je'e ve'e ixna ke'xna kyanukatsju, je'e kajx ku ve'e dutsa'agada je israeejlit jayu juu' ve'e jem tso tsuunidup.

¹⁴ Kojk va'kxy tse'e je xaaj tyunjv vye'na, van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptujkp jetse'e yak'ixpajk'ukvaajñ. ¹⁵ Atuva atoki tse'e je israeejlit jayu tyaandi jetse'e ñavyaajnjidi:

—¿Vintsos ya'a vine'e ooy juu' dutunnujava?, ka'a tse'e y'ixpuka.

¹⁶ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Je ixpajkun juu' atse'e je jayu ntuk'ixp, ka átsapts je'e ve'e nje'e, je'e je'e ve'e jye'e pan atse'e xkejxp. ¹⁷ Pan pan xa ve'e dutonuvaamp juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ñujávapts je'e ve'e oy pan je Nte'yam kajx je'e ve'e myin je ixpajkun juu' atse'e je jayu ntuk'ixp uk pan ya n'avintsó vinma'yun kajx atse'e juu' nkats.

¹⁸ Pan pan xa ve'e je y'avintsó vinma'yun kajx juu'

dukojtsp, je'e kajxts je'e ve'e ve'em dukats jetse'e je jayu vyintsagajat; ax pan pan tse'e dutsojpk jetse'e vintsaga y'itut je'e pane'e kejxjup, tyuvamts je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp, ni vinxupats je'e ve'e kyataaya.

¹⁹ Moojyjudu xa ve'e je mujpit jayuda je Moisés je pava'nun. Ax ni panats miitse'e juu' ve'e dukutyoomp je pava'nun. Pan kuxkutyonda xa ve'e, ka'ats atse'e kuxyak'oo'kuva'anda.

²⁰ Van'it tse'e je numay jayu y'atsoojviji:

—Je ko'oyjayuvap xa ve'e jem mja'vin kajxm. ¿Panam ijk myak'oo'kuvaajnjup?

²¹ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Atyva atoki xa ve'e mtuntanda je'e kajx ku atse'e to'k je jayu nyakjotkadaaky. ²² Ax je Moisés tse'e mpavaajnjudu jetse'e je mpi'k mix onuk duni'kxmadat dukojmadat je ixta'nun. Ka je'ep je'e ve'e ve'em du'uk-vaan, je juyjpit jayu ve'eda. Je'e kajxts miitse'e je ixta'nun xpaaajmjada je pi'k mix onukta kujyapoo'kx-tkuxaaajam je'e ve'e. ²³ Pan je'e kajxts miitse'e xpaaajmjada je ixta'nun je mpi'k mix onukta jetse'e ve'em je Moisés je pyava'nun xkutyondat, kujyapoo'kxkxunxaaajam je'e ve'e, ¿tyajxts atse'e xmu'ekjada ku atse'e po'o'kxkxun xaaaj tunyakjotkada'aky to'k je yaa'tyajj? ²⁴ Ka'a xa ve'e mtokimpayoo'oydat pan vintso ve'e juu' jaty kye'ex, ku ve'e mtokimpayoo'oydat, oy tse'e mtokimpayoo'oydat, ve'em pan vintso ve'e juu' jaty y'ixuva.

Ku je Jesús du'ava'ni pan vintso ve'e myiijn

²⁵ Jeme'e juu' ve'e jem Jerusalén tsuunidup juu' ve'e nay'amotutúvijidi:

—¿Ka ya'aap je'e vine'e juu' ve'e yak'ixtip jetse'e duyak'oo'kuva'anda? ²⁶ Uxyaja xa ve'e je jayu vyinkujk kyats, ni pana tse'e kyavintsona'muxju. ¿Nuja'vidup-tam vine'e je yakkutojkpatajk jets je Cristo ya'a ve'e?

²⁷ Ax ka je'epts ya'a ve'e je Cristo, kux nmuja'vimdinup uu'me'eda jets jomit jayu ya'a ve'e; ax ku tse'e je Cristo myiinnit, ni panats je'e ve'e dukanujavat pan jomit jayu je'e ve'e.

²⁸ Jep tse'e maja tsaptujkp yak'ixpuk vye'na je Jesús. Ku ve'e dumotu vintso ve'e je jayu vya'anda, van'it tse'e mak' kyajts, jetse'e vyaajñ:

—X'ixada xa ats miitse'eda, jets mnuja'viduvap tse'e jets jomit jayu atse'e. Ka ya n'avintso vinma'yun kajxap xa atse'e nmiijn, je Nte'yam atse'e xkejxp, je'e juu' ve'e tyuvam juu' dutoomp dukojtsp. Ka'ats miits je'e ve'e x'ixada; ²⁹ ax n'ixats ats je'e ve'e kux jem atse'e ntsaa'n joma ve'e je'e, je'ets atse'e xkejxp.

³⁰ Van'it tse'e du'ukmatsuvaandi; ax ni pana tse'e kyanuxajiji, kux ka'anume'e je Jesús tyukkada'akyju vye'na. ³¹ Numay tse'e je jayu jyaanchja'viji jetse'e vyaandi:

—Ya'a xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, kux je nuja'vin juu' ve'e tyuump, ka'a ve'e pan viijnk y'o'yixju jetse'e dutonut nuyojk je mujit nuja'vin.

Ku je fariseotajk du'ukkejxti je tsaptakmutoompatajk

jetse'e je Jesús kudumajtsti

³² Y'amotunajxtu tse'e je fariseotajk juu' ve'e je numay jayu kyajtsp, je Jesús dunukotsta, van'it tse'e je'e da maat je tee'tajk je vyintsanda dukejxti je tsaptakmutoompatajk jetse'e je Jesús dumátstat.

³³ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Javee'n xa atse'e n'itut miits maatta, van'itts atse'e nvimpijtnuvat joma ve'e je'e pan atse'e xkejxp. ³⁴ X'ix-tadapts ats miitse'eda, ka'ats atse'e x'ukpaattinit; ka'a ve'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujxk.

³⁵ Van'it tse'e je israeejlit jayu ñay'amotutúvijidi:

—¿Jomas ya'a vine'e ñajxut jetse'e nkapaatumdat? ¿Jem ya'a vine'e ñajxut joma ve'e je njáyuvamda chaanada muxim muyam jem je viijnk jayu y'it jootmda jets je'e ve'e duyak'ixpajktuvat? ³⁶ ¿Tis ya'a vine'e tyijp ku ve'e xnuujmimda jidu'um: "X'ix-tadapts ats miitse'eda, ka'ats atse'e x'ukpaattinit; ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujxk"?

Je'e pane'e je maja naaj jo'n jetse'e je joojntykin duyaky

³⁷ Je xaa' juu' ve'e tun'ux'ookip ku ve'e xyaajtoondi, je'e tse'e dujaa'knunájip, van'it tse'e je Jesús tyeni, jetse'e mak' kyajts, jetse'e vyaajñ:

—Pan pan xa ve'e taatsip, va'ants atse'e xnuminu jetse'e y'oo'kut. ³⁸ Ve'em ax jo'n je Kunuu'kx jatyán vya'añ: "Pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, jem tse'e je'e jyoot jya'vin kajxm pyitsumuxjut je maja naaj jo'n juu' ve'e je joojntykin duyajkp."

³⁹ Je'ets je'e ve'e tyijp je Jesús jets pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, jayéptapts je'e ve'e je Espiritu Santo jem jya'vin kajxmda, kux ka'anume'e myin vye'na je Espiritu Santo je'e kajx ku ve'e ka'ana je Jesús yakmaja yakjaancha vye'na, je'e je'e ve'e ku ve'e y'oo'kni.

Ku je jayu kijpx je vinma'yun dukajajejpti

⁴⁰ Ku ve'e je Jesús je y'ayook yak'amotunajxy, jem tse'e pan pane'e vaandu:

—Tyuvam xa je'e ve'e jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa ya'a ve'e juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn.

⁴¹ Jem tse'e pan pane'e vaanduva:

—Ya'a xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Nay jempa tse'e pan pane'e vaanduva:

—¿Vintsose'e je Cristo gyalileaitjayuvat? ⁴² Ve'em xa ve'e je Kunuu'kx jatyán vya'añ jets je yakkutojkpa David je chaan je kyooj ve'e Criistovap jets jeme'e Belén kyukajpunat, nay je'e je kajpumpa ve'e jomit jayu ve'e je David y'ijt.

⁴³ Ax ve'em tse'e je numay jayu kijpx je vinma'yun dukajajejpti je Jesús kajx. ⁴⁴ Jem tse'e juu' ve'e matsuvaajnjudup; ax ni pana tse'e kyanuxajiji.

Ku je yakkutojkpada je Jesús dukajaanchja'vidi

⁴⁵ Vimpjittinuva tse'e je tsaptakmutoompatajk joma ve'e je fariseotajkta jets je tee'tajk je vyintsanda, van'it tse'e yak'amotutúvidi:

—¿Tyajx tse'e tuxkayakmetsta?

⁴⁶ Van'it tse'e y'atsoovdi:

—jNi pana xa ve'e ve'em kyakatsna ax jo'n je'e!

⁴⁷ Van'it tse'e je fariseotajk ña'muxjidi:

—¿Myakvin'aa'nduva miitse'e taa'v? ⁴⁸ ¿Jadi ta ve'e dujaanchjávada jyapana juu' ve'e xyakkutojkjimdud ukpu je fariseotajk? ⁴⁹ Ax je numay jayu juu' ve'e dukaju'vidup je Moisés je pyava'nun, ko'oy nukót-sanits je'e ve'eda.

⁵⁰ Je Nicodemo juu' ve'e ojts duku'ix ko'ots je Jesús, fariséovats je'e ve'e y'ijtpa. Jidu'um tse'e ña'muxjidi:

⁵¹ —Ve'eme'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets ka'a ve'e nvaat je jayu yaktokimpayo'oyut pan ka'a ve'e yak'amotunaxy jetse'e yaknujávats pan ti ve'e tudutún tudukats.

⁵² Van'it tse'e du'atsoovdi:

—¿Tis, galiléait jáyuva mitse'e? Toonka je Kunuu'kx Jatyán, ve'em tse'e xnujávats jets ni to'ka ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa kyapítsum jem galiléait y'it jootm. ⁵³ Van'it tse'e kakje'e jem tyak'am ñajxktini.

Je ta'axtajk juu' ve'e je navyajkun duyakvintsa'kintóki

8 Je Jesús, jemts je'e ve'e ñujkx Olivos Kopk viindum. ² Je kujápit tun japyji tse'e vimpjijt jep maja tsaptujkp, jep tse'e nujom je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je'e, jets je'e ve'e y'ajtk, jetse'e duyak'ixpajk'ukvaajñ. ³ Van'it tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk maat je fariseotajk dutuknuje'ydi je Jesús to'k je ta'axtajk juu' ve'e kyupaadidu ku ve'e je navyajkun dutukmaatyakvintsa'kintóki to'k je yaa'tyajk. Van'it tse'e dupaamdi jeja je jayu vyinkujk ⁴ jetse'e je Jesús dunujmiji:

—Yak'ixpajkpa, ya ta'axtajk xa ve'e tuyakkupaada ku ve'e je navyajkun dutukmaatyakvintsa'kintóki to'k je yaa'tyajk. ⁵ Ax ve'em tse'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets yakka'ts'oo'kup je'e ve'e je ta'axtajk pan pane'e ve'em játkip, ¿ax vintsots mitse'e mva'añ?

⁶ Ve'em tse'e vyaandi kux y'uktukkats'ixtidupe'e jetse'e ve'em je Jesús kudunuxa'áidi. Van'it tse'e je Jesús vyijntk jetse'e je kya'ónuk dutukjaajy jeja naxkujx. ⁷ Ku ve'e je Jesús dujaa'k'amotutúvidi, van'it tse'e tyeni jetse'e ña'muxjidi:

—Pan jem xa miitse'eda juu' ve'e ka tókinax jáyuvap, va'an tse'e muto'k je tsaaj duvijtsuku jets ya ta'axtajk dukachü.

⁸ Van'it tse'e vyijntknuva jetse'e jyaaynuva jeja naxkujx. ⁹ Ku tse'e du'amotunajxti, van'it tse'e jem jya'vin kajxm duja'vidi jets tókinax jayu je'e ve'edava. Van'it tse'e cho'o'nukvaandini nuto'k nuto'k, je'e tse'e najkx'ukvaandinu juu' ve'e nuyojk mújit jayu. Távani tse'e cho'o'nkajxtini vye'na, jetse'e je Jesusji tyaañ

maat je ta'axtajk, ¹⁰ van'it tse'e je Jesús tyeni jetse'e dunujmiji je ta'axtajk:

—¿Jómase'e y'itta juu' ve'e mnu'aa'nijidup? ¿Ni pana ve'e kyava'añ jetse'e m'oo'kut?

¹¹ Van'it tse'e y'atsoovjji:

—Ni pana xa ve'e.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ni átsa ve'e nkavaampa jetse'e m'oo'kut, najkxmits it, ka'a tse'e m'uktokintoonnit.

Ve'em xa ve'e je Jesús ax jo'n to'k je kujajpa je kutá'kxpa

¹² Myukojsnuva tse'e je Jesús jado'k nax je jayu, jetse'e dunujmidinuva:

—Ve'em xa átsa'e ax jo'n to'k je kujajpa je kutá'kxpa juu' ve'e dukujajp dukutá'kxp ya naxviijnit it. Pan pants átsa'e xpamiimp, jyajejpnupts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ni je vin'ita tse'e jeja ako'ots it jaat kya'ítut.

¹³ Van'it tse'e je fariseotajk ña'muxjidi:

—Viinm xa mitse'e je m'ayook xnukojtspét; ka'ats je'e ve'e tyun.

¹⁴ Jetse'e je Jesús y'atsoovjidi:

—Oyam átsa'e viinm je n'ayook nmukojtspét, toompts je'e ve'e, kux nmuja'vinup átsa'e joma átsa'e ntsaa'n jets joma átsa'e nnujkk; ax miitsta, ka'ats miitse'e xnujávada joma átsa'e ntsaa'n, ni ka'a tse'e xnuja'viduva joma átsa'e nnujkk. ¹⁵ Ni pana xa átsa'e nkatokimpayo'oy; ax mtokimpayo'ydupts miitse'e pan vintso ve'e juu' jaty kye'ex. ¹⁶ Ax pan tokimpayo'ypts átsa'e, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e, kux ka átsjyape'e tokimpayo'yp, áts je nTee' ve'e juu' átsa'e xkejxp, je'ets átsa'e nmaattokimpayo'yp. ¹⁷ Ve'em xa ve'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets pan jeme'e numejtsk juu' ve'e du'ixtup, toompts je'e ve'e je nukojtspejtun. ¹⁸ Numejtskts je'e ve'eda juu' ve'e áts je n'ayook dunukojtspejtup; áts tse'e to'k, jets áts je nTee', juu' átsa'e xkejxp, je'e tse'e jado'k.

¹⁹ Van'it tse'e y'amotutúvijidi:

—¿Jómase'e y'it je mTee'?

Jetse'e je Jesús y'atsoovjidi:

—Ka'a xa áts miitse'e x'íxada, ni ka'ava tse'e áts je nTee' x'íxada. Pan kux'íxada xa átsa'e, m'íxaiduvaps miitse'e je xyup áts je nTee'.

²⁰ Ku ve'e ve'em vyaajñ, jep tse'e maja tsaptujkp yak'ixpuk vye'na, jep joma ve'e y'ijtp je yax apajkinda; ax ni pana tse'e kyamajtsji kux ka'anume'e tyukka-da'akyju vye'na.

“Ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma átsa'e nnujkk”

²¹ Van'it tse'e je Jesús dunujminuva je jáyuda:

—Najkxup xa átsa'e, x'íxtadapts áts miitse'e, jep tse'e mtokin jaatp m'oo'ktat; ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma átsa'e nnujkk.

²² Van'it tse'e je israeejlit jayu vyaandi:

—¿Tis, naajk'oo'kuvaajnjup ya'a vine'e ku ve'e vya'añ jets ka'a ve'e x'o'yixumjada jetse'e nja'mdat joma ya'a ve'e ñajkxut?

²³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Yájit xa miitse'eda, ax kajxmitts atse'e; naxviijnitts miitse'eda, ax ka naxviijnitaats atse'e. ²⁴ Vaants atse'e jets jepe'e tokin jaatp m'oo'ktat, kux pan ka'a xa ats miitse'e xjaanchjávada, ats, juu' ve'e je jayu je tyokin dutuknyvaatsp, jep tse'e tokin jaatp m'oo'ktat.

²⁵ Van'it tse'e du'amotutúvidinuva:

—¿Pants mitse'e?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Van'ítani atse'e n'avana ku atse'e nyak'ixpajk'uk-vaajñ. ²⁶ Jep xa ve'e may viijn joma kajx ats miitse'e nvaajnjadat jetse'e ntókipayoydat. Je'e pan atse'e xkejxp, tyúvamts je'e ve'e juu' dukats. Ax juu'ts atse'e nkajtsp yaja naxviijn, je'ets je'e ve'e juu' ve'e kyojts jets atse'e n'amotunajxy.

²⁷ Ka'a tse'e je jayu dvinmótudi jets je Dios Tee' je'e ve'e tyiip, ²⁸ je'e kajx tse'e je jayu dnuujjimi:

—Ku xa ats miitse'e xyakkajxmpojtuktat, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, van'it tse'e xnujávadat jets je'e atse'e juu'am atse'e, jets ka'a atse'e juu' ntun nkats ya n'avintsó vinma'yun kajx, je'ejjiji atse'e nkajtsp juu' atse'e je nTee' xtuk'ix, ²⁹ je'e atse'e xkejxp. Ats maat je'e ve'e y'it, ni vin'ita xa atse'e xkamasá'ak, kux je'e atse'e ntuump xa'ma juu' je'e ve'e y'oyja'vip.

³⁰ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, numay tse'e je jayu jyaanchja'viji.

Je Nte'yam je y'ónukta jets je ko'oyjáyuvap je y'ónukta

³¹ Van'it tse'e je Jesús dnuujjimi je israeejlit jayu juu' ve'e jaanchja'vijidu:

—Miits xa ve'e ats je n'ixpajkpada pan mjaa'k-panajkxtupe'e juu' atse'e nkajtsp, ³² mnujávadapts miits je'e ve'e je tyuv je'e, jets je tyuv je'e, je'e tse'e myak'ítjadap naspaka.

³³ Van'it tse'e y'atsoojvjidi je cho'oxpajkpada:

—Je Abraham xa aatse'e je chaan je kyooj, ni vin'ita xa aatse'e pan xkayakktujkja, ¿vintsóse'e mva'añ jets naspaka aatse'e n'ítut?

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pane'e tokintoomp, jem tse'e je tokin kya'm y'it. ³⁵ Ax je toompa, ka'ats je'e ve'e je kutojkun dujayep jetse'e tyánut jem je kutajk tyak'am, je kutajk je y'ónuke'e je kutojkun dujayejpp jetse'e xa'ma kajx jem tyaannit. ³⁶ Pan ats xa miitse'e nyak'ijttup naspaka, ats, je Nte'yam je y'Onuk, ka'ats miitse'e je tokin m'ukka'mijidini. ³⁷ Nnuja'vip xa atse'e jets je Abraham je chaan je kyooj miitse'eda; ax xyak'oo'kuvaandupts ats miitse'e je'e kajx ku ve'e xkakuva'kta juu' atse'e nkajtsp. ³⁸ Je'e xa atse'e nkajtsp juu' atse'e n'ix ku atse'e je nTee' maat nve'na; ax je'ets miitse'e mtoondup juu' jatye'e je mtee'da mtukna'muxjidu.

³⁹ Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je Abraham xa aatse'e je chaan je kyooj.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pan je Abraham je chaan je kyooj xa miitse'e kum'itta, je'e tse'e je xyup mtoondup juu' je'e ve'e tyoon. ⁴⁰ Njavaajnjidupts ats miitse'e je tyuv je'e juu' atse'e n'amotunajx juu' ve'e je Nte'yam kyojts, ax xyak'oo'kuvaandupts ats miitse'eda. ¿Ni vin'ita tse'e je Abraham ve'em juu' dukatuujn! ⁴¹ Nay je'ejjyamts miitse'e mtoondup juu' ve'e je mtee'da tyuump.

Van'it tse'e dnuujjimi:

—Ka naaydum ónykap xa aats, to'kji ve'e aats je nTee', je Nte'yamts je'e ve'e.

⁴² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pan je Nte'yam xa ve'e kuxTee'ada, kuxtsóktats ats miitse'e, kux jem atse'e ntsaa'n jets atse'e yaja n'it. Ka ya n'avintsó vinma'yun kajxapts atse'e nmiijn, je Nte'yam atse'e xkejx. ⁴³ ¿Tyajx tse'e xkavinmótuda juu' atse'e nkajtsp? Je'e kajx xa ve'e kux ka'a atse'e x'amotunaxuva'anda. ⁴⁴ Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dnuv-intsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je'ets miitse'e mtee'idup, je'ets miitse'e mtoondup juu' je'e ve'e chajkp. Yajayu'oo'kpa xa je'e ve'e myin vyimpet van'ítani ku ve'e je jayu jyeji'ukvaajñ jets uxym paat, ni vin'ítats je'e ve'e juu' tyuva dukakats. Ku ve'e tyaaya, jye'emts je'e ve'e kyajtsp, kux taayip je'e ve'e, je'e tse'e duyakjéjip nujom juu' jatye'e taay. ⁴⁵ Ax je'ets atse'e nkajtsp je tyuv je'e, ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada. ⁴⁶ ¿Pants miits n'ite'e duyaknyke'xnatákap jets tokin maat atse'e? Pan tyúvats atse'e juu' nkats, ¿tyajxts atse'e xkajaanchjávada? ⁴⁷ Pan pan xa ve'e je Nte'yam je jyayu, je Nte'yam je kyats je y'ayookts je'e ve'e y'amotunajxyp, je'e kajxts ats miitse'e xkah'amotunaxuva'anda kux ka je Nte'yamap miitse'e je jyayuda.

Jéjanam je Cristo vye'na ka'ana ve'e je Abraham

⁴⁸ Van'it tse'e je myu'israeejlit jayu ña'muxjidi:

—Ve'emam xa je'e ve'e ax jo'n aatse'e nva'añ jets samaariat jayu mitse'e jets jeme'e mja'vin kajxm je ko'oyjáyuvap.

⁴⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e ti ko'oyjáyuvap yam ats nja'vin kajxm, nvintsá'kip xa ats je'e ve'e je nTee', ax ka'ats ats miitse'e xvintsá'agada. ⁵⁰ Ka je'ep atse'e n'ixtip vintsó atse'e je jayu xyakmájat, jeme'e to'k pane'e du'ixtip vintsó atse'e xyakmájat, ax je'e tse'e tokimpayoy'yp. ⁵¹ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan xa ve'e dukutyoomp juu' atse'e nkajtsp, ni je vin'ítats je'e ve'e kya'oo'kut.

⁵² Van'it tse'e je israeejlit jayu y'atsoojvjidi:

—Uxyamts aatse'e va'aits nmujava jets jeme'e je ko'oyjáyuvap mja'vin kajxm. eo'k xa ve'e je Abraham jets nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, ax jiduyumts mitse'e mva'añ: "Pan pan xa ve'e dukutyoomp juu' atse'e nkajtsp, ni je vin'ítats je'e ve'e kya'oo'kut." ⁵³ ¿Mjaa'knymájjip mits vine'e nuyojk jets ka'a ve'e je nujupit jáyuvamda Abraham? eo'knu xa je'e ve'e; oo'ktinuvats je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ¿Pants mitse'e mnatyijji?

⁵⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Pan namyájijup xa atse'e viinm, ka'a tse'e ats je nmajin tyun; je'e pan atse'e xyakmájip, ats je nTee'ts je'e ve'e, nay je'e jyam tse'e juu' miitse'e mtijitup jets mNte'yamidupe'e. ⁵⁵ Ka'ats miits je'e ve'e x'ixada, n'ix-ats ats je'e ve'e. Pan kunva'añ xa atse'e jets ka'a ats je'e ve'e n'ixa, taayipts atse'e, ve'em ax jo'n miitsta. N'ixamts ats je'e ve'e jets nkutyuumpts atse'e je'e je y'ayook. ⁵⁶ Je Abraham, je mjupit jáyuda, xoojntkts je'e ve'e ku ve'e dunuja'vi jets mínup atse'e, ax xoojntkts je'e ve'e ooy ku ve'e du'ix jets atse'e nmiijn.

⁵⁷ Van'it tse'e je israeejlit jayu dunuujmidi je Jesús:

—Ka'anum xa mitse'e mvujxtkupxukmajkjoojnta, ¿m'ixts mits je'e ve'e je Abraham?

⁵⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka'ana ve'e je Abraham vye'na, ijtampms atse'e.

⁵⁹ Van'it tse'e je tsaaj dvijsukti jetse'e du'ukka't-s'oo'kuvaandi; ax ka'a tse'e je Jesús ñaajkke'xji, jeja tse'e je'e y'akujkta ñajxy jetse'e pyítsum jep mája tsap-tujkp.

Ku je Jesús duyakvin'ixpajkni to'k je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x

9 Najxp tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e du'ix to'k je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x. ² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk y'amotutúvjidi:

—Yak'ixpajkpa, ¿pan je tyokin kajx tse'e ya yaa'tyajk viints kye'x, je y'avintsó tokin kajx vine'e, ukpu je tyee' je tyaak je tyokin kajx vine'e?

³ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka je y'avintsó tokin kajxap xa ve'e jets ka je tyee' je tyaak je tyokin kajxap tse'e jetse'e viints kye'x, je'e kajx ya'a ve'e ve'em jetse'e ñuke'xnatákat juu' ve'e je Nte'yam tyuump. ⁴ Namvaat xa ve'e ya it xyujyuna, tun vinkopkts je'e ve'e jets atse'e ntónut je'e je tyoonk pan atse'e xkejxp; je'ynupe'e je akoo'ts it ku ve'e ni pana kyoo'k'o'yixjinit jetse'e tyónut. ⁵ Namvaat atse'e n'it yaja naxviijn, ve'emts atse'e ax jo'n to'k je kujajpa je kutá'kxpa.

⁶ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Jesús chuj jeja naxkujx jetse'e yuu'nam je pi'k mo'ots dupuujm maat je chuj. Van'it tse'e je viints jayu je vyiijn dutukjaa'xy, ⁷ jetse'e dunuujmi:

—Najkxu mnavyimpojjini joma ve'e je naaj naa'páts juu' ve'e Siloé duxaaj. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Siloé, Yakkatsuyoyva.)

Ojts tse'e je viints jayu ñavyimpojjini, van'it tse'e vyin'ixpajkni jetse'e vyimpjij. ⁸ Pan pan jaty tse'e myujantam myutaktam jets je'eda juu' ve'e íxaijidu viints, je'e tse'e vaandu:

—¿Ka je'ep ya'a vine'e juu' ve'e tsuunip je meen du'amótup y'ijt?

⁹ Jem tse'e juu' ve'e vaanduva:

—Je'e xa ya'a ve'e.

Nay jempa tse'e juu' ve'e vaanduva:

—Ve'em xa ya'a ve'e kye'ex jets je'e ya'a ve'e, ax ka je'epts ya'a ve'e.

Ax viinm tse'e je yaa'tyajk vyaajñ:

—Átsam xa je'e.

¹⁰ Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Vintsos'e tumvin'ixpajkni?

¹¹ Van'it tse'e je yaa'tyajk y'atsaajv:

—Je jayu juu' ve'e Jesús duxaaj, je'e tse'e yuu'nam je pi'k mo'ots dupaam jetse'e ats ya nviijn dutukjaa'xy, van'itts atse'e xnuujmi: “Najkxu mnavyimpojjini joma ve'e je naaj naa'páts juu' ve'e Siloé duxaaj.” Najkxts atse'e; ax kuts atse'e nnavyimpojjini, vin'ixpajknuts atse'e.

¹² Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Jómase'e y'it je jayu?

Van'it tse'e ña'muxjidi:

—Ka'a xa atse'e nnujjava.

Ku je fariseotajk duyakmaajntykti je jayu juu' ve'e viints ke'x

¹³ Van'it tse'e duyaknajkxti jeja je fariseotajk vyinkujkta je jayu juu' ve'e viints ke'x, ¹⁴ poo'kxtkun xaajts je'e ve'e vye'na ku ve'e je Jesús je mo'ots dupuujm jetse'e duyakvin'ixpajkni je viints jayu. ¹⁵ Van'it tse'e je fariseotajk du'amotutúvidinuva je yaa'tyajk pan vintsó je'e ve'e vyin'ixpajkni. Van'it tse'e y'atsaajv:

—Je mo'ots xa atse'e ya nviijn tyukjaa'x jets atse'e ojts nnavyimpojjini, ax íxnupts atse'e uxym.

¹⁶ Jem tse'e je fariseotajk juu' ve'e vaandu:

—Je jayu juu' ya'a ve'e dytoon, ka je Nte'yamap xa je'e ve'e je jyayu kux ka'a ve'e du'amaa'ya je poo'kxtkun xaaj.

Jetse'e viijnk vyaanduva:

—Ka'a je'e ve'e tyokinaxjáyuva. Pan tókinax jayu xa ve'e kuy'it, ka'ats je'e ve'e kuy'o'yixju jetse'e je mújit nuja'vin dutónut.

Ax ve'em tse'e kijpx je vinma'yun dukajajeypti.

¹⁷ Van'it tse'e du'amotutúvikojtinuva je'e juu' ve'e viints ke'x:

—¿Vintsos mitse'e mnunvaampa je jayu kajx juu' ve'e tumyakvin'ixpajkni?

Jets je'e ve'e vyaajñ:

—To'k xa je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa.

¹⁸ Ax ka'a tse'e je israeejlit jayu dujaanchja'vidi jets viints je'e ve'e y'ijt, van'itnume'e dujaanchja'vidi ku ve'e dyvatsoovdi je tyee' je tyaak ¹⁹ jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Ya'a ve'e je m'ónuk juu' ve'e mtijitup jets viints kye'x? ¿Vintsos ya'a ve'e uxym y'ixni?

²⁰ Van'it tse'e je tyee' je tyaak y'atsoojvjidi:

—Nnuja'vinup xa aatse'e jets je n'ónuk aats ya'a ve'e, nay ve'empa jets viintsam ya'a ve'e kye'x; ²¹ ax ka'ats aatse'e nnujjava pan vintsó ya'a ve'e uxym y'ixni, ni ka'ats aatse'e nnuja'viva pan pan je'e ve'e je jayu juu' ve'e tuyakvin'ixpajkni. Amotutúvada viinm, májani xa ya'a, viinm tse'e mtuknujávajadat.

²² Je tsá'aga kajx tse'e ve'em je tyee' je tyaak vyaandi kux ñuja'vidupe'e jets nay'akojtsijidu ve'e je israeejlit jayu jets ka'a ve'e du'ukkuvajktin jep tsaptujkp opyana pan pane'e dukuvajktup jets je Jesuuse'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit,

²³ Je'e kajx tse'e je tyee' je tyaak jidu'um vyaandi:
"Amotutúvada viinm, májani xa ya'a."

²⁴ Ux'ook tse'e je israeejit jayu duvatsoovdinuva je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x, jetse'e dunuujmidi:

—Yakmaja yakjaancha je Nte'yam, ka'a tse'e mtaayat, nnuja'vinup xa aatse'e jets tókinax jayu je'e ve'e.

²⁵ Van'it tse'e du'atsaajv:

—Ka'a xa atse'e nnujava pan tókinax jayu je'e ve'e uk pan ka'a, je'ejyji xa atse'e nnuja'vip jets viints atse'e tun'it, ax íxnupts atse'e uxyam.

²⁶ Jetse'e du'amotutúvidinuva:

—¿Vintsos'e tumyakvin'ixpukju?

²⁷ Jetse'e y'atsoovnuva:

—Ta xa atse'e njah'avana, ka'ats atse'e xjaanchjávada. ¿Tyajx tse'e xtsokta jets atse'e n'ava'ninuvat?

¿Mpanajkxuvaanduvap miits je'e vine'e?

²⁸ Van'it tse'e dumukojts'anajxti jetse'e dunuujmidi:

—Je jayu xa mitse'e mpanujkxp, ax je Moisés jye'ets aatse'e mpanujkxp. ²⁹ Nnuja'vinup xa aatse'e jets mukojtsju ve'e je Moisés je Nte'yam; ax je jayu, ni je'ets aatse'e nkanujava pan jómit jayu je'e ve'e.

³⁰ Van'it tse'e je yaa'tyajk y'atsoovjidi:

—Atuva xa je'e ve'e. Ka'a xa miitse'e xnujávada pan jómit jayu je'e ve'e, jets ats je'e ve'e tuxyakvin'ixpajkni.

³¹ Nnuja'vimdinup xa uu'me'e jets ka'a ve'e je Nte'yam du'amotunaxy je tókinax jayu, je'e ve'e y'amotunajxyp pan pan jatye'e vinja'vijup vintsá'kijup jetse'e dutún juu' ve'e chajkp. ³² Ni vin'ítana xa ve'e kyayakmótu jets jeja ve'e je jayu juu' ve'e duyakvin'ixpajknup pane'e viints ke'x. ³³ Pan ka je Nte'yam kajxap xa ve'e kumyijjn je jayu, ni tíats je'e ve'e kúkyá'ó'yixju jetse'e dutónut.

³⁴ Van'it tse'e dunuujmidi:

—Mits, juu' ve'e ooy je tókin maat ku ve'e mke'x, ¿mitsts aatse'e juu' xtuk'ixuvaamp?

Ve'em tse'e dukoo'kkuvajktini jep tsaptujkp.

Je'eda pan pan jatye'e viints jem jya'vin kajxmda

³⁵ Ku ve'e je Jesús je kats dumótu jets ka'a ve'e y'ukyakkuvajkni jep tsaptujkp je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x, van'it tse'e ojts dupaa'ty jetse'e dunuujmi:

—¿Mjaanchja'vip mitse'e je jayu juu' ve'e Nupaam-duka Ijtp?

³⁶ Jetse'e je yaa'tyajk y'atsoovjidi:

—Vaajnjk ats to'k aaj pan pan je'e ve'e jets atse'e njaanchjávát.

³⁷ Jetse'e je Jesús y'atsoovjidi:

—Ta mits je'e ve'e x'ix, je'e xa atse'e juu' ve'e uxyam mmaatnakyojtsjup.

³⁸ Van'it tse'e je yaa'tyajk je Jesús duvinja'vi duintsa'ki. Jidu'um tse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, njaanchja'vip xa ats mitse'e.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Je'e xa atse'e nnumiin yaja naxvijjn jets atse'e je jayu je tyókin nyaknuké'xnatákat, ve'em tse'e je jayu juu' ve'e dukuvajktup jets ijtp'e'e je kyo'oy je'e jem jya'vin kajxmda, je'e tse'e dumasooktinup je kyo'oy joojntykinda jetse'e y'ijttinit oy joot je Nte'yam maat, ve'em tse'e y'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e íxtup. Ax je

jayu juu' ve'e dukuvajktup jets ijtp'e'e je kyo'oy je'e jem jya'vin kajxmda, nuyojk makx tse'e je vyinma'yun vyimpijttinit jetse'e dukuváktat jets ijtp'e'e je kyo'oy je'e jem jya'vin kajxmda, ve'em tse'e y'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e viints.

⁴⁰ Jem tse'e je fariseotajk juu' ve'e myaatta vye'na jetse'e du'amotunajxti, van'it tse'e du'amotutúvidi je Jesús:

—¿Tis, viintspa aats vine'e?

⁴¹ Jetse'e je Jesús y'atsoovjidi:

—Jem xa miitse'e mviintsada mja'vin kajxmda kux ka'a ve'e xkuvakta jets ijtp'e'e je kyo'oy je'e jem mja'vin kajxmda. Pan ka'ats miitse'e kuxnujávada jets ve'em miitse'eda, ka'a tse'e kum'itta jep tókin jaatp. Je'e kajx ku ve'e xkuvakta jets ijtp'e'e je kyo'oy je'e jem mja'vin kajxmda, jep tse'e tókin jaatp m'itta.

Je naa'tók tukmu'a'ixmojkin

10 Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan xa ve'e katajkip joma ve'e je naa'tók aka'a jetse'e tyaka viijnk tsov, je mee'tspa je katyee'yvats je'e ve'e. ² Ax pan pan tse'e tajkip joma ve'e je naa'tók aka'a, je carnero vinténivats je'e ve'e. ³ Je jayu juu' ve'e du'ix'ijtp je naa'tók aka'a, je'e tse'e yak'avaatsuxjup jetse'e tyákat. Ax yukmótukajptup tse'e je carnero je vyinténivada, je xyaajamts je'e ve'e tyukmukajtsp je kyarneeroda jetse'e pyítsumda jep naa'tók jaatp. ⁴ Vyintoo'vajkipts je'e ve'e je kyarneeroda ku ve'e duyakpítsum, jetse'e je kyarneero pyanajkjada kux yukmótukajptupe'e je vyinténivada. ⁵ Ka'a tse'e dupanajkxta pane'e kya'ixada, ñojk'óye'e dukuke'ekta, kux yukmótukajptupe'e jets viijnk jayu je'e ve'e.

⁶ Jidu'um tse'e je Jesús tyukmu'a'ixmojkijidi; ax ka'a tse'e duvinmótudi ti ve'e tyijp.

Ve'em xa ve'e je Jesús ax jo'n to'k je oy carnero vinténiva

⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidinuva:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, ve'em xa atse'e ax jo'n je naa'tók aka'a joma ve'e tyaka je carneeroda. ⁸ Anañujoma tse'e pan pan jatye'e miindu too'vajkp jets ka'a ve'e ats, je mee'tspa jo'nts je'e ve'e y'ijtti, ax ka'a tse'e myajapaajmjidi ats je njáyuda. ⁹ Ve'em xa atse'e ax jo'n je naa'tók aka'a. Pan pan tse'e tajkip joma ve'e ats, tsá'ak tse'e y'ítut, ve'em tse'e y'ítut ax jo'n je carnero juu' ve'e písump tajkip joma ve'e je naa'tók jetse'e je jy'u'kx dupaa'ty.

¹⁰ Je'ejyji xa ve'e je mee'tspa ñumiimp jetse'e myee'tsut, yak'oo'kut, jetse'e yakvintókiyut; ax je'ets atse'e nnumiimp jetse'e je jayu dujayejptinit je joojntykin, pu'uk avaada ve'e dujayejptinit. ¹¹ Ve'em xa atse'e ax jo'n je oy carnero vinténiva. Je oy carnero vinténiva, kyu'oo'kaps je'e ve'e je kyarneeroda. ¹² Ax pan pan tse'e mutoomp je meen kajx, je'e juu' ve'e dukaje'eip je carneeroda, myasooknupts je'e ve'e je carneeroda jetse'e kye'ek ku ve'e du'ix jets jeme'e myets je lobo.

Van'it tse'e je lobo je carnero dumach. Juu' tse'e kya-majchp, je'e tse'e yak'anomva'kxyp. ¹³ Je'e kajx xa ve'e je jayu kye'ek kux je meenji je'e ve'e ñutuump, ka'ats je'e ve'e dytoonka je carneeroda.

¹⁴ Ve'em xa atse'e ax jo'n je oy carnero vinténiva juu' ve'e du'ixa je kyarneeroda jetse'e je kyarneero y'ixaijiduva. Ve'em ax jo'n atse'e je nTee' x'ixa, jets ats je'e ve'e n'ixaiva, nay vanxúpjamts atse'e je njayu n'ixada, jets ats je'e ve'e x'ixaiduva. Ve'em ax jo'n to'k je oy carnero vinténiva duku'oo'ka je kyarneeroda, ve'emts atse'e nku'oo'kat ats je njáyuda. ¹⁶ Njayejpp xa atse'e je viijnk jáyuda juu' ve'e yaja ka'ijttupna. Tun vinkopkts je'e ve'e jets ats je'e ve'e nyakmiinduvat, xkats'amotunajxtuvapts ats je'e ve'e, ve'emts atse'e n'ijtnit je'e maat ax jo'n je vinténiva juu' ve'e to'k muk ijtp maat je kyarneeroda.

¹⁷ Xtsojkpts atse'e je nTee' kux nmasaakp atse'e je njoojntykin, ve'emts atse'e ntun jets atse'e njoojntyk-pajknvat. ¹⁸ Ni pana xa atse'e je njoojntykin xkapajk-jat pan joojntykavaamp atse'e, átsamts je'e ve'e nmaso'okup. Njayejpp xa atse'e je kutojkun jets atse'e nmaso'okut, jets njayejppapts atse'e je kutojkun jets atse'e njoojntyk-pajknvat. Je nTee' atse'e xmooy ya pava'nun.

¹⁹ Ku ve'e je israeejlit jayu du'amotunajxti juu' ve'e kyojts, ka'a tse'e kijpx je vinma'yun dujayejpti. ²⁰ Nūmay tse'e vyaandi:

—¿Tyajxse'e x'amotunaxta? Je ko'oyjáyuvap xa ve'e jem jya'vin kajxm jetse'e tyyvinma'yuntókini.

²¹ Jem tse'e juu' ve'e vaanduva:

—Ni pana xa ve'e ve'em kyakats juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. ¿e'yixjup n'ite'e je ko'oyjáyuvap jetse'e duyakvin'ixpákut je viints jayu?

Ku je israeejlit jayu je Jesús dukakuvajkti

²² Xox aats tse'e vye'na ku ve'e jem Jerusalén dunux-ajtónada je maja tsaptajk. ²³ Jep tse'e maja tsaptujkp je Jesús ñaxy tyaka vye'na joma ve'e je epusooktkun juu' ve'e Salomón duxaaj, ²⁴ van'it tse'e je israeejlit jayu ñaa'vittjidi jetse'e ña'muxjidi:

—¿Vin'it paatts aats mitse'e xyakmejtsvinmáyut? Pan mítsam xa ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, nukotsu tse'e oy.

²⁵ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Njavaajnjidu xa ats miitse'eda, ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada. Je'e juu' jaty atse'e ntuump ats je nTee' je kyutojkun kajx, va'ajtsts je'e ve'e ñuke'xnatáka jets pan atse'e. ²⁶ Ax ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada kux ka'a ats miitse'e njáyuvada, ve'em ax jo'n atse'e tunva'añ, ²⁷ ka'a ve'e ve'em m'litta ax jo'n je carneeroda juu' ve'e duyukmotukajtpup je vyinténivada. N'ixats atse'e je njáyuda; xpamiindupts ats je'e ve'eda.

²⁸ Nmooydupts atse'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ni je vin'ita tse'e kyavintókidat, ni pánats ats je'e ve'e xkapajk-jat. ²⁹ Ats je nTee', juu' ve'e dunumajikajxp, je'ets ats je'e ve'e xmooy, ax ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e pyajkuxjut. ³⁰ Ats jets ats je nTee', to'kjits aatse'e.

³¹ Van'it tse'e je israeejlit jayu je tsaaj duvjitsuktinuva jetse'e du'ukka'ts'oo'kuvaandi. ³² Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—May viijnani xa atse'e ntun juu' ve'e oy ats je nTee' je kyutojkun kajx, ¿ax juu' ya oy to'nun kajxts atse'e xtsaka'atsuva'anda?

³³ Jetse'e je israeejlit jayu y'atsoojvjidi:

—Kuxe'e je Nte'yam tuxvinkojtspét, je'e kajx xa aats mitse'e ntsaka'atsuva'añ, ka je'e kajxap ku ve'e juu' oy tuxtún. Jayu xa mits, Nte'yam tse'e mnatyijju.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je Kunuu'kx Jatyán xa ve'e vaamp jets jidu'ume'e je Nte'yam vyaajñ: “Nte'yamda xa miitse'eda.” ³⁵ Nnu-ja'vimdinup xa uu'me'e jets je'e juu' ve'e javyet jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ka'ats je'e ve'e nvaat kyatónjut, jajytónjup je'e ve'e. Vaan tse'e je Nte'yam jets nte'yamda je'e ve'e je jayu pan pan jatye'e yakmooydu je Nte'yam je kyats je y'ayook. ³⁶ Ax je Nte'yamts atse'e apuk xpaam jets atse'e ntónut juu' je'e ve'e chajkp, je'ets atse'e xkejx yaja naxviijn. ¿Vintsots miitse'e mva'anda jets atse'e nvinkojtspét je Nte'yam je'e kajx ku atse'e tunva'añ jets je Nte'yam je y'Onuk atse'e? ³⁷ Pan ka'a xa atse'e ntun juu' ve'e ats je nTee' tyuump, ka'ats atse'e xjaanchjávadat; ³⁸ ax pan ntu-umpts atse'e, oyam atse'e xkajaanchjávada, jaanchjávadats je'e juu' atse'e ntuump, ve'em tse'e oy xnujávadat jets yam je'e ve'e ats nja'vin kajxm ats je nTee', jets jem atse'e je'e jya'vin kajxmpa.

³⁹ Jado'k naxts je'e ve'e du'ukmatsuvaandinuva, ax va'któki tse'e.

⁴⁰ Van'it tse'e je Jesús vyimpijtnuva jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am. Jem tse'e tyaañ joma ve'e je Juan yaknapet y'ijt too'vajkp. ⁴¹ Nūmay tse'e je jayu ñunajkjidi jetse'e vyaandi:

—Ka'a xa ve'e je Juan je maja nuja'vin dytuujn, ax nujom tse'e juu' ve'e kyojts ya jayu kajx, tyúvamts je'e ve'e.

⁴² Jem tse'e nūmay je jayu dujaanchja'vidi je Jesús.

Ku je Lázaro y'oo'kni

11 Pajkjup tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Lázaro duxaaj, jem Betania je'e ve'e kyukajpuna, jem judéait y'it jootm, je y'uts María jets je y'uts Marta je kyajpunda. ² Je Mariats je'e ve'e juu' ve'e ux'ook dupaajmji je Maja Vintsán jem tyékum je pa'ajk xoo'kpa naaj jetse'e je vyaajy dutukpa't; je Lázaro, je'ets je'e ve'e y'ajchip. ³ Ax pajkjup tse'e vye'na je Lázaro, je'e kajx tse'e numejtsk je y'uts dukatsunukejxti je Jesús jidu'um:

—Maja Vintsán, pajkjup xa je'e ve'e juu' mitse'e ooy mtuntsajkp.

⁴ Ku ve'e je Jesús du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Ka yak'oo'kpa pa'amap xa je'e ve'e tummyachju, je'e kajx xa ve'e ve'em jyaty jetse'e je Nte'yam je myajin je jyaanchin ñuke'xnatákat jetse'e je pa'am kajx ñuke'xnatájkivat ats je nmajin, ats, je Nte'yam je y'Onuk.

⁵ Ax je Jesús, ooy tse'e dutuntsokta y'ijt je Marta maat je y'uts jets je Lázaro. ⁶ Oyam tse'e je kats dumo-

tu jets pajkjupe'e je Lázaro, jaa'ktaan tse'e jamejtsxaaj joma ve'e vye'na. ⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmi:

—Ja'mdinuva jem Judea.

⁸ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—Yak'ixpajkpa, uxya námnum xa ve'e je jémit jayu m'ukka'ts'oo'kuvaajnidi, ¿ax mnajkxuvaannuvaps mitse'e jem?

⁹ Jitse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Tis, ka makmejtsk hoorape'e to'k xaaj dumáada? Pan nto'numdup xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp xujun, ka'a tse'e jye'phtëna kux yo'ype'e jeja ajajtk it jaat juu' ve'e yaja naxviijn; ¹⁰ ax pan ka'a tse'e nkuty-o'numda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e n'ij-tumda ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja akoo'ts it jaat, je'phtënip tse'e kux je ajajtk'e'e ka'ijtuxjup.

¹¹ Van'it tse'e jyaa'kvaajñ:

—Je Lázaro, juu' ve'e nmaatnayja'vimjudup, ta tse'e myanaxy, ax najkxuts ats duyakjotviju.

¹² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—Maja Vintsán, pan ta xa ve'e myanaxy, jotka-da'akup tse'e.

¹³ Ax je'ets je'e ve'e je Jesús tyijp jets távani ve'e je Lázaro y'aa'k; ax ve'em tse'e je y'ixpajkpatajk vyin-maaydi jets je'e je'e ve'e tyijp ku ve'e je jayu myanaxy.

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús va'ajts vya'nuxjidi:

—Ta xa je'e ve'e y'aa'k je Lázaro. ¹⁵ Xoojntkpts atse'e ku atse'e jem tunkave'na ku ve'e tuy'aa'k, kux ve'e-me'e nuyojk oy miits kajxta jitse'e ñuyókat je mjaanchja'vinda. Ax ja'muts du'ixumda.

¹⁶ Je Tomás juu' ve'e tyijup Xeen Onuk, jidu'um tse'e dunuujmi je myu'ixpajkpatajk:

—Ja'mda jitse'e ya Jesús nmaat'oo'kumdat.

Jé Jesús xa je'e ve'e pane'e je jayu dujoojntykinmooyp

¹⁷ Ku ve'e je Jesús jye'y, maktaxxaj itanits je'e ve'e je Lázaro ñaxtajkini vye'na. ¹⁸ Je Jerusalén tse'e myutámip je Betania, kojkm legua naxys je'e ve'e dumujékuma.

¹⁹ Ax numay tse'e je israeejlit jayu ojts duku'ixta je Marta jets je María, kojtsjot'amájjivats je'e ve'e ñajxkti ku ve'e je y'ajhta y'aa'k. ²⁰ Ku tse'e je Marta je kats dumotu jets je'ype'e je Jesús, van'it tse'e du'anajkxi; je María, jéjats je'e ve'e tyak'aaaj tyaaajñ. ²¹ Ku ve'e je Marta dumaaatnavyaatji je Jesús, van'it tse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, pan yaja xa mitse'e kumve'ni, ka'ats atse'e je n'ajch kuy'aa'k. ²² Ax nmuja'vinuaps atse'e jets pan ti ve'e m'amótup je Nte'yam, mmooyjyupts mits je'e ve'e.

²³ Jitse'e je Jesús ña'muxji:

—Joojntykpajknuvap je'e ve'e je m'ajch.

²⁴ Jitse'e je Marta y'atsaajv:

—Nnuja'vinup xa atse'e jets joojntykpajknuvap je'e ve'e ku ve'e je oo'kpatajk jyoojntykpajktinuvat, je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayoy'niit.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ats xa je'e ve'e pane'e je oo'kpatajk duyakjoojntykpajktup, nay atsts je'e ve'eva juu' ve'e je jayu dujoojn-

tykinmooyp. Pan pants atse'e xjaanchja'vip, jya'aa'kanamts je'e ve'e, joojntykpajknuvaps je'e ve'e jado'k nax. ²⁶ Nujom tse'e pan pan jatye'e joojntykidup jets atse'e xjaanchjávada, ni je vin'itats je'e ve'e ky-oo'k'oo'ktinit. ¿Mjaanchja'vipts mitse'e ve'em?

²⁷ Van'it tse'e je Marta y'atsaajv:

—Ve'em, Maja Vintsán, njaanchja'vip atse'e jets je Cristo mitse'e, je Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e vyinkoon jitse'e myiinnit yaja naxviijn.

²⁸ Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Marta ojts du-vav je y'uts María. Jidu'um tse'e ayu'uts dunuujmi:

—Ta xa ve'e myets je yak'ixpajkpa, uxem tse'e mnukéxaja.

²⁹ Koojyji tse'e du'amotunajxy, van'it tse'e je María tyeni jitse'e je Jesús dunuujkx. ³⁰ Jeena tse'e kajpun pa'ayi vye'na je Jesús, jem joma ve'e je Marta dumaaat-navyaatji. ³¹ Ku ve'e je israeejlit jayu juu' ve'e dukojt-sjot'amájjidup je María jem tyak'am, je'e tse'e du'ixtu je María tyeni jitse'e jatyji pyitsum, van'it tse'e du-panajxkti, ve'eme'e dunasja'vidi jets je Lázaro ve'e najkx dunuya'axy joma ve'e ñaxtajki.

³² Ku tse'e je María jye'y joma ve'e je Jesús, van'it tse'e divinkoxkteni, jitse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, pan yaja xa mitse'e kumve'ni, ka'ats atse'e je n'ajch kuy'aa'k.

³³ Ku tse'e je Jesús du'ix jets yaaxtupe'e je María jets je israeejlit jayu juu' ve'e myaatmejtstu, tsaachvin-maay tse'e jitse'e ñavyinma'yunmooyjji. ³⁴ Van'it tse'e du'amotutuv:

—¿Jómase'e tuxyaknaxtajkidini?

Jitse'e y'atsoojviji:

—Maja Vintsán, ja'mu jem jitse'e x'ixut.

³⁵ Yaax tse'e je Jesús. ³⁶ Van'it tse'e je israeejlit jayu vyaandi:

—Ixta vintso ve'e dutuntsak y'ijt.

³⁷ Jem tse'e juu' ve'e vaandu:

—Ya'a juu' ve'e je viints jayu duyakvin'ixpajknu, ¿ka'a tse'e kuy'o'yixji jitse'e je maa'yun kudutuujn jitse'e je Lázaro kuxya'aa'k?

Ku je Lázaro jyoojntykpajknuva

³⁸ Van'it tse'e je Jesús ñavyinma'yunmooyjjinuva jitse'e ñaajktámiji joma ve'e ñaxtajki je Lázaro. Aajntkts je'e ve'e y'ijt jitse'e to'k je maja tsaaj du'aku'uju. ³⁹ Jitse'e je Jesús vyaajñ:

—Yakke'ekta je tsaaj.

Van'it tse'e je Marta ña'muxji, je jama'aju je y'uts:

—Maja Vintsán, ita xa je'e ve'e xyoo'kpajkni!, kux maktaxxaj itani je'e ve'e y'aa'k.

⁴⁰ Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Ka ve'emap atse'e tunva'añ jets pan mjaanchja'vipe'e, m'ixuaps mitse'e je Nte'yam je myajin?

⁴¹ Van'it tse'e je tsaaj duyakkeekti. Van'it tse'e je Jesús jem tsajm tso pyat'ix jitse'e vyaajñ:

—Tata, nkukojtsjip ats mitse'e kux atse'e tuxkat-s'amotunaxy. ⁴² Nnuja'vip atse'e jets xa'ma ats mitse'e xkats'amotunaxy. Je'e kajxts atse'e nva'añ ya numay

jayu je y'o'yin kajxta juu' ve'e yájada, jětse'e du-
jaanchjávadat jets mits atse'e xkejxp.

⁴³ Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e mačk kyajts:
—¿Lázaro, pítsumni jep!

⁴⁴ Van'it tse'e pyítsumni je Lázaro juu' ve'e uk'oo'k;
vimpidutts je'e ve'e je kya'aj je tyek maat je vit jets je
vyiijn je y'aaj vituvinmats. Jětse'e je Jesús ña'muxjidi:
—Nukejva'atsta jětse'e xmaso'oktat jětse'e ñajkxnit.

**Ku je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti jětse'e je Jesús ku-
dumajtsi**

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Ya'a kajx tse'e numay je israeejlit jayu juu' ve'e je
María ojts dukojtsjot'amájada, je'e tse'e dujaanch-
ja'vidu je Jesús ku ve'e du'ixti juu' ve'e tyoon. ⁴⁶ Jem
tse'e viijnktava juu' ve'e ojts du'ixta je fariseotajk jět-
se'e dutukmumaajntykti juu' ve'e je Jesús tyoon.

⁴⁷ Van'it tse'e je fariseotajk ñay'amojkijidi maat je tee-
tajk je vyintsanda jets pan pan jatye'e dunumájiduvap
jep tsaptujkp, jětse'e vyaandi:

—¿Vintsos'e njátkimdat? Tyuump xa ve'e may je
mújit nuja'vin je jayu. ⁴⁸ Pan nyakajitjimdud xa ve'e,
anañujoma tse'e jyaanchjávajadat, van'it tse'e je ró-
mait yakkutojkpa myétstat jětse'e duyakkutókidat ya
nmaja tsaptajkamda jětse'e xpajkjimdini ya n'ítamda
ya nnaaxamda.

⁴⁹ Ax to'kts je'e ve'e juu' ve'e Caifás duxaaj, je'e juu'
ve'e je joojnt ve'nip tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je
tee'tajkta, je'e tse'e vaan:

—Ka'a xa miitse'e xtínujávada, ⁵⁰ ka'a tse'e xpayo'y-
duva jets uu'm je n'o'yinamda je'e ve'e ku ve'e to'kji je
jayu duku'oo'kat je njáyuvamda jets ka'a ve'e ku ve'e
kyutókiyut nujom je israeejlit jayu.

⁵¹ Ax ka je y'avintsó vinma'yunapts je'e ve'e ve'em
vyaajñ, je'e kajxe'e kuxe'e je joojnt vye'na tee' juu' ve'e
dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e kajx tse'e vyaajñ
kuxe'e je Nte'yam myoojji ve'em je vinma'yun, vaan
tse'e je jets kyu'oo'kape'e je Jesús je israeejlit jayu. ⁵² Ax
ka je'ejyap tse'e kyu'oo'kap, kyu'oo'kivap je'e ve'e pan
pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e duyak-
nay'amókatat nujom je Nte'yam je y'ónukta juu' ve'e
tsuunidup muxim muyam yaja naxviijn. ⁵³ Je xaajji tse'e
du'uknupaajmtkidi je israeejlit jayu juu' ve'e
dunumájidup jětse'e kuduyak'oo'kti je Jesús.

⁵⁴ Je'e kajx tse'e je Jesús kyoo'knaajkke'xjini joma
ve'e je israeejlit jayu, ñojk'óye'e cha'a'n jem judéait y'it
jootm jětse'e ñujkx jem kajpun kajxm juu' ve'e Efraín
duxaaaj, je vinva'ajts it mutam. Jem tse'e y'ijt je y'ixpajk-
patajk maatta.

⁵⁵ Tuntáminup tse'e vye'na ku ve'e je israeejlit jayu je
pascua xaaj dutóndat. Numay je jayu juu' ve'e tsoo'n-
du may viijn, jem tse'e Jerusalén vyimpejtta jětse'e ñaa-
jkva'atsjadat namka'anume'e je pascua xaaj dupaa'ty.

⁵⁶ Y'ixtidupts je'e ve'e je Jesús. Ku ve'e jep maja tsap-
tujkp vye'nada, jětse'e ñay'amotutúvijidi:

—¿Vintsos miitse'e mva'anda? Ka'a xa vine'e je Jesús
myínut xaajiva.

⁵⁷ Távani tse'e je fariseotajk jets je tee'tajk je vy-
intsanda dupava'anda jets pan pane'e dunuja'vip joma
ve'e y'it je Jesús, jětse'e du'avánadat, ve'em tse'e
kuy'o'yixjidi jětse'e kudumajtsi.

**To'k je ta'axtajk dupaajmji je pa'ajk xoo'kpa naaj je
Jesús**

(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

12 Jatojtuk xaaj tse'e kya'it vye'na jětse'e je pascua
xaaj dupaa'tut, van'it tse'e je Jesús ñujkx jem Be-
tania, jem joma ve'e chuyuna je Lázaro juu' ve'e yakjoo-
jntykpajknuva. ² Jem tse'e je a'ox duyak'o'yidi je Jesús
kajx, je Marta tse'e patto'nip; je Lázaro jets je
javya'xktajk, jem tse'e dumaa'ta'óxidi je Jesús. ³ Van'it
tse'e je María duyaknujx kojkm litro jo'n je pa'ajk
xoo'kpa naaj jětse'e dupaajmji jem je Jesús tyékum.
Va'ajts tsóvaxts je'e ve'e je pa'ajk xoo'kpa naaj jets
tum je nardo aajy ojts pum. Van'it tse'e je vyaajy du-
tukpa't je Jesús je tyek. Nujom tse'e je tajk pya'ajkx-
oo'kpajkkujx. ⁴ Van'it tse'e je Judas Iscariote kyajts, je
Simón je myajntk, nuto'k je numakmejtsk ixpajkpada,
je'e juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm ju-
u' ve'e tso'oxpajkjudup. Jidu'um tse'e vyaajñ:

⁵ —¿Tyajx tse'e nujojx oy tukyayaktaa'k ya pa'ajk
xoo'kpa naaj ax jo'n je meen juu' ve'e to'k joojnt nu-
mutún jětse'e je ayooova jayu kuyakmooydi?

⁶ Ax ve'em tse'e je Judas ñatyijji jets je'e kajxe'e
ve'em vyaajñ kux je ayooova jayu ve'e tyukma'tp; ax
ka'a tse'e, ve'em tse'e vyaajñ kux mee'tspe'e, je'e tse'e
dukamip je apajkin joma ve'e je meen dujayepta, jepji
tse'e dupukan juu' ve'e jep pyaamdud. ⁷ Van'it tse'e je
Jesús ña'muxji:

—Maso'oku, kyoojnuk xa ya'a ve'e taav jětse'e tu-
du'apaamduduka ats je nnunaxtajkin. ⁸ M'ittap xa miit-
se'e xa'ma je ayooova jayu maatta; jets ats, ka'ats atse'e
n'ítut xa'ma miits maatta.

**Ku je tee'tajk du'ukkojtsmojkti jětse'e je Lázaro ku-
duyak'oo'kti**

⁹ Numay tse'e je israeejlit jayu dunuja'vidi jets jeme'e
Betania je Jesús; najkxtu tse'e jem, ka je Jesús kajxyap,
je'e kajxpa ve'e jětse'e je Lázaro du'ixtuvat, je'e juu'
ve'e je Jesús yakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k.

¹⁰ Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsán dukojtsmojkti jět-
se'e kuduyakjay'oo'kjuduva je Lázaro ¹¹ je'e kajx ku
ve'e numay je israeejlit jayu myasookjidini jětse'e je
Jesús dujaanchja'vidi.

Ku je Jesús tyajki jep Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

¹² Je ku'óxit tse'e je numay jayu juu' ve'e ojtstu jem
Jerusalén pascua xaajiva, je'e tse'e je kats dumótudu
jets je'yavaampe'e je Jesús jem jerusaleenit kyajpun
kajxm, ¹³ van'it tse'e dupapajkti je tuuxux aajy jětse'e
du'anajkxidi je Jesús, mačk tse'e jidu'um kyojtsi:

—¡Yakmaja yakjaancha xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit!
¡Yak'oñykojtsip xa ya'a ve'e ya Israeejlit Jayu Yakkutoj-
jka juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx!

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús duyakjay'ixtiji to'k je burro, jet-
se'e dütuktsuyuni, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán
vya'añ:

¹⁵ Kadi mtsa'agada, jerusaleenit jáyuda,
ixta jets jeme'e burro ni'kxm jye'ya je myakkutojka-
da.

¹⁶ Ka'a tse'e dvinmótudi je y'ixpajkpatajk juu' ve'e
toojnju kojtsju; távani ve'e je Nte'yam duyakmaja
duyakjaancha vye'na je Jesús, van'it tse'e dujaa'myejt-
sti jets ve'eme'e tyoojnji kyojtsji nujom juu' ve'e ijtp je
Jesús kajx jep Kunuu'kx Jatyán kujxp.

¹⁷ Je numay jayu juu' ve'e ijttu je Jesús maat van'it ku
ve'e duyaxpítsum je Lázaro joma ve'e y'uknaxtajki jet-
se'e duyakjoojntypajknuva ku ve'e y'uk'a'a'k, je'e tse'e
myaajntyktu juu' jatye'e y'ixtu. ¹⁸ Numay tse'e je jayu
du'anajkxidi je Jesús kux myótudu ve'e je maja nu-
ja'vin juu' ve'e tyoon maat je Lázaro. ¹⁹ Van'it tse'e je
fariseotajk ñavyaajnidi:

—Íxtats n'it jets ka'a ve'e y'oya juu' ve'e njatonu-
va'numdup, nujom xa ve'e je jayu tyumpanujkxju.

Ku je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, je'e tse'e du'ixtidu je Jesús

²⁰ Je'yduva tse'e xaajiva je jayu juu' ve'e ka je israeejl-
itap jem Jerusalén, je Nte'yamts je'e ve'e vyin-
javavaandup vyints'a'agavaandup. ²¹ Van'it tse'e je jayu
dvinikutámidi je Felipe, betsáidait jayu je'e ve'e, jem
galiléait y'it jootm, jetse'e dumunoo'kxtkti. Jidu'um
tse'e dunuyjmidi:

—Je Jesús xa aatse'e nja'ixuvaampy.

²² Van'it tse'e je Felipe ojts duvaajnja je Andrés, jet-
se'e nymejtsk ojts duvaajnada je Jesús. ²³ Van'it tse'e
je Jesús ña'muxjidi:

—Távani xa ve'e je tiempo jye'yni jets atse'e ntsaach-
paatnit jetse'e ats je nmajin ñuke'xnatákat, ats, je Jayu
Juu' ve'e Nupaamdüka Ijtp. ²⁴ Tyúvam xa ats miitse'e
nnaajmada, vaampam atse'e, pan ka'a xa ve'e to'k je
trigo taamt ñaxkada'aky jeja naxkujx, jetse'e myux, jet-
se'e vyintókini je pi'k trigo taamt juu' ve'e tuy'it, to'k je
trigo pajkjamts je'e ve'e y'ítut; ax pan vintókipts je'e
ve'e je'e kajx ku ve'e myux, ta'map tse'e ooy. ²⁵ Pan
pan xa ve'e nuyojk dutsojpk je ñaxviijnit joojntykin jets
ka'a ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, yakvin-
tókuyupts je'e ve'e; ax pan pan tse'e dumasooknup je
ñaxviijnit joojntykin kuxe'e dutsak nuyojk je joojntykin
juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jyajejpnupts je'e ve'e je joojn-
tykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁶ Pan pan tse'e dutsojpk
jets atse'e xmutónut xmupákyt, va'ants atse'e
xpaminu; pan jómats atse'e n'it, jéjats je'e ve'e y'ijtpat.
Pan pan xa atse'e xmutoomp xmupajkp, mo'ojupts
je'e ve'e je majin ats je nTee'.

Ku je Jesús du'ava'ni je y'oo'kun

²⁷ 'Ooy xa atse'e ntunnavyinma'yunma'aju. ¿Vintsos
atse'e kunva'añ? ¿Va'anup ats vine'e: "Tata, kadi xyak-
jaty jets atse'e xtukkada'akut ya tsaachpaatun"? Ka'a
xa atse'e ve'em nva'anut kux ya'aam atse'e nnumiimp.
²⁸ Tata, va'an tse'e dütunju jetse'e je jayu mvinjávajat
mvints'a'agajat.

Van'it tse'e to'k je ayook yakmótu juu' ve'e jem
tsapjootm tsoo'mp. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ta atse'e ntun juu' atse'e je jayu xtukvinja'vip
xtukvints'a'kip, njaa'któnupts atse'e juu' atse'e je jayu
xjaa'ktukvinjávap xjaa'ktukvints'a'agap.

²⁹ Je numay jayu juu' ve'e jem ijttu jetse'e du'amótu-
najxti, je'e tse'e vaandu jets je aflu ve'e yaax, jem tse'e
juu' ve'e vaanduva:

—To'k xa ve'e je ángeles tumyukatsju.

³⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka ats kajxap xa ve'e ya ayook tuyakmótu, miits
kajxta ya'a ve'e. ³¹ Uxyam tse'e yak'ixut pan tyajxe'e je
tsaachpaatun yakmooydinit je jayu juu' ve'e dukaku-
vajktup je Nte'yam, uxyamts atse'e mpavojpnit je
ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojkiip je jáyuda juu'
ve'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. ³² Ku atse'e
xyakkajxmpojtuktat, van'itts atse'e nujom je jayu
nvóvut jetse'e y'ijttinit joma ve'e ats.

³³ Je'e tse'e je jayu tyukvinmótu jets vintsos ve'e
y'oo'kut ku ve'e vee'n je it ñáxut. ³⁴ Ax van'it tse'e je
numay jayu y'atsoojvjidi:

—Ve'em xa aatse'e n'amótunajxy jep Kunuu'kx
Jatyán kujxp jets xa'ma kajxe'e je Cristo jyoojntykinit,
¿ax vintsots mitse'e mva'añ jets tun vinkopk je'e ve'e
jets mitse'e m'oo'kut ku ve'e je jayu myakkajxmpoj-
tuktup? Pan m'oo'kp xa mitse'e, ka mítsapts je'e ve'e je
Cristo. ¿Ti jayu ve'e mnatyijju juu' ve'e nupaamdüka
ijtp?

³⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je kujajpa je kutá'kxpa.
Jaa'k'ítup xa atse'e miits maatta javee'n. Yo'oyda nam-
vaate'e xmaadada je kujajpa je kutá'kxpa, ve'em tse'e
mkapaa'tjadat je akoo'ts it, kux pan pane'e yo'yp jeja
akoo'ts it jaat, ka'ats je'e ve'e dunuyjava pan joma tso
ve'e ñujkx. ³⁶ Jaanchjávada ats namvaat atse'e n'it mi-
its maatta, ve'em tse'e m'íttat ax jo'n je jayu juu' ve'e
jeja ajajtk it jaat yo'yp.

Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e cha'a'n, ka'ats je'e
ve'e ñaajknuke'xnatajkiji.

Je'e pan tyajx kajxe'e je israeejlit jayu je Jesús duka- jaanchja'vidi

³⁷ Jyatoon tse'e je Jesús may je mújit nuja'vin jeja je
jayu vyinkujkta, ax ka'a tse'e je jayu jyaanchja'vijidi.

³⁸ Van'it tse'e tyoojnji je ayook juu' ve'e jyaay je
Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías. Jidu'um tse'e
dujaajy:

Maja Vintsán, ¿pan tse'e dujaanchja'vip juu' aatse'e
n'ava'nip,

pane'e tuxyaknuke'xnatajkija je mkutojkun?
Jidu'um tse'e dujaajj.

³⁹ Ax ve'em tse'e kya'o'yixjidi jetse'e dujaanchjavadat
je Jesús kux jaayva ve'e je Isaías jidu'um:

⁴⁰ Je Nte'yam xa ve'e paajmjudu viints jets mak̄k je
kyuvajkta,

ve'em tse'e juu' duk'a'ixtat jetse'e juu' dukavinmótu-
dat,

ka'ats atse'e xnuminuva'andat jets atse'e nyakjotka-
da'aktat.

⁴¹ Je'e kajx tse'e ve'em dujaajj je Isaías kux y'ixe'e je
Jesús je myajin jetse'e je Jesús du'ava'ni.

⁴² Jyave'ema tse'e, numay tse'e je israeejlit jayu juu'
ve'e dunumájidup, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús;
ax ka'a tse'e je jayu dutuknuja'vidi kux cha'kidupe'e je
fariseotajk je'e kajx ku ve'e kyoo'kyakkuvajktinit jep
tsaptujkp; ⁴³ nuyojke'e dutsokta je majin juu' ve'e je
jayu moojyjudup jets ni ka'a ve'e je majin juu' ve'e je
Nte'yam yajkyp.

**Je Jesús je kyats je y'ayook kajxe'e je jayu yaktokimpay-
o'ynit**

⁴⁴ Van'it tse'e je Jesús mak̄k kyajts, jetse'e vyaajñ:

—Pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, ka átsjyapts je'e
ve'e xjaanchja'vip, jyaanchja'vivapts je'e ve'e áts je
nTee', juu' atse'e xkejxp. ⁴⁵ Pan pants atse'e x'ixp, y'ix-
papts je'e ve'e pan atse'e xkejxp. ⁴⁶ Ve'em ax jo'n je ku-
jajpa je kutá'kxpa, ve'emts atse'e nmiijn yaja naxviijn;
pan pants atse'e xjaanchja'vip, ka'a tse'e tyánut jeja
akoo'ts it jaat. ⁴⁷ Ax pan pan tse'e du'amotunajxp áts
je nkats je n'ayook jetse'e dukamajapum, ka áts
kajxapts je'e ve'e yakmoogynit je tsaachpaatun juu' ve'e
xa'ma kajx ijtnup, kux ka je'ep xa atse'e nnumiimp ya-
ja naxviijn jets atse'e je jayu nmoogynit je tsaachpaatun
juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, je'e ve'e jets atse'e je jayu
nmoogynit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁴⁸ Pan
pan xa atse'e xkakovajkp jetse'e dukakuvuk juu' atse'e
nkajtsp, jémanits je'e ve'e juu' kajx je'e ve'e yak-
moogynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup;
je'e juu' atse'e nkajtsp, je'e kajx tse'e ve'em jyajtnit je
xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit. ⁴⁹ Kux ka ya
n'avintsó vinma'yun kajxap xa atse'e juu' nkats, áts je
nTee', juu' atse'e xkejxp, je'ets atse'e xtukpavaan juu'
atse'e nkajtsp. ⁵⁰ Ax nmuja'vips atse'e jets juu' ve'e áts
je nTee' pyavaampy, yajkypts je'e ve'e je joojntykin juu'
ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax ve'em tse'e, pan juu'ts atse'e
nkajtsp, ve'emts áts je'e ve'e nkats ax jo'n atse'e je
nTee' xnuujmi.

Ku je Jesús dupakpuj je y'ixpajkpatajk

13 Jado'k xaajji tse'e kya'it jetse'e je pascua xaaj
dupaa'tut, je xaaj ku ve'e je israeejlit jayu du-
jaa'myétsta vintsó ve'e je Nte'yam ojs duyakpítsumni
je jyujpit jáyuda jem Egipto. Njuja'vi tse'e je Jesús jets
ta ve'e dupaatni pan vin'ite'e dumasooknit ya naxvi-
ijnit it jetse'e vyimpijtnuvat joma ve'e je Tyee'.

Chojkam je'e ve'e je jyayu juu' ve'e yaja naxviijn, ax
uxyam tse'e duyaknuke'xnataka jets ooye'e dutuntsak.

² Távani tse'e je Satanás duyakvinmamy'aty vye'na
je Judas Iscariote, je Simón je myajntk, jetse'e je Jesús
dupaamnit jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'ox-
pajkjjudup. Njuja'vi ve'e je Jesús jets jeme'e chaaj'n jo-
ma ve'e je Nte'yam jets najkxnuvape'e jem, jetse'e je
Tyee' myokyajxji je kutojkun. Ajxtktup tse'e vye'nada
a'óxiva, ⁴ van'it tse'e je Jesús tyeni, je vyitani'kx duyak-
keek, jetse'e ñatyuktiintsoojmji jado'k je vit. ⁵ Van'it
tse'e je tsoxk naaj du'ate'mi jem apajkin jootm jetse'e
dupakpoj'ukvaajñ je y'ixpajkpatajk, jetse'e duyaktaat-
sni je tyekta maat je vit juu' ve'e natyuktiintsoojmju.

⁶ Ku tse'e je Simón Pedro dutukje'y jetse'e du-
pakpójut, van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—Mits, Maja Vintsán, ¿mits atse'e xpakpojuvaamp?

⁷ Jetse'e je Jesús y'atsaajj:

—Ka'a ve'e xnujjava ti atse'e ntuump; ux'oooknum
tse'e xnujávát.

⁸ Ax jidu'um tse'e je Pedro ña'muxji:

—Ni je vin'ita xa áts mitse'e xkapakpójut.

Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan ka'a xa áts mitse'e mpakpuj, ka'a tse'e tii x'uk-
jajejpnit áts maat.

⁹ Jetse'e je Simón Pedro y'atsaajj:

—Pan ve'emame'e, Maja Vintsán, ka áts ya ntékjyap
tse'e mpójup, pojpa to'k aaj áts ya nka'aj jets áts ya
nkuvajk.

¹⁰ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan pan xa ve'e tsi'ivani, ka'a tse'e vyinkopka jet-
se'e jyaa'kva'atsut, je tyekji ve'e, kux va'ajtsani ve'e
nujom. Mva'ajtsani xa miitse'eda, óyame'e
kyah'anañujoma.

¹¹ Je'e kajx tse'e vyaajñ jets ka'a ve'e anañujoma
vya'ajtsada kux ñuja'vinup je'e ve'e jets pane'e
paajmjínup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'ox-
pajkjjudup.

¹² Ku ve'e dupakpojkaajxti, van'it tse'e je Jesús je vi-
tani'kx dupaamnuva, jetse'e y'ajxtknuva a'óxiva, jet-
se'e dunujmídi:

—¿Mvinmótudu tse'e taav juu' áts miitse'e tuntoojn-
jada? ¹³ Miits atse'e xtijtp Yak'ixpajkpa jets Maja
Vintsán, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e ve'em
xkótstat, kux je'em xa atse'e; ¹⁴ ax pan atsts miitse'e
tumpakpojta, áts, je mMaja Vintsanda jets je mYak'ix-
pajkpada, ve'em tse'e dutsojkpa jetse'e mnapyakpojju-
duvat to'k jado'k. ¹⁵ Ve'em áts miitse'e tuntoojnjada ax
jo'n je toompa dumutún je vyintsán; tonda tse'e ve'em
to'k jado'k. ¹⁶ Tyúvam xa áts miitse'e nnaajmada,
vaampam atse'e, jets ni pan toompa ve'e ve'em
dukanumaja ax jo'n je vyintsán, jets ni pan kukátsiva
ve'e ve'em dukanumaja ax jo'n je'e juu' ve'e kejxjup;
nay ve'empats miitse'eda, ka'a ve'e xnumájada ax jo'n
áts. ¹⁷ Pan mnuja'vidup xa ya'a ve'e jetse'e xkutyóndat,
xoon tse'e m'ijttinit.

¹⁸ 'Ka anañujómap áts miitse'e ntijta, nnuja'vinup xa
atse'e pan pan jaty atse'e nvinkoon, kux nupaam-
dukani je'e ve'e jetse'e tyónjut je Kunuu'kx Jatyán juu'

ve'e vaamp jets vintso atse'e njátut. Jidu'um tse'e vya'añ: "Je'e juu' atse'e nmaatkaayp nmaat'uukp, je'ets atse'e xnyva'kumpijtnup." Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁹ Too'vajkp xa atse'e n'ava'ni jets je'e atse'e, jets ku ve'e tyónjut, van'it tse'e xjaanchjávadat jets je'em atse'e juu' atse'e nkojts. ²⁰ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pane'e dukuvajkp je'e pan atse'e nkejxp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n atse'e kuxkuvujk; ax pan pants atse'e xkuvajkp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kudukuvujk pan atse'e xkejxp.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Júdase'e pámjup jem je jayu kya'm

juu' ve'e tso'oxpajkjúdup
(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹ Ku ve'e ve'em je Jesús vyaajñ, navyinma'yunmoojyju tse'e ooy jetse'e va'ajts juu' dukajts:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets nuto'ke'e miitsta, je'ets atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

²² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñavyin'ix'apítsumjidi to'k jado'k kux ka'a ve'e dunujávada pan pane'e yaktijp. ²³ To'k je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk, je ja tse'e je'e pya'ayi kyay. ²⁴ Van'it tse'e je Simón Pedro vya'muxji jetse'e je Jesús du'amotutúvat pan pane'e tyijp. ²⁵ Van'it tse'e ñamyaj'aa'kpejtji je ja je Jesús kyakaviijn, jetse'e du'amotutúvi:

—Maja Vintsán, zpants je'e ve'e?

²⁶ Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Va'an ats ya tsapkaaky duyakmuj; ax pan pants atse'e nmooy, je'ets je'e ve'e.

Ax ku tse'e je tsapkaaky duyakmuj, van'it tse'e dunmooy je Judas, je Simón Iscariote je myajntk. ²⁷ Távani tse'e yakmá'a vye'na, van'it tse'e je Satanás tyajki jem jya'vin kajxm, jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan ti ve'e mtonuvaampy, jatyji tse'e tonu.

²⁸ Ax ni pana tse'e dukunja'vi juu' ve'e jem kaaydup vye'na jets pan tyajxe'e ve'em dunujymi. ²⁹ Je Judas tse'e je meen dukoojnukp, je'e kajx tse'e jem juu' ve'e vinmaaydu jets je'e ve'e je Jesús tyijp jets je pascua xaaj ve'e najkx dupatjoya ukpu je ayooova jayu ve'e najkx dumá'a juu'. ³⁰ Ku ve'e je Judas dukaaajn je tsapkaaky, van'it tse'e pyítsumni. Koo'tsani tse'e je it vye'na.

Je nam pava'nun

³¹ Távani tse'e je Judas pyítsumni vye'na, van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Uxyam tse'e nukexnatáka tyánut ats je nmajin, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamdúka Ijtp, uxyam tse'e nukexnatáka tyaampat je Nte'yam je myajin je jyaanchin ats kajx. ³² Ax pan nukexnatáka tse'e tyañ je Nte'yam je myajin je jyaanchin ats kajx, viinm tse'e je Nte'yam duyaknukexnatákat ats je nmajin. Tun vee'njits ya'a ve'e ya it ñaxut jetse'e tyónjut kyótsjut.

³³ Onukta, tun javee'nji xa atse'e njaa'k'ítut miits maat-

ta. X'íxtadap xa atse'e; ax nay vanxúppjam tse'e ax jo'n atse'e nnuujmidi je israeejlit jayu juu' ve'e uu'm maat ka'ijttup, vanxúppjamts ats miitse'e nnuujmiduva: Ka'a xa ve'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujx. ³⁴ Ya nam pava'nun ats miitse'e nyaktaajnjidup: Nachókjada to'k jado'k. Ve'em ax jo'n ats miitse'e tyuntsokta jo'n, ve'emts miitse'e mnachókjadat to'k jado'k. ³⁵ Pan mnachojkjúdup xa ve'e to'k jado'k, ñujávadap tse'e anañujoma je jayu jets ats je n'ixpajkpatajk miitse'eda.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Pedro ve'e kanatyukpájkup
(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ Van'it tse'e je Simón Pedro y'amotutúviji:

—Maja Vintsán, zjómase'e mnujkx?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Joma xa atse'e nnujx, ka'a tse'e uxyam m'o'yixju jets atse'e xpatsoo'nut, ux'oooknume'e.

³⁷ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Maja Vintsán, ztyajxts atse'e xka'o'yixjunum jets ats mitse'e mpatsoo'nut? Nayja'vijup xa atse'e jets atse'e n'oo'kut mits kajx.

³⁸ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Mnayja'vijupe'e jetse'e m'oo'kut ats kajx? Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'nat, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'nat.

Ni pana ve'e kyaje'ya joma ve'e je Dios Tee' pan ka'a ve'e je Jesús dujaanchjáva

14 'Kadi mnavyinma'yunmo'ojada. Jaanchjávada je Nte'yam, jaanchja'viduvats ats. ² Jem ats je nTee' tyak'am, jem xa ve'e ooy je it tyunjatyju joma ve'e je jayu chaanat; pan ka'a ve'e kuvye'ema, tats ats miitse'e je xyup nvaajnada. Ax najkxuts ats je it du'apaamdúka joma ve'e m'ijttinit. ³ Ax kuts ats miitse'e najkx je it n'apaajmtkijada, van'itts atse'e nmiinnuvat jets ats miitse'e min nyaktsoo'ndini, ve'em tse'e jem m'ijttuvat joma ve'e ats. ⁴ Mnuja'vidup xa miitse'e joma atse'e nnujx, mnuja'viduvap tse'e je too'.

⁵ Van'it tse'e je Tomás ña'muxji:

—Maja Vintsán, ka'a xa aatse'e nnujava pan joma mitse'e mnujkx, zvintsoqs aatse'e nnujávát je too'?

⁶ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je too', ats kajx tse'e je jayu jye'ya joma ve'e je Nte'yam, ats kajx tse'e je jayu dunujava je tyuv je'e, ats kajx tse'e je jayu jyoojntyka, ni pana ve'e jem kyaje'ya joma ve'e ats je nTee' pan ka'a atse'e xjaanchjáva.

⁷ Pan kux'ixada xa ats miitse'eda, kux'ixaiduvats mitse'e ats je nTee'; ax m'ixada tse'e uxyam, jets ta tse'e x'ixta.

⁸ Van'it tse'e je Felipe ña'muxji:

—Maja Vintsán, tuk'ixus aats to'k aaj je mTee', je'ets aatse'e ntukjotkada'akup.

⁹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Mits, Felipe, jékani xa atse'e n'it miits maat, zka'anum ats mitse'e x'ixa? Pan pan xa atse'e x'ixp,

y'ixpaps je'e ve'e ats je nTee'. ¿Ax tyajxats ats mitse'e x'amotu jets ats miitse'e ntuk'ixtat ats je nTee'?

¹⁰ ¿Ka'a mitse'e xjaanchjáva jets jem atse'e je nTee' jya'vin kajxm n'it jets yam je'e ve'e ats nja'vin kajxm y'ijtpa? Juu' jaty atse'e nkajts, ka ya n'avintsq vinma'yunapts ats je'e ve'e nkats. Ats je nTee', juu' ve'e ijtp yam ats nja'vin kajxm, je'e tse'e dytoomp juu' jaty atse'e ntuump. ¹¹ Jaanchjávada jets jem atse'e je nTee' jya'vin kajxm n'it, jets ats je nTee', yam je'e ve'e ats nja'vin kajxm y'ijtpa; uk pan ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada, jaanchjávadats ats je'e kajx juu' jaty atse'e ntuump. ¹² Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, je'ets je'e ve'e tyoompap juu' jaty atse'e ntuump, jets'e'e dujaa'któnut juu' ve'e jyaa'knumájip, kux najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee'. ¹³ Ax pan tits miitse'e m'amótudup ats kajx, atsts je'e ve'e ntónup, ax ve'em tse'e nuke'xnatáka tyánut je Nte'yam je myajin je jyaanchin ats kajx, ats, je'e je y'Onuk. ¹⁴ Ats xa ve'e ntónup jyatia pan juu' miitse'e m'amótudup ats kajx.

Ku je Jesús je kojstán duyaktaajñ jets kyéxupe'e je Espiritu Santo

¹⁵ Pan xtsojktup xa ats miitse'e, kutyóndats ats je mpava'nun. ¹⁶ Ax n'amótuvupts atse'e je nTee' jetse'e mkejxujadat jado'k pane'e m'ix'ítjadap jetse'e xa'ma kajx y'ijtnit miits maatta. ¹⁷ Je Espiritu Saantots je'e ve'e, je'e juu' ve'e tyúvam juu' dytoomp dukojtsp. Pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je ky'o'oy je'e, ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e dukuváktat je Espiritu Santo, kux ka'a ve'e du'ixta jets ni ka'a ve'e du'ixada; ax m'ixadats miits je'e ve'e, kux m'ijttup miitse'e je'e maat uxym jets jem tse'e mja'vin kajxmda y'ítut. ¹⁸ Ka'a xa ats miitse'e nmaso'oktat ax jo'n je ku'aa'k ónuk kum'ijtti, miinnuvas xa atse'e jets atse'e n'ítut miits maatta. ¹⁹ Vee'n ya'a ve'e ya it ñáxut jets atse'e xkoq'k'ixtinit je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je ky'o'oy je'e; ax miits, x'ixtaps ats miitse'eda. Mjoojntykidinup xa miitse'e kux joojntkip atse'e. ²⁰ Je xaj tse'e xnujávadat jets jem atse'e je nTee' jya'vin kajxm n'it jets yam miitse'e ats nja'vin kajxm m'ijttuva, nay ve'empats atse'e jem miits mja'vin kajxmda n'it. ²¹ Pan pan xa ve'e dunuja'vip ats je mpava'nun jetse'e dukutyún, je'ets je'e ve'e pan atse'e xtsojkp, tsojkuvaps je'e ve'e ats je nTee' pan pan atse'e xtsojkp, ax ntsojkpaps ats je'e ve'e jets atse'e nnaajknuke'xnatákajat jeja je'e vyinkujk.

²² Van'it tse'e je Judas ña'muxji, juu' ve'e ka je Iscaríoteap:

—Maja Vintsán, ztyajxse'e mnaajknuke'xnatákajat aats nvinkujk jets ka'a ve'e jeja je'e vyinkujka pan pan jatye'e je naxviijnit je ky'o'oy je'e dumaatnavyaa'njudup?

²³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan pan xa atse'e xtsojkp, kyutyuumpts je'e ve'e juu' atse'e nkajts, tsojkuvaps je'e ve'e ats je nTee', jets aatse'e nmínut, ats jets ats je nTee', jets aatse'e jem je'e jya'vin kajxm n'ítut. ²⁴ Pan pan xa atse'e xkat-

sojkp, ka'ats je'e ve'e dukutyún juu' atse'e nkajts. Je ixpajkun juu' ve'e m'amotunajxtup, ka átsapts je'e ve'e nje'e, ats je nTee' je'e ve'e jy'e, je'e juu' atse'e xkejxp.

²⁵ 'Nvaajnjidup xa ats miits ya'a ve'e nuvinxup miitse'e m'itta ats maat. ²⁶ Je Espiritu Santo, juu' ve'e m'ix'ítjadap jetse'e ats je nTee' mtuknukéxjadat ats kajx, je'e tse'e mtuknuja'vikáxjadap jetse'e mtukjaa'myétsjadat nujom juu' ats miitse'e nvaajnjidup.

²⁷ 'Oy joot ats miitse'e nyaktanda, ats je n'oy joot ats miitse'e nmooydup; ka ve'emap ats miitse'e nyaktanda ax jo'n duyaktanda pan pan jatye'e je naxviijnit je ky'o'oy je'e dumaatnavyaa'njudup. Kadi mnavyinma'yunmo'ojada jets kadi mtsa'agada. ²⁸ X'amotunajxtu atse'e ku atse'e nvaajñ jets najkxp atse'e, ax miinnuvas atse'e jets atse'e n'ijtnuvas miits maatta. Pan kuxtsóktats atse'e, kumxoojntkti tse'e ku ve'e xmótudi jets najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee', kux jyaa'knumájip je'e ve'e jets ni ka'a ve'e ats. ²⁹ Ntunvaajnidu xa ats miits ya'a ve'e ku ve'e ve'em kyajatyna; ku ve'e ve'em jyátut, van'itts atse'e xjaanchjávadat to'k aaj to'k joot.

³⁰ 'Ka'a xa ats miitse'e vinjo'n n'ukjaa'kmaatnakyojtsjidinit, kux miimpe'e je ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojkip je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dytso'oxpajktup. Ni vinxúpats ats je'e ve'e xkayakkutujkja. ³¹ Ax ntónuats ats je'e ve'e juu' ve'e ats je nTee' xtukpavaan, ve'em tse'e je jayu dunujávadat jets ntsajkp atse'e je nTee'. Ténadats jets duja'mda.

Je tsaaydum aa'ts jets je y'axén tukmu'a'ixmojkin

15 'Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je tsaaydum aa'ts; ax ats je nTee', ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e dukayoop dukatoomp. ² Jets ats je njáyuda, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je tsaaydum aa'ts je y'axenda. Je'e juu' ve'e dukayoop dukatoomp je tsaaydum aa'ts, kyustsujkpts je'e ve'e oyyuu' axena juu' ve'e kata'mip; ax je axén juu' jatye'e ta'mip, tyuktsojksvaachpts je'e ve'e jetse'e ve'em jyaa'ktá'mat. ³ Mva'ajtsanda xa miitse'eda je kats je ayook kajx juu' ats miitse'e tunvaajnjada. ⁴ To'k muk tse'e m'ijttinit ats maat jets atse'e n'ijtpat to'k muk miits maatta. Ka'a ve'e je axén tyá'ma pan ka'a ve'e y'it to'k muk je y'aa'ts maat. Ax ve'emts miitse'eda ax jo'n je axén juu' ve'e kata'mip pan ka'a ve'e m'itta to'k muk ats maat.

⁵ 'Ve'em xa atse'e ax jo'n je tsaaydum aa'ts; miits tse'eda ax jo'n je axenda. Pan pan jatye'e ve'e ijtp to'k muk ats maat jets atse'e n'it to'k muk je'e maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je axén juu' ve'e ooy tunta'mip, kux pan ka'a xa ve'e m'itta to'k muk ats maat, ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e juu' xtóndat. ⁶ Pan pan xa ve'e ka'ijtp to'k muk ats maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je axén juu' ve'e yaktukvijsvaatsp jetse'e tyaa'tsni, je'e tse'e yakpakmojkp jetse'e jem janjootm yakpum. Jem tse'e tyooyni.

⁷ Pan m'ijttup xa ve'e to'k muk ats maat jetse'e xyak'íttat jem mja'vin kajxmda juu' atse'e nkajts, amótudats pan ti ve'e mtsojktup, ax myakmo'odap tse'e. ⁸ Yakmaja yakjaancha tse'e y'it ats je nTee' ku

ve'e m'ittat ax jo'n je tsaaydum axén juu' ve'e ooy tun-
ta'mip, ve'em tse'e mnyke'xnatákadat jets ats je n'ix-
pajkpa miitse'eda. ⁹ Ntsojktupts ats miitse'eda, ve'em
ax jo'n atse'e je nTee' xtsak; jaa'kyak'ítta ats je
ntsojkun jem mja'vin kajxmda. ¹⁰ Pan mkutyoondup
tse'e ats je mpava'nun, mnaajk'ítjadapts miitse'e ats je
ntsojkun maat, ve'em ax jo'n atse'e nkutyún ats je
nTee' je pyava'nun jets atse'e nnaajk'ítju je'e je
chojkun maat.

¹¹ Nvaajnjidupts ats miits ya'a ve'e jetse'e xjajejptinit
ats je nxoojntkun jem mja'vin kajxmda, ax ve'em tse'e
pu'uk avaada mxoojntktinit. ¹² Ya'a xa ve'e ats je
mpava'nun: Nachókjada to'k jado'k, ve'em ax jo'n ats
miitse'e tuntsokta jo'n. ¹³ Ka'a xa ve'e y'ukjéjini nuyojk
je tsojkun ax jo'n je tsojkun ku ve'e je jayu duku'oo'ka
pan pan jatye'e myaagnayja'vijidup. ¹⁴ Miitsta xa je'e
ve'eda juu' atse'e nmaagnayja'vijidup pan
mtoondupe'e juu' ve'e ntukpavaandup. ¹⁵ Ka'a ats mi-
itse'e n'uktijitinit toompada, kux je toompa, ka'a je'e
ve'e dunujava pan ti ve'e je vyintsán tyuump. Je'e ats
miitse'e ntijta jayu juu' atse'e ooy ntunmaagnayja'vi-
jidup, kux ntuknuja'vidu ats miitse'e nujom juu' atse'e
n'amotunajx juu' ve'e ats je nTee' kyojts. ¹⁶ Ka miitsap
xa atse'e xvinkoondup; ats miitse'e nvinkoondup jetse'e
mpaamdi jetse'e m'ijttinit ax jo'n je tsaaydum axén ju-
u' ve'e ooy tunta'mip jetse'e jyek je tyajm, mtón-
dape'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e jyékut juu'
ve'e mtóndap. Pan mtoondup tse'e ve'em, mmo'o-
jadapts ats je nTee' pan ti ve'e m'amótudup ats kajx.
¹⁷ Ax je'ets ats miitse'e ntukpavaandup jetse'e
mnachókjadat to'k jado'k.

Ku je jayu dukatsokta je Jesús jets pan pan jatye'e panajkxjudup

¹⁸ Pan ka'a xa ve'e mtsókjada je jayu juu' ve'e du-
maagnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, nujáva-
da tse'e jets ats je'e ve'e too'vajkp xkatsoktup. ¹⁹ Pan
kuxmaagnavyaa'njadats miits je'e ve'e, kumtsókjadats
miits je'e ve'eda, ve'em ax jo'n dutsokta pan pan
jatye'e dumaagnavyaa'njudupap je naxviijnit je kyo'oy
je'e. Atsts miitse'e nvinkoondup ku ve'e xmaagnavyaa'n-
jada y'ijt je naxviijnit je kyo'oy je'e. Je'e kajx tse'e mkat-
sókjada pan pan jatye'e dumaagnavyaa'njudup je
naxviijnit je kyo'oy je'e, kux ka'a ve'e x'ukmaat-
navyaa'njidini je naxviijnit je kyo'oy je'e. ²⁰ Jaa'myétsta
juu' ats miitse'e ntuknuujmidu: "Ka'a ve'e je toompa
dunumaja ve'em ax jo'n je vyintsán." Pan ats xa ve'e
xjomtoondup xtitoondup, nay mjomtoojnjudupap mti-
toojnjudupapts miits je'e ve'eda; ax pan kyutyoondups
je'e ve'e juu' atse'e nkojts, kyutyoondupapts je'e ve'e
juu' miitse'e mkojststuvap. ²¹ Mjomtoojnjudupap mti-
toojnjudupapts miits je'e ve'e je'e kajx ku ve'e
mnapámjada ats maat, jetse'e duká'ixada je'e pan at-
se'e xkejxp.

²² Pan ka'a atse'e kunmiijn jets atse'e kunkamukojt-
sti, ka'a tse'e kudujayepta je tokin juu' ve'e jyajejptup
kuxe'e ats xkatsokta. Ax uxyam, ka'a tse'e tii ti ve'e
natyukkukótsjadap je tyokin kajx. ²³ Pan pan xa atse'e

xkatsokp, ka'ats je'e ve'e ats je nTee' dutsojktuva.

²⁴ Ka'a tse'e je tokin kudujayepta pan ka'a atse'e kun-
tuujn juu' ve'e ni pana kyatuumpna jeja je'e vyinkujk-
ta; ax ka'ats atse'e xtsokta óyame'e duja'ixti juu' jaty
atse'e ntoon, ka'ats je'e ve'e dutsojktuva ats je nTee'.
²⁵ Ax je'e kajxts ya'a ve'e ve'em jyaty jetse'e tyónjut ju-
u' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jidu'um:
"Ve'emji atse'e xkatsokti." Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁶ Ax je Espiritu Santo, juu' ve'e ix'ijtp jetse'e y'it je
Dios Tee' maat, nkejxadapts ats miits je'e ve'e. Je'e
tse'e tsoo'mp jem je Nte'yam vyinkojkm jetse'e
duyaknuké'xnatáka je Nte'yam je tyuv je'e. Ku ve'e
myínut, pyámupst je'e ve'e je tuvakojsun ats kajx.

²⁷ Nay ve'empats miitse'e je tuvakojsun xpaamduvat
ats kajx, kux ijt atse'e miits maatta van'ítani ku atse'e
nyak'ixpajk'ukvaajñ.

16 Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e
myakviijnkvóvdats jets atse'e xko'o'kjaanchja'vi-
dinit. ² Ka'a xa ve'e myakkuváktat jep tsaptujkp; je'yap
xa ve'e je xajj ku ve'e je jayu myak'oo'kjadat jetse'e
vyinmáydats jets je maa'yun je'e ve'e je Nte'yam tyoo-
jnjudup. ³ Ve'em tse'e jyátukadat kux ni vin'íta ve'e ats
je nTee' duká'ixada, ni atsa xka'ixaiduva. ⁴ Je'e kajxts
ats miitse'e nnaajmada kux ku ve'e ve'em tyónjut
kyótsjut, van'it tse'e xjaa'myétstat juu' ats miitse'e
nvaajnjidup.

Je'e juu' ve'e tyuump je Espiritu Santo

'Ka'a xa ats miits ya'a ve'e nvaajnjidi ku atse'e
nyak'ixpajk'ukvaajñ, kux ijt atse'e miits maatta. ⁵ Ax
najkxpts atse'e uxyam jem joma ve'e je'e pan atse'e
xkejxp, ax ni pánats miitse'eda nuto'k ats xkah'amg-
tutúvada pan joma atse'e nnujkx, ⁶ mtsaachvin-
maaydupe'e je'e kajx ku atse'e ve'em tunva'añ. ⁷ Ax
tyúvamts ats miitse'e nnaajmada, miits je m'o'yin kajx-
ta xa je'e ve'e ku atse'e najkxut, kux pan ka'a atse'e
kunnujkx, ka'a tse'e myínut jetse'e y'ítut miits maatta
pane'e m'ix'ítjadap; ax pan najkxpts atse'e,
ntuknukéxtapts ats miits je'e ve'e. ⁸ Ax kuts je'e ve'e
myínut, van'it tse'e je jayu je nuja'vin dumo'odat jets je
tokin maat je'e ve'eda, jets jeja ve'e je tuvútoo', jets
yaktokimpayo'oydape'e. ⁹ Je tokin maatts je'e ve'eda
kux ka'a atse'e xjaanchjávada; ¹⁰ ñujávadapts je'e ve'e
pan juu' ve'e je tuvútoo' kux najkxp atse'e joma ve'e
ats je nTee', ax ka'ats ats miitse'e x'uk'íxtinit; ¹¹ ñu-
ja'viduvapts je'e ve'e jets yaktokimpayo'ydinupe'e kux
kátsani je'e ve'e y'it jetse'e xa'ma kajx chaachpaatnit je
ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakutojkip je jáyuda juu'
ve'e dutso'oxpajktup je Nte'yam.

¹² Jépnun xa ve'e may viijn juu' ats miitse'e njaa'k-
vaajnjavaandup, ax ka'anum tse'e m'o'yixjada jetse'e
xvinmótudat. ¹³ Ku ve'e myínut je Espiritu Santo, juu'
ve'e tyúvam juu' duttoomp dukojtsp, je'e tse'e
mtuk'ixkáxadap je tyuv je'e, kux ka je y'avintso vin-
ma'yun kajxap xa je'e ve'e kyótsut, je'e ve'e kyótsup
juu' ve'e y'amotunajxyp, je'e tse'e mtuknujávadap
juu' jatye'e tónjup kótsjup. ¹⁴ Je'e xa atse'e je nmajin
duyaknuké'xnatákap, kux pyákup je'e ve'e juu' ve'e ats

nje'e jetse'e mtuknujávajadat. ¹⁵ Nujom tse'e juu' ve'e ats je nTee' jye'e, átspats je'e ve'e nje'e. Je'e kajxts atse'e tunva'añ jets pyákup je'e ve'e je Espíritu Santo juu' ve'e ats nje'e jetse'e mtuknujávajadat.

Ku je tsaachvinma'yun vyimpítut xoojntkun

¹⁶ Vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut jets atse'e xko'o'k'ix-tinit; ax ku tse'e vee'n je it ñajxnuvat, van'itts atse'e x'ixtinuvat, kux najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee'.

¹⁷ Jeme'e je y'ixpajkpatajk juu' ve'e nay'amotutúvidu:

—¿Tis ya'a vine'e tyijp? Ve'em xa ve'e xnuujmimda jets vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut jetse'e nko'o'k'ixum-dinit, ax ku tse'e vee'n je it ñajxnuvat, van'it tse'e n'ixumdinovat, kux najkxp ya'a ve'e joma ve'e je Tyee'.

¹⁸ ¿Tis ya'a ve'e tyijp ku ve'e vya'añ: "Vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut"? Ka'a xa uu'me'e nvinmótumda ti ya'a ve'e tyijp.

¹⁹ Ñuja'vi tse'e je Jesús jets yak'amotutúvavaampe'e, je'e kajx tse'e vyaajñ:

—¿Je'e ve'e mnujavavaandup pan tyajx atse'e jidu'um tunva'añ: "Vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut jets ats miitse'e xko'o'k'ix-tinit, ax ku tse'e vee'n je it ñajxnuvat, van'itts atse'e x'ixtinuvat"? ²⁰ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, mya'axtaps miitse'e jetse'e mtsaachvinmáydats; ax je jayu juu' ve'e dumaaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, xoo'nduk-taps je'e ve'eda; óyam tse'e mtsaachvinmáydats, vim-pítupts je'e ve'e je mtsaachvinma'yunda xoojntkun.

²¹ Ku ve'e je ta'axtajak je y'ónuk duyakjjava'añ, tsaachvinmaayp tse'e ku ve'e tyukkadaakjini jetse'e chaachpaa'tut; ax ku tse'e kye'ex je maax ónuk, ka'a tse'e du'ukjaa'myejtsni ku ve'e tychaachpaa'ty, kux xoojntkp je'e ve'e ku ve'e je maax ónuk tukye'ex.

²² Nay ve'empats miitse'eda, mtsaachvinmaaydupe'e úxyam; ax n'ixtinuvaps ats miitse'eda, van'it tse'e ooy mtunxoo'nduktat jem mja'vin kajxmda, ax ni pana tse'e kya'ó'yixjut jetse'e mpajkuxjadat je mxoojntkundada.

²³ Ka'ats ats miitse'e van'it x'ukti'amotutúvidinit. Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets mmo'ojadape'e ats je nTee' nujom pan ti jatye'e m'amótudap ats kajx. ²⁴ Ka'anum miitse'e x'amótuda juu' ats kajx. Amótuda juu', jetse'e myakmo'odat, ve'em tse'e pu'uk avaada y'ítut je mxoojntkunda.

Je Jesucristo xa ve'e du'amaadaagui je naxviijnit je ky-ó'oy je'e

²⁵ Je tukmu'a'ixmojkin maat ats miits ya'a ve'e nvaajnjada, je'yap xa ve'e je xajj ku ve'e je tukmu'a'ixmojkin maat juu' nko'o'k'vaajnjidinit, va'ajtsamts ats miitse'e je nTee' ntuknujávadat. ²⁶ Van'itts miits je'e ve'e x'amótudat juu' ats kajx. Ax ka'ats atse'e nva'añ jets atse'e n'amótuvut miits kajxta ats je nTee', kux viinme'e ats je nTee' mtsókjada, ²⁷ mtsójkjudupts miits je'e ve'e je'e kajx ku ats miitse'e xtsokta jetse'e xjaanchjávada jets jem atse'e ntsaa'n joma ve'e je'e. ²⁸ Jem at-

se'e je nTee' vyinkojkm ntsaa'n jets atse'e nmiijn yaja naxviijn; ax nmasaakpts atse'e úxyam ya naxviijnit it jets atse'e nvimpijtnuvat jem joma ve'e ats je nTee'.

²⁹ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk vyaandi:

—Úxyam tse'e tuuv, va'ajts tse'e juu' xkojtsni, ka'a ve'e x'ukyaktooni je tukmu'a'ixmojkin, ³⁰ úxyamts aatse'e n'ix jets mnuja'vikujxp mitse'e nujom juu' jaty, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e pan juu' m'amotutúvajat, je'e kajxts aatse'e njaanchjáva jets jem mitse'e mtsaa'n je Nte'yam vyinkojkm.

³¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvidi:

—¿Mjaanchja'vidupe'e úxyam? ³² Pyaatnupts je'e ve'e je xajj, úxyamts je'e ve'e, ku miitse'e m'akek-va'kxkáxtat, kəknaa' kəkto' tse'e xpáktat jets atse'e naaydum xyaktánda. Ax ka naaydumaps atse'e, kux je nTee' maat atse'e n'it. ³³ Nkojtsjidup ats miits ya'a ve'e nujom jetse'e xjayeptinit je oy joot ats kajx. Mtsaachpaa'ttaps miitse'e yaja naxviijn; ax pamda tse'e je makk aaj je makk joot, ta atse'e n'amaadaaga je naxviijnit je kyo'oy je'e.

Ku je Jesús dunútsapajts je y'ixpajkpatajk

17 Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Jesús jem tsajm tso pyat'ix jetse'e vyaajñ:

—Tata, ta tse'e je tiempo dupaatni pan vin'it ats mitse'e nyakmájat nyakjaanchat. Yakmaja ats mits to'k aaj, ats, mits je m'Onuk, ve'emts ats mitse'e nyakmáji-vat nyakjaanchat. ² Mits xa atse'e xmooy je kutojkun jets atse'e nyakkutojkjat nujom je jayu, xmooyvats atse'e je kutojkun jets nujom je'eda pan pan jaty ats mitse'e xmooy, jets ats je'e ve'e nmooydinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ³ Ax je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'ets je'e ve'e ku ve'e m'ixajada, mits, to'kji je Nte'yam, juu' ve'e tyúvam, jets atse'e x'ixaiduva, ats, je Jesucristo, juu' mitse'e mkejx.

⁴ Ta xa atse'e nyaknyke'xnatáka mits je mmajin je mjaanchin yaja naxviijn, tats atse'e ntonkux nkojtskúx juu' ats mitse'e xtukpavaan. ⁵ Ax úxyam, yakmájats ats to'k aaj jem mits mvinkojkm je majin maat juu' atse'e njayejp ku ats mitse'e nmaatve'na ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na.

⁶ Je'e pan pan jatye'e mvinkoon yaja naxviijn, je'e pan pan jaty atse'e xmooy, nujávats ats mitse'e nyaktáñ je'e maatta. Mits mje'e je'e ve'e y'ijtti, mitsts ats je'e ve'e xmooy. Kyutyoondupts je'e ve'e mits je mkats je m'ayook, ⁷ ax ñuja'vidupts je'e ve'e úxyam jets nujom juu' jaty ats mitse'e xmooy, mítsamts ats je'e ve'e xmooy. ⁸ Kux nmooydu ats je'e ve'e je kats je ayook juu' ats mitse'e xmooy, kyuvajktuts je'e ve'e, va'ajts tse'e dunujávada jets jem atse'e ntsaa'n joma ve'e mits, jyaanchja'vidu tse'e jets mits atse'e xkejxp.

⁹ Nmunoo'kxtkpts ats mitse'e je'e kajxta, ka je'e kajxapta pan pan jatye'e dumaaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, je'eda ve'e pan pan jaty ats mitse'e xmooy, kux mits xa je'e ve'e mje'eda. ¹⁰ Nujom tse'e juu' ve'e ats nje'e, mitsts je'e ve'e mje'eva, ax juu'ts mitse'e mje'e, nay átspats je'e ve'e nje'eva, je'e kajxts atse'e yakmaja n'it.

¹¹ 'Ka'a xa atse'e n'uktaannit yaja naxviijn; ax je'eda, tándapts je'e ve'e. Ax najkxpts atse'e n'ijtni mits maát. Kunuu'kx Tee', ixu jayepu to'k aaj je'e pan pan jaty ats mitse'e xmooy, ve'em tse'e y'ijttinit to'kji ax jo'n uu'me'e to'kji n'ijtum. ¹² Ku atse'e n'ijt je'e maatta yaja naxviijn, n'ixtu njayeiptuts ats je'e ve'e pan pan jaty ats mitse'e xmooy jets atse'e nkuvaandi. Ni pana tse'e kyavintoki, je'eji ve'e to'k juu' ve'e nupaamdukani ijtp jetse'e vyintokinit, ve'em tse'e tyónjut kyótsjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp.

¹³ 'Ax najkxpts atse'e uxam jem joma mitse'e m'it. Jidu'umts atse'e nva'añ namvaat atse'e n'itnum yaja naxviijn, ve'em tse'e pu'uk avaada dujayeiptinit jem jya'vin kajxmda ats je nxoojntkun, nay je'e je xoojntkun juu' atse'e njayeipp. ¹⁴ Ats xa je'e ve'e nmooydu je mkats je m'ayook, ax ka'ats je'e ve'e chókjada je jáyuda juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyoy je'e, kux ka'a ve'e je naxviijnit je kyoy je'e du-maatnavyaa'njada, ve'em ax jo'n atse'e nkamaatnavyuu'nju je naxviijnit je kyoy je'e. ¹⁵ Ka'ats ats mitse'e n'amotu jetse'e xyakpítsumdat yaja naxviijn, je'e ve'e jetse'e x'ixnit xjayeipnit jetse'e kyaka'adat jem je ko'oyjáyuvap kya'm.

¹⁶ 'Ve'em ax jo'n atse'e nkamaatnavyuu'nju je naxviijnit je kyoy je'e, ve'emts je'e ve'e dukamaatnavyaa'njuduva je naxviijnit je kyoy je'e.

¹⁷ Yak'apúkada to'k aaj je tyuv je'e kajx jetse'e y'ijttinit mits maát; mits je mkats je m'ayook, je'ets je'e ve'e je tyuv je'e. ¹⁸ Ve'em ax jo'n ats mitse'e kxejx jets atse'e n'itut je jayu maatta juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyoy je'e, ve'emts ats je'e ve'e nkejxtuva jetse'e y'ijttuvat je jayu maatta juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyoy je'e. ¹⁹ Je jayu pan pan jaty mitse'e mvinkoon, je'e kajxtats atse'e nnaaj'itju mits maát jets atse'e ntónut juu' ats mitse'e xtuknykejxp, ax ve'emts je'e ve'e y'ijttuvat mits maát je tyuv je'e kajx.

²⁰ 'Ax ka je'e kajxtajyaps ats mitse'e nmunoo'kxtuk, je'e kajxtava ve'e pan pan jaty atse'e xjaanchjavadap je ayook kajx juu' je'e ve'e kyótsap. ²¹ Tata, n'amótup ats mitse'e jetse'e nujom je'eda to'kji y'ijttinit. Ve'em ax jo'n mitse'e m'it yam ats nja'vin kajxm jets atse'e n'ijtpa jem mits mja'vin kajxm, nay ve'emts je'e ve'e y'ijttuvat yam uu'm nja'vin kajxmam, ve'em tse'e dujaanchjavadat pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyoy je'e jets mits atse'e kxejxp. ²² Je majin juu' ats mitse'e xmooy, nmooyduvats ats je'e ve'e, ve'em tse'e y'ijttinit to'kji ax jo'n uu'me'e to'kji n'ijtum. ²³ Jemts atse'e je'e jya'vin kajxmda, jets yámpats mitse'e ats nja'vin kajxm, ax ve'em tse'e to'kji y'ijttinit jetse'e je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyoy je'e, jetse'e dunujavadat jets mits atse'e kxejxp jets ooy mitse'e xtuntsak pan pan jaty mitse'e mvinkoon, ve'em ax jo'n ats mitse'e xtsojka jo'n.

²⁴ 'Tata, mits xa ats je'e ve'e xmooydu, ax ntsajkpts atse'e jets atse'e n'ijtpat je'e maatta jem joma atse'e n'ijtnit jetse'e du'ixtat je majin juu' ats mitse'e xmooy,

kux van'ítanam ats mitse'e xtsak ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na. ²⁵ Tata, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e oy juu' mitse'e mtuump. Pan pan jaty xa ve'e du-maatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyoy je'e, ka'a tse'e m'ixajada; ax n'ixats ats mitse'e; jets je'e pan pan jaty ats mitse'e xmooy, ñuja'vidupts je'e ve'e jets mits atse'e kxejxp. ²⁶ Nujava xa ats mitse'e nyaktáñ je'e maatta, ax njaa'któnupts ats je'e ve'e pan vintso ve'e mjaa'knujávajadat, ve'em tse'e dujayeiptuvat jem jya'vin kajxmda je tsojkun juu' ats mitse'e xtukmutsojka, jets atse'e n'ijtnit jem je'e jya'vin kajxmda.

Ku je Jesús yakmajch

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

18 Ku ve'e chapkojtskujx, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaadidi jetse'e dutinajxti je tukjov juu' ve'e Cedrón duxaaj, jetse'e jye'ydi jem jado'k ado'om joma ve'e to'k je olivos kupukam. Jem tse'e tyajkidi. ² Y'ixaiva tse'e je it je Judas, je'e juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup, kux may naxe'e jem je Jesús dumaat'ótsta je y'ixpajkpatajk. ³ Ax jem tse'e je Judas jye'y maát je tojpatajk jets je tsaptakmutoompatajk; je tee'tajk je vyintsanda jets je fariseotajkta, je'e tse'e kejjjudu. Jem tse'e je Jesús dununajkxta kuna'ak kutu'kx, je kup maát jets je tsojx maát. ⁴ Ax ñuja'vi tse'e je Jesús nujom juu' ve'e tónjup kótsjup, je'e kajx tse'e je Jesús y'anajkxiijidi jetse'e y'amotutúvijidi:

—¿Pan tse'e m'ixtidup?

⁵ Jetse'e y'atsoojvijidi:

—Je Jesús, je nazaréit jayu.

Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ats xa je'e ve'e.

Je Judas juu' ve'e dupaamnup je Jesús jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup, jem tse'e dumaadada je jayu juu' ve'e myaatje'ydu. ⁶ Ku ve'e je Jesús vyaajñ: "Ats xa je'e ve'e", van'it tse'e y'uxnajkxti jetse'e ñaxka-daakti. ⁷ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidinuva:

—¿Pan tse'e m'ixtidup?

Jetse'e vyaandinuva:

—Je Jesús, je nazaréit jayu.

⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjadinuva:

—Ta xa ats miitse'e nnaajmada jets ats je'e ve'e. Pan ats tse'e x'ixtidup, maso'oktats ats ya njayu jetse'e ñajkxtinit.

⁹ Je'e kajxts ya'a ve'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji kyojtsji juu' ve'e viinm je Jesús kyojts ku ve'e vyaajñ jets ni to'ka ve'e kyavintoki je'e pan pan jatye'e je Tyee' mooyju. ¹⁰ Myaat tse'e vye'na je Simón Pedro to'k je yajkxy tsojx, van'it tse'e dyakpítsum je yajkxy tsojx jetse'e dukuspojxi to'k ado'om je y'aka'yun taatsk juu' ve'e Malco duxaaji, je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'ets je'e ve'e je tyoompa y'ijt. ¹¹ Ax jidu'um tse'e je Jesús dunuyjmi je Pedro:

—Paamnua je myajkxy tsojx jep tyajk jaatp. Pan chajkp xa ve'e ats je nTee' jets atse'e ntsaachpaa'tut, zka'ats ats n'ite'e je tsaachpaatun nyaknáxut?

**Ku je Jesús dūvinteni je tee' juu' ve'e dūnūv-
intsanikajxp je tee'tajkta**

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Je tojpatajk maat je'e juu' ve'e yakkutojkuxjūdup maat je tsaptakmutoompatajk, je'e tse'e dūmajtstu je Jesús jetse'e dūsoomdi. ¹³ Van'it tse'e dūyajnaxkti too'vajkp jep je Anás tyak'ap. Je maj ónuk Anás, je Caifás je mya'vutts je'e ve'e y'ijt; jets je Caifás, je'e tse'e je joojnt ve'nip tee' juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta. ¹⁴ Nay je'ejyam tse'e je Caifás juu' ve'e dū'akojtsi je israeejlit jáyuda jets je'e je y'o'yinda je'e ve'e jetse'e to'kji je jayu dūku'oo'kat je jyáyuda.

Ku je Pedro dūkanatyukpajkji je Jesús

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵ Pyanjxxtu tse'e je Jesús je Simón Pedro jets jado'k je myu'ixpajkpa. Je myu'ixpajkpa, íxajats je'e ve'e y'ijt je tee' juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta van'it. Ax je ixpajkpa tse'e tajki jep je tee' juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta tyaagujkp, je Jesuuse'e dūpa'ux'ooki. ¹⁶ Je Pedro, jékumts je'e ve'e tyaajñ. Je'e kajx tse'e pyítsum je ixpajkpa juu' ve'e íxaja je tee' juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta van'it, jetse'e dūmaatnakyojtsi je ta'axtajk juu' ve'e je zaguán dū'ix'ijtp, jetse'e dūyaktajki je Pedro.

¹⁷ Van'it tse'e je ta'axtajk dūnūujmi je Pedro:

—¿Ka mítsap vine'e nūto'k xi jayu je y'ixpajkpa?

Jetse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ka'a, ka átsap xa je'e.

¹⁸ Xojxp tse'e van'it je it, je'e kajx tse'e je toompatajk maat je tsaptakmutoompatajk dūpaamdi je jaajj je ju'u maat, jep tse'e dūvinténada jetse'e xyamda. Jep tse'e je Pedro tyéniva xyaampa.

Ku je tee' Anás dūyaktūvi dūyakto'ojntsi je Jesús juu' jaty

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ Je tee' juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta van'it, je'e tse'e dū'amotutūvi je Jesús pan ti ve'e tyoondup kyojtstup je y'ixpajkpatajk jets ti ve'e je Jesús je jayu tyuk'ixp. ²⁰ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Nūke'xnatákani je'e ve'e juu' atse'e tūnkats jeja anañujoma je jayu vyinkujk, ijtpsts atse'e tūnyak'ixpuk jep tsaptujkp jets jep maja tsaptujkp, jep joma ve'e ñay'amókajada anañujoma je israeejlit jáyuda, ka ayu'utsapts atse'e juu' tūnkats. ²¹ ¿Tyajxts atse'e x'amotutūva? Je'e mits amotutūva pan pan jaty atse'e tūx'amotunaxta, va'ants je'e ve'e mva'nuxjada pan ti jaty atse'e tūnkats, ñuja'vidupts je'e ve'e juu' jaty atse'e tūnkats.

²² Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e nūto'k je tsaptakmutoompa juu' ve'e paa'ténijup, je'e tse'e dū'akupa'kxi je Jesús, jetse'e dūnūujmi:

—¿Ve'eme'e x'atsav ya tee' juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta?

²³ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan ka'a xa je'e ve'e y'oya juu' atse'e tūnkats, nūkótsuts n'it joma ve'e kya'oya; ax pan oys je'e ve'e juu' atse'e tūnkats, ¿tyajxts atse'e tūx'akupa'kxa?

²⁴ Van'it tse'e je Anás je Jesús tsumyupkna dūtuknūkejx je tee' Caifás, tee' je'e ve'e y'ijtpa juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta.

Ku je Pedro dūkanatyukpajkjinuva je Jesús

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ Namvaate'e je Pedro jyan'aténiva, van'it tse'e yaknūujmi:

—¿Ka mítsap vine'e nūto'k xi jayu je y'ixpajkpa?

Van'it tse'e je Pedro dūkanatyukpajkjinuva je Jesús. Jidū'yum tse'e vyaajñ:

—Ka'a, ka átsap xa je'e.

²⁶ Van'it tse'e y'amotutūvijinuva nūto'k je toompa juu' ve'e dūtoojnjp je tee' juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e myugo'ok juu' ve'e je Pedro kyuspojxi je tyaatsk, jetse'e vyaajñ:

—¿Ka jémap ats mitse'e tūn'ix olivos kupukam jootm maat ya'a?

²⁷ Ax ka'a tse'e y'uknatyukpajkjinuva je Pedro je Jesús. Je'yji tse'e to'k je na'atseev y'ayaaxy.

Ku je Jesús je Pilato dūvinteni

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

²⁸ Ku ve'e je Jesús dūyaktsoo'ndi jep je Caifás tyak'ap, van'it tse'e dūyajnaxkti jem joma ve'e je Pilato yakkutuk, jajtūkuvaannup tse'e je it vye'na. Ka'a tse'e tyajki-di jep tujkp je israeejlit jayu kux va'ajts je'e ve'e ñaajk'itūva'anjada, kux pan kūtūyajkidi ve'e, ka'a tse'e kuy'o'yixjidi jetse'e kūdūkaaydi je pascua xaaj a'ox. ²⁹ Je'e kajx tse'e je Pilato pyítsum jep tujkp joma ve'e yakkutuk. Je rómait yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkun dūka'mip van'it, je'e tse'e je kutojkun moojyju. Van'it tse'e je nūmay jayu dūnūujmide:

—¿Tise'e mtuknuxa'aidup ya jayu?

³⁰ Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Pan ka je tōkin toompap xa ya'a ve'e kuy'it, ka'ats aats mits ya'a ve'e je xyup ntukkataka.

³¹ Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—Pavitsta miits ya'a jets tōkimpay'o'yda ax jo'n vya'añ je mpava'nūnda.

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ka'a xa aats miitse'e xyakjajtjada jets aatse'e nyakjaju'oo'kut.

³² Ve'em tse'e jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e je Jesús kyojts pan vintso ve'e y'oo'kut. ³³ Van'it tse'e je Pilato tyajkinuva jep joma ve'e yakkutuk, jetse'e je Jesús dūvatsaajv, jetse'e dū'amotutūvi:

—¿Je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa mitse'e?

³⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Je m'avintso vinma'yūn kajx ats mits ya'a ve'e x'amotutūva, ukpū jayu ve'e em mna'muxjup?

³⁵ Van'it tse'e je Pilato y'atsoojvji:

—Ka je israeejlit jáyuvap xa atse'e. Je mjáyuda maat je tee'tajk je vyintsanda, je'e tse'e yam ats nka'm tūmpámjada. ¿Ti mitse'e tūxtún?

³⁶ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Ka yaja naxviiñap xa atse'e nyakkutuk. Pan yaja xa atse'e kunyakkutuk, ka'a tse'e kudukuvajkti pan pan jatya atse'e xpanajxtup jets atse'e jem je israeejlit jayu kya'm nyakpamut. Ka yajaps atse'e nyakkutuk.

³⁷ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Tis, yakkutojkpa mitse'e?

Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats. Je'e kajx xa atse'e nke'x jets je'e kajxts atse'e nmiiñ yaja naxviiñ jets atse'e je tuvakojsun mpamut je tyuv je'e kajx. Anañujoma pan pan jatye'e dukutyoonduj je tyuv je'e, y'amotunajxtupts je'e ve'e juu' atse'e nkajtsp.

³⁸ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Tis je'e ve'e je tyuv je'e?

Ku je Jesús je y'oo'kun kyutujk

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

Ku ve'e je Pilato ve'em vyaajñ, van'it tse'e pyítsumnuva jetse'e dumukojtstinuva je israeejlit jáyuda, jetse'e dunujmidinuva:

—Ka'a xa atse'e ya jayu ti tokin mpaatyja. ³⁹ Ixtáñ xa miitse'e xjayepta jets ats miitse'e nmasookjadat to'k je poxuntakjaju vimpaascua xaaj.

Van'it tse'e je jayu du'amotutúvidi:

—¿Mtsojktupe'e jets ats miitse'e nmasookjadat ya Israeejlit jayu Yakkutojkpa?

⁴⁰ Van'it tse'e makx vyaandi:

—¡Ka'a, ka je'ep! ¡Maso'oku je Barrabás!

Ax mee'tspats je'e ve'e y'ijt je Barrabás.

19 Van'it tse'e je Pilato je Jesús duyakjavyojpji maat je po'o vojpun je pojxun japtsum. ² Távani tse'e yakvap vye'na, van'it tse'e je tojpatajk to'k je ápit ta'aky dupaamdi je corona jo'n, jetse'e dutukxakjeejnukti jem je Jesús kyuvajkm. Van'it tse'e duxojxti maat je tso'ojmk vit ax jo'n je yakkutojkpa ñaxyóxjada, ³ jetse'e dunuxiikti dutukxiikti. Jidu'um tse'e dunujmidi:

—¡Yakmájats mitse'e m'ítut, Israeejlit jayu Yakkutojkpa! —jetse'e du'akupá'kxidi.

⁴ Van'it tse'e je Pilato pyítsumnuva jetse'e je numay jayu dunujminuva:

—Ixta, uxayaja xa atse'e nyakpítsum jetse'e xnujávadat jets ka'a atse'e ti tokin mpaatyja.

⁵ Van'it tse'e je Jesús pyítsum maat je tso'ojmk vit, jeme'e kyuvajkm je ápit ta'aky je corona jo'n pum dumáada juu' ve'e tyukxakjeejnuktu. Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—¡Uxyaja xa ve'e ya yaa'tyajk!

⁶ Ku ve'e du'ixti je tee'tajk je vyintsanda jets je tsapatkmutoompatajkta, makx tse'e vyaandi:

—¡Yakcruuzpétu! ¡Yakcruuzpétu!

Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—Pavitsta miits ya'a jets yakcruuzpétta; ka'a xa ats ya'a ve'e ti tokin mpaatyja.

⁷ Ax jidu'um tse'e y'atsoqvdi je israeejlit jáyuda:

—Njayejpp xa aatse'e je pava'nun juu' ve'e vaamp jets vyinmajtsjupe'e jetse'e y'oo'kut kux ve'eme'e ñapyumju jets je Nte'yam je y'Onuk ya'a ve'e.

⁸ Ku ve'e je Pilato du'amotunajxy, nujoj tse'e tyun-jaa'ktsa'ki. ⁹ Van'it tse'e tyajkinuva jep tujkp jetse'e du'amotutúvi je Jesús:

—¿Jómit jáyuts mitse'e?

Ax ka'a tse'e je Jesús y'atsoojvji.

¹⁰ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Ka'a atse'e x'atsav? ¿Ka'a ve'e xnujava jets njayejpp atse'e je kutojkun jets ats mitse'e naspaka nyaktánut ukpu ats mitse'e nyakjacryuuzpétjup?

¹¹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan ka'a xa mitse'e je Nte'yam kummoojyji je kutojkun, ka'ats mitse'e je xyup myakkutuk ats kajx. Je'e kajx tse'e nujoj tokinax je'e juu' atse'e jem mits mka'm tuxyakjapyumju jets ka'a ve'e mits.

¹² Van'it tse'e je Pilato du'ukjaa'kpayo'y pan vintso ve'e je Jesús naspaka kuduyaktaajñ, jetse'e pyítsumnuva jeja je numay jayu vyinkujk. Ax makx tse'e vyankojtinuva je israeejlit jáyuda:

—¡Pan myaktaampy xa ya'a ve'e naspaka, ka'a tse'e xmaatnayávaja je César, je yakkutojkpa juu' ve'e nujoj je kutojkun duka'mip! jepyana pan pane'e napyajmjup yakkutojkpa, cho'oxpujpkts je'e ve'e je César!

¹³ Ku ve'e je Pilato du'amotunajxy, van'it tse'e je Jesús duyakjapyítsumji jetse'e y'ajtk joma ve'e tyokimpayo'oy. Gabata tse'e yaktukxaaja je it je hebreo aaj. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Gabata, Tsavim-pa'kxy.) ¹⁴ Jado'k xaaj tse'e kya'it jetse'e je pascua xaaj du'amaa'yadat, kujk xaaj jo'ne'e vye'na, van'it tse'e je Pilato dunujmidi je israeejlit jáyuda:

—¡Uxyaja xa ve'e ya myakkutojkpada!

¹⁵ Van'it tse'e makx vyaandinuva:

—¡Va'an du'aa'ku! ¡Va'an du'aa'ku! ¡Yakcruuzpétu!

Jetse'e je Pilato ña'muxjidinuva:

—¿Tis, nyakjacryuuzpétjup ats ya'a vine'e ya myakku-tojkpada?

Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsán y'atsoojvji:

—Ka'a xa aatse'e viijnk yakkutojkpa njayep, je Césarji ve'e to'k.

¹⁶ Ku ve'e ve'em vyaandi, van'it tse'e je Pilato dutuujn juu' ve'e je numay jayu chojktup, jetse'e jem je tyojpa kya'mda dupuujm je Jesús jetse'e duyakcruuzpéttat.

Ku je Jesús cryuuzpejt

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

¹⁷ Van'it tse'e pyítsum je Jesús, jeme'e je cryuuz dupaku'u, jetse'e ñujkx joma ve'e to'k je it juu' ve'e yaktukxaajip Kuxútum, je'e juu' ve'e je hebreo aaj kyatsapítsump Gólgota. ¹⁸ Jem tse'e duyakcruuzpejtta. Yakcruuzpejtta tse'e janumejtsk je jayu, jeja tse'e itakujk je Jesús dupaamdi. ¹⁹ Yakjapyajmju tse'e je Pilato jem cruz kojmk to'k je jatyan juu' ve'e du'ava'nip pan ti ve'e kyuvejtp. Jidu'um tse'e vya'añ: "Ya'a xa ve'e je Jesús, je nazarétit jayu, je Israeejlit jayu Yakkutojkpa." ²⁰ Numay tse'e je israeejlit jayu du'ixti je jatyan,

kux je it joma ve'e duyakcruuzpejtta je Jesús, myutámipts je'e ve'e je kajpun jets toojk je ayookts je'e ve'e ja'a: je hebreo, je griego, jets je latín. ²¹ Je'e kajx tse'e je israeejlit tee'tajk je vyintsán dunuujmidi je Pilato:

—Kadi to'k aaj xyakjayja'aju: “Je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa”; ñojk'óye'e yakjayja'aju: “Ya'a ve'e vaan: Ats xa je'e ve'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa.”

²² Ax jidu'um tse'e je Pilato y'atsoojviji:

—Juu' xa atse'e tunyakjayja'aju, ja'anits je'e ve'e ty-tjáñ.

²³ Ku ve'e je tojpatajk duyakcruuzpejtta je Jesús, van'it tse'e je vyit duyakva'kxti maktaaxk viijn, kaktok'k viijn tse'e tyukkadaakjidi. Pyajktuva tse'e je vyitupa'tk.

Ka'ats je'e ve'e xyomyuka, to'k ta'akyji ve'e nujom, ²⁴ je'e kajx tse'e ñavyaajniji:

—Ka'a tse'e nkáa'tsumdat, ñojk'óye'e dunukoo'yimda jetse'e n'ixumdat pan pane'e tukkadaakjup.

Ax ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Yakva'kxtu tse'e ats je nvit jetse'e dunukoo'yidi ats je nvitupa'tk.” Ax ve'em tse'e dutoondi je tojpatajk.

²⁵ Joma ve'e je Jesús je cryuuz, jem tse'e vye'na je tyaak, jem tse'e je tyaak je y'uts juu' ve'e tyak'ákip, jem tse'e je Cleofas je ñuda'ax juu' ve'e María duxaaaj, jempa tse'e je María Magdalena. ²⁶ Ku ve'e je Jesús du'ix jets jeja ve'e tyena je tyaak maat je y'ixpajkpa juu' ve'e ooy tyuntsok, van'it tse'e dunuujmi je tyaak:

—Nana, m'onukjávap ya'a ve'e.

²⁷ Van'it tse'e dunuujmiva je y'ixpajkpa:

—Mtaakjávap ya'a ve'e.

Van'it tse'e je ixpajkpa jem tyak'ámam duyaktsuunini je Jesús je tyaak.

Ku je Jesús y'oo'kni

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

²⁸ Ku ve'e ve'em tyoojnji kyojtsji, ñuja'vinup tse'e je Jesús jets ta ve'e tyonkuxju kyojtskúxju nujom jets je'e kajxe'e jetse'e tyónjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Taa'tsip ats.

²⁹ Jem tse'e y'ijt to'k oo'y je tsaaydum pa'ajk na'ook, van'it tse'e duyakxoo'kti to'k je tukna'oktaatsun maat je tsaaydum pa'ajk na'ook, jetse'e dupaamdi jem kapy jajm juu' ve'e hisopo duxaaaj. Van'it tse'e dutuk'atijidi.

³⁰ Kyuvajk tse'e je Jesús je tsaaydum pa'ajk na'ook. Van'it tse'e vyaajñ:

—Ta tse'e tyonkuxju kyojtskúxju.

Van'it tse'e vyijntk jetse'e je jya'vin tyukvaatsji.

Ku to'k je tojpa dukomjujt je Jesús je kyachupajk

³¹ Jado'k xaaaj tse'e kya'it jetse'e je pascua xaaaj dupaa'tut. Ka'a tse'e je israeejlit jayu dutsojkti jetse'e je poot'kxtkun xaaaj jem cruz kajxm je ñi'kxta je kyopkta tyánut pan pan jatye'e cruuzpejtta, kux ooye'e dutunnumaja je poot'kxtkun xaaaj van'it. Je'e kajx tse'e je Pilato dunuujmidi jetse'e dutukpava'anut je tojpatajk jetse'e dutajtat je pyoojyta jetse'e jatyi y'oo'ktat pan pan

jatye'e cruuzpejtta, ve'em tse'e y'óyat jetse'e duyakkeektinit je ñi'kxta je kyopkta. ³² Van'it tse'e je tojpa ñajkxti jetse'e je pyoojy dutajjidi numejtsk je jayu juu' ve'e je Jesús myaatcruuzpejtta; ku muto'k, van'it tse'e jado'k. ³³ Ku ve'e divinkutámidi je Jesús, van'it tse'e du'ixti jets távani je'e ve'e y'aa'k, je'e kajx tse'e dukoo'ktajjidi je pyoojy.

³⁴ Nuto'k je tojpa juu' ve'e jem ijttu, je'e tse'e dukomjojt je Jesús je kyachupajk. Tun je'yji tse'e pyitsum je nuu'pun jets je naaj. ³⁵ Je jayu juu' ya'a ve'e du'ix, je'e tse'e ya tuvakojtsun dupaamp je'e kajx jetse'e ve'em je Jesucristo xjaanchjávadat. Ni vinxupa ve'e je taay dukamaada je tuvakojtsun juu' je'e ve'e pyuump, ñuja'vipts je'e ve'e oy jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e jyaayp. ³⁶ Je'e kajxts ya'a ve'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Ni to'ka ve'e je pyajk kyayaktájut.” ³⁷ Jem tse'e jado'k viijn je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: “Y'ix-tapts je'e ve'e juu' ve'e koojmjudu.”

Ku je Jesús ñaxtajki

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ Ku ve'e ve'em tyoojnji kyojtsji, van'it tse'e je José juu' ve'e arimatéait jayu, je'e tse'e du'amotu je Pilato jetse'e yakjajtuxjut jetse'e duyaktsoo'nnit je Jesús je ñi'kx je kyopk. Je José, je Jesuusts je'e ve'e pyanujkxp y'ijt. Oyam tse'e vye'ema, ka'a tse'e ñaajknuk'e'x-natajkiji kux cha'kipe'e je myu'israeejlit jáyuda. Yakjajtuxju tse'e je Pilato. Van'it tse'e je José y'ats jetse'e duyaktsoo'nni je Jesús je ñi'kx je kyopk. ³⁹ Nay ve'empa tse'e je Nicodemo, je'e juu' ve'e ojts dumaatnakýátsju koo'ts je Jesús, je'yvats je'e ve'e maat toojk arroba jo'n je pa'ajk xoo'kpa, je miirrats je'e ve'e jets je áloe mutaka. ⁴⁰ Ax ve'em tse'e je José maat je Nicodemo je Jesús je ñi'kx je kyopk dutukvimpitti je vit maat je pa'ajk xoo'kpa, ve'em ax jo'n dutonda je israeejlit jáyuda ku ve'e je y'oo'kpa je ñaxtajkin du'apaamdukada. ⁴¹ Jep tse'e to'k je ju'kx kupukam vye'na tamji joma ve'e duyakcruuzpejtta je Jesús. Jeja tse'e ju'kx kupukam jaat vye'na to'k je nam oo'kpa jot joma ve'e je oo'kpa kyatákana. ⁴² Jep tse'e dupaamdi je Jesús je ñi'kx je kyopk kux támani ve'e vye'na je israeejlit jayu je pyoo'kxtkun xaaajta jets je'e kajxpa ve'e ku ve'e tamji y'ijt je oo'kpa jot.

Ku je Jesús jyojntykpaiknuva

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

20 Domingo tse'e vye'na, muto'k xaaaj je semana, jetse'e je María Magdalena ñujkx tun japyji jem joma ve'e je Jesús ñaxtajki, koo'ts jatyna tse'e vye'na, van'it tse'e du'ix jets yakke'ekani ve'e vye'na je tsaaj juu' ve'e y'akaajjyup je jot. ² Van'it tse'e noomp ñujkx joma ve'e vye'nada je Simón Pedro jets je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsok, jetse'e dunuujmidi:

—iTá xa ve'e duyakpítsumdini je Maja Vintsán jep jót-up! ¡Ka'ats aatse'e nnujava pan joma ve'e tudupaamdi-ni!

³ Van'it tse'e je Pedro jets jado'k je ixpajkpa noomp ñajkxti joma ve'e je Jesús ñaxtajki. ⁴ Kijpx tse'e noomp ñajkxti. Ax mačk tse'e javëe'n ñuujm jado'k je ixpajkpa jets ni ka'a ve'e je Pedro, jetse'e too'vajkp jye'y joma ve'e je nextajkin it. ⁵ Van'it tse'e vyijntk, jetse'e kyak'ixi, jetse'e du'ix jets jepe'e je vit pyujkna. Ax ka'a tse'e tyajki. ⁶ Ku ve'e jye'y je Simón Pedro, van'it tse'e tyajki jep oo'kpa jótup; y'ixpats je'e ve'e jets jepe'e pyujkna je vit juu' ve'e tyukvimpittu. ⁷ Van'it tse'e du'ix-pa je vit juu' ve'e tyukvinmójtstu je Jesús je kyuvajk. Ka'a tse'e tyo'kmúka maət je vit juu' ve'e tyukvimpittu, apuk je'e ve'e pum vye'na axaa'ch. ⁸ Van'it tse'e tyajki-va jado'k je ixpajkpa, je'e juu' ve'e too'vajkp je'y joma ve'e je nextajkin it, jetse'e du'ix juu' ve'e toonju kojtsju, jetse'e dujaanchja'vi. ⁹ Ka'anum tse'e duvinmótuda vye'na je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e je Jesús jyoojntykpajknuvat ku ve'e aa'kani vye'nat. ¹⁰ Van'it tse'e je ixpajkpa vyimpijt-tini joma ve'e ñamyáyjada.

Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja je María Magdale-na vyinkujk
(Mr. 16.9-11)

¹¹ Ax yaaxp tse'e tyaañ je María jeja oo'kpa jot aagui. Namvaate'e ya'axy, van'it tse'e vyijntk jetse'e kyak'ixi jep jótup. ¹² Jep tse'e du'ix numejtsk je ángeles poop xaxta, jeja ve'e chaanada joma ve'e je Jesús je ñi'kx je kyopk y'ijt, to'k joma ve'e je kyuvajk y'ijt, jets jado'k joma ve'e je tyek y'ijt. ¹³ Jetse'e je ángeles y'amotutúviji-di:

—¿Tyajxse'e mya'axy?

Jetse'e y'atsaajv:

—Je'e kajxse'e kuxe'e je Maja Vintsán tuduyaktsoo'n-dini; ka'a atse'e nnujava pan joma ve'e tudupamda.

¹⁴ Kojtskajxp tse'e vye'na ku ve'e y'ixumpijt, van'it tse'e du'ix je Jesús, ax ka'ats je'e ve'e dunujava jets je'e je'e ve'e. ¹⁵ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúviji:

—¿Tyajxse'e mya'axy? ¿Páne'e m'ixtip?

Ax je'e kajx tse'e kuxe'e ve'em je María vyinmaajj jets je'e je'e ve'e juu' ve'e je ju'kx kupukam dukayoop dukatoomp, je'e kajx tse'e dunujumi:

—Pan mits xa ve'e ojs tuxyaktsaa'n, vaajnjkts ats to'k aaj joma ve'e tuxpum, jets atse'e najkx nyaktsoo'nnuva.

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¡María!

Jetse'e je María y'ixumpijtnuva jetse'e dunujumi je hebreo aaj:

—¡Raboni! (Ax jidu'um tse'e kyatsapítsum je Raboni, Yak'ixpajkpa.)

¹⁷ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Maso'oku ats, kux ka'anum xa atse'e nvimpijtni joma ve'e ats je nTee'. Ax najkxuts ats je n'utsatajk xnaajmada: "Pejtnup atse'e joma ve'e y'it ats je nTee' jets miits je mTee'da, ats je nNte'yam jets miits je mNte'yamda."

¹⁸ Ax ve'em tse'e je María dutuujn ax jo'n yaktuk-pavaañ, ojs tse'e duvaajnada je ixpajkpatajk jets ta

ve'e du'ixnuva je Maja Vintsán, je'e ve'e tukpavaajnu jetse'e ve'em du'avánat.

Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja je y'ixpajkpatajk vyinkujkta

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ Je xaajyam tse'e, muto'k xaaj je semana, je Jesús tyajki joma ve'e je y'ixpajkpatajk ñay'amojkijidi jetse'e jeja je'e y'itakujkta ojs ñapyumju, tso'opani tse'e je it vye'na jets atuke'e je tak'aka'a dujayepta kux cha'kidupe'e je myu'israeejlit jáyuda. Van'it tse'e je Jesús dunujumi je y'ixpajkpatajk:

—Je oy joot maət tse'e m'ijttinit.

²⁰ Ku ve'e ve'em vyaañ, van'it tse'e dutuk'ixti mejtsk je kyaj jets je kyach joma ve'e chaachi. Xoojntku tse'e je ixpajkpatajk ku ve'e du'ixti je Maja Vintsán.

²¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjдинуva:

—Je oy joot maət tse'e m'ijttinit. Ve'em ax jo'n atse'e je nTee' xkejx, nay ve'empats ats miitse'e nkejxtuva.

²² Van'it tse'e ñyoojntkijidi jetse'e jyaa'kna'muxjidi:

—Jayepta jem mja'vin kajxmda je Espiritu Santo.

²³ Pan mvaandup xa ve'e jets mee'kxe'e je jayu je tyokin, mee'kx tse'e y'it; ax pan mvaandup tse'e jets ka'a ve'e je jayu tyokinmee'kxa, ka'ats je'e ve'e tyokin-mee'kxa y'it.

Ku je Tomás du'ix je Maja Vintsán ku ve'e távani jyoojntykpajknuva vye'na

²⁴ Ax je Tomás, Xeen Onukts je'e ve'e yaktij y'ijt, je'ets je'e ve'e nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu, ka'ijtpsts je'e ve'e vye'na maət je myu'ixpajkpatajk ku ve'e je Jesús ñuje'yjidi. ²⁵ Ux'ook tse'e je viijnk ixpajkpa ña'muxjidi:

—Ta xa aatse'e n'ixnuva je Maja Vintsán.

Ax jidu'um tse'e je Tomás y'atsoojviji:

—Ka'a xa atse'e njaanchjáva. Kuunum atse'e n'ixut mejtsk ado'om je kyaj juu' ve'e je clavos yakxa'ajkiju, jets atse'e ya nka'ónuk n'akoo'pat joma ve'e je clavos duyakujt, jets atse'e nyaktakat ya nka'aj jep kyachupa-jk akujkp joma ve'e xyajki, van'itnumts atse'e njaanchjávat —jidu'um tse'e vyaañ.

²⁶ Kutoodojtuk xaaj tse'e je ixpajkpatajk ñay'amojkijidinuva joma ve'e to'k je tajk. Jep tse'e vye'niva je Tomás. Van'it tse'e je Jesús tyajki, jah'atúkame'e vye'na je tak'aka'ada, jetse'e jeja je'e y'itakujkta ñapyajmji. Van'it tse'e vyaañ:

—Je oy joot maət tse'e m'ijttinit.

²⁷ Van'it tse'e je Tomás dunujumi:

—Akoo'pa yaja je mka'ónuk jets ixu ats ya nka'aj; yaktaka je mka'aj yap ats nkachupajk akujkp joma atse'e nxajki. Kadi mačk je mkuvajk xpum, kadi xka-jaanchjáva jets joojntykpajknuva atse'e, jaanchjáva ve'e.

²⁸ Van'it tse'e je Tomás y'atsoojviji:

—¡Ats je nMaja Vintsán! ¡Ats je nNte'yam!

²⁹ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Tomás, ¿mjaanchja'vipe'e uxayam je'e kajx ku atse'e tux'ix? Xoon xa je'e ve'eda pan pan jaty atse'e xjaanchja'vidup óyam ats je'e ve'e xka'ixti.

Je'e pan tyajx kajxe'e ya nak yakjaajy

³⁰ Jyaa'ktoon tse'e je Jesús may je mújit nuja'vin jeja je y'ixpajkpatajk vyinkujkta juu' ve'e yaja kayakjaayp; ³¹ ax juu' tse'e yaja ja'ani, je'e kajx xa je'e ve'e jetse'e xjaanchjávadat jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesús, je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ve'em tse'e xjajeytpinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'e kajx ku je'e ve'e xjaanchjávada.

Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja nuvuxtojtuk je y'ixpajkpa vyinkujkta

21 Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús ñaajknuke'xnatajkijinuva joma ve'e je y'ixpajkpatajk jeja maja ña'akaya pa'ayi juu' ve'e Tiberias duxaaj. Jidu'um tse'e dütuujn. ² Jem tse'e vye'nada je Simón Pedro, je Tomás juu' ve'e tyijtip Xeen Onuk, je Natanael juu' ve'e je canaajit, galiléait jayu je'e ve'e, jempa tse'e je Zebedeo je y'ónukta jets janumejtsk je Jesús je y'ixpajkpada. ³ Van'it tse'e je Simón Pedro ña'muxjidi:

—Najkxu ats je ajkx duma'akyu.

Jetse'e y'atsoojviji:

—Nmāadap aats mitse'e.

Najkxtu tse'e jetse'e jem barco jootm tyajkidi. Tsonaxye'e dujamaakti, ax ni vinxupa tse'e dukapajkti. ⁴ Ku ve'e jyajviiijv, jeja tse'e napa'ayi je Jesús tyena vye'na, ax ka'a tse'e dunujávada je y'ixpajkpatajk jets je Jesús je'e ve'e. ⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mexta, ¿ka'a ve'e ti ajkx tuxpakta?

Jetse'e y'atsoojviji:

—Ni vinxúpase'e.

⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Vajta je mxuum jeja barco aka'yun pa'ayi jetse'e je ajkx xpáktat.

Ku ve'e ve'em dutoondi, ka'a tse'e y'uk'ó'yixjidini vintsó ve'e duyakpítsumdat je tyuk'ajkx'amaakin xuumda kux jepe'e ooy je ajkx tutyuntáñ. ⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyunsojok, je'e tse'e dunujjmi je Pedro:

—¡Je Maja Vintsán xa ya'a!

Ku ve'e du'amotunajxy je Pedro jets je Maja Vintsán je'e ve'e, van'it tse'e dupujm je vyitani'kx, kux yakke'eke'e je vyit, jetse'e y'ayejtsi jep najaatp. ⁸ Je viijnk ixpajkpada tse'e je'ydu jeja napa'ayi je barco maat jetse'e dupavaa'ndi je tyuk'ajkx'amaakin xuum, va'ajts ojtsts je'e ve'e je ajkx maat. Je'e kajx tse'e dupavaa'nda kux vujtkupxuk majk xajtuk jo'nji ve'e dumujékumada je napaa'v. ⁹ Ku ve'e jeja naxkujx jye'ydi, van'it tse'e dupaatti je ju'u juu' ve'e je jaajñ dumaat, jetse'e jeñi'kxm to'k je ajkx jets je tsapkaaky. ¹⁰ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Yakminda ovyinxupa je ajkx juu' ve'e tuxma'akta.

¹¹ Jetse'e je Simón Pedro tyajki jem barco jootm jetse'e dupavuu'n jeja napa'ayi paat je tyuk'ajkx'amaakin xuum juu' ve'e ojts je mújit ajkx maat. Mókupx javujx-tkupxuk maktoojk tse'e je ajkx y'ijt. Oyam tse'e ooy tyunmaya, ka'a tse'e je xyuum myupojti. ¹² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Minu m'ajópada.

Ax ni pana tse'e juu' ve'e je y'ixpajkpatajk kyanayja'viji jetse'e du'amotutúvat pan pan je'e ve'e, kux ñu-ja'vidupe'e jets je Maja Vintsán je'e ve'e. ¹³ Van'it tse'e je Jesús vyinkutámijidi, jetse'e dukaañ je tsapkaaky, jetse'e dumoojdi; ve'em tse'e dutoompa maat je ajkx.

¹⁴ Ya'ats je'e ve'e mutoojk nax ku ve'e je Jesús ñaajknuke'xnatajkijinuva jeja je y'ixpajkpatajk vyinkujkta ku ve'e távani y'uk'aa'k vye'na jetse'e jyoojntykpajknuva.

Ku je Jesús dumaatnakyojtsji je Simón Pedro

¹⁵ Ta tse'e y'ajópada vye'na, van'it tse'e je Jesús du'amotutúvi je Simón Pedro:

—Simón, je Jonás je myajntk, ¿xtsojok atse'e nujoj jets ka'a ve'e ya'ada?

Jetse'e je Pedro y'atsoojviji:

—Ve'em, Maja Vintsán, mnuja'vinup xa mitse'e jets ntsajok ats mitse'e.

Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Ix'ity tse'e ats je njayu, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva du'ix'it je kyarneeroda.

¹⁶ Van'it tse'e mumejtsk nax je Jesús y'amotutúvijinuva:

—Simón, je Jonás je myajntk, ¿xtsojok atse'e?

Jetse'e je Pedro y'atsoojvjinuva:

—Ve'em, Maja Vintsán, mnuja'vinup xa mitse'e jets ntsajok ats mitse'e.

Van'it tse'e ña'muxjinuva:

—Ix'ity tse'e ats je njayu, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva du'ix'it je kyarneeroda.

¹⁷ Van'it tse'e mutoojk nax je Pedro yak'amotutúvinuva:

—Simón, je Jonás je myajntk, ¿xtsojok atse'e?

Van'it tse'e je Pedro chaachvinmapyajni je'e kajx ku ve'e y'amotutúviji mutoojk nax pan tsojkupe'e, jetse'e dunujjmi:

—Maja Vintsán, nujom xa mitse'e juu' xnuja'vikúx, mnuja'vinupts mitse'e jets ntsajok ats mitse'e.

Jetse'e je Jesús ña'muxjinuva:

—Ix'ity tse'e ats je njayu, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva du'ix'it je kyarneeroda. ¹⁸ Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, ku ve'e mvajutyajki, mnaxyojxup tse'e y'ijt jetse'e mnujkx pan joma ve'e xtsak; ax ku tse'e mmaj'ónukinit, m'axáap tse'e jetse'e je viijnk jayu mxóxjút jetse'e myaknajkxjút joma ve'e mkanajkxuva'añ.

¹⁹ Ku ve'e ve'em vyaajñ, je'e tse'e je Jesús y'ava'ni pan vintsó ve'e je Pedro je Nte'yam je myajin je jyaanchin duyaknuké'xnatakat ku ve'e y'oo'knit. Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—¡Pamiinni ats!

Je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk

²⁰ Ku ve'e je Pedro y'ixumpijt, van'it tse'e du'ix jets jepe'e pyamétsjada je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk, nay je'ejam juu' ve'e namyaj'aa'kpejtju jeja je Jesús kyakuviijn van'it ku ve'e y'a'óxidi jetse'e du'amotutuvi pan pan je'e ve'e juu' ve'e pámjup jem je jayu kyam juu' ve'e tso'oxpajkjudup. ²¹ Ku ve'e je Pedro y'ixji, van'it tse'e du'amotutuvi je Jesús:

—Maja Vintsán, jets ya'a, ztits ya'a ve'e játjup náxjup?

²² Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan ntsajkpts atse'e jetse'e jyoojntykat van'it paat ku atse'e nmiinnuvat, ztits mits je'e ve'e?, pamiinni ats mits.

²³ Van'it tse'e yakkojts'ukvaajñ jeja uts ajch jets uts tsa'a akujk jets ka'a ve'e y'oo'kut je ixpajkpa juu' ve'e je Pedro je Jesús y'amotutuvi pan ti ve'e játjup náxjup. Ax je Jesús, ka'ats je'e ve'e dunujmi jets ka'a je'e ve'e y'oo'kut; jidume'e dunujmi: "Pan ntsajkpts atse'e jetse'e jyoojntykat van'it paat ku atse'e nmiinnuvat, ztits mits je'e ve'e?"

²⁴ Ax nmuja'vinupts aatse'e jets tyúvam je'e ve'e je tuvakojsun juu' ve'e pyuump je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk.

²⁵ Jeja xa ve'e may viijn juu' jatye'e je Jesús tyoon ky-ojts juu' ve'e kayakjaay yap nak kujxp. Pan kuyak-javyejtkúx tse'e to'k viijn jado'k viijn, nnasja'vipts atse'e jets ka'a ve'e kuñpaadi ya naxviijnit it jetse'e kuyakjavyejtkúx nujom juu' jatye'e tyoon kyojts.

Hechos

Ku je Jesucristo vyaajñ jęts mınupe'e je Espírıtu Santo

1 Ñumájıva Teófilo, je muto'k nak juu' ats mitse'e ntuknuja'yi, jemts atse'e njavyejtkujx nujom juu' jatye'e je Jesús tyon'ukvaan jęts juu' jatye'e je jayu tyukyak'ixpajk'ukvaan. ² Ve'em tse'e dıton'ukvaajñ dukojts'ukvaajñ van'it paat ku ve'e chajpejtıni, je Espírıtu Santo tse'e putajkijup vye'na namvaate'e dıtuk'ix pan ti ve'e tyóndap kyótstap je kyukátsıvatajk juu' ve'e vyinkoon. ³ Ku ve'e je jayu yak'oo'kjini, van'it tse'e jyoojntypajknuva jętse'e va'ajts ñaajknuke'x-natajkiji may nax, ñuja'vidınup tse'e je jayu juu' ve'e íxjıdu mótujuđu jęts joojntypik je'e ve'e je Jesús. Vujx-tkupx xaaj tse'e ñaajknuke'x-natajkiji jętse'e dıtuk-mukojtsti vıntso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'ıtta jem je Nte'yam y'am kyam.

⁴ Jemna tse'e je Jesús dumaaadada vye'na ku ve'e ñamuxjidi:

—Ka'a ve'e yaja Jerusalén mpıtsumdat, yaja tse'e x'a'ıxtat ku ve'e je Dios Tee' je vyaanduk dukutyónut, ve'em ax jo'n x'amotunajxtı ku ats miitse'e nvaajnıjı. ⁵ Tyúvam xa je'e ve'e jęts je tsoxk naaj ve'e je Juan je jayu tyukyaknapęjt, ax ve'e'nji tse'e ya it ñaxut, van'ıtts atse'e jem mja'vin kajxmda ntukyaknapęttat je Espírıtu Santo, ve'em ax jo'n je Nte'yam je vyaanduk duyaktaajñ.

Ku je Jesús chajpejtıni

⁶ Ku ve'e jem je Jesús dumaaatve'nada, van'it tse'e du'amotutúvidi:

—Maja Vıntsán, zımyakvımpıjıtnuvape'e uxyam je israeejlıt jayu je kyutojkun?

⁷ Van'it tse'e je Jesús ñamuxjidi:

—Ka'a xa miitse'e mtukkada'akjada jętse'e xnujávadat pan vin'ite'e je Dios Tee' nupaamdıka dujayep jętse'e juu' dıtónut; ⁸ ax mjayęptap tse'e je makkin ku ve'e je Espírıtu Santo mnukada'akjadat, van'it tse'e je numay jayu xvaajnıjadat jęts pan atse'e. Yaja ve'e jerusaleenıt kyajpun kujx du'ukva'anıt, van'it tse'e nujom yaja judéait y'ıt jaat, jem samaariat y'ıt jootm, jęts nujom vınxup to'k it to'k naxvıjın.

⁹ Ku ve'e kyojtskujx, van'it tse'e je Jesús pyatajkıni jętse'e ñajknı jem tsapjootm. Íxjıdu tse'e je y'ixpajk-patajk. Van'it tse'e to'k pak je vınuıts myejts jętse'e je Jesús duyotsni, ve'em tse'e du'ıxtókidıni. ¹⁰ Jemna tse'e pyat'ıxta vye'na je y'ixpajk-patajk, van'it tse'e tun to'mayjı numejtsk je ángeles pyaa'ténıjıdı poot'p xaxta, ¹¹ jętse'e jıdu'um ñamuxjidi:

—Galıléait jáyuda, zıtise'e mtumpat'ıxtup jem tsajm tsov? Ya Jesús, juu' ve'e uxyam tıchajpét, ya'ajyam tse'e mıınnıvıap jado'k nax ax jo'n uxyam tıx'ıxta tıchajpét.

Ku je Matías je Judas dukutenı

¹² Van'it tse'e je kukatsıvatajk choo'ndı joma ve'e je Olıvos Kopk jętse'e vyımpıjıttınuva jem Jerusalén, nı ka'ajjı kojkı legua dumujékuma je kajpun. ¹³ Ku ve'e jye'ydı jem kajpun kajxm, van'it tse'e pyejttı jep mumejtsk nukavyet kujxp joma ve'e tıtyanda vye'na. Jeme'e vye'nada je Pedro jęts je Santiago, je Juan jęts je Andrés, je Felipe jęts je Tomás, je Bartolomé jęts je Mateo, je Santiago juu' ve'e je Alfeo je myajntk, je Simón juu' ve'e je cananısta partıdo dumaaat y'ıjt, jęts je Judas juu' ve'e je Santiago je y'ónuk. ¹⁴ Nujomts je'e ve'e ijtp ñay'amókajada jętse'e chapkotsta. Je'e maatta tse'e je Jesús je y'utsatajk jęts je María juu' ve'e je Jesús je tyaak. Jempa tse'e je vıjnk ta'axtajta.

¹⁵ Tsapkojtsp jęts to'k muk tse'e y'ıjttı, van'it tse'e je Pedro tyenı jeja jaanchja'ıvatajk akujk, numókupx ja'ı-ı'px jo'n tse'e vye'nada, jętse'e vyaajñ:

¹⁶ —Utsta ajchta utsta tsaaada, tun vınkopk je'e ve'e jętse'e tyónjıt juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyan kujxp ijtp, je'e juu' ve'e je Espírıtu Santo je David tyukkójtsnıjx, je'ęts je'e ve'e juu' ve'e y'ava'ni je Judas kajx, je'e juu' ve'e je jayu dıvovje'y jętse'e je Jesús dumátstat.

¹⁷ Uu'm maatts je'e ve'e y'ıjt je Judas, ntukmaat-jajęjpumdıts uu'm je'e ve'e ya toonk. ¹⁸ (Ax je meen juu' ve'e pyajk je kyoo'oy to'nun kajx, je'e tse'e yak-tukjooy to'k vıjın je naax. Je Judas tse'e naxkadaak jętse'e je tyıınts pyajva'kxy jętse'e pyıtsumnı je jyoot je mye'e'ts. ¹⁹ Ax nujom tse'e dınuja'vidı juu' ve'e tsuunıdıp jem Jerusalén, je'e kajxts je'e ve'e yaktukx-ajı je naax juu' ve'e yakjooy Acéldama, je jerusaleenıt ayookts je'e ve'e. Nuupun Naaxts je'e ve'e kyatsapıtsum.) ²⁰ Ax ve'em tse'e tyoojnı juu' ve'e jep Salmo kujxp vaamp jıdu'um:

Va'an je tyajk dıtañı tukva'ajts,

nı pana ve'e jem kyatsaanat.

Vaampap tse'e jıdu'um:

Va'ane'e vıjnk dukuténaja dukutsuunaja.

Jıdu'um tse'e vya'añ.

²¹ Ax ve'em tse'e, jeja xa ve'e uu'm maatta je yaa'tyajta juu' ve'e tıy'ıt uu'm maatta nujom vınxupe'e je Maja Vıntsán Jesús ñajxy tyajkı uu'm maatta ²² van'ıtanı ku ve'e je Juan je Jesús duyaknapęjt jęts van'ıt paat ku ve'e je Jesús chajpejtıni. Tun vınkopkts

je'e ve'e jetse'e nuto'k je yaa'tyajk mpa'mumdat juu' ve'e du'ix je Jesús ku ve'e tãvani jyojntykpaiknuva vye'na, je'e tse'e je tuvakojsun dupãmup jets ve'e-mam je'e ve'e.

²³ Van'it tse'e dupaãmdi numejtsk jetse'e to'k yakvinkõnut: je José juu' ve'e Barsabás yaktukxaajivap, yaktijpap tse'e Justo, jets je Matías. ²⁴ Van'it tse'e jidu'um chapkojtsti:

—Maja Vintsãn, m'ixkujxp mnuja'vikujxp xa mitse'e nujom je jayu je jyoõot je jya'vin jets je vinyinma'yun, tuk'ixu aãts to'k aaj pan pan mitse'e mvinkoon juu' ve'e ya numejtskta ²⁵ jetse'e dutõnut je kukãtsiva toonk juu' ve'e je Judas myasooknu je tyõkin kajx jetse'e ñajkxni joma ve'e tyukkãda'akyju —jidu'um tse'e chapkojtsti.

²⁶ Van'it tse'e je suerte dutoondi jetse'e dunujãvadat pan pane'e tukkãda'akjup. Ax je Matías tse'e ojts tyukkãda'akyju. Van'it tse'e yaktukmupa'midini maãt je numakto'k kukãtsivada.

Ku je Espiritu Santo kyãdaaky

2 Ax ku tse'e dupaaty je pentecostés xaaj, jem tse'e vye'nada nujom je jaanchja'vivatajk to'k ka'ajji amókada. ² Van'it tse'e tun to'mayji du'amõtnajxti kyãda'aky jem tsapjooõtm tsov ax jo'n je maãk poj y'amu'u, jetse'e je tajk dyaktuknojkikujx joma ve'e vye'nada. ³ Jetse'e yak'ixjidi je jan'ayee'nst jo'n juu' ve'e naxkãdaak jem kyuvajkmda nuto'k nuto'k. ⁴ Van'it tse'e je Espiritu Santo je maãkin jets je vinyinma'yun myoõojyidi anañujoma pan pan jatye'e jem ve'nidup jetse'e dutõndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, kyõjstu tse'e je ayook juu' ve'e kyavinmõtudup, ve'em ax jo'n je Espiritu Santo myo'ojada jetse'e dukõtstat.

⁵ Jem tse'e Jerusalén vye'nada je israeejlit jáyuda juu' ve'e je'ydu xaajiva, jetse'e je Nte'yam dvinjãvadat dvintsã'agadat; may viijn tse'e je kajpun joma ve'e choõ'ndi. ⁶ Ku ve'e du'amõtnajxti juu' ve'e mõtup ax jo'n je maãk poj y'amu'u, van'it tse'e ñay'amojkijidi. Atuva atõki tse'e je nũmay jayu tyuntankajxti kux je y'aajam je y'ayookame'e y'amõtnajxtu to'k jado'k ku ve'e yakmukõjtsti. ⁷ Atuva atõki tse'e tyuntaandi jetse'e ñavyaajnidi:

—¿Tis, ka je galiléait jáyuvap ya'ã vine'eda juu' ve'e uxyam kojtstup? ⁸ ¿Vintsõse'e y'oya jetse'e n'amõtnajxumda kakje'e ya n'aajamda ya n'ayookamda? ⁹ Jeja xa ve'e yaja juu' ve'e tsoõ'ndu jem paartiait jets médi-ait y'it jooõmda, jem Elam jets jem Mesopotamia, jem Judea jets jem Capadocia, jem Ponto jets jem Asia, ¹⁰ jem Frigia jets jem Panfilia, jem Egipto jets juu' ve'e tsuunidup jem áfricait y'it jooõm juu' ve'e najxp javee'n jem Cirene. Jéjadava tse'e je israeejlit jáyuda jets je jayu juu' ve'e je israeejlit je jyaanchja'vin dupanajkxtup juu' ve'e jem Roma tsoõ'ndu. ¹¹ Nay jéjadava tse'e juu' ve'e tsoõ'nduva jem Creta jets jem Arabia. Ax nujom tse'e n'amõtnajxumda ya n'avintsõ aajamda ya n'avintsõ ayookamda juu' ve'e xtukmukõjtsumdup je Nte'yam je myajin.

¹² Atuva atõki tse'e tyuntankajxti, ka'a tse'e du'ukmu-taayvaattini vintsõ ve'e jyátukadat. Jidu'um tse'e ñay'amõtnajxumda vimpit atuj:

—¿Tis ya'ã vine'e tyijp? —nay ve'empa— ¿Tis ya'ã vine'e ñukajtsp?

¹³ Ax jempa tse'e juu' ve'e dunuxiiktu dutukxiiktu je jaanchja'vivatajk. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Mookjũdup xa ya'ã ve'e. Tã xa ya'ã ve'e du'oknaxta je tsaaydum pa'ajk naãj.

Juu' ve'e je Pedro vyaajniju je jayu

¹⁴ Van'it tse'e je Pedro tyeni maãt je viijnk kukãtsivada juu' ve'e numakto'k ijtũ, jetse'e maãk dumukajts je jayu. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, nujom pan pan jatye'e yãjada Jerusalén, amõtnaxta oy juu' atse'e nkõtsuvaampy. ¹⁵ Ka'a xa ya'ã ve'e myo'okjada ax jo'n miitse'e mvinmayda, ajõpum xaajnume'e uxyam.

¹⁶ Ya'ã juu' ve'e uxyam toojnup kojtsjup, ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Joel jyaay jep Kunuu'kx Jatyan kujxp. Jidu'um tse'e dujaajy:

¹⁷ Vaamp xa ve'e je Nte'yam:

“Ku ve'e tyãminit je itakax, mpãmups atse'e jem jya'vin kajxmda je n'Espiritu nujom je jayu juu' ve'e to'k it to'k naxviijn tsuunidup, kyõjtsnãxtap tse'e ats je n'ayook je mmajntktajkta jets je mnaãxtajkta,

nyak'ixtaps atse'e juu' atse'e ntsajkp je mmuutskit õnykta,

kuma'ajtap tse'e je mmũjit jáyuda.

¹⁸ Mpãmups atse'e jem jya'vin kajxmda je n'Espiritu pan pan jatye'e xmutõndup xmupajktup, je yaa'tyajk jets je ta'axtajk, jetse'e dukõjtsnãxtat ats je n'ayook.

¹⁹ Nyakjéjaps atse'e jem tsajviinm juu' jatye'e yaktuk'atũvap,

mpãmups atse'e je nuja'vin jem naxviinm: je nuu'pun jets je jaajin, jets ooy je jok.

²⁰ Vinkõõ'tsinup tse'e je aampa xaaj, jetse'e nuu'pun jo'n je aampa po'õ cháptsinit, ka'ana ve'e dupaa'ty vye'nat je xaaj ku ve'e je Maja Vintsãn kyãdaaknit,

je xaaj juu' ve'e dunumãjap jetse'e dunuvinkõpkat.

²¹ Nujom tse'e pan pan jatye'e je Maja Vintsãn dulaanchja'vidup, je'e tse'e tso'õktap.”

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyan vya'añ.

²² Van'it tse'e je Pedro jyaa'kvaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, amõtnaxta ya ayook. Oy miitse'e xnujãvada je majin jets je mũjit atuva jets je mũjit nuja'vin juu' ve'e jeja miits mvinkujkta je Nte'yam je kyutojkun kajx tyoon je Jesús, je nazarétit jayu. ²³ Je Nte'yam tse'e dunupaajmtki juu' ve'e je Jesús jãtjup náxjup, ñuja'vits je'e ve'e jets yakpãmup je'e ve'e jem je jayu kyã'm juu' ve'e tso'õxpajkjũdup. Miits xa je'e ve'e myakjay'õõ'kjũdu. Ko'oy jáyuts je'e ve'eda juu' ve'e yakcruuzpejtjũdu. Je'e tse'e tyõõndu juu' miitse'e mtsojktu. ²⁴ Ax je Nte'yamts je'e ve'e

duyakjoojntypajknuva, je oo'kune'e tuknuvaatsjiniu, kux ka'a ve'e je oo'kun je kutojkun dujayep jetse'e aa'k dutunyaktánut. ²⁵ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n jujpani je David dukojtsnajxy je Jesús je y'ayook. Jidu'um tse'e vyaajñ:

Nxa'ma'ixp atse'e je Maja Vintsán jeja ats nvinkujk, je'e maatts atse'e n'it, ve'emts atse'e nkativinmay,

²⁶ je'e kajx tse'e xyoonduk ats ya njoot ya nja'vin jets ats mitse'e nyakmaja nyakjaancha.

Je'e kajxts atse'e to'k joot n'it, kux óyam atse'e n'oo'kut, joojntypajknuvaps atse'e.

²⁷ Ka'ats mitse'e ats ya njoot ya nja'vin xmaso'okut jem je oo'kun kya'm,

ka'a ve'e xyakajtpat jetse'e mya'atut ats ya nni'kx ya nkopk, ats, mits je mVa'ajts Jayu.

²⁸ Xtuk'ix ats mitse'e je too' juu' atse'e nyo'oyup jets atse'e xa'ma kajx njoojntykinit,

xyakxoondukuaps ats mitse'e ku atse'e n'ijtnit mits maat.

Jidu'um tse'e je David dukojtsnajxy je Jesús je y'ayook.

²⁹ Nmu'israeejlit jáyuda, va'ajts xa ve'e nnuja'vimda jets oo'ke'e je njujpit jáyuvamda David, jetse'e ñax-tajkini, kux jeena ve'e je it joma ve'e ñaxtajki. ³⁰ Ax je David, je Nte'yam je y'ayookts je'e ve'e kyojtsnajx, ñu-ja'vits je'e ve'e jets tukvinva'niju je'e ve'e je Nte'yam jets to'ke'e je chaan je kyooj kyuténajat kyutsaanajat, je'ets je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e duyakutojkap je Nte'yam je jyayu ve'em ax jo'n je David duyakutojkji je njujpit jáyuvamda. ³¹ Y'ixts je'e ve'e je David jets joojntypajknuvape'e je Cristo, ve'eme'e vyaajñ jets ka'a ve'e je Cristo je jyoot je jya'vin tyuntánut jem je oo'kun kya'm jets ka'a ve'e je ñi'kx je kyopk mya'atut. ³² Ax je Cristo, je Jesusjyams je'e ve'e. Je Nte'yams je'e ve'e duyakjoojntypajknuva. Je'ets aatse'e mpuump je tuvakojsun jets n'ix aats je'e ve'e ku ve'e távani jyojntypajknuva vye'na. ³³ Ax je Nte'yams je'e ve'e tuknumájijinu jeja y'aka'yun pa'ayi, jetse'e dumooyini je kutojkun jetse'e dukéxut je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n je Nte'yam tyukvinva'niji. Ax nujomts ya'a ve'e juu' ve'e tux'ixta tux'amotunaxta, je Espíritu Saantots ya'a ve'e duyakjéjip. ³⁴ Ka je Daviijape'e tsajpejt. Jidu'ume'e viinm vyaajñ:

Je Nte'yam xa ve'e dunujjmi ats je nMaja Vintsán: "Ajxtuku yaja ats n'aka'yun pa'ayi ³⁵ namvaat atse'e nyakvintókida pan pan jatye'e mtso'oxpajkjudup." Jidu'um tse'e je David du'ava'ni juu' ve'e je Nte'yam kyojts.

³⁶ Miiitsta, nmu'israeejlit jáyuda, ve'em xa ve'e dutsak jetse'e va'ajts xnujávadat jets je Jesús, juu' ve'e myakjacryuuzpejtjudu, je'ejam tse'e je Nte'yam pyaam Maja Vintsán, je Cristo, juu' ve'e vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

³⁷ Ku ve'e du'amotunajxti, van'it tse'e ñatyukja'vijidi je tyokin jetse'e du'amotutúvidi je Pedro maat je myukukatsivatajk:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ¿tis aatse'e ntónup?

³⁸ Van'it tse'e je Pedro y'atsoojvjidi:

—Vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykinda, van'it tse'e mnapéttat je'e kajx jetse'e nujava tyánut jets je Jesucristo ve'e mpanajkxuvaandup, ve'em tse'e myaktokinmee'kxtat jetse'e tyákat jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo. ³⁹ Mtukvinva'nijidu xa miitse'e je Nte'yam je Espíritu Santo, yaktukvinva'niduva tse'e je m'ónukta jets nujom pan pan jatye'e jékumda, nujom tse'e pan pan jatye'e je Maja Vintsán vyinkaamp, uu'm je nNte'yamamda.

⁴⁰ Van'it tse'e je Pedro je numay jayu dujaa'kkojtsjidi, may viijn tse'e je jayu dutukmukojtsti. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Masooktini je mko'oy joojntykinda, ka'a tse'e xmaatvintókida ya ko'oy jáyuda.

⁴¹ Ax nujom tse'e pan pan jatye'e dukuvajktu je'e je y'ayook, napejttu tse'e. Je xaaj tse'e jyaaknujojkiidi janutojki miiil jo'n je jáyuda pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesús. ⁴² Ijtp tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je kukátsivatajk tuk'ixjudup jetse'e to'k aaj to'k joot dujajepa, ve'em tse'e chapkotsta jetse'e amoka je chapkaaky dutojkva'kxta ax jo'n je Jesús dutuujn maat je y'ixpajkpatajk ku ve'e jado'k nax dumaat'a'óxini.

Vintso je jaanchja'vivatajk oy jayu ñapyajmjidi

⁴³ Tsa'agataandu tse'e nujom je jayu juu' ve'e dukuvajktu je ayook; ax je kukátsivatajk, ooy tse'e je majin jets je mújit atuva dutuntoondi je Nte'yam je kyutojkun kajx. ⁴⁴ Nujom tse'e pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Maja Vintsán, ijtp tse'e ve'e ñay'amókajada, oy jayu tse'e ñapyámjada maat je myujaanchja'vivatajka. Pan pan tse'e jep juu' dumaat, tyuknu'ayo'vidup tse'e pan pan jatye'e katih'ij-tuxjudup, ⁴⁵ jetse'e dutoo'kta juu' jatye'e y'ixtup jyajep tse'e je meen duyaktonda pan vintso ve'e juu' kya'ijtxjada to'k jado'k. ⁴⁶ Jóvum xaaj tse'e ñay'amókajada jep maja tsaptujkp jetse'e tajkm tajkm je tsapkaaky dutojkva'kxta jetse'e to'k muk kyayda. Xoonduk aaj xoonduk joot tse'e ve'em dutonda, to'kji tse'e je jya'vinda to'kji tse'e je vyinma'yunda. ⁴⁷ Ijtp tse'e je Nte'yam dujaa'myétsta. Ojya'vijidu tse'e anañujoma je jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo. Jóvum xaaj tse'e je Maja Vintsán dujaa'kyaknujóka pan pan jatye'e je Jesucristo dujaanchja'vidup jetse'e ve'em dujayéptat je joojntykini juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Ku to'k je jayu jyotkadaaky juu' ve'e je tyek dukatuky-o'yp y'ijt

3 Toojk yaaxp tse'e vye'na ku ve'e je jayu chapkats, van'it tse'e je Pedro maat je Juan ñajxxti jep maja tsaptujkp. ² Jóvum xaajts je'e ve'e jep maja tsaptak'aagup y'it to'k je yaa'tyajk juu' ve'e ka'o'yixjup jetse'e je tyek dutuky'o'oyut, ve'emam je'e ve'e kye'x. Yakpatsaampst je'e ve'e jetse'e najkx jep yakjuk jeja je maja tsaptak'aka'a vyinkujk juu' ve'e duxaaj Tsoj. Jep tse'e je jayu je meen du'amotu pan pan jatye'e tajkidup jep maja tsaptujkp. ³ Ku ve'e je yaa'tyajk du'ix

jets jepe'e maja tsaptujkp je Pedro maät je Juan tyakava'anda, jetse'e du'uk'amotu je meen. ⁴ Van'it tse'e je Pedro maät je Juan vyin'ixjidi, jetse'e je Pedro je yaa'tyajk dunuujmi:

—Vin'ixu aäts.

⁵ Van'itts je'e ve'e du'a'ixtk je Pedro maät je Juan, ve'emts je'e ve'e y'ukvinmaajy jets je meene'e yak-mo'ovaamp. ⁶ Ax jidu'um tse'e je Pedro ña'muxji:

—Ka'a ätse'e ti oro ka'a ätse'e ti plata nmaada. Juu'ts ätse'e nmaät, nyajkypts ätse'e. Je Jesucristo, je nazarëtit jayu, je'e tse'e myakjotkãdaakjinup. Tena jets jaamni.

⁷ Van'it tse'e je Pedro je yaa'tyajk je y'aka'yun ka'aj dumajtsji jetse'e duyaktëni. Tun jatyji tse'e je tyekuy-õ'kt jets nujom je tyek myakpajkni, ⁸ jetse'e yejtsuk. Van'it tse'e yo'y'ukvaanni, jetse'e je Pedro maät je Juan dumãattajkidi jep maja tsaptujkp, yo'ynup, yejtsuknup, jetse'e je Nte'yam dutunyakmãjini dutunyakjaanchini. ⁹ Nujom tse'e je jayu y'ixji ku ve'e yo'yni jetse'e dutunyakmãjini dutunyakjaanchini je Nte'yam. ¹⁰ Atuva atoki tse'e tyuntaandi, ka'a tse'e du'ukmutaayvaattini vintso ve'e jyätukadat kux y'ixada je'e ve'e je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyõ'yp y'ijit jets ñuja'vidinupe'e jets je'e je'e ve'e juu' ve'e je meen du'amõtup tuy'it jeja je maja tsaptak'akã'a vyinkujk juu' ve'e duxaaj Tsoj.

Ku je Pedro kya'amaajy joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e duxaaj je Salomón Jye'e

¹¹ Je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyõ'yp y'ijit, ka'a tse'e dumasaak je Pedro maät je Juan. Nujom tse'e je jayu atuva atoki noomp ñajxkti joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e duxaaj je Salomón Jye'e. ¹² Ku ve'e je Pedro du'ix, van'it tse'e je numay jayu dunuujmidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, çtyajkse'e xtuk'atuvada?

çTyajxts aätse'e xvini'ixta ax jo'n aäts ya'a ve'e kunyakyõ'pyúk aäts ya n'avintso makkin kajx aäts ya n'avintso va'ajts joot kajx? ¹³ Je nujpit jáyuvamda, je Abraham, je Isaac, maät je Jacob, je'e je Nte'yamda tse'e duyakmãji duyakjaanchi je y'Onuk Jesús, je'e juu' miitse'e mpaamdinu jem je Pilato kya'm. Ku ve'e je Pilato y'ukmasõ'okuvaajnji naspaka, ka'ats miitse'e xyakajitti. ¹⁴ Ñojk'õy xa ve'e kux'amõtudi jetse'e kuyakmasaak je Jesús, va'ajts jayu je'e ve'e jets tuv je jáyuvin je jyoojntykin. Ax ka'a tse'e ve'em xtoondi. Je'ets miitse'e m'amõtudu jetse'e tyánut naspaka to'k je yakjaju'õõ'kpa. ¹⁵ Je'ets miitse'e myakjay'õõ'kjudu pane'e je joojntykin duyajkp. Ax je Nte'yam tse'e yakjoojntykpajkjinuva. Mpuumpts aätse'e je tuvãkojtsun jets n'ix aäts je'e ve'e je Jesús ku ve'e távani jyoojntykpajknuva vye'na. ¹⁶ Je Jesusjyam tse'e tuduyakjotkãdaakni, tudumajumõõyni ya yaa'tyajk juu' ve'e m'ixtup jetse'e m'ixada. Je'e kajx ku aätse'e njaanchjãva je Jesús, je jaanchja'vin tse'e dutoomp jetse'e ya yaa'tyajk tuchã'ak, ve'em ax jo'n uxyam x'ixta jo'n.

¹⁷ Miits, jáyuda, maät je myakkutojkpada, myakjay'õõ'kjudu tse'e je Jesús. Ax nmuja'vipts ätse'e jets ka'a ve'e õy xnuja'vidi juu' ve'e mtoondi. ¹⁸ Ve'em tse'e je Nte'yam dukutyuujn juu' ve'e y'ava'ni je y'ay-

ook kojtsnajxpatajkta, je'ets je'e ve'e jets tsaachpaa'tupe'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ¹⁹ Je'e kajx tse'e, vinmayumpijttini, masoõktini je mko'oy joojntykinda, panajxktini je Nte'yam, ve'em tse'e je Nte'yam mtokinmee'kxjadat jetse'e xjayëptat jem mja'vin kajxmda je xoojntkun juu' ve'e je Maja Vintsãn mmo'ojadap. ²⁰ Je Nte'yam tse'e dukejxnuvap je Cristo, ²¹ õyame'e vinkopk jetse'e uxyam je Cristo jem tsapjootm tyánut. Ku ve'e je Nte'yam nujom juu' jaty duyak'õ'yikãxut, van'it tse'e je Cristo myiinnuvat jado'k nax, ve'em ax jo'n jujpani vyaandi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta.

²² Jidu'um xa ve'e je Moisés dunuujmi je nujpit jáyuvamda: "Vinkãnani xa ve'e je Maja Vintsãn, je nNte'yamamda, dujayep nuto'k uu'm je njáyuvamda, ve'em ax jo'n ätse'e xvinkãajn, juu' ve'e mkojtsnajxuxjadap je Nte'yam je y'ayook, je'e tse'e mkãts'amõtunãxtap. ²³ Pan pan tse'e dukamajapaamp je ayook juu' je'e ve'e kyõtsup, ka'ats je'e ve'e y'ítut je Nte'yam je jayu." Jidu'um tse'e je Moisés vyaajñ.

²⁴ Van'it tse'e je Pedro jyaa'kvaajñ:

—Ax ve'em tse'e, van'itani ku ve'e je Samuel jyoojntyki jets pan pan jatye'e jaa'kmiindu, ñukojtstu tse'e nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta juu' ve'e uxyam toojnup kojtsjup. ²⁵ Uu'm xa ve'e xtsaanimdud xkoõjimdup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Xtukãdaakumdupts uu'm je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'nidu je nujpit jáyuvamda. Jidu'um tse'e je Nte'yam dunuujmi je Abraham: "Mits je mtsaan je mkoõj kajx tse'e dupaa'ttat je kunoo'kxun je jayu pan nuvinxupe'e çãanada to'k it to'k naxviijn." ²⁶ Ku ve'e je Nte'yam je y'Onuk Jesús dukejx yaja naxviijn, too'vajkpts uu'm'e'e xtuknukejxumdi jetse'e xkunoo'kxumdat, ve'em tse'e nmasoõkumdinut nujom juu' jatye'e ka õyap.

Ku je Pedro maät je Juan duintëni pan pan jatye'e dunumãjidup jep tsaptujkp

4 Jemna tse'e je Pedro maät je Juan dumukõtsta vye'na je numay jayu, van'it tse'e ñuje'yjidi je tee'tajk maät je saduceotajk jets je tsaptakmutoompa juu' ve'e dunuvintsãnip je tsaptakmutoompatajk, ² je'e ve'e ejkjjudup ku ve'e je Pedro maät je Juan je jayu duvaajnjada jets joojntykpajknuva ve'e je Jesús, jetse'e je jayu duvaajnjiduva jets joojntykpajknuvape'e je jayu je'e kajx ku ve'e je Jesús jyoojntykpajknuva. ³ Van'it tse'e yakmajtsi jetse'e yakpoxuntãkpaãmdi kux tãnani ve'e van'it je it vye'nini, je kujãpiteme'e duyakpitsumuva'anda jetse'e dutokimpayõ'oydat. ⁴ Ax numay tse'e pan pan jatye'e du'amõtunajxtu je ayook juu' ve'e je Pedro tukka'amaajjyudu, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús. Tunjaa'knuma'yidu tse'e pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidu, ax ve'em tse'e jyeydi numugooxk miijl jo'n je yaa'tyajkta, apuk je ta'axtajkta maät je pi'k õnykta.

⁵ Je kujãpit tse'e ñay'amojkijidi jem Jerusalén je israeejlit yakkutojkpada maät je myújit jáyuda jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpada. ⁶ Je'e maät tse'e vye'niva je

Anás, je tee' je'e ve'e juu' ve'e dúnvintsanikajxp je tee'tajkta, nay ve'empa je Caifás, je Juan, je Alejandro, jets nujom je tee'tajk je vyintsanda. ⁷ Ku ve'e ñay'amojkijidi, van'it tse'e dúnukexjidi je Pedro maat je Juan. Ku ve'e duyakmiindi, van'it tse'e jeja itakujk dupaamdi, jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Pan tse'e tumna'muxjada jets ya'a ve'e xtóndat? ¿Páne'e ya kutojkun mmooyjjudup?

⁸ Van'it tse'e je Pedro je Espíritu Santo myooyji je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e vyaajñ:

—Miiitsta, je kajpun je ñuvintsanda, mújit jayutajkta, ⁹ miits xa aatse'e x'amotutúvidup je y'oy je'e juu' ve'e yaktoojni to'k je jayu juu' ve'e pajkjup tuy'it. Je'e ve'e mnujavavaandup vintsó ve'e y'o'yini. ¹⁰ Yájats atse'e miits mvinkujkta n'avana jetse'e xnujávadat vintsó ve'e ya jayu mvinténajada makkaatsots. Ax ka miitsjyap tse'e mnujávadap, nay ve'empa ve'e dúnuja'viduvat nujom pan joma jatye'e je israeejlit jayu. Je Jesucristo, je nazaréit jayu, je'e juu' miitse'e myakjacryuuzpejtjudu jetse'e je Nte'yam yakjoointykpajkinuva, je'e tse'e je kutojkun duyajk jetse'e ve'em ya majin yaktún.

¹¹ Ve'em xa miitse'e xtonda ax jo'n je pojtspatajk juu' ve'e dumasooaktu to'k je oy tsaaj kuxe'e duko'oyja'vidi. Ax ux'ook tse'e je oy tsaaj yakpuujm joma ve'e dúnvinkopkikux je maja tsaptakpats. Ve'em tse'e xtonda kuxe'e xko'oyjávada je Jesucristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam pyaam jetse'e dúnvintsanikajxnit nujom juu' jaty. ¹² Je Jesuusji tse'e o'yixjup jetse'e xmo'yumdat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ni pana xa ve'e je Nte'yam jado'k dukatuknuvana yaja tsajp pa'tki jetse'e je ntókinam xtuknuvaatsumdat —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

¹³ Ku ve'e du'ixti jets makk aaj makk joote'e je Pedro maat je Juan kyotsta, jetse'e dúnuja'vidi jets ka'a ve'e y'ixpúkada, atuva atóki tse'e tyuntaandi. Van'it tse'e je nuja'vin dupajkti jets je'eda ve'e je Jesús dumaatvíttu.

¹⁴ Jempa tse'e vye'niva je yaa'tyajk juu' ve'e je tyek dukatukyoy'yp y'ijt, je'e kajx tse'e dukoo'kmutaayvaattini pan vintsó ve'e kudúnvampejtti. ¹⁵ Van'it tse'e yakkejxpítsumdi jetse'e aje'ejyji tyaandi jetse'e dukojtsmóktat. ¹⁶ Jidu'um tse'e ñavyaajnidi vimpit atuj:

—¿Tise'e nto'numdap maat ya jáyuda? Ñuja'vidinup xa ve'e nujom pan pan jatye'e tsuunidup yaja Jerusalén jets ta ya'a ve'e ya jayu duyakjotkada'akta. Ka'a tse'e ñun'oya vintsó ve'e nva'numdat jets ka'a ya'a ve'e je majin tudutonda. ¹⁷ Va'an tse'e du'atsa'kimda jetse'e ni pana dukoo'ktuknuja'vidinit je Jesús jye'e, ve'em tse'e kyajaa'kva'kxtukut ya ayook —jidu'um tse'e ñavyaajnidi.

¹⁸ Van'it tse'e duvatsoovdi jetse'e dutukpavaandi jets ni vintsóva ve'e je jayu dukoo'kvaajnidinut ukpu dukoo'ktuknuja'vidinit je Jesús jye'e. ¹⁹ Ax van'it tse'e je Pedro maat je Juan ña'muxjidi:

—Payo'oyda n'it viinm pan oy je'e ve'e jeja je Nte'yam vyinkujk jets miitse'e myakkaatsapáktat jets ka'a ve'e je Nte'yam. ²⁰ Ka'a xa ve'e nvaat jets aats je'e

ve'e nka'avánat juu' aatse'e n'ix jets juu' aatse'e n'amotunajx.

²¹ Ku ve'e dujaa'ktoondi vintsó ve'e du'atsa'agadat, van'it tse'e dumasooakti, ka'a tse'e dupaatti ti ve'e tyukkutsaachpaadadap, kux nujome'e je jayu je Nte'yam duyakmájiidi duyakjaanchidi je'e kajx juu' ve'e toojnju kojtsju. ²² Je yaa'tyajk juu' ve'e jotkadaaknu, vujxtkupx joojnt náxyanits je'e ve'e vye'na.

Ku je jaanchja'vivatajk je Nte'yam du'amótudi je makk aaj je makk joot

²³ Ku ve'e yakmasooakti je Pedro maat je Juan, van'it tse'e ñajkxti joma ve'e je myujatyoo'tajkta, jem tse'e dutukmumaajntykti vintsó ve'e ña'muxjidi je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je mújit jáyuda. ²⁴ Ku ve'e du'amotunajxti, van'it tse'e nujom chapkojtsti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Maja Vintsán, mits xa ve'e je Nte'yam. Mits tse'e mpaam ya tsajp ya naax, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp jem tsajviinm jets yaja naxviijn. ²⁵ Myajk mitse'e ya ayook juu' ve'e je Espíritu Santo tyukkojtsnajx je David. Jidu'umts je'e ve'e vyaajñ:

¿Tyajx tse'e ñaajkjotma'atjada je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap

jetse'e je israeejlit jayu dvinmayda jetse'e dutóndat juu' ve'e ka'o'yixjudup?

²⁶ Nay'amojkijidu tse'e je naxviijnit yakkutojkpada jetse'e dutso'oxpáktat je Maja Vintsán maat je Cristo. Jidu'um tse'e ya ayook juu' ve'e je Espíritu Santo je David tyukkojtsnajx.

²⁷ Tyúvam xa ya'a ve'e juu' ve'e je Espíritu Santo kyogts. Navyaatju xa ve'e je Herodes maat je Poncio Pilato je vyinma'yunda maat je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je'e tse'e dutso'oxpajktu je mva'ajts ónyk Jesús, juu' mitse'e mvinkoon jetse'e yakkutojknit. ²⁸ Ve'emts je'e ve'e dutoondi juu' ve'e mnupaajmtki jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut. ²⁹ Maja Vintsán, amotunaxu to'k aaj uxuyam vintsó ve'e vya'anda jets aatse'e x'atsa'agadat. Mooyk aats mitse'e je makk aaj je makk joot jets aatse'e ve'em je jayu nvaajnjadat je mkaats je m'ayook kaja'vina katsa'kina, aats, mits je mmutoompa je mmupajkpa, ³⁰ jets aatse'e mits je mkutojkun kajx je pa'am jayu nyakjotkada'aktat, jets aatse'e je mva'ajts ónyk Jesús je makkin xmo'ot jets aatse'e ntónut je mújit atuva jets je majin.

³¹ Ku ve'e chapkojtskajxti, van'it tse'e y'ojxi jem joma ve'e vye'nada. Nujom tse'e je Espíritu Santo myooyjidi je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, makk aaj makk joot tse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook dukojtsti.

Vintsó je jaanchja'vivatajk dutukjoointykididi juu' ve'e y'ixtu jyayejptu

³² Je numay jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidu, to'kji tse'e je jya'vinda to'kji tse'e je vyinma'yunda. Ni pana tse'e kyava'añ jets y'avintsó je'e je'e ve'e pan tii, nujom juu' ve'e y'ixtup jyayejptup, ve'em tse'e dujáva-

da jets nujome'e duje'eda. ³³ Je kutojkun maat tse'e ooy je kukatsivatajk dutun'ava'nidi jets joojntypajknuva ve'e je Maja Vintsán Jesús. Ooy tse'e je Nte'yam tyunkunoo'kxjada anañujoma. ³⁴ Ka'a ve'e pan pane'e juu' nunka'ijituxjudup, kux je'eda pan pan jatye'e je naax ukpu je tajk dujajejptup, tyoo'ktupts je'e ve'e ³⁵ jetse'e je meen je kukatsivatajk dutukkatákada, ve'em tse'e to'k jado'k yakma'a pan vintsó ve'e juu' kya'ijituxjada.

³⁶ Jem tse'e vye'na to'k je jayu juu' ve'e je Leví je chaan je kyooj, Joseejs je'e ve'e xyaaj, chípreit jayu, Bernabé je'e ve'e je kukatsiva tyijjada. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Bernabé, Yakjot'amájiva.) ³⁷ Je Bernabé tse'e to'k viijn je naax dutoo'k jetse'e je meen dutukkatajki je kukatsivatajk.

Je tokin juu' ve'e tyoondu je Ananías maat je Safira

5 Ax jempa tse'e jado'k je jayu juu' ve'e Ananías duxaaj. Je'e maat je ñuda'ax Safira, je'e tse'e to'k viijn je ñaax dutoo'ktu. ² Van'it tse'e je Ananías dupajkva'kxy je naxtsov jetse'e to'k viijn dutukkatajki je kukatsivatajk, ve'em ax jo'n nujom je meen kuy'ijt. Ñuja'vipts je'e ve'e je ñuda'ax jets ve'eme'e dtonuva'añ. ³ Van'it tse'e je Pedro dunujmi je Ananías:

—Ananías, ¿tyajxts mitse'e je Satanás tux'ituma'a jetse'e tutyaka jem mja'vin kajxm jetse'e ve'em xv-in'aa'nuva'añ je Espíritu Santo? Mnapyaajmjup xa mitse'e ax jo'n to'k ka'ajji je mnaxtsov taá kuxyakmejts; ax ta tse'e xpukán. ⁴ ¿Ka mits je mnaaxap je'e ve'e tuy'it? Ku tse'e tuxtaa'k, ¿ka mits je mmeenaps je'e ve'e tuy'it? ¿Tyajxts mitse'e ve'em tumjátuka? Ka je jáyuvap xa mitse'e mvín'uu'mp; je Nte'yame'e mvín'aa'nuvaampy.

⁵ Ku tse'e je Ananías du'amotunajxy, aa'k tse'e ñaxkadaaky. Ax nujom tse'e pan pan jatye'e dumótudu vintsó ve'e y'aa'k, ooy tse'e tyuntsa'kipajkkajxti.

⁶ Ku ve'e je Ananías y'aa'k, van'it tse'e je vajutyajk tyénidi, jetse'e je ñi'kx je kyopk dutukvimpitti je vit, jetse'e duyaknajkxtini nextajkiva.

⁷ Ku ve'e toojk hora jo'n je it ñaxy vye'na, van'it tse'e je Ananías je ñuda'ax jye'y. Ka'ats je'e ve'e dunujava ti ve'e toojnju kojtsju. ⁸ Van'it tse'e je Pedro y'amotutúviiji:

—Vaajnja ats, ¿vanxúpame'e tumyakmo'oda ku ve'e tuxto'o'kta je mnaax?

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Vanxúpam xa je'e ve'e.

⁹ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—¿Tyajx tse'e tuxkojtsmókta jetse'e xvin'aa'ndat je Espíritu Santo?, juu' ve'e ijtp jem je Maja Vintsán jya'vin kajxm. Uxep xa ve'e tak'aagup myejtstini juu' ve'e ojts je mnyaa'y tuduyaknextajkidini. Uxyamts mits je'e ve'e najkx myaknextajkijidinuva —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

¹⁰ Tun je'yji tse'e ñaxvipp jeja je Pedro vyinkujk jetse'e je jya'vin tyukvaatsjini. Ku ve'e tyajkidi je vajutyajkta, aa'kani tse'e dupaattini. Van'it tse'e duyakpítsumdini jetse'e ojts duyaknextajkidini jeja je

ñuyaa'y pya'ayi. ¹¹ Tsá'kipajktu tse'e je jaanchja'vivatajka jets nujom pan pan jatye'e dumótudu.

Ku ooy je mújit nuja'vin jets je mújit atuva yaktuujn

¹² Tyoondu tse'e je kukatsivatajk jeja je numay jayu vyinkujk ooy je mújit nuja'vin jets je mújit atuva je'e kajx ku ve'e je Nte'yam je kyutojkun myoojyjidi. Jem tse'e je jaanchja'vivatajka ñay'amókajada y'ijt to'k ka'ajyjida joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e duxaaj je Salomón Jye'e, to'kji tse'e je jyootta je jya'vinda to'kji tse'e je vyinma'yunda. ¹³ Cha'kidup tse'e je numay jayu jetse'e je jaanchja'vivatajka dumaatnay'amókajadat; óyam tse'e vye'ema, vintsá'kijidup tse'e anañujoma je jayu. ¹⁴ Ax jaa'knuma'yi'ataatstinu tse'e je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Maja Vintsán, je yaa'tyajk jets je ta'axtajk. ¹⁵ Je jayu juu' ve'e jemda, je'e tse'e duyakpítsumdu jem maajntkun kajxm je pya'am jáyuda jetse'e dupaamdi jeja too' aajy joma ve'e je Pedro ñaxuva'añ, ve'em tse'e ooyje'e je y'ake'exa pyaa'tjadat jetse'e jyotkada'aktat. ¹⁶ Je'yduva tse'e numay je jayu juu' ve'e jem viijnk kajpun kajxm tsoo'ndu juu' ve'e je Jerusalén dumutámidup, yakje'myojktu tse'e je pya'am jáyuda maat je'e pan pan jatye'e jem jya'vin kajxm da je ko'oyjáyuvap. Nujom tse'e duyakjotkadakkajxtini.

Ku je kukatsivatajk yakmajtsi

¹⁷ Van'it tse'e jyotma'tti je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta maat je saduceotajk juu' ve'e myaatve'nidup, ¹⁸ je'e kajx tse'e je kukatsivatajk duyakjamyajtsjidi jetse'e duyakjapyaajmjidi jep poxuntujkp. ¹⁹ Ax to'k tse'e je Maja Vintsán je y'aangeles ko'o'ts je poxuntak'aka'a duyak'avaach jetse'e je kukatsivatajk duyakpítsumdi, jetse'e dunujmidi:

²⁰ —Najkxta jep maja tsaptujkp, jep tse'e je numay jayu xvaajnjadat pan vintsó ve'e dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²¹ Ku ve'e du'amotunajxti, van'it tse'e je kujápit tyajkidi jep maja tsaptujkp jetse'e je jayu duyak'ixpajkti.

Ax je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta maat je jayu pan pan jatye'e myaatta vye'na, je'e tse'e dvyomojktu pan pan jatye'e dunumájiduvap jep tsaptujkp. Van'it tse'e dunukejxidi je kukatsivada jep poxuntujkp. ²² Ku ve'e je tsaptakmutoompa jye'ydi jep poxuntujkp, ka'ats jepe'e dupampaatti, van'it tse'e vyimpjittinuva je kats maat, ²³ jetse'e vyaandi:

—Oy atuk xa aatse'e je poxuntajk tumpaa'ty. Jep tse'e vyinténajada pan pan jatye'e du'ix'ijttup. Ax kuts aatse'e tunyak'ava'ach, ka'ats aatse'e jep tumpampaa'ty.

²⁴ Ax ku tse'e du'amotunajxti je tee'tajk je vyintsanda maat je tsaptakmutoompa juu' ve'e dunuvintsánip je tsaptakmutoompatajk, ka'a tse'e dvinmótudi pan vintsó je'e ve'e najkx kyukaxa. ²⁵ Van'it tse'e to'k je jayu jye'y juu' ve'e tuknuja'vijidu, jetse'e ña'muxjidi jidu'um:

—Je yaa'tyajta juu' ve'e tuxpoxuntakpamda, jepts je'e ve'e je numay jayu duyak'ixpakta maja tsaptujkp.

²⁶ Van'it tse'e je tsaptakmutoompa juu' ve'e dunuvintsánip je tsaptakmutoompatajk maat je jyayu, je'e tse'e ojtš dumatsta je kukátsivada, ka'a tse'e dujomtonda dutitonda, je'e ve'e cha'kidup kux ku ve'e je numay jayu chaka'atsjadat. ²⁷ Ku ve'e duyakmejtsti, van'it tse'e dupaamdi jeja je jayu vyinkujkta juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. Van'it tse'e ña'muxjidi je tee' juu' ve'e dunuvintsánikajxp je tee'tajkta:

²⁸ —¿Ka mákkap aats miitse'e ntukpavaandi jets ka'a ve'e je jayu x'ukvaajnjdinit je Jesús jye'e? Ax íxtats n'it juu' ve'e tuxtonda. Nujom tse'e je jayu juu' ve'e yaja Jerusalén, ta tse'e dunujávada juu' miitse'e myak'ix-pajktup, jets aatse'e xtuktokinava'anda ku ve'e je Jesús y'aa'k.

²⁹ Van'it tse'e je Pedro maat je viijnk kukátsivada y'atsoojviji:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je Nte'yam yakkat-sapákut. Ax pan pyavaampy tse'e je jayu juu' ve'e kya-paatyp kyah'akeeguij maat je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e yaktónut. ³⁰ Je njujpit jáyuvamda je Ntye'yamda, je'e tse'e duyakjoojntypajknuva je Jesús, je'e juu' miitse'e myakjay'oo'kjudu ku ve'e xyakjacryuuzpejtjidi.

³¹ Je Jesús tse'e tsajpejtnu je Nte'yam je kyutojkn kajx jetse'e je Nte'yam je majin myoojyjini ku ve'e jeja y'aka'yun pa'ayi dupaamni, ax ve'em tse'e je Jesús y'it Yakkutojka jets Yaktsookpa, ve'em tse'e je israeejlit jayu vyinmayumpijttinit, je kyoo'oy joojntykin dumasooktinit, jetse'e je tyokin yakme'e'kxjadat. ³² N'ix nmotu aatse'e je Jesús ku ve'e távani jyojntykpaajknuva vye'na. Ax je Espiritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam myooy pan pan jatye'e katsupajkjjudup, je'e tse'e je tuvakojtšun dupaampap jets ve'emam je'e ve'e je Nte'yam dutuujn —jidu'um tse'e vyaandi.

³³ Ku ve'e du'amotunajxti, ooy tse'e tyun'ejkjidi tyunjot'aajnjdidi, je'e kajx tse'e du'ukkojtsmojkti jetse'e kuduyakjay'oo'kjidi je kukátsivada. ³⁴ Ax je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp, jeja tse'e je'e y'akujkta vye'na to'k je fariseo juu' ve'e Gamaliel duxaaaj. Je pava'nune'e tyukyak'ixpujkp. Ooy je'e ve'e je jayu tyunvintsa'agaja. Je'e tse'e teni jetse'e dupavaajñ jetse'e duyakpítsumdat je kukátsivada namvaate'e vee'n je it ñaxy. ³⁵ Van'it tse'e dunuujmi je myujatyoo'da:

—Miiitsta, nmu'israeejlit jáyuda, tumpayo'oyda oy pan ti ve'e mtonuvaandup maat ya'a ya yaa'tyajkta. ³⁶ Jem xa ve'e to'k je jayu y'ijt juu' ve'e Teudas duxaaaj, ve'emts je'e ve'e ñapyaajmji ax jo'n je jayu juu' ve'e dunumájip. Numaktaaxk mókupx jo'n tse'e je jayu pyanjxji. Ku ve'e je jayu yak'oo'kjidini, van'it tse'e y'o'vya'kxkajxtini nujom pan pan jatye'e panajxjudu. Je vaatji tse'e kyukajxini. ³⁷ Ku ve'e je it ñajxy, van'it ku ve'e je jayu yaknujaaydi, jempa tse'e je Judas, galiléait jayu. Numay tse'e je jayu pyanjxji. Ax yak'oo'kjuduva tse'e je jayu jetse'e y'o'vya'kxkajxtini nujom pan pan jatye'e panajxjudu. ³⁸ Je'e kajx tse'e, kadi xvintsoton-da ya'a ya yaa'tyajkta, kadi xtso'oxpákta. Kux pan jayu je'e ve'e juu' ve'e ya kutojkun moojyjudup jetse'e

dutóndat juu' ve'e tyoondup, kukáxapts ya'a ve'e; ³⁹ ax pan je Nte'yamts je'e ve'e juu' ve'e ya kutojkun moojyjudup, ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e x'amaadaa-gadat. Nay'ixjada kux ku ve'e je Nte'yam xtso'oxpákta —jidu'um tse'e je Gamaliel vyaajñ.

⁴⁰ Tuktajkjidi tse'e je káts. Oyam tse'e vye'ema, ku tse'e dunukejxidi je kukátsivada, van'it tse'e duvoipti, jetse'e dupavaandi jets ka'a ve'e je jayu du'ukvaajnjdinit je Jesús jye'e. Van'it tse'e dumasookti. ⁴¹ Van'it tse'e je kukátsivada duvinva'kvaatsti je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp; va'ajts xoojntktup tse'e ñajkxtini kux yakjajtuxjudu ve'e je Nte'yam jetse'e yakviijnk'ixti je Jesús kajx. ⁴² Jóvum xaaaj tse'e duyak'ix-pákta jetse'e dukotsta jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. Ve'em tse'e dutoondi jep maja tsaptujkp jets ve'empa tajkm tajkm.

Ku yakvinkooni nuvuxtojtuk je patto'nivada

6 Ax ku tse'e ñuma'yi'ata'atsta je jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup, van'it tse'e chaachvinmapyajkti je'e juu' ve'e dukojtstup je griego aaj. Ve'em tse'e vya'anda jets ka'a ve'e je kyu'aa'k ta'axtajk yak'ix-paa'tta ku ve'e jóvum xaaaj je kaaky je naaj vya'kxy. ² Van'it tse'e je numakmejtsk kukátsiva duyaknay'amojkijidi je jaanchja'vivatajka, jetse'e jidu'um dunuujmidi:

—Ka'a xa ve'e y'oya jets aatse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook ntukka'amay'atúvat jets aatse'e je kaaky je naaj nyakva'kxut. ³ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta, vinkonda nuvuxtojtuk je yaa'tyajk amiitsjida juu' ve'e oy yaknukojtstup, juu' ve'e vijta keja jets juu' ve'e je Espiritu Santo moojyjudup je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e tse'e mtukpava'andap ya toonk, ⁴ ax ve'emts aatse'e ntsapkojsténat jets aatse'e ijtp je jayu ntukyak'ixpákut je Nte'yam je kyats je y'ayook —jidu'um tse'e vyaandi.

⁵ Y'oyja'vidu tse'e nujom je jaanchja'vivatajk. Van'it tse'e divinkooni je Esteban, to'k juu' ve'e to'k aaj to'k joot dujaanchja'vip je Jesucristo jetse'e je Espiritu Santo mya'aju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Vyinkoonduva tse'e je Felipe jets je Prócoro, je Nicanor jets je Timón maat je Parmenos, nay ve'empa je Nicolás, antioquáit jayu, to'k juu' ve'e je Nte'yam duvinja'vip divintsa'kip ax jo'n je israeejlit jáyuda. ⁶ Ku ve'e duyakmejtsti jeja je kukátsivatajk vyinkujkta, van'it tse'e je kukátsivatajk je kya'aj tyuknukoojnjdidi jetse'e ñutsapkojtsjidi.

⁷ Yakkojtsva'kx'ataatšp tse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook, numa'yi'ataatstuvap tse'e jem Jerusalén je jayu juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vidup. Numay tse'e je israeejlit tee'tajk dujaanchja'viduva je Jesús.

Ku je Esteban yakmajch

⁸ Je Esteban, je'e tse'e je Nte'yam je maa'yun to'nuxju jetse'e je makkin myoojyji jetse'e jeja je numay jayu vyinkujk dutuujn je mujit nuja'vin jets je

mújit atuva. ⁹ Van'it tse'e je Esteban dumaatnakyojtsv-intsoojviji juu' ve'e yaktukxaajidup Tsaptujkpit Naspa-ka Jayu, je'e juu' jatye'e tsoo'ndu jem Cirene jets jem Alejandria, nay ve'empa juu' ve'e tsoo'ndu jem ciliciait jets asiait y'it jootmda. ¹⁰ Ax ka'a tse'e y'o'yixjada vintso ve'e je Esteban du'amaadaagadat kux je vijin je kejun maate'e je Esteban dukats juu' ve'e je Espiritu Santo moojyup. ¹¹ Van'it tse'e dumujooydi je jayuda jetse'e vya'andat jets y'amotunajxtu ve'e ku ve'e je Esteban dupakajts je Moisés je pyava'nun jets ku ve'e divinkojtspejt je Nte'yam. ¹² Ve'em tse'e duyakyooy-mukti duyak'ajxukti je numay jayuda, je'e maatta tse'e je israeejlit je myujit jayuda jets je tsaptujkpit yak'ix-pajkpada. Van'it tse'e je Esteban dumajtsi jetse'e duyaknajxtini joma ve'e ñay'amokajada je jayu juu' ve'e dunumajidup jep tsaptujk. ¹³ Van'it tse'e dupaamdi je jayu juu' ve'e tyuknuvampéttap jeja je'e vyinkujkta. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ka'a xa ya'a ve'e ya jayu dupakojts'atúva ya maja tsaptajk jets je Moisés je pyava'nun. ¹⁴ Ve'em aatse'e n'amotunaxy ku ve'e vyaajñ jets to'ke'e je nazaréit jayu juu' ve'e Jesús duxaaj, je'ek tse'e duyakkutókiyup ya maja tsaptajk jetse'e duyaktiktskaxut je costumbre juu' ve'e je Moisés xyaktaajnimdu.

¹⁵ Tsuunidup tse'e vye'nada je jayu juu' ve'e nay'amojkijidup, jetse'e divin'ixti je Esteban. Ve'em tse'e je vyijin je y'aaj kye'x ax jo'n je ángeles kuy'ijt jo'n.

Ku je Esteban divinteni pan pan jatye'e dunumajidup jep tsaptujk

7 Van'it tse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e du'amotutuvi je Esteban: —¿Ve'emam mitse'e mva'añ ax jo'n ya'a ve'e vya'anda?

² Jetse'e y'atsaajv:

—Nmu'israeejlit jayuda, mujit jayutajkta, amotunaxta juu' ats miitse'e ntukmukotsuvaandup. Je Nte'yam, juu' ve'e nujom dunumajikajxp, je'e tse'e naajknuke'x-natajkiju jeja je njujpit jayuvamda Abraham vyinkujk ku ve'e jem mesopotamiait y'it jootm vye'na, ka'anume'e ñujkx vye'na tsuuniva jem haraanit kyajpun kajxm. ³ Jidu'um tse'e dunujimi: “Tunmasookni je m'it je mnaax jets nujom je mjayu, jets najkxu joma ve'e je naax juu' ats mitse'e ntuk'ixup.” ⁴ Van'it tse'e je Abraham choo'nni jem caldeait y'it jootm jetse'e ñujkx jem Harán. Ku ve'e je tyee' y'oo'kni, van'it tse'e je Nte'yam yakmijnjini joma ve'e ya it ya naax, joma ve'e n'ijtumda ntsuunimda. ⁵ Ka'a tse'e yaja dumoojy je Nte'yam ya naax je Abraham, ni je'e joma ve'e ñaxva'akut; tyukvinva'ni ve'e jets myo'ope'e ya naax je chaan je kyooj, oyame'e van'it ka'a pan je Abraham je y'onuk vye'na. ⁶ Na'muxjuva tse'e je Nte'yam jets jékumit jayu ve'e y'ittat je Abraham je chaan je kyooj jetse'e chaanadad joma ve'e dukanaaxada, jem tse'e maktaaxk mókupx joojnt je jayu jyomtónjadat tyitónjadat jetse'e ake'e'y yaktónjadat. ⁷ Na'muxjuva tse'e jidu'um je Nte'yam: “Ats xa ve'e ntókipayoo'yup je jayu juu'

ve'e je mtsaan je mkooy ake'e'y duyaktóndap, van'it tse'e je mtsaan je mkooy choo'ndinit jem jets atse'e ya-ja min xvijnávada xvintsá'agada.” Jidu'um tse'e je Nte'yam vyaajñ. ⁸ Je Nte'yam xa ve'e je kojstán duyak-taan maat je Abraham. Je'e tse'e tyukpavaan jetse'e je Abraham maat nujom je chaan je kyooj juu' ve'e mix ónykta, je'e tse'e yakpaajmadap je ixta'nun jetse'e dyuni'kxmadat dukojmadat, ve'em tse'e duyaknuké'x-natákadat jets kyuvajktupe'e je kojstán. Ax ku tse'e je myajntk Isaac kye'x, kutoodojtuk xaaj tse'e dupaajmji je ixta'nun, nay ve'empa tse'e je Isaac dutoompa maat je myajntk Jacob. Ax ve'empa tse'e je Jacob dutoompa maat je myajntktajkta, uu'm je njujpit jayuvamda, je'e tse'e duyaktsoo'ntktu je makmejtsk jak'a'a juu' ve'e je israeejlit jayuda.

⁹ Je Jacob je myajntktajkta, je'eda tse'e dumuejkuju je y'uts José, jetse'e dutoo'ktini. Ax jem tse'e Egipto yaknajkjidini juu' ve'e joojyudu. Y'ix jyajejp tse'e je Nte'yam je José, ¹⁰ je'e tse'e tuknuvaatsju nujom juu' ve'e tso'oxajtuxju jetse'e je vijin je kejun myoojyji. Je Nte'yam tse'e je vinma'yun dumoojy je faraón, je egíptovit yakkutojkpa, jetse'e je José dujávát dutsókut. Je faraón tse'e paajmju jetse'e je egíptovit jayu duyakkutojkat, je faraón je jyaajñ je tyajk paat.

¹¹ Van'it tse'e je mak yooj ñajxy jem egíptovit y'it jootm jets yaja canaanit y'it jaat. Ooy tse'e je jayu tyunsaachpaatti van'it, ka'a tse'e je njujpit jayuvamda dupaa'tta ti ve'e tyukjoojntykadap. ¹² Ku ve'e je Jacob dumotu jets jeme'e Egipto je tukjoojntykin, van'it tse'e jem dupakejxti je myajntktajk, je njujpit jayuvamda, je'ets je'e ve'e ku ve'e mutok nax ñajkxti. ¹³ Ku ve'e mumejtsk nax ñajkxtinuva, van'it tse'e je José ñaajknuké'xnatajkiji jeja je y'uts je y'ajch vyinkujk. Ax ve'em tse'e je egíptovit yakkutojkpa dunuja'vi jets pan jayu je'e ve'e je José. ¹⁴ Van'it tse'e je José dunukejini je tyee' Jacob maat nujom je jayuda. Nutoogupxuk makmokxe'e y'ijtti. ¹⁵ Ve'em tse'e jyajty jetse'e je Jacob ñajkxni tsuuniva jem Egipto. Jem tse'e y'oo'kni; nay jempa tse'e y'oo'ktini je myajntktajkta, uu'm je njujpit jayuvamda. ¹⁶ Ku tse'e je Jacob je ñi'kx je kyopk duyaknajxtini jem Siquem, jem tse'e duyaknaxtajkidini jep aajntkup joma ve'e je naax juu' ve'e je Abraham jyooj je plata maat, juu' ve'e je Hamor je myajntktajk tukmu-too'kjuudu.

¹⁷ Ku ve'e tyámini vye'na je xaaj ku ve'e duyakpo'okut je joojnt juu' ve'e je Nte'yam tukna'-muxju je Abraham jets je chaan je kyooj ve'e tsaa-nadap jem Egipto, numáyani ve'e ooy je israeejlit jayu tyunve'nada, ¹⁸ van'it tse'e jem Egipto yakkutojk'uk-vaajñ to'k juu' ve'e dykanuja'vip jets pan pan je'e ve'e je José y'ijt. ¹⁹ Je yakkutojkpa tse'e je njayuvamda divin'aa'n jetse'e dujomtuujn dutituujn, jetse'e du'ake'e'y jetse'e dumasooktinit je myix ónykta juu' ve'e pi'k maaxna jetse'e ve'em y'oo'ktinit. ²⁰ Van'itani tse'e kye'x je Moisés; ooye'e tyuntsoja y'ijt. Toojk po'o tse'e jem je tyee' je tyak'ak' am yu'uts yak'ijti. ²¹ Ax ku tse'e kyoo'k'o'yixjidini jetse'e yu'uts dujaa'kyak'ittat, van'it tse'e je yakkutojkpa je ñaax pyaatji jetse'e

duyakyeek ax jo'n je y'avintsó ónyk kuy'ijit jo'n. ²² Je'e kajx tse'e je Moisés dunu'ixpajki nujom juu' ve'e je egíptovit jayu jyajttup, viji kej tse'e juu' dutuujn dukajts.

²³ Vujxtkupx joojntani tse'e je Moisés vye'na, van'it tse'e ojts du'ix je jyáyuda. ²⁴ Jem tse'e du'ix to'k je egíptovit jayu ku ve'e dujomtún dutitún to'k je Moisés je jyayu, van'it tse'e je Moisés duyak'aa'k je egíptovit jayu jetse'e ve'em dukuvaajñ je jyayu. ²⁵ Ve'eme'e je Moisés y'ukvinmaajy jets kuduvinnmótudi ve'e je jyáyuda jets vyinkónup je'e ve'e je Nte'yam je Moisés jetse'e ve'em dutukyakpítsumdat je myu'israeejlit jayu; ax ka'ats je'e ve'e duvinmótudi. ²⁶ Je ku'óxit tse'e je Moisés du'ix jets jeme'e numejtsk je myu'israeejlit jayu ñachii'kjada. Y'ukyaknamuyot'oyavaajnjudufts je'e ve'e du'uktij, je'e kajx tse'e jidu'um dunuujmidi: "To'k jáyují xa miitse'eda. ¿Tyajxse'e mnachii'kjada?" ²⁷ Van'it tse'e je nakyutsii'kjuva je Moisés dunasti'tsi, jetse'e dunuujmi: "¿Pants mitse'e tumpumju jets aatse'e xyakkutojkjat jets aatse'e xtókimpayo'oyut?"

²⁸ ¿Xyak'oo'kuvaampap ats mitse'e ax jo'n ox xyak'aa'k je egíptovit?" ²⁹ Ku ve'e je Moisés du'amotunajxy, van'it tse'e dunuja'vi jets ñuja'vinup je'e ve'e je jayu jets je'e ve'e je jayu tuduyak'aa'k, je'e kajx tse'e kyeek jetse'e ñujkx jem madiaanit y'it jootm. Ax jékumit jayu tse'e y'ijit ku ve'e jem chuuni; jem tse'e je Moisés ñamyajntkiji numejtsk.

³⁰ Vujxtkupx joojnt tse'e je it tuñajxnuva vye'na, van'it tse'e to'k je ángeles yak'ixji jem janjootm jem ápit kup akojkm jem vinva'ajts it kajxm joma ve'e je Sinaí Kópik. ³¹ Atuva atóki tse'e je Moisés dutuktaajñ juu' ve'e yak'ixju. Ku ve'e dumutami jetse'e du'ix'óyat, van'it tse'e du'amotunajxy je Maja Vintsán myukatsju. Jidu'um tse'e vyaajñ: ³² "Ats xa ve'e je mjujpit jayu je Ntye'yamda, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob je Ntye'yamda." Van'it tse'e je Moisés myippajkni, tsá'ki tse'e jetse'e je jaajñ dujaa'k'ixut. ³³ Van'it tse'e je Maja Vintsán ña'muxji: "Napyakjenju kux kunuu'kx ya'a ve'e ya naax juu' ve'e mtukténip. ³⁴ Tã atse'e n'ix vintsó ve'e ats je njayu yakjomtonda yaktitonda jem Egipto, tã atse'e nmotu vintsó ve'e jem ya'axta jetse'e ñañut-saachvinmáyjada, je'ets atse'e tunnukada'aky jets atse'e nyakpítsumdat. Mínuts n'it, mits atse'e mpakéxup jem Egipto."

³⁵ Ax je Nte'yamts je'e ve'e duvinkoon je Moisés jetse'e duyakutojkjat je njujpit jáyuvamda jetse'e duyakpítsumdinit jem Egipto. Je Moisés tse'e je Nte'yam kejxju ku ve'e to'k je ángeles du'ix jem janjootm jem ápit kup akojkm. Je Nte'yam tse'e je Moisés dutuknyekj je njáyuvamda, je Moisés juu' ve'e vyijnk'ixtu ku ve'e vyaandi: "¿Pan tse'e tumpumju jets aatse'e xyakkutojkjat jets aatse'e xtókimpayo'oyut?"

³⁶ Je Moiseests je'e ve'e juu' ve'e dutoon je mújit nujavín jets je mújit atuva jem Egipto jets joma ve'e je Tsapts Maaxy Naaj, je'e tse'e duyakpítsumnu jem Egipto je njujpit jáyuvamda jetse'e je majin dujaa'ktuujn je vujxtkupx joojnt ku ve'e yo'ydi jem vinva'ajts it kajxm.

³⁷ Je Moiseests je'e ve'e juu' ve'e je nmu'israeejlit jáyuvamda

jidu'um dunuujmidi: "Vinkánani xa ve'e je Maja Vintsán, uu'm je nNte'yamamda, dujayep to'k uu'm je njáyuvamda, ve'em ax jo'n atse'e xvinkaajñ, je'e tse'e mkojtsnajxujadap je Nte'yam je y'ayook." ³⁸ Je Moiseespats je'e ve'e juu' ve'e mukojtsju je ángeles jem vinva'ajts it kajxm joma ve'e je Sinaí Kópik, jetse'e dukojtsnajxji je njujpit jáyuvamda. Je Moisés tse'e yakmooy je ayook juu' kajxe'e je jayu dujajejptinit je joojntjykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt, yakmooyts je'e ve'e jetse'e xtuknuja'vimdat.

³⁹ Ax ka'a tse'e je njujpit jáyuvamda dukatsapajkti je Moisés, ka'a ve'e dumajapaamdi, jeme'e Egipto vyimpituvandinuva. ⁴⁰ Van'it tse'e je Aarón jidu'um dunuujmidi: "Paajmjikts aatse'e to'k aaj to'k je apamnax juu' ve'e nyaknte'yamimnap jetse'e xvintoo'-vajkimdat, kux ka'a xa ve'e nnuja'vimda ti n'ite'e tujyatyju tuñaxjju je Moisés juu' ve'e jem Egipto xyakpítsumdu." Jidu'um tse'e vyaandi. ⁴¹ Van'it tse'e to'k je kaaj ónyk du'apamnaxjti, je tánuk duyak'oo'kti, jetse'e dutukvintsá'kidi. Ooy tse'e dutuntukxoojntkti juu' ve'e tyooundu. ⁴² Je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidi. Van'it tse'e duvinja'vidi duvintsá'kidi juu' jatye'e ijt jem tsajviinm, je maatsa, je aampa xaaj, jets je aampa po'ó. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n jatyañ y'it jep nak kujxp juu' ve'e jyatyaandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Jidu'um tse'e jatyañ y'it:

Miitsta, israeejlit jáyuda,
¿Myak'oo'ktu vine'e je tánuk jets atse'e xtukvintsá'kidi ku ve'e xyo'ydi vujxtkupx joojnt je vinva'ajts it?

⁴³ Ax ka'a tse'e,
mpakaaydu ve'e jem mja'vin kajxm da je Moloc je tyajk apamnax jets je Renfán je myaatsa apamnax, miitsts je'e ve'e mpaamdu jetse'e xyaktanda jem mja'vin kajxm da jetse'e xvínjávada xvintsá'agada. Je'e kajxts ats miitse'e nyakpítsumdat joma ve'e je m'itta je mnaaxta jetse'e mpakéxtat jem Babilonia naxy.

Jidu'um tse'e jatyañ y'it.

⁴⁴ Van'it tse'e je Esteban jyaa'kvaajñ:

—Jem tse'e vinva'ajts it kajxm dujajejpti je njujpit jáyuvamda je tabernáculu joma ve'e je Nte'yam duvinjávadat duvintsá'agadat. Jem tse'e dukoojnukti je tsatsets joma ve'e je Nte'yam je pyava'nun dujatyaajñ. Ve'em tse'e je tabernáculu dupum y'ijit ax jo'n je Nte'yam dutukpavaajñ je Moisés ku ve'e dunuujmi jets ve'eme'e dunupamva'atsut ax jo'n yak'ixji. ⁴⁵ Ax ku tse'e je Moisés y'oo'kni, je Josué tse'e yaktukkatajkinu je kutojkun, je'e tse'e duyakje'y je njujpit jáyuvamda joma ve'e uxyam n'ijtumda ntsuunimda. Je Nte'yam tse'e duputajki je njujpit jáyuvamda jetse'e duyakutókidi je jayu juu' ve'e yaja tsuunidup y'ijit. Je njujpit jáyuvamda tse'e duyakmejtstu je tabernáculu, je'e maatta tse'e je tabernáculu y'ijit van'it paat ku ve'e je yakkutojkpa David jyoojntyki. ⁴⁶ Jya'vits je'e ve'e je Nte'yam je David. Chojk tse'e je David jetse'e kudupaamdi to'k je tsaptajk joma ve'e chaanat je Jacob je Ntye'yam. ⁴⁷ Ax je Salomoonts je'e ve'e juu' ve'e dupaam je Nte'yam je chaptajk, ⁴⁸ óyame'e je Nte'yam ky-

atsuuna jep tsaptujkp juu' ve'e je jayu pyuump, ve'em ax jo'n je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa dutukkojt-snajxy jidu'um:

⁴⁹ Ve'em ax jo'n je kutojkun tsujntkun, ve'em tse'e yaja tsapjaat joma atse'e ntsuuna. Ve'em xa ve'e jem naxviinm ax jo'n je va'kpejtun joma atse'e ya ntek kunyukkân.

¿Ti tsaptajkts je'e ve'e juu' ats miitse'e xpaajm-javaandup, ukpu joma ve'e je it joma ats miitse'e kuxyakpo'o'kx-ta?

⁵⁰ Ats xa ve'e mpamkajx nujom juu' jaty.

⁵¹ Van'it tse'e je Esteban jyaa'knâ'muxjidi:

—Miiitsta, ooye'e tyunmakka je mkuvajk xpaamda, ve'em ax jo'n je tsaaj, ka'a ve'e je Nte'yam je y'ayook mtuktâkajada jetse'e xkamotuvuva'anda. Mxâ'mat-so'oxpajktup xa miitse'e je Espiritu Santo. Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je nijupit jáyuvamda. ⁵² Je nijupit jáyuvamda xa ve'e dujomtoondu dutitoondu nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e duyak'oo'ktu pan pan jatye'e dunukojtstu jets mínupe'e je'e pane'e tuv jáyuvip joojntykip. Ax kuts je'e ve'e myiijn, miitsts je'e ve'e jem je viijnk jayu kya'm mpaamdinu jetse'e xyakjay'oo'kjidini. ⁵³ Yakmo'yumdu xa ve'e je pava'nun juu' ve'e je angelestajk tukkatajkiju je Moisés; ax ka'a tse'e xkuvakta je pava'nun —jidu'um tse'e je Esteban dunujmi je jayu juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp.

Ku je Esteban y'oo'kni

⁵⁴ Ku ve'e du'amotunajxti, jotma'ttu tse'e, je'e kajx tse'e ooy tyunnatyatskaa'tjada, je Estébane'e tyunmu'ejk'oo'kjudup. ⁵⁵ Ax je Esteban, je Espiritu Santo tse'e moojyju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, pat'ix tse'e jem tsapjootm tsqv jetse'e je Nte'yam je myajin du'ix, jetse'e du'ixpa je Jesús tyena jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ⁵⁶ Van'it tse'e je Esteban vyaajñ:

—Íxta! N'ixp xa atse'e je jayu juu' ve'e nupaamduka Ijtp, jéjats je'e ve'e tyena je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi.

⁵⁷ Van'it tse'e dutuk'ayaaxti je Esteban, jetse'e ñatyaatskmajtsjidi, jetse'e dununajkxti. ⁵⁸ Van'it tse'e dumajstini jetse'e duyaknajkxtini jep kajpun pa'ap. Jep tse'e ojts duyak'oo'ktini tsaka'achji. Pan pan jatye'e ve'em játkidu, jep tse'e je vyit duyaktaandi joma ve'e to'k je mootsk ónyk juu' ve'e Saulo duxaaj.

⁵⁹ Namvaate'e duka'atsta, van'it tse'e je Esteban chapkajts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsân Jesús, kuvaku to'k aaj ats ya njoot ya nja'vin.

⁶⁰ Van'it tse'e kyoxkteni jetse'e mak k jidu'um vyaajñ:

—Maja Vintsân, kadi ya tokin xtukkuvetta.

Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e y'oo'kni.

8 Y'oyja'vits je'e ve'e je Saulo ku ve'e je Esteban duyak'oo'kti.

Ku je Saulo dujomtuujn dutituujn je jáyuda juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidup

Ax van'it tse'e ooy tyunyakjomton'ukvaandi tyunyak-titon'ukvaandi jem Jerusalén je jayu juu' ve'e du-jaanchja'vidup je Jesús. Nujom tse'e y'ayo'vya'kxkajxti jem judéait jets samaariait y'it jootm, je kukatsivatajkji tse'e taandu jem Jerusalén. ² Jeme'e je jayu juu' ve'e duvinja'vidup duvintsâ'kidup je Nte'yam, je'e tse'e duyaknaxtajkidinu je Esteban jetse'e ooy dutun-nyaaaxti. ³ Ax je Saulo, y'ixtipts je'e ve'e vintso ve'e je jayu dukoo'kjaanchja'vidunit je Jesús, tajkm tajkm tse'e tyaka jetse'e duyakjavyaâ'mpítsumjada jetse'e duyak-japyoxuntakpámjada pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, ve'em je yaa'tyajk ve'em je ta'axtajk.

Ku je oy kats je oy ayook yaktukka'amaajy jep samaariait kyajpun kujxp

⁴ Ax je'eda pan pan jatye'e yo'vya'kxtu, y'ava'niduups je'e ve'e je oy kats je oy ayook nujom pan joma tso ve'e ñajkxta. ⁵ Je Felipe tse'e ojts jem samaariait kyajpun kajxm jetse'e jem je jayu duvaajnji je Cristo jye'e. ⁶ Nay'amojkijidu tse'e numay je jayu jetse'e to'k joot du'amotunaxta juu' je'e ve'e kyajts; y'ixtuvapts je'e ve'e je mújit nuja'vin juu' je'e ve'e tyuump. ⁷ Yajotkâ-daaktinu tse'e numay je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap, ayaaxp tse'e je ko'oyjáyuvap tyukvaatsjidini; yajotkâdaaktuva tse'e je mojkpa jayu jets je uxket jayu. ⁸ Ax ve'em tse'e je jayu ooy tyunx-oojntkti jem kajpun kajxm.

⁹ Jem tse'e vye'na to'k je maayva juu' ve'e Simón duxaaj, je'e tse'e je samaariait jayu duvin'aa'n ku ve'e vyaajñ jets ñumájp je'e ve'e. ¹⁰ To'k joot je'e ve'e je jayu y'amotunajxjduva y'ijt, je mújit je muutskit. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Je Nte'yam je myaja kutojkun maat xa ya'a ve'e ya yaa'tyajk.

¹¹ Myajapaamdup tse'e kux jeke'e tyunvin'aa'njidi je maayk kajx. ¹² Ku ve'e je Felipe tyukmukojsjidi vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e vya'nuxjidi je Jesucristo jye'e, numay tse'e dujaanchja'vidi je Jesucristo jetse'e ñapejti, ve'em je yaa'tyajk ve'em je ta'axtajk. ¹³ Jyaanchja'viva tse'e je Simón juu' ve'e je Felipe tukmukojsju jetse'e ñapejtpa, jetse'e je Felipe dumaatnáxy dumaattâka, je'e ve'e tyuk'atúvip je majin jets je mújit nuja'vin juu' ve'e toojnjup.

¹⁴ Je kukatsivatajk juu' ve'e jem Jerusalén taandu, ku tse'e je kats dumótudi jets kyuvajktu ve'e je samaariait jayu je oy kats je oy ayook, van'it tse'e jem dukejxti je Pedro maat je Juan. ¹⁵ Ku ve'e jye'ydi, van'it tse'e dunutsapkojtsti je samaariait jayu juu' ve'e je Jesús du-jaanchja'vidup jetse'e ve'em je Espiritu Santo tyakat jem jya'vin kajxmda, ¹⁶ kux ni pana ve'e jem jya'vin kajxmda kya'itna vye'na je Espiritu Santo, napetji ve'e vye'nada ku ve'e vyaandi jets je Maja Vintsân Jesuuse'e pyanajkxuvaandup. ¹⁷ Van'it tse'e je Pedro maat je

Juan je kya'aj tyuknukoonjidi. Ku ve'e ve'em dutoondi, van'it tse'e je Espiritu Santo tyajki jem je jayu jya'vin kajxmda.

¹⁸ Ku ve'e je Simón du'ix jets tajkipe'e jem je jayu jya'vin kajxm je Espiritu Santo ku ve'e je kukátsivada je kya'aj tyuknukoonjidi, van'it tse'e je meen dujavam-pejtjidi, ¹⁹ jetse'e vyaajñ:

—Mooyduva ats to'k aaj je kutojkun jets ku atse'e opyana ya nka'aj ntuknukónut, van'it tse'e je Espiritu Santo tyakat jem je jayu jya'vin kajxmda.

²⁰ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Kijpxe'e je mmeen xmaatvintókiyut je'e kajx ku ve'e ve'em mvinmay jets o'yipe'e jetse'e je meen yak-tukjóyut juu' ve'e je Nte'yam yajkyp je myaa'yun kajx!

²¹ Ka'a xa mits ya'a ve'e mtukkada'akyju jetse'e xtónut ya toonk aats maat kux ka'a ve'e je mjoot je mja'vin y'oya jeja je Nte'yam vyinkujk. ²² Vinmayumpijtni, masookni je mko'oy joojntykin, jets munoo'kxtuku je Nte'yam. Oyape'e mme'e'kxuxjut je ko'oy vinma'yun juu' ve'e mjayejpp, ²³ kux ta atse'e n'ix jets ooye'e je ko'oy joot xtunjayep, je tokin tse'e mka'mijup.

²⁴ Van'it tse'e je Simón y'atsaajv:

—Nutsapkotsta ats to'k aaj, ve'emts atse'e xkajatut xkanaxut juu' ve'e tuxkotsta jets atse'e nkavintókiyut —jidu'um tse'e y'atsaajv.

²⁵ Ku ve'e je kukátsivada je jayu duvaajnidi je Nte'yam je kyats je y'ayook jets ti ve'e y'ixtu myótudu ku ve'e je Jesús dumaatvítiti, van'it tse'e vyimpijtni jem Jerusalén. Namvaate'e jem ñajkxtini, van'it tse'e du'ava'nidi je oy kats je oy ayook jem may kajpun kajxm juu' ve'e jem samaariait y'it jootm.

Je Felipe jets je etiopíait jayu

²⁶ Ku ve'e ve'em jyajty, van'it tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles dumakajts je Felipe. Jidu'um tse'e dunuujmi:

—Pojtuku jets najkxu jem vinva'ajts it kajxm, je'e tse'e mpákup je too' juu' ve'e tsoo'mp jem Jerusalén jetse'e jem Gaza ñujkx.

²⁷ Van'it tse'e je Felipe pyojtuk jetse'e ñujkx. Jem tse'e ñujkx vye'na ku ve'e dumaatnavyaatji to'k je yaa'tyajk, etiopíait jayu je'e ve'e; je Candace, to'k je etiopíait yakkutojkpa ta'axtajk, je'ets je'e ve'e je tyoompa, je'e je myeen tse'e kya'mip. Jemts je'e ve'e Jerusalén je yaa'tyajk y'ats, ojts je'e ve'e jem je Nte'yam duvinjava duvintsá'aga, ²⁸ vimpijtnup je'e ve'e vye'na jem tyak'am. Jemts je'e ve'e ñakukats vye'na carreta jootm juu' ve'e je caballo pyavuu'mp, je'e tse'e kyajtsp juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías jyaay.

²⁹ Van'it tse'e je Espiritu Santo dunuujmi je Felipe:

—Mutama xi carreta.

³⁰ Ku ve'e ñaajktámiji je Felipe, van'it tse'e du'amotunajxy jets je'e ve'e kyajtsp je nak juu' ve'e je Isaías jy-atayan. Van'it tse'e du'amotutuvi:

—¿Mvinmótufts ya'a ve'e juu' ve'e mkajtsp?

³¹ Van'it tse'e y'atsaajv:

—¿Vintsos atse'e nvinmótuvut pan ka'a ve'e pan pan pan atse'e xtukvinmótuvup?

Jetse'e je Felipe yak'amotu jetse'e pyétut jem carreta jootm jetse'e dupaa'ajxtukat.

³² Je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e kyajtsp vye'na, jidu'umts je'e ve'e vya'añ:

Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je carnero juu' ve'e je y'oo'kun yaktuk'avo'vip, ve'em ax jo'n je carnero juu' ve'e ama'at taamp ku ve'e yaknukee'p, ka'ats je'e ve'e ti dukats ku ve'e je jayu yak'oo'ku-va'añju.

³³ Je naax je po'ox jo'nts je'e ve'e yakpuujm jetse'e kyayak'otyokimpayoy.

¿Pants vine'e va'anup jets jeme'e je chaan je kyooj? Yak'oo'kjudu xa ve'e je jayu yaja naxviijn.

Jidu'umts je'e ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ juu' ve'e kyojts.

³⁴ Van'it tse'e je yakkutojkpa ta'axtajk je tyoompa du'amotutuvi je Felipe:

—Vaajnijts ats to'k aaj. ¿Viinme'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa ñatyijju ku ya'a ve'e dujaajy, ukpu vi-ijnk jayu je'e ve'e tyijp?

³⁵ Van'it tse'e je Felipe vya'nuxji je oy kats je oy ayook, tyuknuja'vi ve'e je yaa'tyajk je Jesús jye'e. Je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e y'ixtu jetse'e dukojtsti, je'e tse'e kyojtsvaats too'vajkp. ³⁶ Ku tse'e ñaxta vye'na jem too' am, jetse'e je tsoxk naaj du'ixpaatti, van'it tse'e je yaa'tyajk vyaajñ:

—Uxyaja xa ve'e je tsoxk naaj, zax ti tse'e dukayak'o'yip jets atse'e nnapétut?

³⁷ Van'it tse'e je Felipe vyaajñ:

—Pan to'k aaj to'k joot xa ve'e je Jesucristo xjaanchjáva, o'yip tse'e.

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Njaanchja'vip xa atse'e jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesucristo.

³⁸ Van'it tse'e je tyoompa dunuujmi jetse'e duyak'atúvat je carreta. Ku ve'e y'atuvi, van'it tse'e vyajntkti je Felipe maat je yaa'tyajk jetse'e duyaknapajt. ³⁹ Ku ve'e pyítsumdini jem najootm, van'it tse'e je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Maja Vintsán jya'vin kajxm, je'e tse'e je Felipe to'mayji duyaknajkx viijnk tsov, ka'a ve'e y'uk'ixjini je yaa'tyajk. Xoojntkp tse'e je yaa'tyajk ñajkxni. ⁴⁰ Ax je Felipe, jemts je'e ve'e azótovit kyajpun kajxm ojts yak'ix, kajpun kajpun tse'e ñajxy jetse'e du'ava'ni je oy kats je oy ayook jem Cesarea paat.

Ku je Saulo dujaanchja'vi'ukvaajñ je Jesús

(Hch. 22.6-16; 26.12-18)

9 Ax vintsos tse'e je it ñaxy, ka'ajyam tse'e je Saulo dutuk'atsa'ki'atúva je oo'kun pan pan jatye'e je Maja Vintsán dujaanchja'vidup. Je'e kajx tse'e ojts du'ix je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. ² Je'e tse'e chajkp jetse'e myo'ojut je nak jetse'e ñajkxut jem damaascovit kyajpun kajxm jetse'e jep chaptujkpta du'ixtat pan pan jatye'e dupanajkxtup je Maja Vintsán, ve'em tse'e duyakjamyátsjadat jetse'e jem Jerusalén duyaknajkxtat, ve'em je yaa'tyajk ve'em je ta'axtajk.

³ Jeeena tse'e too' aajy vye'na, je damaascovit kyajpun mutámani, van'it tse'e tun to'mayji je tsapjootmit aja-jtk ooy tyunnujajji tyunnuṭa'kxji. ⁴ Van'it tse'e je Saulo ñaxvipp jetse'e du'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaan:

—Saulo, Saulo, ¿tyajxṭs atse'e xtso'oxpúk?

⁵ Van'it tse'e je Saulo vyaajñ:

—¿Pants mitse'e?

Van'it tse'e yak'atsaajv:

—Ats xa ve'e je Jesús, juu' ve'e mtuntso'oxpujqp. Vinm xa mitse'e mnakyo'otyúnju ku atse'e ve'em xtun.

⁶ Van'it tse'e je Saulo cha'kikujx jetse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán, ¿tise'e mtsajkp jets atse'e ntónut?

Van'it tse'e yak'atsaajv:

—Pojtukú jets najkxu jem kajpun kajxm, ax jem tse'e myakvaajnat pan ti ve'e mtónup.

⁷ Je Saulo je myujatyoo'da, va'ajts tsá'kidupts je'e ve'e kux myótudu ve'e je ayook; ax ka'a tse'e pan du'ixti. ⁸ Van'it tse'e je Saulo pyojtuk. Ku ve'e jyavin'ix-va'kxy, ka'a tse'e y'uk'ixni. Van'it tse'e je myujatyoo' myajtsjidi jem kya'm jetse'e pyavijtsjidi jem damaascovit kyajpun kajxm. ⁹ Jem tse'e y'ijt toojk xaaj, ka'a tse'e y'ix, ka'a tse'e kyay y'uu'k.

¹⁰ Jem tse'e damaascovit kyajpun kajxm y'ijt to'k je jaanchja'viva juu' ve'e Ananías duxaaj, je'e tse'e je Maja Vintsán yak'ixju jetse'e ña'muxji:

—¡Ananías!

Van'it tse'e y'atsaajv:

—Uxyaja ats, Maja Vintsán.

¹¹ Van'it tse'e je Maja Vintsán ña'muxji:

—Pojtukú jets najkxu joma ve'e je too' juu' ve'e duxaaj Tyv, jem tse'e je Judas tyak'am x'amotutúvat to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Saulo duxaaj, tsapkojtspts je'e ve'e.

¹² Ta je'e ve'e yak'ixju mtaka joma ve'e y'it jetse'e je mka'aj xtuknukán jetse'e vyin'ixpajknuva.

¹³ Ku ve'e je Ananías du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán, ooyani xa atse'e je kaṭs ntunmoṭu vintso je'e ve'e je yaa'tyajk dutsaachtún je mjáyuda jem Jerusalén; ¹⁴ ax yaja tse'e tumyets je kutojkun maat juu' ve'e mooyju je tee'tajk je vyintsanda, jetse'e duyakjamyátsjut duyakjachómjut nujom pan pan jatye'e mjaanchja'vijidup.

¹⁵ Ax jidu'um tse'e je Maja Vintsán ña'muxji:

—Najkxu, kux ats je'e ve'e nvinkoon jetse'e ats nje'e duvaajjadat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je yakkutojqpada, jets je israeejlit jáyuda. ¹⁶ Ats xa ve'e ntuknujávap jets ooy atse'e xtunkutsaachpaadat.

¹⁷ Van'it tse'e je Ananías ñujkx jem je jayu tyak'am joma ve'e je Saulo vye'na. Ku ve'e tyajki, van'it tse'e je kya'aj dutuknukaaj jetse'e dunuyjmi:

—Uts Saulo, je Maja Vintsán Jesús, juu' ve'e myak'ixju jeja too' aajy, je'ets atse'e tuxkex jetse'e mv-in'ixpajknuvat jetse'e je Espíritu Santo mmó'ojut je makkin jets je vinma'yun jetse'e xtónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

¹⁸ Tun jatyji tse'e je Saulo vyinvaatsji juu' ve'e ve'em íxuvip ax jo'n je ajkx nameen, jetse'e vyin'ixpajknuva.

Van'it tse'e je Saulo tyeni jetse'e ñapejt. ¹⁹ Van'it tse'e kyaajy y'uuk jetse'e myajuvajknuva. Jem tse'e vee'n je it duyaknajxy damaascovit kyajpun kajxm maat je'eda pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesús.

Ku je Saulo kya'amaajy jep Damasco

²⁰ Jem tse'e je Saulo kya'amay'ukvaajñ jep je damaascovit chaptujkpta, je'e tse'e y'ava'nip jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesús. ²¹ Nujom pan pan jatye'e amotunajxjudu, atuva atoki tse'e tyuntaandi, jetse'e ñay'amotutúvijidi vimpit atuj:

—¿Ka ya'aap je'e vine'e juu' ve'e jem Jerusalén dujomtoomp dutitoomp tuy'it pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup? ¿Ka je'ep ya'a vine'e juu' ve'e yaja miimpa jetse'e duyakjamyátsjut pan pan jatye'e dujaanchja'viduvap je Jesús jetse'e tsum duyaknajkxut joma ve'e je tee'tajk je vyintsanda? —jidu'um tse'e ñay'amotutúvijidi.

²² Ax je Saulo, yakmakpajk'ataatsnupts je'e ve'e je kya'ama'yun jetse'e duyaknuk'e'xnataka jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. Ka'a tse'e y'o'yixjada vintso ve'e y'amadaagajadat je israeejlit jayu juu' ve'e tsuunidup jem Damasco.

Ku je Saulo je myu'israeejlit jayu dukukeek

²³ May xaajani tse'e je it ñaxy vye'na jetse'e je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti jetse'e je Saulo kuduyak'oo'kti, ²⁴ jóvum xaaj jóvum tsooj tse'e je Saulo yak'a'ix jeja kajpun naa'páts aka'aajy jetse'e kuduyak'oo'kti. Ku ve'e je Saulo dunuja'vi ti ve'e tyonuvaandup, ²⁵ van'it tse'e je jaanchja'vivatajk pyaajmjidi jem tójum jetse'e koo'ts ñasta'yijidi jeja ne'ev viijn tsoj juu' ve'e je kajpun tuknaa'páts'ijtp, ve'em tse'e je Saulo kyeek.

Ku je Saulo jep Jerusalén vye'na

²⁶ Ku ve'e je Saulo jye'y jem Jerusalén, jyamaat-nay'amokavaajnjudu tse'e je jaanchja'vivatajka; ax tsá'kidu tse'e nujomda kux ka'a ve'e dujaanchjávada jets jyaanchja'vinup je'e ve'e je Jesús. ²⁷ Ax je Bernabé tse'e dutuknuvooov je kukátsivada, van'it tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e je Saulo du'ix je Maja Vintsán jeja too' aajy, vintso ve'e je Nte'yam myukojtsji, jets vintso ve'e je Saulo mak' aaj mak' joot je Jesús jye'e dutukka'amaayni jem damaascovit kyajpun kajxm.

²⁸ Van'it tse'e je Saulo tyaañ jem Jerusalén, je'e ve'e myaajnajxyp myaajtajkip, kaja'vina katsa'kina tse'e je Maja Vintsán jye'e je jayu dutuknujávada ²⁹ jetse'e du-maajnakyojtsvintsávju je israeejlit jayu juu' ve'e je griego aaj dukojtstap. Ax ka'a tse'e dukuvajkti je ayook juu' ve'e je Saulo kyojts, je'e kajx tse'e du'uknu-paajmtkidi jetse'e je Saulo kuduyak'oo'kti. ³⁰ Ku tse'e je jaanchja'vivatajk dunuja'vidi, van'it tse'e je Saulo duyaknajxiti jem Cesarea jetse'e dupakejxti jem taarsovit kyajpun kajxm.

³¹ Van'it tse'e oy joot chuunidini nujom pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesucristo jem judéait jets

galiléait jets samaariait y'it jootmda, ve'em tse'e ñumáyada jetse'e je jyoot je jya'vin myakkpajk'ata'ats-ta je Jesús maät, vyinja'vidup vyints'a'kidupts je'e ve'e je Maja Vintsán jetse'e je Espíritu Santo yakjot'amájajada.

Ku je Eneas jyotkadaaky

³² Najkx tse'e je Pedro may viijn, je'e tse'e najkx duku'ixta je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada. Ojts tse'e duku'ixpa je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e tsuunidup jem lidait kyajpun kajxm. ³³ Jem tse'e dupaaty to'k je mojkpa jayu juu' ve'e Eneas dux-aaj, toodojtuk joojntanits je'e ve'e pya'amma'aj vye'na. ³⁴ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Eneas, je Jesucristo xa ve'e myakjotkadaakjinup. Pojtukni jets pakmojkni ya mmaajntkun.

Tun jatyi tse'e je Eneas pyojtykni. ³⁵ Íxjudu ve'e nujom pan pan jatye'e joojntykidup jem lidait jets saronit kyajpun kajxmda, ve'em tse'e dumasookti je ko'oy vinma'yunda jetse'e je Maja Vintsán dupanajxkti.

Ku je Dorcas jyojntykpajknuva

³⁶ Jem tse'e je jópeit kyajpun kajxm y'ijt to'k je ta'ax-tajk juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vip, Tabita je'e ve'e xyaaj, Dorcas je'e ve'e kyatsapítsum je griego aaj. Je ta'ax-tajk, ooyts je'e ve'e je jayu je maa'yun dutuntuujnja jetse'e dypatka pan pan jatye'e katih'ijtuxjudup. ³⁷ Ax ku tse'e je Pedro vye'na jem lidait kyajpun kajxm, van'it tse'e je Dorcas pya'ampejt jetse'e y'aa'k. Távani tse'e duyaktsi'ivda je ñi'kx je kopk, van'it tse'e dupaamdi jep mumejtsk nukavyet kujxp. ³⁸ Je Jope, myutamipts je'e ve'e je lidait kajpun, jem joma ve'e je Pedro vye'na. Myótuduts je'e ve'e je jaanchja'vivatajk jets jeme'e vye'na, van'it tse'e dutuknukejxti numejtsk je yaa'tyajk jetse'e dumunoo'kxtuktat jidu'um:

—Uk mtónupe'e je maa'yun jetse'e nja'mdat jem Jope.

³⁹ Ku ve'e je Pedro yakvaajnji, van'it tse'e tyeni jetse'e dumaaadi. Ku ve'e jem jye'y, van'it tse'e duyaknajxkti jep nukavyet kujxp joma ve'e vye'na je ni'kx je kopk. Nujom tse'e je ku'aa'k ta'ax-tajkta nunyaaxnup dutuk'ixti je Pedro je vit je xox juu' ve'e je Dorcas pyaam ku ve'e dumaaatve'nada. ⁴⁰ Van'it tse'e je Pedro je jayu duyakpitsumkujx, jetse'e kyoxkteni, jetse'e chapkajts. Van'it tse'e je oo'kpa duvin'ix jetse'e dunuujmi:

—Tabita, pojtukni.

Van'it tse'e je Dorcas vyin'ixva'kxni. Ku ve'e je Pedro du'ix, van'it tse'e y'ajtk. ⁴¹ Van'it tse'e je Pedro myajtsji jem kyam jetse'e yakténiji. Van'it tse'e je Pedro duyaaxji je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada maät je ku'aa'k ta'ax-tajkta, jetse'e je ja vyinkujkta joojntyk dutuk'ixti je Dorcas. ⁴² Yaknuja'vits ya'a ve'e nujom jem jópeit kyajpun kajxm; numay tse'e dujaanchja'vidi je Maja Vintsán. ⁴³ Jem tse'e je Pedro tyaañ jek jaty jem je akukoo'tspa Simón tyak'am.

Je Pedro maät je Cornelio

¹⁰ Jem tse'e cesaréait kyajpun kajxm vye'na to'k je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je toj-patajk, Cornelio je'e ve'e xyaaj. Itáliait je'e ve'e xyaaj to'k jak'a je tojpa juu' ve'e je Cornelio kyamip. ² Vyinja'vip vyints'a'kipts je'e ve'e je Nte'yam maät nujom je jyaajn je tyajk, yajkpaap tse'e ooy je meen jetse'e je is-raeejlit jayu yaktukputaka, ijtpts je'e ve'e tyuntsapka. ³ To'k nax tse'e, toojk yaaxp jo'n vye'na xuujun, jetse'e je Cornelio yak'ixji to'k je Nte'yam je y'aangeles. Je'e tse'e nutajkiju joma ve'e vye'na jetse'e ña'muxji:

—¡Cornelio!

⁴ Van'it tse'e je Cornelio maj duvin'ix je ángeles, ooy tse'e tyuntsa'ki, jetse'e du'amotutuvi:

—¿Tise'e?

Van'it tse'e je ángeles vyaajñ:

—Mkats'amotunajxjup xa ve'e je Nte'yam ku ve'e mtsapka, jaa'myéts je'e ve'e dujayep vintso ve'e je jayu xputaka pan pan jatye'e katih'ijtuxjudup. ⁵ Pakéx-uts n'it je yaa'tyajkta jem Jope jetse'e duyakmétat je Simón juu' ve'e duxaajivap Pedro. ⁶ Jeme'e ñamyayju je akukoo'tspa Simón tyak'am. Jem maaxy napa'am je'e ve'e je jayu chuuna.

⁷ Ku ve'e je ángeles ñajkxni juu' ve'e mukojtsju, van'it tse'e je Cornelio dývatsaajv numejtsk je tyoompa jets to'k je tojpa juu' ve'e to'k aaj to'k joot mutoojnup.

⁸ Van'it tse'e dutukmumaajntykti juu' ve'e toojnju kojtsju jetse'e dupakejxti jem jópeit kyajpun kajxm.

⁹ Ax je ku'óxit tse'e, jeenats je'e ve'e too' aaj vye'na-da, myutamidinupe'e jem Jope, van'it tse'e je Pedro pyejt jem azotea ni'kxm tsapkojtspa, ¹⁰ ooye'e tyun-yu'aa'kju vye'na jetse'e tyunkayuva'añ. Ax namvaat tse'e je kaaky je tojka y'avaada, van'it tse'e va'ajts yak'ixji ¹¹ je tsapjootmit it y'ava'ach jetse'e jem tso chaa'n je'e juu' ve'e ke'xp ax jo'n to'k je maja vit, maktaax esquina tse'e tsum, jetse'e ñukada'akyju. ¹² Jem tse'e vit jootm numay je tánuk, je eey je tíkuts: jem tse'e juu' ve'e maktaaxk tékax, jempa tse'e juu' ve'e je tyiints dutukyo'ydup, nay jempa tse'e je jeyyva tánuk.

¹³ Van'it tse'e to'k je ayook dumotu:

—Pedro, pojtuku, yak'oo'ku, jets ja'kxu.

¹⁴ Van'it tse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ka'a, Maja Vintsán; ni vin'ita xa atse'e nkaju'kx juu' ve'e ka va'ajtsap, juu' ve'e je Moisés jyatyaañ jets ka'a ve'e je jayu duja'kxut.

¹⁵ Van'it tse'e je ayook dumótunuva, jetse'e yaknuujmi:

—Juu' xa ve'e je Nte'yam yakvaats, ka'ats mits je'e ve'e xtíjot ka va'ajtsap.

¹⁶ Toojk nax tse'e ve'em jyajty jeejyji jeejyji, van'it tse'e je vit pyatajkinuva jetse'e ñajkxnuva jem tsapjootm. ¹⁷ Pyayo'yp tse'e je Pedro vye'na pan ti ve'e ñukajts juu' ve'e yak'ixju, van'it tse'e jye'ydi je yaa'tyajkta juu' ve'e je Cornelio kejxjudu, y'amotutúvidup tse'e je jayu vye'nada jetse'e dunujádat pan joma ve'e chuuna je akukoo'tspa Simón. Ax ve'em tse'e jye'ydi je'e tyak'aajy. ¹⁸ Van'it tse'e du'amotutúvi-

di pan jeppe'e to'k je yaa'tyajak juu' ve'e Simón duxaaj, juu' ve'e duxaajivap Pedro. ¹⁹Je'ena tse'e je Pedro pyayo'yp vye'na juu' ve'e yak'ixju, van'it tse'e je Espíritu Santo ña'muxji:

—Ixu n'it, uxep xa ve'e m'ixtajada nutoojk je yaa'tyajak. ²⁰Ténats, vánuku, jetse'e xmaadadat. Ka'a tse'e xtivinmáyu, ats ya'a ve'e tunkexta.

²¹Van'it tse'e je Pedro vyajntyk joma ve'e vye'nada je yaa'tyajka juu' ve'e je Cornelio kejjjudu, jetse'e jidu'um dunuujmidi:

—Ats xa je'e ve'e pane'e m'ixtidup. ¿Tise'e tuxnuminda?

²²Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, juu' ve'e Cornelio duxaaj, je'ets aatse'e xkejxp. Je'e tse'e je Nte'yam dvinja'vip dvintsa'kip, tuvts je'e ve'e je jyáyuvin je jyoojntykin, nujom tse'e je israeejlit jayu jyávajada chókjada. Je Nte'yam je y'aangeles tse'e tuña'muxju jetse'e mnukéxajat, ve'em tse'e du'amotunáxut juu' mitse'e mtuknujávap.

²³Van'it tse'e je Pedro yaktajkijidi jep tujkp jetse'e je tsooj jem myataandi. Je ku'óxit tse'e je Pedro dumaa-didi, jeme'e je usta je ajhta juu' ve'e tsuunidup jem jópeit kyajpun kajxm juu' ve'e mujatyoo'ijidu.

²⁴Je ku'óxit tse'e jye'ydi jem Cesarea. Jem tse'e je Cornelio y'a'ixjada vye'na jem tyak'am maat je jyuutta je myugo'okta jets juu' ve'e myaajnayja'vijidup. ²⁵Ku ve'e je Pedro jye'y, van'it tse'e je Cornelio je Pedro du'anajkxi jetse'e dvincoxkteni, jetse'e du'ukvinjavavaajñ du'ukvintsá'agavaajñ. ²⁶Ax jidu'um tse'e je Pedro ña'muxji:

—Tena, jáyuva xa atse'e ax jo'n mits.

²⁷Namvaate'e dumaaatnakyátsju, van'it tse'e duyaktajki jep tujkp joma ve'e amoka vye'nada numay je jayu. ²⁸Van'it tse'e je Pedro ña'muxjidi:

—Mnuja'vidinup xa miitse'e jets ka'a ve'e aats je mpava'nun duyakjaty jets aatse'e nku'ixtat ukpu aatse'e n'ítut je'e maatta juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap. Ax je Nte'yamts atse'e xtuk'ix jets ni pana atse'e nkatíjút ka va'ajtsap. ²⁹Paatyts atse'e jatyi tunmín, ka'ats atse'e je it nyaknajxy jets atse'e too'vajkp mpay-o'oyut, je'ets atse'e nnujavavaampy pan ti atse'e xtuknukejxp.

³⁰Van'it tse'e je Cornelio y'atsaajv:

—Maktaxaaj it atse'e yaja nve'na ntak'aajy, tsapkojtsp jets ayoojpts atse'e nve'na. Toojk yaaxp jo'n tse'e vye'na ku ve'e je jayu chapkats, ve'em ax jo'n uxyam, van'itts atse'e n'ix to'k je ángeles, va'ajts ajajp atá'kxp je vyit je xyox. ³¹Jidu'umts atse'e xnuyjmi: “Cornelio, mkats'amotunajxup xa ve'e je Nte'yam ku ve'e mtsapkats, jaa'myéts je'e ve'e dujayep vintsq ve'e je jayu xputaka pan pan jatye'e katih'ijituxjudup.

³²Nukéxats jem jópeit kyajpun kajxm je Simón juu' ve'e duxaajivap Pedro. Jem tse'e ñamyayju je akukoo'tspa Simón tyak'am, jem maaxy napa'am je'e ve'e chuyana.” Jidu'umts atse'e xnuyjmi. ³³Ax paatyts ats mitse'e jatyi nnukejxi. Oy tse'e tuxtún ku ve'e to'k aaj tummets. Ax uxyamts aatse'e yaja je Nte'yam

vyinkujk, je'e aatse'e n'amotunaxuvaampy pan juu' ve'e je Maja Vintsán tumtukpava'añju jets aatse'e xtuknujávap.

Ku je Pedro kya'amaajy jep je Cornelio tyak'ap

³⁴Van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—Uxyam atse'e oy nmujava jets ka'a ve'e je Nte'yam pan dvinjnk'ix, ³⁵y'oyja'vip je'e ve'e opyana pan pane'e vinja'vijup vintsá'kijup jetse'e dutún juu' je'e ve'e chajkp. ³⁶Je Nte'yam xa ve'e je y'ayook je israeejlit jayu dutuknukejx. Ya oy kats ya oy ayookts je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Jesucristo jye'e, je'e pane'e nujom je jayu dunuvintsánip jetse'e je jayu duyaknamuyot'óyaja je Nte'yam maat. ³⁷Oy miitse'e xnujávada jets ya ayooke'e va'kxk jem judéait y'it jootm, jeme'e galiléait y'it jootm choo'ntk, távani tse'e je Yakanapejtpa Juan je jayu dvaajnjada vye'na jetse'e vyinmayumpijttinit, je kyoy'oy joojntykinda dumasooktinit, jetse'e ñapéttat. ³⁸Je Jesús, je nazarétit jayu, je'e tse'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e dujajejpnit je Espíritu Santo jets je kutojkun, je'e tse'e je y'oy je'e dutoon jetse'e duyakjotkadaakni nujom pan pan jatye'e je ko'oyjáyuvap yaktsaachpaatjudup vye'na. Ve'em je'e ve'e dutuujn kux ijtpe'e je Nte'yam je'e maat. ³⁹N'ixts aats je'e ve'e nujom juu' ve'e je Jesús tyoon kyogts jem judéait y'it jootm jets jem jerusaleenit kyajpun kajxm. Van'it tse'e je jemit jayu je Jesús duyakjay'oo'kjidi ku ve'e duyakjacryuuzpejtjidi. ⁴⁰Ax je Nte'yamts je'e ve'e yakjoojntykpajkinuva kutoojk xaaj jetse'e duyaknuké'xnatajki joojntyk jeja aats nvinkujk. ⁴¹Ka jé-jap xa je'e ve'e duyaknuké'xnatajki nujom je jayu vyinkujk, jeejyi ve'e aats nvinkujk, je'e ve'e ku aatse'e je Nte'yam xvinkaajin jémani jets aatse'e je jayu nvaajnjadat juu' aatse'e n'ix nmotu. Nmaatkaay nmaat'ook aats je'e ve'e ku ve'e távani joojntykpajkinuva vye'na. ⁴²Je Nte'yam aatse'e xtukpavaan jets aatse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, jets aatse'e je tuvakojtspn mpámüt jets je'e ve'e dupaam jets je Jesusjame'e dutokimpayo'ynup pan pan jatye'e joojntykidup jets pan pan jatye'e aa'kanda. ⁴³Ñukojtstuts ya'a ve'e nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, ve'eme'e vyaandi jets nujom pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesús, yakmee'kxjadapts je'e ve'e je tyókinda.

Ku je Espíritu Santo tyajki jem jya'vin kajxmda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

⁴⁴Kojtspna tse'e je Pedro vye'na ku ve'e je Espíritu Santo dunukadaaky pan pan jatye'e du'amotunajxtup vye'na. ⁴⁵Je israeejlit jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús jets juu' ve'e je Pedro myaatje'ydu, atuva atoki tse'e tyaandi kuxe'e je Nte'yam dupuujm je Espíritu Santo jem je jayu jya'vin kajxmda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ⁴⁶y'amotunajxtup tse'e ku ve'e dukotsta je ayook juu' ve'e kyavinmótudup jetse'e je Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada. ⁴⁷Van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—¿Pan tse'e dukayakjátup jetse'e ya jayu ñapéttat? Ta xa ve'e je Espíritu Santo tyaka jem jya'vin kajxmda, ve'em ax jo'n uu'mda.

⁴⁸ Van'it tse'e je Pedro dupavaaǵñ jetse'e ñapéttat je'e kajx jetse'e nujava tyánut jets je Jesucristo je'e ve'e pyanajkxuvaandup. Van'it tse'e je Pedro dumunoo'kx-tkti jetse'e jamejtsk jatoojk xaaj jyaa'kmaǵatánjadat.

Juu' ve'e je Pedro tyukmumaajntyktu je jaanchja'vivatajk jep Jerusalén

11 Je kukátsivatajk maat je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e jem Judea ve'nidup, myótuduts je'e ve'e je kats jets kyuvajktuva ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ² Ku ve'e je Pedro vyimpijtnuva jem Jerusalén, kyoy'oyja'vidu tse'e je'eda pan pan jatye'e duyakvinkóp-kidup jetse'e je jayu yakpaajmjadat je ixta'nun jetse'e duni'kxmadat dukojmadat ax jo'n je israeejlit jayu dutonda, ve'eme'e vyaandi jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e je Pedro tyoon. ³ Jetse'e je Pedro du'amotutúvidi:

—¿Tis, mitse'e ojts xku'ix jetse'e xmaatkaaydi pan pan jatye'e kayakpaajmjidu je ixta'nun?

⁴ Van'it tse'e je Pedro tyukmumaajntykjidi nujom juu' ve'e toojnju kojtsju. Jidu'um tse'e vyaajñ:

⁵ —Tsapkojtsp atse'e nve'na jem jópeit kyajpun kajxm, van'itts atse'e xyak'ix jets jeme'e tsapjootm chaan to'k je maja vit jo'n juu' ve'e maktaaxk esquina tsum, jets atse'e xnukadaaky. ⁶ Ku atse'e oy n'ix pan ti ve'e myaat je vit, jem tse'e dumaada may je tánuk, je eey je tikyts: jem tse'e juu' ve'e maktaaxk tékax, jempa tse'e juu' ve'e je tyiints dutukyoy'dup, nay jempa tse'e je jeyyva tánuk. ⁷ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaan: “Pedro, pojtyky, yak'oo'ku, jets ja'kxu.” ⁸ Van'itts atse'e nvaajñ: “Ka'a, Maja Vintsán, ni vin'ita xa atse'e nkaju'kx juu' ve'e ka va'ajtsap, juu' ve'e je Moisés jyatyaan jets ka'a ve'e je jayu duja'kxut.” ⁹ Van'itts atse'e je tsapjootmit ayook xnuujminuva: “Juu' xa ve'e je Nte'yam yakvaats, ka'ats mits je'e ve'e xtijut ka va'ajtsap.” ¹⁰ Toojk naxts ya'a ve'e ve'em jyajty jeejyji jeejyji, van'it tse'e pyatajkinuva jetse'e ñajkxnuva jem tsapjootm. ¹¹ Van'it tse'e jye'ydi nutoojk je yaa'tyajk juu' ve'e jem Cesarea tsoo'ndu, yaktukpavaandu ve'e jets atse'e ojts x'ixtada. ¹² Je Espíritu Saantots atse'e xkejx maat je'eda jets atse'e xnuujmi jets ka'a atse'e ntivinmáyut. Nmaat'ojtstuvats atse'e ya nutojtyk utsta ajchta. Nujomts aatse'e ntajki jep to'k je jayu tyujkp, ¹³ je'ets aatse'e xtukmumaajntyk vintsó ve'e jep tyujkp du'ix to'k je Nte'yam je yaangeles juu' ve'e na'muxju: “Nukexa jem Jope je Simón juu' ve'e duxaajivap Pedro, ¹⁴ je'e tse'e mva'nuxjup pan ti ve'e mtónup jetse'e xjayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, nay ve'empa ve'e je jayu juu' ve'e jep mjuump mtujkp.” ¹⁵ Ku ats je'e ve'e nmukojs'ukvaandi, van'it tse'e je Espíritu Santo ñukadaakjidi, ve'em ax jo'n uu'me'e xnukadaakumduva jo'n ku ve'e too'vajkp myiijn. ¹⁶ Van'itts atse'e njaa'myejts vintsó ve'e je Maja Vintsán vyaajñ: “Tyúvam xa ve'e jets je tsoxk naaj ve'e je Juan je jayu tyukyaknapajt; ax ntukyaknapéttapts ats

miitse'e je Espíritu Santo jem mja'vin kajxmda.” Jidu'um tse'e je Maja Vintsán vyaajñ. ¹⁷ Ax pan je Nte'yam tse'e dukejx je Espíritu Santo, juu' ve'e tajki jem je jayu jya'vin kajxmda, ve'em ax jo'n tyajkiva yam uu'm nja'vin kajxmamda, uu'mda, pan pan jatye'e je Maja Vintsán Jesucristo dujaanchja'vidup, ¿pants atse'e jets atse'e nkayakjátut juu' ve'e je Nte'yam tyonuvaampy? —jidu'um tse'e je Pedro vyaajñ.

¹⁸ Ku ve'e du'amotunajxti je utsta je ajchta juu' ve'e jem Jerusalén, ka'a tse'e du'ukko'oyja'vidini juu' ve'e je Pedro tyoon, jetse'e je Nte'yam duyakmájadi duyakjaanchidi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Pan ve'em xa ve'e, to'nuxjdupts je'e ve'e je Nte'yam je maa'yun pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e ve'em y'oyixjada jetse'e vyinmayumpi-jttinit, je kyoy'oy joojntykinda dumasoo'ktinit, jetse'e dujajejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amokijidu jep Antioquía

¹⁹ Ku ve'e duyak'oo'kti je Esteban, van'it tse'e dujomtoondi dutitoondi je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidu je Jesús, je'e kajx tse'e y'ayoy'vya'kxkajxti. Jem tse'e pan pan jatye'e najkxtu jem feniciait jets chípreit y'it jootmda, jempa tse'e pan pan jatye'e najkxtu jem antioquiait kyajpun kajxm. Jem tse'e duvaajnjidi je oy kats je oy ayook je'ejjyida pan pan jatye'e israeejlit jáyuda. ²⁰ Ax jem tse'e je jaanchja'vivada juu' ve'e jem Chipre jets Cirene tsoo'ndu, je'e tse'e je'ydu jem Antioquía jetse'e dutukmukojtstuva pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap je oy kats je oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Maja Vintsán Jesús jye'e. ²¹ Putajkjidu tse'e je Maja Vintsán, ve'em tse'e numay je jayu je Jesús dujaanchja'vidi.

²² Ku ve'e je kats dumótudi je jaanchja'vivatajka juu' ve'e jem Jerusalén, van'it tse'e dupakejxti je Bernabé jem Antioquía. ²³ Ku ve'e je Bernabé jye'y jetse'e du'ix vintsó ve'e je Nte'yam kyunoo'kxjidi, ooyts je'e ve'e tyunxoojntk jetse'e anañujoma dunuujmidi jets makkaaj makka joot'e je Maja Vintsán dujaa'kpanajkxtat, ²⁴ kux oy jayu je'e ve'e je Bernabé, to'k aaj to'k joot je'e ve'e dujaanchjáva je Jesucristo jetse'e je Espíritu Santo mya'aju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ve'em tse'e numay je jayu dujaanchja'vidi je Maja Vintsán.

²⁵ Van'it tse'e je Bernabé ñujkx jem taarsovit kyajpun kajxm, je Saulo ve'e ojts du'ixta. Ku ve'e dupaaty, van'it tse'e duvaajv jem Antioquía. ²⁶ Jem tse'e y'ijtti to'k joojnt je jaanchja'vivatajk maatta; numay tse'e je jayu duyak'ixpajkti. Jem Antioquía tse'e je jaanchja'vivatajk yaktij'ukvaandi je Cristo je jyáyuda.

²⁷ Ku ve'e jem duyak'ixpajkti, van'it tse'e jye'ydi jem Antioquía je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka, jeme'e Jerusalén choo'ndi. ²⁸ Van'it tse'e nuto'k je'eda juu' ve'e Agabo duxaaj, je'e tse'e teni jeja uts ajch jets uts tsa'a akujka, jetse'e vyaajñ jets jéjape'e je makka yooj to'k it to'k naxviijn, je Espíritu Santo tse'e ve'em je vinma'yun moojyju. Ax ve'emam tse'e tyoojnji kyojtsji

van'it ku ve'e yakkutojpk vye'na juu' ve'e duxaaj Claudio. ²⁹ Van'it tse'e je antioquiait jaanchja'vivatajk dunupaajmtkidi jette'e je putajkin dutuknukéxtat je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jem Judea tsuunidup, ve'em tse'e dukéxtat pan vintso ve'e y'o'y-ixjada nuto'k nuto'k. ³⁰ Tyoondu tse'e ve'em, tyuknukejxtu tse'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jem Judea; je Bernabé jets je Saulo, je'e tse'e tyukmukejxidu je putajkin.

Ku je Santiago y'oo'kni jette'e je Pedro yakpoxuntakpuujm

12 Ax ve'emts je'e ve'e jyajty van'it, jette'e jem je jaanchja'viva juu' ve'e je yakkutojkpa Herodes yakjamyajtsjudu; ² je tsojxts je'e ve'e tyukyajak'y'oo'kju je Santiago, je Juan je y'ajch. ³ Ku ve'e je Herodes du'ix jets y'oyja'vidu je'e ve'e je israeejlit jáyuda, van'it tse'e je Pedro duyajakjamyajtsjuva. Van'it ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji ku ve'e je tsapkaaky yakkay juu' ve'e je levadura dukamaat. ⁴ Ax ku tse'e je Pedro duyajakjamyajtsji, van'it tse'e duyajakjapoxuntakpaajmji. Jep tse'e je tojpada numaktojt juu' ve'e ix'ijtydup, numaktaaxk jatys je'e ve'e ñatyikutsjada. Ve'eme'e je yakkutojkpa du'uknupaajmtki jette'e je Pedro kuduyaknuké'xnatajki jeja je jayu vyinkujk ku ve'e je pascua xaaj ñáxut. ⁵ Ix'it tse'e je Pedro vye'na jep poxuntujkp; ax to'k aaj to'k joot tse'e ñutsapkótsjada je jaanchja'vivatajka.

Ku je Nte'yam je Pedro duyajakjapyítsumji jep poxuntujkp

⁶ Ax je kujápit tse'e je Herodes du'uknupaajmtki jette'e kuduyajakjapyítsumji je Pedro. Je tsooj tse'e je Pedro maap vye'na jeja numejtsk tojpa akujk jets mejtsk je cadena tuk'atsommuk je kya'aj ado'om ado'om maat je tojpa je kya'aj. Jep tse'e vye'niduva numejtsk je tojpa juu' ve'e je poxuntak'aka'a du'ix'ijttup. ⁷ Tun to'mayji tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles je Pedro dvinukuva'ki, jette'e jep poxuntujkp y'ajaj y'atu'kx. Van'it tse'e je ángeles duti'tsti je Pedro to'k ado'om jette'e duyajakjotvij. Van'it tse'e dunuujmi:

—Pojtukú jatyi.

Van'it tse'e je cadena jem je Pedro kya'm kyus-tajkikujx, ⁸ jette'e je ángeles ña'muxji:

—Natyintsómju jets pamú je mka'ajk.

Ku ve'e je Pedro ve'em dutuujn, van'it tse'e je ángeles ña'muxjinuva:

—Naxyoxju jets paminu ats.

⁹ Van'it tse'e je Pedro dupapítsum je ángeles, ka'a ve'e dunujava pan tyúvame'e juu' ve'e je ángeles tyump, ve'eme'e vyinmay jets tónaji ve'e ve'em yak'ixju.

¹⁰ Van'it tse'e dvinnajxti je muto'k tojpa juu' ve'e je tak'aka'a du'ix'ijtp. Van'it tse'e je mumejtsk tak'aka'a joma ve'e jado'k je tojpa du'ix'ijtpa. Ax ku tse'e jey'ydí joma ve'e je pojxun zaguán joma tso ve'e pyítsumdinit jem kajpun jootm, viinm tse'e je pojxun zaguán y'aye'pvaach. Ku ve'e pyítsumdini jette'e vee'n yo'ydí,

van'it tse'e je ángeles myasookjini. ¹¹ Van'it tse'e je Pedro oy je nuja'vin dupujk, jette'e vyaajñ:

—Uxyamts atse'e tyuv nmujava jets je Maja Vintsán-dame'e je y'aangeles tudukex jets atse'e je Herodes tuxtukkava'ach, nay ve'empa ve'e juu' ve'e je israeejlit jayu y'a'ixtup vintso atse'e xtóndat.

¹² Pyayo'yp tse'e je Pedro vye'na, jette'e ñujkx jem je María tyak'am, je Juan juu' ve'e duxaajivap Marcos, je'ets je'e ve'e je tyaak. Jem tse'e numay je jayu ñay'amókajada tsapkojtspa. ¹³ Ku ve'e je Pedro je zaguán duyaknajk, van'it tse'e to'k je jajtspa pyítsum juu' ve'e Rode duxaaj jette'e du'ixut pan pan jepe'e. ¹⁴ Ku ve'e duyukmotukajpy jets je Pedro ve'e kojtsp, ka'a tse'e duyak'avaach; ñojk'oye'e va'ajts xoojntkp noomp vyimpijtkojni jette'e ojt dyaajnikaj je jaanchja'vivatajk jets jepe'e zaguán aagup je Pedro tyena.

¹⁵ Van'it tse'e yaknuujmi:

—iKa'a mits vine'e mvija!

Van'it tse'e y'atsaajv jets vaampame'e. Van'it tse'e jyaa'kvaandi:

—Ka je'ep je'e ve'e, je y'aangeles xa je'e n'ite'e.

¹⁶ Jepna tse'e je Pedro je zaguán dujaa'kyaknák. Ku ve'e je zaguán duyak'avaatsti jette'e du'ixití, atuva atoki tse'e tyuntaandi. ¹⁷ Van'it tse'e je Pedro je kya'aj dukoojnuk jette'e y'amo'ottat. Van'it tse'e dutukmu-maajntykti vintso ve'e je Maja Vintsán duyajakjapyítsumju jep poxuntujkp. Van'it tse'e vyaajñ:

—Vaajnjada je Santiago jets je utsta je ajchta.

Van'it tse'e pyítsum jette'e viijnk tso ñujkx.

¹⁸ Ku ve'e je it jyajtk, atuva atoki tse'e je tojpatajk tyuntaandi kux ka'a ve'e dunujávada pan ti ve'e toojnju je Pedro maat. ¹⁹ Van'it tse'e je Herodes duyajakj'ix-tiji. Ku ve'e dukapaatti, van'it tse'e je tojpada dutokimpayoy jette'e duyajakj'oo'kjidini. Van'it tse'e je Herodes choo'nni jem Judea jette'e ñujkx tsuuniva jem Cesarea.

Ku je yakkutojkpa Herodes y'oo'kni

²⁰ Myu'ejkjup tse'e je Herodes je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem tiirovit jets sidoonit kyajpun kajxmda. Je jayu tse'e dukojtsmojktu vintso ve'e najkx dumukotsta je Herodes, je'e tse'e tyoondu vintso ve'e y'oyjávajadat je Blasto juu' ve'e duyakkutojkjip je toompatajk jep je Herodes tyujkp. Je Blasto tse'e du'amotu je yakkutojkpa jette'e oy joot y'ítut je jayu maatta, kux je yakkutojkpa je ñaax je'e ve'e tyukjoointykidup. ²¹ Ku ve'e je xaaj dupaaty ku ve'e je yakkutojkpa Herodes dunupaajmtki jette'e je jayu dumukótstat, van'it tse'e dupuujm je y'oy vit, jette'e y'ajxtk jem joma ve'e tyokimpayoy, jette'e je jayu dumukajts. ²² Van'it tse'e je numay jayu y'aa'mitaakti, makx tse'e vyaandi:

—iYa'a juu' ve'e kojtsp, nte'yamts ya'a ve'e, ka jáyuvap!

²³ Tun jatyi tse'e to'k je Maja Vintsán je y'aangeles je Herodes duyakpa'ampejt kux ka'a ve'e je Herodes je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi; tánukinuts je'e ve'e, van'it tse'e y'oo'kni.

²⁴ Ax je Nte'yam je kyats je y'ayook, jaa'kyakkojtsva'kx'ataatspts je'e ve'e may viijn.

²⁵ Ku ve'e je Bernabé maät je Saulo je tyoonk duyakkukajxidi jem Jerusalén, van'it tse'e vyimpijtinu-va jem Antioquía, myaätnajxtuva ve'e je Juan juu' ve'e Marcos duxaajivap.

Ku je Bernabé jets je Saulo ñajkxti ka'amaayva

13 Je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidu jem Antioquía, jem tse'e aje'ejyida je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajk jets je yak'ixpajkpatajk. Jem tse'e je Bernabé, jem tse'e je Simón juu' ve'e yaktijpa Yak Jayu, jem tse'e je Lucio juu' ve'e ciréneit jayu, jem- pa tse'e je Manaén juu' ve'e kijpx dumaaätyee'k je Herodes juu' ve'e je galiléait jayu duyakkutojkji, nay jempa tse'e je Saulo. ² Vyinja'vidup vyintsá'kidupts je'e ve'e vye'nada je Nte'yam jetse'e y'ayoojada ku ve'e je Espíritu Santo jidu'um ña'muxjidi:

—Yak'apúkada je Bernabé jets je Saulo je toonk kajx juu' äts je'e ve'e ntuknyaaaxjidu.

³ Távani tse'e y'ayoojada jetse'e chapkotsta vye'na, van'it tse'e je kya'aj dutuknukoondi je Bernabé maät je Saulo, jetse'e dumasookti.

Ku je kukátsiva kya'amaaydi jep Chipre

⁴ Van'it tse'e choo'ndi je Bernabé maät je Saulo, je Espíritu Santo tse'e keixjudu, jetse'e ñajkxti jem seléuciat kyajpun kajxm. Ax jem tse'e Seleucia dupajkti to'k je barco jetse'e ñajkxti jem Chipre, to'k je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm. ⁵ Ku ve'e jye'ydi jem joma ve'e je kajpun duxaaja Salamina, van'it tse'e dutukka'amaaydi je Nte'yam je kyats je y'ayook jep je israeejlit jayu chaptujkpta, myaädiduva tse'e je Juan Marcos jetse'e pyutákajadat. ⁶ Ax ku tse'e dutukyo'vyatskajxti je it jetse'e je jayu duvaajnjidi je oy kats je oy ayook, van'it tse'e jye'ydi jem páfosit kyajpun kajxm. Jem tse'e vye'na to'k je maayva juu' ve'e natyijup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, israeejlit jayu je'e ve'e, Barjesús je'e ve'e xyaaj. ⁷ Jem tse'e vye'niva to'k je yakkutojkpa juu' ve'e Sergio Paulo duxaaj, kuvijts je'e ve'e. Van'it tse'e je Sergio Paulo duyakjañukejixi je Bernabé maät je Saulo kux je'e ve'e chajkp jetse'e du'amotunáxut je Nte'yam je kyats je y'ayook. Jem tse'e je Sergio Paulo dumaaäda vye'na je maayva. ⁸ Ax je maayva, yaktijpaps je'e ve'e Elimas, ka'ats je'e ve'e duyakjatuva'añ jetse'e je yakkutojkpa du'amotunáxut juu' je'e ve'e kyojtstup. ⁹ Van'it tse'e je Saulo, yaktijpaps je'e ve'e Pablo, je'e tse'e je Espíritu Santo moojyju je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e tse'e mak duvin'ix je maayva, ¹⁰ jetse'e dunuujmi:

—Mits, vin'aa'mpa, je ko'oyjáyuvap je jyayu, mtso'oxpujpk xa mitse'e nujom je y'oy je'e, zvin'it tse'e xyakma't'atúvat je Maja Vintsán je tyoo'? ¹¹ Uxyamts n'ite'e je Maja Vintsán mtukkuvétjut, mtánup tse'e viints, jeke'e xkah'a'ixtukut je xaaj je y'ajajtk.

Ax tun jatyji tse'e tyaañ viints jetse'e je it kyoo'tsijxi. Van'it tse'e dujatoondi dujamajtsti jem kya'm pan pane'e kupyavijtsjini. ¹² Ku ve'e je yakkutojkpa du'ix ti ve'e toojnu, van'it tse'e dujaanchja'vi je Nte'yam je kyats je y'ayook, atuva atoki tse'e dutuktaañ je Maja Vintsán je y'ixpajkun.

Ku je Pablo maät je Bernabé vye'nada jep Antioquía juu' ve'e

jep pisídiait y'it jaatp

¹³ Ku ve'e je Pablo maät je myujatyoo' choo'ndi jem barco jootm jem Pafos, van'it tse'e jye'ydi jem Perge, to'k je kajpun juu' ve'e jem panfíliat y'it jootm. Jem tse'e je Juan Marcos myasookjidini jetse'e vyimpijtni jem Jerusalén. ¹⁴ Ax ku tse'e choo'ndi je Pablo maät je Bernabé jem Perge, van'it tse'e jye'ydi jem Antioquía, to'k je kajpun juu' ve'e jem pisídiait y'it jootm. Ku ve'e je po'o'kxtkun xaaj dupaaty, van'it tse'e tyajkidi jep je israeejlit jayu chaptujkp jetse'e y'ajxkti. ¹⁵ Ku ve'e yakkojtskujx je Moisés je pyava'nun jets juu' ve'e jyaaydu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, van'it tse'e je tsaptujkpit je ñuvintsanda yakjaña'muxjidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, pan jem xa ve'e juu' ve'e mkotsuvaandup, nvaat tse'e xkótstat.

¹⁶ Van'it tse'e je Pablo tyeni jetse'e je kya'aj duyakpoj- tuk, je jayu ve'e yak'amá'tp. Van'it tse'e vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, pan pan jatye'e je Nte'yam duvinja'vidup duvintsá'kidup, amotunaxta juu' atse'e nkotsuvaampy. ¹⁷ Je Nte'yam, juu' ve'e nvinja'vimdup nvintsá'kimdup, je'e tse'e duvinkoon uu'm je njujpit jáyuvamda jetse'e duyaknuma'yidi ku ve'e chaanadana vye'na jem egiptovit y'it jootm. Ku ve'e máyani ooy tyunve'nada, van'it tse'e je kyutojkun maät jem duyakpítsumdini. ¹⁸ Vujxkupx joojnt jo'n tse'e je Nte'yam dumuteni vintso ve'e je jayu jyáyuvada ku ve'e vyitti jem vinva'ajts it kajxm, ¹⁹ van'it tse'e duyakkutókidi vuxtojtuk viijn je jayu juu' ve'e duvintsuunidup y'ijt je canaanit it jetse'e duyakva'kxjidi je naax je njujpit jáyuvamda. ²⁰ Ku ve'e jem chaanada vye'na maktaaxk mókupx jagojkm joojnt jo'n, van'it tse'e je Nte'yam myoojyidi pan pane'e tokimpayo'oyjadap. Ve'em tse'e dutuujn van'it paat ku ve'e jyoojntyki je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Samuel. ²¹ Van'it tse'e je jayu je Nte'yam du'amótudi to'k je yakkutojkpa. Van'it tse'e je Nte'yam duvinkaajñ je Saúl jetse'e yakkutojkxjadat, je Cis je'e ve'e je myajntk, je Benjamín je chaan je kyooj. Ax vujxkupx joojnt tse'e je Saúl yakkutujk. ²² Ku ve'e je Nte'yam yakpítsumjini, van'it tse'e dupuujm je David jetse'e yakkutókut, je Isai je myajntk. Ax jidu'um tse'e je Nte'yam ñukojtsiji: "Tá atse'e mpaa'ty pane'e äts ya njoot ya nja'vin dumaaät-navyaatjup, je'e ve'e dutónup nujom juu' atse'e ntsajkp, Daviijts je'e ve'e xyaaj, je Isai je myajntk." ²³ Ax je David tse'e je chaan je kyooj je Jesús, juu' ve'e je Nte'yam pyaam jetse'e je israeejlit jáyuda duyaktso'okut, ve'em ax jo'n je kats duyaktaañ. ²⁴ Ax

ka'anum tse'e je Jesús je jayu dıvinkunajkxada vye'na, jetse'e je Yaknapejtpa Juan dıtukka'amaajy jetse'e nujom je israeejlit jayu vyinmayumpijttinit, jetse'e dımasooktinit je kyo'oy joojntykinda, jetse'e ñapéttat.

²⁵ Ax ku tse'e je Yaknapejtpa Juan je y'oo'kun tyámini, van'it tse'e je jayu dınuujmıdi: "Ka átsap xa je'e ve'e pan miitse'e mtijtp, miimpnum xa je'e ve'e pane'e dujaa'knımájip jets ka'a ve'e áts, ni je'ets áts'e'e nkavınmachju jets áts je'e ve'e je kya'ajk jaa'p nmukéjjat."

²⁶ Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, je Abraham je chaanda je kyoojta, pan pan jatye'e je Nte'yam dıvinja'vidup dıvıntsá'kidup, miitse'e mtuknukejxıudup ya oy káts ya oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña vıntsı ve'e dujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁷ Kux je'e juu' ve'e tsuınidup jem Jerusalén maat je vyıntsánda, ka'ats je'e ve'e dınujávada pan pan je'e ve'e je Jesús. Oyam tse'e vye'ema, ku ve'e duyakjay'oo'kjıdi, kyutyoondu tse'e je ayook juu' ve'e jyatyandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je ayook juu' ve'e je israeejlit jayu kyotstıup vımpoo'kx-ıtkun xaaj jep chaptıjpkta. ²⁸ Ku ve'e je jayu je tokin dukapaatjıdi je Jesús jetse'e y'oo'kut, y'amótudu tse'e je Pilato jetse'e duyakjay'oo'kjıt. ²⁹ Ax ku tse'e dukutyonkajxtı je ayook juu' ve'e javyétani ve'nınup je Jesús kajx, van'it tse'e duyakvajntkıtı jem cruz kajxm jetse'e duyaknaxtajkıdi. ³⁰ Ax je Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntykpajknuva. ³¹ Je jayu juu' ve'e dımujatyoo'ıdu je Jesús ku ve'e jem Galilea choo'ndı jetse'e ñajkxtı jem Jerusalén, je'e tse'e may xaaj ıxjıdınuva joojntyk, je'e tse'e je numay jayu dıtuknuja'vidu jets joojntykpajknuva je'e ve'e je Jesús.

³² Ax nay ve'empats áatse'e ıxyam n'ava'nıva je oy káts je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam tyukvınva'ni je nıjıpit jáyuvamda. ³³ Kyutyoonıts je'e ve'e ıı'm maatta je ayook juu' ve'e tyukvınva'nıdu, ıı'mda, je'e je chaanda je kyoojta, je'e tse'e kyutyoon ku ve'e je Jesús duyakjoojntykpajknuva. Ve'emts je'e ve'e ax jo'n javyet jep mumejtsk salmo kujxp: "Áts xa mıitse'e xTee'ıp, ıxyamts áts mıitse'e ntoonkma'a." Jıdu'umts je'e ve'e javyet. ³⁴ Ax je'e ku ve'e je Nte'yam duyakjoojntykpajknuva je Jesús jetse'e ve'em je ñı'kx je kyopk ni je vın'ıta kyama'atıt, jıdu'um tse'e vyaajñ: "Nkunoo'kx-tap xa áts mıitse'e, ve'em ax jo'n áts'e'e ntukvınva'ni je David." ³⁵ Paaty tse'e vyaampa jado'k je salmo: "Ka'a ve'e xyakjátıt jetse'e je mVa'ajts Onık je ñı'kx je kyopk mya'atıt." Jıdu'um tse'e vya'añ. ³⁶ Ax ka je David kajxapts ya'a ve'e yakkajts, kux oo'knu ve'e je David, ve'em ax jo'n je jyıjıpit jayu y'oo'ktınuva, jetse'e je ñı'kx je kyopk mya'tni, távani tse'e dımutún dımutıpk vye'na je jyayu ax jo'n je Nte'yam dıtsak. ³⁷ Ax ka'a tse'e ve'em je Jesús je ñı'kx je kyopk jyajty, ka'a tse'e mya'ty; je Nte'yame'e yakjoojntykpajkınuva. ³⁸ Nmu'israeejlit jáyuda, nıjávada tse'e jets je Jesuuse'e je jayu dıtokınmee'kxp. ³⁹ Je'e kajx tse'e nujom pan pan jatye'e jaanchja'vıjıdup, yakmee'kxıdupts je'e ve'e je tyókinda; ax je Moısés je pyava'nın kajx, ni pana tse'e kyayaktókınmee'kx. ⁴⁰ Nay'ıxjadats mıitse'e kux ku ve'e mtukkada'akjadat juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp

jyatyandu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Jıdu'um tse'e dujatyandi juu' ve'e je Nte'yam kyojts:

⁴¹ İxtats n'ıt, jáyuda juu' ve'e dukamaj'ıxtıup dukajaanch'ıxtıup áts je n'ayook, tuk'atıvada jets vıntókıda.

Kux juu' xa áts'e'e ntónup van'ıt ku ve'e mjoojntykadat,

ka'ats mıits je'e ve'e xjaanchjávadat óyame'e mjayaktukmumaayduktat.

⁴² Ku ve'e je Pablo jets je jayu choo'ndı jep tsaptıjpk, van'ıt tse'e ña'mıxjıdi je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jets ku ve'e jado'k je poo'kxtkın xaaj to'k aaj jyaa'ktukmukótsjadat je ayook juu' ve'e tyukka'amaay. ⁴³ Ku ve'e ñavya'kxıdını je'eda pan pan jatye'e nay'amojkıjıdu jep tsaptıjpk, numay tse'e je jayu dıpanajkxtı je Pablo maat je Bernabé, ve'em je israeejlit jáyuda ve'em pan pan jatye'e ka je'ępta juu' ve'e je Nte'yam dıvinja'vidup dıvıntsá'kidup ax jo'n je israeejlit jáyuda. Van'ıt tse'e je Pablo maat je Bernabé kyojtsıxıjıdi, ve'eme'e ña'mıxjıdi jets to'k aaj to'k joots'e ñaaj'ıtjadat je Nte'yam maat, ijtp tse'e dıpayo'ıydat vıntsı ve'e je Nte'yam je jayu dıtoojnıada je maa'yun.

⁴⁴ Ax ku tse'e je poo'kxtkın xaaj dıpaatnuva, jave'e'n tse'e kyanay'amojkıkajxıjıdi je kajpun, je Nte'yam je kyats je y'ayook tse'e y'amótunaxuvaandup. ⁴⁵ Ku tse'e je israeejlit jayu dı'ıxtı jets va'ajts numaye'e je jayu tyunnay'amojkıjıdi, ejkııdu jot'aajnjıdu tse'e. Van'ıt tse'e dukojtsvıntsıoovdı je Pablo jetse'e dıvınkıjtspejtti. ⁴⁶ Van'ıt tse'e je Pablo maat je Bernabé mak k aaj mak joot kyojtstı, jetse'e vyaandi:

—Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, tun vınkopk xa je'e ve'e jetse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook too'vajkp myakvaajnjadat. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e xkakuvakta jetse'e mkanatyukvınmátsjıada je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, paatyts áatse'e ıxyam nmınujıx pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ⁴⁷ Kux ve'em áatse'e xtukpavaajñ je Maja Vıntsán ku ve'e vyaajñ:

Ta xa áts mıitse'e mpamda ax jo'n je kujajpa je kutá'kxpa,

jets mıitse'e xvaajnjadat je jayu pan nıvınxıpe'e cháanada to'k it to'k naxvıjın

jets vıntsı ve'e dujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁴⁸ Ku ve'e dı'amótunajxtı pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, xoojntkıtı tse'e jetse'e vyaandi jets oye'e je Maja Vıntsán je kyats je y'ayook; jyaanchja'vidu tse'e je Jesús nujom pan pan jatye'e je Nte'yam vyınkoon jetse'e dujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁴⁹ Ax ve'em tse'e yakkıjtsva'kxy je Maja Vıntsán je kyats je y'ayook jem nujom pısídıait y'ıt jootm. ⁵⁰ Je israeejlit jayu juu' ve'e dukakuvajktı juu' ve'e je Pablo maat je Bernabé kyojtstı, je'e tse'e dımaatnakyojtsjıdu je tá'axıajkta juu' ve'e jem dınumájıdup jetse'e je Nte'yam dıvınjávada dıvıntsá'agada; nay ve'empa tse'e je yaa'tyajkta juu' ve'e dınykajpınkıvıjıdı, je'e tse'e dı'akıjtsıdu je jayu jetse'e dıtsı'oxpáktat je Pablo maat je Bernabé. Ax

yakvojppítsumdu tse'e jem. ⁵¹ Van'it tse'e je Pablo maät je Bernabé je kya'ajkta duvinxijiti, jetse'e duyakkeëkti je naxvay jetse'e duyaknuke'xnatákada jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyoondup. Van'it tse'e ñajkxti jem icóniovit kyajpun kajxm. ⁵² Juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vidu, xoointktuts je'e ve'e jetse'e je Espíritu Santo myooyjidi je makkin jets je vinma'yun jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

Ku je Pablo maät je Bernabé vye'nada jep Iconio

14 Jem tse'e Iconio je Pablo maät je Bernabé tyajki-di jep je israeejlit chaptujkpta. Jep tse'e kya'a-maaydi. Ve'em tse'e numay dujaanchja'vidi je Jesucristo, ve'em je israeejlit jáyuda ve'em pan pan jatye'e ka je'epta. ² Ax je israeejlit jáyuda juu' ve'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook, je'e tse'e du'akojtsidu pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e duko'oyjávadat je jaanchja'vivatajk. ³ Jek jaty tse'e jem tyaandi je Pablo maät je Bernabé, makkk aaj makkk joot tse'e je jayu dutuk'ixti je Maja Vintsán je y'ayook. Je Maja Vintsán tse'e je makkin mooyjjudu jetse'e dutóndat je mújit nuja'vin jets je mújit atuva, ve'em tse'e je jayu dunujávadat jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e kyojtstup; je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tyoojnip je jayu, je'e tse'e y'ava'nidup. ⁴ Ax ka'a tse'e je kukajpunda kijpx je vinma'yun dujayepti: jem tse'e pane'e dumaaatnapyajjudup je israeejlit jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook, nay jempa tse'e pane'e dumaaatnapyajjudup je Pablo maät je Bernabé. ⁵ Van'it tse'e pan pan jatye'e israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je'e tse'e du'ukkojtsmojkto maät je yakkutojkpada jetse'e kudujomtoondi kudutitoondi jetse'e kuduka'tso'okti. ⁶ Ax ku tse'e dunuja'vidi je Pablo maät je Bernabé, keektu tse'e jetse'e ñajkxti jem Listra jets jem Derbe, mejtsk je kajpun juu' ve'e jem licaóniait y'it jootm, jetse'e ñajkxtuva jem kajpun kajxmda juu' ve'e myutámip. ⁷ Jem tse'e je oy kats je oy ayook du'ava'niduva.

Ku je Pablo yaktsaka'ch jep Listra

⁸ Jem tse'e liistrait kyajpun kajxm vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e ka'o'yixjup jetse'e je tyek dutuky-o'oyut, tsuunip tse'e tyun'it, kux ve'emam je'e ve'e kye'x, ni vin'ítam je'e ve'e kyayo'oy. ⁹ Ax y'amotunajxypts je'e ve'e vye'na juu' ve'e je Pablo kyajtsp. Van'it tse'e je Pablo je yaa'tyajk du'ix jetse'e dunuja'vi jets o'yixjup je'e ve'e jetse'e je jyaanchja'vin kajx jyotkda'akut. ¹⁰ Van'it tse'e makkk jidu'um ña'muxji:

—Tukténini je mtek.

Van'it tse'e je yaa'tyajk jatyi tyeni jetse'e yo'pyajkni. ¹¹ Ku ve'e je numay jayu du'ixti juu' ve'e je Pablo tyoon, van'it tse'e je licaóniait aaj makkk dukojtsti. Jidu'um tse'e vyaandi:

—iNte'yamda xa ya'a ve'eda juu' uu'me'e tuxnuka-daakumda jayu jo'n! —jidu'um tse'e vyaandi.

¹² Vyinja'vidu vyintsá'kidu tse'e je jáyuda may juu' ve'e ka je Nte'yamap. Mejtsk juu' ve'e vyinja'vidu vy-

intsá'kidu, Júpiter jets Mercuriots je'e ve'e dutijta. Kux je Pablo ve'e nuyojk kojtsp, je'e kajx tse'e je jayu dutijta Mercurio. Ax je Bernabé, je'e tse'e tyijutp Júpiter. ¹³ Van'it tse'e je tee' juu' ve'e toomp joma ve'e je Júpiter yakvinjava yakvintsá'aga, joma ve'e je tsap-tajk juu' ve'e taamp jeja kajpun pa'ayi, je'e tse'e noomp ojts du'ixta je puj jets je tsapkaaj, je'e ve'e tyukvintsá'agavaandup jeja je numay jayu vyinkujk. ¹⁴ Ku ve'e je Pablo maät je Bernabé je kats dumótudi jets je'e ve'e yaktukvintsá'agavaandup, van'it tse'e je vyit ñatyuknukaa'tsvaatsjidi jetse'e duyaknuke'x-natákada jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyonu-vaandup, jetse'e noomp tyajkidi jeja numay jayu akujk, makkk tse'e vyaandi:

¹⁵ —¿Tyajkse'e ve'em mjátukada? Jáyuva xa aatse'e, ya'aam xa aatse'e nnumiimp jets aats miitse'e nnaaj-madat jetse'e xmasooktinit ya'a juu' ve'e ni vinxupa katoomp, van'it tse'e xpanajkxtinit je joojntyk Nte'yam, juu' ve'e dupaam ya tsajmit it, ya naxviijnit it, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp. ¹⁶ Yakjaj-tuxjuts je'e ve'e jetse'e je jáyuda juu' ve'e joojntykidu jujpani jets juu' ve'e joojntykidup uxyam paat, je'e tse'e dutóndap pan juu' ve'e chojktup; ¹⁷ jyave'ema tse'e, xa'ma kajx tse'e je Nte'yam ñaajknuke'xnatákaja jetse'e ve'em yak'ixat, je'e ve'e ku ve'e je y'oy je'e dutún. Je'e xa ve'e xkejximdup je tooj jetse'e je naax dukunuu'kx jetse'e tyá'ma ku ve'e je ta'ma aats dupaa'ty, xmo'yumdupts je'e ve'e juu' ve'e nka'yumdup nja'kxumdup jets juu' jatye'e tsojkjup jetse'e ntukx-oojntkumdat —jidu'um tse'e je jayu dunuujmidi.

¹⁸ Oyam tse'e je Pablo maät je Bernabé ve'em vyaandi, tso'ox tse'e y'ijt jetse'e dunaxkótstat je jayu jetse'e dukayak'oo'ktat je tsapkaaj jetse'e dutukvintsá'agadat.

¹⁹ Van'it tse'e jye'ydi je israeejlit jáyuda juu' ve'e tsoo'ndu jem Antioquía jets jem Iconio, je'e tse'e du'uk'akojtsidu je numay jayu jetse'e je Pablo kuduyak'oo'kti tsaka'achji. Ax kya'tstu tse'e. Ku ve'e dunasja'vidi jets távani ve'e duyak'oo'kta, van'it tse'e du-vaag'mpítsumdi jem kajpun pa'am. ²⁰ Ax ku tse'e je jaanchja'vivatajk ñaa'va'kvíttjidi, van'it tse'e je Pablo pyojtyk jetse'e kyajpuntajkinuva. Je ku'óxit tse'e je Bernabé dumaaatssa'a'n jetse'e ñajkxti jem deerbeit kyajpun kajxm.

²¹ Ku ve'e je jayu duvaajnidi je oy kats je oy ayook jem Derbe, van'it tse'e numay dujaanchja'vidi je Jesús. Van'it tse'e je Pablo maät je Bernabé vyimpijtjinuva jem Listra, jem Iconio, jets jem Antioquía. ²² Jem tse'e dukojtsmákkidi je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e dunuujmidi jets makkk aaj makkk joote'e je Jesucristo dujaanchjávadat, ve'eme'e vyaandi jets ooye'e je jayu tyunsaachpaa'ttat pan tajkidupe'e jem je Nte'yam y'am kyá'm. ²³ Ku tse'e dupaamdi pan pan jatye'e dunuvinténadap je jaanchja'vivatajk kakto'k viijn joma ve'e ñay'amókajada, van'it tse'e chapkojtsti jetse'e y'ayoojidi, jetse'e jem je Maja Vintsán y'am kyá'm dupaamdi je ñuvinténivatajkta.

Ku je Pablo maät je Bernabé vyimpijttinuva jep Antioquía juu' ve'e

jep siiriat y'it jaatp

²⁴ Van'it tse'e dutuknajxti jem pisidiait y'it jootm jetse'e jye'ydi jem panfiliait y'it jootm. ²⁵ Ku ve'e dutukka'amaaydi je oy kats je oy ayook jem peergeit kyajpun kajxm, van'it tse'e ñajkxti jem Atalia. ²⁶ Jem tse'e je barco dupajkti jetse'e ñajkxti jem Antioquía, je kajpun joma ve'e je jaanchja'vivatajk pyaajmjidi jem je Nte'yam y'am kya'm je toonk kajx juu' ve'e tyoondu. ²⁷ Ku ve'e jem jye'ydi, van'it tse'e dyaknay'amojkijidi je jaanchja'vivatajk jetse'e dutukmumaajntykti nujom juu' jatye'e tyoondu je Nte'yam je kyutojkun kajx, vintso ve'e je Majā Vintsán je maa'yun tyo'nuxjidi pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e dujaanchjávadat je Jesucristo. ²⁸ Jek jaty tse'e je Pablo maät je Bernabé jem dumaattaandi je jaanchja'vivatajk.

Ku je jaanchja'vivatajk ñay'amojkijidi jep Jerusalén

15 Van'it tse'e jye'ydi jem Antioquía je yaa'tyajta juu' ve'e jem Judea tsoo'ndu jetse'e dutuk'ix'ukvaandi je jaanchja'vivatajka. Jidu'um tse'e vyaandi: —Pan ka'a xa miitse'e myakpaajmjada je ixta'nun jetse'e xni'kxmadat xkojmadat ax jo'n je Moisés dupavaajñ, ka'a tse'e m'o'yixjadat jetse'e xjayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

² Ax je Pablo maät je Bernabé, je'e tse'e vaandu jets ka'a je'e ve'e ve'em dupaa'ty du'akeega. Je'e kajx tse'e makk dumaatnakyojtsvintsoojvjidi. Ka'a tse'e dukojts'o'yidi. Van'it tse'e yakpaamdi je Pablo maät je Bernabé maät je utsta je ajchta juu' ve'e vyinkoondu, jetse'e ñajkxtat jem Jerusalén jetse'e jem dukojts'óyadat, je'e ve'e najkx dutukmaätkojtsmókta je kukátsivatajk maät je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk juu' ve'e jemda. ³ Je'eda ve'e pakejxjudu je jaanchja'vivatajk pan pan jatye'e nay'amojkijidup jem Antioquía.

Ku ve'e ñajkxti, najxtu tse'e jem feniciait jets samaariait y'it jootmda. Jem tse'e dutukmumaajntykti vintso ve'e je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, je'e tse'e dumasooktu je kyo'oy joojntykinda jetse'e uxym dujaanchjávada je Jesucristo. Nujom tse'e je utsta je ajchta maät je utsta je tsa'ada pan pan jatye'e du'amotunajxtu, tyukxoojntktuts je'e ve'e.

⁴ Ku ve'e je Pablo maät je Bernabé jye'ydi jem Jerusalén, oy tse'e kyuvajkjidi pan pan jatye'e jem nay'amojkijidup, je'e maät tse'e vye'niva je kukátsivatajk jets je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk. Van'it tse'e dutukmumaajntykti nujom juu' ve'e je Nte'yam tyoon je'e maät. ⁵ Van'it tse'e tyénidi je fariséoda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, jetse'e vyaandi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e je ixta'nun yakpaajmjadat je jaanchja'viva pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, jetse'e duni'kxmadat dukojmadat, jet-

se'e yaktukpava'andat jetse'e dukutyóndat je Moisés je pyava'nun.

⁶ Van'it tse'e ñay'amojkijidi je kukátsivatajk maät pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jetse'e dukojtsmókta, dupayo'oydat. ⁷ Jékani tse'e dukotsta vye'na, van'it tse'e je Pedro tyeni, jetse'e vyaajñ:

—Utsta ajchta, mnuja'vidup xa miitse'e jets jémani atse'e je Nte'yam xvinkán jets atse'e nvaajnjadat ya oy kats ya oy ayook je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e dujaanchjávadat je Jesucristo. ⁸ Je Nte'yam, juu' ve'e du'ixp dunuja'vip je jayu je jyoot je jya'vin, je'e tse'e divinkoomba juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap, yaknuké'xnatajki tse'e ku ve'e dupaajmji jem jya'vin kajxmda je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n je'e ve'e dupuujm yam uu'm nja'vin kajxmamda je Espíritu Santo. ⁹ Tsojkjüduvav xa je'e ve'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n je Nte'yam uu'm xtsojkumda jo'n. Je'e tse'e je jya'vinda yakvaatsuxjudu kux jyaanchja'vidup je'e ve'e je Jesucristo, ve'em ax jo'n uu'm ya nja'vinamda dyakvaach ku ve'e je Jesucristo njaanchja'vi'ukva-numdi. ¹⁰ ¿Ax tyajx tse'e x'ixuva'anda joma vaate'e je Nte'yam juu' dukuvuk, jetse'e je jaanchja'vivatajk xtuknujokuva'anda juu' ve'e ni uu'ma xka'o'yixumjüdup jetse'e nkuty'o'numdat jetse'e ni je nujjpit jáyuvamda kya'o'yixjidi jetse'e kudukutyoondi? ¹¹ Je'e tse'e njaanchja'vimdup jets je Majā Vintsán Jesucristo je myaa'yun kajxe'e njayejpumda je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jets nay je'e je myaa'yun kajxe'e dujayejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

¹² Ku ve'e je Pedro ve'em vyaajñ, van'it tse'e y'amo'tkajxti jetse'e du'amotunajxti ku ve'e je Bernabé maät je Pablo tyukmumaajntykjidi je mújit nuja'vin jets je mújit atuva juu' ve'e je Nte'yam tyoon je'e maatta ku ve'e y'otsta jem je jayu y'it jootmda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹³ Ku ve'e kyojtskajxti, van'it tse'e je Santiago vyaajñ:

—Utsta ajchta, amotunaxta ats. ¹⁴ Ta xa ve'e je Simón Pedro xtukmumaajntykumda vintso ve'e je Nte'yam je y'ayook yakvaajnji'ukvaandi pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je Nte'yamts je'e ve'e divinkoonduva jetse'e y'ijttuvat je'e je jyayu. ¹⁵ Navyaatjup ya'a ve'e ax jo'n dujatyaaandi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajka. Jidu'um tse'e dujatyaaandi:

¹⁶ Ku xa ve'e tyónjüt je ayook juu' ve'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp,

van'itts atse'e nmiinnuvat.

Ve'em ax jo'n je jayu dyakpojtuknuva to'k je tajk juu' ve'e kitu,

ve'emts atse'e mpámüt jets atse'e je jayu xvinjávadat xvintsa'agadat

ax jo'n dutoondi ku ve'e jyojntyki je yakkutojka David.

¹⁷ Je'e kajxts atse'e ve'em ntónüt

jets atse'e je jayu xjaanchjávadat juu' ve'e ka je israeejlitap,

ve'emts atse'e anañujoma xjaanchjávadat juu' atse'e nvinkoon.

¹⁸ Jidu'um tse'e je Maja Vintsán vyaajñ, juu' ve'e dukuyoopm ti ve'e kyajtsp.

Jujpanam tse'e je jayu yaktuknuja'vi'ukvaañ.

¹⁹ Van'it tse'e je Santiago jyaa'kvaajñ:

—Je'e kajts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e nyaktso'oxajtumdat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap juu' ve'e dumasooktup je kyoy joojntykinda jetse'e dypanjxta je Nte'yam. ²⁰ Je'ejyji ve'e chajkp jetse'e nnuja'yimdat jets ka'a ve'e duja'kxtat je tsu'uts juu' ve'e yaktukvintsa'kip juu' ve'e ka je Nte'yamap, ka'a ve'e je kats dutukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajejptup, ka'a ve'e duja'kxtat je tánuk tsu'uts juu' ve'e yuktsum'oo'kp, jets ka'a ve'e duja'kxtat je nuu'pun. ²¹ Kux jémani ve'e jyéjada kakkajpun pan pan jatye'e du'ava'nidup je Moisés je jyatyán, je'e ve'e ku ve'e je nak yaktukvinkótsada jep tsaptujkp vimpoo'kx-tkun xaaj.

²² Van'it tse'e je kukatsivatajk jets pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk maat nujom pan pan jatye'e nay'amojkijidup, je'e tse'e dvinkoopdu aje'ejyida jetse'e dukejxti jem Antioquia, jetse'e dumaadadat je Pablo maat je Bernabé. Vyinkoopdu ve'e je Judas juu' ve'e duxaajivap Barsabás, jets je Silas, ñumájidup je'e ve'e je jaanchja'vivatajk maatta. ²³ Je'e tse'e tyukmukejxidu je nak juu' ve'e jidu'um vaamp: "Aats, je Nte'yam je kyukatsivada jets pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, maat je utsta je ajchta, máyam aatse'e je Dios ntuknukex je utsta je ajchta maat je utsta je tsá'ada juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap jem Antioquia jets jem siiriat jets cilícait y'it jootmda. ²⁴ Nmotu aatse'e je kats jets najkxtu ve'e jem je jayu juu' ve'e yaja tsoo'ndu. Akujaaxkup je'e ve'e ñajkxti, ka'ats aats je'e ve'e nvintsonujmidi. Je'e tse'e mvinma'yunmooyjudup je'e kajx juu' ve'e kyojstsup jetse'e mkojtsjotmootskajada ku ve'e vya'anda jets tunvinkopk je'e ve'e jetse'e myakpaajmjadat je ixta'nun jetse'e xni'kxmadat xkojmadat jetse'e je Moisés je pyava'nun xkutyóndat. ²⁵ Je'e kajx tse'e kux aatse'e tunkojtsmúk, oys aatse'e njava jets a'ajtsji ve'e tinvinkán jetse'e najkx mku'íxjada. Je'e tse'e dumaadadat je Bernabé jets je Pablo, je utsta je ajchta juu' ve'e ooy ntuntsojkumdup ²⁶ jetse'e ñapyaajmjidi jem kutsa'aga jootm je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx. ²⁷ Ax ntuknukejxtup tse'e je Judas maat je Silas, je'eda ve'e aviinm ah'am mva'nuxjadap jetse'e mtukvinjávadat. ²⁸ Y'oyja'vi xa ve'e je Espíritu Santo jets ve'empa aats, jets ka'a aatse'e ntuknujókut je cho'ox je'e, ya'ajyji ve'e chajkp jetse'e yaktónut: ²⁹ Ka'a tse'e xja'kxtat juu' ve'e yaktukvintsa'kip juu' ve'e ka je Nte'yamap, ka'a tse'e xja'kxtat je nuu'pun, ka'a tse'e xja'kxtat je tánuk tsu'uts juu' ve'e yuktsum'oo'kp, jets ka'a tse'e je kats xtukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap mjajejptup. Pan ka'a tse'e xtonda ya kyoy je'e, oys je'e ve'e juu' ve'e mtoondup. Dios maate'e mtaandini."

³⁰ Ku ve'e yakpakejxti, van'it tse'e ñajkxti jem Antioquia. Jem tse'e duyaknay'amojkijidi je jaanchja'vivatajk jetse'e je nak dutukkatajkidi. ³¹ Ku ve'e je nak du-

tukvinkojtsidi je utsta je ajchta maat je utsta je tsá'ada, ooyts je'e ve'e tyunxoojntkti jetse'e jyot'amájidu. ³² Kyojtsnajxtup tse'e je Nte'yam je y'ayook je Judas maat je Silas, je'e tse'e dukojtsjidup je jaanchja'vivatajkta may viijn jetse'e dukojtsmákkidi.

³³ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je utsta je ajchta yamasooktini jetse'e vyimpijttinit jem Jerusalén, ve'em tse'e dunuujmidi jets máyame'e je Dios dumo'odat je utsta je ajchta maat je utsta je tsá'ada juu' ve'e jemda. ³⁴ Ax je Silas, jem Antioquía tse'e tyaañ maat je Pablo jets je Bernabé. ³⁵ Jem tse'e je jayu dutuk'ixti dutukka'amaaydi je Maja Vintsán je kyats je y'ayook, nu-may tse'e juu' ve'e ve'em tukputajkijidu, je oy kats je oy ayook dutuk'ixtuva.

Ku je Pablo mumejtsk nax ñujkx ka'amaayva

³⁶ Jaa'knajx tse'e je it. Van'it tse'e je Pablo dunuujmi je Bernabé:

—Ja'mus duku'ixumnuva je jaanchja'vivatajkta nujom je kajpun joma ve'e n'ava'nim je Maja Vintsán je kyats je y'ayook jetse'e n'ixumut pan vintso ve'e jemda.

³⁷ Chojkts je'e ve'e je Bernabé jetse'e dumaadat je Juan juu' ve'e duxaajivap Marcos; ³⁸ ax ka'a tse'e je Pablo du'oyjava jetse'e dumaadadat kux masookjidinu ve'e jem Panfilia jets ka'a ve'e y'ukputajkijidini. ³⁹ Ka'a tse'e dukojts'o'yidi, je'e kajx tse'e kakje'e je tyoo' dupajkti. Je Bernabé, myaatnajkxts je'e ve'e je Juan Marcos jetse'e jem barco jootm ñajkxti jem Chipre; ⁴⁰ je Pablo, je Silasts je'e ve'e vyooov. Ku ve'e je utsta je ajchta dumunoo'kxtkti je Maja Vintsán jetse'e duyak'ítut je myaa'yun maat, van'it tse'e je Pablo maat je Silas choo'ndi, ⁴¹ jem'e ñajkxti siiriat jets cilícait y'it jootmda. Jem tse'e je Pablo je jaanchja'vivatajk dukojtsmákkidi.

Ku je Timoteo dumujatyoo'i je Pablo maat je Silas

16 Ku ve'e je Pablo maat je Silas jye'ydi jem deerbeit jets liistrait kyajpun kajxmda, jem tse'e dumaatnavyaatjidi to'k je jaanchja'viva juu' ve'e duxaaj Timoteo, israeejlit jáyuts je'e ve'e tyaakip, je'e tse'e dyaanchja'viva je Jesucristo. Ax ka je israeejlit jáyuvapts je'e ve'e tyee'ip. ² eñukojtsijidupts je'e ve'e je Timoteo je utsta je ajchta juu' ve'e tsuunidup jem Listra jets jem Iconio. ³ Chojke'e je Pablo jetse'e je Timoteo myujatyoo'ajat. Van'it tse'e je ixta'nun dupaajmji jetse'e duni'kxmat dukojmat ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ. Je'e kajx tse'e ve'em dutuujn jetse'e kyakoyjávavadat je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem tsuunidup, kux ñuja'vidinup je'e ve'e anañujoma jets ka je israeejlit jáyuvap je'e ve'e tyee'ip. ⁴ Ax nujom tse'e je it joma ve'e ñajkxti, vyaajnjidu tse'e je jaanchja'vivatajkta je'e juu' ve'e ñupaajmtkidu je kukatsivada maat je'e pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk juu' ve'e jem Jerusalén. ⁵ Ve'em tse'e dukojtsmákkidi pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo; jóvum xaaj tse'e ñuma'yi'ata'atsta.

Ku je Pablo yak'ixji to'k je macedóniait yaa'tyajk

⁶ Ka'a tse'e je Espíritu Santo yakjajtuxjidi jetse'e je oy káts je oy ayook du'avánadat jem ásiait y'it jootm, je'e kajx tse'e dutuknajxti jem frígiait jets galáciait y'it jootmda, ⁷ ve'em tse'e jye'ydi jem to'k ado'om mísiait y'it jootm. Jem tse'e tyakava'anda bitiniait y'it jootm. Ax ka'a tse'e yakjajtuxjuduva je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Jesús jya'vin kajxm. ⁸ Van'it tse'e jem mísiait chova am ñajxti jetse'e jye'ydi jem trooasit kyajpun kajxm. ⁹ Jem tse'e je Pablo koo'ts yak'ixji to'k je macedóniait yaa'tyajk tyena, jetse'e myunoo'kxtkji: "Minu to'k aaj yaja macedóniait y'it jaat jets aatse'e xputákat."

¹⁰ Tun koojyji tse'e je Pablo je'e yak'ixji, van'itts aatse'e n'apaajmtki jets aatse'e jem Macedonia nnajkxut, nnuja'vinup aatse'e jets je Nte'yam aatse'e xkejxp jets aatse'e jem nvaajnjadat je oy káts je oy ayook.

Ku je Pablo maat je Silas vye'nada jep Filipos

¹¹ Jemts aatse'e Troas je barco mpujk jets aatse'e tuvji nnujix jem Samotracia. Je ku'óxitts aatse'e nje'y jem Neápolis. ¹² Jemts aatse'e ntsaa'n jets aatse'e jem Filipos nmujix, to'k je kajpun juu' ve'e dunumájjip jem macedóniait y'it jootm. Je rómaait yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkun dukamip, je'e tse'e duyakajtji je filiposit jáyuda jetse'e dutóndat juu' ve'e je jayu tyoondup jem rómaait cyiudaa kajxm. Jemts aatse'e Filipos je it nyaknajxy.

¹³ Ku ve'e je ppo'kxtkun xaaj dupaaty, van'itts aatse'e nkajpumpitsum jeja maja napa'ayi, jeja joma aatse'e nnasja'vi jetse'e je jayu chapkats. Van'itts aatse'e n'ajx-tk jets aatse'e nvaajnjididi je oy káts je oy ayook je ta'ax-tajkta juu' ve'e jeja nay'amojkjidup. ¹⁴ Nuto'k je ta'ax-tajkta, vyinja'vip vyintsá'kipts je'e ve'e je Nte'yam, Lidia ve'e xyaaj, tiatiirait jayu je'e ve'e, je oojyit tso'ojmk vit je'e ve'e tyaa'kp. Ku ve'e je Lidia du'amotunajxy juu' ve'e je Pablo kyajtsp, van'it tse'e je Maja Vintsán yak'avaatsuxji je jya'vin jetse'e dukuvákt je Pablo je y'ayook. ¹⁵ Ku ve'e ñapejt maat nujom je jayu juu' ve'e jep jyuump tyujkp, van'itts aatse'e xmunoo'kxtk jidu'um:

—Pan ve'em xa ve'e xpayo'oyda jets njaanchja'vip atse'e je Maja Vintsán, tándats jem ats ntak'am.

Ax je'e kajx tse'e kux aatse'e xmunoo'kxtk, paatyts aatse'e nnujix.

¹⁶ To'k nax ku aatse'e nnujix joma ve'e je jayu chapkats, van'itts aatse'e nmaatnavyaatji to'k je kiixuta'ax juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap juu' ve'e je jayu duyakmaayp; ooy je'e ve'e tyunnumeempákjada je vyintsánda ku ve'e myay. ¹⁷ Je kiixuta'axts aatse'e xpa'ux'ooki jetse'e makk vyaajñ:

—Ya yaa'tyajkta, je Nte'yam ya'a ve'e myutoondup myupajktup, ya'a tse'e je jayu duvaajnjidup vintso ve'e dujajeyptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁸ Ve'em tse'e jyátuka y'ijtp may xaaj. Ku ve'e je Pablo ñuu'kx kuxe'e ve'em vane'em yakkats, van'it tse'e vy-

impijt jetse'e dunuujmi je ko'oyjáyuvap juu' ve'e jem je kiixuta'ax jya'vin kajxm. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Je Jesucristo kajx xa ats mitse'e ntukpava'añ jetse'e mpitsumnit jem ya'a jya'vin kajxm.

Tun jatyji tse'e pyitsumni je ko'oyjáyuvap.

¹⁹ Ku ve'e je kiixuta'ax je vyintsán du'ixti jets ka'a ve'e y'uk'o'yini jetse'e dunumeempáktat, van'it tse'e je Pablo maat je Silas dumajtsti jetse'e duyaknajxti jem kumoon. ²⁰ Ku ve'e jye'ydi jem, van'it tse'e jeja je tokin payo'yva vyinkujkta dupaamdi jetse'e vyaandi:

—Ya israeejlit jáyuda xa ve'e duyakyoojmuktup duyak'ajxuktup je njáyuvamda, ²¹ je'e ve'e tyuk'ixtup je costumbre juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij jetse'e nkuvajkumdat ukpu nkutyo'numdat, kux rómaait jayu uu'me'eda.

²² Ku ve'e je numay jayu ñupojtkjidi, van'it tse'e je tokin payo'yva dupavaandi jetse'e yaknujéndat jetse'e yakvóptat je kup maat. ²³ Távani tse'e ooy tyunyakvopta vye'na, van'it tse'e duyakjapyoxuntakpaajmjidi jetse'e dupavaandi je poxuntak'ix'ijtpa jetse'e oy du'ix'ít-tat. ²⁴ Ku ve'e ve'em yaknuujmi, jep tse'e duyaktajkidi joma ve'e dunukaaka jep poxuntuujk jetse'e je tyekta dupaamdi jep pu'u tukpaajva'ach akujkp, vimpemúk tse'e je tyek tyaandi.

²⁵ Ax tso'm jo'n tse'e vye'na ku ve'e je Pablo maat je Silas chapkojtsti jetse'e y'aavdi, myótudu tse'e je myupoxuntakjáyuda, ²⁶ van'it tse'e to'mayji ojts makk tyun'ojxa, xyijte'e je poxuntakne'ev jep naaxyp paat. Van'it tse'e nujom je poxuntak'aka'a y'avaach jetse'e myukejikujx nujom je poxuntakjayu je kyadénada.

²⁷ Ku ve'e jyotvij je poxuntak'ix'ijtpa, jetse'e du'ix jets távani ve'e je poxuntak'aka'a y'avatskux, van'it tse'e du'ukyapitsum je chojx jetse'e kuñaajk'oo'kji, ve'e-me'e vyinmay jets távani ve'e je poxuntakjayu kyekajxtini. ²⁸ Ax van'it tse'e je Pablo makk myukojsjji:

—Kadi mnavyintsotunju, uxyap xa aatse'e nujom.

²⁹ Van'it tse'e je poxuntak'ix'ijtpa je ta'kxpa du'amotu je tyoompa jetse'e kyakno'mi. Ooy tse'e tyuntsá'ki jetse'e tyunmipp. Van'it tse'e je Pablo maat je Silas divinkoxkteni jetse'e je vyijjn je y'aaj je naax dutukpaaty je vintsa'kin maat. ³⁰ Van'it tse'e duyakpítsumdi jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Tise'e tsojkjup jets atse'e ntónut jets atse'e ntso'okut?

³¹ Van'itts je'e ve'e y'atsoovdi:

—Jaanchjáva je Maja Vintsán Jesucristo, ve'em tse'e xjayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax pan jyaanchja'viduvap tse'e je jayu juu' ve'e jep mjuump mtujkp, jyayejptuvaps je'e ve'e je joojntykimpa juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

³² Van'it tse'e je Pablo maat je Silas dujaa'ktukmukojtsti je Maja Vintsán je kyats je y'ayook, je'e maat je jayu juu' ve'e jep jyuump tyujkp. ³³ Van'it tse'e je poxuntak'ix'ijtpa je Pablo maat je Silas je xya'ajka dupuj. Van'itts je'e ve'e ñapejt maat nujom je jayu juu' ve'e jep jyuump tyujkp. ³⁴ Van'it tse'e jem tyak'am divoovdi kaayva; ooy tse'e je jyayu dutunmaatukx-oojntk kuxe'e je Nte'yam dujaanchja'vidi.

³⁵ Je kujápit tse'e je tokin payo'yva dukejxti je kutoonkajkta jetse'e dynaajmadat je poxuntak'ix'ijtpa jetse'e dumaso'oktat je jayu. ³⁶ Van'it tse'e je poxuntak'ix'ijtpa dunuyjmi je Pablo:

—Tá xa atse'e xtukpava'anda je tokin payo'yvada jets ats miitse'e nmaso'oktinit. Nvaatts miitse'e mnajkxtinit to'k aaj to'k joot.

³⁷ Van'it tse'e je Pablo dunuyjmidi je kutoonka:

—Oyam aatse'e rómaid jayu jets aatse'e nkayak-tokimpayo'oy, jéjats aatse'e je numay jayu vyinkujk tunyakvap; ¿ax ayu'utsjits aatse'e xmaso'okuva'anda? ¡Ka'a xa je'e ve'e dupaa'ty du'akeega! Va'ane'e viinm dumetsta jets aatse'e xyakpítsumdat.

³⁸ Tyukmumaajntyktuts ya'a ve'e je kutoonka je tokin payo'yvada. Van'it tse'e ooy tyuntsa'kidi ku ve'e je kats dumótudi jets rómaid jayu je'e ve'eda, ³⁹ paaty tse'e oits je mee'kxun du'amótuda je Pablo maat je Silas, jetse'e jep poxuntujkp duyakpítsumdini, jetse'e dumunoo'kxtkti jetse'e je kajpun dutukvaatstinit. ⁴⁰ Ku tse'e je jep poxuntujkp pyítsumdini, van'it tse'e ñajkxti jem je Lidia tyak'am. Ku ve'e duku'ixti je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada jetse'e dukojtsjidi jets makke'e ñaajk'ijtidinit to'k muk je Cristo maat, van'it tse'e choo'ndini.

Ku je numay jayu yoojmukti y'ajxukti jep Tesalónica

17 Ku ve'e je Pablo maat je Silas choo'ndi jem Filipos, van'it tse'e ñajxti jem anfípolisit jets apolóniait kyajpun kajxmda, jetse'e jye'ydi jem tesalónicait kyajpun kajxm. Jem tse'e y'ijt to'k je tsaptajk juu' ve'e je israeejlit jayu jye'eda. ² Van'it tse'e je Pablo ñujkx jep tsaptujkp, ve'em ax jo'n dutún ku ve'e jyajuu'ka-jpункujxa jye'ya. Toojk náxani tse'e je Pablo duyaknaxjy je po'kxtkún xaaj jep tsaptujkp jetse'e je jayu dumaatnakyátsju je Kunuu'kx Jatyán kajx, ³ je'e tse'e je jayu dutukvinja'vidup, va'ajts tse'e dutuk'ixta jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e chaachpaa'tut je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ax ku tse'e aa'kani vye'nat, van'it tse'e jyoojntykpa'knuvat. Jidu'um tse'e dunuyjmidi:

—Je Jesús, juu' ats miitse'e ntuknuja'vidup, je'ejamts je'e ve'e je Cristo.

⁴ Jeme'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e dukuvajktu je Pablo maat je Silas je y'ayookta jetse'e je Cristo du-jaanchja'vidi, jyaanchja'viduva tse'e numay je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap jetse'e je Nte'yam dvinjávada dvintsa'agada, nay ve'empa ve'e numay je ta'axtajk juu' ve'e dunumájidup jem kajpun kajxm. ⁵ Ax jémdava tse'e je israeejlit jayu juu' ve'e dukuvajktu je'e je y'ayookta jetse'e dumujotma'tti je Pablo maat je Silas maat je jayu juu' ve'e amotunajjudup. Je'e tse'e dvmojktu je ko'oy jáyuda juu' ve'e nooxvítup jetse'e je jayu duyakyoojmukti duyak'ajxukti. Jem je Jasón tyak'am tse'e du'ixtidi je Pablo maat je Silas, yakpítsumuvaandup je'e ve'e jetse'e dupámdat jem je yakkutojkpa kya'm jeja je numay jayu vyinkujk.

⁶ Ax ku tse'e dukapaatti, van'it tse'e dvyaa'njátsundi je Jasón jets je viink jaanchja'vivada jeja je yakkutojkpa vyinkujkta. Van'it tse'e dunuxa'aidi jidu'um:

—Je jayu juu' ve'e ya naxviijit it dutukvitkajxtup jetse'e je jayu duyakvinmama'atta, tá tse'e yaja myejtstuva. ⁷ Je'e tse'e vaandup jets jéjake'e jado'k je yakkutojkpa, Jesuusuk je'e ve'e xyaaj. Ax ve'em tse'e dukakuvakta je rómaid yakkutojkpa je pyava'nun. Ya Jasón tse'e tuyakmatánjada.

⁸ Ku ve'e du'amotunajxti, ooy tse'e dutunvinmaaydi je numay jáyuda jets pan pan jatye'e je kajpun duyakkutojkjidup. ⁹ Van'it tse'e dunuyjmidi je Jasón jets je myujatyoo'da jetse'e je meen dupámdat. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Ku ve'e je jayu ñajkxtinit juu' ve'e je'ydu, van'itts aats miitse'e je meen nmoyumpijtnit.

Ax ku tse'e je meen dupaamdi, van'it tse'e yakmaso'oktini.

Ku je Pablo maat je Silas vye'nada jep Berea

¹⁰ Van'it tse'e je jaanchja'vivatajk jatyji dupakejxti koo'ts je Pablo maat je Silas jem Berea. Ku ve'e jem kajpun kajxm jye'ydi, van'it tse'e ñajkxti jep je israeejlit jayu chaptujkp. ¹¹ Nuyojk oy jáyuts je'e ve'eda je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem tsuunidup jets ni ka'a ve'e juu' ve'e jem Tesalónica tsuunidup, kux to'k joot'e dukuvajkti je oy kats je oy ayook jetse'e jóvum du'ixta-da jep Kunuu'kx Jatyán kujxp pan pyaatyp y'akeeguip'e juu' ve'e yaktukmukojtstup. ¹² Ax ve'em tse'e numay je israeejlit jayu dujaanchja'vidi je Jesucristo, jyaanchja'viduva tse'e je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, ve'em tse'e je ta'axtajk juu' ve'e dunumájidup, nay ve'empa tse'e je yaa'tyajkta. ¹³ Ax ku tse'e dunuja'vidi je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem Tesalónica tsuunidup jets jeme'e beréait kyajpun kajxm je Pablo dutukka'amáy je Nte'yam je kyats je y'ayook, van'it tse'e jem dununajkxti jetse'e je Pablo dutso'oxpajkti. ¹⁴ Ku ve'e ve'em jyajty, jatyji tse'e je jaanchja'vivada je Pablo dukejxti jeja maaxy napa'ayi namvaate'e je Silas maat je Timoteo tyaandi jem Berea. ¹⁵ Pan pan jatye'e dumujatyoo'idu je Pablo, jem tse'e aténasit kyajpun kajxm duyaknajkxti. Van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi jets jatyji ve'e je Silas maat je Timoteo ñunajkxjadat jem Atenas.

Ku je Pablo vye'na jep Atenas

¹⁶ Namvaate'e je Pablo du'a'ix je Silas maat je Timoteo jem Atenas, ooy tse'e tyunnavyinma'yunmooyji ku ve'e du'ix jets ooye'e jem je apamnax. ¹⁷ Je'e kajx tse'e dumaatnakyojtsvintsoojviji jep tsaptujkp je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta juu' ve'e je Nte'yam dvinja'vidup dvintsa'kidup; jóvum xaaj tse'e dumaatnakyojtsvintsoojvjuduva jem maa'y jootm pan pan jatye'e jem ve'nidup. ¹⁸ Jeme'e je yaa'tyajkta juu' ve'e yaktijup epicureoda, je'e tse'e dutoonkidup je xpa'kún juu' ve'e je Epicuro yaktaan. Jempa ve'e je yaa'tyajkta juu' ve'e yaktijup estoícada, je'e tse'e du-

toonkidup je ixpajkun juu' ve'e je Zeno yaktaan. Je'e tse'e dumaatnakyojtsvintsoojvjudup je Pablo. Jem tse'e juu' ve'e vaandu:

—¿Tis ya'a ve'e kyajtsip ya apajkxun?

Jem tse'e viijnk juu' ve'e vaandu vap:

—Ya'a xa n'ite'e du'ava'nip viijnk juu' ve'e yakvin-ja'vip yakvintsa'kip.

Je'e kajx tse'e ve'em vyaandi kux tukmukojt-sjudupe'e je Pablo je oy kats je oy ayook, je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Jesús jye'e, y'ava'nivap je'e ve'e jets joojntypajktinuvape'e je jayu jado'k nax ku ve'e aa'kani vye'nadat. ¹⁹ Van'it tse'e du'voovdi joma ve'e to'k je it juu' ve'e duxaaj Areópago, jem je'e ve'e ñay'amókajada y'ijit ku ve'e juu' dukojtsmokuva'anda. Van'it tse'e je Pablo dunujjimi:

—Nvaate'e jets aatse'e nnujávát ti nam ixpajkune'e myakmiimp myakje'yp. ²⁰ Ka'ana aatse'e n'amotunaxy vintso mitse'e xkats, je'e aatse'e nnujavavaampy pan ti ya'a ve'e tyijp.

²¹ Jidu'ume'e vyaandi kux nujome'e pan pan jatye'e kukajpunidup jem Atenas jets pan pan jatye'e jem je'y-du tsuuniva, je'e jyjits je'e ve'e tyonuvaandup jetse'e dukotstat jetse'e du'amotunáxtat juu' jatye'e nam ixpajkun.

²² Van'it tse'e je Pablo tyeni jem je'e vyinkojkmda jem Areópago, jetse'e vyaajñ:

—Miiitsta, aténasit yaa'tyajakta, nujom juu' jaty atse'e yaja tun'ix mkajpun kujxta, je'ets atse'e xtuknuja'vip jets ooye'e je vintsa'kin xtunmo'oda juu' jatye'e mvinja'vidup mvintsa'kidup. ²³ Kux ku xa atse'e nnaxy ntaka, jets atse'e n'ix joma jatye'e mvinjávada mvintsa'agada, jemts atse'e to'k je yojxpejtun mpaaty juu' ve'e jidu'um nuja'a: "Je Nte'yam juu' ve'e Kayak'ixa." Ax je'e tse'e juu' ve'e mvinja'vidup mvintsa'kidup, oyame'e xka'ixada, je'ets ats miitse'e ntukmukojtstup.

²⁴ Je'e pane'e ya naxviijnit it dupaam jets nujom juu' jaty jéjip, je Nte'yamts je'e ve'e, je'e tse'e dukamip ya tsajmit it jets ya naxviijnit it. Ka'a je'e ve'e chuuna jep tsaptujkp juu' ve'e jayu pum, ²⁵ ka'a je'e ve'e kyatih'ij-tuxju jets je'e ve'e je jayu je maa'yun tyo'nuxjut, je'e ve'e viinm je jayu dujoojntynmooyp, je'e tse'e je jayu duyaxejp jetse'e xmoyumda nujom juu' jaty.

²⁶ Je Nte'yam tse'e to'k je jujpit jayu kajx duyakjeji nujom je jayu, ve'em tse'e duyakvintojkkáxtat vinxup to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e dunupaajmtki je xaaj ku ve'e jyoojntykadat jets je it joma ve'e chaanadat.

²⁷ Ve'em tse'e dutuujn jetse'e je jayu du'ixtadat vintso ve'e je Nte'yam du'ixtat jetse'e dupaa'ttat, oyame'e xkamujékumimda to'k jado'k, ²⁸ kux je'e ve'e xmoyumdup je njoojntynamda, je'e kajx tse'e nnaxyi'numjada jetse'e n'ijtumda. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n vyaanduva juu' ve'e písumdu jeja miits mvij jayu akujkta: "Je Nte'yam je chaan je kyooj xa uu'me'eda." Jidu'um tse'e vyaandi.

²⁹ Ax pan je Nte'yam je chaan je kyoojts uu'me'eda, ka'a tse'e nvaat nvinma'yumdat jets ve'eme'e je Nte'yam ax jo'n je apamnax juu' ve'e oro, juu' ve'e plata, ukpu tsaaj, juu' ve'e ve'em pum ax jo'n je jayu du-

mutaayvaa'ty. ³⁰ Ka'a tse'e je jayu jujpani dunuja'vidi jets ooy je'e ve'e kyatun'oya juu' ve'e tyoondu kyojtstu. Ve'emji ve'e je Nte'yam duyaknajxy ku ve'e je jayu ve'em dutoondi; ax uxyam, je'e tse'e nujom je jayu tyukpavaampy jetse'e vvinmayumpijttinit, je kyooj joojntyn dumasooktinit, jetse'e je tuvutoo' dupanajktinit. ³¹ Je'e kajx tse'e ve'em dutsak kux to'ke'e je xaaj dunupaajmtki ku ve'e je jayu dutokimpayo'ynit vintso ve'e dupaa'ty du'akeega. To'k tse'e je jayu kajx ve'em dutonut juu' ve'e vyinkoon. Va'ajts tse'e je Nte'yam ya'a duyaknukexnatajki ku ve'e duyakjoojntypajknuva —jidu'um tse'e je Pablo vyaajñ.

³² Ku ve'e du'amotunajxti jets joojntypajktinuvape'e je o'kpatajk jado'k nax, jem tse'e juu' ve'e dunuxiiktup dutukxiiktup. Jempa tse'e juu' ve'e vaandu vap:

—Van'it aatse'e n'amotunajxnuvat jado'k nax ku aats mitse'e xtukvinkojtsinuvat.

³³ Van'it tse'e je Pablo myasookjidi. ³⁴ Jem tse'e je jayu juu' ve'e dumaatnapyajjudu je Pablo jetse'e dujaanchja'vidi je Jesús. Dionisio ve'e to'k xyaaj, kuvijts je'e ve'e jetse'e je myujatyoo' dumaatnay'amókaja jem joma ve'e je Areópago. Jempa tse'e to'k je ta'axtajk juu' ve'e duxaaj Dámaris. Nay jempa tse'e juu' ve'e viijnktava.

Ku je Pablo vye'na jep Corinto

18 Van'it tse'e je Pablo jem Atenas chaaj'n jetse'e ñujkx jem coriintovit kyajpun kajxm. ² Jem tse'e dumaatnavyaatji to'k je israeejlit jayu juu' ve'e Aquila duxaaj. Póntovit jayu je'e ve'e. Nam je'yanume'e je Aquila maat je ñuda'ax Priscila. Jem Italia ve'e pyítsumdi kux je yakkutojkpa Claudio ve'e dupavaan jetse'e pyítsumdinit jem rómaait cyiudaaj kajxm nujom pan pan jatye'e israeejlit jayu. Ojts tse'e je Pablo kyu'ixjada. ³ Je vit juu' ve'e yaktuktaknupaamp, je'ets je'e ve'e yak'o'yidup, je toonkjam juu' ve'e je Pablo tyuump. Je'e kajx tse'e jem dumaattaandi jetse'e kijpx je vit duyak'o'yidi. ⁴ Vimpo'o'kxtkun xaaj tse'e je Pablo jep tsaptujkp ñujkx, jep tse'e dumukats je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, ve'em tse'e dujaanchjávadat je Jesucristo.

⁵ Ku ve'e je Silas maat je Timoteo choo'ndi jem macedóniait y'it jootm jetse'e jye'ydi jem Corinto, je'e jyjti tse'e je Pablo tyukka'amaay je oy kats je oy ayook, va'ajts tse'e duvaajña je israeejlit jáyuda jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ⁶ Ku ve'e je Pablo dutso'oxpajk'ukvaandi jetse'e divinkojtspejt'ukvaandi, van'it tse'e je Pablo je vyit divinxijt jetse'e je jayu dunujjimi:

—Viinm xa miitse'e xtókinadat ku ve'e xa'ma kajx mtsaachpaattinit, ka'ats atse'e ntókinat; je'e kajxts ats miitse'e uxyam nmaso'okta jets atse'e nvaajnjadat je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.

⁷ Van'it tse'e pyítsum jep tsaptujkp jetse'e ñujkx jeja to'k je yaa'tyajk tyak'aajy juu' ve'e Justo duxaaj, to'k je'e ve'e y'ijit juu' ve'e je Nte'yam divinja'vip div-

intsá'kip, tun jeejji je'e ve'e tsaptakpa'ayi chuyuna. ⁸ Je Crispo, je tsaptujkpit je ñuvintsán, maat nujom je jayu juu' ve'e jep jyuyump tyujkp, je'e tse'e dujaanchja'viduva je Maja Vintsán. Jyaanchja'viduva tse'e numay je coriintovit jáyuda ku ve'e du'amotunajxti je oy káts je oy ayook, van'it tse'e ñapejtti. ⁹ To'k tse'e je tsooj van'it je Pablo yak'ixji je Maja Vintsán, jetse'e ña'muxji:

—Kadi mtsá'aga. Jaa'kka'amáyu mits. Ka'a tse'e m'amó'otút. ¹⁰ Áts mitse'e n'ixp njayejpp, ni pana ve'e kya'ó'yixju jetse'e vintso mtónjut. Numay xa ya'a ve'e ya jáyuda juu' atse'e xjaanchjávadap yaja kajpun kujx.

¹¹ Ax ve'em tse'e je Pablo chuyuni to'k joojnt jagojkm jem Corinto jetse'e ooy dutunjaa'ktukyak'ixpajkti je jayu je Nte'yam je kyats je y'ayook.

¹² Yakkutojpk tse'e vye'na je Galión jem acáyait y'it jootm. Van'it tse'e je israeejlit jáyuda dukojtsmojkti jetse'e je Pablo dutso'oxpáktat, jetse'e duyaknajxti jem je dukutojpkpa Galión vyinkojkm. ¹³ Van'it tse'e dunujmídi je Galión:

—Ya'a xa ve'e je jayu duyakvinmama'yttup, ve'eme'e je jayu dutukjaanchjávada jets jéjake'e jado'k viijn vintso ve'e je Nte'yam yakvinjávát yakvintsa'agat; ax ka'a tse'e dupaa'ty du'akeega maat je pava'nun.

¹⁴ Kotsuvaamp tse'e je Pablo vye'na ku ve'e je Galión jidu'um dunujmídi je israeejlit jáyuda:

—Israeejlit jáyuda, pan ka óyap je'e ve'e juu' ve'e ku dutún, uk pan je maja tókinge'e kuy'it, xtukkadaakpts atse'e jets atse'e miits je m'ayookta nmuténat jets ats miitse'e n'amotunáxtat. ¹⁵ Ax je'e kajx tse'e kuxe'e xyaktso'oxada je mkátsjida je m'ayookjida jets je mpava'nunjida, kojts'óyadats amiitsjida; ats, ka'ats atse'e ntikutákat.

¹⁶ Van'it tse'e yakpavojptini. ¹⁷ Van'it tse'e nujom juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dumajtstu je Sóstenes, je tsaptujkpit je ñuvintsán, jetse'e jeja je Galión vyinkujk duvojpti; ax ka'ats je'e ve'e je Galión dumajapuujm.

Ku je Pablo vyimpijtnuva jep Antioquía jetse'e chaan mutoojk nax ka'amaayva

¹⁸ May xaj ve'e je Pablo jem Corinto jyaa'k'ijit. Van'it tse'e kyojtskukajxi joma ve'e je jaanchja'vivatajk jetse'e ñujkx jem Cencrea. Jemts je'e ve'e Cencrea vye'na ku ve'e yakkukee'pkujx. Je'e kajx tse'e ve'em yaktuujn kuxe'e je vaanduk dupuujm je Nte'yam maat jetse'e juu' dutónut. Ax je'e kajx tse'e jetse'e nujava tyánut jetse'e je vaanduk dupuujm, ka'a tse'e je vyaajy dukee'p vi'name'e dukakutyún juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni. Van'it tse'e tyajki jem barco jootm jetse'e ñujkx jem siiriat y'it jootm. Myaatanajkxtu ve'e je Priscila maat je Aquila.

¹⁹ Namvaate'e ñajkxti, van'it tse'e jye'ydi jem éfesovit kyajpun kajxm. Jeme'e tyaandi je Priscila jets je Aquila. Van'it tse'e je Pablo ñujkx jep tsaptujkp jetse'e ojts dumaaatnakyátsju je israeejlit jáyuda juu' ve'e jep nay'amojkijidup. ²⁰ Je'e tse'e munoo'kxtkjudu jetse'e jem dujaa'kmaattándat; ax ka'a tse'e dukuvujk.

²¹ Van'it tse'e kyojtskukajxini jidu'um:

—Tun vinkopk je'e ve'e jets atse'e nxaajat jem Jerusalén; ax pan vaamp tse'e je Nte'yam, mínupts ats miitse'e nku'ixtinuva.

Van'it tse'e je barco dupujk jetse'e choo'nni jem Éfeso. ²² Ku ve'e jem Cesarea jye'y, van'it tse'e je Pablo vyimpejt jem Jerusalén jetse'e ojts dukojtspaak'x je utsta je ajhta maat je utsta je tsá'ada. Van'it tse'e kyadaaky jem Antioquía. ²³ Jem tse'e je it duyaknajxy. Van'it tse'e ñajkxnuva, jetse'e ojts du'ayo'oy to'k jado'k je it joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada jem galáciait jets frígiait y'it jootmda, jetse'e ojts dukojtsmákkada je utsta je ajhta maat je utsta je tsá'ada juu' ve'e jemda.

Ku je Apolos kya'amaajy jep Éfeso

²⁴ Je'y tse'e jem Éfeso to'k je israeejlit jayu juu' ve'e Apolos duxaj, jem Alejandría ve'e kyukajpuna. Oy ka'amaayvats je'e ve'e y'ijit jets oy tse'e dunujava juu' ve'e jatyán ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ²⁵ ñu'ixpajkip je'e ve'e je Maja Vintsán jye'e, to'k aaj to'k joot tse'e je jayu dutuk'ix, va'ajts tse'e je y'ixpajkun dupuujm je Jesús kajx, óyame'e je'ejji dunujava juu' ve'e je Yaknapejtpa Juan tyukka'amaay. ²⁶ Kaja'vina katsa'kina tse'e je Apolos kyajts jep tsaptujkp. Ku ve'e je Priscila jets je Aquila y'amotunajxjidi, van'it tse'e duvoovdi jem tyak'amda jetse'e dujaa'kkojtsvaach je Nte'yam jye'e. ²⁷ Najkxuvaan tse'e je Apolos jem acáyait y'it jootm. Ku ve'e je jaanchja'vivatajk dunujavidi, van'it tse'e dunujmídi jets oy je'e ve'e jetse'e jem ñajkxut. Van'it tse'e dunujavidi je jaanchja'vivatajk juu' ve'e jemda jetse'e oy yaxón dukuváktat. Ku tse'e je Apolos jem jye'y, ooy tse'e dutumputajki je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam je myaa'yun kajx dujaanchja'vidup je Jesucristo. ²⁸ Ooy tse'e dutumputajkidi kux yaknuke'xnatajkipe'e jeja nujom je jayu vyinkujk joma ve'e je israeejlit jayu tyoo'tókida, ka'a tse'e pan y'ó'yixjada jetse'e dununkakuváktat jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e kyojts, je Kunuu'kx Jatyán kajx tse'e dutuk'ix jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Ku je Pablo vye'na jep Éfeso

19 Jem tse'e Corinto je Apolos vye'na ku ve'e je Pablo ñajxy jem ton'am tsov jetse'e jye'y jem éfesovit kyajpun kajxm. Jem tse'e dumaaatnavyaatji je jaanchja'vivada, ² jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Tajki ve'e jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo?

Van'it tse'e y'atsovdi:

—Ni je'e xa aatse'e nkamotu jets jeja ve'e je Espíritu Santo.

³ Van'it tse'e je Pablo y'amotutúvijidi:

—¿Pan kajxts miitse'e mnapajtti?

Van'it tse'e y'atsovdi:

—Ve'em aatse'e nnapet ax jo'n je Yaknapejtpa Juan je jayu dutuk'ix.

⁴ Van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi:

—Yaknapejt xa ve'e je Juan je jayu ku ve'e vyinmayumpijitti jetse'e dumasookti je kyo'oy joojtykinda; ax nuujmi tse'e je numay jayu jets jyaanchjavadape'e je'e pane'e pa'ux'ookijup, je Jesuusts je'e ve'e, je Cristo.

⁵ Ku ve'e du'amotunajxti, napejttu tse'e je Maja Vintsán Jesús kajx. ⁶ Ku ve'e je Pablo je kya'aj tyuknukoojnidi, van'it tse'e je Espíritu Santo ñuka-daakjidi, kyojststup tse'e je ayook juu' ve'e kyavinmótudup, jetse'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnáxta. ⁷ Numakmejtsk jo'ne'e je yaa'tyajk y'ijtti.

⁸ Toojk po'o tse'e je Pablo ñajkxténi jep tsaptujkp. Jep tse'e kaja'vina katsá'kina dutuk'ix vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'it jem je Nte'yam y'am kya'm. Ve'em tse'e dukajts jetse'e je jayu dujaanchjavadat je Jesucristo. ⁹ Ax jem tse'e juu' ve'e je vyinma'yun du-makkpaamdu jetse'e dukakuvajkti je oy kys je oy ayook. Van'it tse'e je numay jayu juu' ve'e jem nay'amojkijidup, jeja tse'e vyinkujkta vyaandi jets ka'a je'e ve'e y'oya je ayook juu' ve'e je Pablo tukmukojsjudup. Van'it tse'e je Pablo duvaajv pan pan jatye'e dukuvajktu je y'ayook jetse'e duyaknujx joma ve'e je Tiranno je jayu duyak'ixpuk. Jem tse'e je Pablo je jayu dutuk'ix jóvum xaaj. ¹⁰ Ve'em tse'e mejtsk joojnt dutuujn; y'amotunajxtu tse'e je Maja Vintsán Jesús je kyats je y'ayook nujom pan pan jatye'e tsuunidup jem ásiat y'it jootm, ve'em tse'e je israeejlit jáyuda ve'em tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹¹ Je mújit atuva tse'e je Pablo tyoon je Nte'yam je kyutojkun kajx, ¹² je paayu paat tse'e ukpu je viijnk vit juu' ve'e je ñi'kx je kyopk tyukpaatyp, je'e tse'e yaknajxtup joma ve'e je pa'am jáyuda. Ku ve'e ve'em dutonda, van'it tse'e jyoqkadaaktini pan pan jatye'e pajkjudup jetse'e tyukvaatsjidini je ko'oyjáyuvap pan pan jatye'e jem jya'vin kajxmda je ko'oyjáyuvap.

¹³ Jem tse'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e muxim muyam duyakpítsumdu je ko'oyjáyuvap jem je jayu jya'vin kajxmda, je'e tse'e du'uknupaajmtkidu jetse'e je Maja Vintsán Jesús je xyaaj dukojtspaa'ttat jetse'e duyakpítsumdat. Jidu'um tse'e dunaajmada je ko'oyjáyuvap:

—Je Jesús, juu' ve'e je Pablo tyukka'amaayp, je'e kajxts ats miitse'e ntukpava'anda jetse'e jem ya jayu jya'vin kajxm mpítsumdinit.

¹⁴ Ve'eme'e jyátukada y'ijtt je Esceva nuvuxtojtuk je myajntkta. Je Esceva, je israeejlit jáyuts je'e ve'e, je tee'tajk je vyintsán. ¹⁵ Ku ve'e ve'em jyátkidi to'k nax, van'it tse'e je ko'oyjáyuvap y'atsoqjvjidi:

—N'ixa xa ats je'e ve'e je Jesús, nnuja'vivapts atse'e jets pan je'e ve'e je Pablo, jets miits, ¿tits miitse'e mnatyijjada?

¹⁶ Van'it tse'e ñuyejtsukjidi je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap, jetse'e tyuntsii'kjidini jetse'e y'amagadaaguijidi; ax ve'em tse'e kyeektini nuva'ajts axva'ajts jets tum tsaachada tum xa'ajkada. ¹⁷ Nuja'vidupts ya'a ve'e nujom pan pan jatye'e jem Éfeso tsuunidup, je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka

je'epta. Ax ve'em tse'e je jayu ooy tyuntsá'kidi jetse'e duyakmájiidi duyakjaanchidi je Maja Vintsán Jesús.

¹⁸ Nay ve'empa numay pan pan jatye'e dujaanchja'vidu je Jesús, y'ava'niduts je'e ve'e je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup y'ijtt. ¹⁹ Numayda tse'e juu' ve'e maaydup y'ijtti, je'e tse'e duyaknajxtu je ñakta joma ve'e dutoonkada y'ijtt je maayk jetse'e duyaktooydini je ñakta jeja je numay jayu vyinkujk. Ku ve'e yakpayo'y pan vinxup je'e ve'e dutsova je ñakta, mókupx ja-toogupx joojnt numutún jo'n tse'e vyinjajty to'k ka'ajjji je ñakta. ²⁰ Ax ve'em tse'e je Maja Vintsán je kyats je y'ayook vya'kxtk'atu'uts jetse'e myakkpajk'atu'uts.

²¹ Ax ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e je Pablo dunupaajmtki jetse'e najkx duku'ixnuva je jaanchja'vivatajktu juu' ve'e jem macedóniait jets acáyait y'it jootmda jetse'e ux'ook ñajkxut jem Jerusalén. Ve'em tse'e vyaampa jets ku ve'e jem Jerusalén ñajkxut, jets vinkopk je'e ve'e jetse'e ñajkxpat jem Roma. ²² Van'it tse'e dunukejxidi jem macedóniait y'it jootm numejtsk je pyatto'niva, Timoteo jets Erasto je'e ve'e xyaajta, namvaat je'e ve'e javee'n jyaa'ktáñ jem ásiat y'it jootm.

Ku je jayu yoojmukti y'ajxukti jep Éfeso

²³ Ax ve'em tse'e tyoojnji kyojtsji van'it, jetse'e je jayu yoojmukti y'ajxukti, jotma'ttu ve'e je'e kajx ku ve'e numay je jayu je Jesucristo dujaanchja'vidi. ²⁴ Jem tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Demetrio duxaaj, je platero toonk je'e ve'e tyukjoojntykip. Je Diana juu' ve'e vyinja'vidup vyintsá'kidup, je'e tse'e je chaptajk y'apamnajxyp je plata maat. Ooyts je'e ve'e dutuntoonkma'a je'e juu' ve'e du'apamnajxtuvap je tsaptajk. ²⁵ Je Demetrio tse'e duyaknay'amojkijidu pan pan jatye'e nay je'e je toonk dutoondupap, jetse'e dunuujmidi:

—Yaa'tyajkta, mnuja'vidup xa miitse'e jets ya toonk je'e ve'e juu' ve'e je jayu nujoj k duyakmeempaap.

²⁶ M'ixtup mmótudup xa miitse'e ti ve'e je Pablo tyuump kyajtsp. Ve'em tse'e vya'añ jets ka'a ve'e je vintsá'kin dijayepta juu' jatye'e je jayu y'apamnajxyp. Numay tse'e je jayu dutukvin'uu'n jetse'e dutukkuvuk juu' ve'e kyajtsp. Ka yaajyp tse'e éfesovit kyajpun kujx ve'em jyátuka, ve'empa ve'e yaja nujom ásiat y'it jaat. ²⁷ Kutsá'agats ya'a ve'e jets ya ntoonkamda vyintókinitt; ka ya'ajyp tse'e, nay ve'empa ve'e vyintókivat je vintsá'kin juu' ve'e yakmooyp je Diana juu' ve'e nvinja'vimdup nvintsá'kimdup, ve'em tse'e yakviijnk'ixnit je'e juu' ve'e je jayu vyinja'vidup vyintsá'kidup yaja nujom ásiat y'it jaat jets vinxup to'k it to'k naxviijn.

²⁸ Ku ve'e du'amotunajxti, ejkjudu jot'ajnjudu tse'e ooy, jetse'e makk vyaandi:

—iÑumájjip xa ve'e je Diana juu' ve'e yakvinja'vip yakvintsá'kip yaja Éfeso!

²⁹ Nujom tse'e je jayu jem kajpun kajxm yoojmukti y'ajxukti. Tun to'mayji tse'e ñay'amojkijidi jep kumoon tujkp. Jep tse'e dupavaa'ndi je Gayo jets je Aristarco, macedóniait jáyuda je'e ve'e, je Pablo je myujatyoo'da.

³⁰ Jyatuktakavaants je'e ve'e je Pablo, ax ka'a tse'e je

jaanchja'vivatajk duyakajtti. ³¹ Nay ve'empa tse'e je ásiait yakkutojkpada juu' ve'e je Pablo myaátnayja'vi-jidup, je'e tse'e je Pablo je kats dutuknykejxtu jets ka'a ve'e tyákat jep kumoon tujkp. ³² Jep tse'e yoojmukti y'ajxukti joma ve'e ñay'amojkijidi. Jep tse'e to'k viijn juu' ve'e mačk kojstsup, nay jeppa tse'e jado'k viijn juu' ve'e mačk kojstsup, ax numay tse'e je jáyuda juu' ve'e dukanuja'vidup pan tyajxe'e ñay'amojkijidi. ³³ Ax jeppa tse'e je jáyuda juu' ve'e je Alejandro duvaajnjudu. Van'it tse'e je israeejlit jayu duti'tspítsumdi jeja je numay jayu vyinkujk. Tukvinja'vijidu tse'e je Alejandro je kya'aj maát jetse'e y'amó'ottat kux kyukotsu-vaampye'e je israeejlit jáyuda jeja je numay jayu vyinkujk. ³⁴ Ku ve'e dunuja'vidi jets israeejlit jayu je'e ve'e, van'it tse'e mejtsk hora jo'n mačk vyaandi:

—Ñumájip xa ve'e je Diana juu' ve'e yakvinja'vip yakvintsá'kip yaja Éfeso!

³⁵ Van'it tse'e je jaayva je numay jayu duyak'amá't, jetse'e vyaajñ:

—Éfesovit yaa'tyajta, žpánts vine'e dukanuja'vip jets ya éfesovit kajpune'e tukkadaakjup jetse'e du'ix'ijtnit je Diana je chaptajk jets je kunuu'kx tsaaj juu' ve'e jem tsapjootm kadaak? ³⁶ Ka'a tse'e pan y'o'yixju jetse'e dununkakuvá'kut. Je'e kajxts atse'e nva'añ jets yak-naxkada'akta je m'aaajta je mjootta jetse'e oy xpayo'oydat juu' ve'e mtonuvaandup. ³⁷ Kux ya yaa'tyajta juu' ve'e tuxyakmetsta, ka'ats ya'a ve'e dvinkojtspétta je Diana juu' ve'e nvinja'vimdup nvintsá'kimdup, ni ka'a tse'e juu' dumee'tsta joma ve'e yakvinjava yakvintsá'a-ga. ³⁸ Pan nuxa'aavaajnjudup tse'e je Demetrio jets pan pan jatye'e myaattoondup, va'an tse'e dunuxa'aada. Je'e kajx tse'e jyeja je tokin payo'yvada jets pan pan jatye'e yakkutojktup, jeja je'e vyinkujkta tse'e dukótstat kakje'e pan ti jatye'e natyuknuxa'ajjidup.

³⁹ Pan viijnks je'e ve'e juu' ve'e m'amótudup, kojts'óya tse'e dutsak jep kumoon ku ve'e kátsani jetse'e je jayu ñay'amókajadat. ⁴⁰ Ka'a tse'e y'oya jets uu'me'e uxym nyoojmukumdat n'ajxukumdat. Pan myótudup xa je'e ve'e pan pan jatye'e je maja kutojkun dūjajeyptup jetse'e xvatso'vumdat, tso'oxpaatumdap tse'e, kux ka'a xa ve'e tii ti ve'e nvaajnjudup.

⁴¹ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je jayu dunuujmidi jetse'e ñajkxtini.

Ku je Pablo ñujkx jep Macedonia jets jep Acaya

20 Ku ve'e ñajxy je yoojmuk je ajxuk, van'it tse'e je Pablo duyaxmujk je jaanchja'vivatajk jetse'e dukojtsmá'kki. Van'it tse'e ñache'e'njidi jetse'e ñavya'kxjidi. Van'it tse'e ñujkx jem macedóniait y'it jootm. ² Ku ve'e jem vye'na, ooy tse'e dutunkojtsmá'kkidi je jaanchja'vivatajk, van'it tse'e ñajkpa jem acáyait y'it jootm. ³ Jem tse'e chuuni toojk po'o. Van'it tse'e je barco du'ukpakuvaanni jetse'e jem siiriat y'it jootm vyimpijtnuvat. Ku ve'e dunuja'vi jets ta ve'e je israeejlit jayu du'ukkojtsmókta jets yak'oo'ku-vaampye'e, van'it tse'e dunupaajmtkitíksnuva jetse'e je tyoo' du'avimpijitnuvat, je macedóniait it dutukna-jnuvat. Ax ve'em tse'e dutuujn. ⁴ Mujatyoo'ijidu tse'e

je beréait Sópater, je tesalónicait Aristarco, je tesalónicait Segundo, je deerbeit Gayo, je Timoteo, je ásiait Tíquico, jets je ásiait Trófimo. ⁵ Je'eda tse'e too'vajktu jets aatse'e x'a'ix jem Troas. ⁶ Ku ve'e ñajxy je xaaj ku ve'e yakkay je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat, van'itts aatse'e jem Filipos ntsaa'n jem barco jootm jets aatse'e kumugoxxaaj nmaspaadi je'eda jem Troas. Vuxtojtuk xaajts aatse'e jem n'ijt.

Ku je Pablo y'ats jep Troas

⁷ Domingo tse'e vye'na, muto'k xaaj je semana, jets aatse'e nnay'amojkiji jets aatse'e je tsapkaaky ntojk-va'kxut, van'it tse'e je Pablo duyak'ixpujk je jaanchja'vivatajk. Je kujápit tse'e je Pablo choo'nuva'añ vye'na, je'e kajx tse'e kya'amaajy tso'm jo'n paat. ⁸ Jemts aatse'e nnay'amojkiji jep mutoojk nukavyet kujxp joma ve'e vye'na may je ta'kxpa. ⁹ Jem tse'e chuuna vye'na ventana am to'k je mootsk ónyk juu' ve'e Eutico duxaaj. Paatjinu tse'e je tsooj ku ve'e je Pablo jek tyunkojtsni, van'it tse'e myanajxy jetse'e kyustajki jem ventana am jep mutoojk nukavyet kujxp. Van'it tse'e dūvijtsukti aa'kani. ¹⁰ Ku tse'e jep ñukadaakji je Pablo jetse'e yakpojtukji, jetse'e chee'nukji, van'it tse'e vyaajñ:

—Kadi mtsá'agada, joojntykup xa ya'a.

¹¹ Van'it tse'e je Pablo pyejtnuva, jetse'e dutojkva'kxy je tsapkaaky, jetse'e je jaanchja'vivatajk dumaaatkaajy. Ve'em tse'e dutuujn ax jo'n je Jesús dutuujn ku ve'e je y'ixpajkpatajk jado'k nax dumaaat'a'óxi. Van'it tse'e jyaa'kkajts je kujápit paat. Ku ve'e kyojtskujx, van'it tse'e choo'nni. ¹² Je mootsk ónyk juu' ve'e kustajki, joojntykts je'e ve'e duyaknajakxtini, jot'amaj tse'e nujom tyaandini.

Ku choo'ndi jep Troas jetse'e jye'ydi jep Mileto

¹³ Van'itts aatse'e jem barco jootm ntsaa'n jets aatse'e nnujkx jem asoonit kyajpun kajxm, jemts aatse'e je Pablo nmaatnavyaa'tjut kux ve'em aatse'e tunkojtsmúk, tékum je'e ve'e ñujkx. ¹⁴ Ku aatse'e nmaatnavyaa'tji jem Asón, van'itts aatse'e nmaatnujkk jem barco jootm jem mitiléneit kyajpun kajxm. ¹⁵ Jemts aatse'e ntsaa'n jets aatse'e je ku'óxit nmajxy jeja quíovit myu'avinkujk, to'k je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akokjm. Je kumaaxkitts aatse'e nje'y jem Samos. Je kumadookitts aatse'e nje'y jem Mileto. ¹⁶ Ka'a tse'e je Pablo jek y'ituvaajñ jem ásiait y'it jootm, je'e kajx tse'e kyanujkx jem Éfeso, jatyi ve'e jye'yavaajñ jem Jerusalén kux chajkpe'e jetse'e jem duyaknaxut je pentecostés xaaj.

Ku je Pablo dumukajts pan pan jatye'e dunuvinténidup vye'na je éfesovit jaanchja'vivatajk

¹⁷ Ku aatse'e nje'y jem miléovit kyajpun kajxm, van'it tse'e je Pablo dunukejxi pan pan jatye'e dunuvinténidup vye'na je jaanchja'vivatajk jem Éfeso. ¹⁸ Ku ve'e jye'ydi, van'it tse'e dunuujmidi:

—Mnuja'vidinup xa miitse'e vintsó atse'e juu' ntuujn nkajts, van'ítani atse'e ve'em nton'ukvaajñ nkojts'uk-

vaajñ ku atse'e yaja ásiat y'it jaat nje'y. ¹⁹ Nmutoon nmupajkts atse'e je Maja Vintsán je nuu'k aaj je nuu'k joot maat, je jayu atse'e nnuyaaxtu kuxe'e dukakuvak-ta je Nte'yam je y'ayook; juu'ts atse'e ntoon nkojts, je'e kajts atse'e je israeejlit jayu ooy xtunyaktsaach-paatti. ²⁰ Ax ijtpts ats miitse'e nvaajnidi juu' ve'e mtuk'o'yidup, jeja atse'e je numay jayu vyinkujk jets jep mtujkpta je jayu nyak'ixpajkti, ²¹ ve'em je israeejlit jáyuda ve'em pan pan jatye'e ka je'epta. Ve'em atse'e nnuujmidi jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e vyin-mayumpijttinit, jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojn-tykinda, jetse'e je Nte'yam dupanajxtinit, jetse'e du-jaanchja'vidinit je nMaja Vintsánamda Jesucristo. ²² Uxyamts atse'e jem Jerusalén nmujkx, je Espiritu Santo tse'e ats ya nja'vin duvoop, ka'ats atse'e nnuja-va vintso atse'e jem je jayu xtóndat, ²³ je'ejyji atse'e nnuja'vip, pan joma atse'e nnujkk, ve'emts atse'e xnuujma je Espiritu Santo jets je poxuntajk atse'e n'a'ixp jets je tsaachpaatun. ²⁴ Ax ni tíats atse'e nkavin-may, ni viinma ats ya njoojntykin, je'ejyji ve'e jets at-se'e nyakpooknit je toonk juu' atse'e xtuknuva'ni je Maja Vintsán Jesús, atse'e n'ijtnit ax jo'n je jayu juu' ve'e too'vajkp tujje'ya joma ve'e kyukaxa je noomk, atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, je'ets je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxjada.

²⁵ Ntukka'amaayduts ats miitse'e anañujoma vintso je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kyam. Ax nmuja'vipts atse'e jets ka'a atse'e x'uk'ixtin-uvat yaja naxviijn. ²⁶ Pan mtsaachpaattinup tse'e xa'-ma kajx jyapana miitsta, yaja ats miitse'e mvinkujkta nnaajmada jets ka'a atse'e ntókinat, kux nvaajnidi xa ats miitse'eda vintso ve'e xjajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ²⁷ ntuknuja'viduts ats miitse'e nujom juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki, ka'a ve'e tii ju-u' ats miitse'e nkavaajnidi. ²⁸ Naajkkópajada viinm jets ix'itta nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e je Es-piritu Santo mpaajmjidu jetse'e x'ix'íttat, je jayu juu' ve'e je Nte'yam natyukje'eiju ku ve'e je y'Onuk kyu'o'o'kijidi. ²⁹ Nnuja'vip xa atse'e jets ku atse'e yaja nko'o'k'ijtnit, mnuje'yajadaps miitse'e je viijnk jayu jet-se'e mtónjadat ax jo'n je mu'uk lobo dytonda jo'n je carneroda. ³⁰ Jeja tse'e miitsam m'akujkta jyéjat pan pan jatye'e je jayu je taay dutukyak'ixpáktap, je'e tse'e chóktap jetse'e je Maja Vintsán je jyayu pyanajkxjadat. ³¹ Mnay'ixjadap tse'e je'e kajxta, jaa'myétsta jets toojk joojnt ats miitse'e nunyaaxnup jóvum xaaj jóvum tsooj to'k jado'k ntuk'ixti.

³² Utsta ajchta, uxyamts ats miitse'e mpamda jem je Nte'yam y'am kyam jets je maja maa'yun maat juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp, je'ets je'e ve'e je ayook juu' ve'e je jayu yakvaajnijp jetse'e y'o'yixju jetse'e dumakpaaamnit je mjootta je mja'vinda, ve'em tse'e xjajejptinit je puk jem tsapjootm maat nujom je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam apuk pyaam jetse'e y'ijttinit je'e je jyayu. ³³ Ka'a atse'e tunnas'ayova je viijnk jayu je myeen ukpu je viijnk jayu je vyit je xyox. ³⁴ Va'ajts xa miitse'e xnujávada jets ya nka'ajam atse'e ntuktoon

jetse'e jyeji juu' atse'e xka'ijti jets juu' ve'e ka'ijtyxjudu ats je nmujatyoo'da. ³⁵ Ve'emam xa ats miitse'e ntukyak'ixpáktap jetse'e je jayu tyónut jetse'e yakputákadat pan pan jatye'e katih'ijtyxjudup, jetse'e yakjaa'myétsyt juu' ve'e je Maja Vintsán Jesús kyojts ku ve'e vyaajñ: "Nuyojk tse'e je xoonduk joot njajejpumda ku ve'e je jayu nmo'yumda juu' jets ka'a ve'e ku ve'e je jayu juu' xmo'yumda."

³⁶ Ku ve'e ve'em vyankujx, van'it tse'e kyoxkténidi je Pablo jets nujom je'eda, jetse'e chapkojstsi. ³⁷ Ooy tse'e anañujoma dutunnuyaaxti je Pablo, jetse'e dut-see'ndi, jetse'e dutsoo'kxti, ³⁸ ooy tse'e tyuntsaachvin-mapyajkti kux ve'eme'e ña'muxjada jets ka'a ve'e du'uk'ixtinit yaja naxviijn. Van'it tse'e ojts dunasvo'vi-dini joma ve'e je barco.

Ku je Pablo ñujkx jep Jerusalén

21 Ku aatse'e nmasaak je jaanchja'vivatajk jem Mileto, van'itts aatse'e nnujkk jem barco jootm ix jatyuv jets aatse'e nje'y joma ve'e je it duxaaja Cos. Je ku'óixitts aatse'e nje'y jem Rodas. Jemts aatse'e ntsaa'n jets aatse'e Pátara nnujkk. ² Jemts aatse'e Pá-tara mpaaty to'k je barco juu' ve'e jem feníciat y'it jootm tso najkxp, je'ets aatse'e xyaknajkx. ³ Mpaanaj-xts aatse'e jem Chipre, anajts aats je'e ve'e nmasaak, jets aatse'e nnujkk jem siiriat y'it jootm. Jemts aatse'e nje'y tiirovit kyajpun kajxm, je'e kajx ku ve'e jem je bar-co je tsym dumasokut. ⁴ Van'itts aatse'e n'ixti je ut-sta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jem, je'ets aatse'e nmaattsuunidu vuxtojtuk xaaj. Ax je'eda tse'e je Espiritu Santo kajx dunuujmidu je Pablo jets ka'a ve'e ñajkxut jem Jerusalén. ⁵ Ku ve'e ñajxy je vux-tojtuk xaaj, tsoo'nnuts aatse'e. Nujom je jaanchja'vi-vatajk maat je y'ónukta je ñuda'axta, je'ets aatse'e ojts xnasvo'vidini jem kajpun pa'am. Jemts aatse'e nkoxk-teni jets aatse'e ntsapkajts. ⁶ Van'itts aatse'e xnuujmi-dini:

—Dioose'e mmaadajadap.

Jets aatse'e n'atsoovdinuva:

—Nay ve'empa miitsta, Dios maate'e mtaandini.

Van'itts aatse'e jem barco jootm ntajki jets je'e ve'e vyimpijttini jem tyak'am.

⁷ Van'itts aatse'e ntsaa'n jem Tiro jets aatse'e nje'y jem Tolemaida. Ku aatse'e je barco ntukvaach, van'itts aatse'e nkojtspaak'kx je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e jemda, jets aatse'e nmaatxanajxti. ⁸ Je ku'óixitts aatse'e ntsoo'nnuva jets aatse'e nje'y jem ce-saréait kyajpun kajxm. Jemts aatse'e nnujkk je Felipe tyak'am, to'k je'e ve'e juu' ve'e je jayu duvaajnijp je oy kats je oy ayook, je'e ve'e nuto'k je nuxtojtuk yaa'tyajkta juu' ve'e yakvinkoondú jetse'e duputákadat je kukátsivada. Jemts aatse'e nmetaajñ. ⁹ Je Felipe, nu-maktaaxk tse'e je ñaax, tum kiixuta'ax je'e ve'eda, je'e tse'e dukojtsnajxtup je Nte'yam je y'ayook. ¹⁰ Ku aat-se'e mejtsk toojk xaaj jem nve'na, van'it tse'e jye'y to'k je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, Agabo je'e ve'e xyaaj, jemts je'e ve'e Judea chaan. ¹¹ Je'ets aatse'e ojts xku'ix. Van'it tse'e dukaaajn je Pablo je tyiintsóm jetse'e

ñatyukkatsoojmji ñatyukpaktsoojmji. Van'it tse'e vyaajñ:

—Ve'em xa ve'e vya'añ je Espíritu Santo jets jeme'e Jerusalén je israeejlit jáyuda jidu'um dutsómdat pan pan ya'a ve'e jye'e ya tiintsóm, jetse'e jem je viijnk jayu kya'm dupámdat.

¹² Kuts aatse'e n'amotunajxy, van'itts aatse'e je Pablo nmunoo'kxtk jets ka'a ve'e ñajxut jem Jerusalén. Munoo'kxtkjyduva tse'e je cesaréait jayu. ¹³ Ax jidu'um tse'e je Pablo y'atsaajy:

—¿Tyajxse'e mya'axta jets atse'e xyaktsaachvin-mapyakuva'anda? Pan vaamp xa ve'e je Maja Vintsán Jesús, nnayja'vijinuups atse'e jets atse'e n'oo'kut je'e kajx jem Jerusalén, ka koojyape'e jets atse'e nyaktsómüt je'e kajx.

¹⁴ Ax kuts aatse'e xka'o'yixju jets aatse'e nnaxkótsut, van'itts aatse'e nmasookni. Jidu'umts aatse'e nvaajñ:

—Va'an ve'em dutunju pan vintso ve'e je Maja Vintsán dutsak.

¹⁵ Van'itts aatse'e nnay'apaajmtkiji jets aatse'e nnujx jem Jerusalén. ¹⁶ Xmujatyoo'iduts aatse'e je cesaréait jaanchja'vivada jem je Mnasón tyak'am paat, chípreit yaa'tyajj je'e ve'e juu' ve'e jékani dujaanchja'vi'ukvaan je Jesucristo, je'ets aatse'e xyakmatánup.

Ku je Pablo ojts duku'ix je Santiago

¹⁷ Ku aatse'e nje'y jem Jerusalén, va'ajts xoojntkpts aatse'e je uts je ajch maat je uts je tsa'a xkuvajkti. ¹⁸ Je ku'óxitts aatse'e je Pablo ojts ntukmaatku'ix je Santiago, jempa tse'e vye'nada nujom pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jem Jerusalén.

¹⁹ Van'it tse'e je Pablo kyojtspo'o'kxjidi jetse'e tyukmu-maajntykjidi ti jatye'e je Nte'yam tyoon je'e kajx joma ve'e ka je israeejlit jáyuvapta. ²⁰ Ku ve'e du'amotunajxti, yakmájidu yakjaanchiduts je'e ve'e je Nte'yam. Van'it tse'e je Pablo dunuyjmi:

—M'ixp xa mitse'e jets miijl ámani ve'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je nMaja Vintsánam-da Jesucristo, ax nujom tse'e vya'anda jets tun vinkopk je'e ve'e jetse'e yakkutyónut je Moisés je pyava'nun.

²¹ Ta tse'e je kats dumótuda jets je'e mitse'e mtuk'ixp je israeejlit jáyuda juu' ve'e tsuunidup joma ve'e duka'itjootmada, ve'eme'e xnuujma jets ka'a ve'e dumajapámdat juu' ve'e je Moisés pyavaan, ka'a ve'e dupaajmjadat je ixta'nun je y'ónukta, jets ni ka'a ve'e dutóndat ax jo'n je israeejlit jayu je kyostuumbreda.

²² ¿Tise'e yaktónup? Nay'amókajadap xa n'ite'e je nuyjayu ku ve'e dumótudat jets yaja mitse'e tum-je'ya. ²³ Nuyojk oy xa ya'a ve'e xtónut. Jeja xa ve'e yaja aats maat numaktaaxk je yaa'tyajj juu' ve'e je vaanduk dupaamdu je Nte'yam maat. ²⁴ Maatnajkxtats n'it jetse'e xmaatnaajkva'atsjadat. Mits tse'e mkujóyup je tánuk jets juu' jatye'e tsojkjup jetse'e yakyóxut jep maja tsaptujkp, ve'em tse'e y'o'yixjadat jetse'e yakkukee'pxtat. Pan mtuump tse'e ve'em, van'it tse'e je israeejlit jayu dunujávadat jets ka'a mitse'e ve'em mjátuka ax jo'n je kats dumótuda, je'e ve'e jets viin-me'e xkutyún juu' ve'e je Moisés pyavaan. ²⁵ Ax pan

pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vidup, nnuja'yiduts aatse'e jets ka'a je'e ve'e dutivinmáydad, je'ejyji ve'e tyóndap jetse'e dukaja'kxtat juu' ve'e yaktukvintsá'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, jetse'e dukaja'kxtat je nuu'pun, jetse'e dukaja'kxtuvat je tánuk tsu'uts juu' ve'e yuktsum'oo'kp, jetse'e ni pana je kats dukatukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka pukap jyajejptup.

Ku je Pablo yakmajch jep maja tsaptujkp

²⁶ Van'it tse'e je Pablo dumaatnujx je numaktaaxk yaa'tyajta. Je ku'óxit tse'e dumaatnaajkvats'ukvaajñidi. Van'it tse'e tyajki jep maja tsaptujkp jetse'e du'avá-nat vin'ite'e kyukáxat je xajj ku ve'e ñaajkva'atsjada, je'e ve'e ku ve'e je yax dupámdat kakje'e.

²⁷ Ax kaxuvaannup tse'e je vuxtojtuk xajj vye'na ku ve'e ñaajkva'atsjada, van'it tse'e je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem ásiat y'it jootm tsoo'ndu, je'e tse'e du'ixtu je Pablo jep maja tsaptujkp. Van'it tse'e nujom je jayu duyakyoojmukti duyak'ajxukti, je'e tse'e je Pablo dumajtstu ²⁸ jetse'e makk vyaandi:

—¡Israeejlit jáyuda, putákada aats! Ya'a xa ve'e je yaa'tyajj juu' ve'e nujom je it dutukvittp jetse'e je nuyjayu duyak'ixpuk, ve'em tse'e dutuk'ix juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij maat je jaanchja'vin juu' uu'me'e njajejpumdud, ni ka'ats je'e ve'e dupaatpa du'akeeguiva maat je Moisés je pyava'nun ukpu je vintsá'kin juu' ve'e nmo'yumdud ya maja tsaptajk. Ax ka je'ejyap tse'e, ta xa ve'e duyaktajkiva yaja maja tsaptujkp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e tuduyakvintsá'kintóki ya it.

²⁹ Je'e kajxe'e ve'em vyaandi kux y'ixtu ve'e je Pablo ku ve'e jem kajpun jootm dumaatve'na je Trófimo, to'k je éfesovit jayu. Ve'em tse'e vyinmaaydi jets je Pablo ve'e yaktajkiju jep maja tsaptujkp.

³⁰ Ku ve'e yoojmukti y'ajxukti nujom je jayu, van'it tse'e noomp je Pablo dununajxkti. Van'it tse'e dumajtsti jetse'e dyyaa'mpítsumdini jep maja tsaptujkp. Ku tse'e dyyaa'mpítsumdi, van'it tse'e je tsaptajk duyak'a-tojkti. ³¹ Yak'oo'kuvaandinup tse'e vye'na ku ve'e je kats dumotu je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk jets yoojmuktup ajxuktupe'e nujom je jayu jem Jerusalén. ³² Van'it tse'e duyaknay'amojkijidi je tyojpada jets je'eda pan pan jatye'e dunuvintsánidup numókupx jatye'e tojpatajkta, jetse'e noomp ñajxkti joma ve'e je jáyuda. Ku tse'e je jayu du'ix je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk maat je tyojpada, van'it tse'e dutsii'k'atúvidi je Pablo. ³³ Van'it tse'e je tojpatajk je vyintsán je Pablo dvinkunajkxi jetse'e duyakjamyajtsji, jetse'e duyakjachoojmji mejtsk je cadena maat. Van'it tse'e du'amotutuvi pan pane'e je Pablo jets pan ti ve'e tudutún. ³⁴ Ax makk tse'e je jayu kyotsta, kojtsp tse'e to'k kojtsp tse'e jado'k, je'e kajx tse'e kya'o'yixju je tojpatajk je vyintsán jetse'e juu' dvinmótuvut. Van'it tse'e je Pablo duyakjapyavijtsji joma ve'e je tojpa chaanada. ³⁵ Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je escalera, van'it tse'e je Pablo je tojpa pyatsaajmjidi

kux yak'oo'kuvaajnjupe'e je numay jáyuda. ³⁶Jidu'um tse'e makk vyaandi:

—¡Va'an du'aa'ku!

Ku je Pablo ñakyukojsji jeja je numay jayu vyinkujk

³⁷Ku ve'e je Pablo duyaktakavaandi jep joma ve'e je tojpa chaanada, van'it tse'e dunuujmi je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numiijl je tojpatajk:

—¿Nvaat ats mitse'e nmukótsut?

Van'it tse'e je tojpatajk je vyintsán y'atsoojvji:

—¿Tis, mkajtsp mitse'e je griego aaj? ³⁸¿Ka je'ep mitse'e to'k je egíptovit jayu juu' ve'e je jayu duyakpojtuk jetse'e numaktaaxk miijl je yakjaju'oo'kpa duyaknujxk joma ve'e je jayu kyatsuuna?

³⁹Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Israeejlit jayu xa atse'e, jem atse'e Tarso nkukajpu-na, ñumájpip tse'e je kajpun jem cilíciat y'it jootm. Toojnik ats to'k aaj je maa'yun jets atse'e ya jayu dumukotsta.

⁴⁰Masookju tse'e je tojpatajk je vyintsán. Ténip tse'e je Pablo vye'na jeja escalera kujx, van'it tse'e je kya'aj maat je numay jayu duyak'amá't. Ku tse'e y'amó'tkajx-ti, van'it tse'e dutukmujajts je hebreo aaj. Jidu'um tse'e dunuujmi:

22 —Nmu'israeejlit jáyuda, mújit jayutajkta, amotunaxta juu' atse'e nkótsuvaampy.

²Ku ve'e du'amotunajxti jets je hebreo aaj ve'e myukótsjada, jaa'k'amó'ttu tse'e. Van'it tse'e je Pablo jyaa'kvaajñ:

³—Israeejlit jayu xa atse'e. Jem atse'e Tarso nke'x, jem cilíciat y'it jootm. Ax yáats atse'e Jerusalén tunyee'k, je Gamaliel atse'e xyak'ixpajk, ve'em atse'e pu'ukam xtuk'ix xtuknuja'vi je njujpit jáyuvamda je pyava'nun. To'k aaj to'k joot atse'e je Nte'yam nmutún nmupuk, ve'em ax jo'n miitsta uxym je Nte'yam xmutonda xmupakta jo'n. ⁴Njomtoondup ntitoondup xa atse'e y'ijt pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup jets atse'e n'ix vintso ve'e y'oo'ktat. Nyakjamyajtsjuduts atse'e je yaa'tyajk jets je ta'axtajk, jets atse'e nyakjapyoxuntakpaajmjidi. ⁵Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta jets nujom je jáyuda juu' ve'e dunumájiduvap jep tsaptujkp, ñuja'vidupts je'e ve'e oy jets je'e atse'e xmooydu je nak jets atse'e ntukkatákadat je nmu'israeejlit jáyuvamda juu' ve'e tsuunidup jem damaascovit kyajpun kajxm. Je'e atse'e jem najkx n'ixtada pan pan jatye'e je Jesús dujaanchja'vidup jets atse'e kunyakmejtsti yaja Jerusalén jetse'e kuchaachpaatti.

Ku je Pablo dumaaajntyk vintso ve'e je Jesucristo dujaanchja'vi'ukvaajñ

(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶Ax jemts atse'e n'uknunuujkx vye'na, jeena tse'e too' aaj, je damaascovit kajpun mutámani, kujk xaaj jo'n, van'itts atse'e tun to'mayji je tsapjootmit ajajtk ooy xtunnujaj xtunnu'kx. ⁷Van'itts atse'e nnaxvipp jets atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaan: "Saulo, Saulo, ztyajxts atse'e xtso'oxpúk?" ⁸Van'itts at-

se'e n'amotutuvi: "¿Pants mitse'e?" Van'it tse'e y'atsaajv: "Je Jesús xa atse'e, je nazarétit jayu juu' ve'e mtuntso'oxpujpk." Jidu'umts atse'e xnuujmi. ⁹Je'eda juu' atse'e nmaatve'nidup, y'ixtuts je'e ve'e ku atse'e ooy xtunnujaj xtunnu'kx, jetse'e cha'kidi, ax ka'a tse'e duvinmótudi je ayook juu' atse'e xtukmukojs. ¹⁰Van'itts atse'e nvaajñ: "¿Tis atse'e ntónup?, Maja Vintsán." Van'itts atse'e je Maja Vintsán xnuujmi: "Pojtuku jets najkxu jem Damasco, jem tse'e myakvaajnjat nujom pan ti ve'e mtónup." ¹¹Xyakviintsits atse'e ku atse'e je ajajtk n'ix, je'e kajxts atse'e xmajtsti je nmu-jatyo' yam ats nka'm jets atse'e pavits xyaknajkxti jem Damasco.

¹²Jem tse'e vye'na to'k je jayu juu' ve'e Ananías dux-aaaj, vyinja'vip vyintsá'kipts je'e ve'e je Nte'yam ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ, oñukojsijidupts je'e ve'e nujom je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem Damasco. ¹³Je Ananías atse'e ojs xku'ix. Ku ve'e jye'y, van'itts atse'e xnuujmi: "Uts Saulo, vin'ixpajknuva." Tun játyjits atse'e nvin'ixnuva jets ats je'e ve'e n'ix.

¹⁴Van'itts atse'e xnuujmi: "Je Nte'yam, juu' ve'e je njujpit jáyuvamda vyinja'vidup vyintsá'kidup y'ijt, je'e tse'e mvinkoojnju jetse'e x'ixut je Jesús, tuv je'e ve'e je jyáuvun je jyoojntykin, jetse'e x'amotunáxut ku ve'e vinm kyótsut. ¹⁵Mpaajmjap mits je'e ve'e je tuvakojsun je'e kajx jeja nujom je jayu vyinkujk, jetse'e x'avánat juu' ve'e tux'ix tuxmótu. ¹⁶¿Ax tits mitse'e m'a'ixp? Pojtuku jets napetu, amótuvu je Nte'yam jetse'e je mtókin mtuknuvaatsjinit."

Ku je Pablo du'ava'ni vintso ve'e yaktuknukejx pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

¹⁷Ku atse'e nvimpijt yaja Jerusalén, tsapkojspts atse'e nve'na jep maja tsaptujkp, ¹⁸jets atse'e xyak'ix je Maja Vintsán, jets atse'e xnuujmi: "Jatyji ve'e mpitsumut yaja Jerusalén, ka'a ve'e yaja je jayu dumajapámdat juu' ve'e mkajtsp ats kajx." ¹⁹Van'itts atse'e nnuujmi: "Maja Vintsán, oy xa ya'a ve'e dunujávada jets najkxp atse'e n'ijt jep tsaptujkp, jets atse'e nyakjamyátsjada pan pan jaty mitse'e mjaanchja'vijidup, jets atse'e nyakjapyoxuntakpámjada, jets atse'e nyakjavyópjada. ²⁰Ku ve'e je Esteban y'aa'k, je'e juu' ve'e je tuvakojsun dupaam mits kajx jeja je numay jayu vyinkujk, jemts atse'e nténiva vye'na, n'oyja'vits atse'e ku ve'e duyak'oo'kti, ats tse'e n'ix'ijt je vyitta pan pan jatye'e duyak'oo'ktu." ²¹Ax jidu'umts atse'e je Maja Vintsán xnuujmi: "Najkxu, ntuknúkextaps ats mitse'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap."

Ku je Pablo jem je tojpa kya'm tyaañ

²²Je vaatji tse'e je Pablo yak'amotunajxy. Van'it tse'e makk vyaandinuva:

—¡Va'an du'aa'ku! ¡Ka'a xa ve'e dupaa'ty du'akeega jetse'e y'ukjoojntykinit!

²³Makk tse'e jyaa'kkojtsti, jetse'e je vyit dujeendi jetse'e du'ojtki, jetse'e je naax dutsajvinvajti jetse'e jyajk, kux makk aa'ke'e dutunmu'ékjada je Pablo. ²⁴Van'it

tse'e je tojpa juu' ve'e dūnūvintsánip nūmiiil je tojpatajk, je'e tse'e dūyakjatyajkiju je Pablo jep joma ve'e je tojpa cháanada. Jep tse'e dū'ukyakyavyopuvaajnji kux je'e ve'e chojk jetse'e je Pablo dū'avánat pan tyajxe'e je nūmay jayu mačk vyaandi, pan tyajxe'e mačk cho'oxpákjada. ²⁵ Tsúmani tse'e je Pablo vye'na jetse'e yakvópūt, van'it tse'e dūnūujmi je tojpa juu' ve'e dūnūvintsánip nūmókupx je tojpatajk:

—¿Yakjajtype'e je pava'nun jetse'e xvóptat to'k je ró-mait jayu pan ka'anume'e yaktókimpayo'oy?

²⁶ Ku ve'e dū'amotunajxy je tojpa juu' ve'e dūnūvintsánip nūmókupx je tojpatajk, van'it tse'e ojts dūvaajña je tojpa juu' ve'e dūnūvintsánip nūmiiil je tojpatajk. Jidū'um tse'e dūnūujmi:

—Tun ixū juu' ve'e mtonuvaampy, kux ró-mait jáyudam xa ya'a ve'e ya yaa'tyajk.

²⁷ Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dūnūvintsánip nūmiiil je tojpatajk, je'e tse'e dūnūnajkx je Pablo jetse'e dū'amotutuvi:

—¿Tyúvame'e jets ró-mait jayu mitse'e?

Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e.

²⁸ Van'it tse'e je tojpa vyaannuva:

—Va'ajts tsóvax xa atse'e xpítsumji jets atse'e nro-maitjáyuva.

Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Je nke'xtkun kajxts atse'e ró-mait jayu.

²⁹ Van'it tse'e dūvinva'kvaatsti je'eda pan pan jatye'e je Pablo dū'ukvopuvaandu; tsá'ki tse'e je tojpa juu' ve'e dūnūvintsánip nūmiiil je tojpatajk ku ve'e dūnūja'vi jets ró-mait jayu je'e ve'e je Pablo jets je'e ve'e dūyakjachoojmju.

Ku je Pablo dūvinteni pan pan jatye'e dūnūmájidup jep tsaptujkp

³⁰ Je ku'óxit tse'e je tojpa juu' ve'e dūnūvintsánip nūmiiil je tojpatajk, je'e tse'e dūyakjamukéjiju je Pablo kux je'e ve'e űujavavaampy pan ti ve'e yaktukku-majtsip. Je'e kajx tse'e dūyaknay'amojkiji je tee' je űuvintsantajk maat nujom pan pan jatye'e dūnūmájiduvap jep tsaptujkp. Van'it tse'e je Pablo dūyakjapyítsumji joma ve'e je tojpa cháanada jetse'e dūyakjañajkxji jeja je tsaptujkpit jayu vyinkujkta.

23 Van'it tse'e je Pablo dūvin'ix je'eda pan pan jatye'e dūnūmájidup jep tsaptujkp, jetse'e dūnūujmidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ka'a atse'e ti nnatyukjávaja jeja je Nte'yam vyinkujk űxyam paat.

² Van'it tse'e je tee' Ananías juu' ve'e dūnūvintsánikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e dūtukupavaan pan pan jatye'e je Pablo paa'ténidup jetse'e dū'akupá'kxadat. ³ Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Je Nte'yam xa mitse'e myaktsaachpaa'tjup! Ve'em xa mitse'e ax jo'n to'k je ne'ev juu' ve'e pōō'p, ka'a tse'e kye'ex pan ti ve'e jep akujkp. ¿Je'e kajx mits je'e ve'e mtsūyuna jetse'e mnatyijju jets atse'e xtókimpayo'oyut ax jo'n je Moisés je pyava'nun? ¿Ax tyajxts at-

se'e xyakjay'akupá'kxava'añju?, ka'a xa ve'e ve'em pyuma jep je Moisés pyava'nun kujxp.

⁴ Van'it tse'e vyaandi pan pan jatye'e je Pablo dūpaa'ténidup:

—¿Ve'eme'e xvinkojtspét ya tee' juu' ve'e dūnūvintsánikajxp je tee'tajkta jetse'e je Nte'yam dūmutún dūmupuk?

⁵ Van'it tse'e je Pablo vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ka'a atse'e nnujava jets tee'dam ya'a ve'e juu' ve'e dūnūvintsánikajxp je tee'tajkta, kux jidū'ume'e je Kunuu'kx jatyan vya'añ: "Ka'a tse'e xko'oñukótsadat pan pan jatye'e myakkutojkuxjudup."

⁶ Van'it tse'e je Pablo je nuja'vin dūpujk jets jeme'e juu' ve'e je saduceotajk jets jeme'e juu' ve'e je fariseotajk, je'e kajx tse'e jidū'um mačk vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, fariseo xa atse'e, fariséovats atse'e je chaan je kyooj. Je'e kajxts atse'e nyaktókimpayo'oy kux njaanchja'vip atse'e jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax je oō'kpatajkta.

⁷ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je fariseotajk jets je saduceotajk űakyojtsvintsov'ukvaajnjidi, ka'a tse'e kijpx je vinma'yun dūjayejpti. ⁸ Ve'eme'e je saduceotajk vya'anda jets ka'a ve'e je oō'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat, jets ka'a ve'e pan ángeles, jets ka'a ve'e pan ko'oyjáyuvap; ax je fariseotajkta, jyaanchja'vidupts je'e ve'e jets jeme'e je ángeles, jets jeme'e je ko'oyjáyuvap, jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax je oō'kpatajk. ⁹ Van'it tse'e mačk űañe'mjidi, jetse'e tyénidi je tsaptujkpit yak'ixpajkpada juu' ve'e fariséoda, jetse'e vyaandi:

—Ka'a xa aats ya'a ve'e ti tokin mpaatyja. Jets pan je ángeles ijk ya'a ve'e tūmyukatsju, kadi je Nte'yam ntso'oxpajkumda —jidū'um tse'e vyaandi.

¹⁰ Ax nūyojk mačk tse'e űakyojtsvintsoojvjidi. Tsá'kipe'e je tojpa juu' ve'e dūnūvintsánip nūmiiil je tojpatajk kux ku ve'e je Pablo mačk dūyaktsaachadat. Je'e kajx tse'e dūnūkejxi je tyojpatajk jetse'e jep dūyakpítsumdat jetse'e dūyaknajkxtinuvat joma ve'e je tojpa cháanada.

¹¹ Je tsooj tse'e je Pablo yak'ixji je Maja Vintsán, jetse'e űañ'muxji:

—Pablo, jot'amaja. Ve'em ax jo'n je tūvakojtsun tuxpum ats kajx yaja Jerusalén, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e ve'em najkx je tūvakojtsun xpaampa ats kajx jem Roma.

Ku je israeejlit jayu dū'ukkojtsmojkta pan vintso ve'e je Pablo kudūyak'oō'kti

¹² Je ku'óxit tse'e je israeejlit jayu dū'ukkojtsmojkta pan vintso ve'e je Pablo kudūyak'oō'kti. Jidū'um tse'e űavyaajnjidi:

—Va'an je Nte'yam xyaktsaachpaatumda pan ka'yumdup ookumdupe'e ku ve'e je Pablo kya'aa'kna.

¹³ Nūvujxtkupx naxye'e je yaa'tyajkta juu' ve'e ve'em vaandu. ¹⁴ Van'it tse'e ojts dū'ixta je tee'tajk je vyintsánda maat je israeejlit je myújit jáyuda, jetse'e vyaandi:

—Tā xa aatse'e nva'añ jets ka'ajam aatse'e nkáyut n'oo'kut vi'name'e je Pablo kya'aa'k. Pān ntuumpst aatse'e ve'em, va'ants aatse'e je Nte'yam xyaktsaach-paatni. ¹⁵ Nājkxtats n'it miitse'e jets pān pān jatye'e dūnyumájiduvap jep tsaptujkp, nājkxū x'amótuda je tojpa juu' ve'e dūnyvintsānip numiijl je tojpatajk jetse'e kep duyakmétsut je Pablo, je'e ve'e mtuk'akótstap jets mjaa'knūjavavaandupe'e ti je'e ve'e tyoon. Apaam-dukānits aatse'e nve'nat jeja too' aajy jets aatse'e nyak'oo'kut.

¹⁶ To'k je mix ónyk juu' ve'e je Pablo dū'ámip je tyaak kajx, je'e tse'e dumótu ti ve'e tyonuvaandup. Van'it tse'e űujkx joma ve'e je tojpa chaanada jetse'e dūvaa-jnji je Pablo. ¹⁷ Van'it tse'e je Pablo dūnykejxi to'k je tojpa juu' ve'e dūnyvintsānip numókupx je tojpatajk, jetse'e dūnyujmi:

—Yaknājkxū to'k aaj yā mix ónyk joma ve'e je tojpa juu' ve'e dūnyvintsānip numiijl je tojpatajk, kux jepe'e juu' ve'e tyukmukótsuvaampy.

¹⁸ Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dūnyvintsānip numókupx je tojpatajk, je'e tse'e je mix ónyk dumāadi jetse'e dūnyujmi je tojpa juu' ve'e dūnyvintsānip numiijl je tojpatajk:

—Je Pablo juu' ve'e nmajtsumdu, je'ets atse'e tuxnuujma jets atse'e yā mix ónyk nmaatmínut kux jepuke'e juu' ve'e mtukmukótsuvaajnup.

¹⁹ Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dūnyvintsānip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e je mix ónyk dumajts jem kya'm jetse'e apuk dūvaajv, jetse'e dū'amótutūvi:

—¿Tits atse'e xtukmukótsuvaamp?

²⁰ Van'it tse'e je mix ónyk y'atsaajv:

—Tā xa ve'e je israeejlit jayu dukójtsmókta jetse'e myaknaajmat jets kepe'e xyaknājkxut je Pablo joma ve'e űay'amókajada pān pān jatye'e dūnyumájidup jep tsaptujkp. Ax je'e tse'e tyuk'akótstap jets jyaa'knūjavavaandupe'e pān ti ve'e je Pablo tyoon. ²¹ Kádits xjaanchjāva, kux naxy je'e ve'e nūvjxtkupxta je yaa'tyājk y'a'ixtat jeja too' aajy. Tā xa ve'e vya'anda jets ka'ajam je'e ve'e kyádat y'oo'ktat vi'name'e je Pablo kya'aa'k. Pān tyoondupts je'e ve'e ve'em, y'amótuduts je'e ve'e je Nte'yam jetse'e yaktsaachpaatjidinit. Je'ejyji tse'e y'a'ixtup pān vintso mitse'e mva'añ.

²² Van'it tse'e je tojpa juu' ve'e dūnyvintsānip numiijl je tojpatajk, je'e tse'e dupakejxnu je mix ónyk jetse'e dūnyujmi jets ni pāna ve'e dukavaajnjat jets távani ve'e dū'avana.

Ku je Pablo yakpakejx jeja je yakkutojkpa Félix vyinkujk

²³ Van'it tse'e dūnykejxi numejtsk je tyojpa juu' ve'e dūnyvintsānidup kākómókupx jaty je tojpatajk jetse'e dūtukpavaajñ jetse'e dū'apaamdukadat numejtsk mókupx je tojpada juu' ve'e tékum, nūtoogupxuk majk juu' ve'e jem caballo ni'kxmda, jets numejtsk mókupx juu' ve'e je lansa dupakajptup, ve'em tse'e űājkxtat jem cesaréait kyajpūn kajxm koo'ts taaxtojtuk yaaxp. ²⁴ Yakjay'apaajmtkiju tse'e je caballo juu' ve'e je Pablo tyuktsaanap jetse'e dupavaajñ jetse'e makkaštsots je Pablo duyaknājkxtat jeja je yakkutojkpa Félix vyinkujk.

²⁵ Tyukmukejxidu tse'e je nāk juu' ve'e jidū'um vaamp:

²⁶ "Ats, je Claudio Lisias, nvinkukojtšip ats mitse'e, űumájiva yakkutojkpa Félix. ²⁷ Je israeejlit jayu ve'e dūmajtstu yā yaa'tyājk jetse'e dū'ukyak'oo'kuvaandi. Ku atse'e nnuja'vi jets rómaait jayu yā'a ve'e, van'itts atse'e nmaadi je ntojpatajk jets aatse'e ojtš nyaktsā'ak.

²⁸ Nnujavavaampyts atse'e pān ti ve'e tyukkuyak'oo'kavaandup, je'e kajxts atse'e nyaknūjkx jeja je'e vyinkujkta pān pān jatye'e dūnyumájidup jep tsaptujkp. ²⁹ Je'edam tse'e tyuknūxā'aidup je kātš juu' ve'e je'e je pyava'nūn kajxta. Ax ka'a tse'e dupaa'ty dū'akeēga jets yā'a ve'e y'oo'kut, ni je'e jetse'e pyox-untaktsaanat. ³⁰ Nnuja'vi atse'e jets y'ukkojtšmojkto ve'e je israeejlit jáyuda jetse'e kuduyak'oo'kti, je'e kajxts ats mits yā'a ve'e ntuknukex. Tāts ats je'e ve'e nnaajmada jets jeja ve'e mits mvinkujk nājkx dukotsta pān ti ve'e tyuktso'oxpajktup. Nvanūpjits je'e ve'e juu' ats mitse'e ntuknuja'yip. Je nnavyaatumjūt."

³¹ Van'it tse'e je tojpa duyaknājkxti koo'ts je Pablo jem Antípatris, ve'em ax jo'n yaktukpavaandi. ³² Je ku'óxit tse'e vyimpijttini je tojpatajk juu' ve'e tékum; pān pān jatye'e jem caballo ni'kxmda, jyaa'kmaat-nājkxtu tse'e je Pablo. ³³ Ku ve'e jye'ydi jem Cesarea, van'it tse'e dumooydi je nāk je yakkutojkpa jetse'e dū-tukkašajkidi je Pablo. ³⁴ Ku ve'e je yakkutojkpa je nāk dukójtškujx, van'it tse'e dū'amótutūvi je Pablo pān jómit jayu je'e ve'e. Ku ve'e dūnyja'vi jets cilícait jayu je'e ve'e, ³⁵ van'it tse'e dūnyujmi:

—Van'it xa ats mitse'e n'amótunāxut ku ve'e myétstat pān pān jatye'e mnūxā'ajjidup.

Van'it tse'e dupavaajñ jetse'e yakpāmūt joma ve'e yak'ix'ítut jem tājkm juu' ve'e ijt je yakkutojkpa Herodes jye'ē.

Ku je Pablo dūvinteni je Félix

24 Kumugoxxāaj tse'e je Ananías, je tee' juu' ve'e dūnyvintsānikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e je'y jem Cesarea maat je israeejlit je myújit jáyuda jets to'k je kojtstaava juu' ve'e Tértulo duxāaj, je'e tse'e nājkxtu jeja je yakkutojkpa vyinkujk jetse'e dūnyxā'aadat je Pablo. ² Ku ve'e duyakje'ydi je Pablo, van'it tse'e je Tértulo űūxā'ajji. Jidū'um tse'e dūnyujmi je Félix:

—űumájiva yakkutojkpa, mits kajx xa aatse'e n'it oy joot, ka'a ti muvaampa ka'a ti tso'oxpajkpa, oy tse'e ntsūunimda kuxe'e aats xyakkutujkja je vijin je kejūn maat. ³ űumájiva Félix, ooyts aatse'e ntunkejxtuk yā maa'yūn juu' aats mitse'e xtoojnip. ⁴ Ax ka'ats ats mitse'e nyak'atanuva'añ jek, je'e kajxts aats mitse'e nmunoo'kxtuk jets aatse'e to'k mejtsk aaj xkātš'amotunāxut. ⁵ Ve'em aatse'e mpaa'ty jets yaknacho'oxpajkjup yā'a ve'e je jayu. Nūjom pān vinxupe'e je it je naax joma ve'e je israeejlit jayu chaanada, ve'em tse'e je jayu duyaknapyajkva'kxyju, űūkuvajkip tse'e je jáyuda juu' ve'e yaktijitup nazaréit jáyuda. ⁶ Y'ukyav-intsā'kintókuyuvaan tse'e je māja tsaptajk, je'e kajxts aatse'e nmajch jets aatse'e ntókimpayo'oyut ax jo'n aats je mpava'nūn vya'añ. ⁷ Ax je tojpa juu' ve'e Lisias duxāaj, juu' ve'e dūnyvintsānip numiijl je tojpatajk,

je'e tse'e dutuktajki jets aatse'e akee'y xpajkji, ⁸ jetse'e vyaajñ jets pan pan jaty aats ya'a ve'e nnuxa'aip, jets yaja aatse'e nmétsut mits mvinkujk. Viinm tse'e m'o'y-ixju jetse'e x'amotutúvat, ve'em tse'e xnujávát jets tyúvam je'e ve'e juu' aatse'e ntuknuxa'aip.

⁹ Je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem ve'nidup, ñukojt-spejttu tse'e je Tértulo je y'ayook, ve'eme'e vyaandi jets ve'emam je'e ve'e. ¹⁰ Van'it tse'e je yakkutojkpa je Pablo dutukvinja'vi jetse'e kyótsut. Van'it tse'e je Pablo vyaajñ:

—N'oyja'vip atse'e jets atse'e nnakyukótsjut yaja mits mvinkujk, kux nmuja'vinup atse'e jets may joojn-tani mitse'e myakkutojkpatsyuna yaja naxkujx kajpun kujx. ¹¹ Pan mtsajkp, m'o'yixjupts mitse'e jetse'e xnujávát jets uxyaanume'e makmejtsk xaaj y'it atse'e nje'ya jem Jerusaan, je Nte'yam atse'e nvinjavavaan nvintsá'agavaan, ¹² ka'ats atse'e pan nmaatnakyojtsv-intsoojvji, ni ka'ats atse'e je jayu nyakyojmk nyak'ajxuk jep maja tsaptujkp, ni jem kajpun jootma. ¹³ Ka'a xa ya'a ve'e y'o'yixjada jetse'e dutuk'íxtat jets tyúvam je'e ve'e juu' atse'e xtuknuxa'aip. ¹⁴ Ax juu'ts atse'e nkuvujkp, je'ets je'e ve'e jets nvinja'vip nvintsá'kip atse'e je Nte'yam, juu' ve'e aats je njujpit jayu vyin-ja'vidup vyintsá'kidup y'ijt, je Jesús je tyoo' atse'e nyo'oy, juu' ya'a ve'e tyiitup viijnk xpajkjun, kux njaanchja'vip atse'e nujom juu' ve'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ¹⁵ Ve'emts atse'e je Nte'yam njaanchjá-va ax jo'n ya'ada, njaanchja'vivapts atse'e jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajkta, ve'em tse'e juu' ve'e tuv jáyuvudu joojntykidu, nay ve'empa tse'e juu' ve'e jomjáyuvudu tijáyuvudu jetse'e jyomjoojntykidi tyijoojntykidi. ¹⁶ Je'e kajxts atse'e juu' ntun vintso atse'e ti nkanatyukjávajat jeja je Nte'yam vyinkujk jets jeja je jayu vyinkujk.

¹⁷ May joojnt atse'e n'ijt joma viijnk it viijnk naax, van'itts atse'e nvimpijtnuva jem Jerusalén, nmo'o-vaampyts atse'e je ayoo'va jayu je putajkin, nay ve'em-pats atse'e n'ukpamuvaañ je yax. ¹⁸ Je'ets atse'e ntu-ump vye'na ku atse'e jep maja tsaptujkp xpaatti je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem Asia tsunuidup, távani atse'e nnaajkva'achju vye'na, ka je numay jayu maatap, jets ka'a ve'e je jayu yoojmkuti y'ajxukti. ¹⁹ Pan jep xa ve'e ats je ntokin kuy'it, tukkadaakjudupts je'e ve'e jetse'e yaja kuy'itta pan pan jaty atse'e x'ixtu jep maja tsaptujkp jets atse'e nuxa'aadat. ²⁰ Pan jep tse'e ats je ntokin kuy'it, va'ants ya'ada juu' ve'e yájada dunykots-ta pan ti tokin atse'e xpaatjidu ku atse'e nve'na jeja je'e vyinkujkta juu' ve'e dunumájidup jep tsaptujkp. ²¹ Ukpú nunjajtp tse'e jetse'e jem je jáyuda juu' ve'e vaandup jets njayejpp atse'e je tokin ku atse'e makkk jidu'um nvaajñ jeja je'e vyinkujkta: "Je'e xa ats miitse'e xtuktokimpayoy'dup kuxe'e ats njaanchjáva jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax je oo'kpatajkta."

²² Ku ve'e je Félix du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ jets ux'oqknume'e je Pablo dujaa'ktokimpayoy'oyut, kux ñuja'vip je'e ve'e oy vintso ve'e dujaanchjávada

pan pan jatye'e je Cristo dupanajxtup. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku ve'e myétsut je tojpatajk je vyintsán juu' ve'e Lisias duxaaj, van'itts atse'e njaa'knujávát vintso ve'e ya mkats xyak'íxuvada.

²³ Van'it tse'e je Félix dupavaajñ to'k je tojpa juu' ve'e dunyvintsánip numókupx je tojpatajk jetse'e je Pablo dujaa'kyakjay'ix'íjtut jetse'e du'itumo'ot pan pan jatye'e myaatnayja'vijup jetse'e kyu'íxjut jetse'e pyat-tónajat.

²⁴ Vee'n tse'e je it ñajxy ku ve'e jye'y je Félix maat je ñuda'ax Drusila, israeejlit ta'axtajk je'e ve'e y'ijt, van'it tse'e je Félix dunukejxi je Pablo jetse'e je Pablo vya'nuxji vintso je'e ve'e ku ve'e je Jesucristo yak-jaanchjáva. ²⁵ Ku ve'e je Pablo du'ava'ni je tuv joojn-tykin, je nay'akuvaan'nin, jets je tokin payo'yun juu' ve'e miinnup, tsá'kipajk tse'e je Félix jetse'e vyaajñ:

—Nvaatani vanxup. Ku atse'e je tiempo njayéput, van'itts ats mitse'e nnukejxinuvat.

²⁶ Je'e tse'e je Félix chajkp jetse'e je Pablo je meen myo'ojut jetse'e dumas'o'okut, je'e kajx tse'e may nax duyaxtsaajv jetse'e dujaa'kmaatnakyótsjut. ²⁷ Je'e tse'e je Félix chojk jetse'e je israeejlit jayu y'oyjávajat, je'e kajx tse'e je Pablo pakmuk duyaktaajñ. Mejtsk joojnt tse'e ve'em je it ñajxy, van'it tse'e je Félix pyítsumni jep kyutojkun jaatp jetse'e tyajki je Porcio Festo.

Ku je Pablo dývinteni je Festo

25 Ku ve'e je Festo tyajki yakkutojkpa, kutoojk xaajts je'e ve'e jem Cesarea chaan jetse'e ñujkx jem Jerusalén. ² Jem tse'e je tee' je ñyvintsantajkta jets je israeejlit jáyuda juu' ve'e dunumájidup, je'e tse'e dunuxa'aidinuva je Pablo. ³ Je'e ve'e y'amótudu je maa'yun jetse'e je Pablo dunukéxat jetse'e ñajxkut jem Jerusalén, y'ukyak'oo'kuvaandu ve'e jeja too' aajy. ⁴ Van'it tse'e je Festo y'atsaajv jets jeme'e Cesarea je Pablo y'it pakmuk jets viinme'e je Festo ñajxkut jem. ⁵ Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Miiista, pan pan jatye'e yakkutojktup, kijpx tse'e nja'mdat jem Cesarea. Pan jyayejpp'e je yaa'tyajk je tokin, m'o'yixjadapts miitse'e jetse'e jem je tyokin xyaknuke'xnatákadat.

⁶ Toodojtuk uk majk xaaj jo'n tse'e je Festo y'ijt jem Jerusalén, van'it tse'e vyimpijtnuva jem Cesarea. Je ku'óxit tse'e y'ajtk joma ve'e yakkutuk jetse'e je Pablo dunukejxi. ⁷ Ku ve'e je Pablo tyajki, van'it tse'e ñaajktámijidi je israeejlit jáyuda juu' ve'e jem Jerusalén tsoo'ndu jetse'e makkk tyuknuxa'aajidi may viijn, ka'a tse'e tii ti ve'e tyuktokimpámdap. ⁸ Jidu'um tse'e je Pablo ñakyukatsju:

—Ka'a xa atse'e ti tokin ntun. Ka'a atse'e nyakv-intsa'kintóki je israeejlit jayu je pyava'nun jets ka'ava je maja tsaptajk, ni je rómaik yakkutojkpa.

⁹ Je'e tse'e je Festo chajkp jetse'e je israeejlit jayu du'oyjávát vintso je'e ve'e juu' dutún, je'e kajx tse'e du'amotutuvi je Pablo:

—¿Mtsajkpe'e jetse'e mnajxkut jem Jerusalén jets ats mitse'e jem ntokimpayoy'oyut?

¹⁰ Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Yaja xa ve'e dutsak jets atse'e nyaktokimpayo'oyut joma ve'e je rómaait yakkutojkpa tyokimpayo'oy, ka jemap Jerusalén. Oy xa mitse'e xnujava jets ka'a atse'e nmutokintún je israeejlit jayu. ¹¹ Pan jep xa ve'e ats je ntokin kuy'it juu' ve'e je oo'kun dvinmajtsjup, nvaatts atse'e n'oo'kut; ax pan taayts je'e ve'e juu' ats ya'a ve'e xtuknuxa'aidup, ni pana tse'e kyatukkada'akyju jets ats je'e ve'e xtukkaatákadat. Je'e atse'e n'amótup jets atse'e je yakkutojkpa César viinm xtokimpayo'oyut.

¹² Ku ve'e je Festo dukojtsmojkta maat je jyayu, van'it tse'e je Pablo dunuujmi:

—Pan je'e xa ve'e mtsajkp jetse'e je yakkutojkpa César mtokimpayo'oyjut, mtokimpayo'oyjupts mits je'e ve'e.

Ku je Pablo dvinteni je yakkutojkpa Agripa

¹³ Ku ve'e vee'n je it ñajxy, van'it tse'e jye'y je yakkutojkpa Agripa maat je Berenice jem Cesarea, je Festo ve'e ojts duku'ixta. ¹⁴ Ku ve'e jem y'ijtti mejtsk toojk xaaj, van'it tse'e je Festo tyukmumaajntykjidi jidu'um:

—Jeja xa ve'e yaja to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je Félix myasook pakmuk. ¹⁵ Ku atse'e jem Jerusalén nve'na, jemts atse'e x'amótudi je tee'tajk je vyintsanda maat je israeejlit je myújit jáyuda jets atse'e je Pablo nyakjay'oo'kjut. ¹⁶ Van'itts atse'e n'atsooovdi jets ka'a ve'e je rómaait yakkutojkpa pan duyakjay'aa'kju pan ka'a ve'e je yaknuxa'aiva aviinm ah'am dumaatnavyinténaja jeja je yakkutojkpa vyinkujk, ve'em tse'e y'o'yixjut jetse'e ñakyukótsjut. ¹⁷ Je'e kajx tse'e, ku je'e ve'e myejtsti, ka'ats atse'e je tiempo nyakvintoki. Je ku'óxitts atse'e n'ajxtk joma atse'e nyakkutuk jets atse'e nnykejxi je yaa'tyajk. ¹⁸ Ax je'eda juu' ve'e ojts ñuxa'aaajada, ni vinxupa tse'e dukatuknuxa'aidi juu' atse'e n'ukvinmaay; ¹⁹ je'ejyji ve'e tyuktso'oxpajktup juu' ve'e jyaanchja'vidup, jets to'k je jayu juu' ve'e Jesús duxaaj, juu' ve'e oo'k, juu' ve'e je Pablo tyijp jets joojntyk-pajknuva ve'e jado'k nax. ²⁰ Ka'a atse'e nnujava pan ti atse'e ntónup, je'e kajxts atse'e je Pablo n'amotutuyi pan chajkpe'e jetse'e jem Jerusalén ñajxjut jets atse'e jem ntokimpayo'oyut. ²¹ Ax ku tse'e du'amotu jetse'e je yakkutojkpa César tyokimpayo'oyjut, je'e kajxts atse'e pakmuk nyaktaannuva van'it paat ku ve'e y'oyat jets atse'e ntuknyékxut je yakkutojkpa.

²² Van'it tse'e je Agripa dunuujmi je Festo:

—N'amotunaxuvaampap xa atse'e je yaa'tyajk.

Van'it tse'e je Festo y'atsoojvji:

—Kep xa ve'e x'amotunáxut.

²³ Je ku'óxit tse'e je Agripa maat je Berenice tyajkidi jep je yakkutojkpa tyujkp, ooy tse'e dutunyaknyuke'x-natajkidi je majin juu' ve'e jyayejptup. Je'e maat tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánidup kakmiiil je tojpatajk, jets je viijnk jayu juu' ve'e jem dunumájidup kajpun kajxm. Van'it tse'e je Festo dunukejxi je Pablo. ²⁴ Ku ve'e duyakmejtsti, van'it tse'e je Festo vyaajñ:

—Yakkutojkpa Agripa, jets miitsta, jáyuda, pan pan jatye'e yaja tumnay'amókajada, uxyájats je'e ve'e je

yaa'tyajk, máyani xa ve'e je israeejlit jayu, ve'em tse'e jem Jerusalén ve'em tse'e yaja Cesarea, je'ets atse'e makx xnuujmidup jets vyinmajtsjupe'e jetse'e y'oo'kut. ²⁵ Ax ve'emts atse'e mpaa'ty jets ka'a ya'a ve'e dvinmachju jetse'e y'oo'kut. Kux ats ya'a ve'e x'amotu jetse'e tyokimpayo'oyjut je yakkutojkpa César, je'e kajxts ats je'e ve'e ntuknyékxava'añ. ²⁶ Ax ka'ats atse'e mpaa'ty ti atse'e ntuknujáyap je yakkutojkpa ya'a kajx. Je'e kajxts atse'e yaja miits mvinkujkta mpum, jets vinkopke'e yaja mits mvinkujk yakpum, yakkutojkpa Agripa, jetse'e to'k aaj x'amotutúvadat jetse'e yak'ixut pan yakpaatpe'e je tyokin jetse'e y'oyat vintso atse'e nnujáyap je yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkun duká'mip. ²⁷ Ve'em atse'e njava jets ni vinxupa ve'e dukapaa'ty dukah'akeega jets atse'e nkéxut to'k je jayu juu' ve'e pakmuk ijtp jets atse'e nka'avánat pan ti tókin'e'e tudutún.

Ku je Pablo dutuknuja'vi je yakkutojkpa Agripa jets ti ve'e yaktuktso'oxpajk

26 Van'it tse'e je yakkutojkpa Agripa dunuujmi je Pablo:

—O'yip xa ve'e jetse'e mnakyukótsjut.

Van'it tse'e je Pablo je kya'aj duyakpojtuk, jetse'e vyaajñ:

² —Yakkutojkpa Agripa, xoojntkp xa atse'e nnayjáva-ja ku atse'e yaja mits mvinkujk nmakyukótsjut jets ats mitse'e ntuk'ixut jets xnuvampejttup atse'e je israeejlit jáyuda ku atse'e xnuxa'aada, ³ kux mnuja'vinup xa mitse'e nujom je israeejlit jayu je kyostuumbreda jets je'e juu' aatse'e nnatyukkojtsvintsoojvju. Je'e kajxts atse'e to'k aaj n'amotu jetse'e x'amotunáxut joma vaat atse'e nkats.

Vintso je Pablo jyoojntyki ku ve'e ka'anum je Jesucristo dujaanchjáva vye'na

⁴ Van'ítani ku atse'e pi'knum nve'na, ñuja'vidup xa je'e ve'e nujom je israeejlit jayu vintso atse'e njoojntyki joma ve'e ats je n'it je nnaax jets jem Jerusalén. ⁵ Pan je'e ve'e kudukotsuva'anda, kudu'avánadats je'e ve'e jets fariséovam atse'e van'ítani ku atse'e mootsknum nve'na; je ixpajkun juu' ve'e pyanajxtup, je'e tse'e dunutso'oxikajxp juu' ve'e je israeejlit jayu jyaanchja'vidup. ⁶ Ax je'ets atse'e uxyam yaktuktokimpayo'yp kux njaanchja'vip atse'e jets je Nte'yame'e duyakjoojn-tykpaajknupap je oo'kpatajkta, ve'em ax jo'n dutukvinva'ni aats je nuujpit jayu. ⁷ Je'e aatse'e n'a'ixp jetse'e tyónjut kyótsjut juu' aatse'e je Nte'yam xtukvinva'ni, aats, je makmejtsk jak'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda. Je'e kajxts aatse'e je Nte'yam jóvum xaaj jóvum tsooj nvinjava nvintsá'aga. Yakkutojkpa Agripa, je'e kajxts atse'e uxyam xnuxa'aada je israeejlit jáyuda kuxe'e ats n'avana jets joojntykpaajktinuvape'e je oo'kpatajk jado'k nax. ⁸ ¿Jadi ka'a mitse'e xjaanchjáva jets je Nte'yame'e duyakjoojntykpaajknupap je oo'kpatajkta?

Ku je Pablo dujomtún dütitún y'ijt je jaanchja'vivatajk

⁹ Viinm atse'e nnasja'vi jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e jets atse'e njomtónut ntitónut je jayu juu' ve'e du-jaanchja'vidup je Jesús, je nazarétit jayu. ¹⁰ Ve'em atse'e ntun y'ijt jem Jerusalén. Je tee'tajk je vyintsanda atse'e xmooydu je kutojkun jets atse'e nyakjapyoxuntakpaajmijidi numay je jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesús. Ku aats je'e ve'e ntokimpayo'ydi, vaants atse'e jetse'e y'oo'ktat. ¹¹ May naxts atse'e ntsaachtoon-di jetse'e ve'em vya'andat jets ka'a ve'e du'ukjaanchja'vidini je Jesús. To'k tsaptajkm jado'k tsaptajkmats atse'e ve'em njátuka y'ijt. Ooyts atse'e ntuntukmu'ejkjidi ntuntukmujot'aajnidi, je'e kajxts atse'e njomtonda ntionda y'ijt yaja jets joma ve'e viijnk tsóvit it viijnk tsóvit naax.

Ku je Pablo du'ava'ninuva vintsó ve'e je Jesucristo du-jaanchja'vi'ukvaajñ

(Hch 9:1-19, 22.6-16)

¹² Ve'em atse'e mpayo'oy vye'na ku atse'e nnujkk jem Damasco je kutojkun maat juu' atse'e xmooydu je tee'tajk je vyintsanda. ¹³ Mits, yakkutojkpa, ku atse'e jeja too' aajy nve'na, kujk xaaj jo'n, van'itts atse'e n'ix je tsapjootmit ajajtk, je'ets atse'e maat ats je nmujaty-oo'da ooy xtunnujaj xtunnutu'kx, va'ajts makks aats je'e ve'e xtunnujaj xtunnutu'kx jets ka'a ve'e je aampa xaaj je ty'a'kxun. ¹⁴ Van'itts aatse'e nujom nmaxvippkujx jets atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' atse'e jidu'um xnuujmi je hebreo aaj: "Saulo, Saulo, zyajxts atse'e xtso'oxpúk? Viinm xa mitse'e mnakyo'otyúnju ku atse'e ve'em xtun." ¹⁵ Van'itts atse'e n'atsaajv: "¿Pants mitse'e?" Van'itts atse'e xnuujmi: "Ats xa je'e ve'e je Jesús, juu' ve'e mtuntso'oxpujpk. ¹⁶ Pojtuku. Je'e kajxts atse'e tunnaajknuke'xnatákaja yaja mits mvinkujk jets ats mitse'e xmutónut xmupákut jetse'e je tuvakojsun xpámüt juu' ve'e uxyam tux'ix jets je'e juu' ats mitse'e ntukyaknuke'xnatákap ux'ook. ¹⁷ N'ix-up njayépupts ats mitse'e ku ve'e m'ítut joma ve'e je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je'eda juu' ats mitse'e uxyam ntuknukex. ¹⁸ Je'e kajxts ats mits je'e ve'e ntuknukex jetse'e dunujávatat jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup jets jeme'e je Satanás kya'm y'itta. Ve'emts atse'e ntsák jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda jetse'e pyítsumdinit joma ve'e je Satanás yak'ítjada jetse'e tyajkidinit jem je Nte'yam y'am kya'm, ntsajkpts atse'e jets atse'e xjaanchja'vidinit, ve'em tse'e je Nte'yam tyokinme'e'kx-jadat jetse'e y'ijttinit je'e je jyayu, je jayu juu' je'e ve'e vyinkoon jetse'e dujajeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ve'em tse'e y'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttu jeja akoo'ts it jaat jetse'e tutyákada jeja ajajtk it jaat." Jidu'umts atse'e nyaknuujmi.

Ku je Pablo dukutyuujn juu' ve'e yak'ixju

¹⁹ Yakkutojkpa Agripa, ku atse'e ve'em xyak'ix je tsapjootmit nuja'vin, ka'ats ats je'e ve'e nvintsajv juu'

atse'e n'ix nmotu, ²⁰ ñojk'óy atse'e ntukka'amay'uk-vaajñ je oy kats je oy ayook jem Damasco, van'itts jem Jerusalén, jets jem nujom je israeejlit jayu y'it jootmda, nay ve'empa ve'e joma ve'e chaanada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e atse'e nvaajnjudup jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda, jetse'e je Nte'yam dupanajktinit, ve'em tse'e duyaknukex-natákadat jets ta ve'e vyinmayumpijttini. ²¹ Ya'a kajxts atse'e je israeejlit jayu xmajtsti jep maja tsaptujkp jets atse'e x'ukyak'oo'kuvaandi. ²² Ax je Nte'yamts atse'e xputajkip uxyam paat, nvaajnjudupts atse'e nujom je jayu, je mújit je muutskit, juu' ve'e y'ava'nidu je Moisés jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, ve'emts je'e ve'e vyaandi jets ve'eme'e tyónjut kyótsjut ax jo'n atse'e nkats. ²³ Je'e tse'e vaandu jets tsaachpaatupe'e je Cristo jetse'e muto'k y'ítut pane'e joojntykpajknuvap ku ve'e távani y'a'a'k vye'na, yaknukexnatákapt je'e ve'e je Nte'yam je tyoo' jeja je israeejlit jayu vyinkujkta jets je'e vyinkujktava pan pan jatye'e ka je'epta.

Ku je Pablo dunuujmi je yakkutojkpa Agripa jetse'e je Jesús dujaanchjávát

²⁴ Ku ve'e je Pablo ve'em kyajts, van'it tse'e je Festo makkk vyaajñ:

—Ka'a xa mitse'e mvija, Pablo! Je'e ve'e ku ve'e ooy mtunnakutoonka, je'e kajx tse'e mkoq'kvijini.

²⁵ Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Ka'a xa atse'e nkavija, ñumájiva Festo, juu' xa atse'e nkajts, oy payo'oyani jets tyúvamts je'e ve'e.

²⁶ Uxyaja xa ya'a ve'e ya yakkutojkpa Agripa juu' ya'a ve'e nujom dunuja'vikajxp, je'e kajxts atse'e to'k aaj to'k joot yaja ya'a vyinkujk nkats, vinjavani xa atse'e jets nujom ya'a ve'e dunuja'viva, kux ka'a ya'a ve'e y'ayu'utspúma. ²⁷ Yakkutojkpa Agripa, ¿mjaanchja'vipts mitse'e juu' ve'e kyójtstu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta? Nnuja'vip xa atse'e jets mjaanchja'vip mits je'e ve'e.

²⁸ Van'it tse'e je Agripa y'atsaajv:

—Ve'em xa mitse'e xnasjava jets tun jatyi atse'e njaanchjávát jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, ¿ve'em xa-ja, kadi?

²⁹ Van'it tse'e je Pablo y'atsaajv:

—Pan jatyi, uk pan ka'a tun jatyi, je Nte'yam xa ve'e va'anup jets ka mítsjyape'e, ve'empa ve'e nujom pan pan jatye'e uxyam x'amotunajxtup, ve'emts je'e ve'e kuy'ijttuva ax jo'n ats, je'e'jyji ve'e ku ve'e cadena tsum kya'íttat.

³⁰ Ku ve'e ve'em je Pablo vyaajñ, van'it tse'e tyénidi je yakkutojkpa Agripa maat je Festo jets je Berenice maat nujom pan pan jatye'e jem tsuunidup vye'na. ³¹ Apuk tse'e ñajkxti jetse'e dukojtsmojkti. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—Ka'a xa ya'a ve'e ya jayu tudütitún juu' ve'e kyu'oo'kap ukpu juu' ve'e kyupoxuntaktsaanap.

³² Van'it tse'e je Agripa dunuujmi je Festo:

—Kuyakmasaak xa ya'a ve'e ya jayu pan viinme'e kuyakah'amotu jetse'e je yakkutojkpa César tyokimpay-o'oyjut.

Ku je Pablo yakpakejx jep Roma

27 Ku ve'e dunupaajmtkidi jetse'e je Pablo dupakéxtat jem itáliait y'it jootm, van'it tse'e je Pablo maat je viijnk jáyuda pan pan jatye'e pakmuk ijt-tuvap, je'e tse'e yakpaamdu jem je tojpatajk je vyintsán kya'm juu' ve'e Julio duxaaj, numókupx je'e ve'e je tojpa dunuvintsana, je'e tse'e dunuvintsánip to'k jaká'a je tojpa juu' ve'e je yakkutojkpa Augusto César jye'e. Nmaadi ats je'e ve'e je Pablo. ² Tajkits aatse'e jem adramítiovit byarco jootm juu' ve'e tsoo'mp vye'na, jeme'e ásiait y'it jootm ñujkx. Jemts aatse'e nmaatve'niva je Aristarco, jem Tesalónica je'e ve'e kyukajpuna jem macedóniait y'it jootm. ³ Je ku'óxitts aatse'e nje'y jem sidoonit kyajpun kajxm. Jem tse'e je Julio oy jayu ñapyajmji maat je Pablo. Van'it tse'e dumasaak jetse'e je Pablo najkx duku'ix pan pan jatye'e myaätnayja'vijup jetse'e pyutákajadat. ⁴ Kuts aatse'e jem Sidón ntsaa'n, anajts aatse'e nmasaak je Chipre, to'k je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akokjm taamp, kux xvinkumi'nip aatse'e je poj. ⁵ Nnajxts aatse'e jem maaxy najjootm jem cilícait jets panfíliat myu'avinkojkm. Van'itts aatse'e nje'y jem Mira, to'k je kajpun juu' ve'e jem lícait y'it jootm.

⁶ Jem tse'e je tojpa juu' ve'e dunuvintsánip numókupx je tojpatajk, je'e tse'e dupaat to'k je alejandríait barco, jem Italia je'e ve'e ñujkx, jemts aatse'e xyaktajki. ⁷ May xaajts aatse'e otyún nyo'y, jets aatse'e akee'y nje'y jem gnídovit myu'avinkojkm. Xvinkumi'nipnats aatse'e je poj, je'e kajxts aatse'e nnajxy jem salmoonit myu'avinkojkm, naa'najxts aatse'e je crétaít naax juu' ve'e jem maaxy naaj akokjm. ⁸ Tso'oxts aatse'e mpaa'yo'y je it, van'itts aatse'e nje'y joma ve'e to'k je it juu' ve'e duxaaj Buenos Puertos, je laséait kajpun mutam.

⁹ Jékani tse'e je it ñaxy vye'na, kutsa'agani ve'e jetse'e je jayu jem maaxy najjootm yo'oyut kux táminupe'e je to'aats je poj aats, je'e kajx tse'e je Pablo jidu'um ña'muxjidi:

¹⁰ —Miits, yaa'tyajkta, nnuja'vip xa atse'e jets ooye'e ntuntsaaçpaatumdat pan jaa'kja'mdupe'e; ka ya baarcojyap ka ya tsúmnyap tse'e vintókiyup, nay ve'empa uu'me'e nvintókimduvat.

¹¹ Ax munyoyjks je'e ve'e je tojpatajk je vyintsán dumajapuyjm je barco je vyintsán jets je barco je yakyoyva je ñuvintsán jets ni ka'a ve'e je Pablo. ¹² Ka'a tse'e du'oyja'vidi je it jetse'e jem duyaknáxtat je xox aats, je'e kajx tse'e du'ukvinmaaydi jetse'e jem Fenice kujye'ydi, jem je'e ve'eva crétaít y'it jootm. Je maja na'akaya juu' ve'e kuyo'yip je maaxy naaj jem tso joma ve'e je xaaj pyitsum, jeja je'e ve'e je'e pya'ayi je feníceit kyajpun tyañ.

Ku je mak pojk jye'y joma ve'e ñaxta vye'na jem barco jootm

¹³ Ku ve'e vee'n pyoj'ukvaajñ, noortets je'e ve'e je poj ñujkx, je naaxe'e vyinkunajkxip, van'it tse'e y'ukvinmaaydi jets kuy'o'yixjidi ve'e jetse'e kuñajkxti jem Fenice. Tsoo'nts aatse'e jem jets aatse'e njaa'knuykx jem crétaít ñaxpa'am. ¹⁴ Ku ve'e vee'n je it ñajxy, van'it tse'e tun to'mayji mak tyumpaj juu' ve'e yaktijp Nordeste, jeja je'e ve'e naxkujx chaa'n je poj. ¹⁵ Kux tse'e je poj dukayak'o'yi jetse'e je barco yo'oyut joma ve'e je naax dumutama, je'e kajxts aatse'e nyakajty jets aatse'e je poj xyaknajkut pan joma ve'e dutsak. ¹⁶ Najxts aatse'e jep cláudait y'it janaadup juu' ve'e jem maaxy naaj akokjm, joma ve'e mak kyatumpaj. Manutsaachts aatse'e je barco ónuk nyaktajki jep maja barco jaatp. ¹⁷ Ku aatse'e nyaktajki je barco ónuk, van'it tse'e je maja barco dumutso'midi dumujokkidi. Tsá'kidup tse'e kux ku ve'e je barco cha'kxnit jep po'o jaatp, je'e kajx tse'e duyakvajntkti je vit juu' ve'e je barco yakyoyjup ku ve'e tyukpoja jets aatse'e ve'emji mpapójut. ¹⁸ Je ku'óxit tse'e makkna pyaj, je'e kajx tse'e je barco je chum dunavaji'ukvaandi jem maaxy najjootm jetse'e ve'em duyakta'atkadat je barco. ¹⁹ Kutoojk xaajts aatse'e ntuktsamvatskujx je barco je pyaamdúk. ²⁰ May xaaj tse'e kyoo'kke'xni ni je xaaja ni je maatsa, je mak pojk je mak toojts aatse'e xtukkoo'yip, ve'emts aatse'e n'ukvinmay jets ka'a aatse'e kuntsaak.

²¹ Jékaniits aatse'e nkakay, van'it tse'e je Pablo dývinkuva'ki je jáyuda jetse'e vyaajñ:

—Miitsta, yaa'tyajkta, nuyojk oy atse'e kuxkats'amotunajxti jetse'e jem Creta kunkatsoo'numdi. Pan kuinta'numdi ve'e jem, ka'a tse'e uxyam je xyup njomjajtumda ntijajtumda. ²² Ax kádits mtsaachvinmáyda, óyame'e ya barco vyintókiyut, ni pana tse'e kya'oo'kut. ²³ Tsuuj atse'e tuxyak'ix to'k je Nte'yam je y'aangeles, je Nte'yam, juu' atse'e je jyayu, je'e juu' atse'e nvinja'vip nvintsá'kip. ²⁴ Jidu'umts atse'e tuxnuujma: "Kadi mtsa'aga Pablo, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e jeja je ró-mait yakkutojkpa vyinkujk najkx xvintena. Je Nte'yam tse'e tumto'nuxju je maa'yun jetse'e ni pana kya'oo'kut juu' ve'e ijtup mits maat jem barco jootm." Jidu'umts atse'e tuxnuujma. ²⁵ Miitsta, yaa'tyajkta, jot'amájadats. To'k aaj to'k joot atse'e je Nte'yam njaanchjáva jets ve'eme'e tyónjut kyótsjut ax jo'n atse'e je ángeles tuxnuujma. ²⁶ Ax je'yumdapts uu'me'e joma ve'e to'k je it yam maaxy naaj akokjm —jidu'um tse'e je Pablo vyaajñ.

²⁷ To'k tse'e je tsooj ku ve'e tso'm jo'n vye'na, may xaajani aatse'e nyo'oy vye'na, jem aatse'e Adria maaxy najjootm nve'na jets aatse'e je poj xtukkoo'ya, van'it tse'e je barco yakyoyva dunuja'vidi jets yakmutáminupe'e je naax. ²⁸ Ku ve'e dukijpxti je tujpx maat vinxupe'e kyaaka je naaj, van'it tse'e du'ixti jets iipx xajtuk jo'ne'e kyaaka. Ku ve'e jave'e'n jyaa'kyo'y je barco, van'it tse'e dukijpxtinuva, makmox xajtuk jo'n tse'e y'ijt. ²⁹ Tsá'kidup tse'e ku ve'e je barco myajta'tspétut

joma ve'e je tsaaj, je'e kajx tse'e dúnastá'yidi mak-taaxk je pojxun jo'kun jep barco naadup jetse'e du-vaá'ntánut. Van'it tse'e du'a'ixti ku ve'e je it jyajtukut. ³⁰ Van'it tse'e je barco yakyó'yva y'ukke'ekuvaandini, je'e kajx tse'e dukustay'ukvaandi je barco ónuk, ve'em tse'e je jayu duyakvinmayda jets je pojxun jo'kune'e yakvajntktup jeja je barco vyinkujk tsov. ³¹ Van'it tse'e je Pablo dúnuyjmi je tojpatajk je vyintsán maát je tyojpada:

—Pan ka'a xa ve'e je barco yakyó'yva tyanda yam barco jootm, yam tse'e maaxy najootm n'oo'kumdat.

³² Van'it tse'e je tojpatajk dumutsojkidi je tujpx juu' ve'e tyukkustaa'ydup vye'na je barco ónuk jetse'e duyakkustajkidini jem najootm je barco ónuk.

³³ Je kujápit tse'e ku ve'e jajviinup vye'na, van'it tse'e je Pablo ñá'muxjidi jetse'e kyáydad. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Makmoxk xaajani xa ve'e mkakayda mkama'ajta.

³⁴ Tonda je maa'yun, kayda, ve'em tse'e mmajuváktat, kux ni pana ve'e kya'oo'kut, ni tia ve'e mkajátjadat mkanáxjadat.

³⁵ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Pablo je tsapkaaky dukáajn jetse'e je Nte'yam dukukojtsji jeja nujom je jayu vyinkujkta. Van'it tse'e dutojkva'kxy jetse'e kyay'ukvaajñ. ³⁶ Van'it tse'e nujom jyot'amájidi jetse'e kyaaydi. ³⁷ Numejtsk mókupx jatoogupxuk maktojt jáyuts aatse'e nve'na jem barco jootm. ³⁸ Ku aatse'e nkooxji, van'it tse'e je barco dutuksamvaatsti, dujaa'kyaktaa'tkidi, jetse'e je trigo jem maaxy najootm dúnasojkidi.

Ku je barco vyintoki

³⁹ Ku ve'e je it jyajtk, ka'a tse'e je barco yakyó'yva du'ixkajpti je it; ax y'ixtu tse'e to'k je ava'ajts it jeja maaxy napa'ayi juu' ve'e ooy je po'o dutunmaát. Van'it tse'e du'uknupaajmtkidi jetse'e jem po'o jootm kuduyaktajkidi je barco. ⁴⁰ Van'it tse'e dumutsojkidi je tujpx juu' ve'e je pojxun jo'kun maát jetse'e dumasooktini jem maaxy najootm. Van'it tse'e je kup dumukéjidi juu' ve'e je barco dutoo'mooy, jetse'e duyakpojtukti je vit juu' ve'e jeja je barco vyinkujk jetse'e duyakpapójut, ve'em tse'e je barco tyami'ukvaajñ jeja maaxy napa'ayi. ⁴¹ Ka'anumts aatse'e nje'ya vye'na jeja maaxy napa'ayi, van'it tse'e je barco jajp cha'kxni jep maaxy napa'tkup, ka'a ve'e y'ukyoo'kxni. Van'it tse'e je barco ajx cha'px'ukvaanni kux va'ajts makke'e je maaxy naaj yaknape'tsji. ⁴² Van'it tse'e je tojpatajk du'ukyak'oo'kuvaandi je jáyuda juu' ve'e pakmuk ijtup, je'e ve'e vinyinmaaydup ku ve'e navaa'mp kukyee'ktini. ⁴³ Ax je tojpa juu' ve'e dúnvintsánip numókupx je tojpatajk, ka'ats je'e ve'e dutsak jetse'e je Pablo y'oo'kut, je'e kajx tse'e dukamasaak jetse'e ve'em dutóndat, ñojk'óye'e dupavaajñ jets too'vajkpe'e ñatákadat je'eda pan pan jatye'e je navaa'nk dujajttup, ⁴⁴ ux'ook tse'e je'eda pan pan jatye'e vintaandup, je'e tse'e dutuknáxtap je kup ukpu je barco pu'u tuktaja. Ve'emts aatse'e nujom nje'y joma ve'e je naax.

Ku je Pablo vye'na jep maaltait y'it jaatp

28 Ku aatse'e jem naxkajxm nje'y, van'itts aatse'e nnuja'vi jets Malta je'e ve'e je it duxaaja. ² Juu' ve'e je jémit jáyuda, oy jayu tse'e ñapyajmjidi aats maát, pyaamdu ve'e je jaajn kux ooye'e je it tyuntu'uj tyunxux, jets aatse'e xyaaxjidi xaampa. ³ Van'it tse'e je Pablo ojts dupakmuk je ta'ajts ja'axy. Jyankajpip tse'e vye'na ku ve'e to'mayji ojts to'k je tsaa'n pyitsum jep ja'axy jaatp ku ve'e je jaajn dukuke'ek, jetse'e ojts je Pablo je tsaa'n kyamutso'otsaja, ka'a tse'e je tsaa'n jatyi myasookji. ⁴ Ku ve'e je maaltait jayu du'ixti jets ka'a ve'e je Pablo je tsaa'n myasa'akju, van'it tse'e ñavyaajnjidi:

—Yakjaju'oo'kpadam xa ya'a n'ite'e ya jayu; óyam ya'a ve'e dujakuke'ek je maaxy naaj, ka'a tse'e je Nte'yam yakajtuxju jetse'e jyaa'kjoointykat.

⁵ Van'it tse'e je Pablo je tsaa'n dukusxijt jetse'e dujanvipi, ka'a tse'e vyintsotoojnji. ⁶ Je'e tse'e nujom y'a'ixtup jetse'e je Pablo je kya'aj kyi'ixut ukpu jatyi y'oo'kut. Ku ve'e du'ixta jets ka'a ve'e vyintsojaty ku ve'e jékani dujah'a'ixta vye'na, van'it tse'e vinyinmatyiksti jetse'e vyaandi jets je'e ve'e to'k juu' ve'e yakvinjá-vap yakvintsá'agap.

⁷ Je it mutam tse'e vye'na je naax juu' ve'e je Publio jye'e, ñumájip je'e ve'e jem. Je'e tse'e oy jayu napyajmjju aats maát jets aatse'e toojk xaaj jem tyak'am xyaktsuuni. ⁸ Jem tse'e je Publio je tyee' vye'na, jampa'am jets nuu'pun pa'amts je'e ve'e pajkjud. Van'it tse'e ojts je Pablo kyu'ixju jetse'e dúnutsapkajts, jetse'e je kya'aj dutuknukaajn. Ku ve'e ve'em dutuujn, van'it tse'e je Publio je tyee' jyotkadaakni. ⁹ Van'it tse'e jye'yduva pan pan jatye'e pajkjudup jem jetse'e je Pablo yakjotkadaakjuduva. ¹⁰ Ooyts aatse'e je jayu xtunyakmájidi may viijn. Ku aatse'e je barco mpajknuva, xmooyduts aatse'e juu' aatse'e n'ajootap jeja too' aajy.

Ku je Pablo jye'y jep Roma

¹¹ Toojk po'ots aatse'e ntsuuni jem maaltait y'it jootm. Van'itts aatse'e mpajknuva to'k je barco juu' ve'e jem je xox aats duyaknajx, alejandriait barco je'e ve'e. Jeme'e dumáada je xeen ónuk je y'apamnaxta. Je xeen ónuk, mejtsk je'e ve'eda juu' ve'e je jayu vinyin'avidup vyintsá'kidup: to'k juu' ve'e duxaaj Cástor jets jado'k juu' ve'e duxaaj Pólux. ¹² Van'itts aatse'e nje'y jem Siracusa. Jemts aatse'e ntaajñ toojk xaaj. ¹³ Kuts aatse'e jem ntsaa'n, jéjats aatse'e nnujix maaxy napa'ayi jets aatse'e nje'y jem Regio. Je ku'óxit tse'e jyeji je poj juu' aatse'e xputajki, noortets je'e ve'e ñujkx, ve'emts aatse'e kumejtsxaaj nje'y jem Puteoli. ¹⁴ Jemts aatse'e nmaatnavyaatji je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada, je'e aatse'e x'amótudu jets aatse'e ntánut je'e maát vuxtojtuk xaaj. Ku ve'e pyuuk je vuxtojtuk xaaj, van'itts aatse'e ntsoo'nni jets aatse'e nnujix jem ró-mait cyiudaaaj kajxm. ¹⁵ Je utsta je ajchta pan pan jatye'e jemda Roma, je'e tse'e dumótudu jets je'yap

aatse'e, je'e kajxts aatse'e x'amejtsidi je vaat joma ve'e dutijta Foro de Apio jets je it juu' ve'e duxaaj Tres Tabernas. Ku ve'e je Pablo du'ix je utsta je ajhta, kyukojtsji tse'e je Nte'yam jetse'e jyot'amaji. ¹⁶ Ku aatse'e jem Roma nje'y, yakjajttuts je'e ve'e je yakkutojkpada jetse'e je Pablo apuk chaanat, je'ejyji ve'e to'k je tojpa ix'ijtju.

Ku je Pablo kya'amaajy jep Roma

¹⁷ Kutoojk xaaj tse'e je Pablo dunukejxi je israeejlit jayuda juu' ve'e dunumajjidup jem Roma. Ku ve'e ñay'amojkijidi, van'it tse'e je Pablo ña'muxjidi:

—Miiitsta, nmu'israeejlit jayuda, o'yam atse'e nkamutokintún je njáyuvamda jets atse'e nkayakvintsá'kintóki je njujpit jáyuvam je pyava'nunda, yakmajtsts atse'e jem Jerusalén jets atse'e jem je rómaait jayu kyá'm nyakpuujm. ¹⁸ Ku atse'e nyaktokimpayo'y, x'ukmaso'okuvaanduts atse'e kux ka'a ve'e dupaatti pan ti atse'e xtukkuyak'oo'kadap. ¹⁹ Ax ka'a tse'e ve'em dutsojkti je njáyuvamda, je'e kajxts atse'e n'amotu jets atse'e je yakkutojkpa César xtokimpayo'oyut. Ka je'e kajxapts atse'e nmin jets atse'e nnu'xa'aadat uu'm je njáyuvamda. ²⁰ Je'e kajx ats miitse'e tunnykékexada jets ats miitse'e n'ixtat jetse'e nmukótstat, kux je'e kajx atse'e uxyam cadena tsum n'it kuxe'e je Nte'yam njaanchja'vimda, uu'm, je israeejlit jayuda.

²¹ Van'it tse'e vyaandi:

—Ka'a xa aatse'e ti nak xje'yja juu' ve'e jem Judea tsoo'mp jetse'e dukats mits kajx, jets aats je njáyuda juu' ve'e jem tuchoo'nda jetse'e yaja jye'yada, ni pánats aatse'e xkavintsonuujma mits kajx. ²² N'amotunaxuvaampy xa aatse'e pan ti mitse'e mjaanchja'vip, kux nmuja'vinup aatse'e jets o'yjoma ve'e yaktso'oxpúk ya nam ixpajkun.

²³ Nupaajmtkidu tse'e to'k je xaaj ku ve'e je Pablo myukótsjadat. Van'it tse'e numay je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je Pablo vye'na. Tun japyji tse'e je Pablo tyukmukojts'ukvaajnidi vintsó je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kyá'm, taka xaaj paat tse'e tyukmukojtsjidi, tyuk'ixtu tse'e juu' ve'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Moisés jets je Nte'yam je

y'ayook kojtsnajxpatajkta. Ve'em tse'e je Pablo dutuujn jetse'e je jayu dujaanchja'vidinit jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit. ²⁴ Jem tse'e juu' ve'e dukuvajktup juu' ve'e je Pablo kyojts; jempa tse'e juu' ve'e dukakuvajktup. ²⁵ Ku tse'e ñakyojtsvintsóojviji aje'ejyjida, van'it tse'e choo'ndini, távani ve'e je Pablo jidu'um ña'muxjada vye'na:

—Oy xa ve'e je Espiritu Santo dutukkojtsnajxy je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías ku ve'e je njujpit jáyuvamda dunuujmi. Jidu'um tse'e vyaajñ:

²⁶ Najkxu xnaajmada je numay jayu:

Mjah'amotunáxtap xa miitse'eda,
ka'a tse'e xvinmótudat;
mja'ixtaptts miitse'eda,
ka'a tse'e xvinjávadat.

²⁷ Je'e kajx ka'a je makk je vyinma'yunda tavyimpijtni, ka'a tse'e dumotuvuva'anda jetse'e je vyijn duyakpi'itsta.

Ve'em tse'e dutonda jetse'e duká'ixtat, jetse'e je tyaatsk dukatuk'amotunáxtat jetse'e jem jya'vin kajxm dukavinmótudat.

Je'e kajx tse'e ve'em dutonda kuxe'e ats xkah'amina'anda jets atse'e nyaktso'oktat.

Jidu'um tse'e je Espiritu Santo je Isaías tyukkojtsnajxi.

²⁸ Nujávadats n'it jets yakvaajnjadape'e ya oy kats ya oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e je Nte'yam myo'ojadat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp ku ve'e je Jesucristo dujaanchjávada, je'e tse'e tuuv du'amotunáxtap.

²⁹ Ku tse'e ve'em vyaajñ je Pablo, van'it tse'e je israeejlit jayu ñajxxtini jetse'e ooy tyunnakyojtsvintsóojviji.

³⁰ Jem tse'e je Pablo chuuni mejtsk joojnt joma ve'e tyak'ajotyujk, kyuvujkp tse'e nujom pan pan jatye'e najkx kyu'ixjada, ³¹ je'e tse'e je jayu duvaajnjp vintsó je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kyá'm, tyuk'ixp tse'e je jayu je Maja Vintsán Jesucristo jye'e. Ka'a tse'e pan pane'e nunkayakjajtuxjup jetse'e ve'em dutónut.

Romanos

1 Atse'e je Pablo, je Jesucristo je myutoompa je myupajkpa, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e apuk xpuyjm jets atse'e n'ítut je kyukátsiva, jets atse'e ntukka'amáyut je y'oy kats je y'oy ayook. ² Ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam jupani vyaajntk je y'ayook kojtsnajxpatajk kajxta, ve'em ax jo'n y'it jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. ³ Ya oy kats ya oy ayook kajx tse'e yaknujava je nMaja Vintsánamda Jesucristo jye'e, je Nte'yam je y'Onuk. Jayu je'e ve'e, je'e ku ve'e y'it je yakkutojkpa David je chaan je kyooj. ⁴ Ax je'e ku ve'e Ntye'yama, yaknuke'xnatajki je'e ve'e je Nte'yam jets je y'Onuk je'e ve'e, je'e ku ve'e je myakkin kajx duyakjoojntypajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. ⁵ Je y'Onuk kajxts aatse'e je Nte'yam je maa'yun xtoojni jets aatse'e je kukátsiva n'it, jets aatse'e je jayu nvaajnat ya oy kats ya oy ayook jetse'e ve'em to'k it to'k naxviijn je jayu je Jesucristo dukátsapákut je'e kajx ku ve'e jyaanchjávajada. ⁶ Ax je'e maatts miitse'eda, je Nte'yam tse'e myaaxuxjuduva jetse'e m'ijttinit je Jesucristo je jyayu. ⁷ Jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem ró-mait cyiudaaj kajxm, mtsojkiudupts miits je'e ve'e je Nte'yam, je'e tse'e myaaxuxjudu jetse'e m'ijttinit je'e je jyayu. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Ku je Pablo ñajkuvaajñ jep Roma

⁸ Je'e kajx ku atse'e to'k muk n'it je Jesucristo maat, too'vajkpts atse'e je Nte'yam nkukajtsja kux ñuja'vipe'e je jayu nvinxup yaja natyo'k naxviijn vintso ve'e xjaanchjávada je Jesucristo. ⁹ Je Nte'yam atse'e to'k aaj to'k joot nmutuump nmutupjkp jets atse'e je jayu nvaajjada je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e je Nte'yam je y'Onuk du'ixadat. Ñuja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jets ijtp ats miitse'e njaa'myétsta ku atse'e ntsapkats, ¹⁰ je'e atse'e n'amótup mpaktsaap jets ats miitse'e najkx nku'ixta ku ve'e je Nte'yam vya'anút. To'mayji atse'e tsojk x'o'yixjut. ¹¹ Ooy atse'e ntuntsak jets ats miitse'e nku'ixtat, ve'em tse'e je Espíritu Santo mm'o'jadat je maa'yun je putajkin kuxe'e ats ve'em ntun jetse'e mak m'ijttinit to'k muk je Cristo maat, ¹² je'ets atse'e ntijp jets namyakkinm'o'yumjadape'e to'k jado'k je jaanchja'vin kajx juu' ve'e njajejpmudup. ¹³ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ntsajkp atse'e jetse'e xnujávadat jets may náxani ats miitse'e najkx njaku'ixuva'anda, ax uxyam paatnats atse'e xka'o'yixju. Uknajkxuvaan atse'e, ntsajkpts atse'e jetse'e je Nte'yam dukunoo'kxut juu' atse'e ntónup nkótsup miits maat-

ta, ve'em ax jo'n dukunoo'kx juu' atse'e tuntu'n tunkats viijn tsoj joma ve'e ka je israeejlit jáyuvap.

¹⁴ Nmuyójp atse'e anañujoma je jayu, je griego jayu jets ka je griego jáyuvap, je kuvij jayu jets ka je kuvij jáyuvap. ¹⁵ Je'e kajxts atse'e ntsak jets ats miitse'e nvaajniduvat je oy kats je oy ayook, miits, jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem ró-mait cyiudaaj kajxm.

Je oy kats je oy ayook je myakkin

¹⁶ Ka'a xa atse'e ntukts'o'otyún jets atse'e je jayu nvaajjadat ya oy kats ya oy ayook, kux je Nte'yam je myakkin ya'a ve'e jets ya'a kajx tse'e je jayu je tyokin ñuva'achju ku ve'e je Jesucristo dujaanchjáva, too'vajkp tse'e pan pan jatye'e israeejlit jayu, nay ve'empan tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁷ Ya oy kats ya oy ayook je'e ve'e juu' ve'e xtuk'ixumdudup xtuknuja'vimdup jets ka'a ve'e je Nte'yam xtokimpa'mumda, je'e kajx tse'e ve'em dutún kuxe'e njaanchja'vimda. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pan pan xa ve'e je Nte'yam kyatokimpuump kuxe'e jyaanchjávaja, joojntykaps je'e ve'e."

Myu'ejkjupe'e je Nte'yam pan pan jatye'e tokintoondup

¹⁸ Nuke'xnataka xa ve'e tyañ jets myu'ejkjupe'e je Nte'yam je jayu pan pan jatye'e kavintsá'kijidup jetse'e tyokintonda. Je ka óyap juu' ve'e tyoondup, je'e tse'e duyaktso'oxjajtp jetse'e je jayu dunujávadat je tyuv je'e. ¹⁹ Pan vintso ve'e je Nte'yam yak'ixa, va'ajts xa ya'a ve'e je Nte'yam duyaknuke'xnatajki je'e je'e vyinkujkta. ²⁰ Oyame'e kyayak'ix vintso ve'e je Nte'yam Ntye'yama, je'e vintso ve'e y'it jets je makkin juu' ve'e jyajejpp xa'ma kajx, yaknuja'vipts je'e ve'e van'ítani ku ve'e ya it cho'o'ntk jets uxyam paat je'e kajx juu' ve'e tyoon. Ax ka'a tse'e dununkakuváktat jets ka'a ve'e y'o'yixjidi vintso ve'e kudunujavidi. ²¹ Jyanuja'viduyps je'e ve'e jets jeme'e je Nte'yam, ax ka'a tse'e dvinintsá'agada ax jo'n dvinmachju jo'n, ka'a tse'e je kukojtsun dumooyduva, je'e ve'e vyinmaaydup pyayo'ydup juu' jatye'e katoomp, vimpjttinu tse'e je jya'vinda ka óyap, ka'a tse'e du'ukvinmótudini je y'oy je'e. ²² Viji kej ve'e jyanatyijjada, ax ka'a tse'e dunujávada juu' ve'e oy. ²³ Ka'a tse'e duyakmájada duyakjaanchada je Nte'yam, juu' ve'e ni je vin'ita ka'oo'kup; je apamnax tse'e tyukvintiktstup. Y'apamnaxtup tse'e je jayu, juu' ve'e oo'ktup, je jeyva tánuk, je tánuk juu' ve'e maktaaxk tékax, jets je tsaa'n, je'e tse'e vyin-javidup vyintsá'kidup.

²⁴ Je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidini jetse'e dutondat je ka óyap juu' ve'e chojktup; ax viijnkts je'e ve'e juu' ve'e tyoondup to'k jado'k. ²⁵ Ve'em tse'e dutonda kuxe'e dukatsokta jetse'e dunujáavadat je Nte'yam je tyuv jye'e, je'e tse'e jyaanchja'vidup juu' ve'e taay jetse'e duvinjávada duvintsa'agada juu' jatye'e je Nte'yam pyaam, ka'a tse'e je Nte'yam viinm duvinjávada duvintsa'agada, je'e juu' ve'e duvinmajtsjup jetse'e xa'ma kajx yakmaja yakjaancha y'ijtnit. Amén.

²⁶ Je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidini jetse'e yakkutojkuxjadat je ka óyap juu' ve'e chojktup, je ta'axtajk paat tse'e je vyinma'yun duyaktiksnu ax jo'n pyuma jetse'e tyaxtajkat, jetse'e dupanajkxta juu' jatye'e ve'em ka púmap. ²⁷ Nay ve'em tse'e je yaa'tyajk dumasooktuva ax jo'n pyuma jetse'e je ta'ax-tajk dumaat'ittat, aamp tooypts je'e ve'e jem jya'vin kajxmda jetse'e namyaat'itjadat ayaat'yajk. Ax tso'oty-o'nunts je'e ve'e juu' ve'e je yaa'tyajk natyo'nuxjudup vimpit atuj. Je tyokin kajxta tse'e naajkvintokijada.

²⁸ Kux tse'e dukatsokta jetse'e je Nte'yam du-jaa'myétstat, je'e kajx tse'e je Nte'yam myasookjidini jetse'e viinm naajkkutojkuxjada pan vintso ve'e je ky-oy vinma'yun na'muxjada, ve'em tse'e dutonda juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegui. ²⁹ Tum tokintoondup tse'e, tum ka óyap tse'e juu' ve'e pyanajkxtup, nas'ay-o'vidup tse'e juu', nu'ko'ovynma'yidup tse'e je myu-jayu, ejkjudup jot'aajnjudup tse'e ku ve'e juu' kya'o'y-ixjada ax jo'n je viijnk jayu, yakjaju'o'oktup, nacho'ox-pajkjudup, vin'aa'ndup, ijttup tse'e kutaay, akotsu-toonkidup, ³⁰ pyakojstsup tse'e je jayu, je Nte'yam tse'e kyatsojktup, vinkojtspejttup, namyájjidup, natyijjudup, myutaavyaattup tse'e je kyoy je'e, ka'a tse'e je tyee' ukpu je tyaak dukatsapakta, ³¹ ka'a tse'e duvinmótuda juu' ve'e oy, ka'a tse'e dukutyonda je y'ayook, ka'a tse'e juu' dukojts'oyava'anda, nay ka'a tse'e je tsojkun ukpu je tukmó'tun dujayepta. ³² Nuja'vidupts je'e ve'e oy jets vynmajtsjudupe'e je o'okun je'e pan pan jatye'e ve'em dutoondup. Oyam tse'e vye'ema, ka je'ejyap tse'e tyoondup, tyukxo'ojntktuvaps je'e ve'e ku ve'e je viijnk jayu ve'em jyátkiduva.

Tokimpayo'yp xa ve'e je Nte'yam pan vintso ve'e dupaa'ty du'akeega

2 Nunajtpe'e ku ve'e nuto'k vya'anut jets vynmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jayu juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap. Mits, jyapana mitse'e, ku ve'e ve'em mva'añ, ka'a tse'e xnunkakuvákut jets mkanuja'vipe'e. Ku ve'e mva'añ jets vynmajtsjudupe'e jetse'e chaachpaattinit, mnatyokimpaajmjuvap xa mitse'e, kux nay vanxuppa xa je'e ve'e juu' mitse'e mtuump. ² Yakuja'vinup xa ve'e jets tokimpayo'ype'e je Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega, tyukkuvétupts je'e ve'e pan pane'e je kyoy je'e dutoomp. ³ Ax mits tse'e mvaamp jets vynmajtsjudupe'e je tsaachpaatun pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, jetse'e ve'em mjátkiva, zve'eme'e mvinmay jets ka'a ve'e je Nte'yam mtukkuvétjtut? ⁴ ¿Uk mko'oyja'vipe'e je maa'yun juu' ve'e je

Nte'yam mto'nuxjup jetse'e dumutena je ka óyap juu' ve'e mtuump? ¿Ka'a ve'e xnujava jets je'e kajxe'e je Nte'yam je maa'yun mto'nuxju jetse'e xmasooknit je mko'oy joojntykin? ⁵ Ax ka'a tse'e xmasa'ak, makke'e ooy je mkuvajk xtumpum. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e ve'em xtun, ooy tse'e je tsaachpaatun mtunyak-mooynit ku ve'e je Nte'yam je jayu je tyokin dutukkuvétut je xaaj ku ve'e nu'ke'xnatákat jets tokimpayo'yp je'e ve'e pan vintso ve'e dupaa'ty du'akeega. ⁶ Myooynupts je'e ve'e to'k jado'k pan vintso ve'e juu' jaty tudutun tudukats: ⁷ myooynupe'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'eda pan pan jatye'e kanoo'kxtup jetse'e dutondat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ve'em tse'e dutonda kux chojktupe'e jetse'e je Nte'yam chok-jadat, jetse'e y'oty'o'nuxjadat, jetse'e xa'ma kajx jyoojntykidinit. ⁸ Ax myooyrup tse'e je tsaachpaatun je'eda pan pan jatye'e je y'avintso vinma'yun duyaktoondup, pan pan jatye'e dukakuvajktup juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, jets pan pan jatye'e dupanajkxtup je kyoy je'e. ⁹ Tsaachpaattinupts je'e ve'e nujom pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap, too'vajkp tse'e je israeejlit jayu, nay ve'em tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁰ Ax y'oyja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jetse'e oy dutoojninit je'e juu' ve'e dutoondup je y'oy je'e, oy joot tse'e y'ijtnit je'e maat, too'vajkp tse'e je israeejlit jayu, nay ve'em tse'e pan pan jatye'e ka je'epta. ¹¹ Kux je Nte'yam, ka'ats je'e ve'e je jayu duviijnk'ix to'k jado'k.

¹² Nujom xa ve'e pan pan jatye'e tokintoondup jetse'e dukajayepta je Moisés je pyava'nun, vintokidapts je'e ve'e oyame'e dukajayepta je pava'nun; jets pan pan jatye'e tokintoondup, oyam tse'e dujajayepta je Moisés je pyava'nun, yaktokimpayo'ydinupts je'e ve'e je pava'nun kajx. ¹³ Kux ka'a ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum pan pan jatye'e du'amotunajxtup je pava'nun jetse'e dukakutyonda; je'eda ve'e kyatokimpump pan pan jatye'e dukutyoondup. ¹⁴ Ax je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jets ka je pava'nun maatap, kuts je'e ve'e dutonda ax jo'n je pava'nun vya'añ, jem tse'e jya'vin kajxmda je pava'nun y'it, ¹⁵ je jyoojntykin kajx tse'e duyaknu'ke'xnatákada jets jyajejptupe'e javyet je pava'nun jem jya'vin kajxmda, je vyinma'yun kajx tse'e dunujávada pan oy je'e ve'e juu' ve'e tyoondup uk pan ka'a. ¹⁶ Ve'em tse'e jyá-tut je xaaj ku ve'e je Nte'yam je jayu je Jesucristo kajx dutokimpayo'ynit je ka óyap kajx juu' ve'e yu'uts yak'ijttup jem jya'vin kajxmda. Tyoonnupts ya'a ve'e ve'em ax jo'n y'ixuva je oy kats je oy ayook juu' atse'e ntukka'amaayp.

Je israeejlit jayu jets je Moisés je pyava'nun

¹⁷ Ax mits tse'e mvaamp jets israeejlit jayu mitse'e jets oye'e mnayjávaja je Moisés je pyava'nun kajx, mnamyájjip tse'e kuxe'e je Nte'yam mvinkoojnji jetse'e m'ijtnit je'e je jyayu. ¹⁸ Ve'em tse'e mnayjávaja jets mnuja'vinupe'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e mnayjávaja jets je pava'nun kajxe'e xnujava juu' ve'e oy jets juu' ve'e ka óyap. ¹⁹ Vinjava tse'e mtañ jets

ooye'e juu' xtunnujava jets je'e kajxe'e mnayávava jets m'o'yixjupe'e jetse'e je jayu xtuknujávát juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e kyoo'k'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup jeja kupi'ijts kukoo'ts it jaat.

²⁰ Mnayja'vijupe'e jets m'o'yixjupe'e jetse'e xtuk'ixtat je'e pan pan jatye'e dukatinuja'vidup. Ve'emts mitse'e mnayávava ax jo'n je yak'ixpajkpa kum'ijt juu' ve'e duyak'ixpajkp je pi'k ónukta. Mjaanchja'vip tse'e jets je pava'nun kajxe'e yaknujava nujom juu' jatye'e tyúvam.

²¹ Mtuk'ixp xa mitse'e je viijnk jayu. ¿Tyajx tse'e viinm mkanatyuk'ixju? Mtukka'amaayp xa ve'e jets ka'a ve'e y'oya jetse'e je jayu myee'tsut. ¿Ax mme'e'tspts mitse'e? ²² Mvaamp xa ve'e jets ka'a ve'e y'oya jetse'e je jayu je navyajkun duyakvintsa'kintókidat. ¿Ax myakvintsa'kintókipts mitse'e je navyajkun? Mko'oyja'vip xa ve'e je apamnaxta juu' ve'e je jayu vyinja'vidup vyintsa'kidup. ¿Ax myakpísumpts mitse'e juu' ve'e yojxtup jep tujkp joma ve'e yakvintsa'agada? ²³ Mnamyáji-jup xa mitse'e kux mjayejppe'e je pava'nun, ax yakvintsa'kintókidup tse'e je jayu je Nte'yam kuxe'e mits xkakutyún je pava'nun. ²⁴ Vaamp xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán: "Pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, vyinkojspejttupts je'e ve'e je Nte'yam je'e kajx juu' ve'e mtoondup mkojststup ka óyap." Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁵ Pan mkutyuump xa mitse'e je Moisés je pyava'nun, mto'nuxjup tse'e ku ve'e je ixta'nun myakpaajmji jetse'e xni'kxmat xkojmat jetse'e nujava tyánut jets israeejlit jayu mitse'e; ax pan ka'a tse'e xkutyún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je ixta'nun kumkayakpaajmji.

²⁶ Ax pan pan tse'e je ixta'nun kayakpaajmjip jetse'e dukutyún juu' jatye'e ijtp jep je Moisés pyava'nun kujxp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je ixta'nun kuyakpaajmji jo'n jetse'e duni'kxmat dukojmat. ²⁷ Je'e juu' ve'e je ixta'nun dukani'kxmip dukakojmip jetse'e dukutyún je Moisés je pyava'nun, je'e tse'e duyaknuke'xnatákap jets mvinmajtsjup mitse'e je tsaachpaatun, kux óyame'e je pava'nun jatyán xja-jayep jetse'e je ixta'nun xjani'kxma xjakojma, ka'a tse'e je pava'nun xkutyún. ²⁸ Ka'a xa je'e ve'e y'israeejlit jáyuvada pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmidup dukojmidup; ²⁹ je'e je'e ve'e juu' ve'e ve'em ijttup jep ni'kx kyopk akujkp, pan pan jatye'e je ixta'nun maat jem jya'vin kajxm, je ixta'nun juu' ve'e je Espíritu Santo pa'muxjudu jem jya'vin kajxm, ka je ixta'nunap juu' ve'e je jayu duni'kxmidup dukojmidup kux ve'eme'e je Moisés je pyava'nun vya'añ. Je jayu juu' ve'e je ixta'nun maat jem jya'vin kajxm, oytts je'e ve'e je Nte'yam ñukótsaja, je jayu je'e ve'e juu' ve'e ko'oñukojtsijup.

3 Kux tse'e ve'em, ¿tits je'e ve'e ñunva'anut ku ve'e je jayu y'it israeejlit jayu, ukpu jómats je'e ve'e, tyo'nuxjut ku ve'e je jayu dujani'kxma dujakojma je ixta'nun? ² Toomp xa ve'e ooy, may viijn tse'e tyun. Mutok viijn, je israeejlit jayu xa ve'e je Nte'yam tyukkatajki je kyats je y'ayook. ³ Ax pan jem tse'e je israeejlit jayu juu' ve'e dukakutyoondu je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e natyupajkjudu jetse'e dukutyóndat, ¿je'e

kajxts vine'e je Nte'yam dukakutyoompat je vaanduk juu' ve'e pyaam? ⁴ ¡Ka'a xa je'e ve'e dununkakutyónut, kyutyónup je'e ve'e! Oyame'e to'k ka'ajyji je jayu tyaaya, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam tyaaya. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ni pana xa ve'e kyava'anut jets ka'a ve'e je Nte'yam je jayu dutokimpayo'oy ax jo'n dupaa'ty du'akeega, nujom tse'e dukuváktat jets tuv je'e ve'e je Nte'yam tyokimpayo'oy. Jidu'um tse'e vya'añ.

⁵ Ax pan nto'numdup tse'e je kyó'oy je'e jets je'e kajxe'e nyaknuke'xnatákimda jets tuv je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, ¿va'numdaps vine'e jets ka óyap je'e ve'e je Nte'yam dutún ku ve'e xyaktsaachpaatumda? (Ve'em ats ya'a ve'e n'amotutuya ax jo'n je jayu vyinmay.) ⁶ ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! Kux pan kudukapaa'ty kudukah'akeega xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, ka'a tse'e kuy'o'yixju jetse'e dutokimpayo'oyut anañujoma je jayu. ⁷ Ax pan jeme'e je jayu juu' ve'e vaamp: Pan taayimdup tse'e jetse'e ve'em oy ñuke'xnatákat jets kyutyuump'e je Nte'yam je y'ayook jetse'e je Nte'yam nuyojk yakmaja yakjaancha y'ijtnit, ¿tyajx tse'e je Nte'yam xtukkuvej-tumdat ya tokin? ⁸ Jets jidu'umpa: "¿Tyajx tse'e nka-to'numda je kyó'oy je'e jetse'e jyéjat je y'oy je'e?" Ax jem tse'e je jayu juu' aatse'e ve'em xtukpakojststup, ve'eme'e vya'anda jets ya'a aatse'e je jayu ntuk'ixp. Ax pan pan jatye'e ve'em vaandup, tsaachpaa'ttaptts je'e ve'e, ve'em ax jo'n duvinmátsjada.

Tum tókinax xa ve'e je jayu anañujoma

⁹ ¿Vintsose'e? Uu'mda, je israeejlit jáyuda, ¿nuyojk oy uu'me'eda jets ka'a ve'e je viijnk jáyuda? ¡Ni vintsova xa ve'e nuyojk oy nka'ijtumda! Ta xa ats miitse'e va'ajts ntuk'ixta jets jeja ve'e tokin jaat y'itta pan pan jatye'e israeejlit jáyuda jets nay ve'empa pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁰ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ka'a xa ve'e pan ni pana juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip, ni to'ka.

¹¹ Ka'a tse'e pan kyatsvinmotuvuva'añ,

ni pana ve'e je Nte'yam duka'ixta,

¹² anañujoma tse'e dumasooqtini je Nte'yam je tyoo', anañujoma xa ve'e je Nte'yam dukatoojnjada, ka'a ve'e pan pane'e je y'oy je'e dutoomp, ni pana.

¹³ Ve'em ax jo'n je oo'kpa jot xyuu'k axaa'kp juu' ve'e ava'ajts,

nay ve'empa tse'e axaa'kp tyunyakmotu juu' ve'e kyojststup.

Je tyootsts je'e ve'e je jayu tyukvin'aa'ndup,

je xavat jo'nts je'e ve'e juu' ve'e kyojststup,

¹⁴ mákk tse'e je jayu dutukyaktsaachada je kyatsta je y'ayookta,

¹⁵ mákk tse'e je tyek dutuknomda jetse'e je jayu duyak'oo'ktat,

¹⁶ yakma'ttup xa je'e ve'e je jayu je ñaa' je tyoo', tsaachvinmaayp tse'e je jayu duyaktanda.

¹⁷ Ka'a tse'e dúnújávada vintsó ve'e oy joot jyooin-tykadat,

¹⁸ ka'a tse'e je Nte'yam dutsa'agada.

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

¹⁹ Nnuja'vimdup xa ve'e jets nujom juu' jatye'e ijtp jep je Moisés pyava'nun kujxp, je jayu kajxtats je'e ve'e pan pan jatye'e ijttup jep pava'nun pa'tkup, ax ve'em tse'e nujom je jayu y'amo'tkajxtinit jetse'e to'k ka'ajyji je jayu dúnú'atsóvadat jem je Nte'yam vyinkojkm ti ve'e tudutonda tudukotsta. ²⁰ Ka'a xa ve'e pan pane'e dukutyoomp je pava'nun, paaty tse'e, ka'a ve'e pan pane'e je Nte'yam ñunkatokimpuump je pava'nun kajx, kux je pava'nun kajxe'e yaknujava jets tókinax jayu uu'me'eda.

Ka'ats je'e ve'e je Nte'yam dutokimpum je jayu juu' ve'e je Jesús dujaanchja'vip

²¹ Ax uxym tse'e nukexnatáka tyañ vintsó ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum ka je'e kajxap ku ve'e je pava'nun yakkutyún. Pyaatyp y'akeeguipts ya'a ve'e ax jo'n vya'añ jep je Moisés pyava'nun kujxp jets juu' ve'e jyavyejttu je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpatajkta. ²² Nujom tse'e pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam tyokimpámjada; ni pánats je'e ve'e kyaviijn'íxju. ²³ Ta xa ve'e nujom je jayu tyokintonda, ni pana tse'e dukah'amaadaaga jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp, nujom tse'e dumujékumada je Nte'yam je myajin je jyaanchin. ²⁴ Ax je Nte'yam tse'e je jayu je maa'yun dutoojnip, je Cristo Jesús kajxts je'e ve'e je jayu dukatokimpum kux je Cristo ve'e dutuknuvaats je jayu je tyokin. ²⁵ Je Nte'yam tse'e duyaknukexnatáki je ja je jayu vyinkujk je Cristo, juu' ve'e uk'oo'k je jayu je tyokin kajx, ve'em tse'e je Nte'yam je jyot'a'nun ñaxut ku ve'e je Jesucristo yakjaanchjáva. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e je jayu dúnújávadat jets tyuump'e je Nte'yam juu' ve'e pyaatyp y'akeeguipt, myuteni tse'e je tokin juu' ve'e je jayu tyoondú, ka'a tse'e jatyi dutukkuvejt. ²⁶ Ax uxym tse'e, je'e ve'e ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k, nukexnatáka tse'e tyañ jets je'e ve'e dukuvejt nujom je jayu je tyokin. Tokimpayó'yp xa je'e ve'e je Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ka'ats je'e ve'e dutokimpum je jayu pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesús.

²⁷ Kux tse'e ve'em, zvintsose'e y'óyat jetse'e je jayu ñamyájajat? ¡Ni vintsova xa je'e ve'e kya'oya! ¿Ax tyajxts je'e ve'e kya'oya? Je'e kajx tse'e ku ve'e je jayu dukakutyún je pava'nun, je jaanchja'vin kajxji ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum. ²⁸ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e je Nte'yam dutokimpum je jayu juu' ve'e je jaanchja'vin dujajeyptup, ka'ats je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu dukutyonuva'anda je Nte'yam je pyava'nun jets je'e kajxe'e je Nte'yam kyatokimpámjadat. ²⁹ ¿Tis, je israeejlit jáyují n'ite'e je Nte'yam duNte'yamidup? ¿Ka'ats je'e vine'e duNte'yamiduva pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap? Va'ajts xa ve'e yaknujava jets ve'empa ve'e, ³⁰ to'kji xa ve'e je Nte'yam. Ka'ats je'e ve'e je jayu dutokimpum juu' ve'e duni'kxmip dukojmip je ixta'nun jetse'e je Jesucristo dujaanchjáva,

ni ka'avats je'e ve'e je jayu dutokimpaampa juu' ve'e dukani'kxmip dukakojmip je ixta'nun jetse'e je Jesucristo dujaanchjáva. ³¹ ¿Ve'emts ya'a vine'e dutij jets ka'a ve'e du'uktsojkní jetse'e nkutyonumdat je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy? ¡Ni vintsova xa je'e ve'e ve'em kyayaktij! Ku xa ve'e je Jesucristo njaanchja'vimda, ntuk'íxumdupts uu'me'e jets oy je'e ve'e je Moisés je pyava'nun.

Je nu'ixvaatsun juu' ve'e je Abraham yaktaan

4 Pan ve'em xa je'e ve'e, ztyajx tse'e je Nte'yam dukatokimpuum je nujpit jáyuvamda Abraham? ² Pan je Nte'yam xa ve'e kuyatokimpaajmji je'e kajx ku ve'e dutuujn juu' ve'e oy, kuñamyájiji tse'e je Abraham. Ax ka'a tse'e tii juu' ve'e je Abraham tyoon juu' kajxe'e kuñatyukmájiji je ja je Nte'yam vyinkujk. ³ Kux jidu'ume'e vya'añ je Kunuu'kx Jatyán: "Jyaanchja'vi xa ve'e je Abraham je Nte'yam, ax je'e tse'e kuxe'e dujaanchja'vi, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaajmji." ⁴ Pan jem xa ve'e je toompa juu' ve'e tutyún jetse'e yakmujoy, ka nunve'emjyapts je'e ve'e je jyoyun yakma'a, je'e kajxe'e yakma'a kuxe'e yaktukmuyoja. ⁵ Ax pan ka'a tse'e je jayu ti dutún jetse'e je tyokin ñuva'atsjut, je'e ve'e jetse'e je Nte'yam dujaanchjáva, je jyaanchja'vin kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpumju, je Nte'yam, juu' ve'e dukatokimpaamp je tókinax jayu. ⁶ Ya'ats je'e ve'e je David tyij ku ve'e du'ava'ni je xoointkun juu' ve'e je jayu jyayejpp pan pane'e je Nte'yam kyatokimpaam ka je'e kajxap ku ve'e dutuujn juu' ve'e oy. ⁷ Jidu'um tse'e vyaajñ: Xoon je'e ve'eda pan pan jatye'e je Nte'yam tyokinmee'kxp, je'eda pan pan jatye'e je tyókinda ve'emji yaknajuxjudup; ⁸ ve'em tse'e, xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je tyokin je Nte'yam katukkuvejtjudup. Jidu'um tse'e je David vyaajñ. ⁹ ¿To'k je'ejjidats ya'a vine'e ya xoointkun pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmip dukojmidup? Ax ka'a tse'e, nay ve'empa ve'e pan pan jatye'e je ixta'nun dukani'kxmip dukakojmidup. Tãts atse'e nja'a juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jidu'um: "Jyaanchja'vi xa ve'e je Abraham je Nte'yam, ax je'e tse'e kuxe'e dujaanchja'vi, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaajmji." ¹⁰ ¿Ax vin'it tse'e kyatokimpaajmji, ku ve'e távani je Abraham je ixta'nun yakpuujmja vye'na, ukpu ka'anume'e? Ka'anum xa ve'e je ixta'nun yakpuujmja vye'na. ¹¹ Ux'ook tse'e je ixta'nun yakpaajmji jetse'e ve'em nujava tyaañ jets je'e kajxe'e je Nte'yam kyatokimpaajmji kuxe'e dujaanchja'vi. Ax ve'em tse'e, je jayu pan pan jatye'e je ixta'nun dukani'kxmip dukakojmidup jetse'e dujaanchjávada je Nte'yam, je'e tse'e dutee'ja'vidup je jupit jayu Abraham je'e kajx ku ve'e je Nte'yam dujaanchja'vi. ¹² Nay ve'empa tse'e je jayu pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmip dukojmidup jetse'e dujaanchjávada je Nte'yam, je'eda tse'e dutee'ja'vidup je Abraham je'e kajx ku ve'e je Nte'yam dujaanchja'viduva ax jo'n je

Abraham jyaanchja'viji jo'n ku ve'e ka'anum duni'kx-ma dukojma vye'na je ixta'nun.

Je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam yaktaan kuxe'e je Abraham jyaanchja'viji

¹³ Je Nte'yam xa ve'e dutukvinva'ni je Abraham jets jye'edape'e je chaan je kyooj nujom ya naxviijnit it. Ax je vaanduk tse'e juu' ve'e je Nte'yam yaktaan, ka je'e kajxapts je'e ve'e duyaktaajñ kuxe'e je Abraham dukutyuujn je pava'nun, je'e kajxe'e kuxe'e je Nte'yam dujaanchja'vi. Jets kux tse'e dujaanchja'vi, paaty tse'e kyatokimpajmji. ¹⁴ Va'an n'it dununyaktiju jets je'e pan pan jatye'e dupanajxtup je pava'nun, pan je'ejyji xa ve'e kuduje'eikaxta nujom ya naxviijnit it, ni vinxupats je'e ve'e kyatun ku ve'e je Nte'yam yakjaanchjava, ni vinxupats je'e ve'e kyatoompa juu' ve'e je jayu je Nte'yam tyukvinva'ni. ¹⁵ Kux pan jeme'e je pava'nun, jempa tse'e je tsaachpaatun pan ka'a ve'e yakkutyun; ax pan joma tse'e je pava'nun kya'it, ka'a tse'e je jayu dukakutyun je pava'nun.

¹⁶ Ax je'e tse'e kuxe'e njaanchja'vimda je Nte'yam, je'e kajx tse'e je Nte'yam xtukmuta'numda je maa'yun juu' ve'e je Abraham tyukvinva'ni. Nunve'emji tse'e je Nte'yam xtoojnimda ya maa'yun. Ax ka je'e kajxyapts ya'a ve'e ya maa'yun je'eda pan pan jatye'e dupanajxtup je Moisés je pyava'nun, tyoojnipe'e je maa'yun nujom je'eda pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, ve'em ax jo'n je Abraham dutoojni kuxe'e jyaanchja'viji. Ax ve'em tse'e, je jaanchja'vin kajx tse'e je jayu y'itta je Abraham je chaanda je kyoojta.

¹⁷ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ta xa ats mitse'e mpum jetse'e numay je jayu xsaanat xkoojat juu' ve'e divintsaganadap may viijn je naax je kajpun." Jidu'um tse'e vya'añ. Ntee'-ja'vimduple'e je Abraham jeja je Nte'yam vyinkujk, je Abraham juu' ve'e dujaanchja'vi je Nte'yam, juu' ve'e duyakjoojntypajknuvap je oo'kpatajk jetse'e duyakjeja juu' ve'e ka'ijtp.

¹⁸ Ax oyam tse'e ve'em kye'ex jets ka'a ve'e y'uk'o'y-ixjini vintso ve'e je Abraham dujayéput je chaan je kyooj, jyaanchja'vits je'e ve'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n yaktukvinva'ni ku ve'e yaktuknuujmi jets je chaan je kyooj ve'e divintsaganadap may viijn je naax je kajpun.

¹⁹ Ax mak tse'e je Abraham je Nte'yam dujaanchja'vi. Oyame'e je jayu vyinmaaydi jets ka'a ve'e y'uk'o'yixjini jetse'e je onuk dujayéptat, je'e ve'e ku ve'e na'avani ooy tyunve'na, mókupx joojnt jo'n, jets nay ve'empa ve'e amájani ooy je ñuda'ax Sara vye'na, ²⁰ ka'a tse'e myejtsvinmaajy jetse'e je Nte'yam je vyaanduk dununkakutyonut, yakmakpajk'ataats tse'e je jyaanchja'vin jetse'e je Nte'yam duyakmaji duyakjaanchi, ²¹ vinjava tse'e tyaañ jets o'yixjupe'e je Nte'yam jetse'e dukutyonut juu' ve'e tukvinva'niju.

²² Ax ve'em tse'e, je'e kajx tse'e je Nte'yam dukatokimpuum je Abraham kuxe'e jyaanchja'viji. ²³ Ax ka je Abraham kajxyapts ya'a ve'e yakjatyáñ jetse'e kyayaktokimpuum, ²⁴ nay ve'empa ve'e uu'm kajxamda. Je Nte'yam tse'e xkatokimpa'mumdap kuxe'e njaanch-

ja'vimda, je'e pane'e duyakjoojntypajknuva je nMaja Vintsánamda Jesús, ²⁵ juu' ve'e jem je jayu kya'm yakpaamnu jetse'e xku'oo'kimdi je ntokin kajxamda. Je Nte'yamts je'e ve'e duyakjoojntypajknuva jetse'e oy joot n'ijtumdinit je Nte'yam maat.

Je'e pan tyajx kajxe'e n'ijtumda oy joot je Nte'yam maat

⁵ Je'e kajx tse'e kuxe'e njaanchja'vimda, ka'a tse'e je Nte'yam xtokimpa'mumda, ijtumdup tse'e oy joot je'e maat je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx. ² Je Nte'yam tse'e xtoojnimdup je maa'yun kuxe'e je Cristo njaanchja'vimda, xoojntkumdup tse'e kux nmuja'vimdinupe'e jetse'e ntukmaatjajepumdinit je Nte'yam je myajin. ³ Ax ka ya'ajyap tse'e ntukxoojntkumdup, xoojntkumduvape'e je tsaachpaatun kajx juu' ve'e nyaknajxumdup, kux nmuja'vimdinupe'e jets ku ve'e je tsaachpaatun nyaknajxumda, nmuténimdup tse'e juu'; ⁴ ax ku tse'e juu' nmuténimda, je oy jáyuvín tse'e njajepumdap; jets ku ve'e njajepumda je oy jáyuvín, njaanchja'vimdup tse'e jets oy je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam xtoojnimdinup. ⁵ Ax ka taayapts je'e ve'e jets oy je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam xtoojnimdinup, nnuja'vimdinupe'e jets tyúvam je'e ve'e kuxe'e je Nte'yam xmo'yumda je Espíritu Santo, juu' kajxe'e xpaajmijmi je chojkyun yam nja'vin kajxamda.

⁶ Ax uu'mda, ni vin'ita tse'e xka'o'yixumjada jetse'e viinm nmaajktsokumjadat. Ax paaty tse'e, ku ve'e je xaaj dupaaty, van'it tse'e je Cristo myiijn jetse'e xku'oo'kimdi, uu'mda, tókinax jáyuda. ⁷ Ooye'e tyuntso'oxa yaknasjava jetse'e je jayu duku'oo'kat to'k juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip, iukpu nunjajtp tse'e jetse'e jem to'k je jayu juu' ve'e nayja'vijup jetse'e duku'oo'kat to'k je oy jayu! ⁸ Ax yaknukexnatajki tse'e je Nte'yam jets ooye'e xtuntsojkmumda, je'e kajx ku ve'e je Cristo xku'oo'kimdi ku ve'e tókinax jáyuna nve'nimda. ⁹ Kuxe'e je ñuu'pun ve'em dumasaak, je'e kajx tse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumda jetse'e oy nmuja'vimda jets je Cristo kajxe'e xtuknuvaatsumdinit je tsaachpaatun juu' ve'e miinnup. ¹⁰ Xtso'oxpajkumdu tse'e je Nte'yam kuxe'e jep tokin jaatp n'ijtumdi; ax je'e tse'e dutoon jetse'e n'ijtumdinit oy joot je'e maat je'e kajx ku ve'e je y'Onuk xku'oo'kimdi. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e oy joot n'ijtumda je Nte'yam maat, nnuja'vimdinup tse'e jets xyaktsookumdape'e je Cristo kuxe'e jyoojntyka. ¹¹ Ax ka je'ejyap tse'e, xyakxoojntkumdupe'e je Nte'yam je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx, je'e pan kajxe'e n'ijtumda oy joot je Nte'yam maat.

Je Adán jets je Cristo

¹² Ax je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n je tokin jyeji yaja naxviijn kuxe'e to'k je yaa'tyajk tyokimpujk, jets je tyokin kajx tse'e y'aa'k, nay ve'empa tse'e je oo'kun to'k ka'ajyji je jayu tyukkadaakjini, kux to'k ka'ajyji ve'e je jayu tum tókinax. ¹³ Ka'anume'e je pava'nun yakma'a vye'na je Moisés, jetse'e je tokin jyeji yaja naxviijn. Ax

ka'a tse'e je jayu je työkin yaktukkuvet ku ve'e je pava'nun kya'it. ¹⁴ Oyam tse'e vye'ema, oo'kkajxtinu tse'e je jayu ku ve'e je Adán jyoontyky, oo'ktuva tse'e je jayu juu' ve'e joojntykidu ka'anume'e je Moisés jyoontyky vye'na, öyame'e dukakutyooni je pava'nun juu' ve'e kuyakmoöydi ax jo'n je pava'nun juu' ve'e je Adán yakmoöy.

Je Adán, ve'em jaty je'e ve'e ax jo'n je'e pane'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e myínut yaja naxviijn. ¹⁵ Ax ka'a tse'e y'akijpxada, kux je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je tokin juu' ve'e je Adán tyoon. Tyúvam xa je'e ve'e jets numaye'e je jayu y'oo'kti je'e kajx ku ve'e to'k je yaa'tyajk työkimpujk. Ax jado'kpa tse'e je yaa'tyajk, je Jesucristo, juu' kajxe'e je Nte'yam je maa'yun dutún, je'e tse'e duyaknuke'xnatajkip jets öoye'e dutunnumaja je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam numay je jayu tyoojnijp. ¹⁶ Nay ka'ava tse'e y'akijpxa je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp jets je tokin juu' ve'e to'k je yaa'tyajk tyoon. Kux ku xa ve'e to'k je yaa'tyajk työkimpujk, tokimpaajmjuts je'e ve'e je Nte'yam. Ax ku tse'e numay je jayu öoy tyuntökintuujn, van'it tse'e myiijn jado'k je yaa'tyajk juu' kajxe'e je Nte'yam numay je jayu dukatökimpum. ¹⁷ Nujom tse'e je jayu y'oo'kta kuxe'e to'k je yaa'tyajk työkimpujk. Ax juu' tse'e jado'k je yaa'tyajk tyoon, nuyojk májumts je'e ve'e öoy jets ka'a ve'e juu' ve'e je Adán tyoon. Nujom tse'e pan pan jatye'e dukuvajktup je mája maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp, je Cristo kajxts je'e ve'e dujajeypta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁸ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutökimpum nujom je jayu je'e kajx ku ve'e to'k je yaa'tyajk työkimpujk, nay ve'empa tse'e, ku ve'e jado'k je yaa'tyajkpa dutuujn je tyuv je'e, ö'yipts je'e ve'e jetse'e nujom je jayu je työkin dutuknuvaatsnit jetse'e dujajeyptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁹ Kux ve'em ax jo'n numay je jayu työkintonda je'e kajx ku ve'e to'k je yaa'tyajk je Nte'yam dukakatsapujk, nay ve'empa tse'e je Nte'yam dukatökimpum numay je jayu je'e kajx ku ve'e jado'k je yaa'tyajk je Nte'yam dukatsapujk.

²⁰ Ku ve'e je Moisés yakmoöy je pava'nun, nuyojk tse'e je jayu työkinton'ukvaandi. Ax ku tse'e je jayu öoy tyuntökintoondi, nuyojk tse'e je Nte'yam je maa'yun je jayu dutuntuujnja. ²¹ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je tokin duyakjeji je oo'kun, nay ve'empa tse'e je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp, je'e tse'e duyakjéjip je oy joot je Nte'yam maät, ve'em tse'e je jayu dujajeypta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx.

Je oo'kpa jo'n jeja je tokin vyinkujk jets joojntyk je Cristo maät

6 ¿Vintsöts n'ite'e nva'numdat? ¿Tunjaa'ktökin-to'numdap vine'e jetse'e ve'em je Nte'yam nuyojk je maa'yun xtoojnimdat? ² ¡Ni vintsöva xa ve'e ve'em nkava'numdat! Je oo'kpa jo'n xa ve'e n'ijtumda jeja je tokin vyinkujk. Ax pan ve'em tse'e n'ijtumda,

¿vintsöse'e ntunjaa'ktökinton'ataatsumdat? ³ Nujom uu'mda juu' ve'e napet jetse'e ve'em to'k muk n'ijtumda je Cristo maät, ve'emts uu'me'eda ax jo'n to'k muk je'e maät kun'oo'kumdi. ⁴ Ax ve'em tse'e, ku ve'e nnapejtumdi, ijtumdu tse'e ax jo'n kijpx je'e maät kun'oo'kumdi jetse'e kijpx je'e maät kunnaxtajkimdi; jets ve'em ax jo'n je Nte'yam je myakkin kajx duyakjoojntykpajknuva je Cristo ku ve'e y'uk'aa'k, nay ve'empa tse'e nkoö'kjoojntykimdinit ax jo'n njoojntykimda y'ijit, öye'e jetse'e va'ajts njoojntykimdinit.

⁵ Ax je'e tse'e ku ve'e n'ijtumda ax jo'n je'e maät kun'oo'kumdi kuxe'e to'k muk n'ijtumda je'e maät, nay ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je'e maät kunjoojntykpajkumdinuva kuxe'e to'k muk n'ijtumda je'e maät. ⁶ Nnuja'vimdup xa uu'me'e jets juu' ve'e n'ijtumdi ku ve'e nkoö'yjoojntykimdi, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Cristo kudumaätcruuzpejt, ax ve'em tse'e ya nkoöy vinma'yunamda xkoö'kyakkutojkimdinit, je tokin xkoö'kka'mimdinit, jetse'e je tokin kyoo'k'ijtnit ax jo'n je'e ve'e kunvintsánimda. ⁷ Kux ku xa ve'e je jayu y'it ax jo'n kuy'aa'k je Cristo maät, ö'yixjupts je'e ve'e jetse'e kyoo'ktökintoonnit. ⁸ Ax pan ijtumdup tse'e ax jo'n je Cristo maät kun'oo'kumdi, njaanchja'vimdup tse'e jets je'e maäte'e njoojntykimda ⁹ je'e kajx ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k jetse'e je Nte'yam yakjoojntykpajkinuva. Ni je vin'itats je'e ve'e kyoo'k'oo'knit, ka'a ve'e je oo'kun y'ukka'mijini, ¹⁰ to'k naxji tse'e duku'oo'ki je jayu je työkin kajxta. Ax ku tse'e üxyam jyojntyka, je Nte'yam kajxts je'e ve'e. ¹¹ Ax nay ve'empa tse'e miitsta, jávada tse'e ax jo'n aa'k kum'ijtti jeja je tokin vyinkujk jets joojntykada vintsö ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit je'e kajx ku ve'e to'k muk m'itta je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús maät.

¹² Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e xyakjättat jetse'e je tokin dujaa'kyakkutojkat je mni'kxta je mkopkta jetse'e ve'em xyaktóndat je m'avintsö vinma'yunda, je mni'kxta je mkopkta juu' ve'e oo'kp. ¹³ Je mviijn, je mtaatsk, je m'aaj, ukpu to'k viijn jado'k viijn je mni'kxta je mkopkta, ka'ats miits je'e ve'e xtukkatákadat je kyö'oy je'e jetse'e mtökintóndat; napyámjada ve'e jem je Nte'yam y'am kyá'm ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e joojntykpajknuva ku ve'e aa'kani y'ukve'na, ve'em tse'e je Nte'yam dutónut juu' ve'e chajkp miits kajxta. ¹⁴ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e je tokin m'ukyakkutojkujxidinit, kux ka'a ve'e mka'majada je Moisés je pyava'nun, je Nte'yam je myaa'yun maät xa miitse'e m'itta.

Nvintsánimdup je'e ve'e juu' ve'e nmuto'numdup nmupajkumdup

¹⁵ ¿Ax vintsö tse'e? ¿Tunjaa'ktökinto'numdap vine'e je'e kajx ku ve'e xkaka'mimda je Moisés je pyava'nun jetse'e n'ijtumda je Nte'yam je myaa'yun maät? ¡Ni vintsöva xa ve'e ve'em nkato'numdat! ¹⁶ Mnuja'vidup xa miitse'e jets pan mnapyaajmjudupe'e jem to'k je jayu kyá'm jetse'e xkatsapáktat, je'e tse'e mvintsánidup. Nay ve'empa tse'e, pan mnapyaajmjudupe'e xa ve'e jem je tokin kyá'm jetse'e xtóndat je kyö'oy

je'e, m'oo'ktap tse'e; ax pan mnapyajmjudup tse'e jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e xkatsapáktat, oy joot tse'e m'íttat je'e maat. ¹⁷ Nkukojsjijts aatse'e je Nte'yam, kux óyame'e je tokin mka'majada y'ijt, ka'a tse'e m'ukka'mijidini, je'e kajx tse'e mko'o'kka'mijidini kux to'k aaj to'k joot'e xkuvajkti je ayook juu' ve'e myaktuk'ixtu. ¹⁸ Je Nte'yam tse'e mtokinmee'kxjudu jetse'e ve'em je'e xmutoonidinit xmupajktinit jetse'e xtoonidinit je tyuv je'e. ¹⁹ Ve'emts ats ya'a ve'e nkats ax jo'n je jayu vyinmay jetse'e oy xvinmótudat, kux ka'a ve'e oy xvinmótuda je Nte'yam je y'ayook. Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n mnapyajmjidi jem je tokin kya'm jetse'e xtóndat juu' ve'e ka óyap, nay ve'em tse'e dut-sojka je'tse'e mnapyajmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e xtóndat je tyuv je'e, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak.

²⁰ Ku ve'e je tokin mka'majada y'ijt, ka'a tse'e m'o'y-ixjidi je'tse'e xtóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ²¹ ¿Ax vintso tse'e mto'nuxjidi je'e juu' ve'e uxym mtukt-so'otyoonidup? Ku ve'e je jayu ve'em jyoojntykada ax jo'n mjoojntykada y'ijt, tsaachpaatinuupts je'e ve'e xa'ma kajx. ²² Ax uxym tse'e, je'e ku ve'e je Jesús je mtokin mtuknuvaatsjidi je'tse'e xmutonda xmupakta je Nte'yam, mnatyukkatajkiididi tse'e je'tse'e va'ajts aaj va'ajts joot mjoojntykidinit. Ku ve'e je jayu ve'em dut-onda, joojntykidinuupts je'e ve'e xa'ma kajx. ²³ Ax ve'em tse'e, ku xa ve'e je jayu tyokintonda, yaktukku-véttaps je'e ve'e je tyókinda, xa'ma kajx tse'e chaachpaattinit; ax je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu nunve'emji tyoojnijp, je'e kajx tse'e dujajyepa je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, to'k muk tse'e y'itta je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús maat.

Je tukmu'a'ixmojkin juu' ve'e je navyajkun kajx

7 Utsta ajchta utsta tsá'ada, jidu'um ats miitse'e ntuknujáyada kux mnúja'vidup xa ve'e je Moisés je pyava'nun. Yakkutojkuxjudup tse'e je jayu je pava'nun namvaate'e je jayu jyoojntyka. ² Pan yaa'vyúkani tse'e to'k je tá'axtajk, pava'añ tse'e y'it jets ka'a ve'e je ñuyaa'y dumasó'okut pan vinxupe'e jyoojntyka. Ax pan oo'kp tse'e je ñuyaa'y, ka'a tse'e je pava'nun y'uktoonni juu' ve'e vaamp jets ka'a ve'e dumasó'okut. ³ Ax ve'em tse'e, pan tyukmaatjajeyppts je'e ve'e je kats je viijnk yaa'tyajk ku ve'e joojntykipna je ñuyaa'y, yakvintsa'kintókipts je'e ve'e je navyajkun. Ax pan oo'knup tse'e je ñuyaa'y, yakajtyp tse'e je pava'nun je'tse'e je viijnk yaa'tyajk dupákut, ka'a tse'e je navyajkun duyavintsa'kintóki ku ve'e yaa'vyajktikt-snuva.

⁴ Nay ve'empats miitse'eda, utsta ajchta utsta tsá'ada, je oo'kpa jo'n tse'e m'itta jeja je Moisés je pyava'nun vyinkujk je'e kajx ku ve'e to'k muk m'itta je Cristo maat, ve'em tse'e m'itta ax jo'n je'e maat kum'oo'kti. Je'e xa ve'e je Nte'yam yakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k, mje'eijidupts miits je'e ve'e je'tse'e ve'em je Nte'yam xmutoonidinit xmupajktinit. ⁵ Kux namvaate'e njoojntykimdi je'tse'e nyakto'numdi ya n'avintso vinma'yunamda, nuyojk tse'e ntuntókontonu-

va'numdi kux jeme'e je Moisés je pyava'nun, je tsaachpaatunts je'e ve'e yakjéjip nujom juu' ve'e nto'numdup y'ijt. ⁶ Ax uxym tse'e, ka'a xa ve'e je Moisés je pyava'nun x'ukyakkutojkimjini. Oyam tse'e xyakkutojkiimda y'ijt, ijtumdup tse'e ax jo'n kun'oo'kumjini jeja je pava'nun vyinkujk, nmuto'numdup nmupajkumdup tse'e je Nte'yam je joojntykin kajx juu' ve'e je Espiritu Santo yajkyp, ka'a tse'e y'ukve'emini ax jo'n je Nte'yam nmuto'numdi nmupajkumdi je jujpit pava'nun kajx juu' ve'e javyet.

“Je'ejyams ats'e'e ntuump je kyo'oy je'e juu' atse'e nkatonuvaampy”

⁷ ¿Ax vintso tse'e kunva'numda? ¿Jadi tokin je'e vine'e je Moisés je pyava'nun? ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! Je pava'nun kajxts atse'e nnujjava jets ti je'e ve'e je tokin. Ka'a atse'e kunnuja'vi pan ti je'e ve'e juu' ve'e yaktijp nas'ayova pan ka'a ve'e je pava'nun vya'añ: “Ka'a tse'e ti xnas'ayóvadat.” ⁸ Ax kux tse'e je pava'nun ve'em vya'añ, je'e kajx tse'e je tokin dupaaty vintso atse'e xtukmutsókut juu' jatye'e ka óyap. Pan ka'a xa ve'e je pava'nun kuy'it, ka'a tse'e je tokin ti makkin dujajep. ⁹ Joojntykip atse'e nve'na ku atse'e nkanujávana vye'na je pava'nun juu' atse'e xtuk'ixp jets atse'e nkatónut je kyo'oy je'e. Ax kuts atse'e nnujjava jets je Nte'yame'e vaamp jets ka'a atse'e ntónut juu' ve'e ka óyap, van'it tse'e je tokin ñaajkmakpajki jets atse'e n'ijt ax jo'n atse'e kun'aa'k jo'n. ¹⁰ Je pava'nun juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jets atse'e xa'ma kajx njoojntykinit, je pava'nun kajxts atse'e nyakpuujm jets atse'e xa'ma kajx ntsaachpaatnit. ¹¹ Je pava'nun kajx tse'e je tokin dupaaty vintso atse'e xv-in'aa'nut, je pava'nun kajxts atse'e je tokin xyaktaañ ax jo'n atse'e aa'k kun'ijt. ¹² Ax ve'em tse'e, va'ajts xa je'e ve'e je Moisés je pyava'nun. Nujom tse'e je Nte'yam je pyava'nun, va'ajts je'e ve'e, oy, pyaotyp y'akeeguip. ¹³ ¿Ax vintso tse'e? ¿Ya y'oy je'e ats vine'e xyaktaan ax jo'n atse'e aa'k kun'ijt? ¡Ni vintsova xa atse'e ve'em nkayaktaañ! Je tokin atse'e ve'em xyaktaan. Kux atse'e nkakutyuujn je y'oy je'e, je'e kajxts atse'e je tokin xyaktaañ ax jo'n atse'e aa'k kun'ijt je'tse'e nyke'xnatáka tyánut jets ti je'e ve'e je tokin. Ax ve'em tse'e, je pava'nun kajx xa ve'e nyke'xnatáka tyañ jets ooy je'e ve'e kyatun'oya je tokin.

¹⁴ Yaknuja'vip xa ve'e jets je Nte'yam kajx je'e ve'e je Moisés je pyava'nun. Ax ats, jayu juu' ve'e oo'kp, je tokin atse'e xka'mip. ¹⁵ Ka'a xa atse'e nnujjava ti atse'e ntuump. Ka'ats atse'e ntun juu' atse'e njatsajkp jets atse'e ntónut; je'e atse'e ntuump juu' atse'e nkatsajkp. ¹⁶ Ax pan je'ets atse'e ntuump juu' atse'e nkatsajkp, nkuvujkpts ats je'e ve'e jets oy je'e ve'e je pava'nun. ¹⁷ Ax ve'em tse'e, ka átsapts je'e ve'e juu' atse'e ntuump, je tokin juu' ve'e ijtp yam ats nja'vin kajxm, je'ets je'e ve'e dutoomp. ¹⁸ Nnuja'vip atse'e jets je kyo'oy je'e ve'e ijtp yap ats nmi'kx nkokp akujkp, je'ets atse'e ntijp ats ya n'avintso vinma'yun. Oyam atse'e njatonuva'añ je y'oy je'e, ka'ats atse'e x'o'yixju. ¹⁹ Njatonuvaampyts atse'e je y'oy je'e, ax je'ejyams atse'e ntuump je ky-

o'oy je'e juu' atse'e nkatonuvaampy. ²⁰ Ax pan ntu-umppts atse'e juu' atse'e njakatonuvaampy, ka'ats je'e ve'e y'uk'atsini juu' ve'e ve'em dutoomp, je tokine'e juu' ve'e ijtp yam ats nja'vin kajxm.

²¹ Ax ve'em tse'e, jidu'um xa atse'e njaty. Ku xa atse'e njatonuva'añ je y'oy je'e, je'ejamts atse'e ntu-ump je ky'o'oy je'e. ²² Yam ats njoot nja'vin kajxm, ntsajkpts atse'e je Nte'yam je pyava'nun. ²³ Ax n'ixpts atse'e jets jepe'e ats nmi'kx nkokp akujkp juu' ve'e dutso'oxpajkp je y'oy je'e juu' atse'e nnuja'vip yam nvinma'yun kajxm. Je'e juu' atse'e njajejpp yap nmi'kx nkokp akujkp, je'ets atse'e xka'mip jets atse'e ntokin-tonut.

²⁴ ;Ayoov xa ve'e ats ya njoot! ;Pants ats vine'e xtuknuva'atsup ya ni'kx ya kopk juu' atse'e je oo'kun xtuk'anajkxip? ²⁵ ;Nkukojsjip xa atse'e je Nte'yam! O'y-ixjupts je'e ve'e jets atse'e xtuknuva'atsut je nMaja Vintsanamda Jesucristo kajx. Ax je'e kajx tse'e, jidu'um atse'e n'it. To'k viijn, yam nvinma'yun kajxm atse'e nnujava vintso atse'e je Nte'yam nmutonut nmupakut; jado'k viijn, tokints je'e ve'e juu' atse'e ntuump ya n'avintso winma'yun kajx.

Je joojntykin juu' ve'e njajejppumdup je Espiritu Santo kajx

8 Ax ve'em tse'e, ka'a xa ve'e je Nte'yam dutokimpum pan pan jatye'e ijttup to'k muk je Cristo Jesús maat. ² Kux je Espiritu Santo, juu' ve'e je jayu dumooyp je joojntykin kuxe'e to'k muk y'itta je Cristo Jesús maat, je'ets atse'e xka'mip jets atse'e ve'em x'o'yixju jets atse'e nko'o'ktokintoonnit jets atse'e nkatsaachpaa'tut xa'ma kajx. ³ Ax juu' tse'e ka'o'yixjup jetse'e yaktónut je Moisés je pyava'nun kajx, je'e kajx ku ve'e je jayu y'itta jem je tokin kyam, je'e tse'e je Nte'yam tyoon je y'Onuk kajx. Kyejx tse'e je y'Onuk yaja naxviijn jayu ni'kxax kópka, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e tokintoondup je ni'kxata je kyopkta. Ku ve'e y'ijt yaja naxviijn jayu ni'kxax kópka, je'e tse'e dukuvejt je nuy may jayu je tyokin. ⁴ Ve'em tse'e je Nte'yam dutuujn jetse'e nto'numdat juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, ve'em ax jo'n je pava'nun vya'añ, uu'mda, juu' ve'e joojntykidup ax jo'n je Espiritu Santo dutsak, ka'a ve'e nyakto'numda ya n'avintso vinma'yunamda.

⁵ Je'eda pan pan jatye'e duyaktoondup je y'avintso vinma'yunda, yakvinkópkidupts je'e ve'e juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajxta; ax je'eda pan pan jatye'e joojntykidup ax jo'n je Espiritu Santo dutsak, yakvinkópkidupts je'e ve'e juu' ve'e je Espiritu Santo chajkp. ⁶ Je jayu juu' ve'e joojntykidup jetse'e dutónat je y'avintso vinma'yunda, y'anajkxidupts je'e ve'e je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup; ax je jayu juu' ve'e joojntykidup jetse'e dutónat juu' ve'e je Espiritu Santo chajkp, y'anajkxidupts je'e ve'e je oy joot jets je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁷ Je'eda pan pan jatye'e je y'avintso vinma'yun duyavinkópkidup, cho'oxpajktupts je'e ve'e je Nte'yam kux ka'a ve'e ñapyámjada jep je Nte'yam pyava'nun pa'tkup, ni ka'a tse'e y'o'yixjada. ⁸ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e y'o'y-

ixjada jetse'e dutónat juu' ve'e je Nte'yam chajkp je'eda pan pan jatye'e duyaktoondup je y'avintso vinma'yunda.

⁹ Ax miitsta, ka'a tse'e mjoojntykada jetse'e xyaktónat je m'avintso vinma'yunda; je'e kajxe'e jetse'e xtónat juu' ve'e chajkp je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'e ve'e ku ve'e je Espiritu Santo y'ijtpa jem mja'vin kajxmda. Pan pan tse'e dukajajejpp jem jya'vin kajxm je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Cristo jya'vin kajxm, ka'ats je'e ve'e je Cristo dujáyuva. ¹⁰ Jets pan joojntykipts je'e ve'e je Cristo jem mja'vin kajxmda, oyame'e je mni'kxata je mkopkta y'oo'kut je tokin kajx, joojntykipts je'e ve'e je mjootta je mja'vinda je'e kajx ku ve'e oy joot m'itta je Nte'yam maat. ¹¹ Pan ijtp'e je Espiritu Santo jem mja'vin kajxmda, van'it tse'e je Nte'yam, juu' ve'e duyakjoojntykpaiknuva je Jesús ku ve'e y'uk'aa'k, je'e tse'e dumooynuvap je joojntykin je mni'kxata je mkopkta juu' ve'e oo'kp. Je Espiritu Santo kajx tse'e ve'em dutónut, juu' ve'e ijtp jem mja'vin kajxmda.

¹² Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, jep xa ve'e juu' ve'e tun vinkopk jetse'e nto'numdat, ka je'ep tse'e nyakto'numdap ya n'avintso vinma'yunamda. ¹³ Pan mjoojntykidupe'e ax jo'n xtsokta je m'avintso vinma'yun kajxta, xa'ma kajx tse'e mtsaachpaattinit. Ax pan je Espiritu Santo kajx tse'e xkatonda je tokin juu' ve'e mtonuvaandup je m'avintso vinma'yun kajxta, xa'ma kajx tse'e mjoojntykidinit. ¹⁴ Je'eda pan pan jatye'e dukatsupajktup je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je Nte'yam je y'ónuktats je'e ve'eda. ¹⁵ Kux je Espiritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam mpa'muxjudu jem mja'vin kajxmda, ka'a je'e ve'e m'akee'yajada jetse'e m'ittat jado'k nax je tsa'aga maat; je Espiritu Santo kajxe'e n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta, je'e tse'e xputajkimdup jetse'e je Nte'yam nmukojssumda jidu'um: "Tata." ¹⁶ Je Espiritu Santo tse'e xtuknuja'vimdinup yam nja'vin kajxmamda jets je Nte'yam je y'ónuk uu'me'eda. ¹⁷ Ax je'e kajx tse'e ku ve'e n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta, njajejppumdinup tse'e nujom je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam tyukmut-sajkp je jyáyuda, ntukmaatjajejppumduvap tse'e je Cristo je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam xtukmutsojkumdup: kux pan tsaachpaatumdupe'e ax jo'n je Cristo chaachpaaty, ntukmaatjajejppumdinup tse'e je myajin.

Je majin juu' ve'e miimp

¹⁸ Nnuja'vinupts atse'e jets pan vinxupe'e uxayam je tsaachpaatun nyaknajxumda, ka'ats je'e ve'e tii ku ve'e ntukmu'a'ixmojkimdat maat je majin juu' ve'e njajejppumdinup ux'ook. ¹⁹ Nujom juu' jatye'e je Nte'yam pyaam, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n ooy kudutuntsojkti jetse'e myiinnit je xaaj ku ve'e je Nte'yam duyaknuxe'xnatákat pan pan jatye'e y'ónukip. ²⁰ Nu-paajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e kyato'nuxjut juu' ve'e pyaam. Je Nte'yamts je'e ve'e viinm dunupaajmtki vintso ve'e y'ítut juu' ve'e pyaam; juu' ve'e je Nte'yam pyaam, ka'ats je'e ve'e ñañupaajmtkiji vintso ve'e y'í-

tut. Qyam tse'e vye'ema, ñupaajmtkits je'e ve'e je Nte'yam ²¹ je xaaj ku ve'e kyoo'kma'tnit juu' ve'e pyaam, je xaaj ku ve'e je y'ónukta je majin ooy dutun-jayéptat jetse'e kyoo'k'ijttinit joma ve'e je tokin.

²² Ve'em ax jo'n je ta'axtajk y'uj ya'axy ku ve'e je y'ónuk jyejava'añ, nay ve'empa tse'e uxyam paat nujom juu' ve'e je Nte'yam pyaam, je'e tse'e ijtp ax jo'n je pajkpa je aampa kudujayejp. ²³ Ax ka je'e jyp tse'e ve'em jajtp, ve'em uu'me'e nyaknajxumduva je tsaachvinma'yun, ooy tse'e ntuntsojkumda jetse'e jye'yat je xaaj ku ve'e tyiktskaxut ya nni'kxamda ya nkópkamda, uu'mda, juu' ve'e dujayejpup jem jya'vin kajxmda je Espiritu Santo. Ku ve'e je Espiritu Santo tyajki yam nja'vin kajxmda, je'e tse'e je mutoo'-vajkp maa'yun juu' ve'e je Nte'yam xtoojnimdu ku ve'e njaanchja'vi'ukva'numdi. ²⁴ Je Nte'yam tse'e xmo'yumdu je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp kux-e'e njaanchja'vimda jets tónjup kótsjup je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyojts. Ax pan ta tse'e kutyunjū juu' ve'e je Nte'yam kyojts, ka'a tse'e kun'uk'a'ixumdinu jets tónjupnum je'e ve'e. Ni pana ve'e ti dukoo'k'a'ixnit ku ve'e tavanu du'ix juu' ve'e kya'ixpna. ²⁵ Ax ku tse'e n'a'ixumda juu' ve'e nka'ixumdup, ve'em tse'e dutsak jetse'e to'k aaj to'k joot nmuténimdat je tsaachpaatun van'it paat ku ve'e tyoojninit juu' ve'e n'a'ixumdup.

²⁶ Nay ve'empa tse'e, óyame'e nka'h'amaadaaguimda jetse'e mak aaj mak joot je Nte'yam nmukojsmudat, kux ka'a ve'e nnuja'vimda vintso ve'e ntsapkojtsmudat ax jo'n dupaa'ty du'akeega, viinm tse'e je Espiritu Santo je Nte'yam dumunoo'kxtuk uu'm kajxta je ayook maat juu' ve'e xka'o'yixumjudup vintso ve'e nkojtsvaatsumdat. ²⁷ Ax je Nte'yam, juu' ve'e je jayu je jya'vin dutuk'ixnajxp, ñuja'vips je'e ve'e pan ti vinma'yune'e je Espiritu Santo jyayepp, kux je Espiritu Santo, myunoo'kxtkpts je'e ve'e je Nte'yam je jyayu kajxta, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n.

²⁸ Nnuja'vimdinupe'e jets pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, tyuumpts je'e ve'e je Nte'yam vintso ve'e duyakéjinit je y'oy je'e je'e kajxta pan pan jatye'e tsojkjudup jetse'e duyaaxjidi, ve'em ax jo'n dunupaajmtki jetse'e y'ijttinit je'e je jyáyuda. ²⁹ Je Nte'yam tse'e dunuja'vip pan pane'e ijttinup je'e je y'ónukta ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na, je'e tse'e dunupaajmtki jetse'e y'ijttinit ax jo'n je y'Onuk, ve'em tse'e je y'Onuk dunumájinit dunujaanchinit jeja numay y'uts akujkta. ³⁰ Ax je'e juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e y'ijttinit je y'ónukta, je'e tse'e yaaxji; jets je'e juu' ve'e yaaxji, je'e tse'e kyatokimpaam; jets je'e juu' ve'e kyatokimpaam, je'e tse'e ñupaajmtki jetse'e je majin dujayejpinit.

³¹ Pan ve'em xa ve'e, zvintsose'e nva'numdat? Pan je Nte'yame'e uu'm maatta, zpants uu'm n'ite'e xtso'oxpajkumdap? ³² Ka'a tse'e je Nte'yam dukayakajty jetse'e je y'Onuk y'oo'kut, yakajte'e, je y'Onuk tse'e vaan je vintsa'kin ku ve'e xku'oo'kimdi. Je'e kajx tse'e ku ve'e ve'em dutuujn, zvintso'ts uu'me'e je'e maat xkamoyumdat nujom je y'oy je'e? ³³ ZPants vine'e va'anup jets tokin maat je'e ve'eda pan pan jatye'e je

Nte'yam vyinkoondu? je Nte'yam tse'e viinm katokimpajmjudu! ³⁴ ZPan tse'e o'yixjup jetse'e dutokimpamut je Nte'yam je jyayu? Je Cristo xa ve'e ku'oo'kijidu, je'e juu' ve'e je Nte'yam yakjoojntykpajkinuva jetse'e y'it jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi joma ve'e xnunoo'kxtkimda. ³⁵ Ka'a xa ve'e pan juu' ve'e o'yixjup jetse'e juu' dutónut jetse'e xko'ktsojkumdinu je Cristo. Qyam tse'e ntsaachpaatumda, ntsaachvinma'yumda, je jayu xjomto'numda xtito'numda, xkati'h'ijtimda juu' ve'e nka'yumdap n'ookumdap, xkati'h'ijtimda juu' ve'e nnatyukxo'jxumjadap, yaja kutsa'aga jaat n'ijtimda, ukpu je jayu xyak'oo'kuva'numda, xtsojkumdupts uu'm je'e ve'e je Cristo. ³⁶ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Kux njaanchja'vip aats mitse'e,
je'e kajxts aatse'e je jayu xyak'oo'kuva'anda,
ve'em xa aatse'e ax jo'n je carnero juu' ve'e najkx duyak'oo'kta.
Jidū'um tse'e vya'añ.

³⁷ Pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, n'amaadaaguimdup tse'e kux xputajkimdup uu'm je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e ooy xtuntsojkumdup. ³⁸ Ax ve'em tse'e, vinjavani xa atse'e jets ka'a ve'e tii juu' ve'e o'yixjup jetse'e xpajkimdat je Nte'yam je chojkun. Xtsojkumdupts uu'm je'e ve'e je Nte'yam pan ti tsaachpaatune'e nyaknajxumdup ku ve'e njoojntykimda nnaxviijnimda uk pan oo'kumdupe'e. Ka'a tse'e y'o'yixjada je ángeles, ni je ko'oyjáyuvapta, ni je'e juu' ve'e uxyam toojnjup kojtsjup, ni je'e juu' ve'e miimpnum, ³⁹ ni je'e juu' ve'e jem kajxm tsoo'mp, ni je'e juu' ve'e jep naxviijnit itupa'tkup tsoo'mp, ni ti viijnka xa ve'e kya'o'yixju juu' ve'e pum jetse'e xpajkimdat je Nte'yam je chojkun juu' ve'e jyayepp uu'm kajxmda kux ijtumdupe'e to'k muk je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús maat.

Je Nte'yam tse'e dūvinkoon je israeejlit jáyuda

9 To'k muk atse'e n'it je Cristo maat. Tyúvamts ats ya'a ve'e nkats, ka'ats atse'e ntaaya. Ats ya nvinma'yun, juu' ve'e je Espiritu Santo yakkutojkuxjup, je'ets atse'e xtuknuja'vip jets tyúvam atse'e nkats. ² Ooyts atse'e ntunnavinma'yunma'aju, ooyts atse'e ntunnu'tsaachvinmáyda ats je nmu'israeejlit jáyuda, juu' ve'e ijttup to'k tsu'uts to'k nuu'pun ats maat. ³ Njatsajkpts atse'e jets atse'e xa'ma kajx ntsaachpaatnit, atse'e nka'ítut je Cristo maat, pan ve'eme'e kudujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁴ Je Israel xa je'e ve'e je chaanda je kyoojta, ve'em ax jo'n ats. Je Nte'yam tse'e vinkoojnjudu jetse'e y'ijttinit je'e je jyayu jetse'e dutukmaatjayepti je myajin, je kyojtstán tse'e yakta'nuxjudu jetse'e tyukka'tajkijidi je pyava'nun, tyuknuja'vidu tse'e vintso ve'e vyinjávajadat vyintsa'agajadat jetse'e je vaanduk dupuujm je'e maatta. ⁵ Je'e je jyujpit jáyuda tse'e dutsaanidup dukoojidup je israeejlit jayu. Ax vintso tse'e je Cristo dujáyuva, je israeejlit je jyujpit jayu tse'e dutsaaniduva dukoojiduva je Cristo. Yakmaja tse'e y'ijtnit je Nte'yam xa'ma kajx, je'e juu' ve'e nujom dunumajikajxp! Amén.

⁶ Ka je'ep xa atse'e ntijp jets je Nte'yame'e dukakuty-oomp juu' ve'e vyaajntk je israeejlit jayu kajxta, kux ka'a ve'e je Nte'yam divinkaajn jetse'e y'ijttinit je jyáyuda to'k ka'ajji je Israel je chaan je kyooj. ⁷ Ni ka'a tse'e y'itta je Nte'yam je y'ónukta nujom pan pan jatye'e ijttup je Abraham je chaan je kyooj. Kux jidu'ume'e je Nte'yam dunujjmi je Abraham: "Je Isaac kajx tse'e xjayéput je tsaan je koój." ⁸ Ya'a tse'e tyijp jets ka'a ve'e nujom je Abraham je chaan je kyooj y'itta je Nte'yam je y'ónukta, je'e ve'eda pan pan jatye'e ke'xtup ax jo'n je Nte'yam je vaanduk duyaktaajñ je'e kajxta. ⁹ Kux jidu'ume'e je Nte'yam je Abraham dutukvinva'ni: "Mejtsnuvap atse'e ku ve'e je xaj dupaa'tut, van'it tse'e je Sara dujayéput to'k je mix ónuk."

¹⁰ Ax ka ya'ajjap tse'e, tyukmaajtjajejp tse'e je Rebeca je jujpit jayu Isaac je xeen ónukta. ¹¹ Ax je Nte'yam tse'e nuto'k divinkoon ka'anume'e kye'exta vye'na jets ka'a ve'e ti dutooni juu' ve'e oy juu' ve'e ka'oy. Ve'em tse'e je Nte'yam dutuujn ax jo'n dunupaajmtki. Ka'a tse'e to'k divinkaajn je'e kajx ku ve'e juu' dutuujn, je'e kajxe'e kuxe'e ve'em dutsak. ¹² Kux jidu'ume'e je Rebeca yaknuujmi: "Juu' ve'e ke'xtoo'vákup, je'e tse'e dupattónap dupatpákap juu' ve'e ke'x'ux'óokap." ¹³ Vaampap tse'e jep Kunuu'kx Jatyán kejxp: "Ntsajkp atse'e je Jacob jets ka'a ve'e je Esaú."

¹⁴ ¿Vintsose'e nva'numdat? ¿Ka'a je'e vine'e y'oya juu' ve'e je Nte'yam tyuump? ¿Ni vintsova xa ve'e ve'em nkava'numdat! ¹⁵ Kux jidu'ume'e dunujjmi je Moisés: "Ntuknu'ixkadaakyp atse'e pan pan atse'e ntsajkp, ntukma'tpts ats je'e ve'e." ¹⁶ Ax ve'em tse'e, ka'a xa ve'e je Nte'yam je jayu divinkán je'e kajx ku ve'e je jayu ve'em dutsak ukpu juu' ve'e je jayu tyuump, je tukmó'tun kajxjts je'e ve'e ve'em dutún. ¹⁷ Vaampap tse'e je faraón kajx je Kunuu'kx Jatyán: "Mitsts atse'e mpuump yakkutojkpa jets atse'e mits kajx nyaknuké'x-natákat ats je majin, ve'em tse'e nujom je jayu dunujávdad je majin juu' atse'e njayejp." ¹⁸ Ax ve'em tse'e, tyukma'tpts je'e ve'e je Nte'yam pan pane'e chajkp, jets pan pan tse'e tyukmutsajkp jetse'e dumakkpámüt ka óyap je vvinma'yun, tyukmakkpuumpts je'e ve'e.

¹⁹ Nunajtp tse'e ku ve'e nuto'k vya'anüt: "Pan ve'em xa je'e ve'e, ¿vintso's vine'e je Nte'yam y'o'yixjut jetse'e je jayu dutokimpámüt?, kux ni pana ve'e kya'o'yixju jetse'e dutónüt juu' ve'e je Nte'yam kyatsajkp." ²⁰ Mits, jayu, mnupánipts mitse'e jetse'e je Nte'yam xkojtsvintso'vüt. ¿Va'anup n'ite'e to'k je naxto'ts, je to'tspaampa dunaajmat: "¿Tyajxts atse'e jidu'um tuxpüm?" ²¹ O'yixjupts je'e ve'e je to'tspaampa jetse'e dupámüt je naax pan vintso ve'e dutsak, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e to'k je to'ts dupámüt juu' je'e ve'e je majin maat yaktuump jetse'e jado'k dupámüt juu' ve'e oyvintsova yaktuump.

²² Ve'emts ya'a ve'e ax jo'n je Nte'yam dutún. Chajkpts je'e ve'e jetse'e duyaknuké'xnatákat je myakkin jets vintso ve'e je jayu je tyokin dutukkuvet je ejkun maat. Kux ve'eme'e dutsak, je'e kajx tse'e dumutteni je'eda pan pan jatye'e je tsaachpaatun divin-

majtsjudup, je'eda pan pan jatye'e ñupaajmtki jetse'e vyintókidinit. ²³ Nay ve'empa tse'e dutún jetse'e duyaknuké'xnatákat je majin juu' ve'e ooy tyunjayejp jets juu' ve'e ñupaajmtki jetse'e ntukmaajtjajejpumdinit, uu'me'e xtukmó'tumdup. ²⁴ Ax je Nte'yam tse'e xyaaxjimdu, ka uu'mjyape'eda, je israeejlit jayu, nay ve'empa ve'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ²⁵ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam je Oseas dutukkojtsnajxy jidu'um:

Je'eda pan pan atse'e nkajáyuvidup y'ijt, uxyamts atse'e nva'añ jets ats je'e ve'e je njáyuda.

²⁶ Ax jem tse'e joma ve'e je jayu yaknuujmidi:

"Ka'a xa ats miitse'e njáyuvada",

nay jemjyam tse'e je joojntyk Nte'yam ña'muxjadat:

"Atsts miitse'e je n'ónukta."

Jidu'um tse'e je Nte'yam je Oseas dutukkojtsnajxy.

²⁷ Ax juu' tse'e je israeejlit jayu kajxta, jidu'um tse'e vyaajñ je Isaías: "Oyame'e je israeejlit jayu ooy tyunnumáyada, ve'em ax jo'n je po'o juu' ve'e jeja maaxy napa'ayi, nu'eejyits je'e ve'e juu' ve'e tso'óktap. ²⁸ Ka'a tse'e tyánat jetse'e je Nte'yam dutokimpayó'nyit je jayu pan nuvinxupe'e to'k it to'k naxviijn chaanada." Jidu'um tse'e vyaajñ. ²⁹ Ax ya Isaías tse'e too'vajkp tuvya'añ vye'na: "Je Nte'yam, juu' ve'e nujom duká'mikajxp, je'e tse'e xtukmó'tumdu, uu'mda, nu'eejyji je Israel je chaanda je kyoojta. Pan ka'a tse'e ve'em kudutuujn, kuxajtumdi tse'e ax jo'n jyajtjidi je jáyuda juu' ve'e tsuunidu jem sodómait jets gomoorrait kyajpun kajxmda." Jidu'um tse'e vyaajñ.

Je israeejlit jáyuda jets je oy kats je oy ayook

³⁰ Pan ve'em xa je'e ve'e, ¿vintsose'e nva'numdat? Jidu'um xa je'e ve'e. Je'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, juu' ve'e duká'ixtidu vintso ve'e oy joot y'ittat je Nte'yam maat, je Nte'yam tse'e katokimpaajmjudu je'e kajx ku ve'e jyaanchja'vijidi. ³¹ Ax je'eda juu' ve'e je israeejlit jáyuda, juu' ve'e dukutyonuvaandup je pava'nun jetse'e ve'em y'ijttinit oy joot je Nte'yam maat, je'e tse'e je Nte'yam tokimpaajmjudu. ³² ¿Ax tyajx tse'e je Nte'yam tyokimpaajmjidi? Je'e kajx tse'e kuxe'e dutsokta jetse'e y'ijttinit oy joot je Nte'yam maat je'e kajx juu' ve'e tyoondu, ka'a tse'e dutsokta jetse'e y'ittat oy joot je Nte'yam maat je jaanchja'vin kajx. Ka'a tse'e dutsokta jetse'e je Jesucristo dujaanchjávadat, je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e kitudup ku ve'e jeja tsakujx kyute'pxada. ³³ Ve'em xa je'e ve'e je Jesucristo ax jo'n je tsaaj juu' ve'e je jayu tyukkute'pxip, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Mpámupts atse'e jem jerusaleenit kyajpun kajxm to'k pane'e ítup ax jo'n je tsaaj juu' ve'e yakkute'pxip jetse'e je jayu duyakkitu,

pan pants je'e ve'e dujaanchja'vip,

ka'ats je'e ve'e chaachvinmáyut kuxe'e ve'em dutún.

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

10 Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkpts atse'e ooy yam nja'vin kajxm jetse'e ats je nmu'israeejlit jayu dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¿Ooy ats je'e ve'e ntunnutsapkotsta! ² Tyúvamts atse'e

nkats jets to'k aaj to'k joote'e je Nte'yam dumutonda dumupakta. Oyam tse'e ve'em dujatonda, ka'a tse'e dunujavada vintso ve'e je Nte'yam dutsak jetse'e myutonjadat myupakjadat. ³ Ka'a tse'e dunujavada vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum, je'e ve'e chojktup jetse'e je Nte'yam kyatokimpamjadat je'e kajx ku ve'e dutonda juu' ve'e jep y'avintso vinma'yun kujxp pyayo'ydup. Ax ve'em tse'e dukakuvakta vintso ve'e je Nte'yam dunupaajmtki jetse'e je jayu dukatokimpamut. ⁴ Je jayuda juu' ve'e dujaanchja'vidup je Cristo, je'e tse'e je Nte'yam katokimpajmjudup, ka'a tse'e tyun ku ve'e je jayu dukutyonuva'afn je Moises je pyava'nun jetse'e ve'em je Nte'yam kyatokimpamjadat.

⁵ Jidu'um tse'e je Moises dunukajts vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum je pava'nun kajx: "Pan pan xa ve'e dukutyoomp nujom je pava'nun, joojntykaps je'e ve'e." ⁶ Ax jidu'um tse'e yaknukats vintso ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum je jaanchja'vin kajx: "Ka'a tse'e mvinmayut jem mja'vin kajxm: zPants vine'e tsajpetup?" (Je'e ya'a ve'e tyijp jetse'e je Cristo duyavánukut.) ⁷ Jaa'kvaamp tse'e jidu'um: "Ka'a tse'e jidu'um mvinmaayvat: zPants vine'e vánukup joma ve'e je oo'kpatajk?" (Je'e ya'a ve'e tyijp jetse'e je Cristo duyakjoojntykpajknuvat.) ⁸ Jidu'um xa ve'e vya'afn: "Mmutamipts mitse'e je Nte'yam je kyats je y'ayook, jem je'e ve'e m'am jets mja'vin kajxm." Jidu'um tse'e vya'afn. Ya kats ya ayook, je jaanchja'vints je'e ve'e juu' aatse'e ntukka'amaayp. ⁹ Pan mtukkajtsp xa ve'e je m'aaj jets je Maja Vintsán je'e ve'e je Jesús, jetse'e jem mja'vin kajxm xjaanchjáva jets je Nte'yame'e yakjoojntykpajkjinuva ku ve'e y'uk'aa'k, mjayepufts mitse'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁰ Kux yame'e nja'vin kajxmam njaanchja'vimda, je'e kajx tse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumda; jets ya n'aajamda tse'e ntukkojtsumdup, je'e kajx tse'e njajejpumda je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹¹ Vaamp tse'e je Kunuu'kx Jatyán: "Pan pants je'e ve'e dujaanchja'vip, ka'ats je'e ve'e chaachvinmayut kuxe'e ve'em dutún." ¹² Ax ve'em tse'e, anañujoma kajx ya'a ve'e, pan pan jatye'e israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta; je Nte'yam, ka'a xa je'e ve'e pan duviijn'ix. Kux je Maja Vintsán, je'e ve'e dunuv-intsanikajxp to'k ka'ajyji, ooyts je'e ve'e dutunkunuu'kx pan pane'e amotujup je maa'yun.

¹³ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'afn: "Pan pan tse'e je Nte'yam du'amotup jetse'e yaktso'okjut, yaktso'okjupts je'e ve'e." Jidu'um tse'e vya'afn.

¹⁴ zAx vintso'ts je'e ve'e je Nte'yam juu' du'amotudat pan ka'a ve'e dujaanchjávada? zJets vintso tse'e dujaanchjávadat pan ka'ana ve'e du'amotunaxta je Nte'yam je y'ayook? zJets vintso tse'e du'amotunaxtat je Nte'yam je y'ayook pan ka'a ve'e pan vya'nuxjada?

¹⁵ zJets vintso tse'e du'avánadat pan ka'a ve'e je Nte'yam kyéxjada? Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: "Ooye'e tyuntsoja ku ve'e je jayu jye'ya jetse'e je jayu duvaajnjada je oy kats je oy ayook." Jidu'um tse'e vya'afn.

¹⁶ Ax ka'a tse'e to'k ka'ajyji dumajapamda je oy kats je oy ayook. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Isaías vyaajñ: "Maja Vintsán, zpants n'ite'e dujaanchja'vidup je ayook juu' atse'e je jayu nvaajnjip?" Jidu'um tse'e vyaajñ. ¹⁷ Ax ve'em tse'e, ku ve'e je jayu du'avánada je Cristo jye'e, y'amotunajxtup tse'e je jayu je ayook. Jets ku ve'e je jayu du'amotunaxta je ayook, van'it tse'e je jaanchja'vin tyukje'yajada.

¹⁸ N'amotutúvipts atse'e, zka'a vine'e je jayu dumotudi ya ayook? Ve'em, myótudu xa je'e ve'e. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'afn:

Yaktaan xa ve'e vinxup to'k it to'k navvijn juu' je'e ve'e y'ava'nidu,

jets je myajin, je'ypts je'e ve'e vinxup to'k it to'k navvijn jets je vaat joma ve'e ya tsajmit it kyukaxa.

Jidu'um tse'e vya'afn. ¹⁹ N'amotutúvinuvaps atse'e, zka'a vine'e je israeejlit jayu duvinmótudi ti ve'e tyijp juu' ve'e y'ixtu myótudu? Ve'em, vvinmótudu xa ve'e. Muto'k vijn, vvinmótudu tse'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Kux jidu'ume'e je Nte'yam dunujjmi je israeejlit jáyuda, je Moises tse'e tyukkojtsnajx:

Ejkjup ats miitse'e nyaktándat je jayu kajxta juu' atse'e nkajáyuidup,

ve'emts ats miitse'e ntoojnjadat je jayu kajxta juu' ve'e oy dukapayo'ydup.

²⁰ Nay ve'empa je Isaías, nayja'vijuts je'e ve'e jets ya'a ve'e va'ajts du'avánat. Jidu'um tse'e je Nte'yam je Isaías dutukkojtsnajxy:

Xpaattuts atse'e je'eda pan pan jatye'e xka'ixtidup vye'na,

naajknuke'xnatajkijuts atse'e jeja je'e vyinkujkta pan pan jatye'e dukah'amotutúvidu ats kajx.

²¹ Ax ku tse'e je Nte'yam dunukajts je israeejlit jayu, je Isaías tse'e tyukkojtsnajx, jidu'um tse'e vyaajñ: "Jóvum xaaj atse'e n'ix vintso ve'e je israeejlit jayu kuvvinmayumpijttini, kudumasootkini je kyoy'oy joojntykinda, jetse'e kuy'itta oy joot ats maat, je'eda pan pan jatye'e kakatsupajktup jetse'e kyakatsvinmótuda."

Tyukma'tp tse'e je Nte'yam je israeejlit jayu

11 N'amotutúvipts atse'e: zTyunmasootkinuts je'e ve'e je Nte'yam je jyáyuda? iNi vintsova xa je'e ve'e ve'em dukatuujn! Átsam xa je'e ve'e israeejlit jayu, je Abraham xa atse'e je chaan je kyooj, je'e atse'e nuto'k je Benjamín je chaan je kyooj. ² Ka'a xa ve'e je Nte'yam dumasa'ak je jyayu juu' ve'e jujpani vyinkoon. Mnuja'vidup xa miitse'e vintso ve'e vya'afn jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jep joma ve'e je Elías dunu'aa'ni je israeejlit jayu jeja je Nte'yam vyinkujk. Jidu'um tse'e vyaajñ: ³ "Maja Vintsán, yak'oo'ktinu xa ve'e je m'ayook kojtsnajxpatajkta jetse'e dujaavdini je vojxpejtun joma ve'e myakvinja'vi myakvintsa'ki. Átsji xa ve'e jado'k taannu juu' ve'e mvinja'vijup mvintsa'kijup, ax xyak'oo'kuvaanduvaps atse'e." ⁴ Ax jidu'um tse'e je Nte'yam y'atsoojvji: "Ka miitsjap xa ve'e to'k juu' atse'e xtaajnjip, xtaajnjipnum xa atse'e nuvuxtojtuk miijl je yaa'tyajik juu' ve'e dukavinkoxkténidup je apamnax juu' ve'e Baal duxaaj." Jidu'um tse'e je Elías yaknuujmi.

⁵ Nay ve'empa tse'e ɔxyam y'ijtpa. Nu'eejyjis je'e ve'e je Nte'yam vyinkoojnidi je myaa'yun kajx. ⁶ Je myaa'yun kajx tse'e je Nte'yam vyinkoojnidi; ka je'e kajxape'e ku ve'e dutoondi juu' ve'e oy. Kux pan je Nte'yame'e je jayu kuduvinkaajin je'e kajx ku ve'e dutoonda juu' ve'e oy, ka'a tse'e maa'yun kuyaktij juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp.

⁷ ¿Ax vintsots je'e ve'e? Ka'a tse'e je israeejlit jayu dypaatti juu' ve'e jya'ixtidup; je nu'eejyida pane'e je Nte'yam vinkoojniju, je'e tse'e dypaattu juu' ve'e je israeejlit jayu jya'ixtidup. Ax je numay jayu, makx tse'e vyimpjittini je vyinma'yunda. ⁸ Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Je Nte'yam tse'e makx pa'muxjudu je vyinma'yunda, ɔxyam paat tse'e dukavinjávada juu' ve'e jya'ixtup jetse'e dukavinmótuda juu' ve'e jyamótudup." ⁹ Vaampa xa ve'e je David jidu'um: Ooy tyunkayda tyun'oo'kta je jayu.

Va'an je Nte'yam tyoojnijidini ax jo'n je tánuk juu' ve'e taamp jep kutya jaatp

kuxe'e dukanujava jets je y'oo'kun je'e ve'e y'anajx-
ip,

ve'em ax jo'n je jayu kyute'pxa jetse'e kyitu.

¹⁰ Va'an viints dvyimpjittini,
va'an dutsaachpaattini xa'ma kajx je jayu juu' ve'e
ve'em dutoondup.
Jidu'um tse'e vyaajñ.

Je Nte'yam tse'e dyyaktsookp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

¹¹ N'amotutúvinuvapts atse'e, ku ve'e je israeejlit jayu kya'adi jep tokin jaatp, ¿tunvintókiduts je'e vine'e? ¿Ni vintsova xa je'e ve'e ve'em dukatuujn! Ku xa ve'e je israeejlit jayu tyokintoondi, je'e kajx tse'e tyukkadaakji-di je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e je israeejlit jayu myu'ékjadat ku ve'e du'ixta jets je Nte'yame'e je maa'yun to'nuxjudup pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹² Ax ve'em tse'e, je israeejlit jayu je tyokin kajx tse'e je Nte'yam ooy dutunkunuu'kx pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¿Ax vintsots je'e n'ite'e nuyojk je kunoo'kxun dukamo'ot je israeejlit jayu ku ve'e dujaanchja'vidinuvat je Nte'yam?

¹³ Miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta, jep xa ve'e juu' ats miitse'e ntukmukotsuvaandup. Je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e n'itút je'e je kyukátsiva, je'e atse'e xkejxp jets atse'e je oy káts je oy ayook nvaajnjadat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e kajx atse'e ooy ntunyavinkopka ya toonk. ¹⁴ Ntsajkpts atse'e jetse'e ats je nmu'israeejlit jayu du'ixtat je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjudup, ve'emts je'e ve'e du'ixtiduvat vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxjadat jetse'e ve'em dujayejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁵ Kux ku xa ve'e je Nte'yam dumasaaak je israeejlit jayu, van'it tse'e dumujot'o'yi juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvap. Ax ku tse'e je Nte'yam dukuvajknuvat je israeejlit jayu, ve'em tse'e y'ittat ax jo'n kujyoojn-tykpaajknuva je oo'kpatajk. ¹⁶ Pan yaktukmuyojxp xa ve'e je Nte'yam je juts juu' ve'e too'vajkp yakjajtp,

jye'eikajxpapts je'e ve'e nujom je juts juu' ve'e ɔx'ook yakjajtp. Pan yaktukmuyojxp tse'e je Nte'yam je kup aa'ts, jye'eikajxpapts je'e ve'e nujom je kup axén.

¹⁷ Miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta, ve'em xa miitse'e-da ax jo'n to'k je yukjootmit olivos kup axén. Jets je israeejlit jayu, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je olivos kup axén juu' ve'e kayu'uj katún. Ve'em xa ve'e je Nte'yam dutún ax jo'n kudukuspux to'k je axén je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún jetse'e jem dupaajmji to'k je axén juu' ve'e yukjootmit olivos kup jetse'e to'k muk y'it maat je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún. Ax ve'em tse'e, je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún, ve'em ax jo'n je'e je ñaaj dumoojy je axén juu' ve'e jem ijt jetse'e yakkuspux, jetse'e ve'em ax jo'n je olivos kúpjyam je ñaaj dumaa'a je yukjootmit kup je y'axén juu' ve'e jem yaktukmupa'mi: nay ve'emrats miitse'e je kunoo'kxun xjayepta je kunoo'kxun kajx juu' ve'e je israeejlit jayu jyayejptu. ¹⁸ Ax ka'a tse'e xko'oyjavadat je israeejlit jáyuda. ¿Vintsose'e mnamyjajadat? Ve'em xa miitse'e-da ax jo'n to'k je kup axén. Ax ka'a tse'e je kup axén je ñaaj dumaa'a je kup aa'ts, je kup aa'ts tse'e dumooyp je kup axén je ñaaj.

¹⁹ Nunjajtp tse'e ku ve'e nuto'k vya'anut: "Je'e kajx xa ve'e je kup axén yakkuspux jets atse'e jem nyakpuujm." ²⁰ Ve'emam xa je'e ve'e. Je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je kup axén juu' ve'e yakkuspojx jetse'e kyoo'k'ijtni je kup maat juu' ve'e kayu'uj katún, kux ka'a ve'e dujaanchjávada je Nte'yam. Miits tse'e m'ijttup ax jo'n je axén juu' ve'e to'k muk ijtp je kup maat juu' ve'e kayu'uj katún, kuxe'e xjaanchjávada. Ka'a tse'e mnamyjajadat je'e kajx; nay'ix'íjtada ve'e jets ka'a ve'e m'ittat ax jo'n to'k je axén juu' ve'e je kup yaktukmupa'mi jetse'e yakkuspojxnuva. ²¹ Kux pan ka'a xa ve'e je Nte'yam dukuma't je israeejlit jayu juu' ve'e ijttup ax jo'n je avintso kup axén, ¿vintsose'e xnasjávada jets miitse'e mtukmo'otjadat pan ka'a ve'e xjaanchjávada? ²² Ya'a kajx tse'e n'ixumda vintso ve'e je Nte'yam va'ajts oy joot ñapyumju jets nay ve'empa vintso ve'e je makx tsaachpaatun dupum. Makx tse'e je tsaachpaatun dupuujmja pan pan jatye'e ijttup jep tokin jaatp; ax va'ajts oy joot tse'e ñapyumju miits maatta, je'e ve'e ku ve'e mnaajk'íjtada oy jayu je Nte'yam maat. Pan ka'a tse'e ve'em xtonda, ve'em tse'e mjaajttuvat ax jo'n je'e jyajtti. ²³ Ax pan je israeejlit jayu tse'e dujaanchja'vidinuvat je Nte'yam, yakpaamdinuvapts je'e ve'e jómam y'ijtti, kux o'yixjup je'e ve'e je Nte'yam jetse'e jado'k nax jem dupaamnuvat. ²⁴ Miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta, ve'em xa miitse'e-da ax jo'n je olivos kup axén juu' ve'e yee'k jem yukjootm, van'it tse'e yakkuspux jetse'e yakpaajmji juu' ve'e kyah'avintsokúpip, je olivos kup juu' ve'e kayu'uj katún. ¿Vintsots n'ite'e kya'o'yinuvat jetse'e yakpaamnuvat jado'k nax joma ve'e y'ijtp je israeejlit jayu? Je'e tse'e ijttup ax jo'n je avintso kup axén.

Ku je israeejlit jayu y'ijttinit jem je Nte'yam y'am kya'm

²⁵ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkp atse'e jetse'e xnujavadat juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmki jetse'e

kyayaknujava y'ijit, ve'em tse'e mkanayjávajadat jets ooye'e juu' xtunnujávada. Ka'a xa ve'e je israeejlit jayu mákk je vinma'yun dujayepta xá'ma kajx, van'it paatji ve'e ku ve'e pyo'okut pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dujaanchjávadap je Nte'yam. ²⁶ Ax ve'em tse'e nujom je israeejlit jayu dujajeptinit je joojntykin juu' ve'e xá'ma kajx ijtp. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Nte'yam vyaajñ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp:

Yakjéjap tse'e je Yaktsookpa jem jerusaleenit kyajpun kajxm, je'e tse'e dutuknuvaatsnup je israeejlit jayu je tyókin-da.

²⁷ Ya'ats je'e ve'e je kojstán juu' ats je'e ve'e nmasoqjadap ku ats'e je tyókin ntuknuvaatstinit. Jidu'um tse'e vyaajñ.

²⁸ Cho'oxpujkpts je'e ve'e je Nte'yam je israeejlit jáyuda kuxe'e dukajaanchjávada je oy kats je oy ayook. Miits je m'o'yinda xa je'e ve'e ku ve'e dukajaanchjávada. Oyam tse'e vye'ema, tyukkõnvaatsts je'e ve'e je Nte'yam jets je'e ve'e dujáyuvat, chajkpts je'e ve'eda je jyujpit jayu kajxta, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob. ²⁹ Ka'a xa ve'e je Nte'yam duvinmatyíkuts pan pan je'e ve'e vyinkaamp jetse'e dukunuu'kx. ³⁰ Miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta, ka'a tse'e xkatsupajkti je Nte'yam; ax uxyam tse'e je Nte'yam mtukmõ'õtjada kux ka'a ve'e je israeejlit jayu kyatsapakta. ³¹ Ax nay ve'empa tse'e, óyame'e je israeejlit jayu dukakatsapakta je Nte'yam, tukmõ'õtjadapts je'e ve'e, ve'em ax jo'n miitse'e uxyam mtukmõ'õtjada jo'n. ³² Je Nte'yam xa ve'e nujom je jayu duyaktaan jep tokin jaatp kuxe'e kyakatsapákjada. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e to'k ka'ajji dutukmõ'õtut.

“iOoy xa ve'e je Nte'yam dutunnumaja dutunnujaancha!”

³³ iOoy xa ve'e je Nte'yam dutunnumaja dutunnujaancha! iVa'ajts kuvij aa'k xa je'e ve'e jets ooy tse'e juu' dutunnujava! ¿Pants n'ite'e o'yixjup jetse'e duvinmótuvut pan tyajxe'e jets vintso ve'e juu' dutún?

³⁴ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

¿Pants je'e n'ite'e dunuja'vip ti vinma'yune'e je Maja Vintsán jyajejpp,

pants je'e n'ite'e o'yixjup jetse'e je Nte'yam dukojtsvíjut?

³⁵ ¿Pants je'e n'ite'e too'vajkp juu' tuduma'a jetse'e ux'ook kyuvejtuxjut?

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ. ³⁶ Je Nte'yam xa ve'e nujom juu' jaty dupaam, je'e je chojkun kajx tse'e nujom juu' jaty duyakjeji, je'e je myajin kajx tse'e nujom juu' jaty y'it. iYakmaja yakjaanchats je'e ve'e je Nte'yam y'ijtnit xá'ma kajx! Amén.

Vintso je Nte'yam dutsak jetse'e je jayu jyoojntykat

12 Utsta ajchta utsta tsa'ada, kuxe'e je Nte'yam je jayu dunu'ixkada'aky, je'e kajxts ats miitse'e nmunoo'kxykta jets je'e ve'e mnatyukvintsa'agajadat, je vintsa'kin juu' ve'e joojntykidup, juu' ve'e je Nte'yam

natyukkatajkijup jets juu' je'e ve'e y'oyja'vip. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e ve'em je Nte'yam xvinjávadat xvintsa'agadat. ² Ka'a tse'e m'ukjoojntykidinit ax jo'n je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, je'e ve'e jetse'e je mvinma'yun xyaktiktstinit, ve'em tse'e oy xnujávadat pan ti ve'e je Nte'yam chajkp, pan ti ve'e y'oyja'vip, pan ti ve'e oy jets va'ajts.

³ Je maa'yun kajx juu' ats'e je Nte'yam xtoojnji, je'e kajxts ats miitse'e nvaajnjada: Ka'a tse'e nuyojk maj mnayjávajadat jets juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguipt; je'e ve'e jetse'e nuto'k nuto'k oy xpayo'oydat jetse'e xtóndat juu' ve'e mtukkadaakjudup, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je jaanchja'vin juu' ve'e je Nte'yam mmoqjyjudu. ⁴ May viijn xa ve'e je ni'kx je kopk dumaada, jem tse'e je kya'aj, jem tse'e je tyek, nay jempa tse'e juu' jaty viijnk. Ax juu' tse'e to'k ni'kx to'k kopk, kajje'e tse'e je tyoonk tyukkada'akyju. ⁵ Nay ve'empa tse'e, numay xa uu'me'eda, ax to'k muk tse'e n'ijtumda je Cristo maat jets to'k muk tse'e n'ijtumda nuto'k nuto'k, ve'em ax jo'n kun'ijtumdi to'k ni'kx to'k kopk je Cristo maat.

⁶ Ax ve'em tse'e dutsak jetse'e juu' nto'numdat vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun je putajkin xmõ'yumda to'k jado'k, ve'em ax jo'n xtukmutsojkumda. Pan yakmõ'yumdu tse'e pan vintso ve'e nkojtsnajxumdat je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e dutsak jetse'e nkojtsnajxumdat ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je jaanchja'vin juu' ve'e njajejpumdud. ⁷ Pan yakmõ'yumdu tse'e vintso ve'e je jayu mpatto'nimdat, ve'em tse'e nto'numdat. Pan yakmõ'yumdu tse'e vintso ve'e je jayu ntuk'ixumdat je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e nto'numdat. ⁸ Pan yakmõ'yumdu tse'e vintso ve'e je jayu nyakjot'amájimdat, ve'em tse'e nto'numdat. Pan yakmõ'yumdu tse'e vintso ve'e mputajkimdat je jayu pan pan jatye'e katih'ijtxjudup, ve'em tse'e oy mputajkimdat. Pan yakmõ'yumdu tse'e vintso ve'e je jayu nyakkutojkimdat, oy tse'e nto'numdat. Pan yakmõ'yumdu tse'e vintso ve'e oy jayu nnapya'mumjadat je'e maat pan pan jatye'e tsaachvinmaaydup, xoonduk aaj xoonduk joot tse'e ve'em nto'numdat.

⁹ Nachókjada to'k jado'k to'k aaj to'k joot. Ka'a tse'e xtsóktat je ka óyap; to'k aaj to'k joote'e mnaajk'ítjadat je y'oy je'e maat. ¹⁰ Ooy tse'e mtunnachókjadat, ve'em ax jo'n dutsak jetse'e je Nte'yam je jyayu ñachókjadat. Íxtada vintso ve'e mnavyintsa'agajadat vimpit atuj.

¹¹ Ooy tse'e xtuntsóktat jetse'e mtóndat; ka'a tse'e mnoox'oo'ktat. Mutonda mupakta je Maja Vintsán to'k aaj to'k joot. ¹² Xoõjntkpe'e mnaajk'ítjadat je'e kajx ku ve'e je Maja Vintsán x'a'ixta. Muténada tse'e ku ve'e mtsaachpaa'tta. Ijtp tse'e mtsapkótstat.

¹³ Putákada je Nte'yam je jyayu pan pan jatye'e kati-h'ijtxjudup. Napyámjada oy jayu maat je je'yva jayu.

¹⁴ Amótuda je Nte'yam jetse'e dukunoo'kxyt pan pan jatye'e mjomtoojnjudup mtitoojnjudup, ka'a tse'e x'amótudat jetse'e je tyókin yaktukkuvéttat.

¹⁵ Xoõndukta je'e maat pan pan jatye'e xoõjntktup. Ya'axta je'e maat pan pan jatye'e yaaxtup.

¹⁶ To'kji je vinma'yun xjayéptat nujom je jayu je y'o'yin kajxta. Ka'a tse'e mnamyájajadat; je'e ve'e mmaatnayjávajadat je jayu juu' ve'e kayakv-intsa'kidup. Ka'a tse'e mnapyámjadat jets ooye'e juu' xtunnujávada.

¹⁷ Ka'a tse'e je jayu xtonumpijjtadat juu' ve'e ka óyap pan pan jatye'e ti ka óyap mto'nuxjudup. Íxtada jetse'e xtóndat juu' ve'e anañujoma je jayu y'oyja'vidup.

¹⁸ Tonda pan joma vaate'e m'o'yixjada jetse'e oy joot mjoonjtykadat maat anañujoma. ¹⁹ Utsta ajchta utsta tsá'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ka'a tse'e xtukkuvéttat pan pan jatye'e mto'nuxjudup juu' ve'e ka óyap. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Je Maja Vintsane'e vaamp: Xtukkádaakp xa atse'e jets atse'e je jayu mpaajmjadat je tsaachto'nun, ntukkuvéttapts ats je'e ve'e je tyókinda." ²⁰ Vaampap tse'e jidu'um: "Pan yu'oo'kjup xa ve'e juu' ve'e mtso'ox-pajkjup, myakkáayup tse'e; ax pan taatsip tse'e, myak'oo'kup tse'e. Kux ku xa ve'e ve'em xtónut, natyukjávajap tse'e je tyókin." Jidu'um tse'e vya'añ.

²¹ Ka'a tse'e mnamyasó'okjadat jetse'e je kyó'oy je'e myakkutojkujadat; ñojk'óye'e je kyó'oy je'e xyakkutojkdadat je'e kajx ku ve'e xtonda je y'oy je'e.

Vyinmajtsjup tse'e jetse'e nnapya'mumjadat jep je yakkutojkpa kya'p pya'tkup

13 Ve'em xa ve'e dutsak jetse'e to'k ka'ajyji je jayu ñapyámjup jep je'e kya'p pya'tkup juu' ve'e yakkutojktup, kux ka'a ve'e pan yakkutojkpa je kutojkuñ dujajep pan ka'a ve'e je Nte'yam mya'aju. Nujom tse'e pan pan jatye'e yakkutojktup, je Nte'yamts je'e ve'e paajmjudu. ² Ax ve'em tse'e, pan pan xa ve'e je yakkutojkpa dutso'oxpajkp, cho'oxpajkpapts je'e ve'e je Nte'yam kux ka'a ve'e dukuvuk juu' ve'e je Nte'yam pyavaampy. Pan pan tse'e dutso'oxpajkp je Nte'yam, je Nte'yamts je'e ve'e tukkuvéttadat. ³ Kux ka je'e kajxap xa ve'e je yakkutojkpa y'itta jetse'e du'atsá'agadat pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e oy, je'e kajxe'e je jetse'e du'atsá'agadat pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap. Pan mtsojktup tse'e jetse'e je yakkutojkpa mkah'atsá'agajadat, tonda tse'e juu' ve'e tum oy, ve'em tse'e je yakkutojkpa myakmájajadat, ⁴ kux je Nte'yam je'e ve'e tyoojnijp miits je m'o'yin kajxta. Ax pan je'e tse'e mtoondup juu' ve'e ka óyap, tsá'agada tse'e, kux ka kooyap xa ve'e je yakkutojkpa je kutojkuñ dujajep jetse'e je tsaachto'nun dupámüt, je Nte'yamts je'e ve'e mooyju je kutojkuñ jetse'e duyakt-saachpaa'tüt je'eda pan pan jatye'e dutoondup juu' jatye'e ka óyap. ⁵ Je'e kajx tse'e dutsak jetse'e je jayu jep kutojkuñ pa'tkup ñaajk'ítjüt, ka je'e kajxjap tse'e jetse'e je tsaachpaatun kyapaa'tjüt, je'e kajxpa ve'e jetse'e je va'ajts vinma'yun dujajéput. ⁶ Je'e kajxpat miitse'e xmo'oda je kupa'mun je yakkutojkpa, kux je Nte'yam je'e ve'e tyoojnjudup, je'ejyam je'e ve'e jep ñu'ijtp jetse'e yakkutókut.

⁷ Kuvetta juu' ve'e myójidup. Pan pan xa ve'e tukkádaakjup je kupa'mun, ax mmo'odap tse'e. Pan pan tse'e tukkádaakjup jetse'e xyakmájajadat, ax myakmá-

jadat tse'e. ⁸ Ni pana tse'e xkamuyójadat; je'ejyji ve'e je tsojkuñ juu' ve'e mnatyukmuyójidup to'k jado'k. Pan pan xa ve'e dutsojkp je myujayu, ve'em tse'e dukutyún je Moisés je pyava'nun. ⁹ Kux jidu'ume'e je Moisés je pyava'nun vya'añ: "Ka'a tse'e xyakvintsá'kintókidat je navyajkuñ, ka'a tse'e myakjaju'oo'ktat, ka'a tse'e mme'e'tstat, ka'a tse'e ti xnas'ayóvadat." Ax ya'a jets nujom je viijnk pava'nun, akojtsmúk tse'e tyañ jidu'um: "Tsojka je mmujantamda je mmutáktamda ve'em ax jo'n viinm mnachókjada." ¹⁰ Pan pan xa ve'e dujajeypp je tsojkuñ, ka'a tse'e ti ka óyap dutuujnja je myujayu. Ax ve'em tse'e, je tsojkuñ kajx xa ve'e je jayu dukutyún je pava'nun.

¹¹ Je'e kajx tse'e je Nte'yam dutsak jetse'e ve'em xtóndat kux mnua'vidupe'e jets najxpe'e je it. Ve'em tse'e m'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e pojtykup ku ve'e mya'ajta jetse'e je chooj duyakke'ekta, mnuja'vidupe'e jets támani ve'e je xaaj ku ve'e myiinnuvat je nYaktsóokpamda Jesucristo, tá tse'e jyaa'ktámini je xaaj ku ve'e myiinnuvat jets ka'a ve'e ku ve'e njaanchja'vi'ukva'numdi. ¹² Ve'em xa ve'e uxym ya it ax jo'n je it koó'tsna jetse'e jave'e'n yak'a'ix jetse'e je xaaj pyítsumüt. Va'an tse'e dukoo'kto'numdini je kyó'oy je'e, je'e juu' ve'e je jayu tyoondup juu' ve'e ijttup ax jo'n je'eda juu' ve'e ijttup jeja akoo'ts it jaat; je'e ve'e nto'numdinup vintsó ve'e n'amaádaaguimdat je kyó'oy je'e je makkin kajx juu' ve'e je Nte'yam xmo'yumdup, ve'em tse'e n'ijttumdit ax jo'n je'eda juu' ve'e ijttup jeja ajajtk it jaat. ¹³ Va'an tse'e dujoojn-tykimda ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e joojnkykidup jeja ajajtk it jaat. Ka'a tse'e ve'em nto'numdat ax jo'n je'eda pan pan jatye'e ooktup mookjudup, pan pan jatye'e juu' dujomtoondup dutitoondup, pan pan jatye'e je káts dutukmaat-jajeyptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajeyptup, pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegup, pan pan jatye'e nacho'oxpajkjudup, jets pan pan jatye'e ejkjudup jot'aajnjudup ku ve'e juu' kya'o'yixjada ax jo'n je viijnk jayu. ¹⁴ Jeme'e je Maja Vintsán Jesucristo y'am kya'm nmapya'mumjadat. Je'e maat tse'e n'ijttumdit ve'em ax jo'n je jayu dujajeypta je vit juu' ve'e natyukxoixjudup. Ka'a tse'e nto'numdat juu' ve'e ntsojkuñdup ya n'avintsó vinma'yun kajxamda.

Ka'a tse'e ntókipayoyumdat je nmujaanchja'vivamda

14 Kuvakta je mmujaanchja'vivada pan pan jatye'e duká'oynuja'vidup pan ti ve'e je Nte'yam chajkp; ax ka'a tse'e xkojtsvintsóvdad ku ve'e oy dukavinmótu-da. ² Jem xa ve'e je jaanchja'vivada juu' ve'e nayja'vijidup jetse'e duja'kxtat to'k ka'ajyji ti jaty, jempa tse'e viijnktava juu' ve'e duká'oynuja'vidup ti ve'e je Nte'yam chajkp, tum je aajy je ojts tse'e jya'kxtup. ³ Je jaanchja'vivada pan pan jatye'e duja'kxtupap je tsu'uts, ka'a tse'e diviijnk'íxtat je myujaanchja'vivada juu' ve'e je'ejyji duja'kxtup je aajy je ojts; jets je jaanchja'vivada juu' ve'e je'ejyji duja'kxtup je aajy je ojts,

ka'ats je'e ve'e d'viijn'íxtuvap je myujaanchja'vivada juu' ve'e duja'kxtuvap je tsu'uts, kux kuvajkjudu je'e ve'e je Nte'yam. ⁴ N'ujajtp tse'e ku ve'e vinkex ñun-va'anut jets ka'a je'e ve'e vye'ema. Jidu'umts atse'e n'atsav: ¿Pants mitse'e tumpumju jetse'e xtokimpayo'oyut je viijnk jayu je tyoompa? Je vyintsán xa je'e ve'e va'anup pan oy je'e ve'e juu' ve'e tyuump uk pan ka'a. Ax tyónuups je'e ve'e juu' ve'e oy, kux o'yixjup je'e ve'e je Maja Vintsán jetse'e je jayu je y'oy je'e dutónut.

⁵ Jem xa ve'e je jaanchja'vivada juu' ve'e vinjava taandup jets ñumájipe'e to'k je xaaj jets ka'a ve'e jado'k je xaaj. Jempa tse'e je viijnk jaanchja'vivada juu' ve'e vinjava taandup jets akijpxa ve'e d'numájada nujom je xaaj. To'k jado'k tse'e vinjava tyándat pan vintso ve'e oy dupaa'tut du'akeegat. ⁶ Je'e juu' ve'e du'amaa'yidup to'k je xaaj jets ka'a ve'e jado'k je xaaj, ve'emts je'e ve'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájadat duyakjaanchadat; jets je jaanchja'vivada juu' ve'e dukah'amaa'yidup je xaaj juu' ve'e je myujaanchja'viva y'amaa'yidup, ve'em tse'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájiduvat duyakjaanchiduvat. Je jaanchja'vivada juu' ve'e duja'kxtuvap je tsu'uts, ve'em tse'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájadat duyakjaanchadat, kux kyukojtsjidup je'e ve'e je Nte'yam je'e juu' ve'e kyaaydup y'ooktup. Je jaanchja'vivada juu' ve'e dukaja'kxtup je tsu'uts, ve'em tse'e dutonda jetse'e je Maja Vintsán duyakmájiduvat duyakjaanchiduvat, kyukojtsjiduvaps je'e ve'e juu' ve'e kyaaydup y'ooktup.

⁷ Ni pánats uu'me'eda juu' ve'e kajoojntypip je y'avintso je'e kajx, jets ni pánats uu'me'eda juu' ve'e ka'oo'kp je y'avintso je'e kajx. ⁸ Pan joojntypimdup xa ve'e, je Nte'yam kajxts uu'me'e n'oojntypimda; jets pan oo'kumdup tse'e, je Nte'yam kajxpatp uu'me'e n'oo'kumduva. Ax ve'em tse'e, pan joojntypimdup tse'e uk pan oo'kumdup tse'e, je Nte'yam je jyáuts uu'me'eda. ⁹ Je'e kajx xa ve'e je Cristo y'uk'aa'k jetse'e jyoojntypajknua jetse'e d'numvintsánikáxut nujom pan pan jatye'e joojntypidup jets nujom pan pan jatye'e oo'ktu.

¹⁰ Kux tse'e ve'em, ¿tyajxts miitse'e jemda juu' ve'e vaandup jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a? ¿Jets tyajxts miitse'e jémdava juu' ve'e duk'o'oy'íxtup je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a? Ka'a tse'e xtukkadaakumda jets je'e ve'e ntokimpayo'yumdat, to'k jado'k uu'me'e nje'yumdinit jem je Nte'yam vyinkojkm, ax je'ets uu'me'e xtokimpayo'yumdap. ¹¹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Vaamp xa ve'e je Maja Vintsán:

“Tyúvam atse'e nva'añ jets nujom atse'e je jayu xvinkoxkténadat,

nujom tse'e vya'andat jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e juu' atse'e ntuump.”

Jidu'um tse'e vya'añ. ¹² Ax ve'em tse'e, nuto'k jatyp uu'me'e je cuenta je Nte'yam nmo'yumdinit pan vintso ve'e juu' jatyp t'unt'numda t'unkojtsumda.

Ka'a tse'e je jayu ntukmasoókumdat je Nte'yam je tyoo'

¹³ Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e n'uktokimpayo'yumdinit to'k jado'k, je'e ve'e mpayo'yumdap vintso ve'e je n'út-samda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'ganda nkatukmasoókumdat je Nte'yam je tyoo'. ¹⁴ Kux atse'e to'k muk n'it je Maja Vintsán Jesús maat, je'e kajxts atse'e vinjava ntañ jets ka'a ve'e tii ni tía juu' ve'e yaktokintoomp je y'avintso je'e. Ax pan je jayu tse'e d'nasja'vip jets jeme'e juu' ve'e yaktokintoomp, yaktokintoompts je'e ve'e ku ve'e je jayu dutún juu' je'e ve'e ñasja'vip jets ka'a je'e ve'e y'oya. ¹⁵ Ax pan ñasja'vidup tse'e je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsa'ada jets ka'oyap je'e ve'e juu' ve'e mtoondup, je'e kajx ku ve'e du'ixta juu' ve'e mja'kxtup, mkatsojktup tse'e je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsa'ada ku ve'e ve'em xtonda. Ka'a tse'e xyakvintókidat je jayu juu' ve'e je Cristo kyuu'oo'ki, je'e kajx ku ve'e xja'kxta juu' je'e ve'e ñasja'vip jets yaktokintoomp je'e ve'e.

¹⁶ Oyame'e n'ujávada jets nvaat je'e ve'e xtóndat juu' ve'e mtoondup, ka'a tse'e ve'em xtóndat pan je jayu ve'e d'nasja'vidup jets tokin je'e ve'e juu' ve'e mtoondup. ¹⁷ Kux ku xa ve'e je jayu y'it jem je Nte'yam y'am kya'm, ka'a tse'e duyakvinkópkada juu' ve'e kyaaydup y'ooktup, je'e ve'e yakvinkópkidup jetse'e dutóndat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, je oy joot dujayéptat, jetse'e xyoonduktat je Espiritu Santo kajx.

¹⁸ Pan pan xa ve'e je Cristo ve'em d'umtoomp d'umupajkp, oy jootts je'e ve'e y'it je Nte'yam maat, íxjudu-vaps je'e ve'e je jayu jets vintso ve'e dutún juu' ve'e oy.

¹⁹ Ax ve'em tse'e, ve'em xa ve'e d'utsak jetse'e nto'numdinit n'oojntypim d'vintso ve'e oy joot nmamyu'ijtumjidinit to'k jado'k jetse'e mak'k aaj mak'k joot n'ijtum d'vintso to'k muk je Cristo maat. ²⁰ Je'e juu' ve'e je Nte'yam tyoon, ka'ats miits je'e ve'e xyakvintókidat je'e kajx juu' ve'e mkaaydup m'ooktup. Nvaat tse'e je jayu dukáyut du'oo'kut jyajuu' kaakyanaaja; ax tókints je'e ve'e ku ve'e je jayu dukay du'uu'k juu' ve'e je viijnk jayu tukmasoókjup je Nte'yam je tyoo'.

²¹ Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jets ka'a miitse'e je tsu'uts xja'kxtat, ka'a ve'e je tsaaydum pa'ajk naaj x'oo'ktat, ni ti viijnka ve'e xkatóndat pan je'e kajxe'e je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsa'ada dumas'okta je Nte'yam je tyoo'. ²² Pan ti ve'e mjaanchja'vidup jetse'e xtóndat ya'a kajx, jeja tse'e je Nte'yam vyinkujki d'utsak jetse'e ve'em xjaanchjávadat. Xoon je'e ve'e je jayu juu' ve'e d'nuja'vip jets oy je'e ve'e juu' ve'e tyuump. ²³ Ax je jayu juu' ve'e mejtsvinmaayp, tokintoompts je'e ve'e ku ve'e juu' dukay duju'kx jetse'e dukajaanchjáva jets oy je'e ve'e ku ve'e ve'em dutún. Kux pan ti ve'e je jayu tyoondup jetse'e dukajaanchjávada jets oy je'e ve'e, tókints je'e ve'e ku ve'e ve'em dutonda.

Va'an duto'numda pan vintso ve'e je viijnk jayu du'oyjavadat

15 Uu'mda, pan pan jatye'e dunuja'vidinup je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e dutsak jetse'e mputajkimdat pan pan jatye'e duka'oynuja'vidup ti ve'e je Nte'yam chajkp, ka'a tse'e nto'numdat vintso ve'e viinm n'oyja'vimda, ² je'e ve'e nto'numdap juu' ve'e je nmujaanchja'vivamda y'oyjavadat jetse'e y'itut je'e je y'o'yin kajxta, ve'em tse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjavadat. ³ Kux ni je Criistova ve'e dukatuujn vintso ve'e viinm du'oyjava, ve'em ax jo'n dunuujmi je Tyee', ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jo'n: "Ku tse'e je jayu mvinkojtspejtjidi, ats tse'e xtukkadakkajx." Jidu'um tse'e dunuujmi. ⁴ Nujom tse'e juu' jatye'e jatyañ ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, je'e kajxts je'e ve'e yakjatyaañ jetse'e xtuk'ixumdat, jetse'e mak aaj mak joot nmuténimdat juu' jatye'e nyaknajxumdap, jetse'e je jot'amajin njayejpumat van'it paat ku ve'e ve'em tyoojninit kyojtsjinit ax jo'n jep javyet. ⁵ Je Nte'yam, juu' ve'e je jayu dumakkinmooyp jetse'e juu' dumuténat jetse'e duyakjot'amaja, je'e tse'e dutónup vintso ve'e kijpx je vinma'yun xjayéptat, ve'em ax jo'n je vinma'yun juu' ve'e je Cristo Jesús jyayejpp. ⁶ Ax ve'emts miitse'e to'k ka'ajji to'k aaj to'k joot xyakmá-jadat xyakjaanchadat je Dios Tee' jets je nMaja Vintsá-namda Jesucristo.

Yakvaajniju ve'e je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

⁷ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je Cristo mkuvákjada, ve'em tse'e mnakyuvákjadat to'k jado'k, ve'em tse'e xyakmá-jadat xyakjaanchadat je Nte'yam. ⁸ Kux juu' xa ats miitse'e nvaajnjudup, ya'ats je'e ve'e: Miine'e je Cristo jetse'e dumutónut dumupákut je Nte'yam je israeejlit jayu je y'o'yin kajxta. Ku ve'e ve'em dutuujn, yaknukexnatajkits je'e ve'e jets kyutyuumpe'e je Nte'yam je y'ayook jetse'e ve'em tyónjut juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni je jujpit jáyuda, je Abraham, je Isaac, maat je Jacob. ⁹ Je'e kajx tse'e myiimpa jets pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e duyakmá-jidinup duyakjaanchidinup je Nte'yam kuxe'e tyukmo'tjjuduva, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Nyakmá-jap nyakjaanchapts ats mitse'e je numay jayu maat juu' ve'e ka je israeejlitap,

ávupts atse'e mits je mmajin je mjaanchin kajx.

¹⁰ Jado'k nax tse'e jidu'um vyaampa:

Miitsta, pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvapta, xoondukta maat je'eda juu' ve'e je Nte'yam vinkoojn-judu.

¹¹ Vaampap tse'e jidu'um:

Nujome'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, yakmá-jada yakjaanchada je Maja Vintsán, ve'em tse'e, yakmá-jada yakjaanchada je Maja Vintsán nujom je jáyuda.

¹² Jidu'um tse'e je Isaías jep Kunuu'kx Jatyán kujxp du-jatyaampa:

Yakjéjap xa ve'e to'k je Isaí je chaan je kyooj pane'e duyakkutojkjap vinxup to'k it to'k naxviijn, jem tse'e je Isaí je chaan je kyooj y'am kya'm ñapyajmjidinit juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta. Jidu'um tse'e je Isaías dujatyaañ.

¹³ Je Nte'yam, juu' kajxe'e n'a'ixumda je y'oy je'e juu' ve'e miimpnum, je'e tse'e xoointkp myak'itjadap jets je oy joot maat kuxe'e je'e xjaanchjavada, ve'em tse'e je Espíritu Santo je myakkin kajx nuyojk oy xnu-ja'vi'ata'atstat jets tyúvam je'e ve'e je y'oy je'e juu' ve'e m'a'ixtup.

¹⁴ Utsta ajchta utsta tsá'ada, nnuja'vip atse'e jets oy jayu miitse'eda jets ooye'e juu' xtunnujavada, jets m'o'yixjudupe'e jetse'e mnatyuk'ixjadat to'k jado'k.

¹⁵ Oyam tse'e vye'ema, yap atse'e nak kujxp nnayjáva-ja jets ats miitse'e juu' ntukjaa'myéstat. Je'e kajxts atse'e ve'em nmayjavaja kuxe'e ats je Nte'yam je maa'yun xtoojnji ¹⁶ jets atse'e je Cristo Jesús nmutónut nmupákut je'e je y'o'yin kajxta pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Nvaajnjudupts ats je'e ve'e je oy kats je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam yakmiin yaja naxviijn, ve'em tse'e y'ijttinit je vintsá'kin juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip, ve'em ax jo'n ats je'e ve'e je Nte'yam kunktuvintsá'kidi, ve'em tse'e y'ijttinit je Nte'yam je jyayu je Espíritu Santo kajx.

¹⁷ Ax ve'em tse'e, ooy atse'e ntuntukxoonduk juu' ve'e je Nte'yam tyoon kyojts ats kajx, ats, nuto'k juu' ve'e ijtp to'k muk je Cristo Jesús maat. ¹⁸ Nayja'vijup atse'e jets je'ejji atse'e nkótsup juu' ve'e je Cristo tyoon kyojts ats kajx jets ve'em pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dukatsapáktap je Nte'yam, ve'em juu' jatye'e tyoon kyojts ats kajx ¹⁹ ku ve'e je mújit nu-ja'vin jetse'e je majin dutuujn jets ku atse'e je Espíritu Santo xyakmakpujk. Ax ve'emts atse'e je jayu nvaajn-jikujx je oy kats je oy ayook jem jerusaleenit kyajpun kajxm jetse'e jem paat jye'ya iliiricovit y'it jootm.

²⁰ Ijtpts atse'e ntsak vintso atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook joma ve'e je Cristo jye'e kyayaknujavana, ka'ats atse'e ve'em ntónut ax jo'n je jayu juu' ve'e je tajk dujaa'kyakvimpejtp joma ve'e je viijnk jayu je tajk dutsó'nduk. ²¹ Ve'em atse'e ntsak jets atse'e ntónut ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je'eda pan pan jatye'e kayakvaajnjudupna, y'ixtapt je'e ve'e, jets je'eda pan pan jatye'e dukamótudupna, vyinmótudapt je'e ve'e. Jidu'um tse'e vya'añ.

Ñuvinma'yi tse'e je Pablo jetse'e ñajxut jep Roma

²² Kux atse'e ve'em ntun, je'e kajxts atse'e xka'o'yixju jets ats miitse'e najkx nku'ixta, óyam atse'e may náx-ani njanupaamduka. ²³ Ax úxyam tse'e, ta atse'e nton'avaada yaja it jaat joma atse'e tunnaxy tuntaka. Jékani jets úxyam paat atse'e ooy njatuntsak jets atse'e n'itut miits maatta, ²⁴ a'ixpts atse'e jets x'o'yixjup atse'e tsojk. Nku'ixuvaandup ats miitse'e naxyji ku atse'e nnajxut jep españait y'it jaatp. Ku ve'e ve'e'n je it ñaxut jetse'e xoondukut ats ya n'aaj ya njoot ku at-

se'e n'ítut miits maatta, van'itts ats miitse'e xputákad dat jets atse'e njaa'knajkxut jep España. ²⁵ Ax najkxpts aatse'e uxyam jem Jerusalén jets aatse'e je putajkin nmo'odat je Nte'yam je jyayu juu' ve'e jem ijtup. ²⁶ Kuxe'e je jaanchja'vivatajk juu' ve'e tsuunidup jem macedóniait y'it jootm jets yaja acáyait y'it jaat, je'e tse'e dunupaajmtkidu jetse'e je putajkin dutuknukéx-tat je Nte'yam je jyayu pan pan jatye'e ayoo'vudup jem Jerusalén. ²⁷ Y'oyja'vidu tse'e jetse'e ve'em dutóndat, ax pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e, kux ve'eme'e tyukkada'akjada. Kux je'e pan pan jatye'e ijtup ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e dujajejptup je oy kats je oy ayook maat je'eda pan pan jatye'e israeejlit jayu jetse'e ve'em dujajejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e je israeejlit jayu yaktukputákadat juu' ve'e y'íxtup jyajejptup pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ²⁸ Ax ve'em tse'e, ku ve'e yaktukkatáka vye'nat ya putajkin juu' ve'e yakmojktup, van'itts atse'e jep España nnajkxut, ve'emts ats miitse'e naxyji nku'íxtat. ²⁹ Oy xa atse'e nnujjava jets ooye'e je Cristo xtunkunoo'kxumdat ku atse'e jem nmajkxut jets ats miitse'e nvaajnjadat je oy kats je oy ayook.

³⁰ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx jets je tsojkun kajx juu' ve'e je Espíritu Santo xmo'yumdup, je'e kajxts ats miitse'e nmunoo'kxtukta jets atse'e to'k aaj xputákad, atse'e xnutsapkótstat. ³¹ Amótuda to'k aaj je Nte'yam jets atse'e xtuknava'atsut je tsaachto'nun juu' atse'e xtoojnjavaandup je'e pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo jem Judea, jets nay ve'empa ve'e oy yakkuvákut je putajkin juu' ve'e yaktukkatákadap je Nte'yam je jyayu juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén. ³² Pan vaamp tse'e je Nte'yam, van'itts atse'e nje'yat va'ajts xoojntkp joma ve'e miitsta jets atse'e njo'amájat ku ve'e nku'íxtat. ³³ Je Nte'yam, juu' ve'e duyajkp je oy joot, je'e maat tse'e m'ijttinit. Amén.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

16 Oy jayu je'e ve'e je Febe, nuto'k je n'útsamda je ntsa'aamda juu' ve'e je Nte'yam dumutoomp dumupajkp je jaanchja'vivatajk maat juu' ve'e nay'amojkijidup jem cencreait kyajpun kajxm. ² Oy yakxón tse'e xkuváktat je Maja Vintsán kajx, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega jetse'e dutóndat je Nte'yam je jyayu. Putákada to'k aaj ya Febe pan ti jatye'e ka'ij-tuxjup, kux numaye'e je jayu juu' ve'e pyutajki, xputajki atse'e viinm.

³ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat je Priscila jets je Aquila, je'e juu' atse'e ntukmaatmutoondup ntukmaatmupajktup je Cristo Jesús. ⁴ Viinm xa je'e ve'e jep kutsa'aga jaatp ñaajktaajnjidi ats kajx. Nkukojsjidupts atse'e, ax ka átsjyap tse'e, ve'empa ve'e nujom je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ⁵ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e nay'amojkijidup jem je Priscila jets je Aquila tyak'amda. Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Espaneto

juu' atse'e nmaatnayja'vijup jets atse'e ooy ntuntsak. Je'e ve'e mutoo'vajkp dujaanchja'vi'ukvaan je Cristo yaja acáyait y'it jaat. ⁶ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je María juu' ve'e ooyani tuntoomp miits maatta. ⁷ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Andrónico jets je Junias, ats je nmu'israeejlit jáyuda juu' atse'e nmaatpoxuntaktsuunidu, ñumájidup je'e ve'e je kukátsiva maatta jetse'e too'vajkp to'k muk y'ijtti je Cristo maat jets ka'a ve'e ats.

⁸ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat je Amplias juu' atse'e ooy ntuntsajkp je Maja Vintsán kajx. ⁹ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Urbano juu' ve'e ntukmaatmuto'numdup ntukmaatmupajkumdup je Cristo Jesús, nay ve'empa je Estaquis juu' atse'e ooy ntuntsajkp. ¹⁰ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Apeles juu' ve'e oy duyaknuké'xnatajki jets jyaanchja'vipe'e je Cristo. Mooyduva to'k aaj máyam je Dios je jayu juu' ve'e tsuunidup jem je Aristóbulo tyak'am. ¹¹ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat ats je nmu'israeejlit jayu Herodión, nay ve'empa je jayu juu' ve'e tsuunidup jem je Narciso tyak'am juu' ve'e je Maja Vintsán dujaanchja'vidup. ¹² Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Trifena jets je Trifosa juu' ve'e je Maja Vintsán dumutoondup dumupajktup, nay ve'empa je n'útsamda je ntsa'aamda Pérsida, juu' ve'e ooy ntuntsajkumdup jetse'e jékani je Maja Vintsán dumutún dumupuk. ¹³ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Rufo, juu' ve'e je Maja Vintsán vinkoojnju, nay ve'empa je tyaak, juu' atse'e ntaakja'vip. ¹⁴ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Asíncrito, je Flegonte, je Hermas, je Patrobas, je Hermes, jets je utsta je ajchta jets je utsta je tsa'ada juu' ve'e ijtup je'e maatta. ¹⁵ Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Filólogo jets je Julia, je Nereo jets je cha'a, je Olimpas, jets nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e ijtup je'e maatta. ¹⁶ Nachee'njada to'k jado'k je tsojkun maat je Maja Vintsán kajx. Joma jatye'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajka, to'k ka'ajyji tse'e mkejxuxjada máyam je Dios.

¹⁷ Utsta ajchta utsta tsa'ada, nmunoo'kxtkupts ats miitse'eda jetse'e xtun'íxtat je'eda pan pan jatye'e je jayu duyaknavya'kxjjudup jetse'e dutukmaso'okta je Nte'yam je tyoo', kux juu' ve'e je jayu tyuk'íxtup, ka'ats je'e ve'e ñavyaa'tyju je ixpajkun juu' ve'e je Nte'yam je jyayu mva'nuxjjudu. Ka'a tse'e mnaajk'íttjadat je'e maat pan pan jatye'e ve'em dutoondup je ka óyap. ¹⁸ Ka je Cristo Jesusap xa je'e ve'e myutoondup myupajktup, je y'avintso vinma'yune'e yaktoondup, vyin'aa'ndupts je'e ve'eda pan pan jatye'e oy dukanuja'vidup je Nte'yam je y'ayook, je'e ve'e ku ve'e tsoj kyotsta jets je'e juu' ve'e je jayu y'oyja'vip. ¹⁹ Anañujoma xa ve'e je jayu dunujávada vintso miitse'e xkuvákta je oy kats je oy ayook, je'e kajxts atse'e nxoonduk. Ntsajkpts atse'e jetse'e vij m'íttat vintso ve'e xtóndat je y'oy je'e jets ka'a ve'e vij m'íttat vintso ve'e xtóndat je ky'oy je'e. ²⁰ Ax je Nte'yam, juu' ve'e je oy joot xmo'yumdup, je'e tse'e duyakvintókiyup je Satanás jetse'e y'ijtnit jep

mtekuḡa'tkuḡpta. Je nMaja Vintsánamda Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap.

²¹ Máyame'e je Dios mkejxuxjada ya Timoteo juu' atse'e ntukmaatmutuump ntukmaatmupujkp je Cristo. Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je Lucio, je Jasón, jets je Sosipater, ats je nmu'israeejlit jáyuda.

²² Ats, je Tercio, je'ets atse'e njaayp juu' atse'e uxyam yaktuknuujmip, nay ve'empats ats miitse'e ntuknuḡex-ta máyam je Dios je Maja Vintsán kajx.

²³ Máyame'e je Dios je Gayo mkejxuxjada, je'ets atse'e tuxyak'itupaa'ty yaja tyak'aajy joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajкта. Mkejxuxjuduḡap tse'e máyam je Dios je Erasto juu' ve'e je kajpun je myeen duká'mip. Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je uts je ajch juu' ve'e duxaaj Cuarto.

²⁴ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap anañujoma. Amén.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

²⁵ Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit, je'e juu' ve'e o'yixjup jetse'e maḡk aaj maḡk joot myak'ijtdinit, ve'em ax jo'n dumaaatnavyaa'tyju je oy kaḡs je oy ayook juu' atse'e ntukka'amaayp, je Jesucristo jye'e, juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyuknuja'vi jetse'e jujpani kyayaknujava y'ijt. ²⁶ Ax uxyam tse'e, va'ajts nujávats ya'a ve'e tyañ je'e kajx juu' ve'e jyatyaandu jep Kunuu'kx Jatyán kujxp je Nte'yam je y'ayook kojtsnajx-patajкта, ve'em ax jo'n je Nte'yam, juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e tse'e je jayu dupavaan jetse'e du'avánadat ya ayook pan joma ve'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn, ve'em tse'e je Nte'yam dujaanchjávadat jetse'e dukatsapáktat.

²⁷ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit xa'ma kajx, je'ejyji ve'e to'k nujom dunuja'vikajxp! ¡Je Jesucristo kajx tse'e ve'em yaktoonnit! Amén.

1 Corintios

1 Atse'e je Pablo, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e n'itut je Jesucristo je kyukátsiva. Ats jets je n'útsamda je n'ajchamda Sóstenes, ² máyam aatse'e je Dios ntuknykexta je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem coriintovit kyajpun kajxm. M'ijit-tupe'e je Nte'yam je jyayu je'e kajx ku ve'e to'k muk m'itta je Cristo maát. Je Nte'yam tse'e myaaxuxjudu jetse'e mjoointykidinit ax jo'n je'e ve'e dutsak. Máyam aatse'e je Dios ntuknykexxtuva anañujoma je jayu juu' ve'e jyajoma'itukujxa dyvinja'vidup dyvintsá'kidup je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e je Myaja Vintsanda jets uu'm nje'emdava. ³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je'e je y'oy joot maatta.

Njayejpumdupe'e je maa'yun je putajkin je Cristo kajx

⁴ Ijtp atse'e je Nte'yam nkukajtsja miits kajxta kux mkunoo'kxjudup miits je'e ve'e je Cristo Jesús kajx. ⁵ Kux tse'e m'itta to'k muk je Cristo maát, je'e kajx tse'e je Nte'yam mmo'ojada to'k ka'ajji je maa'yun je putajkin, ve'em tse'e xnujávada juu' ve'e tyúvam jets oy je'e ve'e juu' ve'e mkojtstup. ⁶ Mačk tse'e mtanda to'k muk je Cristo maát kuxe'e xjaanchjávada je Cristo jye'e juu' aats miitse'e nvaajnjudu. ⁷ Ax ve'em tse'e, namvaat tse'e x'a'ixta je nMaja Vintsánamda Jesucristo, ka'a tse'e mka'ijituxjada je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Nte'yam yajkyp. ⁸ Je'e tse'e myak'ítjadap mačk aaj mačk joot, ve'em tse'e ni ti tókina mkayakpaatjadat ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat. ⁹ Je Nte'yam, kyutyuumps je'e ve'e je'e je y'ayook, je'e tse'e xvinko'numdu jetse'e n'ijtumdinit je y'Onuk Jesucristo maát, uu'm je nMaja Vintsánamda.

Ku je jaanchja'vivatajk kijpx je vinma'yun dukajajejpti

¹⁰ Utsta ajchta utsta tsá'ada, je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx ats miitse'e nmunoo'kxtukta jetse'e kijpx je vinma'yun xjajejptinit. Ka'a tse'e mnapyajkva'kxjadat; tsoj yaxxone'e mjoointykadat mnaxviijnadat, to'kji je mvinma'yunda to'kji je mja'vinda. ¹¹ Utsta ajchta utsta tsá'ada, je'e kajxts atse'e ve'em nva'añ kux ta atse'e je kats nmotu jets mnapyajkva'kxjudupe'e. Je Cloé je jyáyuts atse'e tuxnaajmada. ¹² Je'ets atse'e ntijp jets to'k jado'ke'e kajje'e je vyinma'yun dupamda. Jem xa ve'e juu' ve'e vaandup: "Je Pablo xa atse'e mpanujkxp." Jem tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Je Apolos xa atse'e mpanujkxp." Jempa tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Je Pedro xa atse'e mpanujkxp." Nay jempa tse'e

juu' ve'e vaanduvap: "Je Cristo xa atse'e mpanujkxp." ¹³ ¿Jadi pajkva'kxy vine'e je Cristo y'it? ¿Ukpu ats, je Pablo, ats vine'e cruuzpejt miits kajxta? ¿Ukpu ats je nxaaj kajx miitse'e mnapejtti? ¹⁴ Nkukojtsjip xa atse'e je Nte'yam jets ni pana ats miitse'e nkayaknapejtti, je Criispoji ve'e jets je Gayo, ¹⁵ ax ve'em tse'e ni pana kyava'anut jets ats je nxaaj kajxe'e mnapejtti. ¹⁶ Nyaknapejtpadamna atse'e je Estéfanos maát pan pan jatye'e jep jyuump tyujkp. Ka'ats atse'e n'ukjaa'myejt-sni ku atse'e viijnk nyaknapejtpa. ¹⁷ Kux ka yaknapejtpap xa atse'e je Cristo xkejx, je'e ve'e jets atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, je Jesucristo jye'e, je'e juu' ve'e xku'oo'kimdu jem cruz kajxm jetse'e mačk n'ijtumdinit to'k muk je'e maát. Ax ka'ats atse'e je tsújit ayook nyaktún jetse'e je jayu koojji dutsojjá-vadat je ayook juu' atse'e nkajtsjip.

Je ayook juu' ve'e je Pablo je jayu vyaajnji

¹⁸ Je ayook juu' aatse'e je jayu nvaajnji, ya'ats je'e ve'e: Je Cristo xa ve'e xku'oo'kimdu jem cruz kajxm. Tukxi'ik katsts je'e ve'e yakjávada pan pan jatye'e vintókidup; ax uu'mda, juu' ve'e je Nte'yam yaktsookjudup, je Nte'yam je myákkints je'e ve'e. ¹⁹ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Nyaknyke'xnatákap xa atse'e jets ka'a je'e ve'e tyun je'e je y'ayook juu' ve'e natyijjudup kuvij jáyuda, ka'ats je'e ve'e tyoompa je'e je y'ayook pan pan jatye'e natyijjudup vinmótuva ónukta. Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁰ Jeja xa ve'e yaja naxviijn juu' ve'e yaktijtip kuvij jáyuda, yak'ixpajkpada, jets pan pan jatye'e ooy juu' dutunnuja'vidup. Ax juu' tse'e yaja naxviijn yaktijp viji kej, yakxi'ikts je'e ve'e je Nte'yam dujava. ²¹ Nuja'vip xa ve'e je Nte'yam juu' ve'e tyuum, je'e kajx tse'e kyanamyasookji jetse'e je jayu y'ixajat je naxviijnit vijin kejun kajx, je'e ve'e chajkp jetse'e cho'oktat je kyats je y'ayook kajx je'eda pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, óyame'e ya kats ya ayook yakxi'ik dujávada je jayu juu' ve'e dukajaanchja'vidup.

²² Y'ixuvaandup tse'e je israeejlit jayu je mújit nuja'vin, y'amotunaxuvaandup tse'e je griego jayu je vijin je kejun; ²³ ax je Cristo, juu' ve'e cruuzpejt, je'ets je'e ve'e jye'e juu' aatse'e je jayu nvaajnji. Kyo'oyja'vidup tse'e ya kats ya ayook je israeejlit jáyuda, yakxi'ikts ya'a ve'e dujávada pan pan jatye'e ka je'epta; ²⁴ ax uu'm kajxamda, pan pan jatye'e je Nte'yam vinkoojnjudu, je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je Nte'yam je myakkin jets je Nte'yam je vyijin je

kyéjunts ya'a ve'e. ²⁵ Yakxi'ikts je'e ve'e je jáyuda duja-va ku ve'e je Cristo je jayu duku'oo'ki jem cruz kajxm. Ax óyam tse'e je jayu yakxi'ik dujávada, oys je'e ve'e je Nte'yam dúnjava ti ve'e tyuump. Juu' xa ve'e je jayu tyijp jetse'e je Nte'yam dütuujn kux ka'a ve'e je mákkin dujayep, nujoj k mákks je'e ve'e jets ka'a ve'e to'k ka'ajyji je jayu. ²⁶ Utsta ajchta utsta tsa'ada, mnü-ja'vidinup xa miitse'e jets je Nte'yame'e mvinkoojnju-du, nu'eejyits miitse'eda viji kej ax jo'n je naxviijnit jayu dütijta, nu'eejyits miitse'edava juu' ve'e yakkutojktup, nay nu'eejyits miitse'edava juu' ve'e dujajejptup je vintsá'kin. ²⁷ Vyinkoojts je'e ve'e je Nte'yam pan pan jatye'e yaktijtp ka víjap ka kéjap yaja naxviijn, je'e kajx tse'e jetse'e duyaktsó'otyónut pan pan jatye'e yaktijtp viji kej; vyinkoojts je'e ve'e pan pan jatye'e yaktijtp ka mákkap yaja naxviijn, je'e kajx tse'e jetse'e duyaktsó'otyónut pan pan jatye'e yaktijtp mák. ²⁸ Je Nte'yame'e dvinvinkoon pan pan jatye'e kayakv-intsá'kidun jets pan pan jatye'e yakviijn'ixtup, ve'em tse'e kyutókiyut je majin juu' ve'e yakvinkópkidun pan pan jatye'e dujajejptup je naxviijnit vinma'yun. ²⁹ Ax ve'em tse'e ni pana kyanamyájjat jeja je Nte'yam vyinkujk. ³⁰ Je Nte'yam xa ve'e viinm uu'm xyakto'kmo-jkumdu je Cristo Jesús maát. Je Cristo kajx tse'e nnu-ja'vimdini juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e kajx tse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumda jetse'e va'ajts n'ijtumda, je'e tse'e xyakpítsumumdu jem je Satanás y'am kya'm jetse'e n'ijtumda jem je Nte'yam y'am kya'm.

³¹ Ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pan pan xa ve'e namyájavaajnjup, nujoj oys je'e ve'e jetse'e je Nte'yam duyakmájjat duyakjaanchat."

2 Utsta ajchta utsta tsa'ada, ku atse'e nnujx jets ka'ats atse'e je mújít ayook nyaktuujn ukpu je jayu je vyijin. ² Ku xa atse'e n'ijt miits maátta, ka'ats atse'e ntsajk jets atse'e viijnk nmujávat, je Jesucristo je ve'e, juu' ve'e cruuzpejt. ³ Ja'vip tsa'kipts atse'e nve'na jem miits mvinkojkmda jets yónuk aaj yónuk joót. ⁴ Ku ats miitse'e nmukojtsti jetse'e ntuknuja'vidi je oy kats je oy ayook, ka'ats atse'e ntsajk jetse'e ntukjaanchjávada je Jesucristo je jayu je vyijin kajx, ñojk'óye'e ntukjaanchja'vidi je Espíritu Santo je myakkin kajx, ⁵ ve'em tse'e je Jesucristo xjaanchjávada je Nte'yam je myakkin kajx jets ka je jayu je vyijin kajxap.

Je Espíritu Santo kajx tse'e je Nte'yam je vyijin yaknuja-va

⁶ Oyam tse'e vye'ema, je vijn maátts aatse'e je jayu nmukotsta juu' ve'e mák naaj'ijtdinup to'k muk je Jesucristo maát. Ya vijn, ka je naxviijnit víjinapts ya'a ve'e, nay ka je víjinapts ya'a ve'e juu' ve'e yakkutojktup yaja naxviijn. Je vijn juu' ve'e jyajejptup, je'yapts je'e ve'e je xaaj ku ve'e kyoo'k'ijtnit. ⁷ Ax je ayook juu' aatse'e nkajtsp, je Nte'yam je vyijints je'e ve'e juu' ve'e kayaknuja'vip y'ij, je'e juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na, je'ets je'e ve'e ku ve'e je Cristo xku'oo'kimdi jetse'e njajejpumdinit je jojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁸ Ni pánats ya'a

ve'e duknuja'vi juu' ve'e yakkutojktup yaja naxviijn, kux pan kudnuja'vidi xa ve'e, ka'ats je'e ve'e ku- duyakjacryuuzpejtjidi je nMaja Vintsánamda Jesucristo. ⁹ Ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je Nte'yam xa ve'e du'apaajmtki may viijn je y'oy je'e juu' ve'e kayak'ixpna kayakmótupna jets ka'anume'e yakvinmay,

je'e kajx tse'e du'apaajmtkiji pan pan jatye'e je Nte'yam dütsojktup.

Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁰ Ax ya'a tse'e je Nte'yam xtuknuja'vimdu je Espíritu Santo kajx, kux je Espíritu Santo, va'ajts je'e ve'e dúnjava ti vinma'yune'e je Nte'yam jyajejpp.

¹¹ Ni pana xa ve'e duknujjava pan vintso ve'e to'k jado'k je jayu vyinmay jem jya'vin kajxm, je jayu je jya'vinji tse'e dúnjava'vip. Nay ve'empa tse'e, je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'ejyji tse'e dúnjava'vip vintso ve'e je Nte'yam vyinmay.

¹² Ax ka'a tse'e nnuja'vimda je Nte'yam je y'ayook je naxviijnit vinma'yun kajx, je Espíritu Saantots je'e ve'e xtuknuja'vimdup je ayook jetse'e nvinmótumdat juu' ve'e je Nte'yam je myaa'yun kajx xmo'yumdu. ¹³ Juu'ts aatse'e je jayu ntuk'ixp, ka je'epts je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyijtp vijin, je vijn je'e ve'e juu' ve'e je Espíritu Santo aats xtuknuja'vip. Ku aatse'e ve'em ntuk'ix, ñu-ja'vidupts je'e ve'e pan pan jatye'e je Espíritu Santo dukuvajktup jets tyúvam je'e ve'e je ayook juu' aatse'e nkajtsp.

¹⁴ Pan pan jatye xa ve'e jem jya'vin kajxmda ka'ijtp je Espíritu Santo, ka'a tse'e dukuvakta juu' ve'e kyajtsp je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, kux yakxi'ike'e dujávada, ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e dvinmótudat juu' ve'e je Espíritu Santo xtuk'ixumdup, kux je'e ya'a ve'e juu' ve'e yaknuja'vip je Espíritu Santo kajx. ¹⁵ Je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je Espíritu Santo, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e dvinvinkónut juu' ve'e pyaatyp y'akeeguip, ax ka'a tse'e pan y'o'yixju jetse'e tyokimpay'o'oyjut je'e kajx.

¹⁶ Jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

¿Pants je'e n'ite'e dúnjava'vip ti vinma'yune'e je Maja Vintsán jyajejpp?

¿Pants n'ite'e o'yixjup jets je'e ve'e duyak'ixpákut? Jidu'um tse'e vya'añ. Ax uu'mda, to'kji tse'e je vinma'yun njajejpumda je Cristo maát.

Je jayu juu' ve'e dumutoondup dumupajktup je Nte'yam

3 Utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a atse'e x'o'yixji jets ats miitse'e kunmukojtsti ax jo'n je jáyuda juu' ve'e dúnjava'vidinup ti ve'e je Espíritu Santo chajkp, vanxupe'e nmukojtsti ax jo'n je jáyuda juu' ve'e dukakuvajktup je Espíritu Santo ukpu ax jo'n je'eda juu' ve'e námnum to'k muk ijtp'ukvaandu je Jesucristo maát. ² Ntuk'ixtuts ats miitse'e juu' ve'e ka tso'oxap jetse'e xvinmótudat, kux ka'anum xa ve'e apaamdúka mve'nada jetse'e xvinmótudat juu' ve'e tso'ox, ve-me'e mve'nada ax jo'n je pi'k ónyk juu' ve'e tsi'tspna, juu' ve'e kayakmooypnum je kaaky je tojx. Ax

ka'anum tse'e uxyam m'o'yixjada jetse'e xvinmótudat juu' ve'e tso'ox, ³ kux ve'emna ve'e je vinma'yun xjayepta ax jo'n je'eda juu' ve'e dukakuvajktup je Espíritu Santo. Je'e ve'e ku ve'e mnavyijnk'íxjada, mnamyu'ékjada je'e kajx ku ve'e juu' mka'o'yixjada ax jo'n je viijnk jáyuda, jetse'e mnakyojtsvintsóvjada, je'e tse'e duyaknyke'xnatajkip jets ve'eme'e m'itta ax jo'n je jáyuda juu' ve'e dukakuvajktup je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n je'eda juu' ve'e dumaatnavyaa'njüdup je naxviijnit je kyo'oy je'e. ⁴ Kux jem miitse'eda juu' ve'e vaandup: "Je Pablo xa atse'e mpanujkxp." Jempa tse'e juu' ve'e vaandup: "Je Apolos xa atse'e mpanujkxp." Ax ve'emam tse'e mnaajk'ítjada ax jo'n je'eda juu' ve'e dukakuvajktup je Espíritu Santo.

⁵ ¿Pants je'e ve'e je Pablo? ¿Pants je'e ve'e je Apolos? Je Nte'yam je myutoompa je myupajkpaji xa aatse'e n'it juu' kajxe'e xjaanchjávada je Maja Vintsán. Kaje'e xa aatse'e ntuujn juu' aatse'e je Maja Vintsán xtuk-pavaan. ⁶ Ve'em atse'e ax jo'n je'e juu' ve'e je taamt duniipp, ve'emts je'e ve'e je Apolos ax jo'n je'e juu' ve'e duva'xp, ax je Nte'yamts je'e ve'e duyakye'e'kp, je'e tse'e dupaamp je jaanchja'vin jem je jayu jya'vin kajxmda. ⁷ Ax nmupánipst aatse'e, ni atsa, ni je Apólosa, je Nte'yam je'e ve'e to'k juu' ve'e dunumájp dnujaanchip. ⁸ Je'e juu' ve'e niipp jets je'e juu' ve'e va'xp, akijpxats je'e ve'e, kujo'yuxjadapts je'e ve'e je Nte'yam kaje'e juu' ve'e tyoondup. ⁹ Je Nte'yam je myutoompa je myupajkpa xa aatse'e; ve'em xa miitse'eda ax jo'n je Nte'yam je tyajk kum'ijtti.

¹⁰ Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je takpaampa juu' ve'e oy dujajtp jets kuvij, je Nte'yamts atse'e xpaam jets atse'e n'it ax jo'n je jayu juu' ve'e je tajk duyaktso'ntkp. Ax juu' tse'e viijnkta, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je'eda juu' ve'e dujaa'kkajxmpojtuktup. Ax pan pan jaty tse'e dujaa'kyakvimpejtup je tajk, ooy tse'e dutun'ixtat vintso ve'e kyavintókiyut je tun. ¹¹ Kux ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e duyaktso'ntknuvat je tajk, je'ejyji ve'e juu' ve'e tso'ndukani, je'ets je'e ve'e je Jesucristo jye'e, juu' ats miitse'e nvaajnjudu. ¹² Ax o'yixjup tse'e je jayu jetse'e dujaa'kyakvimpétut je tajk, je'e ku ve'e dupaajmjat juu' ve'e ijtp ax jo'n je oro, je plata, ukpu je tsújit tsaaj, je kup, je páyuts, ukpu je maajy. ¹³ Je toonk juu' ve'e to'k jado'k tyuump, van'itts je'e ve'e oy ñuke'xnatakat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpay-oy'nyit. Kux juu' ve'e je jayu tyoondup, yak'ixupts je'e ve'e pan myuténipe'e je jaajn van'it. Ax je jaajn tse'e duyaknyke'xnatakap pan vintso ve'e to'k jado'k tyun. ¹⁴ Pan pan tse'e dutukpaamp juu' ve'e katóyup, yakmoogyuupts je'e ve'e je o'yin je tyoonk kajx. ¹⁵ Ax pan pan tse'e dutukpaamp juu' ve'e tóyup, yaktoty-okikajxnup tse'e nujom, óyame'e tsa'ak y'ijtnit je jayu, ve'em ax jo'n je'e pane'e je jaajn dukuke'kp. ¹⁶ ¿Tis, ka'a vine'e xnujávada jets je Nte'yam je chaptajk uu'me'eda?, yam nja'vin kajxmamda ve'e chuuna je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxmpa. ¹⁷ Pan pan xa ve'e duyakvintsa'kintókip je Nte'yam je chaptajk, tukkuvétjupts je'e ve'e je

Nte'yam, kux oy jets va'ajts je'e ve'e je Nte'yam je chaptajk. Uu'mda tse'e je'e je chaptajk.

¹⁸ Ni pana tse'e kyanavyin'aa'njut viinm. Pan jem xa miitse'eda juu' ve'e nayja'vijup kuvij je naxviijnit vijin kajx, va'an tse'e dunapyumju ax jo'n tii kudukanuja'vi jo'n, ve'em tse'e tyúvam y'ítut kuvij. ¹⁹ Kux je naxviijnit vijin, ka'a je'e ve'e je Nte'yam duvijjáva. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ku ve'e je taay maat juu' dutonda je kuvij jáyuda, je Nte'yamts je'e ve'e yaktán-jadap ax jo'n je tánuk juu' ve'e taamp jep kutya jaatp kuxe'e dukanujava jets je y'oo'kun je'e ve'e juu' ve'e y'anajkxip." ²⁰ Vaampap tse'e jidu'um: "Ñuja'vip xa ve'e je Maja Vintsán jets ka'a ve'e tyun vintso ve'e vyinmayda je kuvij jáyuda." ²¹ Je'e kajx tse'e, ni pana ve'e dukayakmájat je jayu juu' ve'e dutuk'ixtup je Nte'yam je y'ayook, kux nujom juu' jaty, miits je m'o'yin kajxtats je'e ve'e. ²² Ats, nay ve'empa je Apolos, je Pedro, ya naxviijn, je joojntykin, je oo'kun, je'e juu' ve'e uxyam, juu' ve'e miimpnum, nujom juu' jaty, miits je m'o'yindats je'e ve'e. ²³ Ax je Criistots uu'me'e jye'eda; jets je Cristo, je Nte'yamts je'e ve'e jye'e.

Juu' ve'e yaktukpavaan je kukátsivatajk

4 ¿Vintso ve'e dutsak jets aatse'e je jayu xjávát? Je Cristo je myutoompa je myupajkpa xa aatse'e, yaktukkuva'ni aatse'e jets aatse'e je jayu ntuk'ixut juu' ve'e je Nte'yam yaknyke'xnatajki. ² Pan pan xa ve'e yaktukkuva'nip juu', yakvinkópkapts je'e ve'e jetse'e yakkutyónut ax jo'n yaktukpava'añ. ³ ¿Pants je'e ve'e juu' ve'e vaamp jets oy ukpu ka óyap je'e ve'e juu' atse'e ntuump nkajts? Ka'ats atse'e nmajapum juu' miitse'e mkojststup ats kajx ukpu juu' ve'e je viijnk jayu kyojtstup ats kajx. Nay ka'ava tse'e tyun ku atse'e mpayoy jets oy ukpu ka óyap je'e ve'e juu' atse'e ntuump nkajts. ⁴ Oyam atse'e ti nkanatyukjávaja jeja je Nte'yam vyinkujk, ka je'e kajxapts atse'e jep tokin jaatp nka'it; je Maja Vintsane'e vaamp pan oy je'e ve'e juu' atse'e ntuump uk pan ka'a. ⁵ Je'e kajx tse'e, ka'ats miitse'e pan xtokimpayoydat. A'ixta ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat. Ku ve'e myiinnuvat, nyke'xnataka tse'e nujom y'ítut. Je'e tse'e duyaknyke'xnatakap pan ti jatye'e je jayu vyinmaaydup jem jya'vin kajxmda, ve'em tse'e dumoognit kaje'e je jayu juu' ve'e vyinmajtsjudup.

⁶ Utsta ajchta utsta tsa'ada, miits je m'o'yin kajxta xa atse'e tuntukmu'a'ixmoka vintso atse'e jets je Apolos, ax ve'em tse'e xnujávadat jets ka'a ve'e y'oya jetse'e xyaknyókadat juu' ve'e javyet jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ve'em tse'e to'k xkayakmájadat jetse'e jado'k xkaviijnk'ixtat. ⁷ Ax mits, jyapana, ¿vintsots mitse'e xtunjaa'knumája jets ka'a ve'e je viijnk jayu, ukpu ti ve'e m'ixp mjajejpp juu' ve'e je Nte'yam mkamoogyju? Ax pan je'e tse'e mmogyju, ¿tyajx tse'e mnamyjája ax jo'n je'e ve'e kumkamogyji jo'n?

⁸ Ve'em xa miitse'e mnayjávada jets ka'a ve'e ti mka'ijtxjada. ¡Mnayja'vijidup tse'e ax jo'n va'ajts kumeen kum'ijtti jets ax jo'n kumyakkutojkti ka aatst maatap! ¡ey je'e ve'e kuy'it jetse'e kumyakkutokta,

ve'emts aats miitse'e kunmaatyakkutókta! ⁹ Ve'em xa ve'e jyava jets aats, je kukatsivatajk, tun ux'ook aats'e je Nte'yam xyaktaajñ. Ve'em xa aats'e ax jo'n je jayu juu' ve'e kutúkani je y'oo'kun, x'ixtufts aats'e je jayu jets je aangelestajk, ve'em tse'e dunujáavadat vintso aats'e njátut. ¹⁰ Xtijut xa aats'e je jayu ka víjap kuxe'e aats je Cristo je y'ayook nyakva'kxtuk; ax ve'emts miitse'e mnatyijjada jets oye'e xnujávada juu' ve'e je Cristo chajkp. Ve'em xa aats'e nnayávava jets je makkin aats'e nkajajeypp, tum makk tum tsotsts miitse'e nnayávavada. Xviijnk'ixp xa aats'e je jayu; miits tse'e myakvintsa'kidup. ¹¹ Uxyam paat xa aats'e ntaatsa nyu'aa'kju, aats'e je vit je xox xka'ijtja, aats'e je jayu xjomtún xtitún, aats'e njaajn ntajk kya'it, ¹² aats'e januu'kxji ntun ya nka'aj maat. Ku aats'e je jayu xvinkojtspét, n'amótufts aats'e je Nte'yam jetse'e je maa'yun tyo'nuxjadat. Ku aats'e je jayu xjomtún xtitún, nmuténipts aats'e. ¹³ Ku aats'e nyaknuyampet, je oy kojtsun maatts aats'e nkojtsumpít jets aats'e n'ix vintso aats'e nkojts'óyat. Uxyam paatts aats'e nyakpum ax jo'n je naax je po'ox.

¹⁴ Ka miits je mtsó'otyo'nun kajxaptats ats ya'a ve'e nja'a; je'e ve'e jets ats miitse'e nkojtsjadat ax jo'n ats je n'ónuk kum'ijtti. ¹⁵ Kuxajajeypta xa miitse'e je yak'ixpajkpada miijl am juu' ve'e mtuk'ixjudup je Cristo jye'e, tun to'kjits je'e ve'e juu' ve'e ijtp ax jo'n je mtee'-da, ax je'ets atse'e, kux mjaanchja'vi'ukvaandu ve'e je Jesucristo ku ats miitse'e nvaajnidi je oy kats je oy ayook. ¹⁶ Nmunoo'kxtktufts ats miitse'e jetse'e ve'em xtóndat xkótstat ax jo'n ats.

¹⁷ Je'e kajxts ats miitse'e ntuknukexta je Timoteo, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. N'onukja'vipts ats je'e ve'e kuxe'e dujaanchja'vi'ukvaajñ je Jesucristo ku atse'e x'amotunajxy. Oyts je'e ve'e je Jesucristo dutuujnja. Je'e tse'e mtukjaa'myétsjadap vintso atse'e je Cristo mpanujkx, ve'emam ax jo'n atse'e je jayu ntuk'ix joma jatye'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada. ¹⁸ Jemts miitse'eda juu' ve'e namyájjidup ku ve'e vyinmayda jets ka'a ats miitse'e najkx nku'ixtinuva. ¹⁹ Ax pan vaamp tse'e je Maja Vintsán, ka'a tse'e vinjo'n ya it jyaa'knáxut jets ats miitse'e najkx nku'ixtinuva, van'itts atse'e nnujávát pan ti ve'e tyoondup pan pan jatye'e namyájjidup, ka je'e kajxyap tse'e juu' ve'e kyojtstup, je'eva ve'e vintso ve'e je makkin dujajeypta. ²⁰ Kux je Nte'yam je kyutojku, ka je kats ka je ayookjyapts je'e ve'e, je'e je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam je jayu dumá'a je makkin jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ²¹ ¿Vintsose'e xtsokta jets ats miitse'e najkx nku'ixta, tsoj yakxón, ukpu ejkjud jot'ajnjup kuxe'e xkakutyonda je Maja Vintsán je pyava'nun, ats miitse'e n'anajxadat ax jo'n je jayu du'anajkxa je y'ónuk je vojpuj maat, ukpu ax jo'n du'anajkxa jetse'e duyak'anaa'kut?

Ooye'e kyatun'oya ku ve'e je jayu duyakvintsa'kintóki je navyajkun

5 Va'ajststs atse'e je kats nmo'tu jets jeme'e miits maatta to'k juu' ve'e je kats dutukmaatjajeypp to'k je ta'axtajk juu' ve'e ka púkap jyajeypp. iNi ka'ats

je'e ve'e ve'em jyátukada juu' ve'e je Nte'yam duka'ix-ada, je'e tse'e ku ve'e to'k dumaatstuuna je kyutaak! ² iVe'em tse'e mjaa'knamyájajada! Vi'n kumtsaachvin-máyda ku je'e ve'e je kyó'oy je'e dutún. Je yaa'tyajk juu' ve'e ve'em játkip, vyinmajtsjup tse'e jetse'e xyakpítsumdat joma ve'e mnay'amókajada. ³ Oyam xa atse'e nka'it miits maatta, jem tse'e ats ya njoot ya nja'vin, ax tats atse'e ntókimpayó'oy je'e juu' ve'e ve'em játkip, ve'em ax jo'n atse'e jem kun'ijt. ⁴ Kojtsmókta n'it je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx, jem tse'e y'ítut ats ya njoot ya nja'vin jets je Maja Vintsán Jesús je myakkin, ⁵ jetse'e xpámdat je yaa'tyajk jem je Satanás kya'm, ve'em tse'e je ñi'kx je kyopk chaachpaa'tut jetse'e je jyoot je jya'vin tsá'ak y'ijtnit ku ve'e je Maja Vintsán Jesús myiinnuvat.

⁶ Ka'a xa je'e ve'e y'oya jetse'e mnamyájajadat je'e kajx juu' ve'e mtoondup. ¿Ka'a vine'e xnujávada jets ve'em je'e ve'e je tokin ax jo'n je levadura?, jyavee'njya xa je'e ve'e, tyuktajkikujxpts je'e ve'e nujom je juts.

⁷ Yakke'ektats nujom juu' jatye'e myakma'tjudup, juu' ve'e ijtp ax jo'n je levadura juu' ve'e náxyani, ve'em tse'e m'íttat ax jo'n je nam tsapkaaky juu' ve'e yakkaayp pascua xaj, ax jo'n je nam juts juu' ve'e je levadura dukamaat. Xku'oo'kimdu xa ve'e je Cristo, je'e tse'e ijtp ax jo'n je carnero juu' ve'e je Nte'yam tyukvintsa'kidup y'ijt pascua xaj. ⁸ Va'an tse'e to'k aaj to'k joot dujoojntykimda je Cristo kajx, va'an tse'e du'ijtumda ax jo'n je tsapkaaky juu' ve'e je levadura dukamaat, ka'a tse'e juu' n'ukto'numdinit ax jo'n je jayu nkatsojkmuda, va'an tse'e dumasoogkumdini nujom juu' jatye'e ka óyap.

⁹ Nnuja'yidu xa ats miitse'e jets ka'a ve'e m'íttat je'e maatta juu' ve'e je kats dutukmaatjajeyptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajeyptup. ¹⁰ Ax ka je'epts atse'e ntijp jetse'e xtunkukeektinit pan pan jatye'e yaja naxviijn je kats dutukmaatjajeyptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajeyptup, pan pan jatye'e je meen dunas'ayó'vidup, pan pan jatye'e mee'tstup, pan pan jatye'e dvinja'vidup dvinvintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap; kux pan ka'a xa ve'e je'e maat m'ituvan-da, kumpítsumdats miitse'e yaja naxviijn. ¹¹ Je'e atse'e ntijp jetse'e mka'íttat je'e maatta juu' ve'e natyijjudup utsta ajchta ukpu utsta tsá'ada jetse'e je kats dutukmaatjajeypta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajeyptup, je meen dunas'ayó'vada, dvinjávada dvinvintsa'agada juu' ve'e ka je Nte'yamap, y'akotsutoonkada, y'oo'kta myo'okjada, jetse'e myee'tsta. Ka'a tse'e xmaatkáydat xmaat'oo'ktat pan pan jatye'e ve'em dutoondup je kyó'oy je'ep. ¹² Ka'a xa atse'e xtukkada'aky jets atse'e ntókimpayó'oydat pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo, je Nte'yam je'e ve'e tokimpayó'oyjadap. Ax miits tse'e mtukkadaakjudup jetse'e xtókimpayó'oydat pan pan jatye'e mmaatnay'amojki-jidup. Je'e kajxts atse'e nva'añ jets ka'a ve'e xjaa'kyakjáttat jetse'e je tokin toompa xmaatnay'amókajadat.

Vintsõ je'e ve'e ku ve'e je jaanchja'vivatajk ñañuxa'aa-jada

6 Pãn jem tse'e miitsta pãn pãne'e dukõ'oyja'vidup pãn ti ve'e mtoondup, çvintsose'e mnayjávajada jetse'e najkx mñañuxa'aaajada jeja je'e vyinkujkta pãn pãn jatye'e dukajaanchja'vidup je nMaja Vintsánamda Jesucristo? Ñojk'óy xa je'e ve'e kuy'it jetse'e amiitsji kuxkojts'óyada jeja je mmujaanchja'vivatajk vyinkujkta. ² ¿Ka'a miitse'e xnujávada jets pãn pãn jatye'e je Nte'yam je jyayu, je'e tse'e dutokimpayõ'oydap pãn pãn jatye'e tsaãnadap jem naxviiñnit y'it kajxm? Ax pãn miits tse'e mtõkimpayõ'oydap je naxviiñnit jayu, ¿ka'a tse'e m'õ'yixjada jetse'e xkojts'óyadat juu' ve'e vee'n kãtsji? ³ ¿Ka'a ve'e xnujávada jets je ángeles paat uu'me'e ntõkimpayõ'yumdap? ¿Vintsots n'ite'e xka'õ'yixumjadat jetse'e juu' nkojts'õ'yimdat juu' ve'e uxyam toojnup kojtsjup? ⁴ Pãn jem xa ve'e pãn ti ve'e myakto'oxidup, çTyajx tse'e mñañuxa'aaajada jeja je'e vyinkujkta pãne'e dukayavinkõpkidup jep tsaptujkp? ⁵ Ve'e xa ats ya'a ve'e nkãts jetse'e mtsõ'otyóndat, ¿ka'a miitse'e jemda otyo'ka pãne'e kuvij juu' ve'e myaknamyujot'óyajadap? ⁶ ¿Jadi pyaatyp y'akeeguij je'e vine'e jetse'e a'uts ah'ajch ukpu a'uts atsa'a mñañuxa'aaajadat jeja je tokin payõ'yva vyinkujkta juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup?

⁷ Ku ve'e mñañuxa'aaajada, va'ajts tse'e xyaknuke'x-natákada jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e mtoondup. ¿Tyajxse'e ñojk'óy xkamuténada je ka óyap juu' ve'e myaktoojnjidup? ¿Tyajx tse'e ñojk'óy xkamasõ'okta ku ve'e juu' myakmee'tsjada? ⁸ Ax vimpitts miitse'e xtonda. Mko'otyoondup tse'e jetse'e mme'e'tsta. ¡A'uts ah'ajch paat a'uts atsa'a paat tse'e ve'em mnatyónjada!

⁹ ¿Ka'a miitse'e xnujávada jets ka'a ve'e y'íttat jem je Nte'yam y'am kyã'm pãn pãn jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap? Ka'a tse'e pãn mvin'aa'njadat, ka'a xa ve'e jem je Nte'yam y'am kyã'm y'íttat pãn pãn jatye'e je kãts dutukmaãtjayeiptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup, pãn pãn jatye'e duvinja'vidup duvintsã'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, pãn pãn jatye'e je navyajkun duyakvintsã'kintókidup, je yaa'tyajkta juu' ve'e je kãts dutukmaãtjayeiptup je myuyaa'tyajk kux aamp tooype'e jem jya'vin kajxmnda jetse'e ñamyãat'ítjadat, ¹⁰ ni ka'ava tse'e jem y'íttat pãn pãn jatye'e mee'tstup, pãn pãn jatye'e juu' duna'sayo'vidup, pãn pãn jatye'e ooktup mookjudup, pãn pãn jatye'e ko'õñkõjtsidup, pãn pãn jatye'e je myujayu dupajkidup juu' avin'aa'na. ¹¹ Jem miitse'eda juu' ve'e ve'em joojntykidu; ax mtõkinmee'kxjudu tse'e je Nte'yam, je'e je jyáyuts miitse'eda, je'e tse'e mkatõkimpajmjudu. Je nMaja Vintsánamda Jesús jets je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'e kajxta tse'e ya maa'yun mto'nuxjada.

Yakmájada yakjaanchada je Nte'yam je mni'kx je mkõpk kajxta

¹² Vaamp xa ve'e je jayu jets yakjajtype'e je Nte'yam jetse'e je jayu dutónut to'k ka'ajyji juu' jaty. Tyúvamts je'e ve'e; óyam tse'e vye'ema, ka'a tse'e to'k ka'ajyji y'oya. Ka'a tse'e nvaat jets atse'e nnamyaso'õkjut jets atse'e juu' xyakkutojkat. ¹³ Vaamp xa ve'e je jayu jets je joot kajxe'e je kaaky je naaj yakpum jets je'e kajxe'e je joot yakpum jetse'e je jayu kyáyut y'oo'kut. Jidu'um tse'e vya'anda. Ax yakkutõkiyupts je'e ve'e je Nte'yam je kaaky je naaj jets je joot. Ka je'e kajxap xa ve'e je jayu je ñi'kx je kyõpk yakpum jetse'e je kãts dutukmaãtjayeiptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup; je Nte'yam kajx je'e ve'e yakpum. ¹⁴ Ve'em ax jo'n je myakkin kajx je Nte'yam duyakjoojntyk-pajknuva je nMaja Vintsánamda Jesucristo, nay je myakkin kajxpa tse'e xyakjoojntykpajkumdinuvat.

¹⁵ ¿Tis, ka'a vine'e xnujávada jets ve'eme'e uu'm ya nni'kxamda ya nkõpkamda ax jo'n to'k jado'k viijn jaty kun'ijtumdi to'k ni'kx to'k kõpk je Cristo maãt? ¿Mpajk-jap ats n'ite'e to'k viijn juu' ve'e ijtp je Cristo maãt jets atse'e ntukmaãtnamyókjut je ko'otyaxap? ¡Ni vintsõva xa atse'e nkapajkat jets atse'e ve'em ntónut!

¹⁶ ¿Mkanuja'vidupe'e jets ku ve'e to'k je yaa'tyajk du-maãtnamyúkju je ko'otyaxap, ve'emts je'e ve'e numejtsk jyajttini ax jo'n to'k ni'kx to'k kõpk kuy'ijtti? Kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ve'em tse'e numejtsk jyajttini ax jo'n to'k ni'kx to'k kõpk kuy'ijtti." ¹⁷ Nay ve'empa tse'e ku ve'e je jayu y'it to'k muk je Maja Vintsán maãt, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n to'k joot to'k ja'vin kuy'ijtti.

¹⁸ Ni vintsõva xa ve'e je kãts xkatukmaãtjayeiptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap mjayeiptup. May viijn xa ve'e je tokin juu' ve'e je jayu tyuump; ax je'e juu' ve'e je kãts dutukmaãtjayeiptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup, yakma'typts je'e ve'e je ñi'kx je kyõpk. ¹⁹ ¿Ka'a ve'e xnujávada jets je Espiritu Santo je'e ve'e je chaptajk je mni'kxta je mkõpkta jets jeme'e mja'vin kajxmnda chuyuna je Espiritu Santo?, juu' ve'e je Nte'yam mmõojyjudu. Je Nte'yam jy'e'e xa miitse'eda, ²⁰ va'ajts tsóvaxts je'e ve'e mkujoojyjidi. Je'e kajx tse'e dutsak jetse'e je Nte'yam xyakmájadat xyakjaanchadat je mni'kx je mkõpk maãtta.

Je kojtsvíjin je navyajkun kajx

7 Uxyamts atse'e n'atsóvut juu' ve'e m'amõ-tutúvidu ku atse'e xnuja'yidi. Oy xa je'e ve'e ku ve'e je jayu kyata'axpúk. ² Ax je'e kajx tse'e kuxe'e je jayu ñamyãat'ituvanajada, kajje'e tse'e je jayu du-jayéput je ñuda'ax, kajje'e tse'e je jayu dujayeiptup je ñuyaa'y. ³ Ku ve'e je ta'axtajk ñaajk'ituvaañju maãt je ñuyaa'y, je ñuyaa'y tse'e dukutyónup je ta'axtajk je chojkun; nay ve'empa tse'e ku ve'e je yaa'tyajk ñaajk'ituvaañju maãt je ñuda'ax, je ñuda'ax tse'e dukutyónup je yaa'tyajk je chojkun. ⁴ Ku ve'e je ta'axtajk yaa'vyúk, ka'a tse'e naaydum je ñi'kx je kyõpk

du'ukyakkutojkiini, je ñuyaa'ye'e je kutojkun tyukmaatjayepp; nay ve'empa tse'e ku ve'e je yaa'tyajk ta'axpúk, ka'a tse'e naaydum je ñi'kx je kyopk du'ukyakkutojkiini, je ñuda'axe'e je kutojkun tyukmaatjayepp. ⁵ Ka'a tse'e je yaa'tyajk je ñuda'ax dukamaat'ítut, nay ve'empa tse'e je ta'axtajk, ka'ats je'e ve'e je ñuyaa'y dukamaat'ítut, je'eji ve'e jetse'e mkanamyaat'ítjadat ku ve'e tux'akojtstókta jetse'e kak'apuk m'íttat jetse'e mtsapkótstat. Ku ve'e je it ñáxut pan vinxupe'e tux'akojtstókta, van'it tse'e mnamyojkiidinuva, ve'em tse'e mkaka'adat jem je ko'oyjáyu-vap kya'm.

⁶ Ka'ats atse'e mpava'añ jetse'e mkanavyákjadat, nyakajtyp atse'e. ⁷ Ve'em atse'e ntsak jetse'e ve'em nujom je jayu kuy'it ax jo'n ats. Ax je Nte'yam tse'e kakje'e je jayu je maa'yun je putajkin dumooypan vintso ve'e to'k uk pan vintso ve'e jado'k.

⁸ Je naaydum jayu jets je ku'aa'k ta'axtajk, je'ets atse'e nnuujmidup jets oye'e kuy'it jetse'e naaydum kutyanda, ve'em ax jo'n ats; ⁹ ax pan ka'a tse'e dumuténada, ñojk'óy tse'e ñavyákjadat jets ka'a ve'e ku ve'e kooyji je y'aaj je jyoot y'ampákjadat.

¹⁰ Ax pan pan tse'e yaa'vyúkani ta'axpúkani, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e kyanamyaso'okjadat. Ka átsap xa ya'a ve'e je mpava'nun, je Maja Vintsán je pyava'nun ya'a ve'e. ¹¹ Pan myaso'oknup tse'e je ta'axtajk je ñuyaa'y, ka'a tse'e y'ukyaa'vyajknit, o'yip tse'e jetse'e je ñuyaa'y dumaaatnakyojts'o'yijinuva. Ax nay ve'empa tse'e je yaa'tyajk, ka'a tse'e dumas'o'okut je ñuda'ax.

¹² Juu'ts atse'e njaa'kkótsup, ka'ats je'e ve'e je Maja Vintsán dukajts, ats ya'a ve'e nkajtsp. Pan je uts je ajch je ñuda'ax tse'e dukajaanchja'vip je Jesucristo jetse'e je ta'axtajk ñayávaja jetse'e dujaa'kmaatssaanat je ñuyaa'y, ka'a tse'e je ñuyaa'y myaso'okjut. ¹³ Jets pan je uts je tsa'a je ñuyaa'y tse'e dukajaanchja'vip je Jesucristo, jetse'e je yaa'tyajk ñayávaja jetse'e dujaa'kmaatssaanat je ñuda'ax, ka'a tse'e je ñuda'ax myaso'okjuvat. ¹⁴ Kux je yaa'tyajk juu' ve'e je Jesucristo dukajaanchja'vip, kunoo'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam je ñuda'ax kajx juu' ve'e je jaanchja'vin dujayepp; jets je ta'axtajk juu' ve'e je Jesucristo dukajaanchja'vip, kunoo'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam je ñuyaa'y kajx juu' ve'e je jaanchja'vin dujayepp. Pan ka'a xa ve'e kuvye'ema, ve'em tse'e je m'ónuk kuy'itta ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je tyee' je tyaak je jaanchja'vin dukajayeptup. Ax je m'ónukta, je Nte'yamts je'e ve'e dukunoo'kxp. ¹⁵ Ax je jayu tse'e juu' ve'e kajaanchja'vip, pan je'e tse'e dumas'o'okuvaannup je ñuda'ax ukpu je ñuyaa'y, maso'okta jetse'e ve'em dutóndat. Ku ve'e ve'em jyátut, naspaka tse'e tyánut je uts je ajch ukpu je uts je tsa'a, kux je'e kajxe'e je Nte'yam xyaaxjimdi jetse'e oy aaj oy joot ntsuunimdinit. ¹⁶ Jets mits, ta'axtajk, ka'a xa ve'e xnujava pan jyaanchjávape'e je mnyaa'y je Jesucristo mits kajx. Uk mits, yaa'tyajk, ka'a tse'e xnuja'viva pan jyaanchjávape'e je mnyada'ax je Jesucristo mits kajx.

¹⁷ Va'an tse'e anañujoma je jayu dutsuuna ax jo'n jyoojntykidi ku ve'e je Nte'yam yaaxuxjidi jetse'e y'ijtnit je'e je jayu, ve'em ax jo'n je Nte'yam dunupaajmtki jetse'e jyoojntykadat. Ve'emts atse'e je jayu nvaajnada pan joma jatye'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókadada.

¹⁸ Pan je Nte'yam xa ve'e duyaaxjip to'k juu' ve'e je ixta'nun duni'kxmip dukojmip, ve'em tse'e duni'kxmat dukojmat je ixta'nun jetse'e nujava tyánut jets israeejlit jayu je'e ve'e. Ax pan yaaxjip tse'e to'k juu' ve'e je ixta'nun dukani'kxmip dukakojmip, ka'a tse'e je ixta'nun yakpaajmat. ¹⁹ Ka'a xa je'e ve'e vyinkopka pan ñi'kxmip kyojmipe'e je ixta'nun uk pan ka'a, je'e ve'e vinkopk jetse'e je jayu dukutyónut je Nte'yam je pyava'nun. ²⁰ Kakje'e xa ve'e je jayu tyánut ve'em ax jo'n vye'na ku ve'e je Nte'yam yaaxuxji jetse'e y'ijtnit je'e je jayu. ²¹ Pan je joyutoompa ve'e m'ijit ku ve'e myakyaaxji, ka'a tse'e mnavyinma'yunmo'ojut; ax pan m'o'yixjup tse'e jetse'e naspaka m'ítut, ve'em tse'e xtónut, ²² kux je'e juu' ve'e ijt je joyutoompa ku ve'e je Maja Vintsán yaaxuxji, naspaka tse'e y'ijtni je jayu, kux naspaka je'e ve'e jeja je Maja Vintsán vyinkujk. Nay ve'empa tse'e pan pane'e ijt naspaka ku ve'e yakyaaxji, je Cristo tse'e uxyam myutoonnup myupajknup. ²³ Je Nte'yam xa ve'e mkujoojyjudu va'ajts tsóvax. Kux tse'e ve'em, ka'a tse'e xyakjattat jetse'e pan mviijnkvóvjadat jetse'e ve'em je Nte'yam xkamutóndat xkamupáktat. ²⁴ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, jaa'k'itta je Nte'yam maat to'k jado'k, ve'em ax jo'n mve'nada ku je'e ve'e myaaxuxjidi.

²⁵ Ax je'eda pan pan jatye'e naaydum jáyuda, ka'a atse'e ti pava'nun nmaada je Maja Vintsán kajx; ax ya nvinma'yunts atse'e nkajtsp, to'k juu' ve'e je Maja Vintsán tyukmo't, o'yip xa ve'e jetse'e xjaanchjávadat juu' atse'e nkajtsp. ²⁶ Ve'em atse'e nvinmay jets oye'e jetse'e je jayu ve'em tyánut ax jo'nam y'it, je'e kajx ku ve'e tso'ox uxyam ya tiempo juu' ve'e ntuktsuunimdup. ²⁷ Pan ta'axpúkani xa mitse'e, ka'a tse'e x'ixtat vintso ve'e xmaso'oknit je mnyada'ax; ax pan ka'a tse'e mta'axpúka, ka'a tse'e x'ixtat pan pane'e mnyada'axap. ²⁸ Ax pan mta'axpajkpts mitse'e, ka'ats je'e ve'e tyókina. Jets pan to'ke'e je kiixuta'ax yaa'vyúk, ka'avats je'e ve'e tyókina. Ax pan pan jatye'e yaa'vyajkp ta'axpajkp, chamkojkipts je'e ve'e juu' ve'e nuyojk tso'ox ku ve'e jyoojntykada yaja naxviijn; ax je'ets ats miitse'e nkatukmutsojktup.

²⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ya'a xa atse'e ntijp, javee'njits je'e ve'e je tiempo njayeppumda. Uxyam xa ve'e du'ukva'añ ku je'eda pan pan jatye'e ta'axpúk, ve'em tse'e ñayávajat ax jo'n kuyata'axpujk; ³⁰ pan pan tse'e tsaachvinmaayp, ve'em tse'e ñayávajat ax jo'n kuyatsaachvinmaajp; pan pan tse'e xoojntkp, ve'em tse'e ñayávajat ax jo'n kuyaxoojntk; pan pan tse'e jooyp, ve'em tse'e dujávats jets ka'a ve'e duje'e juu' jatye'e jyooyp; ³¹ pan pan tse'e je naxviijn o'yin dujayepp, ve'em tse'e ñayávajat ax jo'n je naxviijn o'yin kudukajayepp jo'n, kux táminupe'e je xaaj ku ve'e ya naxviijn it kyoo'k'ijtnit.

³² Je'e xa atse'e ntsajkp jetse'e xkativinmáydát. Ku xa ve'e je jayu kyata'axpúk, vyinmaayp tse'e je Maja Vintsán jye'e jetse'e dutún juu' ve'e je Maja Vintsán chajkp; ³³ ax je jayu juu' ve'e ta'axpúkani, jaa'knuyojkipts je'e ve'e je vyinma'yun pan ti jatye'e ijtp yaja naxviijn jetse'e dutún juu' ve'e je ñyda'ax chajkp.

³⁴ Nay ve'empa tse'e ku ve'e je jayu kyayaa'vyúk, vyinmaayp tse'e je Maja Vintsán jye'e jets vintso ve'e va'ajts aaj va'ajts joot y'ítut je Nte'yam maát, ve'em je ñi'kx je kyopk, nay ve'empa je y'aaj je jyoot; ax juu' tse'e yaa'vyúkani, vyinmaaypts je'e ve'e pan ti jatye'e ijtp yaja naxviijn jetse'e dutún juu' ve'e je ñuyaa'y chajkp.

³⁵ Miits je m'o'yin kajxta xa ats ya'a ve'e nkats; ka je'epe'e jets ats miitse'e nkyakajjtjadat juu' ve'e mtonuvaandup, je'e kajxe'e jets tsoj yaxxone'e mjoojn-tykdat mnxaxviijnadat, je Maja Vintsán xmutóndat xmutáktat to'k aaj to'k joot.

³⁶ Ax pan jem tse'e to'k je vajutyajk juu' ve'e dvinmaayp jets nuyojk oy je'e ve'e jetse'e dupákut je kiixuta'ax juu' ve'e chajkp, kux ka'a ve'e tyunmootska je kiixuta'ax jets ka'a ve'e je vajutyajk dumutena jetse'e naaydum chaanat, nvaat tse'e ñavyákjadat, ka'a je'e ve'e tyókina. ³⁷ Ax pan jem tse'e viijnk juu' ve'e mákk je vyinma'yun dupaamp jetse'e dumutena jetse'e naaydum chaanat, jetse'e y'o'yixju jetse'e dutún juu' ve'e chajkp, pan pyayo'yts je'e ve'e jets ka'a ve'e dupákut je kiixuta'ax juu' ve'e chajkp, oys je'e ve'e jetse'e kyanavyákjadat. ³⁸ Ax ve'em tse'e, je'e juu' ve'e dupajkp je kiixuta'ax juu' ve'e chajkp, oys je'e ve'e juu' dutún. Ax je'e juu' ve'e dukapajkp je kiixuta'ax juu' ve'e chajkp, nuntun oys je'e ve'e juu' dutún.

³⁹ Je ta'axtajk juu' ve'e yaa'vyúk, pava'añ tse'e y'it jetse'e dumaat'ítut je ñuyaa'y pan vinxupe'e jyoojntyka; ax pan oo'kp tse'e je ñuyaa'y, o'yip tse'e jetse'e dupákut pan pane'e chajkp, je'ejyji ve'e tuuv juu' ve'e jaanchja'viva jayu. ⁴⁰ Ve'em atse'e nvinmay jets jyayépupe'e nuyojk je xoojntkun pan ka'a ve'e y'ukyaa'vyajkni. Ax nayja'vijinupts atse'e jets atse'e ve'em nkats je Espíritu Santo kajx, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm.

Je tsu'uts juu' ve'e je jayu tyukvintsá'ki je apamnax

8 Va'ants atse'e uxym dukojtspa je tsu'uts kajx juu' ve'e je jayu tyukvintsá'kidup je apamnax. Nnuja'vimdup xa uu'me'e jets ka'a ve'e je apamnax jyoojntyka. Ku ve'e je jayu ñayjávajada jets ooye'e juu' dutunujávada, namyájjidupts je'e ve'e. Ax ku tse'e je jayu je tsojkn dujayepta, pyutajkidupts je'e ve'e je y'utsta je y'ajchta jets je y'utsta je cha'ada vintso ve'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávadat. ² Pan pan xa ve'e dvinmaayp jets ñuja'vipe'e juu', ka'ats je'e ve'e dutinujava ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ³ Ax pan pan tse'e je Nte'yam dutsojpk, íxajats je'e ve'e je Nte'yam.

⁴ Ax je'e ve'e ku ve'e yakju'kx juu' ve'e je jayu tyukvintsá'kidup je apamnax, nnuja'vimdupts uu'me'e jets ka'a je'e ve'e ti vya'añ je apamnax, je Nte'yamji ve'e to'k dunumájjip dunujaanchip. ⁵ Ve'em tse'e dukotsta jets may je'e ve'e juu' ve'e nte'yam jets juu' jatye'e

yakvinja'vip yakvintsá'kip, ve'em juu' ve'e yaja naxviijn jets ve'em juu' ve'e jem tsajviinmpa. ⁶ Nnuja'vimdinupts uu'me'e jets to'kji je'e ve'e je Nte'yam, je Dios Tee'. Je'e tse'e dupamkajx nujom juu' jaty, je'e kajx tse'e n'ijtumda; ax jempa tse'e to'kji je Maja Vintsán, je Jesucristo, je'e maát tse'e je Nte'yam nujom juu' jaty dypujm, je'e tse'e xmo'yumdup ya njoojntykinamda.

⁷ Ax ka'ats ya'a ve'e anañujoma je jayu dunujávada. Jem xa ve'e pan pan jatye'e yujta ku ve'e dvinvintsá'agada y'ijit je apamnax. Je'e kajx tse'e kuxe'e duk'oynujávada ti ve'e je Nte'yam chajkp, tokintoondupts je'e ve'e ku ve'e duja'kxta je tsu'uts juu' ve'e je jayu tyukvintsá'kidup je apamnax. ⁸ Je Nte'yam je y'ónuk xa uu'me'eda ka je'e kajxap ku ve'e juu' nka'yumda nja'kxumda. Akijpxa xa ve'e je Nte'yam dujava pan nka'yumdup nja'kxumdupe'e uk pan ka'a ve'e nka'yumda nja'kxumda. ⁹ Pan mnayja'vijidup tse'e jets nvaate'e xja'kxtat juu' ve'e je jayu tyukvintsá'kidup je apamnax, myakkópkadap tse'e ooy jets ku ve'e ve'em xja'kxtat jets ka je'e kajxape'e xtukmaso'oktat je Nte'yam je tyoo' pan pan jatye'e dujaanchja'vidup jets ka'a je'e ve'e y'oya ku ve'e je jayu ve'em duju'kx. ¹⁰ Pan mits xa ve'e mnayja'vip jets nvaate'e je jayu ti dukáyut duja'kxut, jetse'e m'ajxtuk kaayva jem joma ve'e je apamnax yakvinjava yakvintsá'aga, jetse'e m'ixju nuto'k je m'uts je m'ajch ukpu nuto'k jem m'uts je mtsá'a juu' ve'e duk'oynuja'vip ti ve'e je Nte'yam chajkp, nayja'vijuvaps je'e ve'e jetse'e duja'kxut je tsu'uts juu' ve'e tyukvintsá'kidup je apamnax. ¹¹ Ku ve'e ve'em xtun, óyame'e xnujava jets nvaate'e je jayu ti dukáyut duja'kxut, myakvintókipts mitse'e je m'uts je m'ajch ukpu je m'uts je mtsá'a juu' ve'e duk'oynuja'vip juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ax ku'oo'kijuvats je'e ve'e je Cristo. ¹² Ax pan miits tse'e myakvintókidup je m'utsta je m'ajchta ukpu je m'utsta je mtsá'ada, je'e ve'e ku ve'e dutonda juu' ve'e ñasja'vidup jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup, mmutokintoonduvaps miitse'e je Cristo. ¹³ Ax ve'em tse'e, pan ats tse'e nyaktokintuump nuto'k je n'uts je n'ajch ukpu nuto'k je n'uts je ntsá'a je'e kajx pan juu' atse'e nju'kxp, ni je vin'ita xa atse'e nkaja'kxut je tsu'uts.

Juu' jatye'e tukkádaakju je kukátsiva

9 ¿Ka'a ats vine'e x'o'yixju jets atse'e ntónut juu' atse'e ntsajkp? ¿Ka je kukátsivap ats vine'e? ¿Ka'a ats vine'e n'ix je nMaja Vintsánamda Jesucristo? ¿Ka'a miits vine'e xjaanchjávada je Maja Vintsán kux ats je'e ve'e jye'e nvaajnjidu? ² Pan jem xa ve'e juu' ve'e dukakuvajktup jets je kukátsiva atse'e, oys miitse'e xnujávada jets je'em atse'e. Je'e ve'e ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo ku atse'e x'amotunajxti, je'e tse'e duyaknukexnatajkip jets je kukátsiva atse'e.

³ Jidu'umts atse'e n'atsovda pan pan jatye'e xtokimpayo'ydup. ⁴ ¿Ka'a ats vine'e nvinmachju jets atse'e je jayu xyakkáyut xyak'oo'kut? ⁵ ¿Ka'a ats vine'e x'o'yixju jets atse'e je ta'axtajk nmaatvídutut juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vip?, ve'em ax jo'n je ñyda'ax dumaatvídutta je viijnk kukátsivada jets je Maja

Vintsán je y'utsatájk maát je Pedro. ⁶ Áts maát je Bernabé, ¿aatsji vine'e xtukkadaakp jets aatse'e nkamaso'okut je ka'm toonk jets aatse'e je oy kats je oy ayook n'avánat? ⁷ ¿Jem vine'e je tojpa juu' ve'e viinm nakyá'ixjup jetse'e kyajo'yumpúk? ¿Ukpu jémpats vine'e pane'e je chaaydum dunuyo'oip jetse'e je tyajm dukaju'kx? ¿Ukpu nay jempa vine'e pane'e je kyarneero duyaktsuunip jetse'e dukau'k je carnero je lyeche? ⁸ Ka'a xa ve'e atsji ve'em nva'añ jets tyukjoojntykidup je'e ve'e je jayu je'e je tyoonk, ve'em tse'e vyaampa je Moisés je pyava'nun. ⁹ Jidu'um tse'e vya'añ: "Ka'a xa ve'e je kaaj je y'ajén xpaajmjadat juu' ve'e divintee'mp je trigo juu' ve'e tsúkani." ¿Je tsapkaaj kajx vine'e je Nte'yam ve'em vyaajñ, ¹⁰ ukpu uu'm kajxamda vine'e? Uu'm kajxamda xa je'e ve'e ve'em vyaajñ. Je'e juu' ve'e yoop, ve'em ax jo'n je'e juu' ve'e je taajm dupakmojkp, ve'emts je'e ve'e dutonda kux y'ajootidup je'e ve'e juu' ve'e tukkadaakjudup ku ve'e je trigo taajm yakpakmuk. ¹¹ Aats xa miitse'e ntuk'ixtu je Nte'yam je kyats je y'ayook, ¿mayts miits je'e ve'e mtunyakjavajada ku aatse'e xmo'odat juu' aatse'e ntukjoojntykap? ¹² Pan jem xa ve'e je viijnk jayu juu' ve'e divinmajtsjudup jetse'e xyakjoojntykadat, ¿ka'ats n'ite'e nuyojk vyinkopka jets aatse'e xyakjoojntykat?

Ax ka'ats aats miitse'e n'amótuda jets aatse'e xyakjoojntykadat; óyam xa aatse'e xkatih'ijta, nmutenikujxpts aatse'e nujom je'e kajx jetse'e nuyojk je jayu yakvaajnjadat je oy kats je oy ayook. ¹³ Mnuja'vidup xa miitse'e jets pan pan jatye'e toondup jep maja tsaptujkp, je'e tse'e tyukjoojntykidup juu' ve'e jep pyajktup; jets je'e pane'e dumutoondup dumupajktup je Nte'yam joma ve'e je vojpxejtun, tukkadaakjudup tse'e jetse'e duja'kxtat je tánuk tsu'uts juu' ve'e jem je Nte'yam tyukvintsa'kidup. ¹⁴ Nay ve'empa tse'e je Maja Vintsán dunupaajmtki jets je'e pan pan jatye'e je jayu duvaajnjudup je oy kats je oy ayook, je'e tse'e tyukjoojntykidup. ¹⁵ Ax óyams aatse'e xjatukkada'aky jets atse'e je jayu xmo'ot ats je ntukjoojntykin, ni vin'ítats atse'e je jayu ve'em nka'h'amotu. Ka je'e kajxapts ats miitse'e ve'em nmujáyada jets ats miitse'e juu' xmo'odat. Nuyojk oy xa atse'e nnayjavaja jets atse'e n'oo'knit jets ka'a ve'e ku ve'e je jayu vya'andat jets kuvana ats miitse'e xyakjoojntykidi.

¹⁶ Pan ats ya n'avintsó vinma'yun kajx xa ats miitse'e kunvaajnjada je oy kats je oy ayook, kunnamyájajats atse'e. Ax ka ya n'avintsó vinma'yun kajxapts atse'e ve'em ntun, je Nte'yam atse'e xtukkuva'ni jets atse'e ve'em ntun. ¹⁷ Pan ats ya n'avintsó vinma'yun kajx xa atse'e ve'em kuntún, kun'a'ixts atse'e je n'o'yin. Ax je'e kajx ku atse'e je Nte'yam ya toonk xtukkuva'ni, xtukkadaakpts atse'e jets ats je'e ve'e ntónut. ¹⁸ Ax ve'em tse'e je o'yin juu' atse'e njajejpp, je'ets je'e ve'e je xoojntkun ku atse'e nunve'emji ntukka'amáy je oy kats je oy ayook. Je'ets atse'e ntijp, ka'a atse'e mpuk mpaa'ty juu' atse'e xjatukkadaakp jets atse'e je jayu xyakjoojntykat je'e kajx ku atse'e ntuk'ix je oy kats je oy ayook.

¹⁹ Oyam atse'e je jayu nkavintsana, ve'emts atse'e nnapyujmju ax jo'n atse'e kun'ijit nujom je jayu je jyoyu-toompa. Ve'emts atse'e ntun jetse'e jyaa'knúmádat je jayu juu' ve'e je Jesucristo dujaanchja'vidup. ²⁰ Ku atse'e n'it je nmu'israeejlit jayu maatta, ve'emts atse'e nnapyujmju ax jo'n je'eda kux je'e atse'e ntsajkp jetse'e je Cristo dujaanchjavadat. Ku atse'e n'it je'e maatta pan pan jatye'e dupanajktup je Moisés je pyava'nun, ve'emts atse'e nnapyaajmjuva ax jo'n je'e da kux je'e atse'e ntsajkp jetse'e je Cristo dujaanchja'viduvat. Ve'emts atse'e ntun óyam atse'e je Moisés je pyava'nun xkayakkutujkja. ²¹ Ax kuts atse'e n'it je'e maatta pan pan jatye'e dukapanajktup je Moisés je pyava'nun, ve'emts atse'e nnapyaajmjuva ax jo'n je'e da kux je'e atse'e ntsajkp jetse'e je Cristo dujaanchjavadat. Ka je'ep atse'e ntijp jets atse'e nka'it jep je Nte'yam kya'p pya'tkup, jep atse'e n'it je'e kya'p pya'tkup kux atse'e je Cristo je pyava'nun mpanujkxp. ²² Ku atse'e n'it je'e maatta pan pan jatye'e dukaoynuja'vidup ti ve'e je Nte'yam chajkp, ve'emts atse'e nnapyaajmjuva ax jo'n je'eda kux je'e atse'e ntsajkp jetse'e je Cristo mákk dujaanchjavadat. Ve'emts atse'e nnapyujmju ax jo'n to'k jado'k je jayu jets atse'e ve'em je jayu mputakadat jetse'e dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²³ Ve'em ats ya'a ve'e ntun je oy kats je oy ayook kajx jets atse'e ve'em je jayu ntukmaajtajejptinit je xoojntkun juu' ve'e ya oy kats ya oy ayook yajkyp.

²⁴ Mnuja'vidup xa miitse'e jets ku ve'e je jayu ñaño mkijpxjada, óyame'e anañujoma ñomda, to'kjits je'e ve'e juu' ve'e maadaakp jetse'e yakma'a je puk juu' ve'e ñunoomdup. Íxtiduvats miitse'e vintsó ve'e mmaada'aktat jetse'e xjajejptinit juu' ve'e je Nte'yam mtukmutsojkkjudup. ²⁵ Pan pan jatye'e xa ve'e naño mkijpxvaajnjudup, nay'akuvaa'nijidupts je'e ve'e jets apaamduka ve'e tyun'a'ixtini ku ve'e tyukkada'akjadat je xaaj ku ve'e ñaño mkijpxjadat. Je'e kajxts je'e ve'e ve'em dutonda jetse'e dupáktat to'k je pi'k ojts aajy ta'aky juu' ve'e je corona jo'n pum pan pane'e maadaakp; ax ka'ats je'e ve'e jyek, nii'kxnuj je'e ve'e. Ax uu'mda, je'ets uu'me'e nnutonumdup jetse'e nyakmo'yumdinit je puk juu' ve'e ijtp xa'ma kajx. ²⁶ Ve'em xa atse'e ntun ax jo'n je'e juu' ve'e du'ixtaap joma vaate'e kyukaxa je noomk. Ka'a xa atse'e ve'em ntun ax jo'n je'e juu' ve'e koojyji je poj du'apa'kxnajxp ku ve'e je myujayu dumaaatnachii'kju; ²⁷ nyaktsaachpaatyp xa atse'e ya nni'kx ya nkopk jets atse'e ake'e'y nyakkutujkja. Ka'ats atse'e ntsak jets atse'e viinm nkakutyónut je oy kats je oy ayook juu' atse'e je jayu ntuk'ixp jets atse'e ve'emji ntaannit; je'e atse'e ntsajkp jets atse'e je Nte'yam xnuujmunit jets oy je'e ve'e juu' atse'e ntuump nkajtsp.

Je kojtsvíjin ku ve'e je jayu je apamnax divintsa'aga

10 Utsta ajchta utsta tsa'ada, je'e atse'e ntsajkp jetse'e xnujavadat vintsó ve'e jyajtti aats je njujpit jáyuda. Anañujoma tse'e y'ijtti jem vínuts pa'tkum, anañujoma tse'e dutinajxti je Tsapts Maaxy

Naaj. ² Ax ku tse'e y'ijiti jem vínuts pa'tkum je numay jayu maat je Moisés, jetse'e to'k ka'ajji je Tsapts Maaxy Naaj dutinajxti, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kuñapejiti, yakto'kidu tse'e je vinyinma'yunda jetse'e dutóndat juu' ve'e je Moisés kyajtsp. ³ Je Nte'yam tse'e jem vinva'ajts it kajxm mooyjyudu juu' ve'e kyaaydu y'ooktu, anañujoma tse'e dukaaaydi je tsapjootmit tsapkaaky. ⁴ Jem tse'e anañujoma du'ooktuva je tsoxk naaj juu' ve'e je Nte'yam mooyjyudu, jepts je'e ve'e tsah'akujkp pyítsum. Ax je tsaaj, je Criistots je'e ve'e yaktukmu'a'ixmojkip, je'e tse'e aats je njujpit jayu myaatañajxtu myaatañajkidu jem vinva'ajts it kajxm. ⁵ Oyam tse'e vye'ema, numayts je'e ve'e je jayu juu' ve'e dutoondu dukojtstu juu' ve'e ka óyap, ax je'e tse'e je Nte'yam kyó'oyja'vi, je'e kajx tse'e numay tyun'oo'k-tini.

⁶ Je'e kajx xa ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji jetse'e nujava tyaannit jets ka'a ve'e n'ana'mumdat n'atsojkumdat juu' jatye'e ka óyap, ax jo'n je'e ve'e du'anaamdi du'atsojkti jo'n. ⁷ Je Nte'yamji ve'e to'k mvinjávadap mvintsá'agadap, ka'a tse'e xtóndat ax jo'n je'eda juu' ve'e je apamnax duvinja'vidu duvintsá'kidu. Kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ajxtktu tse'e je jayu kaayva ookpa, van'it tse'e tyénidi jetse'e jyomjátkidi tyijátkidi." ⁸ Ka'a tse'e je káts ntukmaatjajepumdat je yaa'y je tá'ax juu' ve'e ka púkap njajepumdup, ve'em ax jo'n je'e ve'eda je káts dutukmaatjajepjti je kiix ónukta juu' ve'e ka púkap jyajepjtu jetse'e y'oo'ktini nu'ii'px toojk miiil to'k xaaj. ⁹ Ka'a xa ve'e n'ixumdat pan joma vaate'e je Maja Vintsán juu' dukuvuk, ve'em ax jo'n je'e ve'e jyátkidi pan pan jatye'e oo'ktinu ku ve'e je tsaan cho'tsjidi. ¹⁰ Ka'a tse'e je Nte'yam xvinkojtspe'ttat, ve'em ax jo'n je'e ve'e numay je Nte'yam duvinkojtspejtti jetse'e yak'oo'kjidini je yak'oo'kpa ángeles.

¹¹ Je'e kajx xa ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji jetse'e jep Kunuu'kx Jatyán kujxp yakpuujm jetse'e je nuja'vin njajepumdini anañujoma uu'm nuvinxupe'e njoojn-tykimda ya kukaxa aats. ¹² Ax ve'em tse'e, pan pan tse'e nañasja'vijup jets ka'a ve'e y'o'yixju jetse'e tyokintónut, va'an tse'e ooy dutunnay'ixju ku ve'e ñunka'at jep tokin jaatp. ¹³ Ku ve'e myaktokintonuva'anjada, vanxup tse'e majajtuva ax jo'n jyajtuva opyana. Ax je Nte'yam, tyuumpst je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp, ka'ats je'e ve'e dyajakjtu jetse'e xyaktokinto'numdat pan ka'a ve'e x'o'yixumjada jetse'e n'amadaaguimdat, kux je Nte'yame'e xputajkimdup vintsó ve'e nkaku-vajkimdat je kyó'oy je'e jetse'e nkaka'amdat jep tokin jaatp, ax ve'em tse'e nmuténimdat.

¹⁴ Je'e kajx tse'e, miits, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, kuke'ekta joma ve'e je jayu duvinjávada duvintsá'agada juu' ve'e ka je Nte'yamap. ¹⁵ Ve'em xa ats miitse'e nmukotsta ax jo'n je jayu juu' ve'e viji kej, ax payo'oyda tse'e oy juu' atse'e nkajtsp. ¹⁶ Ku ve'e ntuk'a'ooguidma je tuk'a'ooguin juu' kajxe'e nkukojtsjimda je Nte'yam, n'apaatumdup tse'e je Cristo je'e kajx ku ve'e y'uk'aa'k, je'e ve'e ku ve'e je ñuu'pun dumasaa'k. Jets ku ve'e nka'yumda je tsapkaaky juu' ve'e ntojkva'kx-

umdup, n'apaatumdupst uu'm'e'e je Cristo je'e kajx ku ve'e y'uk'aa'k, je'e ve'e ku ve'e je ñi'kx je kyopk tyaa'jy jem cruz kajxm. ¹⁷ Oyamts uu'm'e'e numayda, anañujómats uu'm'e'eda nka'yumda nay je'e'ejyam to'kji je tsapkaaky, ve'emts uu'm'e'eda maat je Cristo ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kun'ijtumdi.

¹⁸ Ixta juu' ve'e je israeejlit jayu tyoondup. Ku ve'e juu' je Nte'yam dutukvintsá'agada jem vojxpejtun kajxm, nujom pan pan jatye'e duja'kxtup je vintsá'kin, je vintsá'kinjyam tse'e y'apaattup. ¹⁹ Juu'ts atse'e nkajtsp, ka je'epts atse'e ntijp jets ñumájipe'e je apamnax, ni ka je'epts atse'e ntijp jets tiktspe'e je tsu'uts juu' ve'e tyukvintsá'kidup je apamnax. ²⁰ Je'e atse'e ntijp jets ku ve'e je vintsá'kin dupamda pan pan jatye'e je Nte'yam duká'ixada, je ko'oyjáyuvapst je'e ve'e tyukvintsá'kidup, ka je Nte'yamap; ax ka'ats atse'e ntsak jets miitse'e xmaatnavyaa'njadat je ko'oyjáyuvap.

²¹ Ka'a xa ve'e m'o'yixjada jetse'e je Jesús xvinjávadat xvintsá'agadat kijpx maat je ko'oyjáyuvap, ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e je Maja Vintsán xyakmájadat xyakjaanchadat pan m'ooktupe'e je tsaaydum pa'ajk naaj jetse'e xkayda je tsapkaaky juu' ve'e je Maja Vintsán yaktukjaa'myejtsp, jetse'e je jayu xtukmaatja'kxta je tsu'uts juu' ve'e yaktukvintsá'kip je ko'oyjáyuvap.

²² ¿Ukpú ntsojkumdup uu'm vine'e jetse'e je Maja Vintsán nyakjotma'tumdat? ¿Uu'mda vine'e nuyojk mak' jets ni ka'a ve'e je'e?

Ve'em tse'e nujom nto'numdat nkojtsumdat ax jo'n je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit

²³ Yakjajtyp xa ve'e je Nte'yam jetse'e je jayu dutónut to'k ka'ajji juu' jaty; ax ka'a tse'e to'k ka'ajji tyun'oya. Yakjajtyp xa ve'e je Nte'yam jetse'e je jayu dutónut to'k ka'ajji juu' jaty; ax ka'ats je'e ve'e to'k ka'ajji je jayu dypu'taka jetse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávát.

²⁴ Ka'ats miitse'e x'ixtadat kakje'e je m'o'yinda, m'ix-tiduvape'e juu' ve'e je viijnk jayu tyuk'o'yiduvap.

²⁵ Nvaat xa ve'e xkáydat xja'kxtat pan ti jatye'e too'kjup jep maa'y jaatp. Ka'a tse'e x'amotutúvadat pan je vintsá'kin je'e ve'e uk pan ka je vintsá'kinap, ve'em tse'e kyajakjávát jets tokin je'e ve'e ku ve'e xja'kxta, ²⁶ kux ya naxviijnit it jets nujom juu' jatye'e myaat, je Maja Vintsants je'e ve'e jye'e.

²⁷ Uk pan jem tse'e je jayu juu' ve'e dukajaanch-ja'vidup je Maja Vintsán jetse'e mvóvjada kaayva, nvaat tse'e mnajkxtat. Pan mnajkxtup tse'e, kayda oo'kta juu' ve'e myakmooydup, ka'a tse'e x'amotutúvadat ni tía, ve'em tse'e kyajakjávát jets tokin je'e ve'e ku ve'e xja'kxtat. ²⁸ Ax pan mna'muxjúdup tse'e je jayu jidu'um: "Je apamnax ya'a ve'e tuyaktukvintsá'aga ya tsu'uts", ka'a tse'e xja'kxtat kux ku ve'e je jayu je tokin xtoojnjadat juu' ve'e tumva'nuxjada, ve'em tse'e kyajakjávát jets tokin je'e ve'e ku ve'e xja'kxta. ²⁹ Je'e atse'e ntijp jets ka'a je'e ve'e dutokinjávadat juu' ve'e mvoovjyúdup, ka je'epts atse'e ntijp jets miitse'e xtókinjávadat.

Nunajjtp xa ve'e jets miitse'e jemda juu' atse'e x'amotutúvidup: "Oyame'e je viijnk jayu dukó'oyjávada

juu' atse'e ntuump, ztyajxts atse'e xka'o'yixju jets atse'e ntónut juu' atse'e xyakjajtjip je Nte'yam? ³⁰ Pan nkukojtsjip xa atse'e je Nte'yam je nkaaky je ntojix kajx, ztyajxts ats vine'e je jayu x'uxkojtsnit xpakojtsnit ku atse'e juu' nkay nju'kx?" ³¹ Jidu'umts atse'e n'atsav: Pan ti ve'e mkaaydup m'ooktup uk pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, tonda kotsta nujom ax jo'n je Nte'yam xyakmájadat xyakjaanchadat. ³² Ka'ats je'e ve'e xyaktokintóndat juu' ve'e israeejlit jayu, ni je'e juu' ve'e ka je'epta, ni je'e juu' ve'e je Nte'yam je jyayu. ³³ Tonda kotsta ax jo'n ats. Ve'em atse'e ntonuva'añ nkotsuva'añ juu' ax jo'n nujom je jayu du'oyjávada. Ka'a atse'e n'ixta je n'avintsó o'yinji, je'eva ve'e pan pan jatye'e je viijnk jayu je y'o'yinda, ve'em tse'e anañujoma je jayu dujayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

11 Tonda je vinma'yun juu' atse'e njayepp, ve'em ax jo'n atse'e ntun je vinma'yun juu' ve'e je Cristo jyayepp.

Vintsó je ta'axtajk ñaajk'ítjadat joma ve'e je jaanchja-vivatjajk ñay'amókajada

² N'oñukojtsidupts ats miitse'e kuxe'e ats xa'ma xjaa'myésta jetse'e xpanajxta je ixpajkun juu' ve'e ntuk'ixtu. ³ Je'e atse'e ntsajkp jetse'e xnujávadat jets je Cristo ve'e to'k jado'k je yaa'tyajk je kyuvajk; jets je yaa'tyajk, je'e tse'e dunukuvajkip je ta'axtajk, ve'em ax jo'n je Nte'yam dunukuvajka je Cristo. ⁴ Ku ve'e to'k je yaa'tyajk kujópax ukpu kumótsax chapkats ukpu dukojtsnáxy je Nte'yam je y'ayook, yakvintsá'kintókipts je'e ve'e je Cristo. ⁵ Ax pan ka'a tse'e je ta'axtajk ñakyujuu'xju ku ve'e chapkats ukpu dukojtsnáxy je Nte'yam je y'ayook, yakvintsá'kintókiptaps je'e ve'e je ñuyaa'y, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kukee'p kuy'ijit. ⁶ Pan ka'a xa ve'e ñakyujuu'xju je ta'axtajk, va'an tse'e nujom je vyaajy dukuskee'pkúxu. Ax pan tso'oty-o'nunts je'e ve'e ku ve'e je ta'axtajk ve'em kukee'p y'it, va'an tse'e dunakyujuu'xju. ⁷ Ka'a xa ve'e je yaa'tyajk kujópax ukpu kumótsax chapkats ukpu dukojtsnáxy je Nte'yam je y'ayook, kux je'e ve'e je Nte'yam je y'apam-nax jets nay ve'empa ve'e duyaknuxe'xnataka je Nte'yam je myajin. Ax je ta'axtajk, je yaa'tyajk je myájints je'e ve'e duyaknuxe'xnatajkip. ⁸ Kux ku xa ve'e je Nte'yam dupuujm je yaa'tyajk, ka je ta'axtajk je ñi'kx je kyopk kajxaps je'e ve'e dupuujm; je yaa'tyajk je ñi'kx je kyopk kajxe'e dupuujm je ta'axtajk. ⁹ Nay ve'empa tse'e, yakpaam je'e ve'e je ta'axtajk je yaa'tyajk je myajin kajx; ka je yaa'tyajkap tse'e yakpaam je ta'axtajk je myajin kajx. ¹⁰ Ax ya'a kajxts atse'e nva'añ jets vinkopk je'e ve'e jetse'e je ta'axtajk ñakyujoo'xjut jetse'e ve'em nuké'xnataka tyánut jets jep je'e ve'e je ñuyaa'y kya'p pya'tkup y'it. Xoojntktup tse'e je Nte'yam je ya'angeles ku ve'e ve'em. ¹¹ Oyam tse'e vye'ema, je Nte'yam tse'e dunupaajmtki jets ka'a ve'e je yaa'tyajk y'ítut ka je ta'axtajk kajxap. ¹² Kux pan tyúvam je'e ve'e jets je yaa'tyajk je ñi'kx je kyopk kajxe'e yakpuujm je ta'axtajk, tyúvamts je'e ve'eva jets je

yaa'tyajk, je ta'axtajk je'e ve'e yakke'xjup; ax je Nte'yam tse'e nujom juu' jaty duyakjeji.

¹³ Payo'oyda n'it pan oy je'e ve'e ku ve'e je ta'axtajk chapkats ka kujuu'xap. ¹⁴ Yaknuja'vip xa ve'e jets tso'o-tyo'nun je'e ve'e ku ve'e je yaa'tyajk je vyaajy duyakyán. ¹⁵ Ax je ta'axtajk, vintsá'kinmoojyjupts je'e ve'e ku ve'e yan je vyaajy dujayepp, kux je'e kajxe'e je Nte'yam myoojyji yan je vyaajy jetse'e kyujoo'xjut. ¹⁶ Ax pan pan tse'e dukakuvakuvaamp ya ayook, nnuja'vimdinup tse'e jets ka'a ve'e je viijnk ixpajkun mpanajxumda, jets ka'ava ve'e joma ve'e ñay'amókajada je Nte'yam je jyayu.

Je'eda pan pan jatye'e duyakvintsá'kintókidup je Maja Vintsán je y'a'ox

¹⁷ Jep tse'e jado'k viijn juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, ax ka'ats ats miitse'e n'oñukótsada je'e kajx. Ku ve'e mnay'amókajada, ka'a tse'e mnayputákajada jetse'e nujojx xjaanchjávadat je Jesucristo, nujojx tse'e mnaajkvintókiptajada. ¹⁸ Muto'k viijn, ve'emts atse'e je kats tunmótu jets mnayajkva'kxjudupe'e joma ve'e mnay'amókajada, ax ve'emts atse'e njava jets ve'em játyam je'e ve'e juu' ve'e kyojtstup. ¹⁹ iMnayaajk-va'kxjudup xa n'ite'e! Je'e kajxts atse'e ve'em nva'añ kux nuké'xnatajkiptape'e oy pan pane'e je Nte'yam tyúvam dypañajxap. ²⁰ Ax ku tse'e mnay'amókajada jetse'e m'a'óxada, ka je Maja Vintsánaps miitse'e mnu'a'óxidup. ²¹ Ku ve'e m'a'óxada, ka'a tse'e mnay'a'íxjada, kajje'e ve'e xkayda x'oo'kta je m'a'ox-ta. Jem xa ve'e juu' ve'e ayooj taandup, jempa tse'e juu' ve'e ooy tunkaaydup tun'ooktup jetse'e ñaajkmo'okjada. ²² ¿Jadi ka'a ve'e ti mjaajnda mtajkta joma ve'e mkáydats m'oo'ktat? ¿Uk mtsojktupe'e nujojx jetse'e xvijnk'ixtat je Nte'yam je jyayu jetse'e xyaktso'otyóndat pan pan jatye'e katih'ijtxjudup? ¿Vintsóts ats miitse'e nnaajmadat? ¿N'oñukótsadap ats miits vine'e ku ve'e ve'em xtonda? Ax ya'a kajx, ka'ats ats miitse'e n'oñukótsada.

Je Maja Vintsán je y'a'ox

²³ Je Maja Vintsáne'e viinm ats xmooy je ixpajkun juu' ats miitse'e ntuk'ixtu. Ya'ats je'e ve'e: Ka'anume'e je Maja Vintsán Jesús yakpum vye'na jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjjudup, je tsooj tse'e dukaaajn je tsapkaaky ²⁴ jetse'e je Nte'yam dukukojtsji, van'it tse'e dutojkva'kxy jetse'e vyaajñ: "Kayda, ya'a xa je'e ve'e ats je nni'kx je nkopk juu' atse'e nmasaakp miits je m'o'yin kajxta ku atse'e n'oo'kut. Tonda tse'e ve'em jets atse'e xjaa'myéstat." ²⁵ Nay ve'empa tse'e, ku ve'e távani y'a'óxada vye'na, van'it tse'e dukooompa to'k je tuk'a'ooguin jetse'e vyaajñ: "Juu' tse'e ya tuk'a'ooguin myaat, ya'ats je'e ve'e ats je nnuu'pun juu' kajxe'e je nam kojstán tyun. Vinxup nax tse'e x'oo'kta, jaa'myéstats jets nmasaakp atse'e ya nnuu'pun miits kajxta ku atse'e n'oo'kut." Jidu'um tse'e vyaajñ. ²⁶ Ax je'e kajx tse'e, vinnaajknáxe'e xkayda je tsapkaaky jetse'e x'oo'kta juu' ve'e je tuk'a'ooguin myaat, m'ava'nidupts

miitse'e je Maja Vintsán je y'oo'kun van'it paat ku ve'e myiinnuvat.

Vintso ve'e yakpákut je Maja Vintsán je y'a'ox
(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

²⁷ Ax ve'em tse'e, jyapana pan pane'e oyvintsova dukaayp je tsapkaaky ukpu oyvintsova du'uu'k juu' ve'e je tuk'a'ooguin myaat, jepts je'e ve'e tokin jaatp kuxe'e dukavintsa'aga je Maja Vintsán je ñi'kx je kyopk jets je ñuu'pun. ²⁸ Ni pana xa ve'e dukakáyut je tsapkaaky ukpu duk'a'oo'kut je uu'k pan ka'ana ve'e oy dupayo'oy juu' ve'e tyuump. ²⁹ Kux pan pan jatye'e dukamajapaamp je Maja Vintsán je ñi'kx je kyopk ku ve'e dukay du'uu'k, viinm tse'e je chaachpaatun dunukaya dunu'ooga. ³⁰ Je'e kajx tse'e numay miitsta je pa'am mkanuva'atsjada jetse'e makksots mka'litta, jempa tse'e pan pane'e duku'oo'kiva. ³¹ Ax pan oy tse'e kumpayo'yumda juu' ve'e nto'numdup, ka'a tse'e je Nte'yam xtókimpayo'yumdat. ³² Ax xtókimpayoyumdupts uu'me'e je Nte'yam jetse'e xyaktsaachpaatumda je'e kajx jetse'e nkatsaachpaatumdat xa'ma kajx je'e maat pan pan jatye'e dumaaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyoo'oy je'e.

³³ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsá'ada, ku ve'e mnay'amókajadat jetse'e je Maja Vintsán je y'a'ox x'apaa'tuva'andat, mnay'a'ixjadap tse'e vimpit atuj, van'it tse'e mkáydat. ³⁴ Pan jem tse'e juu' ve'e yu'oo'kjjudup, va'an tse'e jem tyak'ámam dukayda, ax ve'em tse'e je Nte'yam mkayaktsaachpaa'tjadat je ka óyap kajx juu' ve'e mtoondup ku ve'e mnay'amókajada. Je'e juu' jaty atse'e tynkakats, viinmts atse'e nnukótsut ku ats miitse'e najkx nku'ixtinuva.

Je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espíritu Santo to'k jado'k je jayu myooyp

12 Utsta ajchta utsta tsá'ada, jep xa ve'e jado'k viijn juu' atse'e ntsajkp jetse'e xnujávadat, je'ets je'e ve'e je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espíritu Santo to'k jado'k je jayu myooyp jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

² Mnuja'vidinup xa miits je'e ve'e jets ku ve'e je Jesucristo xka'ixadana vye'na, mvinja'vidu mvintsa'kidu tse'e je apamnax juu' ve'e ni to'k aaja kakojtsp. ³ Je'e kajxts atse'e ntsak jetse'e xnujávadat jets je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, ni pánats je'e ve'e je vinma'yun dukama'a jetse'e vya'anut: "¡Ko'oy nukotsa tse'e y'ijtnit je Jesús!" Ntsojkpapts atse'e jetse'e xnujávadat jets je Espíritu Santo ve'e dumooyp je vinma'yun nujom pan pan jatye'e vaandup: "¡Je Jesús, je'e je'e ve'e je Maja Vintsán!"

⁴ May viijn xa je'e ve'e je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espíritu Santo je jayu myooyp pan vintso ve'e to'k pan vintso ve'e jado'k juu' dutóndat; ax to'kji tse'e je Espíritu Santo, juu' ve'e ve'em dumooyp. ⁵ May viijnts je'e ve'e vintso ve'e je jayu dumutonda dumupakta je Maja Vintsán; ax to'kjits je'e ve'e je Maja Vintsán, juu' ve'e yakmutoomp yakmupajkp. ⁶ May viijnts je'e ve'e vintso ve'e juu' jaty yaktún, ax to'kjits je'e ve'e je

Nte'yam juu' kajxe'e je jayu ve'em dutún. ⁷ Je Espíritu Santo xa ve'e duyaknukexnatajkip je Nte'yam je myajin to'k jado'k je jayu kajxta jetse'e ve'em y'óyat anañujoma pan pan jatye'e je Jesucristo dujaanchja'vidup. ⁸ Jem tse'e pan pan jatye'e je Nte'yam mooyjjudup je maa'yun je putajkin je Espíritu Santo kajx pan vintso ve'e juu' dukótstat je viijn je kejun maat, apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup je maa'yun je putajkin vintso ve'e dukojtsva'atstat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ⁹ apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup je maa'yun je putajkimpa pan vintso ve'e je jaanchja'vin dujayéptat, apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e je pa'am jayu duyakjotkada'aktat, ¹⁰ apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e je majin dutóndat, apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e dukojtsnáxtat je Nte'yam je y'ayook, apuk tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e dunujávadat pan je Nte'yam je y'ayooke'e y'amotunajxtup ukpu je ko'oyjáyuvap jye'e, apukpa tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e dukótstat je ayook juu' ve'e kyavinmótudup, nay apukpa tse'e juu' ve'e yakmooydup pan vintso ve'e dukojtsva'atstat je ayook juu' ve'e kayakvinmótup. ¹¹ Ax to'kjits je'e ve'e je Espíritu Santo, juu' ve'e je maa'yun je putajkin duyajkp, je'e pane'e to'k jado'k je jayu du'amovya'kxp pan vintso ve'e je jayu dutukmutsak.

¹² May viijn xa je'e ve'e dumaaada to'k je ni'kx je kopk, jem tse'e je kyá'aj, jem tse'e je tyek, jempa tse'e juu' jaty viijnk. Oyam tse'e may viijn dumaaada, to'k ni'kx to'k kópkjits je'e ve'e. Nay ve'empa tse'e je Cristo y'it maat je jyayu. ¹³ Xtukyaknapejtumdu xa ve'e je Espíritu Santo ku ve'e xpa'mumdi to'k muk je Cristo maat. Ve'emts uu'me'eda ax jo'n may viijn juu' ve'e je jayu je ni'kx je kopk dumaat, uu'm, je israeejlit jáyuda jets pan pan jatye'e ka je'epta, je joyutoompa jayu jets je naspa'ka jayu, tajki tse'e je Espíritu Santo yam nujom nja'vin kajxmamda, ve'em uu'me'eda ax jo'n kun'ijtumdi to'k ni'kx to'k kopk je Cristo maat.

¹⁴ Ka'a xa ve'e to'k ni'kx to'k kopk to'k viijnji dumaaada, may viijne'e. ¹⁵ Pan je tek xa ve'e kuvya'añ: "Ka ka'ajap xa ats, je'e kajxts atse'e nka'it je ni'kx je kopk maat." Oyam tse'e jidu'um kuvya'añ, ka je'e kajxap tse'e kya'it je ni'kx je kopk maat. ¹⁶ Uk pan je taatsk tse'e kuvya'añ: "Ka viijnap xa ats, je'e kajxts atse'e nka'it je ni'kx je kopk maat." Oyam tse'e jidu'um kuvya'añ, ka je'e kajxap tse'e kya'it je ni'kx je kopk maat. ¹⁷ Kux pan je viijn xa ve'e kuy'it nujom je ni'kx je kopk, ¿vintso tse'e x'o'yixumjadat jetse'e juu' n'amotunajxumdat? Pan je taatsk xa ve'e kuy'it nujom je ni'kx je kopk, ¿vintso tse'e x'o'yixumjadat jetse'e juu' nxoo'kpaatumdat? ¹⁸ Ax je Nte'yam tse'e dupaam to'k viijn jado'k viijn juu' ve'e je ni'kx je kopk jye'e pan vintso ve'e dutsak. ¹⁹ Pan nujom xa ve'e kuy'it tun to'k viijnji, ¿joma tse'e kuy'it je ni'kx je kopk? ²⁰ Jéjam xa ve'e may viijn juu' ve'e je ni'kx je kopk jye'e, ax to'k ni'kx to'k kópkjits je'e ve'e.

²¹ Ka'a xa ve'e nvaat je viijn dunaaajmat je ka'aj: "Ka'a xa ats mitse'e xtuijnja", ka'ava tse'e nvaat je kuvajk

dunuujmivat je tek: "Ka'a xa ats mitse'e xtuujnja." ²² Ax vimpit tse'e, to'k viijn je ni'kx je kopk juu' ve'e kayak-makkja'vip, je'ets je'e ve'e juu' ve'e nuyojk tsojkjup. ²³ Nay jado'k viijn je ni'kx je kopk juu' ve'e ka majap mpa'mumdup, je'e tse'e nuyojk yak'ix'ijtp. Ax je'e juu' ve'e nnasja'vimdup ka'ixna kake'xna, je'e tse'e nuyojk yakyo'tsp yaknup'e'mp; ²⁴ jets je'e juu' ve'e nnasja'vimdup ixna ke'xna, ka'ats je'e ve'e chakju jetse'e yakyo'otsut yaknup'e'enut. Ax ve'em tse'e je Nte'yam dupuujm je jayu je ni'kx je kyopk jetse'e ve'em je majin dujayeput to'k ka'ajji juu' ve'e je ni'kx je kopk myaat. ²⁵ Ax ve'em tse'e je ni'kx je kopk kyanaviijn'ixjut; je'e ve'e jetse'e to'k viijn jado'k viijn naajkkokpakaj. ²⁶ Pan tsaachpaatp xa ve'e to'k viijn je ni'kx je kopk, anañujoma tse'e je ni'kx je kopk chaachpaatpat; jets pan to'k viijn tse'e je ni'kx je kopk yakmajapum, anañujoma tse'e je ni'kx je kopk xyoondukut. ²⁷ Ve'em xa uu'me'eda ax jo'n kun'ijtumdi to'k ni'kx to'k kopk je Cristo maat, kakje'e tse'e n'ijtumda ax jo'n to'k viijn jaty je ni'kx je kopk. ²⁸ Ax je Nte'yam tse'e dumooyp je maa'yun je putajkin pan ti jatye'e tyondap kyotstap to'k jado'k juu' ve'e jaanchja'vijidup. Muto'k viijn tse'e dupuujm kukatsivada, mumejtsk viijn tse'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, mutoojk viijn tse'e yak'ixpajkpada, van'it tse'e je'eda pan pan jatye'e je majin dutoondup, pan pan jatye'e je pa'am jayu dujakjotkadaaktup, pan pan jatye'e je jayu duputajkidup, pan pan jatye'e du'ix'ijttup je jaanchja'vivatajkta, pan pan jatye'e dukojtstap je ayook juu' ve'e kyavinmótudup. ²⁹ Jjadi je kukatsivada je'e n'ite'e anañujoma, ukpu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa je'e n'ite'e anañujoma, ukpu je yak'ixpajkpa je'e n'ite'e anañujoma, ukpu tyoondup je'e n'ite'e je majin anañujoma, ³⁰ ukpu yakjotkadaaktup je'e n'ite'e je pa'am jayu anañujoma, ukpu kyojtstap je'e n'ite'e je ayook juu' ve'e kyavinmótudup anañujoma? Ax ka'a tse'e. ³¹ Ve'emts ats miitse'e nnaajmada: Je'e ve'e mtóndap mkótstap vintso ve'e je Nte'yam mmo'ojadat je maa'yun je putajkin juu' ve'e dunumájp; ax atsts miitse'e ntuk'ixtap juu' ve'e nuyojk oy.

Je tsojkun

13 Pan ats xa ve'e kunqats nujom je jayu jets je ángeles je y'aaj je y'ayook, pan ka'ats atse'e je tsojkun njayep, ve'em xa atse'e ax jo'n jyatipojxuna juu' ve'e kooyji makk yaaxp ukpu juu' ve'e kooyji tunkivp. ² Pan kunkojtsnáxy xa atse'e je Nte'yam je y'ayook, jets atse'e kunnuja'vikux pan juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijt, jets atse'e kunnujava nujom juu' jaty, pan kunjayepts atse'e nujom je jaanchja'vin jets atse'e ve'em kunyakke'ek je kopk je keets, ax pan ka'ats atse'e je tsojkun njayep, ni vinxúpats ats je'e ve'e xkatuujnja. ³ Pan kun'amovya'kxy atse'e je ayooova jayu nujom juu' atse'e n'ixp njayepp, jets pan atse'e kunmasa'ak ats ya nni'kx ya nkokp paat jetse'e tyoyut, ax pan ka'ats atse'e je tsojkun njayep, ni vinxúpats ats je'e ve'e xkatuujnja.

⁴ Pan pan xa ve'e je tsojkun dujayepp, myuténip tse'e juu', napyajmjup tse'e oy jayu, ka'a tse'e juu' dynas'ama'ata, ka'a tse'e dunutuva, ka'a tse'e namyá-jaja, ⁵ ka'a tse'e jyomjáyuva tyijáyuva, ka'a tse'e je y'o'vinji du'ixta, ka'a tse'e jatyi jyotma'aty, ka'a tse'e je ejkun duyaktañ jem jya'vin kajxm, ⁶ ka'a tse'e dutukxoonduk je kyoy je'e, je'e ve'e tyukxoointkp je tyuv je'e, ⁷ chajkpts je'e ve'e je jayu pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, chajkpts je'e ve'e jetse'e dujaanchjávát jets oy je'e ve'e juu' ve'e je viijnk jayu tyoondup, y'a'ixpts je'e ve'e ve'em, jetse'e nujom juu' jaty du'amaadaaga ku ve'e yakjomtún yaktitún. Ijtpsts je'e ve'e je myujayu dutsak.

⁸ Je tsojkun, xa'ma kajxts je'e ve'e y'it. Je'yap xa ve'e je xaaj ku ve'e je Nte'yam je y'ayook kyoo'kyakkojtsnaxnit, ka'a tse'e je jayu je may aaj je may ayook du'ukkojtsnit, ka'a tse'e je jayu y'ukyaktuknuja'vidinit juu'. ⁹ Ka'a xa ve'e pu'uk je nuja'vin juu' ve'e njayeppumdup jets ka'ava ve'e pu'uk je Nte'yam je y'ayook yakkojtsnáxy. ¹⁰ Ax ku tse'e je xaaj jye'ynit ku ve'e juu' jaty va'ajts nvinmótumdinit, ka'a tse'e y'uk'ijtnit ax jo'n uxyam ku ve'e yuu'n ve'e'n je nuja'vin njayeppumda.

¹¹ Ku xa atse'e pi'knum nve'na, ve'emts atse'e juu' nkajts, juu' mpayoy, jetse'e juu' nvinmaaay ax jo'n je pi'k ónyk; ax kuts atse'e nye'e'kni, ka'ats atse'e n'ukve'emini ax jo'n je pi'k ónyk. ¹² Nay ve'empa tse'e uxyam, yuu'n ve'e'nts je'e ve'e juu' ve'e nnuja'vimdup, ve'emts je'e ve'e ax jo'n jaa'x juu' jaty kun'ixumda; ax ku tse'e je xaaj myiinnit, van'it tse'e oy jets va'ajts nnuja'vimdat juu'. Ve'e'nji xa ve'e juu' atse'e uxyam nnuja'vip, ax van'itts atse'e oy va'ajts juu' nnujávát, ve'em ax jo'n atse'e je Nte'yam x'ix xnujava jo'n. ¹³ Ax toojk viijnts je'e ve'e juu' ve'e taamp xa'ma kajx: je jaanchja'vin, je a'ix'ijtun, jets je tsojkun. Ax je tsojkun tse'e dunumajikajxp.

Ku je jayu dukats je ayook juu' ve'e kyavinmótup

14 Tóndats vintso ve'e xyak'ijttinit jem mja'vin kajxmda je tsojkun jets vintso ve'e xjayeptinit je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Espiritu Santo yajkyp, je'e ve'e vinkopk jetse'e xkojtsnajxtinit je Nte'yam je y'ayook. ² Je jayu juu' ve'e dukojtsp je ayook juu' ve'e kyavinmótup, je Nte'yamts je'e ve'e myukajtsp, ka je jáyuvap, je jyoot je jya'vin maat je'e ve'e juu' dukats, ax ka'ats je'e ve'e je jayu duvinmotu. ³ Ax je jayu pan pan jatye'e dukojtsnajxtup je Nte'yam je y'ayook, je'e tse'e je jayu duputajkidup jetse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávát, kyojtsmákkidupts je'e ve'e jetse'e duyakjot'amájada. ⁴ Pan pan xa ve'e dukojtsp je ayook juu' ve'e kyavinmótup, putajkijupts je'e ve'e viinn jetse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávát. Ax je'e pane'e dukojtsnajxp je Nte'yam je y'ayook, je'e tse'e je jayu duputajkip jetse'e je Jesucristo nuyojk dujaanchjávát.

⁵ Oy xa je'e ve'e kuy'it ku miitse'e to'k ka'ajji kuxkotsta je ayookta juu' ve'e mkavinmótudup, ax nuyojk oy tse'e kuy'it jetse'e xkojtsnáxtat je Nte'yam je y'ayook.

Nuyojk xa je'e ve'e dūnūmaja je jayu juu' ve'e dūkojt-snajxp je Nte'yam je y'ayook jets ni ka'a ve'e je jayu juu' ve'e je ayook dūkojtsp juu' ve'e kyavinmótup, van'itji tse'e nuyojk dūkanūmaja ku ve'e jep je jayu juu' ve'e dūkojtstvaatsp je ayook juu' ve'e kayakvinmótup, ax ve'em tse'e je jayu yakputāka jetse'e je Jesucristo nuyojk dūjaanchjávadat. ⁶ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsā'ada, pañ najkxp xa ats miitse'e nku'ix-ta jetse'e nmukótstat maat je ayook juu' ve'e kayakvinmótup, ni vinxúpats miits je'e ve'e mkato'nuxjadat; van'itji je'e ve'e mto'nuxjadat pañ ntuknuja'vidup ats miitse'e juu' atse'e je Nte'yam xtuknuja'vi uk pañ nkajtsnajxyp atse'e je Nte'yam je y'ayook ukpu pañ ntuk'ixtup ats miitse'e juu' ve'e je Nte'yam jy'e'e.

⁷ Oyam xa ve'e kyajoojntyka je xooxūn jets je kov, yakmótupts je'e ve'e ku ve'e yaktukxu'ux yaktukkav. Ax pañ ka'a tse'e oy yaktukxu'ux yaktukkav, z'vintsose'e yakvinmótuvut pañ ti ve'e xyooxtup kyooovdud? ⁸ Ax ku tse'e je atso'ox tyunjū, pañ ka'a xa ve'e va'ajts yaktukxu'ux je trompeta, ni pañ tse'e kyanay'apaamdūkajat jetse'e y'atso'oxtonūt. ⁹ Nay ve'empa tse'e juu' jyajtpa miits maatta. Pañ ka'a xa ve'e je mtoots xtukkotsta je kats je ayook juu' jatye'e yakvinmótup, z'vintso tse'e yaknūjávāt pañ ti ve'e mkajtstup? Uxpōjp xa je'e ve'e. ¹⁰ Jéjam xa ve'e may viijn je aaj je ayook yaja naxviijn; ax nujom ya aaj ya ayook, jyajep tse'e je vinma'yūn. ¹¹ Ax pañ ka'ats atse'e nvinmōtu je aaj je ayook juu' atse'e je jayu xtukmukojtsp, ve'emts atse'e n'it ax jo'n je jékumit jayu je'e maat, nay ve'empats je'e ve'e je jékumit jayu jo'n y'it ats maat. ¹² Je'e kajx tse'e, je'e ve'e ku miitse'e ooy xtuntsokta jetse'e xjajepjtinit je maa'yūn je putajkin juu' ve'e je Espírítu Santo je jayu myooy, je'e tse'e nuyojk m'ixtidinup vintso ve'e je Espírítu Santo mmooyjidinit je maa'yūn je putajkin jetse'e ve'em je jayu xputākadat jetse'e nuyojk dūjaanchjávadat je Jesucristo.

¹³ Je jayu juu' ve'e dūkojtsp je ayook juu' ve'e kyavinmótup, va'an tse'e je Nte'yam dū'amótuvū vintso ve'e dūkojtstva'atsut je ayook juu' ve'e kyajtsp. ¹⁴ Kux pañ tsapkojtsp xa atse'e je ayook maat juu' atse'e nkavinmótup, ya njoot ya nja'vin maatts atse'e ntsapkats, ax ni vinxúpats ats je'e ve'e xkaputāka jets atse'e juu' nuyojk oy nvinmótuvut. ¹⁵ ¿Ax tits atse'e ntónup? Tsap-kótstup xa atse'e maat ya njoot ya nja'vin jets nay ve'empa maat ya nvinma'yūn. Ku atse'e n'uv, ávuups atse'e maat ya njoot ya nja'vin jets nay ve'empa maat ya nvinma'yūn. ¹⁶ Kux pañ jem xa ve'e nūto'k miitsta juu' ve'e je Nte'yam dūyakmájip dūyakjaanchip je jyoot je jya'vin maatji, ka'a tse'e y'o'yixjadat pañ pañ jatye'e dū'amōtunajxtup jetse'e dūnūkojtspéttat je'e je y'ayook jetse'e vya'andat amén, kux ka'a ve'e dūvinmótuda pañ ti ve'e je jayu tūdukats. ¹⁷ Kujyatun'óyam xa je'e ve'e dūkukajtsja je Nte'yam, ni vintsóvats je'e ve'e je jayu dūkaputāka jetse'e je Jesucristo nuyojk dūjaanchjávadat. ¹⁸ Nkukojtsp ja atse'e je Nte'yam jets nuyojk je aaj je ayook atse'e nkats jets ni ka'a ve'e pañ miitsta. ¹⁹ Oyam tse'e vye'ema, ku atse'e nmaat-

nay'amókajada je jaanchja'vivatajk, nuyojkts atse'e ntsak jets atse'e je jayu ntukmukótstat mugooxk je ayookji juu' ve'e yakvinmótup jets atse'e ve'em ntuk'ixtat jets ka'a ve'e ku atse'e ntukmukótstat majk miijl je ayook juu' ve'e kayakvinmótup.

²⁰ Utsta ajchta utsta tsā'ada, ka'a tse'e je vinma'yūn xjayéptat ax jo'n je pi'k ónuk, je'ejyji ve'e ku ve'e xka'oyñujávada jetse'e xtóndat juu' ve'e ka óyap. Ax ku tse'e juu' jaty xpayo'oyda, pu'uk tse'e je vinma'yūn xjayéptat. ²¹ Jidū'um xa ve'e je Maja Vintsán vya'añ, ve'em ax jo'n javyet y'it jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Ntukmukótstap xa atse'e ya jayu je viijnk aaj je viijnk ayook maat jets je jékumit jayu je y'ayook maat, ax ka'ajyams atse'e xmajapámdat." Jidū'um tse'e vya'añ. ²² Ku ve'e je Nte'yam je viijnk aaj je viijnk ayook kajx dūmukajts je jayu juu' ve'e kajaanchja'vijidup, ve'em tse'e dūtuujn jetse'e kyatsapájkadat. Ax ku tse'e je Nte'yam dūmukats je jayu juu' ve'e jaanchja'vijidup, je y'ayook kojttsnajxpatajk kajxtats je'e ve'e ve'em dūtún. Ax ve'em tse'e, yaktoomp xa ve'e je viijnk aaj je viijnk ayook je'e kajxta pañ pañ jatye'e je Nte'yam dūka-jaanchja'vidup, ka je'e kajxapta pañ pañ jatye'e je Nte'yam dūjaanchja'vidup. ²³ Oyam tse'e vye'ema, ku ve'e mnay'amókajada jetse'e anañujoma xkotsta je ayook juu' ve'e kayakvinmótup, jetse'e tyákada je jayu juu' ve'e dūkanuja'vidup je Nte'yam je y'ayook ukpu dūkajaanchja'vidup je Jesucristo, z'ka'ats n'ite'e vya'andat jets ka víjape'e tūmvimpijttini? ²⁴ Ax pañ anañujómats miitse'e xkojtstaxta je Nte'yam je y'ayook, jetse'e tyāka nūto'k juu' ve'e je Nte'yam dūkajaanchja'vip ukpu juu' ve'e dūkanuja'vip je Nte'yam je y'ayook, kyuvákupts je'e ve'e je tyōkin ku ve'e viinn dūpayo'oyut, van'it ku ve'e dū'amōtunáxut juu' miitse'e anañujoma mkajtstup. ²⁵ Je Nte'yam tse'e dūyaknūke'xnatākap je tyōkin juu' ve'e yu'uts yak'ijtp jem jya'vin kajxm, van'it tse'e kyoxkténat jetse'e je Nte'yam dūyakmájat dūyakjaanchat jetse'e vya'anūt jets tyúvame'e m'itta je Nte'yam maat.

"Tonda kōtsta tse'e nujom ax jo'n dūvinmachju"

²⁶ Utsta ajchta utsta tsā'ada, ku ve'e mnay'amókajada, jem tse'e juu' ve'e avuvaandup, jem tse'e juu' ve'e dūtsojktup jetse'e je Nte'yam je y'ayook je jayu dūtuk'ixtat, jem tse'e juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dūkojtstaxvaandup, jempa tse'e juu' ve'e dūtsojktup jetse'e dūkótstat je ayook juu' ve'e kyavinmótudup, nay jempa tse'e juu' ve'e dūtsojktup jetse'e dūkojtstva'atstat je ayook juu' ve'e kayakvinmótup. Ax nujom juu' jatye'e mkajtstup, íxtada tse'e vintso ve'e je jayu xputākadat jetse'e je Jesucristo nuyojk dūjaanchjávadat. ²⁷ Pañ kyōjtstup xa ve'e je ayook juu' ve'e kayakvinmótup, nūmejtsk jáyujt tse'e kyótstat, too'vajkp to'k, van'it tse'e jado'k, ukpu nūtoojk, je vaatji tse'e. Van'itji ve'e dūkótstat je ayook juu' ve'e kayakvinmótup pañ jeme'e to'k juu' ve'e dūkojtstva'at-sup juu' jatye'e kyōjtstup. ²⁸ Ax pañ ka'a tse'e pañ pañe'e dūkojtstva'atsup, ñojk'óy tse'e kyayakkótsut je ayook juu' ve'e kayakvinmótup ku ve'e mnay'amókaja-

da. Pān jem xa ve'e pane'e dūtsojpk jetse'e dukótsut je ayook juu' ve'e kayakvinmótup jets ka'a ve'e pān pane'e dukojtsva'atsup juu' ve'e kyajtsp, va'an tse'e ve'em dukátsu ku ve'e naaydum y'it je Nte'yam maat jets ka'a ve'e ku ve'e y'it jeja je numay jayu vyinkujk. ²⁹ Nay ve'empa tse'e pān pān jatye'e dukojtsnajxtup je Nte'yam je y'ayook, va'an tse'e dukotsta nūmejtsk nūtoojk jáyujī namvaat je'e ve'e dupayo'oyda pān pān jatye'e dū'amotunajxtup juu' ve'e kyojtstup. ³⁰ Ax pān to'k tse'e je jayu juu' ve'e tsuunip, jetse'e je Nte'yam tyuknujávaja juu' ve'e chajkp jetse'e yakkótsut, va'an tse'e dū'amá'atū je'e juu' ve'e kojtsp jets je'e ve'e kyót-sut juu' ve'e dūnuja'vip. ³¹ Nvaatts miitse'eda anañujoma nūto'k nūto'k xkojtsnáxtat je Nte'yam je y'ayook, ax ve'em tse'e nūjom pān pān jatye'e m'amotunajxjūdūp, je'e tse'e dūvinmótudap ti ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e jyot'amájadat. ³² Pān pān jatye'e dukojtsnajxtup je Nte'yam je y'ayook, va'an tse'e dū'a'ixta jetse'e nūto'k jaty dukojtsnáxtat, ³³ kux ka'a ve'e je Nte'yam juu' oyvintsōva dūtūn, tsoj yakxōne'e juu' dūtūn.

Tonda tse'e ve'em ax jo'n nūjom je Nte'yam je jyayu joma ve'e ñay'amókajada. ³⁴ Ku ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada, ka'a tse'e je ta'axtajk kyótstat, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets jepe'e je yaa'tyájk kyá'p pya'tkup y'ittat. ³⁵ Pān y'amotutūvavaandup xa ve'e juu', va'an tse'e dū'amotutūvada je ñuyaa'y ku ve'e jyeyadat jem tyak'amda, kux ka'a xa ve'e dupaa'ty dū'akeega jetse'e je ta'axtajk kyótstat ku ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada.

³⁶ ¿Tis, miits je'e vine'eda joma ve'e yaknuja'vi'ukvaa-jñ je Nte'yam je y'ayook, uk miitsji vine'e myaktukmukojtsu? ³⁷ Pān jem xa ve'e juu' ve'e nañasja'vijup jets je'e ve'e dukojtsnajxp je Nte'yam je y'ayook ukpū viijnk je maa'yūn je putajkin maat juu' ve'e je Espiritu Santo moojyup, va'an tse'e dūnujava jets je Maja Vintsān yā'a ve'e dupavaamp juu' ats miitse'e ntuknūja'yidup. ³⁸ Ax pān ka'a tse'e je jayu dukuvuk juu' ats miitse'e ntuknūja'yidup, va'an tse'e ve'em dū'ity.

³⁹ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsā'ada, tonda tse'e vintso ve'e xkojtsnajxtinit je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e xkayakajttuvat jetse'e yakkótsut je ayook juu' ve'e kayakvinmótup. ⁴⁰ Ax nūjom juu' jatye'e mtoondup mkojtsup, tonda kotsta tse'e ve'em ax jo'n dūvinmachju jets vintso ve'e dupaa'ty dū'akeega.

Joojntypajknuva ve'e je Cristo

15 Utsta ajchta utsta tsā'ada, ūxyamts atse'e ntsak jetse'e xjaa'myéstat je oy káts je oy ayook juu' ats miitse'e nkojtsjīdu, je'e ve'e juu' ve'e mkuvajktu jetse'e myak'ítjada mákk aaj mákk joot to'k muk je Cristo maat. ² Yā oy káts yā oy ayook kajxpa tse'e xjayepta je joojntikin juu' ve'e xā'ma kajx ijtp pān mpanajktupe'e juu' ats miitse'e nkojtsjīdu; kux pān mmasooktup xa ve'e, ni vinxūpa tse'e mkato'nuxjadat juu' ve'e mjaanchja'vidup.

³ Juu' xa ve'e dūnūvinkopkikajxp je xpajkun juu' atse'e yakmooy jets ats miitse'e nvaajnīdi, yā'ats je'e

ve'e: Xku'oo'kimdu ve'e je Cristo ūū'm je ntōkin kajx-amda, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ. ⁴ Nax-tajkits je'e ve'e jetse'e jyojntypajknuva kutoojk xāaj, ve'em ax jo'n vyaampa je Kunuu'kx Jatyán. ⁵ Naa-jknūke'xnatajkijuts je'e ve'e jeja je Pedro vyinkujk jets ūx'ook jeja je kukátsiva vyinkujktava. ⁶ Ūx'ook tse'e ñaajknūke'xnatajkijī jeja je uts je ajch jets je uts je tsā'a vyinkujkta juu' ve'e numugooxk mókupx naxy ijttu. Numayts je'e ve'e jyaa'kjojntykadana, oyame'e jem juu' ve'e tūy'oo'ktini. ⁷ Ūx'ook tse'e jeja je Santiago vyinkujk ñaajknūke'xnatajkijī, van'it tse'e jeja anañujoma je kukátsivatajk vyinkujkta.

⁸ Tun ūx'ookani tse'e jeja ats nvinkujk ñaajknūke'xnatajkijūva, oyam atse'e n'it ax jo'n to'k je pi'k maax ónyk juu' ve'e tun to'mayji ke'xp ku ve'e kyapo'opaa'-tyna. ⁹ Ats xa ve'e je kukátsiva juu' ve'e dūnūpi'kikajxp, ni je'ets atse'e nkavinmachju jets atse'e nyaktijut kukátsiva, je'e kajx ku atse'e njomtūujn ntitūujn je Nte'yam je jyáyuda. ¹⁰ Ax je'ets atse'e juu'am ats je mājā maa'yūn kajx juu' atse'e je Nte'yam xtoojnī. Ax je mājā maa'yūn juu' atse'e xtoojnī, ka'ats je'e ve'e koojjī vyintōki. Nūyojks atse'e tūntūn jets ni ka'a ve'e nūto'k je viijnk kukátsiva; oyam xa atse'e viinm je'e tūnkātūn, je Nte'yamts je'e ve'e tūdūtūn je myaa'yūn kajx. ¹¹ Ax ka'ats je'e ve'e vyinkopka pān ats je'e ve'e ntuump uk pān je viijnk kukátsiva je'e ve'e dūtoondup, je'ets je'e ve'e juu' aatse'e n'ava'nip, je'ets je'e ve'e juu' miitse'e mjaanchja'vidup.

Joojntypajktinuvap tse'e je oo'kpatajk

¹² Ax pān je'ets aatse'e n'ava'nip jets joojntypajknuva ve'e je Cristo ku ve'e y'uk'aa'k, ¿vintsots miitse'e jemda juu' ve'e vaandup jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat? ¹³ Kux pān tyūvam je'e ve'e jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat, ka'a tse'e je Cristo kujyoojntypajknuva. ¹⁴ Jets pān ka'a tse'e je Cristo kujyoojntypajknuva, ka'a tse'e tyun je káts juu' aatse'e n'ava'nip, nay ka'a tse'e tyoopa juu' miitse'e mjaanchja'vidup. ¹⁵ Pān ka'a xa ve'e je Cristo kujyoojntypajknuva, taayts je'e ve'e je tūvakojtsūn juu' aatse'e mpūump, je'e kajx ku aatse'e nva'añ jets je Nte'yame'e dūyakjoojntypajknuva je Cristo. Kux pān taayts je'e ve'e kuy'it jets joojntypajktinuvape'e je oo'kpatajk, taayvats je'e ve'e jets je Nte'yame'e dūyakjoojntypajknuva je Cristo. ¹⁶ Pān ka'a xa ve'e jyojntypajktinuvat je oo'kpatajk, ka'ava tse'e je Cristo kujyoojntypajknuva; ¹⁷ jets pān ka'a ve'e je Cristo kujyoojntypajknuva, ni vinxūpa tse'e je xyup mkato'nuxjada ku ve'e je Cristo xjaanchjávada, jep tse'e tōkin jāatp je xyup mjaa'k'ítta. ¹⁸ Nay ve'empa tse'e, pān pān jatye'e to'k muk ijttu je Cristo maat jetse'e y'oo'ktini, kuyvintōkidits je'e ve'eda. ¹⁹ Pān je'ejyī tse'e kutyūn je a'ix'ijtūn juu' ve'e njayejpumdūp je Cristo kajx ku ve'e njoojntykimda yaja naxviijn, tun nūyojk ayōova tse'e ūū'm yā njootamda jets ni ka'a ve'e pān viijnk jayu.

²⁰ Ax je Cristo, joojntypajknuvats je'e ve'e, je'e tse'e mutoo'vajkp joojntypajk ku ve'e y'uk'aa'k, ve'emts

je'e ve'e ax jo'n juu' ve'e ta'mitoo'vajkp. ²¹ Ve'em ax jo'n je oo'kun jyeji je'e kajx juu' ve'e to'k je yaa'tyajk tyoon, nay ve'empa tse'e je jayu jyoojntypajktinuvat je'e kajx juu' ve'e jado'k je yaa'tyajk tyoon. ²² Jets ve'em ax jo'n anañujoma je jayu y'oo'kta kuxe'e je Adán je chaan je kyooj y'itta, nay ve'empa tse'e anañujoma je jayu jyoojntypajktinuvat je Cristo kajx. ²³ Ax ka'a tse'e nujom jyoojntypajktinuvat to'k naxji, je'e ve'e ax jo'n tyukkada'akjada: too'vajkpe'e je Cristo jyoojntypajktinuvat ax jo'n juu' ve'e ta'mitoo'vajkp, jets ku ve'e je Cristo myiinnuvat, van'it tse'e jyoojntypajktinuvat pan pan jatye'e je Cristo je jyayu. ²⁴ Ku ve'e tun ux'ookani, van'it tse'e je Cristo dutukkatakaj je kutojknun je Dios Tee', távani tse'e duyakvintokikajxni vye'-na nujom pan pan jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. ²⁵ Kux vinkopk je'e ve'e jetse'e je Cristo yakkutokut van'it paat ku ve'e je Nte'yam duyakvintokikajktinuvat pan pan jatye'e tso'oxpajkjudup. ²⁶ Ax je tso'oxpajkpa juu' ve'e tun ux'ookani kutókinup, je'ets je'e ve'e je oo'kun, kux ka'a ve'e je jayu van'it y'uk'oo'ktinit. ²⁷ Kux ve'eme'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je Nte'yame'e dupaamnup nujom juu' jaty jep je Cristo kya'p pya'tkup. Ax ku tse'e vya'añ jets nujome'e dupaamnup jep je Cristo kya'p pya'tkup, va'ajts tse'e yakvinmotu jets ka'a ve'e je Nte'yam viin yakpámut jep je Cristo kya'p pya'tkup, kux je'e je'e ve'e juu' ve'e pa'muxjinup nujom juu' jaty jep je Cristo kya'p pya'tkup. ²⁸ Ax ku tse'e távani nujom juu' jaty tyañ vye'na jep je Cristo kya'p pya'tkup, van'it tse'e je'e, je Nte'yam je y'Onuk, ñapyámjút jep je Nte'yam kya'p pya'tkup, ax ve'em tse'e je Nte'yam dunumajikajxnit dunujaanchikajxnit nujom juu' jaty.

²⁹ Jado'k viijn, jem xa ve'e pan pan jatye'e dukunapejtidup je jayu pan pan jatye'e oo'ktu jañapet. ¿Tyajxts je'e ve'e ve'em dutonda pan ka'a ve'e dujaanchjávada jets joojntypajktinuvape'e jado'k nax?

³⁰ ¿Ukpu tyajxts atse'e jóvum xaaj nmaaj'ítju jem je oo'kun y'am kya'm pan ka'a atse'e ti o'yin n'uk'a'ixni? ³¹ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ve'em ax jo'n atse'e nxooonduk miits kajxta kuxe'e xjaanchjávada je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús, tyúvamts atse'e nva'añ jets jóvum xaaj atse'e n'it jem je oo'kun y'am kya'm. ³² ¿Tits ats je'e ve'e xtoojnjp ku atse'e nmuteni je mu'uk jayu juu' atse'e xtso'oxpajktu yaja éfesovit kyajpun kujx ku atse'e n'ava'ni je Nte'yam je y'ayook? Pan tyúvam xa ve'e kuy'it jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntypajktinuvat, óyvats je'e ve'e juu' ve'e vaandup: "Va'an tse'e dukal'yumda du'ookumda kux tsojke'e n'oo'kumndinit."

³³ Ka'a tse'e mnamyas'okjadat jetse'e je jayu mv-in'aa'njadat. Tyúvam xa je'e ve'e juu' ve'e vaandup: "Je ko'oy mujatyoo' tse'e duyakma'tp je jayu juu' ve'e duttoomp je y'oy je'e." ³⁴ Vija kejtá, masooktini je mko'oy joojntykinda, kux jem miitse'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dukal'ixada. Miits je mtso'otyo'nun kajxta xa ats ya'a ve'e ve'em nkats.

Vintsó je jayu jyoojntypajktinuvat

³⁵ Jem xa n'ite'e juu' ve'e du'amotutúvap: "¿Vintsóse'e jyoojntypajktinuvat je oo'kpatajk?

¿Vintsóse'e y'ixuvat je ñi'kxta je kyopkta?" ³⁶ Jidu'umts atse'e n'atsav: ¡jayu juu' ve'e oy juu' dukapayo'yp! Ku xa ve'e je taamt yakni'ip ukpu yakvuj, vintókiyupts je'e ve'e je taamt je ñi'kx je kyopk ku ve'e myux. ³⁷ Juu' xa ve'e yakniipp juu' xa ve'e yakvajp, ka je ojts aajyapts je'e ve'e juu' ve'e ux'ook jéjap, je taamte'e juu' ve'e yakniipp juu' ve'e yakvajp, je trigo taamt ukpu je viijnk taamt. ³⁸ Van'it tse'e je Nte'yam duyakyee'k je taamt pan vintsó ve'e dutsak, je'e tse'e dumooyp je ñi'kx je kyopk pan vintsó ve'e tyukkada'akyju. ³⁹ Ka'a xa ve'e ve'em je jayu je ñi'kx je kyopk ax jo'n je naxvinyo'yva tánuk je'e, ka'a tse'e ve'em je naxvinyo'yva tánuk je ñi'kx je kyopk ax jo'n je jeyyva tánuk je'e, ka'a tse'e ve'em je jeyyva tánuk je ñi'kx je kyopk ax jo'n je ajkx jye'e, tum tiktspe'e je ñi'kxta je kyopkta. ⁴⁰ Nay ve'empa tse'e jyéjiva juu' jatye'e ijttup jem tsajviinm jetse'e jyéjiva je ni'kx je kopk juu' jatye'e yaja naxviijn. Ax ka'a tse'e y'akijpxa je chojin juu' jatye'e ijttup jem tsajviinm jets je ni'kx je kopk je chojin juu' jatye'e yaja naxviijn. ⁴¹ Ka'a tse'e y'akijpxada je chojin je aampa xaaj je tyá'kxun maat je aampa po'o je tyá'kxun ukpu je maatsa je tyá'kxun, ni ka'a tse'e y'akijpxada je chojin je maatsa je tyá'kxunda, tum tíktstape'e to'k jado'k je tyá'kxun je chojin. ⁴² Nay ve'empa uu'mda, ku ve'e njoojntypajktinuvat jado'k nax, ka'a tse'e y'akijpxa je ni'kx je kopk juu' ve'e njajejpumdinup van'it ax jo'n ya ni'kx ya kopk juu' ve'e ux'yam njajejpumdudup. Ku xa ve'e je jayu y'aa'k, pootsnup tse'e je ñi'kx je kyopk; ax ku tse'e jyoojntypajktinuvat, ni je vin'ítats je'e ve'e kyoo'k'oo'knit. ⁴³ Ku ve'e je jayu y'aa'k, yak'ayoov tse'e ñaxtaka; ku tse'e jyoojntypajktinuvat, je majin maat tse'e y'ijtnit. Ka'a tse'e je makkin dujayep ku ve'e ñaxtaka; ax ku tse'e jyoojntypajktinuvat, ooy tse'e je makkin dutunjayejpnit. ⁴⁴ Naxtajkip xa ve'e ya nni'kx-amda ya nkópkamda ku ve'e n'oo'kumda yaja naxviijn; ax ku tse'e njoojntypajktinuvat, ka'a tse'e je oo'kun x'uknumi'numndinit. Kux ve'em ax jo'n jyeja je ni'kx je kopk juu' ve'e oo'kp, jéjiva tse'e je ni'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup.

⁴⁵ Ve'eme'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je muto'k yaa'tyajk, je Adán, je Nte'yam je'e ve'e duyakjoojntypajk. Ax je'e pan ux'ook, je Criistots je'e ve'e, je'e tse'e je jayu dumooyp je joojntykin. ⁴⁶ Ax je ni'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup, ka'ats je'e ve'e duvin-too'váka je ni'kx je kopk juu' ve'e oo'kp; je'e ve'e too'vajkp jeji je ni'kx je kopk juu' ve'e oo'kp, van'it tse'e je ni'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup. ⁴⁷ Je muto'k yaa'tyajk, naaxts je'e ve'e y'ijt; jets je jado'k yaa'tyajk, je Maja Vintsants je'e ve'e, je tsapjootmitts je'e ve'e. ⁴⁸ Je ñi'kxta je kyopkta pan pan jatye'e yaja naxviijn, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je yaa'tyajk juu' ve'e naax ijt, jets je ñi'kxta je kyopkta pan pan jatye'e jem tsapjootm, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je yaa'tyajk juu' ve'e je tsapjootmit. ⁴⁹ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n nmajxumda je yaa'tyajk juu' ve'e naax ijt, nay ve'empa tse'e nnajxumduvat je yaa'tyajk juu' ve'e je tsapjootmit.

⁵⁰ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ve'em xa ats miitse'e nvaajnjada jets juu' jatye'e pum je tsu'uts jets je pajk maat, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jetse'e y'itut joma ve'e je Nte'yam xa'ma kajx yakkutuk, ka'a xa ve'e nvaat jetse'e y'itut je'e maat juu' ve'e vintokip jets juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁵¹ Ntsajkp xa atse'e jetse'e xnujavadat juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijt. Ka'a tse'e anañujoma n'oo'kumdat, ax nujom tse'e ntiktsumdinit, ⁵² jaty aa'k, to'k vinmi'kxtkumji xa je'e ve'e, van'it ku ve'e xyo'oxut je trompeta juu' ve'e ux'ookani. Xo'oxup xa ve'e je trompeta jetse'e jyoointykpajktinuvat je oo'kpatajk, ni je vin'ita tse'e kyoo'k'oo'ktinit; jets uu'm, xyaktiktsumdinit tse'e. ⁵³ Kux ya ni'kx ya kopk juu' ve'e uxym njayejpumdup, vintokiyuups ya'a ve'e, ya'a tse'e vimpijtnup ni'kxokopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup. ⁵⁴ Ax ku tse'e ya ni'kx ya kopk juu' ve'e njayejpumdup, juu' ve'e vintokip jetse'e y'aa'k, kuts ya'a ve'e tuvimpijtni je ni'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'kvintokinup jetse'e xa'ma kajx y'ijtnit, van'it tse'e tyonjyt je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: "Ta xa ve'e je oo'kun kyutokini, ta xa je'e ve'e yak'amaadaaga. ⁵⁵ eo'kun, zjoma tse'e y'it je mtuktsaachto'nun? zJoma tse'e y'it je kutojkun jetse'e je jayu xyaktsaachpaa'tut?" Jidu'um tse'e vya'añ. ⁵⁶ eo'kp xa ve'e je jayu je tokin kajx, jets je pava'nun kajx tse'e je tokin je makkin dujayep. ⁵⁷ Ax kukajtsja tse'e y'ijtnit je Nte'yam, juu' ve'e xmoyumdudup je maadaakun je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx, ax ve'em tse'e je oo'kun xkah'amaadaaguimda.

⁵⁸ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, pamda tse'e je makk aaj je makk joot to'k muk je Cristo maat, xa'ma kajx tse'e xyaknyokadat vintso ve'e xmutondat xmupáktat je Maja Vintsán, kux mnyja'vidinup xa miitse'e jets je'e juu' ve'e mtoondup mkojststup to'k muk je Maja Vintsán maat, ka koojyap tse'e xtonda xkotsta.

Je meen juu' ve'e je jaanchja'vivatajk yakmojkto

16 Ax je'e tse'e ku ve'e je meen xyakmoka jetse'e xputakadat je Nte'yam je jyayu, tonda tse'e ve'em ax jo'n atse'e ntukpavaandi je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem galaciait y'it jootm. ² Vindomiingo, muto'k xaaj je semana, mkontoktap tse'e to'k viijn pan vinxupe'e xpakta ku ve'e tumnay'ajatjada jetse'e xyakmóktat. Ve'em tse'e ka van'itnumap xyakmóktat je meen ku atse'e nje'yat joma ve'e miitsta. ³ Ax kuts atse'e nje'yat, nkéxtapts atse'e jem Jerusalén je nak maat je'e pan pan jaty miitse'e mvinkondap jetse'e duyaknajkxtat je meen juu' ve'e myakmóktap. ⁴ Ax pan oys je'e ve'e jets atse'e nnajkxpat, nmaadadapts ats je'e ve'e.

Ku je Pablo dunupaajmtki jetse'e ñajkxut jep Corinto

⁵ Ku xa ats miitse'e najkx nku'ixta, náxuups atse'e jem macedóniait y'it jootm, van'itts atse'e nje'yat joma ve'e miitsta. ⁶ To'mayji ats miitse'e jek jaty je it ntukmaatyaknáxtat, to'mayji nujom je xox aats, van'itts ats

miitse'e xputakadat pan joma atse'e nnujix. ⁷ Ka'a xa atse'e ntsak jets ats miitse'e nku'ixtat naxyji, tanavaamp atse'e jek jaty miits maatta pan vaampe'e je Maja Vintsán. ⁸ Ax jaa'ktánapts atse'e yaja éfesovit kyajpun kujx je pentecostés xaaj paat, ⁹ kux x'o'yixjup atse'e jets atse'e je tuvakojsun mpámut je Maja Vintsán kajx, oyame'e jyeja numay je jayu juu' ve'e dutso'oxpajktup je ayook juu' atse'e je jayu nvaajnjidup.

¹⁰ Pan je'yp tse'e jem je Timoteo, íxtadats jetse'e oy joot m'ittat je'e maat kux myutuump myupujkp je'e ve'e je Maja Vintsán, ve'em ax jo'n atse'e ntun. ¹¹ Ni pana tse'e miitsta je'e xkaviijn'ixyt. Ax ku tse'e choonut, putakada jetse'e xoojntkp xmasooktinit jets atse'e xnumínut, kux n'a'ixp ats je'e ve'e maat je utsta je ajchta.

¹² Jado'k viijn, ta atse'e ooy njatunmunoo'kxtuk je n'útsamda je n'ajchamda Apolos jetse'e najkx kumku'ixjada maat je utsta je ajchta juu' ve'e yájada; ka'a tse'e uxym ñajkxuva'añ, van'it tse'e ñajkxut ku ve'e y'o'yixjut.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

¹³ Nakyujoojntykajada, makk tse'e xjaanchjavadat je Jesucristo, ka'a tse'e mtsa'agadat, makk tse'e mnapyámjadat. ¹⁴ Nujome'e pan juu' jatye'e mtoondup mkojststup, je tsojkun maat tse'e xtóndat xkótstat.

¹⁵ Utsta ajchta utsta tsa'ada, mnyja'vidinupts miitse'e jets je jáyuda juu' ve'e tsuunidup jem je Estéfnas tyak'am, je'e tse'e mutoo'vajkp je oy kats je oy ayook dujaanchja'vidu jem acáyait y'it jootm, ax je'e tse'e dumutoondup dumupajktup pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je jyayu. ¹⁶ Ntsajkpts atse'e jetse'e mnapyámjadat jep je'e kyap pya'tkupta, nay ve'empa anañujoma pan pan jatye'e je Maja Vintsán dumutoondup dumupajktup. ¹⁷ Xoojntkp xa atse'e ku ve'e myetsta je Estéfnas, je Fortunato, jets je Acaico, kux je'e xa ve'e dytoondup juu' miitse'e mka'o'yixjudup kuxe'e yaja mka'itta. ¹⁸ Xyakjot'amájidu xa ats je'e ve'e, myakjot'amájjiduvats miits je'e ve'e. Vintsá'agada je jayu ax jo'n je'eda.

¹⁹ Máyame'e je Dios mkejxuxjada je jaanchja'vivatajka pan pan jatye'e nay'amojkijidup yaja ásiait y'it jaat. Máyame'e je Dios je Maja Vintsán kajx mkejxuxjuduva je Aquila jets je Priscila, nay ve'empa je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem je'e tyak'amda. ²⁰ Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva anañujoma je utsta je ajchta jets anañujoma je utsta je tsa'ada. Nachee'njada to'k jado'k je tsojkun maat je Maja Vintsán kajx.

²¹ Ats, je Pablo, viinm atse'e nja'a ya máyam je Dios juu' ats miitse'e ntuknukejxtup.

²² Pan pan xa ve'e dukatsojkp je Maja Vintsán Jesucristo, ko'oy nukótsats je'e ve'e y'ijtnit. ¡Maja Vintsán, miinni to'k aaj!

²³Je Maja Vintsán Jesús tse'e mkunoo'kxadap.

²⁴Ntsojktupts ats miitse'e anañujoma pan pan jatye'e
je Cristo Jesús dujaanchja'vidup.

2 Corintios

1 Atse'e je Pablo, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e n'ítut je Jesucristo je kyukátsiva. Ats jets je n'útsamda je n'ajchamda Timoteo, máyam aatse'e je Dios ntuknykexta je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem coriintovit kyajpun kajxm, jets nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e ijttup jem acáyait y'it jootm. ² Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kx-jadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Ku je Pablo chaachpaaty

³ Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam, je nMaja Vintsánamda Jesucristo je Tyee', je nTee'amda, juu' ve'e xnu'ixkadaakumdup jetse'e xyakjot'amájimda. ⁴ Je'e tse'e aatse'e xyakjot'amájip pan ti tsaachpaatun aatse'e nyaknajxyp, ax ve'emts aatse'e nyakjot'amájiduvat pan pan jatye'e tsaachpaattup je jot'amajin maat juu' aatse'e je Nte'yam xmooyp ku aatse'e ntsaachpaa'ty. ⁵ Ku aatse'e ntsaachpaa'ty ax jo'n je Cristo chaachpaaty jo'n, je'e kajx ku aatse'e to'k muk n'it je'e maat, nay ve'empats aatse'e je Cristo xyakjot'amaja je'e kajx ku aatse'e to'k muk n'it je'e maat. ⁶ Je'e kajxts aatse'e ntsaachpaa'ty jetse'e xjajejptinit je jot'amajin jets je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je Nte'yam aatse'e xyakjot'amájip, ve'emts miitse'e aats kajx mjot'amájiduvat jetse'e xmuténadat je tsaachpaatun, ve'em ax jo'n aatse'e je tsaachpaatun nmutena. ⁷ To'k aaj to'k jootts aatse'e njava jets tam miitse'e mnaajk'ítjada je Nte'yam maat. Kux ku xa miitse'e je tsaachpaatun xyaknaxta, ve'em ax jo'n aatse'e je tsaachpaatun nyaknajxpa, myakjot'amájiduvaps miitse'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n aats je'e ve'e xyakjot'amaja.

⁸ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkp xa atse'e jetse'e xnujavadat vintsō atse'e ntsaachpaaty jem ásiat y'it jootm, va'ajts makx xa je'e ve'e tyun'ijit, ve'emts atse'e n'ukvinmaajy jets ka'a atse'e kun'amajdaagui je tsaachpaatun, kunku'oo'ki atse'e. ⁹ Ve'em atse'e nnay-ja'viji ax jo'n je jayu pan pane'e je y'oo'kun kutúkani. Ni vinxúpats atse'e xka'g'yixji jets atse'e kunkukeek je tsaachpaatun. Je'e kajxts ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji jets atse'e viinm nkanayjávajat, je'e ve'e jets atse'e to'k ka'ajyji nnapyámjut jem je Nte'yam y'am kyá'm, juu' ve'e je oo'kpatajk duyakjoojntykpajknuvap. ¹⁰ Je Nte'yam xa atse'e x'ix xjajejp ku atse'e makx je aja'vin je atsá'kin nyaknajxy, je'ets atse'e xjaa'k'ixup xjaa'k-jayéput ku atse'e je aja'vin je atsá'kin njaa'kyaknáxut. To'k aaj to'k jootts atse'e vinjava ntañ jets atse'e

xjaa'k'ixut xjaa'kjayéput ¹¹ je'e kajx ku ats miitse'e xputákada ku atse'e xnutsapkotsta. Ax pan numays atse'e je jayu xnutsapkotsta, ve'em tse'e numay je jayu je Nte'yam dukukojtsjadat je maa'yun kajx juu' atse'e je Nte'yam xtoojnjip.

Pan tyajx kajxe'e je Pablo kyanujkx jep Corinto

¹² Jeja xa ve'e to'k viijn juu' atse'e ntukxoojntkp, je'ets je'e ve'e ku atse'e nkatinyukjávaja jets atse'e va'ajts aaj va'ajts joot jets to'k aaj to'k joot ntsuuna yaja naxviijn, ax nuyojkts atse'e nxoonduk ku atse'e ve'em nmaajk'ítju miits maatta. Je Nte'yam atse'e xtoojnjip je maa'yun jets atse'e ve'em njoojntyka; ka'a atse'e njoojntyka je naxviijnit jayu je vyinma'yun kajx. ¹³ Je'e'ejyijts ats miitse'e ntuknuja'yidup juu' ve'e m'oy-ixjudup jetse'e xkótstat jetse'e xvinmótudat, n'a'ixpts atse'e jets va'ajtse'e xvinmótukáxtat, ¹⁴ ve'em tse'e mxoonduktat ats kajx ku ve'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesús, nay ve'empats atse'e nxoojntkpat miits kajxta van'it.

¹⁵ Kux atse'e nnasja'vi jets mjajejptupe'e je vinma'yun ats kajx, ve'em ax jo'n atse'e je vinma'yun njayep miits kajxta, je'e kajxts ats miitse'e ojts n'ukku'ixuva'anda jetse'e ve'em kumxoojntkkt ku ats miitse'e mejtsk nax ojts kunku'ixta. ¹⁶ Njatsojk xa atse'e jetse'e kunku'ixti naxyji ku atse'e nmiijn yaja macedóniait y'it jaat, jetse'e ux'ook kun'avimpjtidinuva, van'itts atse'e xputákadat ku atse'e nnajkxut jem judéait y'it jootm. ¹⁷ ¿Ka'a ats vine'e oy mpayō'y ku atse'e ve'em nmupajjmtki? ¿Ve'eme'e mvinmayda jets ve'em atse'e juu' nnupajmduka ax jo'n je jayu juu' ve'e duyaktoondup je y'avintsō vinma'yun?, juu' ve'e vaandup jets ve'em, oyame'e ve'em dukakutyonuva'anda. ¹⁸ Ax ñuja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jets ka'a ats miitse'e nnaajmada "ve'em" ku atse'e nakakutyonuva'añ je n'ayook. ¹⁹ Kux je Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'e juu' ve'e jye'e aats miits ntuknuja'vidu, ats maat je Silas jets je Timoteo, ni vin'itats je'e ve'e kyava'añ "ve'em" ukpu "ka'a" jetse'e dukakutyún je y'ayook, kyutyuump xa je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp. ²⁰ Kux nujom je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam myasook, je Cristo kajx xa je'e ve'e yakkutyún. Je'e kajx tse'e nyakmájimda nyakjaanchimda je Nte'yam ku ve'e nva'numda "Amén", ve'em tse'e nnykojtspejtmnda juu' ve'e je Nte'yam tyuump kyajtsp je Jesucristo kajx. ²¹ Ax je Nte'yamts je'e ve'e juu' atse'e makx xyak'ijtp to'k muk je Cristo maat, je'ets atse'e xvinkoon ²² jetse'e dukejx je Espiritu Santo jetse'e y'ijtnit yam ats

nja'vin kajxm, ve'emts atse'e xtuknuja'vi jets njayejnup atse'e je y'oy je'e juu' ve'e miinnup.

²³ Njuja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jets ka'anum ats miitse'e nku'ixta, kux je'e atse'e ntsojk jetse'e xmasooktinit je mtókinda, ve'emts ats miitse'e nkayaktsaachpaa'ttat. ²⁴ Ka je'epts atse'e n'ixtip vintso ats miitse'e juu' akée'y ntukjaanchjavadat, kux je jaanchja'vin kajxe'e makk mnaajk'ítjada to'k muk je Jesucristo maat. Je'e atse'e n'ixtip vintso ats miitse'e mputákadat jetse'e ooy je xoojntkun xtunjayéptat.

2 Je'e kajxts atse'e mpayo'y jets ka'a ats miitse'e nyaktsaachvinmaaydinuvat ku ats miitse'e najkx nku'ixtinuva. ² Kux pan ats miitse'e kunyaktsaachvinmáyda, ¿pánts je'e ve'e juu' atse'e xyakxoo'ndukup? Miitsjyam xa je'e ve'eda juu' atse'e kunyaktsaachvinmaaydi. ³ Je'e kajxts ats miitse'e ve'em nnuja'yidi kux ka'a atse'e nnaajkxuvaajñ joma ve'e miitsta jets ats miitse'e kunku'ixtinuva je tsaachvinma'yun maat, miitsta, juu' atse'e kuxyakxoojntkti. Nayja'vijinup atse'e tyuva jets ku atse'e nxoo'nduk, mxoojntkutvaps miitse'eda. ⁴ Kux ku xa ats miitse'e nnuja'yidi, va'ajts tsaachvinmaaypts atse'e nve'na jets atse'e ooy ntunnavinma'yunmooyji, yaaxts atse'e. Ax ka je'e kajxaps ats miitse'e nnuja'yidi jetse'e nyaktsaachvinmáydat; je'e kajxe'e jetse'e xnujavadat jets ooy ats miitse'e ntuntsokta.

Ku je Pablo vyaajñ jetse'e je jayu yaktokinmee'kxut

⁵ Ax pan jem tse'e juu' ve'e je tsaachvinma'yun duyakjéjidu, ka átsjyapts je'e ve'e xyaktsaachvinmaaydu, nay ve'empa ve'e anañujoma miitsta. ⁶ Je tsaachpaatun juu' ve'e mpaajmjidu je jayu juu' ve'e myaktsaachvinmaaydu, va'ants vanxupji du'ity; ⁷ ñojk'óy mee'kxjada je tyokin jetse'e xyakjot'amájadat kux ku ve'e je tsaachvinma'yun dukamutéat. ⁸ Je'e kajxts ats miitse'e nmunoo'kxtukta jetse'e xtuknuja'vidinuvat jets mtsojktup miits je'e ve'e. ⁹ Je'e kajxts ats miitse'e nnuja'yidi jets atse'e nnujávat pan mka'tsupajktup ijke'e. ¹⁰ Je jayu juu' miitse'e mtokinmee'kxtup, ntokinmee'kxpaps ats je'e ve'e. Jets je'e juu' atse'e tuntokinmee'kx, pan jeme'e je tyokin jets atse'e nme'e'kxut, miits kajxtats atse'e ve'em tuntún jeja je Cristo vyinkujk, ¹¹ ve'em tse'e je Satanás nka'itumo'yumdat jetse'e xkah'amáadaaguimdat, kux nnuja'vimdup xa uu'me'e jets ti ve'e ñupaajmtkip.

Ku je Pablo ñavyinma'yunmooyji jep Troas

¹² Ku atse'e nje'y jem troasit kyajpun kajxm, ooyts atse'e xtun'o'yixji jets atse'e je jayu nvaajnidi je oy káts je oy ayook, ¹³ ax ka'ats atse'e to'k aaj to'k joot n'ijt kuxe'e ats nkapaaty je n'útsamda je n'ajchamda Tito. Je'e kajxts atse'e jem ntsoo'nni jets atse'e nje'y yaja macedóniait y'it jaat.

Juu' ve'e maadaaktup je Cristo kajx

¹⁴ Kukajtsja tse'e je Nte'yam dutsak, je'e aatse'e xa'ma kajx xyakmaadaakp je Cristo Jesús kajx. Ijtpts aat-

se'e ve'em ax jo'n je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e duyakpa'ajkxoo'kpajkkajxp to'k je tajk, ijtpts aatse'e je jayu ntuknujava je Nte'yam je kyats je y'ayook vinxup to'k it to'k naxviijn. ¹⁵ Kux ve'em xa aatse'e je Nte'yam xjayep ax jo'n aatse'e kun'ijt je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e je Cristo kudujayep, ntuknuja'vipts aatse'e je kyats je y'ayook pan pan jatye'e je tyokin nuvaatsjudup jets nay ve'empa pan pan jatye'e vintókidup. ¹⁶ Je'e pan pan jatye'e vintókidup, ve'emts aats je'e ve'e xjávada ax jo'n juu' ve'e oo'k jetse'e xyuu'k, je chaachpaatunts aatse'e n'ava'nip; ax je'e tse'e pan pan jatye'e je Nte'yam yaktsookjudup, ve'emts aats je'e ve'e xjávada ax jo'n je pa'ajk xoo'kpa, xa'ma kajx tse'e jyoojntykidinit je'e kajx juu' aatse'e je jayu nvaajnjudup. ¿Ax pánts n'ite'e o'yixjup jetse'e ya toonk dutónut? ¹⁷ Ax ka'ats aatse'e nve'ema ax jo'n je numay jayu juu' ve'e dutukmeempajktup je Nte'yam je y'ayook; to'k mukts aatse'e n'it je Cristo maat, to'k aaj to'k jootts aatse'e je jayu juu' nvaajñja jeja je Nte'yam vyinkujk, juu' aatse'e xkejxp.

Ñumájip tse'e ooy je nam kojstán

3 Ku atse'e ve'em nva'añ, ¿jidu'ume'e mvinmayda: "jado'k nax tse'e je Pablo ñay'oñukótsaja"? ¿Ukpu tsojktup vine'e jets aats miitse'e ntuk'ixtat je nak joma aats miitse'e x'oñukótsada ku aatse'e je jayu nvaajnjada je Nte'yam je y'ayook, ukpu je nak joma aatse'e je jayu x'oñukótsada ku aats miits je'e ve'e nvaajnjada? ² Ax ka'a tse'e. Miits xa ve'e viinmda ax jo'n je nak joma aatse'e nyak'oñukótsa. Jyapana pan pane'e du'ixp vintso ve'e je Nte'yam maat mnapyaajmjidini jetse'e xmasooktini je mko'oy joojntykinda, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e dunujávat jets je Nte'yam kajx aatse'e juu' ntuujn nkajts ku aatse'e n'ijt miits maatta. ³ Miitsta xa ve'e ax jo'n je nak juu' ve'e je Cristo viinm kudujaajy aats kajx, ka'a tse'e je tinta maat jya'a ukpu jem tsatsets kajxm yukja'a, jem tse'e mja'vin kajxmda je Nte'yam je y'ayook tyañ je Espíritu Santo kajx, juu' ve'e ijt jem je joojntyk Nte'yam jya'vin kajxmpa.

⁴ To'k aaj to'k joot atse'e ve'em nva'añ kuxe'e ats jeja je Nte'yam vyinkujk njaanchjáva jets je Cristo kajx aatse'e juu' ntuujn nkajts ku aatse'e n'ijt miits maatta. ⁵ Ka'a aatse'e x'o'yixju jets aatse'e ya toonk ntónut aats ya n'avintso vinma'yun kajx, je Nte'yam kajx je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajts.

⁶ Je Nte'yam kajx xa aatse'e x'o'yixju jets aatse'e je jayu nvaajnjada je nam kojstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaan. Ka'a tse'e ya nam kojstán ax jo'n je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy. Kux je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy, je'e tse'e du'ava'ni je tsaachpaatun kuxe'e je jayu dukakutyún je pava'nun. Ax ya nam kojstán, je oy káts je oy ayookts ya'a ve'e juu' aatse'e je Espíritu Santo xmooy, je Espíritu Santo, juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooy. ⁷ Ku ve'e je Moisés vyajntyk jem kopk kajxm maat je pava'nun juu' ve'e jem tsatsets kajxm yukja'a, ka'a tse'e je israeejlit jayu dumuténidi jetse'e du'ixtat je Moisés je vyijin je y'aaj kuxe'e ooy tyun'ajaj tyun'atu'kx. Oyame'e ooy tyun'a-

jaj tyun'atu'kx, vintoki tse'e je y'ajajtk. Oyame'e je majin maat ooy tyun'ijt je pava'nun juu' ve'e je tsaachpaatun du'ava'nip kuxe'e je jayu dukakutyonda, ⁸ zax vintsots je'e vine'e nuyojk dukajaa'knymajat je oy kats je oy ayook juu' aatse'e je Espiritu Santo xmooyp?

⁹ Oyam tse'e je majin maat ooy tyun'ijt je pava'nun juu' ve'e je tsaachpaatun du'ava'nip, nuyojkts je'e ve'e ooy je majin dutunjayep je kats je ayook juu' aatse'e je jayu nvaajnjip, je'ets je'e ve'e vintsq ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum. ¹⁰ Kux je pava'nun, je majin maat je'e ve'e y'ijt; ax ka'a tse'e uxyam je majin du'ukjayejpni kux nuyojke'e ooy je majin dutunjayep je nam kojstán. ¹¹ Ax ve'em tse'e, oyame'e ñumaja y'ijt juu' ve'e najx, ax nuyojkts je'e ve'e ooy dutunjaa'knymaja juu' ve'e taannup xa'ma kajx.

¹² Je'e kajx tse'e, kuxe'e aats je Nte'yam xyaktaajnji je nam kojstán juu' ve'e je majin ooy dutunjayepp, to'k aaj to'k jootts aatse'e je jayu nvaajnjada je oy kats je oy ayook. ¹³ Ka'a aatse'e ve'em njátuka ax jo'n je Moisés jyatki ku ve'e ñavyinvajji jetse'e je israeejlit jayu dukafixtat ku ve'e kyoo'k'ajajni kyoo'k'ata'kxni je vyiijn je y'aaaj. ¹⁴ Ax ka'a tse'e je israeejlit jayu duvinmótudi ti ve'e je Nte'yam chajkp. Uxyam paatna tse'e dukavinmótuda ku ve'e dukotsta je juipit kojstán, kux makke'e je kyuvajkta, ve'em tse'e y'itta ax jo'n vinjuu'x je jya'vinda kuy'ijt. Ax ku tse'e je jayu to'k muk y'itta je Cristo maat, ve'em tse'e y'itta ax jo'n kuyakvinjoo'xvaatstini. ¹⁵ Kux ve'em je'e ve'e je israeejlit jáyuda ax jo'n vinjuu'x je jya'vinda kuy'ijt, uxyam paatna tse'e dukavinmótuda je Moisés je jyatyán ku ve'e dukotsta. ¹⁶ Ax ku tse'e je jayu vyinmayumpitta jetse'e ñapyámjada jem je Maja Vintsán y'am kya'm, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kuyakvinjoo'xvaatstini, vyinmótudinupts je'e ve'e je oy kats je oy ayook. ¹⁷ Je Maja Vintsán jets je Espiritu Santo, to'kjits je'e ve'e je vyinma'yunda. Ax ku tse'e je Espiritu Santo jem je jayu jya'vin kajxm y'it, o'yixjup tse'e je jayu jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ¹⁸ Je'e kajx tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e kavinjuu'xap, n'ixumdup tse'e je Maja Vintsán je myajin, jets vintsq ve'e ya it ñaxy, ve'em tse'e xyaktikt-s'ataatsumda jetse'e ve'em n'ijtumdinit ax jo'n je Maja Vintsán. Je'ets je'e ve'e tyuump je Espiritu Santo.

4 Ax je'e kajx tse'e kuxe'e je myaa'yun kajx aatse'e je Nte'yam xmooyj ya toonk jets aatse'e je jayu ntuknujávadat je oy kats je oy ayook, ni vin'ítats aatse'e nkajotmootska. ² Ka'a aatse'e ntun nkats juu' ve'e ayu'uts ukpu juu' ve'e kutsq'oy, ka'ats aatse'e juu' ntun jets aatse'e je jayu nvin'aa'nút, ni ka'ats aatse'e je Nte'yam je y'ayook nyaktíkuts; je'e aatse'e n'ava'nip juu' ve'e tyúvam jeja je jayu vyinkujk jets jeja je Nte'yam vyinkujk. Ve'em aatse'e njoointyka jetse'e je jayu dunujávadat jets pyaatyp y'akeegup je'e ve'e aats ya njoointykin maat je Nte'yam je y'ayook. ³ Ax pan jem tse'e je jayu juu' ve'e dukavinmótudup je oy kats je oy ayook juu' aatse'e n'ava'nip, je'ets je'e ve'eda pan pan jatye'e du'anajkxidup je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup. ⁴ Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojkip je jayu juu' ve'e dutso'oxpajktup je

Nte'yam, je'e tse'e duyakvinmama'yat pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e je ayook kyatákat jem jya'vin kajxmda jetse'e dukavinmótudat jets ooye'e je majin dutunjayep je Cristo, myaatanavyaatjupts je'e ve'e je Nte'yam viinm. ⁵ Ax juu' u'ts aatse'e je jayu nvaajnjidup, ka'ats aats je'e ve'e ve'em ntun jets aatse'e je jayu xyakmájat; je Jesucristo jye'ets aats je'e ve'e je jayu nvaajnjip, je'e tse'e je nMaja Vintsánamda, jets aats, nmutoondup nmupajktupts aats miitse'e jetse'e nuyojk xjaanchjávadat je Jesucristo. ⁶ Kux nay je'ejyam je Nte'yam, juu' ve'e dupavaan jetse'e je ajajtk jyéjat joma ve'e je akoo'ts it, je'e tse'e dukujajp dukutá'kxp yam nja'vin kajxmamda, ve'em tse'e nnuja'vimda jets ooye'e je majin dutunjayep je Nte'yam. Je Jesucristo kajx tse'e ya nuja'vin njayejpumda, je'e tse'e je Nte'yam je myajin je jyaanchin duyaknuke'xnatajkip.

Y'a'ixts je'e ve'e je Pablo ku ve'e dujayejpnit je nam ni'kxukopk

⁷ Ax ya nuja'vin juu' ve'e njayejpumdup, je oy kats je oy ayookts ya'a ve'e, ya'a tse'e dunu'oyikajxp. Je'e kajxts aatse'e je Nte'yam xtukkatajki ya ayook jetse'e oy kye'exut jets je Nte'yam je kyutojkun kajx aatse'e juu' ntun nkats, ka aats ya n'avintsq vinma'yun kajxape'e, aats, juu' ve'e ve'em ijttup ax jo'n je naxto'ts. ⁸ Ax ve'em tse'e, oyam aatse'e ntsaachpaaty, ka'ats aatse'e ntsaachvinmá; oyam aatse'e nkanujava ti aatse'e ntónup, ka'ats aatse'e nmay ntaj; ⁹ oyam aatse'e je jayu xjomtún xtítún, ka'ats aatse'e je Nte'yam xmasa'ak; oyam aatse'e n'it ax jo'n je jayu juu' ve'e naxkada'akyani, ka'ats aatse'e nvintoki. ¹⁰ Oyjoma pan joma aatse'e nnujix, jemts aatse'e kutsa'aga jootm n'it jets aatse'e n'oo'kut. Ve'em ax jo'n je Jesús jem kutsa'aga jootm y'ijt, nay ve'emts aatse'e jem kutsa'aga jootm n'it, ve'em tse'e nuke'xnatáka tyánut aats kajx jets joojntykipe'e je Jesús. ¹¹ Kux namvaat aatse'e njoointyka yaja naxviijn, xa'ma kajxts aatse'e je oo'kun nvintena je Jesús kajx, ve'em tse'e nuke'xnatáka tyánut aats kajx jets joojntykipe'e je Jesús. ¹² Ax ve'em tse'e, jem aatse'e kutsa'aga jootm n'it jets aatse'e n'oo'knit; ax miitsta, je Cristo kajx tse'e mjoointykada kuxe'e aats ve'em ntun.

¹³ Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Njaanchja'vi atse'e, je'e kajxts atse'e nkajts." Jidu'um tse'e vya'añ. Nay ve'empa aats, njaanchja'vip aatse'e, je'e kajxts aatse'e nkats. ¹⁴ Ve'emts aatse'e nnujava jets je Nte'yam, juu' ve'e duyakjoojntykpajknuva je Maja Vintsán Jesús, je'ets aatse'e xyakjoojntykpajknuvap je Jesús kajx, nay ve'empts miitse'e myakjoojntykpajkjidinvap, jetse'e xyakje'yumdinit jem je'e vyinkojkm. ¹⁵ Nujom ya'a ve'e, miits je m'o'yin kajxtats je'e ve'e. Kux ve'em ax jo'n ooy tyunnuyoka je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp, je'e ve'e ku ve'e ooy tyunnuyoka je jayu juu' ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidup, numay tse'e je Nte'yam dukukojtsjadat jetse'e duyakmájadat duyakjaanchadat.

¹⁶ Je'e kajxts aatse'e jot'amaja n'it; óyam xa ve'e aats ya nni'kx ya nkokp myaj'onuki'ataatsni, makkpajk'ataatsp tse'e aats ya njoot ya nja'vin jóvum xaaj. ¹⁷ Juu' jaty tsaachpaatun aatse'e nyaknajxyp ku aatse'e njoointyka yaja naxviijn, ve'e'njits je'e ve'e jetse'e jatyji ñaxy; ax nuyojk tse'e ooy je majin juu' aatse'e njayéppup ku aatse'e n'ijtnit je Cristo maat xa'ma kajx. ¹⁸ Ka'a xa aatse'e nyakvinkopka juu' ve'e yak'ixp, je'e ve'e juu' ve'e kayak'ixp. Kux juu' xa ve'e yak'ixp, kutókiyuups je'e ve'e; ax juu' tse'e kayak'ixp, xa'ma kajxts je'e ve'e y'it.

5 Kux nmuja'vinup aatse'e jets ku ve'e aats ya nni'kx ya nkokp kyutókiyut, ve'em ax jo'n to'k je tajk kyutóki jo'n, xmooynupts aatse'e je Nte'yam je ni'kx je kopk joma aatse'e ntsaaganat, juu' ve'e ka je jayu púmap, juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup jem tsapjootm. ² Namvaat aatse'e njayep ya ni'kx ya kopk juu' ve'e uxym, ve'emts aatse'e ax jo'n je ta'axtajk y'uj ya'axy ku ve'e je y'ónuk duyakke'exuva'añ, ooyts aatse'e ntuntsak jets aatse'e je Nte'yam xmooynit je ni'kx je kopk juu' aatse'e njajejppup jem tsapjootm ³ jets aatse'e ve'em nka'ítut ax jo'n je jayu juu' ve'e nuva'ajts axva'ajts. ⁴ Tsaachvinmaaypts aatse'e kuxe'e aats ya naxviijnit ni'kxukopk njayep, ntsaachja'vipts aatse'e ax jo'n aatse'e yaja n'it; ka je'epts aatse'e ntsajkp jets aatse'e je Nte'yam ya pak ni'kxukopk xyakkeekjat, je'e aatse'e ntsajkp jets aatse'e xmooynit je nam ni'kx-ukopk. Ve'em tse'e ya ni'kx ya kopk juu' aatse'e njajejpp, juu' ve'e o'okp, ve'em tse'e vyimpjtnit to'k je ni'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup. ⁵ Je Nte'yam tse'e viinm dunupaajmtki jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut, je'e tse'e dukejx je Espiritu Santo jetse'e y'ijtnit yam aats nja'vin kajxm jets aats ya'a ve'e xtuknujava.

⁶ Je'e kajxts aatse'e xa'ma kajx n'it to'k aaj to'k joot jets aatse'e nnujava jets namvaat aatse'e ya ni'kx ya kopk njayep, ka'ats aatse'e n'it jem je Maja Vintsán vyinkojkm; ⁷ kux je'e xa aatse'e n'a'ixp juu' ve'e kayak'ixp, ka je'ep juu' ve'e yak'ixp. ⁸ To'k aaj to'k joot aatse'e n'it, njatsajkpts aatse'e jets aatse'e ya nni'kx ya nkokp nmaatnavya'kxjut jets aatse'e n'ijtnit joma ve'e je Maja Vintsán. ⁹ Je'e aatse'e nyakvinkókip jets aatse'e ntónut juu' ve'e je Maja Vintsán chajkp, pan njajejpp aatse'e ya nni'kx ya nkokp uk pan ka'a. ¹⁰ Kux to'k ka'ajyji ve'e je jayu d'uvinténidinit je Cristo jetse'e yaktókipayoy'dinit, ve'em tse'e to'k jado'k yakmooy-dinit juu' ve'e tukkadaakjudup, pan oy uk pan ka oy je'e ve'e juu' ve'e tudutonda tudukotsta ku ve'e je ni'kx je kopk maat tuy'itta.

Vintso je jayu je oy joot dujayéptat je Nte'yam maat

¹¹ Kux aatse'e nnujava vintso je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam yaktsa'aga, je'e kajxts aatse'e n'ix pan vintso aatse'e je jayu ntukpákut je tuvutoo'. Ñuja'vip tse'e je Nte'yam vintso aatse'e njáyuva njoointyka, n'a'ixpts atse'e jets mnuja'vidupe'e jets oy je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp. ¹² Ka'ats atse'e ve'em nva'añ jets aatse'e nnamyájjajat, je'e atse'e ntsajkp jetse'e xnujávadat

jets oy je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp, ve'em tse'e m'o'yixjadat jetse'e xyak'amo'ottat je jáyuda juu' ve'e namyájjidup je'e kajxta pan pan jatye'e du-toondup juu' ve'e je numay jayu chojktup jetse'e dukayakvinkópkada vintso ve'e je jayu je jyootta je jya'vinda. ¹³ Jeme'e je jayu juu' aatse'e xtijtp ka víjap. Ax pan ka víjapts aatse'e, je Nte'yam kajxts je'e ve'e; ax pan vijts aatse'e, miits kajxta tse'e. ¹⁴ Je tsojkun juu' ve'e je Cristo pyaam yam aats nja'vin kajxm, ya'ats aatse'e xka'mip, kux nmuja'vinup aatse'e jets je'e ve'e to'k xku'oo'kimdu. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e to'k ka'ajyji je jayu duku'oo'ki, to'k ka'ajyji tse'e je jayu y'it jem je oo'kun kya'm. ¹⁵ Ax je'e tse'e uk'oo'k anañujoma je jayu kajx jetse'e jyoojntykidinit ka je y'avintso vinma'yun kajxapta, je Cristo kajxe'e, je'e juu' ve'e uk'oo'k je'e kajxta jetse'e jyoojntypajknuva. ¹⁶ Ka'a tse'e je jayu dunujávada vintso ve'e je jayu je jyáyuvin-da je jyoojntykinda ku ve'e kooyji je jayu du'a'ixtukta. Ve'em aatse'e nnasja'vi jets ve'eme'e je Cristo ax jo'n jyapana; ax kuts aats je'e ve'e n'ixa, ka'ats aatse'e ve'em n'ukvinmaayni. ¹⁷ Ax ve'em tse'e, pan pan tse'e ijtp to'k muk je Cristo maat, je nam joojntykints je'e ve'e jyajejpp, ta xa ve'e ñaxy juu' ve'e tuy'it, tum namts je'e ve'e juu' jaty tutyaaani.

¹⁸ Ax je Nte'yamts ya'a ve'e nujom dutonkajx, je'e tse'e xmujot'o'yimdinu je'e maat je Cristo kajx, je'ets aatse'e xmooy je toonk jets aatse'e je jayu ntuknujávadat vintso ve'e y'ittat oy joot je Nte'yam maat. ¹⁹ Je maa'yun kajx juu' ve'e je Cristo tyoon, je'e kajx tse'e je Nte'yam je jayu dukoo'kmujot'aajnini, ax ve'em tse'e je Nte'yam je jayu dukatukkuvet je tyokin jets aatse'e xtukkatajki ya oy kats ya oy ayook jets aatse'e je jayu nvaajnjadat. ²⁰ Je'e aatse'e xpaam jets aatse'e n'it je Cristo je kyukátsiva. Nmunoo'kxtktupts ats miitse'eda, ve'em ax jo'n je Nte'yam viinm kummunoo'kxtkjidi jo'n, je Cristo kajxts ats miitse'e nmunoo'kxtukta jetse'e mnamyujot'óyjadat maat je Nte'yam. ²¹ Ka'a xa ve'e je Cristo tyokintuujn; ax uu'm kajxta tse'e je Nte'yam pyaajmji ax jo'n je tókinax jayu kuy'ijt jo'n. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e to'k muk je Cristo maat oy joot n'ijtumdit je Nte'yam maat.

6 Ax ve'em tse'e, miits, juu' aatse'e je Nte'yam ntukmaatmutoondup ntukmaatmupajktup, nmunoo'kxtktup tse'e jets ka'a ve'e xkamajapámdat je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam xtoojnimdup. ² Kux jidy'ume'e je Nte'yam vya'añ, ve'em ax jo'n jatyañ y'it jep Kunuu'kx Jatyañ kujxp: "Jei xa ve'e je xaaj ku ats miitse'e nkats'amotunajxti, ku ats miitse'e mputajkidi jetse'e nyaktsookti." Jidy'um tse'e vya'añ. Uxyam tse'e je xaaj juu' ve'e je Nte'yam ñukojts ku ve'e y'oya jetse'e je mtókinda mtuknuvaatsjidinit jetse'e xjajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

³ Ka'a aatse'e ntun pan vintso ve'e je jayu dukajaanchjávadat je Jesucristo, ve'em tse'e je jayu kyava'anut jets ka óyap je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp. ⁴ Nujom juu' jaty aatse'e ntuump, ve'emts aats je'e ve'e ntun jetse'e je jayu dunujávadat jets je Nte'yam aatse'e nmutuump nmupujkp. Nuu'k aaj

nyu'k joots aatse'e nmutena je tsaachpaatun, nmuténipts aatse'e ku aatse'e juu' xka'ijtja jets ku aatse'e nyaknaxy je cho'ox je'e, ⁵ yakvojpts aatse'e jetse'e nyakpoxuntakpum, ntuknajxypts aatse'e ku ve'e je jayu yoojmukta y'ajxukta, mak'k toonkts aatse'e nyaknajxyp, ka'ats aatse'e nma'aj n'it jets ayoojip ax-aaajpts aatse'e. ⁶ Va'ajts aaj va'ajts joots aatse'e njáyu-va njoojntyka, nnuja'vinupts aatse'e je oy kats je oy ayook, nmuténipts aatse'e juu', napyaaajmjupts aatse'e oy jayu maat anañujoma je jayu, je Espíritu Santo tse'e ijtp yam aats nja'vin kajxm, to'k aaj to'k joots aatse'e je jayu ntsak, ⁷ tyúvamts je'e ve'e juu' aatse'e je jayu ntuk'ixp, yaknuké'xnatajkipts je'e ve'e je Nte'yam je myakkin aats kajx. Jem tse'e je jayu pan pan jatye'e dutso'oxpajktup je ayook juu' aatse'e je jayu nvaajnjidup; nay jempa tse'e pan pan jatye'e dukuvajktup. Ax pan xtso'oxpajkpts aatse'e je jayu uk pan x'oyja'vip aatse'e, je'e'ts aatse'e n'ixtip pan vintso aatse'e juu' ntónut nkótsut ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. ⁸ Jem tse'e je jayu juu' aatse'e xvintsa'kidup, nay jempa tse'e juu' aatse'e xvinkojtspejttup, jeme'e juu' aatse'e x'oñukojtsidup, nay jempa tse'e juu' aatse'e xko'oñukojtsidup. Oyame'e je jayu vya'anda jets taayip aatse'e, je'e'ts aatse'e nkajtsp je tyuv je'e. ⁹ Jem tse'e juu' aatse'e xviijn'ixtup, nay jempa tse'e juu' aatse'e xyakmájidup. Jem aatse'e kutsa'aga jootm n'it jets aatse'e n'oo'kut, ax joojntykipts aatse'e; xyaktsaachpaatp aatse'e je jayu, ax ka'ats aatse'e xyak'aa'k; ¹⁰ tsaachvinmaayp aatse'e, ax xa'ma kajxts aatse'e njayep juu' aatse'e ntukxoojntkp; ayooop aatse'e, ax numay tse'e je jayu dutuk'oya juu' aatse'e ntuump nkajtsp; ka'a aatse'e ti n'ix njayep, ax nujom juu' jatye'e ijtp, aats je n'o'yin kajxts je'e ve'e.

¹¹ Miiitsta, utsta ajchta utsta tsa'ada pan pan jatye'e tsuunidup jem Corinto, to'k aaj to'k joot xa ats miitse'e nmukotsta, nujomts aats miitse'e nmo'oda ya njoot ya nja'vin, ¹² ka'a ve'e tii ni tia juu' aats miitse'e nkavaajnjidup; miits xa ve'e viinm mkapaamdudup je mjootta je mja'vinda aats maat. ¹³ Nmunoo'kxtktup xa ats miitse'e, ve'em ax jo'n je ónyk tee' dumunoo'kxtuk je y'ónuk, yak'ava'atsta to'k aaj je mjootta je mja'vinda. Mo'oda aats to'k aaj je mjootta je mja'vinda, ve'em ax jo'n aats miitse'e nmo'oda ya njoot ya nja'vin.

¹⁴ Ka'a tse'e m'ittat je'e maatta pan pan jatye'e je Maja Vintsán dukajaanchja'vidup, ve'em ax jo'n numejtsk je tsapkaaj y'it jep kuka'aj pa'tkup. Kux, ¿ti je'e ve'e tyukmaatjayejpp je'e juu' ve'e je y'oy je'e dutoomp maat je'e juu' ve'e je kyoy je'e dutoomp, ukpu tits je'e ve'e tyukmaatjayejpp je ajajtk it maat je akoo'ts it, ¹⁵ ukpu je Cristo maat je Satanás, ukpu je'e juu' ve'e dujaanchja'vip je Maja Vintsán maat je'e juu' ve'e dukajaanchja'vip? ¹⁶ ¿Pyaatyp y'akeeguij je'e vine'e jetse'e je jayu duvinjavadat duvintsa'agadat je apamnax joma ve'e je joojntyk Nte'yam je chaptajk? Miits xa ve'e m'ijttup je Nte'yam je chaptajk, kux jeme'e mja'vin kajxm da y'it, ve'em ax jo'n je Nte'yam viinm vyaajñ:

Tsaanap jets joojntykap xa atse'e je'e maatta,

ats tse'e xNte'yamadap, je'e'ts atse'e njáyuvadap. Jidu'um tse'e vyaajñ. ¹⁷ Je'e kajx tse'e kuxe'e n'ijtumda je Nte'yam je jyayu, va'an tse'e duto'numda ax jo'n je Maja Vintsán vyaampa jidu'um: "Pítsumda joma ve'e je'e jets najkxta viijnk tsov, ka'a tse'e je jayu xtukmaatónat juu' ve'e ka óyap, van'itts ats miitse'e nkuváktat, ¹⁸ atsts je'e ve'e je mTee'da, miitsts atse'e je n'ónukta." Jidu'um tse'e vyaajñ je Maja Vintsán, juu' ve'e nujom duká'mikajxp.

7 Je'e kajx tse'e, miitsta, juu' aatse'e ooy ntuntsojktup, kuxe'e je Maja Vintsán je vaanduk ve'em duyaktaajñ, va'an tse'e dunaaj'ijtumjada va'ajts, ve'em ya nni'kxamda ya nkópkamda jets ve'em ya njootamda ya nja'vinamda, va'an tse'e dumasookum-dini nujom juu' jatye'e ka óyap jetse'e nvinja'vimdinit nvintsa'kimdinit je Nte'yam.

Kyuvajktu tse'e je coriintovit jayu juu' ve'e je Pablo jyaay

² Yak'ava'atsta to'k aaj je mjootta je mja'vinda jets aatse'e jem n'ítut! Ni pana xa aatse'e nkamutókindún, ni pánats aatse'e nkayakma'aty je vyinma'yun, ni pánats aatse'e nkako'otyún. ³ Ka je'e kajxapts ats ya'a ve'e nkats jets ats miitse'e ntókipámdat, je'e kajxe'e kuxe'e ats miits ooy ntuntsojktu. Ta atse'e nva'añ jets yam ats miitse'e nja'vin kajxm nyak'itta, pan joojntykip atse'e uk pan oo'kp atse'e. ⁴ To'k aaj to'k joot xa ats miitse'e njávada, ooyts ats miitse'e ntunyakmájada, miits xa atse'e xyakjot'amájidup. Oyam atse'e ntsaachpaa'ty, ooyts ats miitse'e xtunyakxoojndukta.

⁵ Van'ítani ku atse'e nje'y yaja macedóniait y'it jaat, ka'ats atse'e mpa'a'kx, may viijn je'e ve'e vintso atse'e ntsaachpaaty, nañupojtyukjudu tse'e je jayu muxim muyam kux ka'a ve'e je oy kats je oy ayook dukuvakuvaandi, ooyts atse'e je vinma'yun ntunjayejp. ⁶ Ax je Nte'yam, juu' ve'e duyakjot'amájiip pan pane'e tsaachpaatp, je'e'ts atse'e xyakjot'amaji ku ve'e je Tito jyey. ⁷ Ax ka je'e kajxjyapts atse'e xyakjot'amaji ku ve'e jyey, je'e kajxpa ve'e ku miits je'e ve'e xyakjot'amájidi, ve'em atse'e xnyujimi jets x'ixuvaandup ats miitse'e, jets mtsaachvinmaaydupe'e, jets xvinmaaydup atse'e, ya'a kajxts atse'e nuyojk ntunjaa'kxoojnduk.

⁸ Oyam atse'e nviijn'kja'vi ku atse'e nnuja'vi jets myaktsaachvinmaajjyudu ve'e je nak juu' ats miitse'e ntuknukexjtu, ka'ats ats je'e ve'e n'ukviijn'kja'vini. ⁹ Xoojntkpts atse'e uxyam, ka je'e kajxap tse'e kuxe'e mtsaachvinmaaydi, je'e kajxe'e kuxe'e je tsaachvinma'yun myakvinmayumpijjidi jetse'e xmasookti je mko'oy joojntykinda, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. Ax ka'a tse'e mtijajjidi juu' ve'e ka óyap ats kajx. ¹⁰ Kux ku xa ve'e je jayu chaachvinmáay ax jo'n je Nte'yam du'oyjava jo'n, ka'ats je'e ve'e ñaaj'ítju jep tokin jaatp jetse'e du'ix vintso ve'e dujayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax ku tse'e je jayu ve'em vvinmayumpit, ka'a tse'e ux'ook chaachvinmáay kux ty-

oone'e ve'em. Ax ku tse'e je jayu chaachvinmáyda ax jo'n je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijint je kyó'oy je'e, je'e tse'e je jyoot je jya'vin duyakvintók-inup xa'ma kajx. ¹¹ Íxtats n'it vintso ve'e tumto'nuxjada ku ve'e mtsaachvinmaaydi ax jo'n je Nte'yam du'oyjava jo'n, mkuvajktu tse'e juu' ats miitse'e ntuknuja'yidu jetse'e oy mtanuva'anda ats maat, m'ejkjudu tse'e je tokin kajx juu' ve'e yaktoon, mtsa'kidu tse'e kux ku ve'e mka'adat jep tokin jaatp, x'ixuvaanduts atse'e, ooy tse'e xtuntsokta jetse'e xtóndat juu' ve'e pyaatyp y'akeegui. Tum oy tse'e xtoondi nujom juu' ats miitse'e ntuknuujmidu. ¹² Ax ve'em tse'e, ku ats miitse'e nnuja'yidi, ka je'e kajxapts ats je'e ve'e ntuujn je jayu kajx juu' ve'e tokintoon, ni je'eva tse'e juu' ve'e yakmutokintoon, jeja ats miitse'e je Nte'yam vyinkujk nmuja'yidi jetse'e nukexnatáka tyánut jets ooye'e xtuntsokta jetse'e oy mtaandinit ats maat. ¹³ Je'e kajxts aatse'e jot'amaja n'it.

Ax ka je'e kajxjyapts atse'e njot'amaji je ayook kajx juu' atse'e je Tito xyakje'yji, nuyojkts atse'e njaa'kx-oojntk ku atse'e n'ix jets va'ajts xoojntkpe'e je Tito kuxe'e miits je'e anañujoma xyakxoojntkti. ¹⁴ Nyakmájidu ats miitse'e ku atse'e je Tito nnuujmi vintso ve'e mnaajk'ítjada je Nte'yam maat, ax ka'ats atse'e kutsó'oy xyaktaandi, kuxe'e ve'em myakpaatti. Tyúvam xa je'e ve'e je kats je ayook juu' aats miitse'e nvaajnjidu. Nay ve'empa tse'e, tyúvamts je'e ve'e pyítsumpa je ayook juu' atse'e ntuknuujmi je Tito ku ats miitse'e nyakmájidi. ¹⁵ Ax ve'em tse'e, nuyojk tse'e je Tito mjaa'ktsókjada ku ve'e dujaa'myéts vintso ve'e apaamduka m'itta jetse'e xkatsapáktat je Nte'yam jets vintso ve'e je Tito viinm xkuvajkti je vintsá'kin maat. ¹⁶ Xoojntkpts atse'e n'it kux vinjava atse'e ntañ jets mtoondupe'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

Juu' ve'e yajktup to'k aaj to'k joot

8 Utsta ajchta utsta tsá'ada, ntsajkp xa atse'e jetse'e xnújavadat vintso ve'e nukexnatáka tyañ je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tyoojnijp je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup yaja macedóniait y'it jaat. ² Ooyts je'e ve'e tyuntsaachpaatti, ax myuténidu tse'e. Oyam tse'e ayooova jáyuda, ooy tse'e tyunxoojntkti, ve'em tse'e je putajkin duyajkti ax jo'n je kumeen jayu kuy'ijtti jo'n. ³ Nvaajnjidup ats miitse'e jets to'k aaj to'k joot'e duyajkti nujom juu' jatye'e o'yixjudup, jetse'e nuyojk. ⁴ Ooy aatse'e xtunmunoo'kxtkti jets aatse'e nyakjátut jetse'e dyputajkiduvat je Nte'yam je jyayu juu' ve'e tsuunidup jem Judea. ⁵ Ax nuyojk tse'e dutoondi jets ka'a ve'e juu' aatse'e n'uk'a'ix. Too'vajakpts je'e ve'e ñapyajmjidi jem je Maja Vintsán y'am kyá'm, van'it tse'e aats maat ñapyajmjiduva ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. ⁶ Kuxts je'e ve'e ve'em dutoondi, oys atse'e nja'vi jets atse'e je Tito nmunoo'kxtk jetse'e mputákajadat ku ve'e jyaa'kyakpakmókut je meen juu' miitse'e mpaamdudup, ve'em tse'e xyakkukáxadat ax jo'n xtsó'ontkti jo'n. ⁷ Mnumájidup xa miitse'e nujom, ni ka to'k viijnjyap. Ve'em xa miitse'e mva'anda jets ooye'e xtunjaanchjávada je Jesucristo, ooye'e je

nuja'vin xtunjayepta, ooye'e xtunkojtsnáxta je Nte'yam je y'ayook, ooye'e xtuntonuva'anda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jets ooy aats miitse'e xtuntsokta. Ax ve'emts atse'e ntsak jetse'e xnumájiduvat ku ve'e xputákada je nmujaanchja'vivatajkamda juu' ve'e tsuunidup jem Judea.

⁸ Ka'ats ats miits ya'a ve'e ntukpava'anda, je'ejyji atse'e ntsajkp jetse'e nukexnatáka tyánut je tsojkun juu' ve'e mjayeptup ku ve'e xtoonduvat ax jo'n je viijnk jaanchja'vivatajka dütunda jo'n. ⁹ Kux mnuja'vidinup xa miitse'e vintso ve'e je Maja Vintsán Jesucristo je maa'yun xtoojnjimdi. Jyajejp tse'e ooy je majin, ax ayooop tse'e vyimpjijt uu'm kajxamda jetse'e ve'em ntukmaatjayejpumdinit je myajin.

¹⁰ Jidu'um xa atse'e nvinmay: Miits je m'o'yin kajxta xa je'e ve'e jetse'e xyakkukáxadat juu' ve'e mton'ukvaandu juktuj, miits tse'e too'vajak je meen mpakmojk'ukvaandu jetse'e xtunsojkti jetse'e ve'em xtóndat. ¹¹ Ve'em ax jo'n ooy xtunsojkti jetse'e je putajkin xtóndat juktuj, ve'em tse'e xyakkukajxiduvat, to'k jado'k miitse'e xpámdat pan vintso ve'e juu' x'ixta xjayepta. ¹² Kux pan yakuvaampjyam xa ve'e je jayu juu', kuvajkuxjupts je'e ve'e je Nte'yam ku ve'e duma'a pan vintso ve'e juu' du'ix dujajep; ka'a tse'e je Nte'yam x'amótumda juu' ve'e xka'ijtjimdudup.

¹³ Ka je'epts atse'e ntijp jets miitse'e xvín'ayóvdat jetse'e je viijnk jayu munyoyk dujajéptat; ¹⁴ je'e ve'e yaktsojkp jetse'e juu' y'akijpxat. Mjajeptup xa miitse'e uxyam juu' ve'e mtukyakpo'oktap juu' je'e ve'e ka'ij-tuxjudup; ax ku tse'e jado'k naxpa, van'itts je'e ve'e dujajeyptuvat juu' ve'e mtukyakpookuxjadap ku miitse'e juu' mka'ijtuxjuduvat. Ax ve'em tse'e juu' y'akijpxat, ¹⁵ ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: "Je'e pane'e ooy juu' dütumpakmojk, ka'a tse'e kyunajxuxji; jets je'e pane'e yuu'n ve'e'n juu' dupakmojk, ka'a tse'e kyanupaaduxji."

Je Tito maat je myujatyoo'da

¹⁶ Nkukojtsijpts atse'e je Nte'yam ku ve'e dupuujm jem je Tito jya'vin kajxm nay je'ejyam je vinma'yun juu' atse'e njayepp miits kajxta. ¹⁷ Ka je'ejyape'e kyuvajk juu' ats je'e ve'e n'amotu, viinm je'e ve'e ooy mtumputakava'anjada, je chojkun kajxam miits je'e ve'e uxyam najkx mku'ixjada.

¹⁸ Je Tito maatts aatse'e nkex to'k je n'útsamda je n'ajchamda juu' ve'e oy yaknukojtsp ooyjoma joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajka, kux ooye'e je jayu dütuntuknujava je oy kats je oy ayook. ¹⁹ Ax ka je'ejyap tse'e ku ve'e oy yaknukats, je jaanchja'vivatajke'e vinkoojnjudu jets aatse'e xmuujatyoo'at jetse'e xtukputajkimdat ya maa'yun juu' ve'e nto'numdup, ve'em tse'e je Maja Vintsán yakmaja yakjaancha y'ítut jetse'e nyaknukexnatajkimdat jets ooye'e ntunsojkomda je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsá'amda jem Judea. ²⁰ Ve'emts aatse'e ntun jets aatse'e ni pana xkapakótsyt ku ve'e vya'anut jets ka'a aatse'e ntukkatajkikúx je may meen juu' miitse'e tuxyakta, ve'em miitsta ve'em je viijnk

jaanchja'vivatajka. ²¹ Ve'emts aatse'e ntonuva'añ juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, ka jeejyap tse'e je Maja Vintsán vyinkujk, ve'empa ve'e jeja je jayu vyinkujk.

²² Je'e maattats aatse'e nkejxpa jado'k je n'útsamda je n'ajchamda juu' ve'e duyaknyke'xnatajki jets oye'e dukutyún may viijn. Ax nuyojk tse'e uxym dutsak jets se'e oy dukutyónut ya toonk ku ve'e dumotu juu' ve'e mtonuvaandup. ²³ Pan jem xa ve'e juu' ve'e du'amotutúvip pan pan je'e ve'e je Tito, ve'em tse'e xnaajmadat jets ats je'e ve'e je nmujatyoo' jets ats je'e ve'e nmaattuumpt jets miitse'e mputákajadat. Uk pan y'amotutúvidup tse'e pan pan je'e ve'eda je utsta je ajchta juu' ve'e myaatta, ve'em tse'e xnaajmadat jets je jaanchja'vivatajk je'e ve'e kejjjudup jets je Cristo je'e ve'e yakmájidup yakjaanchidup. ²⁴ Yaknyke'xnatákada jeja je jaanchja'vivatajk vyinkujka jets ooy miits je'e ve'e xtuntsokta, ve'em tse'e je viijnk jaanchja'vivatajk dunúvavadat jets tyúvam aatse'e nva'añ ku aats miitse'e nyakmájada.

Juu' ve'e yakpakmojk je uts je ajch kajxta jets je uts je tsá'a kajxta

9 Ka'a tse'e vyinkopka jets ats miitse'e nnujáyadat jetse'e xpakmóktat je meen jetse'e je Nte'yam je jyayu xputákadat, ² kux nmuja'vinup atse'e jets ve'eme'e xtonuva'anda. Nyakmájidu ats miitse'eda ku atse'e nnuujmidi je'e pan pan jatye'e tsuunidup yaja macedóniait y'it jaat jets myakuvaandupe'e je putajkin, juktujani tse'e xnupaaamdukada. Ax numay tse'e ya macedóniait jayu ñaajxoojntkpákjada ku ve'e du'amotunaxta vintsó ve'e juu' xtonuva'anda. ³ Oyam tse'e vye'ema, nkejxtupts atse'e ya utsta ya ajchta kux kadi atse'e ntañ ka óyap je'e kajx juu' atse'e nkojts oy miits kajxta, je'e ve'e jetse'e tyúvam mnay'apaamdukajadat ax jo'n atse'e nvaajñ jo'n. ⁴ To'mayji xa atse'e jem nmaadadat ya macedóniait jayu jetse'e to'mayji jay'apaamduka mve'nadat. Pan ve'em xa ve'e kuy'it, xyaktso'otyóndapts aatse'e je'e kajx ku aatse'e to'k joot n'avana jets mtoondupe'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ka kátsumts je'e ve'e je tso'oty'o'nun juu' miitse'e viinm jmayéptap. ⁵ Je'e kajxts atse'e vinkopk njava jets atse'e tunnaajmada je utsta je ajchta jets too'vajkpe'e najkx mku'ixjada jetse'e mputákajadat jetse'e xyakpo'oktat je may meen juu' ve'e mnupaaajmtkidu jetse'e xyakmóktat. Ax ve'em tse'e, je may meen juu' miitse'e mpakmojktup, apaamdukanits je'e ve'e vye'nat kux ve'eme'e xtsokta, ka je'e kajxape'e ku ve'e xyáktat ka to'k jootap.

⁶ Jaa'myésta jets pan pane'e vee'nji niipp, vee'nji tse'e dupakmuk; ax pan pan tse'e may niipp, ve'empa tse'e may dupakmojkpa. ⁷ Ve'em xa ve'e to'k jado'k juu' duyákut ax jo'n oy dupayo'oy, ka mejtsjootap jets ka ake'e'yap, kux tsojkjudup je'e ve'e je Nte'yam pan pane'e xoojnduk joot juu' duyajkp. ⁸ O'yixjudup xa ve'e je Nte'yam jetse'e je maa'yun ooy mtunto'nuxjadat, ve'em tse'e xa'ma kajx xjayéptat juu' ve'e mtukjoojntykadap jetse'e xjaa'kjayéptat may juu' ve'e je jayu

mtukputákadap. ⁹ Ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ooy xa ve'e juu' je ayooova jayu dutunma'a, ka'a tse'e je Nte'yam jyaa'tyókiju je y'oy je'e kajx juu' ve'e tyuumpt. Jidujum tse'e vya'añ.

¹⁰ Ax je'e pane'e dumooyp je jayu je taamt jetse'e duni'ip, jetse'e je y'ajop je y'a'ox dumaa'a jetse'e dutukjoojntykada, je'e tse'e mmoojadap nujom juu' ve'e mka'ijituxjudup jetse'e duyaknyókat juu' ve'e m'ixtup mjayejptup, ve'em tse'e xjayejptuvat vintsó ve'e xtóndat je y'oy je'e. ¹¹ Nujom juu' jatye'e mtoondup mkojstupt, mkunoo'kxjadap tse'e je Nte'yam, ax ve'em tse'e m'oyixjadat jetse'e je jayu ooy je putajkin xtunmo'odat. Ku tse'e ve'em nto'numdat, uu'm kajxamda tse'e je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsá'aamda je Nte'yam dukukojsjadat. ¹² Kux ku xa ve'e mputajkimda je Nte'yam je jyayu, ka je'ejyap tse'e nmo'yumdup juu' ve'e ka'ijituxjudup, nay ve'empa ve'e je Nte'yam ooy dutunkukojsjadat. ¹³ Ku miitse'e xputákada je Nte'yam je jyayu juu' ve'e tsuunidup jem Judea, yaknyke'xnatáka tse'e tyánut jets mjaanchja'vidupe'e je oy kats je oy ayook, je Jesucristo jye'e, je m'oy jáyuvim kajxta tse'e je'e maatta xtukmaajjayépta juu' ve'e m'ixtup mjayejptup jets anañujoma je jayu maatpa. ¹⁴ Ax mnutsapkótsjadapts miits je'e ve'e jetse'e ooy mtuntsókjadat ku ve'e du'ixtat je maja maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tutyo'nuxjada miits kajxta. ¹⁵ Yakkukojsjip xa ve'e je Nte'yam je maja maa'yun kajx juu' ve'e xtoojnjimdu, je maa'yun juu' ve'e je ayook kayakpaatp vintsó ve'e yakkojtsva'atsut!

Je kutojkun juu' ve'e je Pablo jyayejp kux je kukátsiva je'e ve'e

10 Ats, je Pablo, ve'em ax jo'n je Cristo je nuu'k aaj je nuu'k joot dujayep jo'n, ve'emts ats miitse'e nmunoo'kxtukta. Ve'eme'e je jayu vya'añ jets ja'vip tsá'kip atse'e ku atse'e n'it miits maatta; ax kuts atse'e jékum n'it, van'itji atse'e nnayjávaja jets ats miitse'e juu' ntuknaajmada. ² Nmunoo'kxtktupts ats miitse'e jets ka'a atse'e x'akee'yadat jets atse'e nyaknyke'xnatákat vintsó atse'e je makkk aaj je makkk joot njayep ku ats miitse'e najkx nku'ixta, ve'em ax jo'n atse'e nvinmay jets atse'e n'itut jeja je jayu vyinkujk pan pan jaty atse'e xnupampejttup, juu' ve'e vaandup jets ve'em atse'e juu' jaty ntun nkats ax jo'n pan pan jatye'e je naxviijnit je kyó'oy je'e dumaaatnavyaa'njudup. ³ Oyam aatse'e njoojntyka yaja naxviijn, n'amaadaaguipts aatse'e pan pan jaty aatse'e xtso'oxpajktup, ka ve'emap ax jo'n pan pan jatye'e je naxviijnit je kyó'oy je'e dumaaatnavyaa'njudup. ⁴ Kux je'e juu' aatse'e ntuk'atso'oxtuump, ka je naxviijnit je'epts je'e ve'e, je Nte'yam aatse'e je makkin xmooy jets aatse'e nyakkutoki nujom juu' jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktup, ⁵ ntuk'ixpts aatse'e je jayu joma ve'e dukapaa'ty dukah'akeega je vinma'yun juu' ve'e ka ve'emap, nyakvintókip aatse'e juu' jatye'e dunupojtyktup jetse'e je Nte'yam kyayak'ixat. Nujom juu' jaty vinma'yun aatse'e

mpuump jem je Cristo y'am kya'm, ve'em tse'e yakkat-sapákut. ⁶ Ax ku tse'e oy mkatsapákat, apaamdukan-its aatse'e n'it jets aatse'e je tsaachpaatun mpaajmjadat anañujoma pan pan jatye'e kakatsupajktup.

⁷ Tun kojyji xa ve'e juu' myakjávajada pan vintso ve'e juu' x'a'ixtyukta. Pan jem xa ve'e juu' ve'e nayja'vijup jets je Cristo je jyayu je'e ve'e, va'an tse'e dupayo'oyu jets ve'em ax jo'n je'e, nay ve'empats aatse'e n'ijtpa je Cristo je jyayu. ⁸ Ax óyamts atse'e njaa'knatyukmájaja je kutojkun juu' atse'e njayejpp, ka'ats ats je'e ve'e ntuktsó'otyún, kux je Maja Vintsán aatse'e xmooy ya kutojkun je'e kajx jetse'e je jayu myakkpákat je jaanchja'vin kajx, ka je'e kajxap jets aatse'e je jayu nyakvintókidat. ⁹ Ka'a tse'e xvinmáydats jets n'atsa'agavaandup ats miitse'e ku ve'e nnujáyada. ¹⁰ Jem xa ve'e juu' ve'e vaandup jets mákk atse'e je kutojkun mpum jets je oy vinma'yun maat atse'e ku atse'e je jayu nnujaya, ax kuts atse'e n'it je jayu maat, yónuk aaj yónuk jootts atse'e jets ko'oy jávum je'e ve'e vintso atse'e nkats. ¹¹ Ax je jayu pan pane'e ve'em vaandup, va'an tse'e dunujávada jets ve'em ax jo'n ats miitse'e nnujáyada ku atse'e nka'it miits maatta, nay ve'empats atse'e nkojtspat ku atse'e n'it miits maatta.

¹² Ka'a xa atse'e nnyajávaja jets atse'e nnatyukmu'ixajaját maat pan pan jatye'e viinm nakyukojsijidup. Tyuktoonduvamts je'e ve'e ku ve'e juu' dukavinmótuda, je'e kajx tse'e n'iatyukmu'ixajajada to'k jado'k jetse'e ñaajk'akijpxajada. ¹³ Ka'a xa atse'e nnatyukmájaja juu' atse'e xkatukkadaakp; je Nte'yam atse'e xkijpxijip joma vaat atse'e juu' ntun, ax jem paatpats atse'e xmooy jets atse'e ntónut joma ve'e miitsta. ¹⁴ Ku atse'e ve'em nxoonduk, ka'ats atse'e mpítsum joma vaat atse'e xtukkada'aky, kux ats miitse'e mutoo'vajkp nyaknajxjidu je oy kats je oy ayook, ats tse'e mutoo'vajkp nvaajnjudu je Cristo jye'e. ¹⁵ Ka'ats ats je'e ve'e nnatyukmájaja juu' ve'e je viijnk jayu tudytunda, ve'em ax jo'n ats je'e ve'e viinm kuntuujn jo'n; ax je'ets atse'e n'a'ixp jets namvaate'e je mjaanchja'vinda ñuyoka, ve'em tse'e ñuyókat joma vaat atse'e njaa'któnut, ¹⁶ atse'e n'avánat je oy kats je oy ayook je itta juu' ve'e nuntun jékum jem tsov joma ve'e miitsta. Ku atse'e ve'em ntónut, ka'ats atse'e nnatyukmájaját je'e juu' ve'e je viijnk jayu tudytunda.

¹⁷ Pan pan tse'e namyajavaajnjup, nuyojk oyts je'e ve'e jetse'e je Maja Vintsán duyakmájat duyakjaanchat. ¹⁸ Kux je jayu juu' ve'e kuvuk taamp jeja je Nte'yam vyinkujk, ka je'epts je'e ve'e juu' ve'e viinm nay'oñukojsijup, je'e je'e ve'e juu' ve'e je Maja Vintsán oñukojsijup.

Je Pablo jets je'eda pan pan jatye'e natyijjudu kukátsivada

11 ¡Nvaat xa miits je'e ve'e xmuténadat ku atse'e ve'e'n nkats juu' ve'e ka víjap! Pan oyvintsova xa atse'e juu' nkats, mmuténadapts miitse'e to'k aaj. ² Ejkjup xa atse'e miits kajxta, je ejkun juu' ve'e je Nte'yam kajx. Ve'em xa atse'e ax jo'n je jayu juu' ve'e to'k je kiixuta'ax duyajkp jetse'e dupákut to'kji je va-

jutyajk. ³ Je'ets atse'e nvinmaayp ku ve'e mnunyakvinmama'yatjadat jetse'e to'k aaj to'k joot xkoo'ktsojktinit je Cristo, ve'eme'e mjaajttuvat ax jo'n jyajty je Eva ku ve'e je tsa'a'n vyin'aa'nji. ⁴ Mkuvajktup xa ve'e pan pan jatye'e je'ydup jetse'e mva'nuxjada juu' ve'e tyijtip jets je Jesús je'e ve'e jye'e. To'k joot tse'e xkuvakta juu' ve'e tyijtip jets je Espíritu Santo je'e ve'e jye'e jets je ayook juu' ve'e tyijtip jets je oy kats je oy ayook je'e ve'e. Ax je'e juu' ve'e tyun'ava'nidup, ka je'epts je'e ve'e je Jesús jye'e, ka je'epts je'e ve'e je Espíritu Santo jye'e, nay ka'avats je'e ve'e je oy kats je oy ayook. Je Jesús jye'e, jets je Espíritu Santo jye'e, jets je oy kats je oy ayook, je'ets je'e ve'e juu' miitse'e mkuvajktu ku aats miits je'e ve'e nvaajnjudi. ⁵ Ve'em xa atse'e njanayávaja jets ka'a atse'e nkatunnumájiva ax jo'n je'e juu' miitse'e mtijtip maja kukátsivada. ⁶ Oyam xa atse'e nyaktij jets ka'a atse'e juu' n'okyats, nnuja'vinuupts atse'e juu' atse'e nkajtsp. Nyaknuke'xnatajki aats ya'a ve'e anañujoma kajx juu' aatse'e ntoon nkojts ku aatse'e n'ijit miits maatta.

⁷ ¿Jadi tókin ats vine'e ntoon ku ats miitse'e nvaajnjudi je oy kats je oy ayook jets ka'a ats miitse'e je putajkin n'amótudi je'e kajx? Naajkpi'kiju xa atse'e jets miitse'e ve'em yakmaja m'íttat. ⁸ Nkuvajk xa atse'e je meen juu' atse'e je viijnk jaanchja'viva xmooydu jets atse'e ve'em nyaktónut ku ats miitse'e nvaajnjudi je oy kats je oy ayook. ⁹ Ku atse'e n'ijit miits maatta jets atse'e xkatih'ijtpa vye'na, ni tíats ats miitse'e nka'h'amótudi jets atse'e juu' xmo'odat. Ya utsta ya ajchta juu' ve'e yaja macedóniait y'it jaat tsoo'ndu jetse'e jem jye'ydi, ya'ats atse'e xmooydu juu' atse'e xka'ijti, ax ve'emts atse'e x'o'yixji jets ats miitse'e nka'h'atsooxi. Ve'emts atse'e njaa'któnut. ¹⁰ Ve'em ax jo'n atse'e je Cristo xtuknujava je tyuv je'e, ni pánats atse'e xkapajkat ya xoojntkun jem nujom acáyait y'it jootm.

¹¹ ¿Tyajxts ats vine'e ve'em nkats? ¿Jadi ka'a ats miits vine'e ntsokta? Ñuja'vip xa ve'e je Nte'yam jets ntsojktup ats miitse'eda.

¹² Juu'am atse'e ntuump, njaa'któnuupts ats je'e ve'e, ve'em tse'e kya'o'yixjadat je'e pan pan jatye'e du'ixtidup pan ti ve'e tyuk'akótstap jetse'e n'iatyijjadat jets ve'eme'e tyoonduva ax jo'n ats. ¹³ Taayts je'e ve'e jets je kukátsiva je'e ve'eda, je vin'aa'mpa xa je'e ve'eda, ve'eme'e ñapyámjada ax jo'n je Cristo je kyukátsiva kuy'ijtti jo'n. ¹⁴ Ka'ats je'e ve'e tyuk'atúvuma, kux viinme'e je Satanás ñapyumju ax jo'n je Nte'yam je y'aangeles kuy'ijtt jo'n. ¹⁵ Ax je'e kajx tse'e kyayaktuk'atuva ku ve'e je'e pan pan jatye'e ijttup jem je Satanás y'am kya'm, je'e tse'e napyajmjudup ax jo'n je'e juu' ve'e dytoondup je y'oy je'e. Tsaachpaattinupts je'e ve'eda, ve'em ax jo'n dvinmátsjada, je'e kajx juu' jatye'e tyoondup kyojtstap ka óyap.

Vintso je Pablo chaachpaaty

¹⁶ Jado'k nax xa atse'e nva'añ: Ni pana ve'e kyavinmáyt jets ka víjap atse'e. Ax pan ve'emts miitse'e mv-inmayda, maso'oktats ats to'k aaj jets atse'e nkótsyt ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap, ve'emts atse'e ve'e'n

nmamyájijjuvat. ¹⁷ Ka je Maja Vintsán naps atse'e je vinma'yun ve'em xmooyp ku atse'e ve'em nkats, ve'em atse'e nkats ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap ku atse'e nnamyájaja. ¹⁸ Jeja xa ve'e numay pan pan jatye'e namyájijidup je naxviijnit jye'e kajx. Va'ants atse'e dunnamyájijjuva. ¹⁹ Kuvijts miitse'e mnayjávajada. ¡Mnaya'vijidup tse'e jetse'e xmuténadat pan pan jatye'e ka víjap! ²⁰ Mkuvajktup xa miitse'e pan pan jatye'e m'ake'e'yijidup, pan pan jatye'e mpajkuxjudup juu', pan pan jatye'e mmu'ukvin'ixjudup, pan pan jatye'e namyájijidup, pan pan jatye'e mjomtoojnjidup mtitoojnjudup. ²¹ Pan miitsts atse'e xtuknaajmavaandup je'e kajx ku atse'e ve'em nkatuujn ku atse'e nve'na miits maatta, nkuvujkpts atse'e jets atse'e nkatuujn ax jo'n je'eda. Ka'a atse'e ve'em ntuujn je'e kajx ku atse'e ve'em nkanayjávaja.

Ax pan vintso tse'e je viijnk mak k aaj mak joot ñayjávajada jetse'e ñamyájajadat, ve'emts atse'e nnayja'vijjuva, oyam atse'e nkats ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap. ²² ¿Hebreo jayu je'e ve'eda? Hebreovit jáyuvats atse'e. ¿Israeejlit jayu je'e ve'eda? Israeejlit jáyuvats atse'e. ²³ ¿Myutoondup myupajktupts je'e ve'e je Cristo? Ax nuyojkts atse'e je Cristo nmutún nmupuk jets ni ka'a ve'e je'eda. Ku atse'e ve'em nkats, ve'emts atse'e nkats ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap. Nuyojk xa atse'e ntun jets nuyojkts atse'e nyakpoxuntakpum je Cristo kajx jets ka'a ve'e je'eda. May náxanits atse'e nyakvap jets may náxani atse'e jem oo'kun am n'it. ²⁴ Mugooxk naxts atse'e je israeejlit jayu xmooy je tsaachpaatun ku ve'e je jayu yakvap iipx maktaaxtojt ka'aj. ²⁵ Toojk naxts atse'e nyakkup vajp, to'k naxts atse'e nyakt-saka'ch, toojk nax tse'e ñajaa'njini je baarcoda joma atse'e nve'na jets atse'e to'k xaaj to'k tsooj n'ijt jem maaxy najootm, ²⁶ may naxts atse'e jeja na'aajy too' aajy n'ijt, nmuténits atse'e je aja'vin je atsa'kin jem maja najootm, nmuténivats atse'e je aja'vin je atsa'kin joma ve'e je me'e'tspa, nmuténivats atse'e je aja'vin je atsa'kin jeja ats nmu'israeejlit jayu akujk jets jeja je'e akujk pan pan jatye'e ka je'epta, nmuténivats atse'e je aja'vin je atsa'kin jem kajpun kajxm, jem vinva'ajts it kajxm, jets jem maaxy najootm, nay ve'empa tse'e jeja jayu akujkta pan pan jatye'e natyijjudup utsta ajchta jets utsta tsa'ada. ²⁷ Nmuténits atse'e je toonk jets je tsaachpaatun, may naxts atse'e nkamaaj, nmuténits atse'e je yooj jets je taatsa, may naxts atse'e n'ayooji n'axajji, nmuténits atse'e je xox, nmuténivats atse'e ku atse'e je vit je xox xka'ijtji.

²⁸ Ax ka tun je'ejjap tse'e, xa'ma kajxts atse'e nvinmayda nujom pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo. ²⁹ Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e je yónuk aaj je yónuk joot dujajejptup, ve'emts atse'e njava jets viinm atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep; pan yaktokintoondup tse'e je jayu, ooyts atse'e ntun'ekju. ³⁰ Pan namyájaja tse'e dutsak, namyájajapts atse'e je'e kajx juu' ve'e duyaknuke'xnatajkip vintso atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep. ³¹ Je Nte'yam, je Maja Vintsán Jesucristo je Tyee', juu' ve'e xa'ma kajx yakma-ja yakjaancha ijtp, ñuja'vips je'e ve'e jets tyúvam at-

se'e juu' nkats. ³² Ku xa atse'e n'ijt jem damaascovit kyajpun kajxm, van'it tse'e je kajpun yakkutojkpa juu' ve'e je yakkutojkpa Aretas kya'mip, je'e tse'e dupaam je tojpa jetse'e du'ix'ijtti je kajpun naa'páts aka'a jets atse'e kuxmajtsti. ³³ Ax jem tójumts atse'e je jaanchja'-vivatajk xnasta'yidi jem ventana am tsov joma ve'e je kajpun naa'páts, jets atse'e nkeek.

Juu' ve'e je Pablo yak'ixju

12 Ka'a xa ve'e je jayu tyo'nuxju ku ve'e je jayu vinm ñay'oñukótsaja. Oyam tse'e vye'ema, nkótsupts atse'e juu' atse'e je Maja Vintsán xtuk'ix jets juu' atse'e xtukyaknuke'xnatajki. ² N'ixa xa atse'e to'k je yaa'tyajk juu' ve'e to'k muk ijtp je Cristo maat. Makmajkts joojnt itanits je'e ve'e yakvav jem mutoojk tsapjootm. (Ka'ats atse'e nnujava pan je ñi'kx je kyopk maat yakvaajv uk pan ka'a, je Nte'yame'e dunuja'vip.) ³ Ax nmuja'vips atse'e jets je yaa'tyajk, ka'a atse'e nnujava pan je ñi'kx je kyopk maat uk pan ka'a, je Nte'yame'e dunuja'vip, ⁴ je'e tse'e yakvoov joma ve'e je Nte'yam je jyayu dujaajna dutajka jetse'e du'amotunaxj je kats je ayook juu' ve'e ka'o'yip jetse'e yakkojtsva'atsut jets ka'a ve'e je Nte'yam duyakjaty jetse'e du'avánat. ⁵ Kunnamyájaja xa atse'e to'k je yaa'tyajk kajx ax jo'n je'e, ax ka'ats atse'e viinm nmamyájaja, je'e kajxi ve'e vintso atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep. ⁶ Pan ats tse'e kuntsak jets atse'e nnay'oñukótsajat, ka tónajyapts je'e ve'e, kux je'ejjji atse'e kunkats juu' ve'e tyúvam. Ax ka'ats atse'e ve'em ntun, ve'em tse'e ni pana kyavinmáyut jets njaa'knúmájjip atse'e nuyojk jets ka'a ve'e ax jo'n atse'e x'ix ukpu du'amotunaxy juu' atse'e nkajtsp.

⁷ Ax ats tse'e je yaa'tyajk juu' ve'e yakvoov jem mutoojk tsapjootm. Kux ooye'e dutunnmaja juu' atse'e xyak'ix, je'e kajxts atse'e nyakpaajmji juu' ve'e ats ya nni'kx ya nkopk mak duyaktsaachpaatp, je'e juu' ve'e je Nte'yam yakajtyp jets atse'e je Satanás xyaktsaachpaaty, ve'emts atse'e nkanamyájajat viinm. ⁸ Toojk náxanits atse'e n'amotu je Maja Vintsán jets atse'e xpajkjat juu' ve'e ats ya nni'kx ya nkopk mak duyaktsaachpaatp. ⁹ Ax jidu'umts atse'e je Maja Vintsán xnuyjmi: "Mtukjotkada'akup xa ve'e je maa'yun juu' ats mitse'e ntoojnjip, kux nuyojk oy xa ve'e ñuke'x-natáka ats je nmakkin ku ve'e je jayu je yónuk aaj je yónuk joot dujajep." Jidu'umts atse'e xnuyjmi. Je'e kajxts atse'e nuyojk nxoonduk ku atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep, kux ku xa atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep, van'it tse'e je Cristo je myakkin y'it yam ats nja'vin kajxm. ¹⁰ Je'e kajxts atse'e nxoonduk ku atse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep, ku atse'e je jayu xvinkojtspét, ku atse'e juu' xka'ijtja, ku atse'e je jayu xjomtún xtitún, ku atse'e juu' nmutena. Nujomts ats ya'a ve'e xoonduk joot nyaknaxy je Cristo kajx. Kux ku xa atse'e njayep je yónuk aaj je yónuk joot, nuyojkts atse'e je Nte'yam je makkin xma'a.

Ku je Pablo dvinmaajy je y'utsta je y'ajchta maat je y'utsta je cha'ada jep Corinto

¹¹ Ka vjap xa atse'e ku atse'e viinm nmay'oñukótsa-ja; ax miitsts atse'e tux'akee'yada jets atse'e ve'em ntun. Miits xa atse'e kux'oñukótsada, kux ka'a atse'e nkatunnumájiva ax jo'n je'eda juu' ve'e mtijtup maja kukátsivada, óyamts ats miitse'e xjávada jets nmupánip atse'e. ¹² Je'e juu' atse'e ntoon ku atse'e nve'na miits maatta, je mújit nuja'vin, je majin, jets je mújit atuva, je'e tse'e duyaknyke'xnatajkip jets je kukátsiva atse'e. Ve'emts atse'e jem ntuijn óyame'e je jayu dutso'oxpujk je ayook juu' atse'e je jayu nvaajnjp. ¹³ Vanxúpam ats miitse'e ntoojnjidi ku atse'e n'ijt miits maatta ax jo'n atse'e ntoojnjada je viijnk jaanchja'vivatajka; je'ejyji ve'e ka'a ats miitse'e ti putajkin xmoogydi. ¡Me'e'kxjadats atse'e to'k aaj ku ats miitse'e je putajkin nkah'amótudi!

¹⁴ Apaamdúkats atse'e uxym jets ats miitse'e mutoojk nax najkx nku'ixta, ax ni vinxúpats ats miitse'e nkah'atso'oxtat. Ka je'epts atse'e n'ixtip juu' miitse'e m'ixtup mjayeiptup, je'e ve'e jetse'e oy m'ijttinit je Cristo maát. Ve'em xa atse'e ax jo'n je mtee'da kuy'ijt jo'n, je'e kajx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo ku ats miitse'e ntukmukojtsti je oy kats je oy ayook. Ve'eme'e dutsak jetse'e je ónyk tee' je ónyk taak duyakjoojntykadat je y'ónuk, ka je'epe'e jetse'e je pi'k ónyk je tyee' je tyaak duyakjoojntykadat. ¹⁵ Ax ve'em tse'e, to'k aaj to'k joót atse'e n'ixta vintso ats miitse'e mputákadat, nayja'vijupts atse'e jets ats miitse'e nku'oo'kadat pan miits je m'o'yin kajxta ve'e kuy'it. Ve'emts atse'e nnayjávaja óyam tse'e kye'ex jets ku ats miitse'e nuyojk ntsokta, vee'njits ats miitse'e xtsokta.

¹⁶ Ax mnuya'vidupts miitse'e jets ni pana ve'e miitsta ats nkah'atsux. Ax to'mayji tse'e jem juu' ve'e vaandup jets va'ajts kutaay atse'e jets ats miitse'e tynvin'aa'nda. ¹⁷ ¿Nvin'aa'ndu ats miits vine'e je jayu kajx-ta juu' ats miitse'e ntuknykejxtu? ¹⁸ Nmunoo'kxtk xa atse'e je Tito jetse'e najkx mku'íxjada, jets atse'e nkejx to'k je n'útsamda je n'ajchamda juu' ve'e myaadi. ¿Mvin'aa'njydu vine'e je Tito? ¿Jadi ka'a aats vine'e numejtsk kijpx joót kijpx ja'vin juu' ntun nkats?

¹⁹ ¿Ve'em miitse'e mvinmayda jets nay'oñukojtsijup atse'e jeja miits mvinkujka? Ax ka'ats je'e ve'e vye'ema. Ve'emts atse'e nkats to'k muk je Cristo maát jets jeja je Nte'yam vyinkujk. Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ve'em atse'e nkats jetse'e nuyojk xjaanchjávadat je Jesucristo. ²⁰ Je'e xa atse'e nvinmaayp ku ats miitse'e najkx nku'ixtinuva, to'mayji ats miitse'e nkapaa'ttat ax jo'n atse'e ntsak, van'itts ats miitse'e je tsaachpaatun mpaajmjadat je ka óyap kajx juu' ve'e mtoondup, ve'emts ats miitse'e xkapaattuvat ax jo'n miitse'e xtsokta. Nvinmaayp xa atse'e ku ve'e to'mayji nakojsvintsoojvup mve'nadat ku atse'e jem nje'yat, namyu'ejkjudup, mkanachojkjjudup, pajkva'kxy mve'nadat, akótsutoonkidup, napyakojtsjudup, nutúvidup, mjomtsuunidup mtitsuunidup mve'nadat.

²¹ Nvinmaayvap xa atse'e ku ats miitse'e najkx nku'ix-

tinuva jets atse'e to'mayji je Nte'yam xyaktsó'otyónut miits kajxta jets ats miitse'e numay nmuya'axtat, je'e ve'e ku miitse'e jem numay juu' ve'e tokintoendu jetse'e dukaton'atúvada je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup, je'e ve'e ku ve'e je navyajkun duyakvintsa'kintókida, ku ve'e je kats dutukmaatjayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup, jets ku ve'e juu' oyvintsova dutonda dukotsta.

Juu' ve'e je Pablo kyojtsjidu je jaanchja'vivatajk jep Corinto

13 Ya'ats je'e ve'e ku ats miitse'e najkx nku'ixta mutoojk nax. Ax kuts atse'e nje'yat, van'itts atse'e juu' jaty n'ixut nmujávat, ve'em vintso ve'e yakkats ku ve'e numejtsk ukpu nutoojk dunukojtspétta je ayook. ² Ku ats miitse'e ojts nku'ixta mumejtsk nax, juu'ts atse'e nvaajnjidu pan pan jatye'e tokintoondup jets nuvinxupe'e jem jyaa'k'ítta, nay vanxúpjamts ats miitse'e nvaajnjinuva. Ku ats miitse'e jado'k nax najkx nku'ixtinuva, ka'ats atse'e ntukmo'ottat pan pan jatye'e katokinton'atúvidup. ³ Van'it tse'e x'ixtat xnujávadat jets kojtspe'e je Cristo ats kajx. Ax je Cristo, ka'ats je'e ve'e je yónuk aaj je yónuk joót mtukpayo'oyjada, makks je'e ve'e y'it miits maatta. ⁴ Oyam xa ve'e je Jesucristo dukayaknyke'xnatajki jets ooye'e je makkin dutunjayep ku ve'e cryuuzpejt, joojntykipts je'e ve'e uxym je Nte'yam je myakkin kajx. Nay ve'empats atse'e, je'e ve'e ku atse'e to'k muk n'it je Cristo maát, ka'ats atse'e nyaknyke'xnatáka je makkin juu' atse'e njayepp. Oyam tse'e vye'ema, je Cristo je myakkin kajxts atse'e njoojntyka jets atse'e ntónut nkótsut juu' ve'e tsojkip miits maatta.

⁵ Payo'oyda miitse'e viinm pan tyúvame'e xjaanchjávada je Jesucristo. ¿Ka'a miitse'e xnujávada jets je Jesucristo ve'e ijtp jem mja'vin kajxmda?, je'ejyji je'e ve'e jets ka'a ve'e koojyji mnatyijjada jets mjaanchja'vidupe'e. ⁶ N'a'ixpts atse'e jetse'e xnujávadat jets ntuump nkajtsp aatse'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ⁷ Nmunoo'kxtkpts atse'e je Nte'yam jets ka'a miitse'e xtóndat juu' ve'e ka óyap; ka je'e kajxap je'e ve'e jetse'e tyunke'xukut jets ntuump nkajtsp atse'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e atse'e ntsajkp jetse'e xtóndat juu' jatye'e oy, óyame'e je jayu vya'añ jets ka'a atse'e ntun nkats juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ⁸ Kux ka'a xa ve'e n'amaadaaguimdat pan ntso'oxpajkumdupe'e je tyuv je'e, n'amaadaaguimdaps uu'me'e ku ve'e nto'numda je tyuv je'e. ⁹ Paatyts atse'e nxoonduk ku atse'e n'it yónuk aaj yónuk joót jets miitse'e mak m'it-ta to'k muk je Cristo maát. Ijtpts atse'e je Nte'yam nmunoo'kxtuk jetse'e m'ijttinit tum oy tum va'ajts. ¹⁰ Jiduyum xa ats miitse'e nnujávada namka'ana ats miitse'e najkx nku'ixta. Ax kuts atse'e jem nje'yat, ve'emts atse'e ya nkutojkun nkamakpámut, ya kutoj-kun juu' atse'e xmooy je Maja Vintsán jets ats miitse'e mak nyak'ijttinit to'k muk je Cristo maát, ka je'e kajxaps atse'e xmooy jets ats miitse'e nyakvintókida.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

¹¹ Utsta ajchta utsta tsá'ada, kojtskukajxinuups atse'e. Je Dios maat tse'e mtaandini. Íxtada je'e juu' ve'e myaktánjadap oy jets va'ajts, kutyonda juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, nayjávajada to'k jado'k, joojntykada oy joot. Pan mtoondup tse'e ve'em, m'ijttinupts miitse'e je Nte'yam maat. ¹² Nachee'njada to'k jado'k je

tsojkun maat je Maja Vintsán kajx. ¹³ Máyame'e je Dios mkejxujada je utsta je ajchta jets je utsta je tsá'ada anañujoma.

¹⁴ Je Maja Vintsán Jesucristo tse'e mkunoo'kxadap, je Nte'yam tse'e dupámup jem mja'vin kajxmda je tsojkun, je Espiritu Santo maat tse'e m'ijttinit nuto'k nuto'k anañujoma miitsta.

Gálatas

1 Atse'e je Pablo, ka je jáyuvap xa atse'e xvinkoon jets atse'e je kukátsiva n'ítut, ka je jáyuvaps atse'e ya toonk xtukkatáiki, je Dios Tee' jets je Jesucristo, juu' ve'e je Dios Tee' yakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k, je'e tse'e viinm áts xvinkoondu jets atse'e je kukátsiva n'ítut. ² Ats jets nujom je utsta je ajchta jets je utsta je tsá'ada juu' ve'e áts maat, máyam aatse'e je Dios ntuknukexta nujom je jaanchja'vivatajk pan pan jatye'e nay'amojkijidup jem galáciait y'it jootm. ³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'eda tse'e mkunoo'kxadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta, ⁴ je Jesucristo, juu' ve'e xku'oo'kimdu je ntokin kajxamda jetse'e ve'em xtuknyvaatsumdinit ya ko'oy tiempo juu' ve'e nyaknajxumdup. Ve'em tse'e dütuujn ax jo'n dütsak je nNte'yamamda, juu' ve'e nTee'imdup. ⁵ ¡Xa'ma kajx tse'e je Nte'yam dúnymájinit dúnjaanchinit! Amén.

Ka'a xa ve'e ti jado'k oy kats oy ayook

⁶ Atuva atóki xa atse'e xyaktanda ku ve'e je Nte'yam tun jatyji xmasoókti jetse'e xpanajkxta je viijnk ixpajkun juu' ve'e je jayu tyijitup oy kats oy ayook, je Nte'yam, juu' ve'e myaaxuxjüdu je Cristo je myaa'yun kajx. ⁷ Ka'a xa ve'e jyeja je viijnk oy kats oy ayook, je'e ve'e ku ve'e jem je jayu juu' ve'e myakvinmamyat'jüdup jetse'e düyaktikutsuva'anda je oy kats je oy ayook. ⁸ Ax jya'átsam, ukpu jya'aangesam juu' ve'e jem tsapjootm kúkyada'aky, pan kumyaktuk'ixta xa ve'e je kats je ayook juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij maat je oy kats je oy ayook juu' áts miitse'e ntuk'ixtu, ko'oy nukótsats je'e ve'e y'ijtnit. ⁹ Ta xa atse'e nva'añ, vaannuvaps atse'e jado'k nax, pan jem xa ve'e juu' ve'e mtuk'ixjüdup je kats je ayook juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij maat je oy kats je oy ayook juu' ve'e mkuvajktu, ko'oy nukótsats je'e ve'e y'ijtnit.

¹⁰ ¿Juu'ts atse'e ntsajkp ku atse'e ve'em nva'añ, ku atse'e je jayu x'oyjávát, ukpu ku atse'e je Nte'yam x'oyjávát, ku atse'e jeja je jayu vyinkujk oy ntánut, ukpu ku atse'e jeja je Nte'yam vyinkujk oy ntánut? Pan kúntsak xa atse'e jets atse'e jeja je jayu vyinkujk oy ntánut, ka je Jesucristovaps atse'e ntoojnip.

Je Jesucristo ve'e düvinkoon je Pablo jetse'e y'ítut je kyukátsiva

¹¹ Ax nujávadats ya'a, utsta ajchta utsta tsá'ada, je oy kats je oy ayook juu' áts miitse'e nvaajnjidu, ka je jáyuvaps je'e ve'e je vvinma'yun, ¹² ka je jáyuvaps áts je'e ve'e xtukkatáiki, ka je jáyuvaps áts je'e ve'e

xtukyak'ixpajk, je Jesucristo, je'e xa ve'e viinm áts xtuk'ix xtuknuja'vi.

¹³ Mmótudu xa ve'e je kats vintso atse'e njáyuva y'ijt ku atse'e njaanchjáva y'ijt juu' ve'e jyaanchja'vidup áts je nmu'israeejlit jayu, jets vinxup atse'e nmu'ejkji pan pan jatye'e je Cristo dujaanchja'vidup, jets áts je'e ve'e njomtoondi ntitoondi jets atse'e ntukmaso'oktat juu' ve'e jyaanchja'vidup. ¹⁴ Nuyojk xa atse'e nkutyún y'ijt juu' ve'e je israeejlit jayu jyaanchja'vidup jets ni ka'a ve'e numay áts je njayu juu' atse'e nmu'akijpxada, nuyojk atse'e nkutyún y'ijt áats je njujpit jayu je pyava'nunda jets ni ka'a ve'e je'eda. ¹⁵ Ax je maja maa'yunts atse'e je Nte'yam xtoojnji jets atse'e xvinkajjn ka'anum atse'e nke'ex vye'na. Ve'em tse'e dütuujn jets atse'e je kukátsiva n'ítut. ¹⁶ Ax ku tse'e dü'oyja'vi, van'itts atse'e xtuk'ix je y'Onuk, ve'emts atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Ku ve'e ve'em jyajty, ni pánats atse'e juu' nka'h'amotutüvi jets atse'e nnujávát ti atse'e ntónup, ¹⁷ ni ka'ats atse'e jem Jerusalén nmajkxpa jets atse'e n'ixtat pan pan jatye'e too'vajkp ijttu je kukátsivada jets ka'a ve'e áts, ñojk'óy atse'e tun jatyji nnujix jem arábíait y'it jootm, ux'ookts atse'e nvimpijtnuva jem Damasco.

¹⁸ Kutoojk joojntnumts atse'e n'ats jem Jerusalén jets atse'e je Pedro nmaatnakyojtsji; ax je'e maatts atse'e n'ijt makmox xaaj. ¹⁹ Ax ka'ats atse'e jado'k je kukátsiva n'ix, je Santiágoji ve'e, je Maja Vintsán je y'uts. ²⁰ Yá-jats atse'e nva'añ je Nte'yam vyinkujk jets tyúvam ya'a ve'e juu' áts miitse'e ntuknuja'yidup. ²¹ Van'itts atse'e nnujix jem siiríait jets cilíciat y'it jootmda. ²² Ka'ats atse'e x'íxada y'ijt pan pan jatye'e to'k muk ijttup je Cristo maat jetse'e ñay'amókajada jem judéait y'it jootm, ²³ je'ejyji ve'e y'amotunajxtup y'ijt: "Je'e pane'e xjomto'numdup xtito'numdup y'ijt, je'e tse'e üxyam je jayu düvaajnjip jetse'e dujaanchjávadat je Jesucristo, ka'a tse'e dü'uktsojkní jetse'e dujaanchja'vi'atúvadat je Jesús." ²⁴ Ax ve'em tse'e düyakmájidi düyakjaanchidi je Nte'yam je maja maa'yun kajx juu' atse'e xtoojnji.

Ku je viijnk kukátsiva dukuvajkti je Pablo

2 Kumakmajkts joojntnumts atse'e nnajkxnuva jem Jerusalén, nmaadi atse'e je Bernabé, nvooqvs atse'e je Tito. ² Ojts atse'e jem kux je Nte'yam atse'e xtuk'ix xtuknuja'vi. Ku aatse'e jem Jerusalén nve'na, van'itts aatse'e juu' nkojtsmúk apuk maat je'eda pan pan jatye'e dúnymájidup. Jemts atse'e n'ava'ni je oy kats je oy ayook, ve'em ax jo'n atse'e üxyam paat

nvaajnjada je'eda pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Ve'emts atse'e ntuujn kux je'e atse'e ntsajkp jetse'e kyavintókiyut juu' atse'e ntoon jets juu' atse'e ntuumpna. ³ Ax óyam tse'e kya'israeejlitjáyuva je Tito, ka'a tse'e dutuk'akee'yidi jetse'e je ixta'nun yakpaajm-jat jetse'e duni'kxmat dukojmat. ⁴ Ax jem tse'e pan pan jatye'e natyijjudup utsta ajchta, je'e tse'e du'uktsojktu jetse'e je Tito kuyakpaajmji je ixta'nun. Je'e kajxts je'e ve'e ñay'amojkijidi aats maat je ixpookpa jo'nda, jetse'e du'ixtat joma vaate'e juu' yakkuvuk ku ve'e je jayu y'it to'k muk je Jesucristo maat, y'uktsojktuts je'e ve'e jets aatse'e kux'akee'yidi jets aatse'e mpanajkxnuvat je Moisés je pyava'nun. ⁵ Ax ni vinxú-pats aatse'e nkanamyasookji jets aatse'e ntónut juu' ve'e y'uktsojktu, kux je'e aatse'e ntsajkp jetse'e xjaa'k-jayéptat je tyuv je'e, ve'em ax jo'n y'ixuva je oy kats je oy ayook.

⁶ Ka'ats atse'e je viijnk kojtsvijin xmooydi je'e pan pan jatye'e yakkojtstup jets ñumájidup je'e ve'e. Ax ka'ats ats je'e ve'e ntoonka pan ti je'e ve'e y'ijtti, kux ka'a ve'e je Nte'yam duyavinkopka vinxupe'e je majin dujayepta to'k jado'k. ⁷ Kyuvajktuts je'e ve'eda jets atse'e je Nte'yam xtukkatajki je toonk jets atse'e nvaajnjadat je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em ax jo'n je Nte'yam je Pedro dutukkatajki je toonk jetse'e duvaajnjadat nay je'ejjam je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e israeejlit jayu. ⁸ Je Nte'yam, juu' ve'e je Pedro dūputajki jetse'e dutónut je kukátsiva toonk joma ve'e je israeejlit jayu, je'ejjamts je'e ve'e juu' atse'e xputajkiva jets atse'e ntónut je kukátsiva toonk joma ve'e ka je israeejlit jáyuvap.

⁹ Ax je Santiago maat je Pedro jets je Juan, je'e juu' ve'e yakkojtstup jets ñumájidup je'e ve'e, ku ve'e dunuja'vidi jets je Nte'yam atse'e ya toonk xmooy je myaa'yun kajx, van'itts aatse'e xkavaa'ndi, ats maat je Bernabé, ve'em tse'e duyaknuke'xnatajkidi juu' aatse'e tunkojtsmúk, ve'em tse'e vyaandi jets ntukmaat-jayeptup aatse'e ya toonk je'e maatta. Oy tse'e dujávada jets aatse'e najkx njaa'ktún joma ve'e ka je israeejlit jáyuvap jets je'e ve'e jyaa'któndat joma ve'e je israeejlit jayu. ¹⁰ Je'ejjyits aatse'e x'amótudu jets aatse'e njaa'myétsut je ayoo'va jáyuda. Je'emts atse'e ntuump vye'na jets atse'e ntunyakvinkopka jets atse'e njaa'któnut.

Ku je Pablo dūvintso'y je Pedro jep Antioquía

¹¹ Ax ku tse'e je Pedro jye'y jem Antioquía, ntuknuujmits ats je'e ve'e aviinm ah'am kux tokin je'e ve'e juu' ve'e tyoon. ¹² Myaatkaayp myaat'uukp tse'e vye'na je utsta je ajchta pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ax ku tse'e jye'ydi je utsta je ajchta juu' ve'e tsoo'ndu jem joma ve'e je Santiago, van'it tse'e mejts'aaj mejtsjoot je Pedro apuk ñapyaajmji jetse'e dukoo'kmaatkaayni dukoo'kmaat'ookni. Je'e kajx tse'e ve'em jyatki kux cha'kipe'e pan pan jatye'e vaandup jets ixta'numpuujmja ve'e dutsak je utsta je ajchta pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvapta. ¹³ Van'it tse'e je vi-

ijnk israeejlit jayu juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesucristo, je'e tse'e je mejts'aaj je mejtsjoot dujayeptu maat je Pedro, je Bernabé paat tse'e ve'em jyátkiva. ¹⁴ Ax kuts atse'e n'ix jets ka'a ve'e dupaa'ty du'akeega juu' ve'e tyoondup maat je tyuv je'e, ve'em ax jo'n y'ixuva je oy kats je oy ayook, van'itts atse'e jeja je numay jayu vyinkujk ntuknuujmi je Pedro. Jidu'umts atse'e nvaajñ: "Mits, óyam mitse'e mja'israeejlitjáyuva, ve'em xa mitse'e mjoojntyka ax jo'n pan pan jatye'e ka je'ep-ta, ka ve'emape'e ax jo'n je israeejlit jayu. ¿Tyajx tse'e x'akee'yava'añ juu' ve'e ka je israeejlit jáyuvapta, jetse'e dukutyóndat je israeejlit jayu je pyava'nunda? ¹⁵ Je ke'xtkun kajx xa uu'me'e n'israeejlitjáyuvimda, ka'ats uu'me'e nyaktjijumda tókinax jayu, ve'em ax jo'n pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹⁶ Nnuja'vimdinuups uu'me'e jets ka'a ve'e je Nte'yam je jayu dukatokimpum je Moisés je pyava'nun kajx, je'e ve'e ku ve'e je Jesucristo yakjaanchjáva. Je'e kajx tse'e je Jesucristo njaanchja'vimda jetse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumdat, ka'a tse'e n'ixtimda vintso ve'e nkutyonumdat je Moisés je pyava'nun jets je'e kajxe'e je Nte'yam xkatokimpa'mumdat, kux je Nte'yam, tyumtokimpuump je'e ve'e je jayu je Moisés je pyava'nun kajx."

¹⁷ Pan n'ixtimdup tse'e jetse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumdat kuxe'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat, yaknuke'xnatajkips je'e ve'e jets tókinax jayu uu'me'eda. ¿Yaktjijupts je'e vine'e jets uu'me'e je Cristo xyaktokinto'numdup? ¿Ni vintso'va xa ve'e ve'em kyayaktij! ¹⁸ Ax pan ats tse'e je jayu kuntuk'ix jetse'e dukutyóndat je pava'nun juu' atse'e uxyam je jayu nvaajnjidup jets ka je'e kajxape'e je jayu yaktokinmee'kx, kunyaknuke'xnatajkats atse'e jets tokin maat atse'e je'e kajx ku atse'e nkakutyún je pava'nun. ¹⁹ Ve'em xa atse'e ax jo'n atse'e aak'kun'ijt jeja je Moisés je pyava'nun vyinkujk, je pava'nun juu' atse'e xtuk'ix jets nvinmajtsjup atse'e je oo'kun kuxe'e ats nkakutyuujn. Je pava'nuntj atse'e ve'em xyaktaan jets atse'e njoojntykat vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit. ²⁰ Ve'em xa atse'e ax jo'n atse'e kun'aa'k jem cruz kajxm je Cristo maat. Je'e kajxts atse'e nkoo'kjoojntykini jets atse'e nyaktónut ya n'avintso vinma'yun, je Cristo ve'e joojntykip yam ats nja'vin kajxm, jets namvaat atse'e ya naxviijnit ni'kx-ukopk njayep, je Nte'yam je y'Onuk kajxts atse'e njoojntyka kuxe'e ats je'e njaanchjáva, je'e juu' atse'e ooy xtuntsojpk jets atse'e xku'oo'ki. ²¹ Ka'a xa atse'e nkakuvuk je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam xtoojnjimdup je Cristo kajx. Kux pan je Nte'yam xa ve'e je jayu dukatokimpum je Moisés je pyava'nun kajx, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kuyatih'ijt ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k.

Je pava'nun jets je jaanchja'vin

3 Miits, galáciait jáyuda, ka'a ve'e oy juu' xpayo'oy-da. ¿Pane'e mko'oyvin'ixjudu jetse'e xkoo'k-jaanchja'vidini je tyuv je'e? Va'ajts xa ats miitse'e nvaajnjidi jetse'e xnuja'vidi vintso ve'e je Cristo duyakruuzpejtti, ve'em ax jo'n viinm kux'ixti jo'n. ² To'k viijnji

atse'e nnujavava'añ jětse'e xnukótstat, žmkutyoondu vine'e je Moisés je pyava'nun jets je'e kajxe'e je Espíritu Santo tyajki jem mja'vin kajxmda, ukpu je'e kajxe'e'e kuxe'e xjaanchja'vidi je oy kats je oy ayook juu' ve'e m'amotunajxtu? ³ ŽVintso ve'e m'o'yixjada jětse'e mnapyámjada va'ajts ka víjap? Mton'ukvaandu xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp kuxe'e je Espíritu Santo mputajkijidi. ŽVe'eme'e uxyam xtsokta jětse'e m'íttat oy jets va'ajts je m'avintso kutojkun kajxta? ⁴ ŽKa'a vine'e mto'nuxjada ni vinxupa nujom je tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtu? ŽÓyap ijk je'e vine'e mto'nuxjada! ⁵ Ku ve'e je Nte'yam duxejx je Espíritu Santo jětse'e y'ítut jem mja'vin kajxmda jětse'e je Nte'yam dutún je majin joma ve'e miitsta, žti kajxts je'e ve'e ve'em dutún? ŽJe'e kajx vine'e ku ve'e x'íxtada vintso ve'e xkutyóndat je Moisés je pyava'nun, ukpu je'e kajx vine'e ku ve'e xjaanchjávada je oy kats je oy ayook juu' ve'e m'amotunajxtu?

⁶ Jyaanchja'vits je'e ve'e je Abraham je Nte'yam. Ax kux tse'e dujaanchja'vi, je'e kajx tse'e je Nte'yam kya-tokimpaaímji. ⁷ Ax ve'em tse'e, nujávada tse'e jets je'e-da pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Nte'yam, je jaanchja'vin kajxts je'e ve'e y'itta je Abraham je chaanda je kyoojta. ⁸ Ku ve'e kytúnjuna vye'na, y'ava'nits je'e ve'e je Kunuu'kx Jatyán jets je jaanchja'vin kajxe'e je Nte'yam dukatokimpámüt pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, tyukmukojs tse'e je Nte'yam je Abraham jujpani je oy kats je oy ayook ku ve'e dunuujmi: "Mits kajx xa ve'e dupaa'ttat je kunoo'kxun je jayu pan nuvixupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn." ⁹ Ax ve'em tse'e, je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dujaanchja'vidup, kunoo'kxjudupts je'e ve'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n dukunuu'kx je Abraham, juu' ve'e jaanchja'viju.

¹⁰ Nujom tse'e pan pan jatye'e dumákkip je Moisés je pyava'nun, ko'oy nukotsa tse'e y'itta, kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ko'oy nukotsa tse'e y'itta to'k ka'ajyji pan pan jatye'e dukakutyoondup nujom juu' jatye'e javyet yap pava'nun kujxp." Jidu'um tse'e vya'añ. ¹¹ Va'ajts tse'e yaknujava jets ka'a ve'e pan pane'e je Nte'yam kyatokimpuump je Moisés je pyava'nun kajx, kux jidu'um xa ve'e vyaampa je Kunuu'kx Jatyán: "Pan pan xa ve'e je Nte'yam kyatokimpuump je'e kajx ku ve'e jyaanchjávaja, joojntykaps je'e ve'e." Jidu'um tse'e vya'añ. ¹² Pan kudukutyún xa ve'e je jayu je Moisés je pyava'nun, o'yipts je'e ve'e jětse'e ve'em dukutyóndat óyame'e dukajaanchjávada je Nte'yam. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pan pan xa ve'e dukutyoomp nujom je pava'nun, joojntykaps je'e ve'e."

¹³ Ax ve'em tse'e, ko'oy nukotsa tse'e n'ijtumdi kuxe'e'e nkakutyonumdi je Moisés je pyava'nun. Ax ka'a tse'e uxyam n'uk'ijtumdini ko'oy nukotsa, je Cristo ve'e xtuknuvaatsumdu je ntókinamda, je'e tse'e ko'oy nukotsa ijt u'um kajxamda ku ve'e xku'oo'kimdi, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ko'oy nukotsa xa ve'e nujom pan pan jatye'e jem kup kajxm oo'ktup." Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁴ Xtuknuvaatsumdu tse'e je ntókinamda, ax ve'em tse'e je Cristo kajx je Nte'yam

dukunoo'kxut pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em ax jo'n je Abraham yakkunuu'kx, xku'oo'kimdu ve'e jětse'e to'k ka'ajyji je jaanchja'vin kajx njajejpumdinit yam nja'vin kajxmamda je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam vyaajntk jětse'e myiinnit yaja naxviijn.

Je pava'nun jets je vaanduk

¹⁵ Utsta ajchta utsta tsá'ada, jidu'um xa ve'e je jayu uj dujayepta yaja naxviijn. Ku xa ve'e je jayu to'k je nak duyak'óyada pan vintso ve'e juu' dukojts'óyada, ni pana tse'e kya'o'yixju jětse'e duyakpuva'atsut ukpu duyaknujókat. ¹⁶ Nay ve'em tse'e jyajtpa ku ve'e je Nte'yam je vaanduk duyaktaajñ maat je Abraham jets je chaan je kyooj. Ka'a tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je Nte'yame'e je Abraham dunuujmi: "je mtsaanda je mkojta", ve'em ax jo'n numay je tsaan je kooj kuy'ijti; jidu'ume'e dunuujmi: "je mtsaan je mkoj". Ax je'ets ya'a ve'e tyijp to'kji je chaan je kyooj, je'ets je'e ve'e je Cristo. ¹⁷ Ya'a xa atse'e ntijp. Ku ve'e je Nte'yam dumukajts je Abraham, tyukvinva'nits je'e ve'e jets kyutyónupe'e je y'ayook. Je'e kajx tse'e je Moisés je pyava'nun juu' ve'e maktaaxk mókupx ja'ii'px majk joojnt ux'ook je'y, ka'ats je'e ve'e y'o'yixju jětse'e dununkayakjátut jětse'e tyónjut kyótsjut je ayook juu' ve'e je Nte'yam je Abraham tyukvinva'ni. ¹⁸ Ax pan van'itji tse'e je Nte'yam kudukutyún je y'ayook ku ve'e je jayu dukutyún je Moisés je pyava'nun, ka'a tse'e tyun je ayook juu' ve'e je Nte'yam je Abraham tyukvinva'ni jets tyónupe'e je myaa'yun kajx.

¹⁹ Ax ve'em tse'e, žtits je'e ve'e vya'añ je Moisés je pyava'nun? Yakmooy xa ve'e je Moisés je pava'nun jětse'e ve'em je jayu je tyokin yaknuke'xnatáka y'ítut, távani ve'e je Nte'yam je vaanduk duyaktáñ vye'na je Abraham maat. Je vaat xa ve'e jyejk je pava'nun ku ve'e myiijn je Abraham je chaan je kyooj, je'e pane'e je Nte'yam vyaajntk jětse'e myínut. Je ángeles kajxta xa ve'e je Moisés yakmooy je pava'nun, van'it tse'e je Moisés je pava'nun dukojtsnajxy jeja je jayu vyinkujkta. ²⁰ Ax viinm tse'e je Nte'yam je kojstán duyaktaajñ je Abraham maat, ka'a tse'e pan viijnk yaktsajk juu' ve'e je Abraham kudunujmi vintso ve'e je Nte'yam vyaajñ.

Juu' ve'e je Moisés je pyava'nun tyuump

²¹ ŽJe'ets ya'a vine'e tyijp jets cho'oxpujke'e je Moisés je pyava'nun je Nte'yam je vyaanduk? ŽNi vintsova xa ve'e ve'em kyayaktij! Kux pan jeja xa ve'e kuy'it je pava'nun juu' kajxe'e je Nte'yam duyaky je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je pava'nun kajx tse'e je Nte'yam je jayu kudukatokimpum. ²² Ax vaamp xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán jets to'k ka'ajyji ve'e je jayu y'itta jem je tokin kya'm. Je'e kajx xa ya'a ve'e ve'em jětse'e je jaanchja'vin kajx yakmooydinit je Nte'yam je vyaanduk je'eda pan pan jatye'e je Jesucristo dujaanchja'vidup.

²³ Ka'anume'e je Jesús myin vye'na yaja naxviijn, ij-tumdu tse'e jep je Moisés pyava'nun pa'tkup. Ve'em tse'e n'ijtumdi van'it paat ku ve'e je jayu yakvaajnji'uk-

vaandi vintso je'e ve'e ku ve'e je Jesucristo yak-jaanchjáva. ²⁴ Ax ve'em tse'e je Moisés je pyava'nun xka'mimda y'ijt ax jo'n je pi'k ónyk kun'ijtumdi, xtuk'íx-umdu tse'e pan ti je'e ve'e je tokin. Ve'em tse'e dytuujn van'it paat ku ve'e je Cristo myiijn jetse'e je jaanchja'vin kajx je Nte'yam xkatokimpa'mumdat. ²⁵ Ax uxym tse'e, ku ve'e njaanchja'vimda je Cristo, ka'a tse'e n'uk'ijtumdini jep je Moisés pyava'nun pa'tkup.

²⁶ Kuxe'e je Jesucristo xjaanchjávada, je'e kajx tse'e m'itta je Nte'yam je y'ónuk. ²⁷ Nuvinxupts miitse'e m'itta to'k muk je Cristo maat je napejtun kajx, ve'em xa ve'e m'itta ax jo'n je Cristo kumnatyukxo'jxidi jo'n. ²⁸ Ka'a xa ve'e vyinkopka pan je jayu ve'e y'it israeejlit jayu uk pan pan jatye'e ka je'epta, joyutoompa jayu ukpu naspaka jayu, yaa'tyaj ukpu ta'axtajk, kux ku xa ve'e to'k muk n'ijtumda je Cristo Jesús maat, ve'em tse'e nujom n'ijtumda ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kun'ijtumdi. ²⁹ Ax pan ve'em tse'e n'ijtumda je Cristo maat, je Abraham je chaan je kyoojts uu'me'eda, xtukka-daakumdupts uu'me'e je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam yaktaan.

4 Ya'a xa je'e ve'e juu' atse'e ntijp: Namvaat xa ve'e je jayu je y'ónuk pi'knum juu' ve'e je puk tukka-da'akjup, óyame'e je puk duje'eikáxut nujom, vanx-upts je'e ve'e y'it ax jo'n je joyutoompa. ² Jem xa ve'e je jayu juu' ve'e íxjudup jetse'e kyá'majada van'it paat ku ve'e jye'yat je xaaj juu' ve'e je tyee' nu'paajmtki.

³ Ve'emts uu'me'e njatjumduva. Namvaat xa ve'e n'ijtumdi ax jo'n je pi'k ónyk, ooy tse'e ntuntsokumdi jetse'e mpanajxumdat je ko'oy costumbre juu' ve'e je jayu pyanajxtup yaja naxviijn. ⁴ Ax ku tse'e je xaaj jye'yni juu' ve'e je Nte'yam nu'paajmtki, van'it tse'e je Nte'yam dukeje je y'Onuk, je ta'axtajkts je'e ve'e yakke'xju, jetse'e y'ijt jep je Moisés pyava'nun pa'tkup. ⁵ Ve'em tse'e dytuujn jetse'e xpajkumpijtumdinuvat, ka'a tse'e n'uk'ijtumdinit jep je Moisés pyava'nun pa'tkup, je'e ve'e jetse'e n'ijtumdinit je Nte'yam maat ax jo'n je'e je y'ónuk.

⁶ Kux je Nte'yam je y'ónuk miitse'eda, je'e kajx tse'e je Nte'yam dupuujm jem mja'vin kajxmda je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtpap jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je Espiritu Santo, juu' kajxe'e je Nte'yam nmukojsumda jidu'um: "Tata, aats je nTee'." ⁷ Ax ve'em tse'e, je Nte'yam je y'ónuk xa miitse'eda, ka'a tse'e m'uk'ijttini ax jo'n je joyutoompa. Ax je'e tse'e kuxe'e m'itta je Nte'yam je y'ónuk, je'e kajx tse'e je Cristo kajx mmo'oyjidinit nujom je y'oy je'e juu' ve'e mtukka-da'akjadap kux je'e je y'ónuk miitse'eda.

Ku je Pablo duvinmaajy je jaanchja'vivatajk jep Galacia

⁸ Ku miitse'e je Nte'yam xka'íxadana vye'na, mmutoonduts miitse'e may juu' ve'e ka je Nte'yamap. ⁹ Ax uxym tse'e, je'e ve'e kuxe'e je Nte'yam x'íxaidini, ukpu ñojk'óy yakkats, je'e ve'e kuxe'e je Nte'yam m'íxaijidini, z'vintsose'e mnayjávajada jetse'e jado'k nax x'avimpjtidinuva jetse'e mka'mijidinuva je costumbre juu' ve'e katoomp jets tukma'atum? ¹⁰ Jem tse'e je xaaj, je po'o, je aats, jets je joojnt juu' ve'e m'a-

maa'yidup! ¹¹ Je'ets atse'e nvinmaayp ku ve'e ni vinxupa mkato'nuxjadat juu' ats miitse'e ntuk'ixtu.

¹² Utsta ajchta utsta tsa'ada, nmunoo'kxtktup xa ve'e jetse'e mnapyámjadat ats maat, ve'em ax jo'n atse'e nnapyujmju miits maatta. Ka'a xa ats miitse'e xmutok-intoondi. ¹³ Ax jo'n xnujávada jo'n, je pa'am kajx atse'e muto'k nax n'ijt miits maatta jetse'e nvaajnidi je oy kats je oy ayook. ¹⁴ Oyam tse'e mtso'oxajtuxjidi ku atse'e pajkjud nve'na van'it, ka'ats ats miitse'e xviijn'ix-ti, ni ka'ats atse'e xko'oyja'vidi, ñojk'óy atse'e xkuvajkti ax jo'n atse'e kun'ijt je Nte'yam je y'aangeles ukpu atse'e kun'ijt je Jesucristo viinm. ¹⁵ z'Jómase'e y'it je xo'jntkun juu' ve'e mjajejtu van'it? Ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets pan kum'o'yixjidi ve'e jets atse'e xyakjotkadaakti, je mviijn paat tse'e kuxyakpítsumdi jets atse'e kuxmooydi. ¹⁶ Ax uxym, zje mtso'oxpajkpa-da ats vine'e tyunvimpjnti je'e kajx ku ats miitse'e nvaajnidi je tyuv je'e?

¹⁷ Ooy xa miitse'e mtunvinmáyjada je'eda pan pan jatye'e dyaktikutsuvaandup je oy kats je oy ayook; ax je kyoo'oy je'ets je'e ve'e juu' ve'e mtukmutso'jjudup. Je'ets je'e ve'e chojktup jets ats miitse'e xmaso'oktinit jets je'e ve'e xpanajxtinit. ¹⁸ Ooy xa je'e ve'e ku ve'e je jayu je viijn jayu duvinmay pan oy je'e ve'e juu' ve'e yaktukmutso'jktup. Xa'ma kajx tse'e ve'em yaktónut, ka van'itjyap ku atse'e n'it miits maatta. ¹⁹ Miits, juu' atse'e n'ónukja'vidup, jado'k nax xa atse'e je tsaachpaatun nyaknaxy miits kajxta, ve'em ax jo'n je ónyk taak je tsaachpaatun dyaknaxy ku ve'e je y'ónuk dyakke'exuva'añ. Ax jaa'ktsaachpaa'tuups atse'e van'it paat ku ve'e m'ijttinit ax jo'n je Cristo dutsak. ²⁰ Ooy atse'e njatuntsak jets atse'e uxym kun'it miits maatta, ve'emts atse'e kunyaknuke'xnatáka jets ooy ats miitse'e ntuntsokta. Ooy ats miitse'e xtunvinma'yunmo'oda.

Je Agar jets je Sara tukmu'a'ixmojkin

²¹ Miitsta, pan pan jatye'e jep je Moisés pyava'nun pa'tkup napyamuvaajjudup, nukótstats n'it, zka'ana miitse'e x'amotunaxta vintso ve'e vya'añ je pava'nun? ²² Ve'em xa ve'e vya'añ jets numejtske'e je y'ónuk y'ijt je Abraham, to'k juu' ve'e tyukmaatjaye'ep je jajtspa jets jado'k juu' ve'e tyukmaatjaye'ep je nu'da'axam. ²³ Je jajtspa, je Agar, ve'emts je'e ve'e je y'ónuk kye'x áxam jo'n opyán pi'k ónyka. Ax je Abraham je nu'da'ax, je'e tse'e to'k je pi'k ónyk dyakke'x jetse'e ve'em tyónjut juu' ve'e je Nte'yam je Abraham tukvinva'niju. ²⁴ Ya numejtsk ta'axtajkta, mejtsk je kojstánts je'e ve'e juu' ve'e je jayu yakmooydu joma ve'e je Sinaí Kopk, je Agaarts je'e ve'e je kojstán yaktukmu'a'ixmojkip. Pan pan jaty tse'e jep kojstánupa'tkup ijttup, jepts je'e ve'e pava'nun pa'tkup y'itta. ²⁵ Je Agar, juu' ve'e yaktukmu'a'ixmojkip je kojstán juu' ve'e je jayu yakmooydu joma ve'e je Sinaí Kopk juu' ve'e jem arábait y'it jo'otm, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je jáyuda juu' ve'e uxym tsuunidup jem Jerusalén, je'e tse'e ijttup ax jo'n je joyutoompada, nay ve'empa tse'e pan pan jatye'e

napyaajmjudup jep pava'nun pa'tkup je'e maatta. ²⁶ Ax je tsapjootmit Jerusalén, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je joyutoompada, ve'em je'e ve'e ax jo'n uu'me'e kuntaakimdi. ²⁷ Kux jidu'ume'e vya'añ je Kunuu'kx Jatyán:

Xoon xa mitse'e, ta'axtajk juu' ve'e je y'ónuk dukayakjéjip, juu' ve'e je ónuk dukajayejpp jetse'e dukanujava je tsaachpaatun ku ve'e je ta'axtajk je y'ónuk duyakjeja, kotsu tse'e makk je mxoojntkun kajx, kux je ta'axtajk juu' ve'e yakmasook, jaa'kjéjapts je'e ve'e je y'ónuk nuyojk jets ka'a ve'e je'e juu' ve'e jem je ñuyaa'y.

Jidu'um tse'e vya'añ. ²⁸ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je Abraham je y'ónuk je'e ve'e je Isaac je'e kajx ku ve'e je Nte'yam tyukvinva'nijji, nay ve'empa tse'e n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta je Nte'yam je vyaanduk kajx. ²⁹ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n van'it jyjaty ku ve'e je ónuk juu' ve'e ke'x ax jo'n je pi'k ónuk kye'exta, je'e tse'e dujomtoon dutitoon je ónuk juu' ve'e ke'x je Espíritu Santo je myakkin kajx, nay ve'empa tse'e uxym jyjatpa. ³⁰ ¿Ax vintsó tse'e vya'añ je Kunuu'kx Jatyán? Vaamp xa ve'e jidu'um: "Pavojpni je jajtspa maat je y'ónuk, kux ka'a ve'e je jajtspa je y'ónuk dutukmaatjayéput je puk je ónuk juu' ve'e je tyaak jem je ñuyaa'y." ³¹ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a xa uu'me'e nve'emamda ax jo'n je jajtspa je y'ónuk, ve'em uu'me'eda ax jo'n je ónuk juu' ve'e je tyaak jem je ñuyaa'y.

"Naajk'ítjada naspaka"

5 Je Cristo xa ve'e xyakta'numdup naspaka. Ve'em tse'e dytuujn jetse'e nkoq'k'ijtumdinit ax jo'n je joyutoompada. Naajk'ítjada naspaka, ka'a tse'e m'uknapyaajmjidinuvas jep kutojkun pa'tkup juu' ve'e myaktaajnjidinuvas ax jo'n je joyutoompa kum'ijtti.

² Amotunaxta. Ats, je Pablo, vaamp xa atse'e jets pan myakpaajmjidupe'e je ixta'nun jetse'e xni'kxmatat xkojmatat, ni vinxúpats je'e ve'e mkato'nuxjadat juu' ve'e je Cristo tyoon. ³ Nnuujmidinuvas xa ats miitse'e jado'k nax: Pan pan jatye'e je ixta'nun yakpaajmjidup jetse'e duni'kxmatat dukojmatat, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dukutyóndat nujom je Moisés je pyava'nun. ⁴ Miitsta, pan nuvinxupe'e x'ixtada vintsó ve'e je Nte'yam mkatokimpámjadat kuxe'e xpanajkxta je Moisés je pyava'nun, apuk tse'e mnapyámjada ka je Cristo maatat, mnapyaajmjudup tse'e joma ve'e mka-paa'tjadat je Nte'yam je myaa'yun. ⁵ Ax aats, je Espíritu Santo kajxts aatse'e nnuja'vini jets je Nte'yam aatse'e xkatokimpaamp je'e kajx ku aatse'e je Jesucristo njaanchjáva. ⁶ Ax ku tse'e n'ijtumda to'k muk je Cristo Jesús maat, ka'a tse'e vyinkopka ku ve'e nni'kxmimda nkojmimda je ixta'nun uk pan ka'a; juu' xa ve'e vinkopk, je'ets je'e ve'e jetse'e njaanchja'vimdat je Jesucristo jetse'e ve'em nuké'xnatáka tyánut je'e kajx ku ve'e je jayu ntsojkumda.

⁷ Oy xa miitse'e xpanajkx'ukvaandi je Nte'yam. ¿Pan tse'e tumtukmaso'okjada je tyuv je'e? ⁸ Ka je

Nte'yamap xa je'e ve'e, je'e juu' ve'e myaaxuxjudu.

⁹ Ve'em xa je'e ve'e je kyó'oy je'e juu' ve'e tyoondup ax jo'n je kats vya'añ: "Tyuktajkikujxpts je'e ve'e jyayuu'-nama je levadura nujom je juts." Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁰ Ax vinjávats atse'e ntañ, je'e kajx ku atse'e to'k muk n'it je Maja Vintsán maat, jets kijpxe'e je vinma'yun njayejpumda. Je Nte'yam tse'e duyaktsaachpaa'tup je jáyuda juu' ve'e myakjomvinmaajjjudup myaktivinmaajjjudup, jyapana je'e.

¹¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, pan kunjaa'kvaajña xa atse'e je jayu jetse'e je ixta'nun yakpaajmjadat jetse'e duni'kxmatat dukojmatat, ka'ats atse'e kuxjomtonda kuxtitonda je israeejlit jáyuda jets ka'a tse'e ky-dukó'oyjávada ku atse'e je jayu nvaajnada pan ti ve'e kyu'oo'ki je Cristo jem cruz kajxm. ¹² Ax je'eda pan pan jatye'e mvinma'yunmoojjjudup, ioy tse'e kuy'it jetse'e nujóam kuyakkustsojkkúx joma ve'e je ixta'nun yakpaajmjidi!

¹³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, je Nte'yam xa ve'e myaaxuxjudu jetse'e naspaka m'ijttinit. Ax ka je'epts atse'e ntijp jets naspaka ve'e m'ittat jetse'e xyaktóndat je m'avintsó vinma'yunda, je'e ve'e jetse'e mnapyutákajadat to'k jado'k je'e kajx ku ve'e ooy mtunnachókjada. ¹⁴ Nvaate'e nujom je Moisés je pyava'nun yakvinmotumókut maat ya'a: "Tsokta je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n viinm mnachókjada." Jidu'um tse'e yakvinmotumuk. ¹⁵ Ax pan mtoondup tse'e ax jo'n je mu'uk tánuk juu' ve'e nacho'tsjjudup navyajtsjudup vimpit atuj, nay'ixjadats kux ku ve'e mnaajkvintókjadat vimpit atuj.

Je jayu je y'avintsó vinma'yun jets je Espíritu Santo

¹⁶ Jidu'umts atse'e nva'añ: Joojntykada ax jo'n je Espíritu Santo mtuknujávajada, ve'em tse'e xkayaktóndat je m'avintsó vinma'yunda. ¹⁷ Kux ku xa ve'e je jayu duyaktún je y'avintsó vinma'yun, cho'oxpukjpts je'e ve'e je Espíritu Santo; ax je Espíritu Santo, cho'oxpukjpts je'e ve'e je jayu juu' ve'e je y'avintsó vinma'yun duyaktóomp; ax ve'em tse'e ñacho'oxpákjada vimpit atuj. Je'e kajx tse'e ku ve'e xtonda juu' ve'e je Espíritu Santo chajkp, ka'a tse'e xyaktóna je m'avintsó vinma'yunda. ¹⁸ Ax pan je Espíritu Santo tse'e mtuk'ixjudup juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ka'a tse'e m'itta jep je Moisés pyava'nun pa'tkup.

¹⁹ Ixna ke'xna xa je'e ve'e pan pan jatye'e duyaktóondup je y'avintsó vinma'yun: ka'a tse'e dyvintsá'agada je navyajkun, tyukmaatjayejptup tse'e je kats je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyajejptup, ka óyap ka va'ajtsap tse'e juu' ve'e tyoondup kyoytstup, ²⁰ vyin-ja'vidup vyintsá'kidup tse'e juu' ve'e ka je Nte'yamap, pojktup, jot'aajnjudup, ejkjjudup, ka'a tse'e juu' dukuvakta, namyájjidup, napyajkva'kxjudup, nay'apuku-paajmjjudup, ²¹ ñas'ayo'vidup tse'e juu', ooktup mookjudup, kañajxtup oknajxtup, axaa'kp tse'e juu' jaty dutonda ku ve'e xaj tyunju. Tyoondup tse'e nujom juu' ve'e ve'em. Nnuujmidup xa ats miitse'e, ve'em ax jo'n ats miitse'e nvaajnidi jo'n, jets je'e pan

pan jatye'e ve'em játkidup, ka'a tse'e y'íttat jem je Nte'yam y'am kya'm.

²² Ax juu' tse'e je Espíritu Santo yakjéjip, ka'ats je'e ve'e vye'ema, je'ets je'e ve'e jetse'e je jayu je tsojkun dujayepta, je xoojntkun, je oy joot, juu' dumuténada, oy jayu ñapyámjada je viijnk jayu maat, je jayu duputákada, dutonda ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ²³ je nuu'k aaj je nuu'k joot dujayepta, jetse'e ñay'akuvaa'-najada. Ka'a xa ve'e ti pava'nun juu' ve'e dukayakjajtp jetse'e ve'em yaktún. ²⁴ Ax je'e pan pan jatye'e ijtup je Cristo je jyayu, ka'a tse'e duyaktonda je y'avintsó vinma'yun, ve'em xa ve'e je y'avintsó vinma'yunda y'it ax jo'n je jayu juu' ve'e aa'kani jem cruz kajxm. ²⁵ Je Espíritu Santo tse'e xmo'yumdu je njoointykinamda, ax ve'em tse'e dutsak jetse'e nyo'yumdat je too' juu' je'e ve'e xtuk'ixumdup.

²⁶ Ka'a xa ve'e nnameyaguejxumjadat, ka'a tse'e juu' jaty nto'numdat jetse'e n'ixumdat joma vaate'e je jayu juu' dukuvakta, ka'a tse'e n'ejkumjadat ku ve'e nka-jayejpumda juu' ve'e je viijnk jayu jyayejptup.

Napyutákajada to'k jado'k

6 Utsta ajchta utsta tsá'ada, pan jem xa ve'e juu' ve'e jep tokin jaatp tukya'a, miits tse'eda pan pan jatye'e tam mnaajk'ijtidinup je Espíritu Santo maat, mputákadap tse'e jetse'e y'ijtnuvat oy joot je Nte'yam maat. Nuu'k aaj nuu'k joot tse'e ve'em xtóndat jetse'e ooy mtunnay'ixjadat vintsó ve'e mkaka'aduvat jep tokin jaatp. ² Napyutákajada pan ti ve'e to'k jado'k jajtup najxjup, ve'em tse'e xkutyóndat je Cristo je pyava'nun.

³ Pan pan xa ve'e maj nayja'vijup óyame'e dukanupa-na, viinm tse'e ñavyin'uunju. ⁴ Kákje'e tse'e xpayo'oydat vintsó ve'e juu' xtóndat xkótstat. Pan oy je'e ve'e juu' ve'e mtoondup, jep xa ve'e juu' kajxe'e mnatyukx-oondukjadat, ka'a xa ve'e vyinkopka jetse'e xnatyukmu'a'ixmókajadat juu' ve'e je viijnk jayu tyoondup ky-ojtstup. ⁵ Kákje'e ve'e xtóndat juu' ve'e mtukka-daakjdup.

⁶ Pan pan xa ve'e yaktuk'ixp je oy kats je oy ayook, tukkadaakjupts je'e ve'e jetse'e duyakva'kxut maat je yak'ixpajkpa nujom juu' jatye'e oy.

⁷ Ka'a tse'e mnavyin'aa'njadat, ka'a xa ve'e pan je Nte'yam dukakatsapuk jetse'e kyatukkuvétjut. Pan vintsó ve'e je jayu juu' tuduni'ip, ve'em tse'e dutsíkut.

⁸ Pan je jayu ve'e juu' dutoomp kuxe'e dutsak jetse'e dutónut je y'avintsó vinma'yun, je y'avintsó vinma'yun kajxts je'e ve'e vyintókin it je jayu; ax pan je jayu tse'e

juu' dutoomp kuxe'e dutsak jetse'e dutónut je Espíritu Santo je vyinma'yun, je Espíritu Santo kajxts je'e ve'e dujayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁹ Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e nnoo'kxumdat jetse'e nto'numdat je y'oy je'e, kux pan ka'a xa ve'e nton'atúvimda je y'oy je'e, pyaatnupts je'e ve'e je xaaj jetse'e mpajkumdat je y'oy je'e juu' ve'e n'a'ixumdup. ¹⁰ Je'e kajx tse'e, vinxup naxe'e x'o'yixumjada, ntoojnimdap tse'e anañujoma je jayu je y'oy je'e, je'e ve'e vinkopk je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsá'aamda je jaanchja'vin kajx.

Juu' ve'e je Pablo kyojtsjidu je jaanchja'vivatajk jep Galacia

¹¹ Ixta vinxup je mújit letra atse'e nja'a ku ats miitse'e nnujáyada, nka'mam ats ya'a ve'e nja'a. ¹² Je'e pan pan jatye'e m'akee'yavaajjudup jetse'e myakpaajmjadat je ixta'nun, je'e kajxi tse'e ve'em dutonda jetse'e oy ñaajktánjadat jeja je jayu vyinkujk, ka'a tse'e dukuvakta pan ti ve'e kyu'o'o'ki je Cristo jem cruz kajxm, kux ñuja'vidupe'e ku ve'e ve'em yakkuvuk, yaktsaachpaa'tjadapts je'e ve'e je jayu. ¹³ Je'e pan pan jatye'e dukuvajktup jetse'e je ixta'nun yakpaajmjadat jetse'e duni'kxmadat dukojmadat ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ jo'n, ni je'e tse'e dukakutyonda je Moisés je pyava'nun, je'e ve'e chojktup jetse'e je ixta'nun myakpaajmjadat jetse'e ve'em dutukxoonduktat ku ve'e m'akee'yajada jetse'e myakpaajmjadat je ixta'nun. ¹⁴ Ax ats, je'ejjyits atse'e ntukxoojntkp kuxe'e xku'o'o'kimdi je nMaja Vintsánamda Jesucristo jem cruz kajxm. Kux tse'e jem y'uk'aa'k, je'e kajx tse'e je naxviijnit je kyo'oy je'e y'it ax jo'n kuy'aa'k yaja ats nvinkujk, jets atse'e n'it ax jo'n atse'e kun'aa'k jeja je naxviijnit je kyo'oy je'e vyinkujk. ¹⁵ Ni vinxupa xa ve'e kyatún pan yakpaajmji ve'e je jayu je ixta'nun uk pan ka'a. Juu' xa ve'e toomp, je'ets je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam je jayu je nam joojntykin dumá'a. ¹⁶ Je Nte'yam tse'e dumoogynup je oy joot jets je tukmo'tun nujom pan pan jatye'e joojntykidup ax jo'n atse'e tunva'añ, nujom pan pan jatye'e vyinkoon.

¹⁷ Ax ve'em tse'e, ka'ats atse'e ntsak jetse'e ats je ntoo' pan duyak'atókut, kux ya tay juu' jaty atse'e njayejpp yam nmi'kxm nkojm, ya'a tse'e duyaknyke'x-natajkip jets je Maja Vintsán Jesús atse'e nmutuump nmupujkp.

¹⁸ Utsta ajchta utsta tsá'ada, je nMaja Vintsánamda Jesucristots miitse'e anañujoma mkunoo'kxadap. Amén.

Efesios

1 Atse'e je Pablo, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e n'ítut je Jesucristo je kyukátsiva. Máyam atse'e je Dios ntuknukexta je Nte'yam je jyayu juu' ve'e jem éfesovit kyajpun kajxm. Mtoondupe'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij jets to'k muke'e m'itta je Cristo Jesús maat. ²Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Je Cristo kajx tse'e je Nte'yam xkunoo'kxumda

³Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam, je nMaja Vintsánamda Jesucristo je Tyee'! Kux tse'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat, je'e kajx tse'e xmo'yumdi nujom je kunoo'kxun juu' ve'e jem tsapjootm. ⁴Je Cristo kajx tse'e xvinko'numdi van'ítani ku ve'e ya it kyatsoo'ndukna vye'na, ve'em tse'e jeja je'e vyinkujk n'ijtumdit va'ajts jets ka'a ti tokin. ⁵Kuxe'e ve'em je vinma'yun dujayep jetse'e du'oyjava, je'e kajx tse'e je tsojkun maat dunupaajmtki jetse'e n'ijtumdit je'e je y'ónukta je Jesucristo kajx. ⁶Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit kuxe'e xtoojnimdi ya maja maa'yun je y'Onuk kajx, juu' ve'e ooy tyuntsajkp! ⁷Ya maja maa'yun kajx tse'e je Nte'yam xkujochookumdi, je'e ku ve'e je y'Onuk xku'oo'kimdi jetse'e xtokinmee'kxumdi. ⁸Kux tse'e je Nte'yam ooy xtuntsojkumda, je'e kajx tse'e ya maja maa'yun xtoojnimdi. Je'e tse'e nujom xmo'yumdup je vijin je kejun jetse'e nujom juu' xtukvinmótumda ⁹jetse'e ve'em xtuknuja'vimdat ti ve'e ñupaajmtki jetse'e dutónut je Cristo kajx, ve'em ax jo'n du'oyjava. ¹⁰Ñupaajmtkits je'e ve'e jetse'e nujom juu' jatye'e pyaam, ve'em juu' ve'e ijtp jem tsapjootm jets juu' ve'e ijtp yaja naxviijn, je'e tse'e nay'amojkikajjinup jep je Cristo kya'p pya'tkup ku ve'e je xaaj dupaantit jetse'e ve'em tyoojninit kyotsjinit.

¹¹Je Cristo kajxts aatse'e je Nte'yam xvinkaajn jets aatse'e n'ítut je'e je jyayu, ve'em ax jo'n dunupaajmtki. Je'e tse'e nujom juu' jaty dutoomp ax jo'n du'oyjava. ¹²Xvinkoonts aatse'e jets aatse'e njoontykat vintso aats je'e ve'e nyakmájat nyakjaanchat, aatse'e mutoo'-vajkp njaanchja'vi'ukvaan je Cristo. ¹³Nay ve'empats miitse'eda, ku ve'e x'amotunajxti je tyuv je'e, je oy kats je oy ayook juu' kajxe'e xjayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, van'it tse'e xjaanchja'viduva je Cristo, to'k muk tse'e myakpaamduva je'e maat jetse'e tyajki-va jem mja'vin kajxmda je Espiritu Santo jetse'e nujava tyánut jets je Nte'yam je jyayu miitse'eda, je Espiritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam vyaajntk jetse'e myínut yaja naxviijn. ¹⁴Je Nte'yam tse'e dupaam je Espiritu Santo

yam nja'vin kajxmda jetse'e nujava tyánut jets xmo'yumdinupe'e je Nte'yam nujom je y'oy je'e juu' ve'e xtukvinva'nimdu. Je Nte'yam je myajin kajx tse'e ve'em tyónjut kyótsjut! iOoy xa ve'e je majin je jaanchin dutunjayep!

Ku je Pablo du'amotu je Nte'yam jetse'e je vijin je kejun dumo'ot je jaanchja'vivatajk

¹⁵Je'e kajx tse'e, ku atse'e je kats nmotu jets mjaanchja'vidupe'e je Maja Vintsán Jesús jets vintso ve'e xtsokta anañujoma je Nte'yam je jyayu, ¹⁶ijtp xa atse'e je Nte'yam nkukajtsja miits kajxta, njaa'myejstupts ats miitse'e ku atse'e ntsapkats. ¹⁷N'amótupts atse'e je Maja Vintsán Jesucristo je Nte'yam, je Dios Tee', juu' ve'e nujom dunumajikajxp, jetse'e je nuja'vin dupámüt jem mja'vin kajxmda jetse'e duyaknuk'e'x-natákat juu' je'e ve'e chajkp, ve'em tse'e je Nte'yam nuyojk oy x'ixadat. ¹⁸N'amótupts atse'e jetse'e duyak'ava'atsut je mvinma'yunda, ve'em tse'e oy xnujavadat je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e xjajejptinit, jetse'e oy xnujavadat vinxupe'e dutunnumaja je puk juu' ve'e jyajejptinup je Nte'yam je jyáyuda, ¹⁹jetse'e oy xnuja'viduvat je makkin juu' ve'e ooy tyunjayejpp jets juu' kajxe'e xputajkimda, uu'mda, juu' ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidup. ²⁰Nay je'e jyam tse'e ya makkin juu' ve'e je Nte'yam je Cristo tyukyakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k jetse'e duyak'ajtkni jeja y'aka'yun pa'ayi jem tsapjootm. ²¹Kajxm tse'e ooy dutumpuujm jets ka'a ve'e pan pan pan jaty viijnk juu' ve'e dunumájidup, yakkutojktup, vinténidup, vintsánidup, jets nujom juu' jatye'e ijttup, ka uxyam ya xaajjyap tse'e, nay ve'empa ve'e juu' ve'e miimpnum. ²²Pyaame'e nujom juu' jaty jep je Cristo kya'p pya'tkup. Je Nte'yam tse'e dumogynu je Cristo je kutojkun jetse'e dunukuvajkinit to'k ka'ajji juu' jaty. Je jaanchja'vivatajk je y'o'yin kajxta tse'e ve'em dutuujn. ²³Ve'em ax jo'n je jayu to'k ni'kx to'k kopk dujayep, ve'em tse'e je Cristo y'it je jaanchja'vivatajk maatta, ijtp je'e ve'e je jyayu maatta pan joma tso ve'e y'itta, je Cristo, juu' ve'e ijtp anañujoma kajx.

Je maa'yun kajx xa ve'e je jayu dujayepta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp

2 Ax miitsta, ka'a xa ve'e xjajejpti je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je oo'kpa jo'ne'e m'ijtti kuxe'e xkakatsupajkti je Nte'yam jetse'e mtokintoondi. ²Mpanajxxtu tse'e je naxviijnit je kyo'oy je'e, mtoondu ve'e juu' ve'e chajkp je'e juu' ve'e duyakkutojkip je

ko'oyjáyuvap juu' ve'e víttup jem poj jootm jětse'e duká'ma je jayu juu' ve'e dukakatsupajktup je Nte'yam. ³ Ve'emam xa uu'me'e nujom njoointykimda y'ijit, nyakto'numdu tse'e ya n'avintsó vinma'yunamda jets vintsó ve'e viinm nmayja'vimjidi. Ijtumduva tse'e jep je Nte'yam y'ejkun jaatp, ve'em ax jo'n jyapana.

⁴ Ax je Nte'yam, juu' ve'e ooy je tukmo'tun dutunjayepp jětse'e ooy xtuntsójkumda, ⁵ ku ve'e je oo'kpa jo'n n'ijtumdi kuxe'e je Nte'yam nakakatsupajkumdi, je Cristo kajx tse'e xmo'yumdi je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je myaa'yun kajx tse'e xyaktsóokumdi. ⁶ Kuxe'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat, ve'em xa ve'e n'ijtumda ax jo'n je Nte'yam kuxyakajxmpojtukumdi jětse'e jem tsapjootm kuxyak'ajxtkumdini je Cristo maat. ⁷ Ve'em tse'e dutuujn jětse'e duyaknyke'xnatakat van'it ku ve'e jye'yat je tiempo juu' ve'e miimpnum, jets ooye'e xtuntsójkumda jětse'e je maja maa'yun xtoojnjimdi je Cristo Jesús kajx. ⁸ Je myaa'yun kajx tse'e je Nte'yam xyaktsóokumdi je'e kajx ku ve'e njaanchja'vimda. Ni pana xa ve'e viinm kya'oyixju jětse'e naajktsó'okjut, je Nte'yam je myaa'yun kajx tse'e ve'e jětse'e tsá'ak n'ijtumda. ⁹ Ka je'e kajxap xa ve'e je Nte'yam xyaktsóokumdi kuxe'e nto'numdi juu' ve'e oy, ve'em tse'e ni pana kyanamyá-jajat. ¹⁰ Je Nte'yame'e xpá'mumdu to'k muk je Cristo maat jětse'e nto'numdat je y'oy je'e, ve'em ax jo'n dunupaajmtki jětse'e nto'numdat.

To'k muk tse'e n'ijtumda je Cristo maat

¹¹ Ax ve'em tse'e, jaa'myétsta vintsó miitse'e m'ijtti. Ka'a xa ve'e m'israeejlitjáyuvada, je'eda pan pan jatye'e je ixta'nun duni'kxmidup dukojmidup. Je'e kajx tse'e je israeejlit jáyuda mtijjada ka je ixta'nun maat-tap. ¹² Jaa'myétsta jets ka'a miitse'e m'ijtti je Cristo maat ukpu je israeejlit jayu maat, ka'a tse'e mtukka-daakjidi je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni je jyáyuda, ka'a tse'e ti o'yin x'a'ixti, apuk tse'e m'ijtti ka je Nte'yam maat-tap. ¹³ Jékum xa miitse'e mve'nada; ax uxyam tse'e, kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maat, je Nte'yam tse'e myakje'yjudu jětse'e tamji m'itta je'e maat je Cristo je y'oo'kun kajx. ¹⁴ Je Cristo tse'e duyakkutóki juu' ve'e txso'oxpajkumdup y'ijit, je'e tse'e dupaam jětse'e oy joot n'ijtumdat to'k jado'k, to'k kajpunji, je israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁵ Je Cristo tse'e je y'oo'kun kajx duyakkutóki je Moisés je pyava'nun jětse'e ve'em xyaknamyujot'o'yimjidini, uu'mda, juu' ve'e dupanajxtup y'ijit mejtsk je naa'da je tyoo'da. Ve'em tse'e dutuujn jětse'e n'ijtumdinit to'k nam kajpun je'e kajx ku ve'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat. Ax ve'em tse'e n'ijtumda oy joot. ¹⁶ Je y'oo'kun kajx tse'e duyakkutóki je ejkun juu' ve'e nay-jayeppxumjudup y'ijit, je israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta; kux tse'e y'uk'aa'k jem cruz kajxm, je'e kajx tse'e xyakto'kmojkumdi ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kun'ijtumdi jětse'e xyakvimpijtumdi je Nte'yam maat.

¹⁷ Miin xa ve'e je Cristo jětse'e du'ava'ni je oy kats je oy ayook jětse'e njayeppumdat je oy joot. Miits kajxtats

je'e ve'e ve'em dutuujn, je Nte'yam tse'e mmujéku-midu; nay ve'empa ve'e aats kajx dutoompa, aats, je israeejlit jayu, juu' ve'e je Nte'yam dumutámidu. ¹⁸ Ax uxyam tse'e, je Cristo kajx tse'e je Espiritu Santo xputajkimda jětse'e nmutámimda je Dios Tee'. Ax to'kjamts je'e ve'e je Espiritu Santo, juu' ve'e xputajkimdup, uu'm, je israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta. ¹⁹ Ya'a kajx tse'e, ka'ats miitse'e m'ukviiijnkájuyuidini, ka'a miitse'e m'ukjekumitjáyuvidini, m'ijttupe'e to'k kajpun maat je Nte'yam je jyáyuda, ijtumdupe'e je Nte'yam maat ax jo'n je'e maat kuntsuunimda to'k jaajn to'k tajk. ²⁰ Juu' xa ve'e kyajtstu je kukátsivatajk jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpatajkta, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je tsaptakne'ev cho'nduk. Jets miitsta, ve'em xa miitse'eda ax jo'n je tsaaj juu' ve'e jyaa'ktukvimpejtp je tsaptakne'ev. Ax je Jesucristo, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je tsaaj juu' ve'e dunumajikajxp joma ve'e je tsaptajk. ²¹ Je jaanchja'vivatajk, ijttupts je'e ve'e to'k muk je Cristo maat. Ve'em xa je'e je'eda ax jo'n je tsaaj juu' ve'e makk nay'ama-jtsmojkup maat je tsaaj juu' ve'e dunumajikajxp. Ax ve'em tse'e je tsaptajk y'o'yi'atu'uts joma ve'e je Nte'yam yakvinjava yakvintsa'aga. ²² Ax nay ve'emts miitse'e m'ijttuva ax jo'n je tsaaj juu' ve'e yakpaamp jětse'e duyak'oya je tsaptajk joma ve'e je Nte'yam chuuna je Espiritu Santo kajx.

Pan tyajxe'e je Pablo duvaajnji je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap

3 Ats, je Pablo, je Cristo Jesús je myutoompa je myupajkpa, yap atse'e poxuntuypk n'it kuxe'e ats miits nvaajnjidi je oy kats je ot ayook, miitsta, ka je israeejlit jáyuvapta. ² Mmótudu xa miitse'e je maja maa'yun juu' atse'e je Nte'yam xtoojnji jets atse'e xtukkaatjiki ya toonk miits je m'o'yin kajxta. ³ Je Nte'yamts atse'e xtuknuja'vi juu' ve'e nupaajmtki jětse'e kyayaknujava y'ijit, ve'em ax jo'n ats miitse'e vee'n tunnujáyada. ⁴ Ku ve'e ya nak xkótstat, ve'em tse'e xv-inmótudat jets nmuja'vip atse'e juu' ve'e je Nte'yam tyoon je Cristo kajx. ⁵ Ax ka'ats ya'a ve'e je Nte'yam je jayu dutuknuja'vi ve'em ax jo'n uxyam je Espiritu Santo kajx tyuknujávajada je kyunuu'kx kukátsivada jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ⁶ Je'ets atse'e nti-pp, je jayu pan pan jatye'e ka je israeejlitap, tyukmaat-jayeptupts je'e ve'e je Nte'yam je kyunoo'kxun je israeejlit jáyuda, kijpxts je'e ve'e y'itta to'k muk je Cristo maat, kijpxts je'e ve'e tyukkaada'akjada je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam pyaam. Nujomts ya'a ve'e tyonkuxju ku ve'e je jayu y'it to'k muk je Cristo maat je oy kats je oy ayook kajx.

⁷ Je Nte'yamts atse'e je maa'yun xtoojnji jets atse'e je myakkin kajx xtukkaatjiki ya toonk. ⁸ Ax ats, óyam atse'e nnupi'kikúx nujom je Nte'yam je jyayu, je'ets atse'e xtoojnji ya maa'yun jets atse'e nvaajnjadat pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap pan vintsó ve'e je Cristo ooy je majin dutunjayep, ⁹ je'ets atse'e xtoojnji ya maa'yun jets atse'e nujom je jayu ntuknujávadat juu' ve'e je Nte'yam juup xup nupaajmtki jets juu' ve'e

námnum yaknuke'xnatajki, je Nte'yam, juu' ve'e nujom dupamkajx. ¹⁰ Chojk xa je'e ve'e jetse'e uxym du'ixtat nujom je yakkutojkpa jets pan pan jatye'e dunumajidup jem tsapjootm vintso ve'e ya maja maa'yun dutuujnja pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, ax ve'em tse'e dunujavadat je Nte'yam je vyijin je kyejun juu' ve'e may viijn. ¹¹ Jujp xúpani tse'e dunupaajmtki jetse'e ve'em jyátut juu' ve'e toojnju kojtsju je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús kajx. ¹² Kuxe'e to'k muk n'ij-tumda je Cristo maát jets je'e ve'e njaanchja'vimda, o'yip tse'e jetse'e je Nte'yam nmutámimdat to'k aaj to'k joot. ¹³ Je'e kajxts ats miitse'e n'amótuda jets ka'a ve'e mtsaachvinmáydats kuxe'e ats ntsaachpaa'ty miits kajxta. Tsaachpaatpts atse'e jetse'e oy mtaandinit je Nte'yam maát.

Je tsojkun juu' ve'e je Cristo jyayejpp

¹⁴ Ya'a kajxts atse'e nvinkoxktena je Dios Tee', ¹⁵ juu' kajxe'e je xyaaj dujayepta nujom juu' ve'e jem tsapjootm, ve'em ax jo'n yaja naxviijmpa. ¹⁶ N'amótupts ats je'e ve'e, ve'em vintso ve'e je majin ooy dutunjayep, jetse'e je Espíritu Santo kajx mpa'muxjadat je makkin jem mja'vin kajxmda, ¹⁷ ve'em tse'e je Cristo jem jyoojntykat je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada. N'amótupts atse'e jetse'e ooy je tsojkun mtumpa'muxjadat jem mja'vin kajxmda jetse'e ve'em myak'ijtidinit ax jo'n je kup je y'aa'ts yak'itju mak, ¹⁸ ve'em tse'e m'o'yixjadat jetse'e xvinmótudat oy, miits jets nujom pan pan jatye'e ijttuvap je Nte'yam je jyayu, vinxup maja viijn, vinxup yan, vinxup kajxm, jets vinxup kaak je'e ve'e je tsojkun juu' ve'e je Cristo jyayejpp. ¹⁹ N'amótupts atse'e jetse'e oy xnujávadat je tsojkun juu' ve'e je Cristo jyayejpp, óyame'e je jayu kyamaada'aky jetse'e dunuja'vikáxut, ax ve'em tse'e pu'uk avaada je Nte'yam ñaajk'ítjut jem miits mja'vin kajxmda.

²⁰ Ax je'e pane'e o'yixjup jetse'e dutónut ooy nuyojk jets ka je'e jyjape'e juu' ve'e n'amótumdup ukpu juu' ve'e nvinma'yumdup, ve'em ax jo'n dutún je makkin kajx juu' ve'e xmo'yumdup, ²¹ je'e tse'e yakmaja yakjaancha ijtnup je jaanchja'viva kajxta jets je Cristo Jesús kajx. Ax ve'em tse'e y'ijtnit xa'ma kajx! Amén.

To'k muk n'ijtumda je Espíritu Santo kajx

4 Ax ve'em tse'e, ats, je poxuntakjaju je'e kajx ku atse'e je Maja Vintsán nmutún nmupuk, nmunoo'kxtktupts ats miitse'eda jets tsoj yakxone'e mjáyuvadats mjoojntykadat, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega jo'n, je'e kajx ku ve'e je Nte'yam myaaxuxjidi. ² Je nuu'k aaj je nuu'k joot maate'e m'íttat. Namyuténixjada juu' vimpit atuj je tsojkun maát. ³ Je'e tse'e tonda vintso ve'e je Espíritu Santo kajx mnaajk'ítjadat tum je oy joot maát to'k jado'k. ⁴ To'k ni'kx to'k kopk jo'n tse'e n'ijtumda jets to'ke'e je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n to'kji je a'ix'ijtun juu' ve'e je Nte'yam xtuknyaaaxjimdu. ⁵ To'kji xa ve'e je Maja Vintsán, to'kji tse'e je jaanchja'vin, to'kji tse'e je napejtun, ⁶ to'kji

tse'e je Nte'yam, juu' ve'e anañujoma nTee'imdup, juu' ve'e nujom duká'mikajxp, juu' ve'e nujom juu' jaty duyak'ijtp—jets nujom juu' jatye'e ijtp, je'e maatts je'e ve'e y'it.

⁷ Ax kakje'e tse'e je maa'yun je putajkin nyakmo'yumdi, ve'em ax jo'n je Cristo xtukmutsojkumda. ⁸ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Ku ve'e chajpejtni, yaknajxxts je'e ve'e je jáyuda juu' ve'e je tokin ka'mijup y'ijt jetse'e je jáyuda dumoojy je y'oojyt je'e. Jidu'yum tse'e vya'añ.

⁹ ¿Tis je'e ve'e tyijp ku ve'e vya'añ jets tsajpejtnu ve'e? Je'e xa ve'e tyijp jets too'vajkpe'e kyadaaky yaja naxviijn. ¹⁰ Je'e pane'e kadaak, je'e jyamts je'e ve'e pane'e pejtnu jem tsapjootm jetse'e y'ijtnit anañujoma it. ¹¹ Je'e tse'e je maa'yun je putajkin duyajkp. Jem tse'e pane'e yakmooydup jetse'e je kukátsiva y'íttat, jem tse'e pane'e yakmooydup jetse'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa y'íttat, jem tse'e pane'e yakmooydup jetse'e je jayu duvaajnjadat je oy káts je oy ayook, nay jempa tse'e pane'e yakmooydup jetse'e du'ix'íttat je jaanchja'vivatajk jetse'e dutuk'ixtat je Nte'yam je y'ayook. ¹² Ve'em tse'e dutuujn jets je'e ve'e dukótstat duká'amáydats je Nte'yam je jyayu, jetse'e dumutóndat dumupáktat je Nte'yam jetse'e je jayu nuyojk je Jesucristo dujaanchjávadat. ¹³ Je vaat tse'e ve'em dutóndat ku ve'e je njaanchja'vinamda vyimpítut to'kji jetse'e n'ixaimdinit je Nte'yam je y'Onuk, jetse'e oy jets va'ajts n'ijtumdinit, ve'em ax jo'n je Cristo y'it oy jets va'ajts; ¹⁴ ka'a tse'e n'uk'ijtumdinit ax jo'n je pi'k ónukta juu' ve'e duká'onyuja'vidup ti ve'e vinkopk jetse'e yaktónut, juu' ve'e dupanajxtup ooyuu' ixpajkuna, ve'em tse'e vyin'aa'njada je jayu juu' ve'e chojktup jetse'e dupanajxtat je taay juu' ve'e tuk'ixjudup. ¹⁵ Nojk'óye'e nkojtsumdat je tyuv je'e je tsojkun maát jetse'e oy n'ijtumdinit je Cristo maát, je'e juu' ve'e dunukuvajkip je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e n'ijtumdinit ax jo'n je jayu yee'k'apétta jetse'e jye'yada joma ve'e je oy vinma'yun dujayepta. ¹⁶ Ku ve'e je jayu je ñi'kx je kyopk oy pum mak pum, navyaa'njup tse'e oy je ee'm to'k ka'ajyji joma ve'e je pajk ñamyukju, nunajxjup tse'e je y'uu'k je jyu'kx jetse'e duyakmakkpuk nujom je ñi'kx je kyopk. Nay ve'em tse'e n'ijtumda je Cristo maát. Ku tse'e to'k ka'ajyji nuto'k jaty ntsojkumda jetse'e n'ijtumda jep je Cristo kya'p pya'tkup, ve'em tse'e nnapyutajkimjada jetse'e nujom mak n'ijtumdinit to'k muk je Cristo maát.

Vintso dutsak jetse'e jyoojntykadat je jaanchja'vivatajktata

¹⁷ Jeja xa ats miitse'e je Maja Vintsán vyinkujk nmaajmada jets ka'a ve'e m'ukjoojntykidinit ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam duká'ixada jetse'e je y'avintso vinma'yun duyaktonda, ¹⁸ juu' ve'e ijttup ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'ijts kuko'ots, juu' ve'e dukajajeyjptup je joojntykin juu' ve'e je Nte'yam yajkyp, juu' ve'e dukatinuja'vidup kuxe'e mak je kyuvajk du-

tumpamda, ¹⁹ juu' ve'e koo'ktsə'otyoondinup ku ve'e je kəts dūtukmaətjayépta je yaa'y je tə'ax juu' ve'e ka púkap jyayejptup, juu' ve'e natyukkətajkijidup nujom juu' jatye'e ka óyap, ax nujoj k tse'e dūtsojk'atə'atsta juu' ve'e ka óyap vintsə ve'e yə it ñaxy. ²⁰ Ax ka'ats miitse'e je Cristo jyé'e ve'em myakvaajniji. ²¹ Mpanajkxtup xa miitse'e je Cristo kux m'amotunajxtu ve'e ku ve'e myakvaajniji, mtuk'ixjudu tse'e je tyuv je'e juu' ve'e ijtp je Jesús kajx. ²² Myaktuknuja'vidu tse'e jəts ka'a ve'e ve'em m'ukjoojntykidinit ax jo'n mko'oyjoojntykada y'ijit, je'e ve'e ku ve'e xpanajkxta y'ijit juu' ve'e ka óyap, jətse'e ve'em myakvin'aa'ndi; ²³ myaktuknuja'vidu ve'e jətse'e xyaktiktstinit je mjəotta je mja'vin-da. ²⁴ Joojntykada ax jo'n dupaa'ty du'akeega maət je nam jáyuvin juu' ve'e je Nte'yam mmoəjju, juu' ve'e pyaam tūv jəts va'ajts ku ve'e ñay'apamnajxi.

²⁵ Ax je'e kajx tse'e, ka'a tse'e m'uktaayidinit, tyúvame'e to'k jado'k xmkotstət je mmujáyuda, kux anañujoma ve'e n'ijtumda ax jo'n to'k ni'kx to'k kəpk kún'ijtumdi je Cristo maət.

²⁶ Ku ve'e m'ékjada, ka'a tse'e mtokintóndat. Ka'a tse'e ejkəp mənáxtat. ²⁷ Ka'a tse'e x'itumə'odat je Satanás.

²⁸ Je'e juu' ve'e mee'tsp tūy'it, ka'a tse'e y'ukmee't-snit, je oy to'nune'e je kya'aj tyuktónup, ve'em tse'e dūjayéput juu' jətse'e dūputəkət pən pən jatye'e kati-h'ijituxjudup.

²⁹ Ka'a tse'e ti ka óyap xkótstət; je'e ve'e mkótstap juu' ve'e je jayu məkk dūyak'ijttinup to'k muk je Cristo maət jəts juu' jatye'e oy to'nuxjadap pən pən jatye'e m'amotunajxjudup. ³⁰ Ka'a tse'e xyaktsaachvinmáydət je Espíritu Santo, juu' ve'e tajki jem mja'vin kajxmda jətse'e m'ixjada mjayépjada van'it paat ku ve'e je Nte'yam myaktaajnidinit tum oy jəts tum va'ajts.

³¹ Masokkəxta juu' jatye'e ka óyap. Ka'a tse'e mjot-ma'attat, m'ékjadat, mjot'ánjadat, məkk mtun'aa'vuk-tat, mnavyinkojtspétjadat, ka'a tse'e xnukə'ovvin-máyadat je mmujayu; ³² ñojk'óye'e oy jayu mnapyám-jadat to'k jado'k, jətse'e mnatyukmə'otjadat.

Namyee'kxuxjada je mtókinda vimpit atuj, ve'em ax jo'n je Nte'yam xtokinmee'kxumdi jo'n je Cristo kajx.

5 Je'e ku ve'e n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta jətse'e ooy xtuntsojkumda, je'e tse'e tonda jətse'e m'ijttinit ax jo'n je Nte'yam. ² Nachókjada to'k jado'k, ve'em ax jo'n je Cristo xtsojkumdi jətse'e xku'oo'kimdi. Ve'emts je'e ve'e y'ijit ax jo'n je tənuk yax juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsə'kip jətse'e dū'oyjava.

³ Kux je Nte'yam je jyayu miitse'eda, je'e kajx tse'e vinkəpk jəts ni pəna ve'e dukavinmáydət jəts mtoondupe'e ax jo'n pən pən jatye'e je navyajkun dūyakvintsə'kintókidup uk pən pən jatye'e je kəts dūtukmaətjayejptup je yaa'y je tə'ax juu' ve'e ka púkap jyayejptup. Ni pəna ve'e dukavinmaayvat jəts mtoondupe'e ax jo'n je jayu ti dúnas'ayóvada, ⁴ jy-omva'anda tyiva'anda, oovintsəva juu' dukotsta, kyatso'otyóna ku ve'e dukotsta juu' ve'e ka óyap, ax ka'ats ya'a ve'e dupaa'ty dū'akeega; ñojk'óye'e je Nte'yam xkukojtsjadat je maa'yun juu' je'e ve'e xtoojn-

jimdup. ⁵ Mnuja'vidup xa miitse'e jəts ka'a ve'e je ko'oyaa'yap y'ittat jem je Cristo jəts je Nte'yam y'am kyə'm, nay ka'ava ve'e pən pən jatye'e kanaajk'ijitjudup va'ajts aaj va'ajts joot; ka'a tse'e jem y'ijttuvat pən pən jatye'e juu' dúnas'ayó'vidup, je'ets je'e ve'eda juu' ve'e dūvinja'vidup dūvintsə'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap. ⁶ Ka'ats miitse'e pən mvin'aa'njadat ku ve'e vya'andat jəts ka'a ve'e vyinkəpk jətse'e yak-tónut ax jo'n ətse'e tənja'a, kux yə ka óyap kajx xa ve'e je Nte'yam ooy dūtunyaktsaachpaattinit je'e pən pən jatye'e kakətsupajkjudup. ⁷ Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e ve'em xtóndat ax jo'n je jayu juu' ve'e ve'em dū-toondup je kyo'oy je'e.

⁸ Jəp xa miitse'e təkín jaətp m'ijtti, ve'em tse'e mtsuunidi ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup jeja akoo'ts it jaət. Ax ka'ats miitse'e ve'em m'uk'ijttini, je'e kajx ku ve'e je Nte'yam mmoəjyidi je vijin je kejun. Joojntykada ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'ydup jeja ajajtk it jaət. ⁹ Kux je jayu juu' ve'e je Nte'yam yakvijp yakkejp, je'e tse'e je oy jáyuvín dūjayejpp, tyuumpts je'e ve'e je tyuv je'e jətse'e jyoojntyka ax jo'n dupaa'ty dū'akeega. ¹⁰ Payo'oyda oy vintsə ve'e xtóndat juu' ve'e je Maja Vintsán chəjpk. ¹¹ Ka'a tse'e xtóndat ax jo'n je jayu juu' ve'e dūtoondup juu' ve'e ni pəna kato'nuxjup, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup jeja akoo'ts it jaət, ñojk'óye'e xyaknukə'xnatəkadət jəts ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup. ¹² Kux tso'otyonun je'e ve'e ku ve'e yakkəts juu' jatye'e tyoondup ayu'uts. ¹³ Ku ve'e je kujajpa je kutə'kxpa kyujaj kyutu'kx jeja akoo'ts it jaət, nukə'xnatəka tse'e nujom tyankux, ¹⁴ kux je kujajpa je kutə'kxpa ve'e dukujajp dukutə'kxpx nujom juu' jaty. Je'e kajx tse'e je kəts vya'añ:

Mits, məkk maava, jətvijju,
pojtuku jətse'e mko'k'ijtnit ax jo'n je oo'kpa,
jətse'e je Cristo mkujajjūt mkutə'kxjūt.

Jidu'um tse'e je kəts vya'añ.

¹⁵ Ax ve'em tse'e, ooye'e mtunnay'ixjadat pən vintsə ve'e juu' xtóndat xkótstət, ka ve'emax ax jo'n je jayu juu' ve'e dukatinuja'vidup; ve'eme'e xtóndat ax jo'n je jayu juu' ve'e dūnuja'vidinup juu' ve'e je Nte'yam chəjpk. ¹⁶ Nam m'oyixjudup tse'e, je'e tse'e mtóndap jətse'e je jayu xtukpanajkxtat je Nte'yam, kux je jayu juu' ve'e uxym joojntykidup, ko'oy jáyudats je'e ve'e. ¹⁷ Ka'a tse'e oovintsəva juu' xtóndat; je'e ve'e ixta oy jətse'e xnujávadat pən juu' ve'e je Maja Vintsán chəjpk. ¹⁸ Ka'a tse'e m'oo'ktat mmo'okjadat, kux ku xa ve'e je jayu y'uu'k myu'ukju, vintókiyupts je'e ve'e; ñojk'óye'e tonda juu' ve'e je Nte'yam chəjpk je məkkín kajx jəts je vinma'yun kajx juu' ve'e je Espíritu Santo mmoəjjudup. ¹⁹ Kotsta to'k jado'k je salmo maət je uv maət juu' ve'e je Nte'yam dūyakmájidup dūyak-jaanchidup, yaknaxta je uv je salmo jem mja'vin kajxmda je Maja Vintsán je myajin je jyaanchin kajx. ²⁰ Pən ti ve'e toojnəp kojtsjup, xə'ma kajx tse'e xkukojtsjadat je Nte'yam, je Dios Tee'. Je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx tse'e ve'em xtóndat.

Vintso dutsak jetse'e jyoointykadat jep jyuump tyujkp je jaanchja'vivatajka

²¹ Kux mvinja'vidup mvintsã'kidupe'e je Cristo, napyutãkajadats to'k jado'k.

²² Tã'axtajka, napyãmjada jep je mnuyaa'y kyã'p pya'tkupta, ve'em ax jo'n jep je Maja Vintsã'n kyã'p pya'tkup kum'ijtti. ²³ Kux je yaa'tyãjk, je'e ve'e dunuku-vajkip je ñudã'ax, ve'em ax jo'n je Cristo dunukuvajka pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, je Cristo, juu' ve'e je jyayu duyaksookp jetse'e y'it je'e maatta ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti. ²⁴ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je jaanchja'vivatajk jep je Cristo kyã'p pya'tkup y'itta, nay ve'empa tse'e dutsak jetse'e je ta'axtajk jep je ñuyaa'y kyã'p pya'tkup y'itüt nujom kajx.

²⁵ Yaa'tyãjka, tsokta je mnuda'axta, ve'em ax jo'n je Cristo dutsak je jaanchja'vivatajk jetse'e duku'oo'ki, ²⁶ ve'em tse'e y'ijttinit oy jets va'ajts. Kux jyaanchja'vidu ve'e je oy kats je oy ayook, je'e kajx tse'e tyuknuvaatsjidi je tyókinda. ²⁷ Kyu'oo'kits je'e ve'e jetse'e je ja vyinkujk dupaamnit je majin maat, ve'em tse'e y'ijttinit ka tokin maatap, ni pana ve'e je tokin kyapaatuxjadat, oy jets va'ajts je'e ve'e y'ijttinit. ²⁸ Ax ve'em tse'e dutsak jetse'e je yaa'tyãjk dutsókut je ñudã'ax ve'em ax jo'n je y'avintsó ni'kxukokp dutsak jo'n. Pan pan xa ve'e je ñudã'ax dutsojkk, viinm tse'e ñachakju. ²⁹ Ka'a xa ve'e pan juu' ve'e dukatsojkk je y'avintsó ni'kxukokp; ñojk'óye'e duyakjoojntyka jetse'e du'ix'it. Nay ve'empa tse'e je Cristo dutún maat pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, ³⁰ je'e pan pan jatye'e ijtup ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti je Cristo maat. ³¹ Ax ya'a kajx tse'e dutsak jetse'e je yaa'tyãjk duma-sooknit je tyee' je tyaa'k jetse'e je ñudã'ax dumaat-namyojkinit, ax nymejtsk tse'e jyajttinit ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti. ³² Ooy xa ya'a ve'e tyunmajakatsa, ka'ats ya'a ve'e yaknujava y'ijt, je'ets atse'e ntijp pan vintso ve'e je Cristo y'it maat pan pan jatye'e jaanchja'vijidup. ³³ Oyam tse'e vye'ema, va'an tse'e je yaa'tyãjk je ñudã'ax dutsaku ax jo'n viinm ñachakju jo'n; jets je ta'axtajk, va'an tse'e je ñuyaa'y duvintsã'aga.

6 Pi'k ónukta, katsapakta je mtee'da je mtaakta ax jo'n je Maja Vintsã'n dutsak, kux ve'eme'e dupaa'ty du'akeega. ² Kux je muto'k pava'nun juu' ve'e je vaanduk maat, jidu'um tse'e vya'añ: "Vintsã'agada je mtee'da je mtaakta, ³ ve'em tse'e oy mtsaanadat jetse'e may xaa'j may joojnt mjoointykadat yaja naxviijn." Jidu'um tse'e je pava'nun vya'añ juu' ve'e je vaanduk maat.

⁴ Onuk tee'da, ka'a tse'e xyakjotma'attat je m'ónukta; ñojk'óye'e xkótstat xka'amáydat jetse'e xtuk'ixtat vintso ve'e dumutóndat dumupáktat je Maja Vintsã'n.

⁵ Mutoompa jáyuda, katsapakta je mvintsãnda yaja naxviijn je vintsã'kin maat, je ja'vin maat je tsã'kin maat, to'k aaj to'k joot, ve'em ax jo'n je Cristo viinm kuxkatsupajkti jo'n.

⁶ Mutonda ka van'itjyap ku ve'e m'ixjada jetse'e ve'em oy mnaajktanuva'anjada je'e maatta; ñojk'óye'e

mutonda ax jo'n je Cristo je myutoompa je myupajkpa, to'k aaj to'k joot ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. ⁷ To'k joote'e xmutóndat, ve'em ax jo'n je Maja Vintsã'n kux-mutoondi kuxmupajkti jets ka'a ve'e je jayu, ⁸ kux mnuja'vidup miitse'e jets mo'ojadap je'e ve'e je Maja Vintsã'n juu' ve'e tukkada'akjup to'k jado'k pan vintso ve'e juu' ve'e oy juu' ve'e ka oy tudutonda tudukotsta, je mutoompa jets je yaktoompa.

⁹ Jets miitsta, yaktoompa jáyuda, nay ve'empats miitse'e xtoonduvat maat je mtoompada, mukotsta oy aaj oy joot, ka'a tse'e je atsa'kin maat xmukótstat, kux mnuja'vidupe'e jets ve'em miitse'eda ax jo'n je'eda, m'ijttuvape'e jep je Maja Vintsã'n kyã'p pya'tkup, je'e juu' ve'e jem tsapjootm ijtp. Ni pánats je'e ve'e dukavi-ijnk'ix.

Juu' ve'e tyukmaadaaktup pan pan jatye'e je Cristo du- jaanchja'vidup

¹⁰ Utsta ajchta utsta tsã'ada, ax juu'ts atse'e nkojtskukajxip, je'ets je'e ve'e jetse'e mak mnaajk'ijttidinit to'k muk je Maja Vintsã'n maat je makkin kajx juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjudup. ¹¹ Ve'em ax jo'n je tojpa mak aaj mak joot y'it ku ve'e tuñaxyaxju ax jo'n je tojpa ñaxyaxju ku ve'e y'atso'oxtonuva'añ, nay ve'em-pats miitse'eda mak aaj mak joot m'ijttinit je'e kajx ku ve'e xjayepta nujom juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjudup jetse'e x'amaadaagadat je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajka jetse'e mvin'aa'nuva'anjada. ¹² Kux ka je'ep xa uu'me'e nmaatnacho'oxpajkumjudup je nmujáyuvamda juu' ve'e tsu'utsax juu' ve'e nuu'punax, je'e ve'e je ko'oyjáyuvapta pan pan jatye'e yakkutojktup jem poj jootm, pan pan jatye'e dunumájidup jetse'e dukã'mada je'eda juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je kyó'oy je'e. ¹³ Je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n je tojpa mak ñaa-jk'itju ku ve'e tuñaxyaxju ax jo'n je tojpa ñaxyóxjada, nay ve'empats miitse'e mak aaj mak joot mnaajk'ijttidinit je'e kajx ku ve'e xjayepta nujom juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjudup, ax ve'em tse'e juu' xmuténa-dat van'it ku ve'e je ko'oyjáyuvap mvinkumínajadat. Ax kuts ya'a ve'e ñáxut, oy tse'e mtándat. ¹⁴ Ve'em ax jo'n je tojpa je tyiintsóm ñapya'muxju, ve'empats miitse'e tyúvam juu' xkótstat. Jets ve'em ax jo'n ñatyukxaxju je pojxun ax jo'n je nuxoya, ve'empats miitse'e xtoonduvat xa'ma juu' ve'e pyaatyp y'akeegui. ¹⁵ Ve'em ax jo'n je tojpa ñay'apaamdukaja jo'n ku ve'e je tyukva'kun dutukva'aga, ve'empats miitse'e mnay'apaam-dukajadat jetse'e je jayu xvaajnjadat je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e dunujávadat vintso ve'e y'ittat oy joot je Nte'yam maat. ¹⁶ Jets ve'em ax jo'n je tojpa jem kyã'm dumats'it to'k je escudo juu' ve'e natyukkuvaajnjup jetse'e jem duyakpi'its nujom je ko'mun juu' ve'e tooyp jetse'e yaktuknukuj, ve'empats miitse'e mak xjaanchjávadat je Nte'yam, ve'em tse'e mkah'amaadaagajadat je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajka. ¹⁷ Ve'em ax jo'n je tojpa dujayep je pyojxun kujop, nay ve'empats miitse'e xnuja'vidinit jets je Nte'yame'e je mtokin mtuknuvaat-

sjudu; jets ve'em ax jo'n je tojpa je yajkxy tsojx duyaktún, nay ve'empa tse'e je jayu xvaajnjadat je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e je Espíritu Santo mmoojyjudu.

¹⁸ Ijtp tse'e mtsapkótstat pan ti vinma'yune'e je Espíritu Santo mmoojadap. Je'e kajx tse'e, nakyujoojntykajada, xa'ma kajx tse'e xnútsapkótstat nujom je Nte'yam je jyayu. ¹⁹ Ve'empats atse'e to'k aaj xnútsapkojtstuvat, ve'emts atse'e je Nte'yam je aaj je ayook xmo'ot vintso atse'e to'k aaj to'k joot juu' nkótsut, ve'emts atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijt. ²⁰ Ya ayook kajxts atse'e je Nte'yam xvinkaajn jets atse'e je kukátsiva n'ítut. Ax yapts atse'e poxuntujkp uxyam n'it kuxe'e ats ya ayook je jayu nvaajnja. Nútsapkótsta ats to'k aaj jets atse'e ya oy kats ya oy ayook je jayu va'ajts nvaajnjadat, ve'em ax jo'n duvinmachju jo'n.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

²¹ Ya n'útsamda ya n'ajchamda Tíquico, juu' ve'e ooy ntuntsojkumdup jetse'e to'k aaj to'k joot xputajkimda je Maja Vintsán je tyoonk kajx, ya'a tse'e mtuknujávajadap nujom pan vintso atse'e uxyam n'it jets juu' atse'e ntuump. ²² Je'e kajxts ats miits ya'a ve'e ntuknukexta jetse'e mva'nuxjadat pan vintso aatse'e uxyam n'it jetse'e myakjot'amájajadat.

²³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e dupámdap je oy joot, je tsojkon, jets je jaanchja'vin jem je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada jya'vin kajxmda. ²⁴ Je Nte'yam tse'e dukunoo'kxup to'k ka'ajji pan pan jatye'e ijtp dutsojktup je nMaja Vintsánamda Jesucristo.

Filipenses

1 Atse'e je Pablo, maat je Timoteo, je Nte'yam je myutoompada je myupajkpada. Máyam aatse'e je Dios ntuknykexta pan pan jatye'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténidup maat pan pan jatye'e yakpaamdudup jetse'e pyutákajadat, nay ve'empa anañujoma je Nte'yam je jyayu juu' ve'e ijttup to'k muk je Jesucristo maat jem filíposit kyajpun kajxm. ² Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Ku je Pablo dunupsapkajts je jaanchja'vivatajk

³ Jitp atse'e je Nte'yam nkukajtsja ku ats miitse'e njaa'myétsta. ⁴ Vinnaajknáx atse'e ntsapkats, nnutsapkojtstupts ats miitse'e je xoojntkun maat ⁵ kux mnayajmjudupe'e ats maat jetse'e ve'em vya'kx-tukut je oy kats je oy ayook. Ve'em tse'e xtoondi je muto'k xaj ku atse'e x'amotunajxti jetse'e ve'em xtonda uxyam paat. ⁶ Vinjávats atse'e ntañ jets je'e pane'e duyakjeji je y'oy je'e juu' ve'e jem mja'vin kajxmda, ve'em tse'e dujaa'któnut van'it paat ku ve'e m'ijttinit oy jets va'ajts je xaj ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat. ⁷ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jets ats miitse'e ve'em njávatat ntsóktat, kux pan yap atse'e poxuntujkp n'it ukpu naspa ka atse'e n'it jets atse'e je jayu ntuk'ix jets tyúvam je'e ve'e je oy kats je oy ayook, miitsts atse'e ntukmaatjayejptup je maa'yun juu' atse'e je Nte'yam xtoojnji. ⁸ Nuja'vip xa ve'e je Nte'yam jets ooy ats miitse'e anañujoma ntuntsokta, nyak'ana'ktup ats miitse'e je tsojknun maat juu' ve'e je Jesucristo pyaam yam ats nja'vin kajxm. ⁹ Nnutsapkojtstupts ats miitse'e jetse'e je tsojknun juu' ve'e mjayejptup, je'e tse'e nuyojk-i'ata'atsup je nuja'vin maat jets je vijin je kejun maat, ¹⁰ ve'em tse'e m'o'yixjadat jetse'e xvinkóndat je y'oy je'e jetse'e m'ijttinit oy jets va'ajts, ka tokin maatap, van'it paat tse'e ve'em m'ijttinit ku ve'e je Cristo myiinnuvat. ¹¹ Ku ve'e xvinkonda je y'oy je'e, je'e kajx ku ve'e je Jesucristo mputákajada, mjoonjtykidup tse'e ax jo'n dupaa'ty du'akeega jetse'e oy nukotsa jets yakmaja yakjaancha je Nte'yam y'ijtnit.

"Ats kajx, je Criistots je'e ve'e je joojntykin"

¹² Utsta ajchta utsta tsá'ada, ntsajkp xa atse'e jetse'e xnújávatat jets nuyojke'e je jayu dunujávada je oy kats je oy ayook je'e kajx ku atse'e pakmuk n'it. ¹³ Ax ve'em tse'e je tojpatajk juu' ve'e ijttup jeja je yakkutojka vyinkujk juu' ve'e je maja kutojknun duká'mip, jets

nujom je jayu, je'e tse'e dunuja'vidup jets yap atse'e poxuntujkp n'it kuxe'e ats je Cristo nmutún nmupuk.

¹⁴ Nay ve'empa tse'e ku ve'e du'ixta jets yap atse'e poxuntujkp, nuyam tse'e je utsta je ajchta to'k aaj to'k joot ñapyámjada jem je Maja Vintsán y'am kya'm, nuyojk mak aaj mak joots je'e ve'e dukotsta je Nte'yam je y'ayook.

¹⁵ Jeja xa ve'e pan pan jatye'e je Cristo jye'e je jayu duvaajnidup kux chojktupe'e jetse'e je jayu vyintsá'agajadat jets ka'a ve'e ats. Ax jéjadava tse'e juu' ve'e oy aaj oy joot je jayu duvaajnidup kux nmaatnayja'vijidup atse'e, ¹⁶ xtsojktup atse'e kux nuja'vidupe'e jets je'e kajx atse'e yaja n'it kuxe'e ats je jayu ntuk'ix jets tyúvam je'e ve'e je oy kats je oy ayook. ¹⁷ Je jayu juu' ve'e dutsojktup jetse'e vintsá'aga y'ittat, je y'avintsó o'yinjits je'e ve'e y'ixtidup ku ve'e je jayu duvaajnjada je Cristo jye'e. Ka to'k jootap tse'e ve'em dutonda, ñasja'vidupts je'e ve'e jets nuyojk atse'e ntsaachpaa'tut yap poxuntujkp kuxe'e ve'em dutonda. ¹⁸ Ax pan to'k aaj to'k joot tse'e dutonda ukpu ka to'k aaj to'k jootape'e, xoojntkpts atse'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Cristo jye'e.

Ax xoojntkpts atse'e njaa'k'ítut ¹⁹ kux nmuja'vinup atse'e jets oy ats ya'a ve'e ntuknáxut je'e kajx ku ats miitse'e xnutsapkotsta jets je'e kajx ku atse'e xputaka je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Jesucristo jya'vin kajxm. ²⁰ Juu'ts atse'e ntsajkp jets atse'e n'a'ix, je'ets je'e ve'e jets atse'e to'k aaj to'k joot nkutyónut je toonk juu' atse'e je Nte'yam xmooy, ve'em tse'e uxyam jets vintso ve'e ya it ñaxy je Cristo yakmaja yakjaancha y'ijtnit ats ya nni'kx ya nkok kajx, pan joojntykip atse'e uk pan oo'kp atse'e. ²¹ Ats kajx, je'ejyits atse'e ntsajkp jetse'e je Cristo yakmaja yakjaancha y'ijtnit. Ax pan oo'kpts atse'e, ats je n'o'yints je'e ve'e.

²² Ax pan jaa'kjoonjtykipts atse'e yaja naxviijn, o'yip tse'e jets atse'e je Cristo njaa'kmutónut njaa'kmupákut. Ka'a xa atse'e nnujava pan juu' atse'e kunvinkán. ²³ Tso'oxts je'e ve'e jets atse'e nnujávát juu' atse'e ntsajkp. Muto'k viijn, ntsajkpts atse'e jets atse'e n'oo'kut jets atse'e ve'em n'ijtnit je Cristo maat, ats je n'o'yine'e ve'em kuy'it. ²⁴ Ax jado'k viijn, miits je m'o'yindats je'e ve'e jets atse'e njaa'kjoonjtykat yaja naxviijn. ²⁵ Kux atse'e ve'em vinjava ntañ, nnuja'vipts atse'e jets njaa'kmaattándap ats miitse'e jetse'e nuyojk oy mtaandinit je Cristo maat jetse'e nuyojk mxoojntktinit je'e kajx ku je'e ve'e xjaanchávada, ²⁶ ax ve'em tse'e ooy mtunxoonduktat je Maja Vintsán Jesucristo kajx ku atse'e jado'k nax n'ijtnuvat miits maatta.

²⁷ Pán ti ve'e toojnúp kójtšjup, joojntykada ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega maát je oy káts je oy ayook, je maa'yunts je'e ve'e juu' ve'e je Cristo tyoojníp je jayu. Ax pán najkxpts áts miitse'e nku'ixta uk pán jékum áts-e'e, ntsajkpts áts-e'e jéts áts-e'e je káts nmótuvut jéts mákke'e mnaajk'ítjada to'k je ja'vin maát jéts to'k je vinma'yun maát, mákk aaj mákk joot'e'e xtonda vintso ve'e nuyojk je oy káts je oy ayook yakjaanchjávát ²⁸ jéts ka'a ve'e xtsá'ágada ni vintsova pán pán jatye'e mts-oxpájkjúdup. Pán ve'em tse'e xtonda ax jo'n áts-e'e túnja'a, myaknúke'xnatákadap tse'e jéts vintókidap je'e ve'eda jéts miitse'e mtsó'óktat je'e kájx ku ve'e je Nte'yam mputákajada. ²⁹ Je Nte'yam tse'e mmoójyjudu je xoojntkún ka koojyape'e jéts-e'e xjaanchjávátat je Cristo, ve'empa ve'e jéts-e'e xkutsaachpaadiduvat. ³⁰ Uxyam tse'e m'ó'yixjada jéts áts-e'e xputákadat jéts-e'e kijpx n'amáadaaguimdat je kyo'oy je'e. M'ixtu tse'e juu' áts-e'e ntoon jéts áts-e'e nyakvintóki je kyo'oy je'e, nay je'ejyam je'e ve'e juu' áts-e'e uxyam ntuump, ve'em ax jo'n je káts xmótuda.

Je Nte'yam tse'e duyakmáji duyakjaanchi je Cristo

2 Ax ve'em tse'e, je'e ve'e ku ve'e mnaajkmákkpák-jada kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maát, ku ve'e mjot'amájada je tsojkún kájx, ku ve'e xjayepta je Espíritu Santo jem mja'vin kájxmda, ku ve'e je jayu x'ama'atjada ku ve'e chaachpaa'ty, jéts ku ve'e je tukmó'-tún xjayepta, ² yakpo'okta to'k aaj áts ya nxoójntkún je'e kájx ku ve'e xjayepta to'k je vinma'yun, to'k je tsojkún, jéts to'k je joot to'k je ja'vin. ³ Ka'a tse'e ti xtóndat je m'avintsó o'yin kájxi ukpú je'e kájx ku ve'e mnamyájava'anjada, nuyú'k aaj nuyú'k joot'e'e to'k jado'k xjávátat juu' ve'e viijnkta, ve'em ax jo'n je'e ve'e nuyojk kudunumájidi jéts ka'a ve'e miitsta. ⁴ Ni pana ve'e je y'avintsó o'yinji duká'ixtat, je'e ve'e juu' ve'e tyuk'ó'yiduvap je viijnk jayu.

⁵ Ve'em xa ve'e dutsák jéts-e'e je vinma'yun xjayeptat ax jo'n je vinma'yun juu' ve'e je Cristo Jesús jyayejpp. ⁶ Oyam je'e ve'e je Nte'yam, kyuvájks je'e ve'e jéts-e'e dukayaktónut je májin je jaanchin juu' ve'e jyayejpp kux je Nte'yam je'e ve'e, ⁷ ñojk'óye'e dumasáak nujom juu' ve'e y'ix jyayejpp jéts-e'e jyayuvimpij, ve'em tse'e ñapyáajmji ax jo'n je jayu juu' ve'e patto'nip. ⁸ Ax ku tse'e ñapyáajmji ax jo'n je patto'niva, va'ajts nuyú'k va'ajts naxkada'akyts je'e ve'e ñapyáajmji jéts-e'e je Dios Tee' dukatsapújk van'it paat ku ve'e y'uk'aa'k jem cruz kájxm, ve'em ax jo'n je maja tókin kudutuujn. ⁹ Je'e kájx tse'e ooy je Nte'yam tyunyakmájiji tyunyakjaanchiji, jem tse'e kájxm ooy dutumpuujm jéts-e'e myoójyji je xaaj juu' ve'e dunumájikájxp dunu-jaanchikájxp, ¹⁰ ve'em tse'e ku ve'e yak'amótunáxut je Jesús je xyaaj, kóxkténadap tse'e nujom pán pán jatye'e ijtup jem tsapjootm, yaja naxviijn, jéts pán pán jatye'e ijtup jep naxviijn itupa'tkup, ¹¹ anañujoma tse'e vya'andat jéts je Jesucristo je'e ve'e je Maja Vintsán. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je'e je myájin je jyaanchin kájx tse'e ve'em dutóndat dukótstat.

Ve'em xa ve'e je jaanchja'vivatájka ax jo'n may je kuja-jpa je kuta'kxpa

¹² Je'e kájx tse'e, miitsta, juu' áts-e'e ooy ntuntsójktup, ve'em ax jo'n xkutyoondi je ayook juu' áts miitse'e nvaajniju ku áts-e'e n'ijt miits maátta, nuyojks je'e ve'e uxyam dutsák jéts-e'e xkutyoóndat ku áts-e'e jékum n'it. Tonda vintso ve'e ooy m'ijttin je Nte'yam maát. Ja'vip tsá'kip tse'e ve'em xtóndat, ¹³ kux je Nte'yam je'e ve'e mmoójyjudup ka je'ejyap je vinma'yun jéts-e'e xtsóktat juu' je'e ve'e chájkp, nay ve'empa ve'e je mákin jéts-e'e ve'em xtóndat xkótstat. ¹⁴ Nujom juu' jatye'e mtoondup mkójtstup, oy yakxón tse'e xtóndat xkótstat, ka'a tse'e to'k jado'k xpakótstat uk mnaky-ójtstvintsovjadat, ¹⁵ ve'em tse'e ni pana je tókin mka-paatuxjadat, ni tía ve'e juu' ve'e ka óyap, je Nte'yam je y'ónuk tse'e m'íttat juu' ve'e va'ajts aaj va'ajts joot joojntykidup je ja nuyam jayu akujk juu' ve'e kó'oyjoojntykidup jéts ka vintúvap juu' dutonda. Ve'em tse'e m'íttat yaja naxviijn ax jo'n may je maatsa juu' ve'e ya naxviijnit it dukujajp dukutá'kxp, ¹⁶ mtuknújávadap tse'e je jayu vintso ve'e dujajéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kájx ijtp. Pán mtoondup tse'e ve'em, ooyts áts-e'e ntunxoóndukut miits kájxta je xaaj ku ve'e je Cristo myiinnuvat, je'e kájx tse'e kuxe'e kyavintóki juu' áts-e'e ntoon nkojts ku áts-e'e n'ijt miits maátta. ¹⁷ eo'k-tu ve'e je tánuk ku ve'e je Nte'yam yaktukvintsa'ki jem yojxpejtún kájxm jéts-e'e je jayu oy y'íttat je Nte'yam maát. Nay ve'empats áts-e'e, pán oo'kp áts-e'e jéts je'e kájxe'e to'k aaj to'k joot xjaanchjávátat je Jesucristo, xoojntkpts áts-e'e n'it. ¹⁸ Nay ve'emts áts-e'e ntsák jéts-e'e mxoónduktat áts maát.

Je Timoteo maát je Epafrodito

¹⁹ Pán vaamp tse'e je Maja Vintsán Jesús, tsojk áts-e'e nkéxut je Timoteo jéts-e'e najkx mku'íxjada, ve'emts áts-e'e nxoóndukut ku áts-e'e nnujávát pán vintso miitse'e jemda. ²⁰ Je'ejyji ve'e to'k je vinma'yun dujajejpp áts maát. Ve'em ax jo'n áts miitse'e ooy ntunvinmayda, nay ve'empats je'e ve'e ooy mtunvinmaajyjuduva. ²¹ Nujom pán pán jatye'e viijnkta, y'ixtidupts je'e ve'e je y'avintsó o'yinji, ka'ats je'e ve'e dutonuva'anda juu' ve'e je Cristo Jesús chájkp. ²² Ax mnuja'vidup tse'e vintso ve'e je Timoteo duyaknúke'xnatáka jéts tyu-umpe'e je y'oy je'e. Ve'em ax jo'n je jayu je y'ónuk pyutákaja, xputájkpts áts je'e ve'e ku áts-e'e je jayu nvaajnjada je oy káts je oy ayook. ²³ Kux tse'e ve'em, je'e kájxts áts-e'e n'a'ix jéts áts miitse'e ntuk'akéxadat jéts-e'e najkx mku'íxjada tun jatyi ku áts-e'e nnujávát pán jaa'kpoxuntáksaanaap áts-e'e uk pán ka'a. ²⁴ Nay-ja'vijinupts áts-e'e je Maja Vintsán kájx jéts tsojk áts-e'e viinm miits najkx nku'ixta.

²⁵ Ve'em áts-e'e nnasjava jéts vinkopk je'e ve'e jéts áts miitse'e uxyam ntuknúkéxtat ya n'útsamda ya n'a-jchamda Epafrodito, ya'a juu' áts-e'e ya toonk ntuk-maattuump jéts-e'e ntukmaát'amáadaaga je kyo'oy je'e, juu' áts miitse'e xtuknúkejxtu jéts áts-e'e

xmutónut. ²⁶ Ooyts ya'a ve'e dutuntsak jetse'e y'ítut anañujoma miits maatta, ooy tse'e dutunvinmay kuxe'e e xmótudi je kats jets pajkju ya'a ve'e. ²⁷ Tyúvam xa ve'e jets makk ya'a ve'e ooy tyumpajkji, oo'kun ámani ya'a ve'e vye'na. Ax je Nte'yam tse'e tukmo'tju. Ka ya'ajyap tse'e tyukmo't, xtukmo'tpa ats je'e ve'e jets atse'e nkatsaachvinmañaxut. ²⁸ Je'e kajxts atse'e nyoyjk ntsak jets ats miits ya'a ve'e ntuknukéxtat jetse'e ve'em mxoondyktat ku ve'e x'íxtinuvat, ve'emts atse'e vinjo'n nko'knayinma'yunmooyjyinuvat. ²⁹ Ku ve'e jyeyat, kuváktats ya'a ve'e je xoojntkun maat kux mnay'útsijidup mnay'ajchijidup mnay'útsijidup mnacha'ajidupe'e je Maja Vintsán kajx. Vintsá'agada je jayu pan pan jatye'e ve'em ax jo'n ya'a, ³⁰ kux oo'kun ámani ya'a ve'e vye'na ku ve'e je Cristo dumutuujn dumupujk, napyajmju tse'e jem je oo'kun y'am kyam ku atse'e xtoojnji juu' miitse'e mka'o'yixjudu jets atse'e xtoojnjadat.

Je Cristo kajx tse'e je jayu kyayaktokimpum

3 Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsá'ada, xoondukta kuxe'e to'k muk m'litta je Maja Vintsán maat. Ka'ats atse'e nko'oyjáva ku atse'e njaaynuva juu' ats miitse'e ntuknuja'vidu, kux miits je m'o'yin kajxta xa je'e ve'e. ² Nay'íxjada je'e kajxta juu' ve'e dutoondup je kyo'oy je'e, juu' ve'e dutsojktup jetse'e je jayu je ixta'nun duni'kxmadat dukojmadat. ³ Uu'mda xa je'e ve'eda juu' ve'e je ixta'nun maat juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip kux nvinja'vimdup nvintsá'kimdupe'e je Nte'yam je Espíritu Santo kajx jetse'e nxoojntkumda kuxe'e to'k muk n'ijtumda je Cristo Jesús maat. Ka'a tse'e njaanchja'vimda jets njayeypumdupe'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'e kajx ku ve'e n'ijtumda to'k jayu je naxviijnit je'e kajx jets ka'a ve'e jado'k jayu. ⁴ Pan jyaanchja'vidup tse'e jyapana jets je'e ve'e dujayepp je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'e kajx ku ve'e y'it to'k jayu je naxviijnit je'e kajx jets ka'a ve'e jado'k jayu, nyoyjks je'e ve'e juu' atse'e kunjaanchjáva jets njayepppts atse'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'e kajx ku atse'e n'it to'k jayu je naxviijnit je'e kajx jets ka'a ve'e jado'k jayu. ⁵ Yakpaajmjits atse'e je ixta'nun kutoodojtyuk xaj ke'ex, israeejlit jáyuts atse'e, je Benjamín je jya'ka'a, hebreo jáyuts atse'e, je'evats ats je ntee' je ntaak. Pan vintso ve'e je Moisés je pyava'nun yakkutýún, je fariseo je y'ixpajkunts atse'e mpanujkxp y'ij, ⁶ ve'emts atse'e nnayja'viji jets oy atse'e nkutyún y'ij je pava'nun, ve'emts atse'e njomtonda ntitonda y'ij je jaanchja'vivatajk, ooyts atse'e ntun'ix vintso atse'e nkutyonkaxut nujom je Moisés je pyava'nun. ⁷ Ax nujomts ya'a ve'e juu' jaty atse'e ooy ntuntuknumájjip y'ij, je Cristo kajxts ats je'e ve'e njava jets ni vinxupa ats je'e ve'e xkatuujnja. ⁸ Ax ka ya'ajyap tse'e, ve'em atse'e njava jets ni tía ats je'e ve'e xkatuujnja, tun to'kji je'e ve'e juu' atse'e nja'vip jets ooy je'e ve'e dutunnmajá, je'ets je'e ve'e ku atse'e va'ajts n'ixat ats je nMaja Vintsán, je Cristo Jesús, juu' kajx atse'e nujom juu' jaty nmasookni. Je naax je po'ox jo'nts atse'e juu'

nja'vini je'e kajx jets atse'e n'ijtnit je Cristo maat, ⁹ atse'e to'k muk n'ijtnit je'e maat. Ax ve'emts atse'e oy ntaannit je Nte'yam maat ka je'e kajxap ku atse'e kun'ix vintso atse'e nkutyónut je Moisés je pyava'nun, je'e kajxe'e kuxe'e ats je Nte'yam xkatokimpum kuxe'e ats je Cristo njaanchjáva. ¹⁰ Ntsajkpts atse'e jets atse'e va'ajts n'ixainit je Cristo, atse'e ntukmaatjayeppnit je makkín juu' ve'e jyayepp ku ve'e jyoojntypajknuva. Ntsajkpts atse'e jets atse'e ntsaachpaa'tut ve'em ax jo'n je'e ve'e chaachpaaty, jets atse'e ve'em n'ítut ax jo'n je'e ku ve'e y'uk'aa'k, ¹¹ ntsojkppts atse'e jets atse'e njoojntypajknuvat ku atse'e aa'kani nve'nat.

Jem tsapjootm uu'm nkukajpunimda

¹² Ka je'ep xa atse'e ntijp jets távani ats ya'a ve'e n'a maadaaguikux ukpu atse'e n'it oy jets va'ajts. Je'e atse'e ntuump jets atse'e nkutyónut nujom je vinma'yun juu' ve'e je Cristo Jesús jyayepp ats kajx ku atse'e xje'ei'ukvaajñ. ¹³ Utsta ajchta utsta tsá'ada, viinm atse'e nnayjávaja jets ka'anum ats ya'a ve'e n'amaadaaga. Juu' atse'e tuuv ntuump, nyaktankujxpts atse'e juu' ve'e náxyani jets atse'e je nmakkín nyaktún pan joma vaat atse'e x'o'yixju jets atse'e n'amaadaagat juu' ve'e miimpnum, ¹⁴ jets atse'e n'ijtnit ax jo'n je jayu juu' ve'e makk noomp jetse'e too'vajkp jyeyat joma ve'e kyukaxa je noomk, jets atse'e njoojntykinit jem tsapjootm, je joojntykin juu' atse'e je Nte'yam xtuknuyaaxji kuxe'e ats to'k muk n'it je Cristo Jesús maat.

¹⁵ Nujom pan nvinxup uu'me'e nnuja'vimdini je Nte'yam je y'ayook, ve'em tse'e dutsak jetse'e je vinma'yun ve'em njayeppumdat. Ax pan jem tse'e juu' ve'e viijnk dvinmótudup, je Nte'yamts ya'a ve'e tuknujávajadap. ¹⁶ Pan joma vaate'e je Nte'yam xtuknuja'vimda je tyuv je'e, va'an tse'e dujoojntykimda ax jo'n xtuknuja'vimda.

¹⁷ Utsta ajchta utsta tsá'ada, joojntykada ax jo'n ats, yakvinkópkiduvats je'e pan pan jatye'e joojntykidup ve'em. ¹⁸ May náxani xa ats miitse'e nvaajnjada, ax uxyamts ats miitse'e nunyaaxnup njaa'kvaajnjada, jets jeja ve'e numayda pan pan jatye'e dutso'oxpajktup je Cristo, ka'a tse'e dunjavava'anda pan tyajxe'e y'uk'aa'k jem cruz kajxm. ¹⁹ Ax vintókidapts je'e ve'e, je tyiints tse'e vvinmaaydup jetse'e dukayakvinkópkada juu' ve'e je Nte'yam chajkp, natyukmájijidupts je'e ve'e juu' ve'e kudutuktsó'otyónnda, je'ejjji ve'e vvinmaaydup juu' jatye'e ijtp yaja naxviijn. ²⁰ Ax uu'mda, jemts uu'me'e tsapjootm nkukajpunimda, n'a'ixumdupts uu'm je'e ve'e je Yaktsookpa, juu' ve'e jem tsoo'nup jetse'e yaja kyadaaknit, je Maja Vintsán Jesucristo. ²¹ Je'e xa ve'e duyaktiktsnup uu'm ya nni'kxamda ya nkópkamda, juu' ve'e ayonuktaka, juu' ve'e oo'kup, jetse'e ve'em y'ijtnit ax jo'n je y'avintso ni'kxukopk juu' ve'e je majin ooy dutunjayepp. Ve'em tse'e dutónut je makkín kajx juu' ve'e yaktoomp jetse'e duyakkutojkkjáxut nujom juu' jaty.

Xoojntkp mnaajk'ítjadat je Maja Vintsán kajx

4 Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsá'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ntsajkpts atse'e jets atse'e n'ítut miits maatta, xyakxoojntkupts ats miitse'e jets atse'e xmo'oda je majin. Ijtp tse'e xtóndat juu' ats mitse'e tuntuknújáyada, mak tse'e mnaajk'ítjadat to'k muk je Maja Vintsán maat.

² Nmunoo'kxktupts atse'e je ta'axtajk Evodia jets je ta'axtajk Síntique jetse'e ñamyujot'óyajadat, ve'em ax jo'n dutsak pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Maja Vintsán. ³ Jets mits, juu' atse'e ntukmaatmutuump ntukmaatmupujkp je Nte'yam, n'amótupts ats mitse'e jetse'e xputakat ya numejtsk ta'axtajkta. Ooy ats je'e ve'e xtumputajkidi ku atse'e ntukka'amaajy je oy kats je oy ayook, xputajkiduvats atse'e je Clemente jets je viijnk jáyuda juu' atse'e nmaattonduva, je'e juu' ve'e je xyajta javyétani ijtp jep libro kujxp joma ve'e javyet y'itta je xyajta pan pan jatye'e joojntykidinup xa'ma kajx.

⁴ Ijtp tse'e mnaajkxoondukjadat je Maja Vintsán kajx. Vaannuvap atse'e jado'k nax jetse'e mxoonduktat.

⁵ Va'an tse'e je jayu anañujoma dunujávada vintso ve'e oy jayu mnapyámjada. Tamji ve'e je Maja Vintsán. ⁶ Ni tía ve'e xkavinmáydát, ñojk'óye'e, pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, tsapkotsta, jetse'e je Nte'yam juu' x'amótu-dat, vaajnjikáxta nujom je Nte'yam je kukojtsun maat. ⁷ Ku ve'e ve'em xtonda, van'it tse'e je Nte'yam mmó'ojadát je y'oy joot, juu' ve'e dujaa'knúmájp jets ka'a ve'e juu' ve'e je jayu vyinmótudup, to'k viijn tse'e y'ítut je mja'vinda jets je mvinma'yunda je Cristo Jesús maat.

"Payo'oyda nujom juu' ve'e oy"

⁸ Utsta ajchta utsta tsá'ada, juu'ats atse'e nkojtskukajxinup, je'ets je'e ve'e jetse'e xpayo'oydat nujom juu' ve'e tyúvam, nujom juu' ve'e vyinmajtsjup jetse'e yakvintsa'agát, nujom juu' ve'e duyaknuké'xnatajkip je tuv jáyuvín je tuv joojntykin, nujom juu' ve'e va'ajts, nujom juu' ve'e duyakjéjip je tsojkun, jets nujom juu' ve'e yak'oyja'vip. Payo'oyda nujom juu' ve'e oy jets juu' ve'e vyinmajtsjup jetse'e yak'oñukótsat.

⁹ Je'e tse'e tonda juu' ats miitse'e ntuk'ixtu, juu' ve'e ntukkatajkidu, juu' ve'e m'amótunajxtu ku atse'e nkajts, jets juu' ve'e mnú'ixvaatstu vintso atse'e juu' ntun. Pan mtoondup tse'e ve'em, ijtnupts je'e ve'e je Nte'yam miits maatta, je'e juu' ve'e je oy joot duyajkp.

Je putajkin juu' ve'e je filíposit jayu tyuknukexxtu je Pablo

¹⁰ Ooy atse'e ntunxoonduk je Maja Vintsán kajx kux-e'e ats miits xjaa'myejtstinuva; ka je'epts atse'e ntijp jets xjaa'tyókidinu ats miitse'e, je'e ve'e kuxe'e mka'o'yixjidi jets atse'e kuxputajkidi. ¹¹ Ka'ats atse'e ve'em nva'añ kuxe'e ats juu' xka'ijtja, kux yuj atse'e jets atse'e ntukjotkada'aky juu' atse'e n'ixp njayejpp. ¹² Nnuja'vip atse'e vintso ve'e juu' y'it kya'it. Ixtafts atse'e njayep pan ku'ux atse'e n'it uk pan ayooj atse'e n'it, pan n'ixp njayejpp atse'e ooy juu' uk pan vin'it atse'e juu' xka'ijtja. ¹³ Nujom xa atse'e juu' x'o'yixju kux je Cristo atse'e xmakkinmooyp. ¹⁴ Oyam tse'e vye'ema, oys miitse'e xtoondi ku atse'e je putajkin xkejxjidi ku atse'e yaja ntsaachpaa'ty.

¹⁵ Nay ve'empa tse'e, filíposit jáyuda, ku ats miitse'e ntukmukojs'ukvaandi je oy kats je oy ayook jets ku atse'e ntsaa'n jem macedóniait y'it jootm, ax xnujávada jo'n, miitsjits je'e ve'eda juu' atse'e je putajkin xmooydu. ¹⁶ Kux namvaat atse'e jem tesalónicaít kyajpun kajxm nve'na, xtuk'akejxiduts ats miitse'e ka to'k náxap vinxup atse'e juu' xka'ijtji. ¹⁷ Ax ka je'epts atse'e n'ixtip jets ats miitse'e juu' xmo'odat, je'e ve'e jetse'e ñuyókat je o'yin juu' ve'e mjayejtup jem je Nte'yam vyinkojkm. ¹⁸ Njayejpp xa atse'e nujoj, ka'a atse'e xkati'ijtja. Je putajkin juu' ats miitse'e xtuknukexxtu ya Epafrodito maat, jémani tse'e tyunjajtjini. Ve'emts ya'a ve'e ya putajkin ax jo'n je yax juu' ve'e xoo'kp pa'ajk jetse'e je Nte'yam du'oyjava. ¹⁹ Ax ats je nNte'yam tse'e mmó'ojadap nujom pan ti ve'e mka'ijtuxjudup. Ve'em tse'e dutónut je Jesucristo kajx, ve'em ax jo'n ooy je majin je jaanchin dutunjayep. ²⁰ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit xa'ma kajx uu'm je nNte'yamamda, juu' ve'e nTee'imdup! Amén.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

²¹ Je Maja Vintsán Jesucristo kajx atse'e máyam je Dios ntuknukexta anañujoma pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je jyayu. Ya utsta ya ajchta juu' ve'e ijttup ats maat, ya'a tse'e máyam je Dios mtuknukexjjuduva.

²² Nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e yaja ijttup, vinkopk pan pan jatye'e jem je yakkutojkpa César tyak'am, je'e tse'e máyam je Dios mtuknukexjjuduvap.

²³ Je nMaja Vintsánamda Jesucristots miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap.

Colosenses

1 Atse'e je Pablo, je Nte'yam atse'e xvinkoon jets atse'e je Jesucristo je kyukátsiva n'ítut. Ats maat je n'útsamda je n'ajchamda Timoteo, ² máyam aatse'e je Dios ntuknykexta je Nte'yam je jyayu juu' ve'e nay'amojkudup jem colósasit kyajpun kajxm. Mtoondupe'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maat. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ij-tinit je y'oy joot maat.

Ku je Pablo dunútsapkojtsti je jaanchja'vivatajk.

³ Ku aats miitse'e nnuútsapkojtsta, xa'ma kajxts aatse'e nkukajtsja je Nte'yam, je nMaja Vintsánamda Jesucristo je Tyee', ⁴ nkukojtsjipts aats je'e ve'e kuxe'e je kats nmoútu vintsó ve'e je Cristo Jesús xjaanchjávada jets vintsó ve'e xtsoktu nujom je Nte'yam je jyayu. ⁵ Je'e kajx tse'e ve'em xtonda kux m'a'ixtupe'e je o'yin jem tsapjootm. M'amotunajxtuts miits ya'a ve'e ku ve'e myakvaajnjidi je ayook juu' ve'e tyúvam, ⁶ je oy kats je oy ayook juu' ve'e mnuje'yjudu jets juu' kajxe'e jyeja je y'oy je'e. Ya ayook tse'e va'kxtk'ataatsp jetse'e myakkpajk'atú'uts to'k it to'k naxviijn, ve'em ax jo'n jyajt'ukvaajñ miits maatta ku ve'e x'amotunajxti vintsó ve'e je Nte'yam je jayu je maa'yun dutuujnja jetse'e xnuja'vidi jets tyúvam je'e ve'e je ayook. Ax úxyam paat tse'e ve'em jyaty miits maatta. ⁷ Mva'nuxjudu tse'e ya ayook je Epafras, je'e juu' aatse'e ooy ntuntsajkp jets aatse'e nmaattún, to'k je'e ve'e je Cristo je myutoompa je myupajkpa juu' ve'e dukutyoomp je toonk juu' ve'e yaktukkatajki miits je m'o'yin kajxta. ⁸ Je'e xa aatse'e xtuknuja'vi vintsó ve'e xyaknyke'xnatajkada je tsojkun juu' ve'e je Espíritu Santo pyaam jem mja'vin kajxmda.

⁹ Je'e kajx tse'e, van'it paatani ku aatse'e je kats nmoútu vintsó ve'e xjaanchjávada je Jesucristo, ijtpsts aats miitse'e nnuútsapkojtsta, je'ets aatse'e je Nte'yam n'amótup jets oye'e mtuknujávadat juu' je'e ve'e chajkp. Ve'emts ya'a ve'e dutónut nujom je vijin je kejún kajx jets nujom je vinmótuvín kajx juu' ve'e yajkyp je Espíritu Santo. ¹⁰ Ve'emts aatse'e n'amótu jetse'e mjoonjtykadat vintsó ve'e je Maja Vintsán dunumájat dunujaanchat jetse'e du'oyjávát nujom juu' ve'e mtoondup mkojtstup, ve'em vintsó ve'e ñuyojk-i'atá'atsut nujom je y'oy je'e miits kajxta jetse'e nuyojk oy x'ixai'atá'atstat je Nte'yam. ¹¹ N'amótuúts aats je'e ve'e, ve'em ax jo'n ooy je majin dutunjayep, jetse'e myakmakpákjadat je myakkin maat, ve'em tse'e mkanoo'kxtat jetse'e ijtp xtóndat je y'oy je'e, ¹² xoon-

duk joot tse'e je kukojtsun xmo'odat je Dios Tee', juu' ve'e je maa'yun mto'nuxjudu jetse'e ve'em y'oya jetse'e xtukmaatjayápta je jyayu nujom je y'oy je'e juu' ve'e mtukmutsojkdudup, ve'em tse'e m'íttat ax jo'n je jayu juu' ve'e yó'ydup jeja ajajtk it jaat. ¹³ Ku ve'e n'ij-tumdi ax jo'n je jayu juu' ve'e yó'ydup jeja akoo'ts it jaat, van'it tse'e je Nte'yam xyakpítsumumdi jem je Satanás y'am kya'm jetse'e xpa'mumdi jem je Nte'yam je y'Ónyk y'am kya'm, juu' ve'e ooy tyuntsajkp, ¹⁴ je'e pane'e je y'oo'kun kajx xyakta'numdu naspaka, xtókin-mee'kxumduúts uu'm je'e ve'e.

Oy joot tse'e n'ijtumda je Nte'yam maat kuxe'e je Cristo xku'oo'kimdi

¹⁵ To'kji xa ve'e je Cristo, je'e tse'e dunumájjip jets ka'a ve'e ti jaty juu' ve'e yakpaam, ja'a tse'e duyaknyke'xnatajki je Nte'yam, juu' ve'e kayak'ixp. ¹⁶ Je Cristo maat tse'e je Nte'yam dupamkujkx nujom juu' jatye'e ijtp jem tsapjootm jets yaja naxviijmpa, ve'em juu' ve'e kayak'ixp jets ve'em juu' ve'e yak'ixp, juu' ve'e yakkutojktup jets juu' ve'e dunuvintsánidup, juu' ve'e dunuvinténidup jets juu' ve'e duká'midup. Je Cristo maat jets je Cristo je myajin kajx tse'e je Nte'yam nujom juu' jaty dupamkujkx. ¹⁷ Ijtpamts je'e ve'e je Cristo ka'anume'e juu' jaty choo'nduk vye'na. Je Cristo tse'e nujom juu' jaty duyak'ijtp. ¹⁸ Je'e tse'e dunukuvajkip je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e y'it je'e maatta ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijti. ¹⁹ Y'oyja'vi tse'e je Nte'yam jetse'e je Cristo y'it nay vanxupyjyam ax jo'n viinm je Dios Tee'. ²⁰ Ja Nte'yam tse'e dunupajmtki jetse'e dumaatnamyujot'o'yijinit nujom juu' jaty, ve'em juu' ve'e yaja naxviijn jets juu' ve'e jem tsajootm, ve'em tse'e oy joot duyaktaajñ ja'a kajx ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k jem cruz kajxm.

²¹ Mmujékumidup xa miitse'e y'ijtp je Nte'yam jetse'e xtso'oxpajkti ja'a kajx ku ve'e xtonda xkotsta y'ijtp je ky-o'oy ja'a; ²² ax úxyam, je Nte'yamts miitse'e tummu-jot'o'yijidini je oo'kun kajx juu' ve'e je Cristo yaknajx jem cruz kajxm. Ve'emts je'e ve'e dutuujn jetse'e mpaajmjidinit jem je'e vyinkojkm va'ajts aaj va'ajts joot jets ka tokin maatap, ²³ je'e ve'e ku ve'e mak' aaj mak' joot mnaajk'íftjada to'k muk je Cristo Jesús maat, ve'em ax jo'n je kup je y'aa'ts mak' yak'ijtp ku ve'e kyaaktá-ka, jetse'e xkamaso'oktat je y'oy je'e juu' ve'e m'a'ixt-up ja'a kajx ku ve'e xkuvajkti je oy kats je oy ayook juu' ve'e m'amotunajxtu. Ya oy kats ya oy ayookts je'e ve'e juu' ve'e to'k it to'k naaxviijn yaktukka'amaayp jets juu' kajx atse'e nyakpuujm jets atse'e ntukka'amaayvat.

Ja Nte'yame'e dupaam je Pablo jetse'e duputakat je jaanchja'vivatajka

²⁴ Ax xoogntkpts atse'e uxyam je'e kajx ku ats miitse'e nkutsaachpaadada. Kux ku atse'e ntsaachpaa'ty jetse'e oy tyaandinit je Nte'yam maat je Cristo je jyayu, ve'emts atse'e ntun ax jo'n je Cristo ku ve'e je jyayu dukutsaachpaadi, ²⁵ je'eda juu' atse'e nmutoondup nmupajktup je'e kajx ku atse'e je Nte'yam xtukkatajki ya toonk, ats miitse'e pu'uk avaada nvaajnjadat je'e je y'ayook. ²⁶ Ka'a tse'e je jayu ya ayook dunuja'vidi juup xup, uxya namnum tse'e je Nte'aym dutuknujava je jyayu, ²⁷ ja'a tse'e dunupaajmtki jetse'e dunujavadat je maja maa'yun juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijt jetse'e uxyam dutuujnja anañujoma je jayu. Ax je'e juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijt, ya'ats je'e ve'e: Je Cristo ve'e ijtp jem mja'vin kajxmda, ve'emts miitse'e je Nte'yam xtukmaatjayeiptinit je myajin. ²⁸ Je Cristo jye'ets je'e ve'e juu' aatse'e je jayu nvaajnjp jets aatse'e je jayu nkojtsvij, nujom aatse'e je jayu ntuk'ixta jetse'e ve'em oy dvinmótudat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e y'ijttinit jem je Nte'yam vyinkojkm oy, va'ajts, jets to'k muk je Cristo maat. ²⁹ Ve'emts ats ya'a ve'e ntun pan joma vaat atse'e x'o'yixju je makkin kajx juu' atse'e je Cristo ooy xtunmooyp.

2 Ntsajkp atse'e jetse'e xnujavadat jets ooy ats miitse'e ntunnutsapkotsta, nay ve'empa je'eda pan pan jatye'e jem Laodicea jets pan pan jaty atse'e viinm xka'ixada. ² Ntsojkpaps atse'e jetse'e mjot'amajadat jetse'e to'k jado'k mnachokjadat jetse'e oy xnujavadat juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijt, je'ets je'e ve'e je Cristo jye'e. ³ Je Cristo kajx tse'e yaknujava nujom je Nte'yam je vyijin je kyejun jets je ñuja'vin. ⁴ Ve'emts ats miits ya'a ve'e nvaajnjada jetse'e ni pana mkavin'aa'njadat maat je tsujit kats. ⁵ Oyam atse'e nka'it miits maatta, jem tse'e ats ya njoot ya nja'vin miits maatta. Xoogntkpts atse'e kuxe'e ats nmujava jets oy yakxone'e mnaajk'itjada jets mak aaj mak joote'e je Cristo xjaanchjávada. ⁶ Je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n xkuvajkti jem mja'vin kajxmda je Maja Vintsán Cristo Jesús, jaa'kjoointykadats miitse'e to'k muk je'e maat. ⁷ Ve'em ax jo'n je kup je y'aats yak'itju mak, ve'empa tse'e dutsak jetse'e mak mnaajk'itjadat to'k muk je Jesu-cristo maat. Yakmakpajk'ata'atsta je mjootta je mja'vinda je'e kajx ku je'e ve'e xjaanchjávada, ve'em ax jo'n myaktuk'ixti; ooy tse'e xtunkukojtsjadat je Nte'yam kuxe'e je maa'yun mto'nuxjada.

Je Cristo kajx je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp

⁸ Ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e myakviijnkvóvdat ku ve'e myakvin'aa'nuva'andat maat je xipajkun juu' ve'e ka tūvap jetse'e kyatún. Ka je Cristovap je'e ve'e duyakjeji je xipajkun juu' ve'e tyuk'ixtup, je juupit jayu je ñupaamdükada je'e ve'e jets je ko'oy costum-bre juu' ve'e ijtp yaja naxviijn.

⁹ Ka'a tse'e pan mvin'aa'njadat, je Cristo ve'e jayu-vimpit, je Nte'yam je'e ve'e nay vanxúpyam ax jo'n viinm je Dios Tee'. ¹⁰ Ax miitsta, je Cristo kajx tse'e xjayepta nujom juu jatye'e je Nte'yam mtukmut-sojkjudup kuxe'e m'itta to'k muk je Cristo maat, juu' ve'e dukamip nujom pan pan jatye'e yakkutojktup jets pan pan jatye'e dunumájidup. ¹¹ Nay ve'empa tse'e, kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maat, je ixta'nun tse'e mjayeiptup juu' ve'e jyayeiptup je Nte'yam je jyayu. Ka je ixta'nunapts je'e ve'e juu' ve'e je israeejlit jayu ñi'kxmidup kyojmidup, je ixta'nun je'e ve'e juu' ve'e je Cristo mpa'muxjudu jem mja'vin kajxmda, ve'em tse'e xko'o'ktoondinit je m'avintsó vinma'yunda. ¹² Ku ve'e mnapajtti, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je Cristo kuxmaat-naxtajkidini jets ax jo'n je'e ve'e kuxmaatjoojntykpajktiniva je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada jets ooye'e je Nte'yam je makkin dutunjayep, je'e pane'e je myakkin kajx je Cristo duyakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. ¹³ Je o'o'kpa jo'n tse'e m'ijtti je tokin kajx jets kuxe'e mkayakpaajmjada vye'na jem mja'vin kajxmda je ixta'nun. Ax je Nte'yam tse'e mmooyjyudu je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je Cristo maat, je Nte'yam tse'e xtokinmee'kxumdinu. ¹⁴ Nujom je tokin juu' uu'me'e kunkuvejtumda, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n javyétani kuy'ijt jem nak kajxm jetse'e je Nte'yam je nak kudumajvojppajtini jem je Cristo cryuuz kajxm, je Cristo tse'e dukuvejt je tokin juu' uu'me'e kunkuvej-tumdi. ¹⁵ Ku ve'e je Crsito y'uk'aa'k jem cruz kajxm, yakvintokits je'e ve'e je ko'oyjáyuvapta jets pan pan jatye'e je ka oyap dutoondup juu' ve'e yakkutojktup jem poj jootm, ve'em tse'e dutuujn ax jo'n je jayu y'at-so'oxtún jetse'e myaada'aky, van'it tse'e dutsam juu' ve'e yakvintoki jetse'e duyaknujx jeja je numay jayu vyinkujk, ve'em tse'e cho'otyóndat ku ve'e je numay jayu du'ixtat jets ta ve'e vyintokida.

Ixtadats je tsapjootmit je'e

¹⁶ Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e nvaat pan mtuktokimpay-o'oyjadat pan ti ve'e mkaaydup m'ooktup uk pan ti xaaj ve'e m'amaa'yidup, ni je nam po'oa, ni je po'o'kx-tkun xaaja. ¹⁷ Juu' jatye'e pyavaandup, je'ejyi tse'e toomp y'ijt ku ve'e je Crsito kyaminna vye'na, ka'a tse'e uxyam y'uktoonni. ¹⁸ Ka'a tse'e xmajapámdat pan pan jatye'e vaandup jets jepe'e tokin jaatp m'itta kuxe'e xkatonda juu' ve'e tyijtp jets je'e ve'e duyaknuk'e'xnatajkip jets mjayeiptupe'e je nuu'k aaj je nuu'k joot, vaandup tse'e jets vinkopke'e jetse'e je angelestajk yakvinjávát yakvintsá'agat. Tyijtp xa ve'e jets yak'ixjudu ve'e juu'; ax je'e tse'e yakvinkópkidup. Namyájjidup tse'e kux jyayeiptupe'e je vinma'yun juu' ve'e je jayu jyayeiptup juu' ve'e dumaatnjavtyaa'n-judup je naxviijnit je kyo'oy je'e. ¹⁹ Ka'a tse'e to'k muk y'itta je Cristo maat, je'e juu' ve'e ijtp ve'em ax jo'n je ni'kx je kopk je kyuvajk. Ve'em ax jo'n je ee'm mak duyak'it jetse'e ñavyuu'nju to'k je ni'kx je kopk joma ve'e je pajk ñamyukju, ve'em tse'e n'ijtumda to'k muk je Crsito maat, ve'em tse'e nmakpajk'ataatsumda to'k muk je'e maat ax jo'n je Nte'yam dutsak. ²⁰ Kux

ve'em miitse'e m'itta ax jo'n kum'oo'kti je Criso maat, ztyajx tse'e jep je'e kya'm pya'tkup mnapyámjada juu ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e?, ve'em ax jo'n je'e ve'e kuxjaa'kmaatnavyaa'njidi. ²¹ Ax ve'emts je'e ve'e je pyava'nunda: "Ka'a tsee ya'a xtónut, ka'a tse'e ya'a xja'kxut, ka'a tse'e ya'a xnuxá-jat." ²² Je jayu xa ve'e dumutaayvaattu ya'ixpajkun. Juu' ve'e tyumpavaandup jets ka'a ve'e yakkáyut yakja'kx-ut, je Nte'yamts je'e ve'e dupaamp jetse'e vyintókiyut ku ve'e yakkay yakju'kx. ²³ Ve'em ya'a ve'e kye'ex jets oy ya'a ve'e ku ve'e yaktún ax jo'n dutumpava'anda, je'e ku ve'e dutonda vintsó ve'e dutijta jetse'e je Nte'yam yakvinjava yakvintsá'aga; nuu'k aaj nuu'k joot tse'e jyanatyijjada, jetse'e vya'anda jets nuyojk oye'e je Nte'yam yakmutún yakmupuk ku ve'e je jayu je ñi'kx je kyopk duyaktsaachpaa'ty. Ax ni vinxúpats ya'a ve'e je jayu kyaputákaja jetse'e du'amaadaagat je kyo'oy je'e juu' ve'e chojktup je y'avintsó vinma'yun kajxta.

3 Je'e kajx tse'e kuxe'e m'itta ax jo'n je Criso kux-maatjoojntykpahtinuva, ixtada tse'e je tsajootmit je'e, jem joma ve'e je Criso chuuna jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ² Je'e tse'e mvinmáydap juu' jatye'e jem tsapjootm, ka je'epe'e juu' ve'e yaja naxviijn. ³ M'i-jttup xa ve'e ax jo'n je Criso kuxmaat'oo'kti. Je joojn-tykin juu' ve'e mjayejptup, mjayejptupts miits je'e ve'e kuxe'e to'k muk m'itta je Criso maat, je'e juu' ve'e ijtj joma ve'e je Nte'yam y'it. ⁴ Ax ku tse'e je Criso myiin-nuvat, je'e pan kajxe'e xtukmaatjayépta ya'joojntykin, je'e maatpa tse'e m'ijttinit jetse'e xtukmaatjayejptinit je myajin.

Ka'a tse'e ve'em n'ukjoojntyimdnit ax jo'n njoojn-tykimda y'ijt

⁵ Ax je'e kajx tse'e vinkopk jetse'e xyakkutókinidinit je naxviijnit je kyo'oy je'e juu' ve'e mjayejptup jem mja'vin kajxmda. Ax je naxviijnit je kyo'oy je'e, je'ets je'e ve'e ku ve'e je jayu je kats dutukmaatjayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejptup, ku ve'e dutonda juu' ve'e ka óyap ka va'ajtsap, ku ve'e duyakton-da je y'avintsó vinma'yunda, ku ve'e dutsokta juu' jatye'e ka óyap, jets ku ve'e juu' dúnas'ayóvada. Kux je'e juu' ve'e ti dúnas'ayo'vip, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam duvinjava duvintsá'aga, vyinja'vip vy-intsa'kipts je'e ve'e juu' ve'e je jayu y'ixp jyayejpp. ⁶ Ya'a kajx tse'e je Nte'yam duyaktsaachpaa'tut je'e pan pan jatye'e kakatsupajkjjudup. ⁷ Ax ve'emts miitse'e mjoojntykada mnaxviijnada y'ijt. ⁸ Ax uxyam, ve'em tse'e dutsojkpa jets ya'a ve'e xmasoóktinit: je jot'a'nun, je ejkun, juu' ve'e dukó'oñuvinma'yip je myujayu, je vinkojspejtun, je pakojsun, jets je jomkojsun je tikkojsun. ⁹ Ka'a tse'e mnavyin'aa'njadat to'k jado'k, kux mmasoóktinu ve'e juu' jatye'e ka óyap mtoondup y'ijt. ¹⁰ Ku ve'e xmasoóktini, mton'uk-vaandinu tse'e ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je nam jáyuvín juu' ve'e je Nte'yam pyaam jetse'e mmoójyjidi, je'e tse'e je Nte'yam yakvimpitp jetse y'ijtnit ax jo'n viinm. Ve'em tse'e dutónut van'it paat ku ve'e je Nte'yam oy x'ixaidinit. ¹¹ Ka'a xa ve'e tii pan is-

raeejlit jayu uu'me'eda uk pan pan jatye'e ka je'epta, pan nni'kxmimdup nkojmimdupe'e je ixta'nun uk pan ka'a, pan jékumit jayu ve'e n'ijtumda uk pan pan jatye'e dukatinuja'vidup, pan joyutoompa jayu ve'e n'ijtumda uk pan naspaka jayu. Je'e ve'e vinkopk jese'e je jayu to'k muk y'it je Criso maat, juu' ve'e nujom dunu-majikajxp.

¹² Kux je Nte'yame'e mvinkoojnjudu jetse'e m'ijttnit je jyayu jetse'e mtsókjada, je'e kajx tse'e dutsak jets ya'a ve'e xjayejptinit, ve'em ax jo'n ya'a maat kum-natyukxojjidi: je tukmó'tun, je oy jáyuvín, je nuu'k aaj je nuu'k joot, jets ku ve'e juu' jaty yakmutenikux.

¹³ Pan jep xa ve'e pan ti ve'e mnatyuknu'aa'nijidup, namyuténixjada tse'e to'k jado'k jets namyee'kxujjada je mtókin vimpit atuj. Ve'em ax jo'n je Criso mtókin-mee'kxjidi, nay ve'empats miitse'e mnatyokin-mee'kxjjuduvat to'k jado'k. ¹⁴ Ax juu' tse'e dunuvinkop-kikajxp, je'ets je'e ve'e jetse'e je tsojkun xjayéptat. Kux ku xa ve'e je jayu je tsojkun dujapen, to'k muk tse'e juu' jaty y'it tsoj yakxón, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ¹⁵ Yak'itta jem mja'vin kajxmda je Criso je y'oy joot jetse'e myakkutojkuxjadat. Kux ya'oy joot kajxe'e je Nte'yam myaaxujjidi jetse'e to'k muk m'ijttinit, ve'em ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kum'ijtti. Ijtp tse'e Nte'yam xkukojsjadat. ¹⁶ Ooye'e xtunyak'íttat je Criso je kyats je y'ayook jem mja'vin kajxmda. Natyuk'íxjada juu' ve'e je Nte'yam chajkp jets nakyotsvijjada to'k jado'k nujom je vijin je kejún maat. Avda je salmos, je himnos, jets je uv juu' ve'e je Nte'yam duyakmájp duyak-jaanchip. ¹⁷ Pan ti jatye'e mtoondup mkojststup, nujom tse'e xtóndat xkótstat je Maja Vintsán Jesús kajx, jetse'e je kukojsun xmo'odat je Nte'yam je'e kajx.

Vintsó duvinmachju jetse'e je jaanchja'vivatajk jjoojn-tykadat maat je myujayu

¹⁸ Ta'axtajkta, napyámjada jep je mnyaa'y kya'p pya'tkupta, kux ve'eme'e dupaa'ty du'akeega ku ve'e je jayu to'k muk y'it je Maja Vintsán maat. ¹⁹ Yaa'tyajk-ta, tsokta je mnyda'axta, ka'a tse'e xmujotma'attat. ²⁰ Pi'k ónukta, katsapakta je mtee'da je mtaakta, kux ve'eme'e je Maja Vintsán du'oyjava. ²¹ Onuk tee'da, ka'a tse'e je m'ónukta xyakjotma'attat, kux ku ve'e dukoo'ktoondinit je y'oy je'e. ²² Mutoompatajkta, katsapakta je mvintsanda juu' ve'e yaja naxviijn nujom pan ti jatye'e mtukpavaajnjudup, ka van'ítjape'e ku ve'e m'íxjada jetse'e ve'em oy jeja je'e vyinkujk mtanu-va'anda, to'k aaj to'k joote'e xkatsapáktat je'e kajx ku ve'e je Nte'yam xvintsá'agada. ²³ Pan ti ve'e mtoondup, to'k aaj to'k joot tse'e xtóndat, ve'em ax jo'n je Maja Vintsán dutsak, ka je'e kajxape'e ku ve'e je jayu ve'em dutsokta, ²⁴ kux mnuja'vidup xa ve'e jets mmo'ojadape'e je o'yin je Maja Vintsán. Mmutoondup mmupajktup xa miitse'e je Jesucristo. ²⁵ Ax je'e pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap, tukkuvét-jadapts je'e ve'e je Nte'yam. Je Nte'yam, ka'ats je'e ve'e je jayu duviijnk'íx, myooynupts je'e ve'e je tsaach-paatun pan pan jatye'e je kyo'oy je'e tudutonda.

4 Yaktoompa tujkta, tonda ax jo'n dupaa'ty du'akeega maät je mtoompada. Jaa'myétsta jets jeme'e to'k juu' ve'e ijtp jem tsapjootm, ax jep tse'e je'e kya'p pya'tkup m'itta.

² Ijtp tse'e mtsapkótstat, viji kej tse'e mnaajk'ítjadat jetse'e je kukojsun je Nte'yam xmo'odat. ³ Nutsapkójtstuva aäts, ve'emts aätse'e je Nte'yam je too' xyak'avaatsjat vintsó aätse'e ntukka'amáyut je oy káts je oy ayook, juu' ve'e kayaknuja'vip yijt, je'e je'e ve'e ku ve'e je jayu yakvaajña je Cristo jye'e. Je'e kajxts atse'e yap poxuntujkp n'it. ⁴ Nutsapkótsta äts to'k aaj jets ätse'e ya oy káts ya ayook je jayu va'ajts nvaajnjadat, ve'em ax jo'n çakju.

⁵ Viji kej tse'e juu' xtóndat xkótstat je'e maät pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo, xa'ma kajx tse'e xtóndat xkótstat jetse'e dujaanchjavadat. ⁶ Kótsta tse'e juu' ve'e duyaknuke'xnatajkip je m'oy jáyuvinda jetse'e je jayu dutuk'óyadat, ve'em tse'e xnujavadat vintsó ve'e to'k jado'k x'atsóvumpíttat, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

⁷ Ya n'útsamda ya n'ajchamda Tíquico, juu' ve'e ooy ntuntsojkumdup jets ätse'e oy ntukmaatmutún ntukmaatmupúk je Maja Vintsán, ya'a tse'e mva'nuxjadap pan vintsó ätse'e uxyam n'it. ⁸ Je'e kajx äts miits ya'a ve'e ntuknuke'xta jetse'e xnujavadat vintsó aätse'e uxyam n'it, jetse'e mjot'amájadat. ⁹ Myaädivape'e ya Onésimo ya uts ya ajch juu' ve'e ooy ntuntsojkumduvap jetse'e oy juu' jaty dytún dukáts, ya'a juu' ve'e ijtp nuto'kta miits, mva'nuxjadapts ya'a ve'eda nujom juu' jatye'e yaja toojnjup kojtsjup.

¹⁰ Máyame'e je Dios mkejxuxjada ya Aristarco, äts ya nmupoxuntakjaju. Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je Marcos, je Bernabé je myugo'ok. Tä tse'e myakvaajnjada jets pan najkxpe'e mku'íxjada je Marcos, kuvakta tse'e tsoj yakxón. ¹¹ Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je Jesús juu' ve'e Justo duxaajiva. Ya'ajyjida xa je'e ve'e je israeejlit jayu juu' ätse'e je jayu ntukmaatvaajn-jidup vintsó je'e ve'e ku ve'e je jayu y'itta jem je Nte'yam y'am kya'm, xyakjot'amájidupts äts je'e ve'e. ¹² Máyame'e je Dios mkejxuxjada je Epafras, jado'k je'e ve'e juu' ve'e nuto'kta miits jetse'e je Jesucristo dumutún dumupúk. Ijtp tse'e to'k aaj to'k joot mnutsapkótsjada, ve'em tse'e je Nte'yam du'amotu jetse'e maäkk m'ijttinit to'k muk je Jesucristo maät jetse'e oy xnujavadat juu' ve'e je Nte'yam çakju. ¹³ Äts tse'e je tuvakojsun mpuump vintsó ve'e je Epafras ooy mtun- nutsapkótsjada, nay ve'empa je'eda pan pan jatye'e ijttup jem laodicéait jets hierápolisit kyajpun kajxmda. ¹⁴ Máyame'e je Dios mkajxuxjuduva je Lucas, je tso'yiva juu' ve'e ooy ntuntsojkumdup, jets je Demas.

¹⁵ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat je utsta je ajçhta maät je utsta je tsá'ada juu' ve'e ijttup jem Laodicea. Máyame'e to'k aaj je Dios xmooyduvat je Ninfas jets je jaanchja'vivatájk juu' ve'e nay'amojki-jidup jem tyak'am. ¹⁶ Ku ve'e xkojtskajxtat ya nak, kéxtats jetse'e yakkojtspat joma ve'e je jaanchja'viva tujk ñay'amókajada jem Laodicea, kojststuvats miitse'e je nak juu' äts je'e ve'e ntuknuja'yidu. ¹⁷ Jidu'um tse'e xnaajmadat je Arquipo: "Tun'ixu jetse'e xkutyónput je toonk juu' ve'e je Maja Vintsán mmooyju."

¹⁸ Äts, je Pablo, nka'mam äts miitse'e ntuknujáyada ya máyam je Dios. Jaa'myétstats jets yap ätse'e poxuntujkp. Je Nte'yam tse'e mkunoo'kxjadap.

1 Tesalonicenses

1 Atse'e je Pablo, maat je Silas jets je Timoteo, máyam aatse'e je Dios ntuknukexta je jaanchja'vivaatjajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem tesalónicait kya-jpyn kajxm. M'ijttupe'e jem je Dios Tee' jets je Maja Vintsán Jesucristo jya'vin kajxmda. Je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Je nu'ixvaatsun juu' ve'e pyaamdu je tesalónicait jáyuda

² Nkukojsjip xa aatse'e je Nte'yam xa'ma kajx anañujoma miits kajxta, nnutsapkojststupts aats miitse'e ku aatse'e ntsapkats. ³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jéjats aatse'e je'e vyinkujk nxa'majaa'myéts juu' ve'e mtoondup. Ax juu' tse'e mtoondup, je'ets je'e ve'e duyaknuké'xnatajkip je tsojkun juu' ve'e mjajejptup jets vintsó ve'e xjaanchjávada je nMaja Vintsánamda Jesucristo, nay ve'empa vintsó ve'e to'k aaj to'k joot x'a'ixta ku ve'e myiinnuvat. ⁴ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ooy xa ve'e je Nte'yam mtuntsókjada, nnuja'vipts aatse'e jets je'e ve'e mvinkoojnjudu. ⁵ Kux ku xa aats miitse'e nvaajnidi je oy kats je oy ayook, ka'a tse'e nvaajnidi tun je kats maatji, je Espíritu Santo je myakkin maatpa ve'e, je'e aatse'e xtukvinja'vi jets tyúvam je'e ve'e je ayook juu' ve'e nvaajnidi. Oy xa ve'e xnujávada vintsó aatse'e njáyuva miits je m'o'yin kajxta ku aatse'e n'ijt miits maatta.

⁶ Ax mnu'ixvaatstu tse'e vintsó aatse'e juu' ntuujn nkajts, ve'em ax jo'n aatse'e je Maja Vintsán xtukmut-sajk; óyame'e je jayu ooy mtunyaktsaachpaatjidi, mku-vajktu tse'e je oy kats je oy ayook je xoojntkun maat juu' ve'e je Espíritu Santo mmooyjjudu. ⁷ Ax ve'em tse'e mnu'ixvaatsjidi je jaanchja'vivatajka pan pan jatye'e tsuunidup jem macedóniait y'it jootm jets yaja acáyait y'it jaat. ⁸ Ax ka jemjyap tse'e macedóniait y'it jootm jets ka yaajyap tse'e acáyait y'it jaat yaknujava je Maja Vintsán je kyats je y'ayook, nuja'viduvap je'e ve'e je jáyuda ojyoma tsova vintsó ve'e je Jesucristo xjaanchjávada. Ka'a tse'e y'ukvinkópkini jets aatse'e juu' nkótsut. ⁹ Je jayu xa ve'e viinm dumaaajntyktup vintsó aats miitse'e oy yakxón xkuvajkti ku aatse'e n'ijt miits maatta, myaajntyktuva tse'e vintsó ve'e xv-intsa'ki'atúvidi juu' ve'e ka je Nte'yamap jetse'e xvinja'vi'ukvaandi xvintsá'ki'ukvaandi je joojntyk Nte'yam, juu' ve'e tyúvam. ¹⁰ Nay myaajntyktuvaps je'e ve'e vintsó ve'e x'a'ixta je Nte'yam je y'Onuk ku ve'e choo'nut jem tsapjootm jetse'e kyadaaknit. Je Jesuusts je'e ve'e, je'e juu' ve'e je Nte'yam yakjoojntykpajknuva

ku ve'e y'uk'aa'k jetse'e xtuknuvaatsumda je makksaachpaatun juu' ve'e miimp.

Juu' ve'e je Pablo tyoon jep Tesalónica

2 Utsta ajchta utsta tsá'ada, mnuja'vidinup xa ve'e jets ka kooyap aatse'e n'ijt miits maatta. ² Oyam aatse'e je jayu xyaktsaachpaaty jem filíposit kyajpyn kajxm jets aatse'e jem nyakjomtuujn nyaktituujn, ax jo'n xnujávada jo'n, ku aatse'e nje'y joma ve'e miitsta, je Nte'yamts aatse'e je makkin xmooy jets aats miitse'e jeja numay tso'oxpajkpa akujk nvaajnidi je oy kats je oy ayook. ³ Oy xa aatse'e nnujava jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e nvaajnidi, ka'a aatse'e juu' nkats je ko'oy joot maat ukpu juu' aatse'e je jayu ntukvin'uu'imp. ⁴ Je Nte'yam aatse'e xtukkatajki ya oy kats ya oy ayook kux y'ixp je'e ve'e jets ntuump aatse'e juu' je'e ve'e chajkp. Ka ve'emaps aatse'e je jayu ntuk'ix jetse'e je jayu du'oyjávát juu' aatse'e ntuump nkajts, ve'eme'e ax jo'n je Nte'yam du'oyjávát, je'e pane'e aats ya nja'vin ya nvinma'yun dutuk'ixnajxp. ⁵ Ax jo'n xnujávada jo'n, ka'a xa aats miitse'e nvintaayidi nvinx-oonidi ku ve'e nvaajnidi je Nte'yam je y'ayook. Nuja'vipts je'e ve'e jets ka'a aatse'e ti nkajts juu' aatse'e ntukmeempákup. ⁶ Ni vin'ita xa aatse'e nka'ixta jets aatse'e je jayu xyakmájat, dumiiitsada, duviijnkyáyuvada. ⁷ Oyam aatse'e xja'oyixji jets aats miitse'e kun'amótudi je putajkin kuxe'e aats je Cristo je kyukát-siva n'it, ka'ats aatse'e ve'em ntuujn, nuu'k aaj nuu'k joot aatse'e n'ijt miits maatta, ve'em ax jo'n je ónuk taak duyak'anuu'k je y'ónuk. ⁸ Kux ooy aats miitse'e ntuntsókta, je'e kajxts aatse'e nnayja'viji jets ka je'ejyape'e nvaajnjadap je oy kats je oy ayook, nay ve'empa ve'e jetse'e nku'oo'kakat ku aatse'e ve'em ntun. ⁹ Utsta ajchta utsta tsá'ada, mjaa'myejststup xa ve'e vintsó aatse'e ntuujn mpujk jóvum xaj jóvum tsooj, ve'emts aatse'e ni pana miits nka'atsuux ku aats miitse'e nvaajnidi je oy kats je oy ayook. ¹⁰ Mnuja'vidinup xa miitse'e, nay ve'empa je Nte'yam, jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e juu' aatse'e ntoon nkajts jets je va'ajts joot maat aatse'e n'ijt miits maatta. Ka'ats aatse'e pan n'ituma'a jets aatse'e pan xtuktókinat otyía. ¹¹ Mnuja'viduvaps miitse'e vintsó ve'e nkajtsmákkidi jets aatse'e nuto'k nuto'k miits nyakjot'amájidi, ve'em ax jo'n je ónuk tee' dutún je y'ónuk. ¹² Nmunoo'kxtktu tse'e jetse'e ve'em mjoojntykadat ax jo'n duvinmachju jetse'e jyoojntykadat pan pan jatye'e je Nte'yam maat napyaaajmjudup, je

Nte'yam, juu' ve'e myaaxuxjüdu jetse'e m'ijttinit jem kyutojkun jootm jets joma ve'e je myajin.

¹³ Nkukojsjivapts aatse'e xa'ma kajx je Nte'yam ya'a kajx. Kux ku xa miitse'e x'amotunajxti je Nte'yam je kyats je y'ayook, ka'a tse'e xkuvajkti ax jo'n je jayu je kyats je y'ayook kuy'ijit jo'n, mkuvajktu ve'e ax jo'n je Nte'yam je kyats je y'ayook, ax je'emts je'e ve'e jye'e. Ax myaayp tse'e kuxe'e xjaanchjávada. ¹⁴ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ku xa ve'e je mmukukajpyn myaktsaachpaatjidi, ve'em tse'e mjaajttuva ax jo'n jyajtti je Nte'yam je jyayu juu' ve'e jem Judea, juu' ve'e to'k muk ijttup je Cristo Jesús maat, ve'eme'e jyajtti ku ve'e je myu'is-raeejlit jayu yaktsaachpaatjidi. ¹⁵ Je israeejlit jayu tse'e dukajaanchja'vidu je Maja Vintsán Jesús jetse'e duyak-jay'oo'kjidi, ve'em ax jo'n duyak'oo'kti je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, xjomtoonduva xtitoonduvats aatse'e, cho'oxpajktupts je'e ve'e je Nte'yam jets pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. ¹⁶ Kux ku xa aatse'e nmuketsta pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e ve'em dujajeyptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ka'ats aatse'e xyakjajtjava'anda, ve'em tse'e je tyokin duyakma'yi'ata'atsta. Ax tá tse'e tyuk-je'yjidini je Nte'yam je y'ejkun.

Ku je Pablo duku'ixuvaannuva je jaanchja'vivatajk jep Tesalónica

¹⁷ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ku xa aatse'e ntsoo'nni joma miitse'eda jetse'e je it ñajxy, óyamts aatse'e nka'ijit miits maatta, yam tse'e aats nja'vin kajxm m'ijtti, ooyts aatse'e njatuntsajk jetse'e nku'ixtat. ¹⁸ Janajkx-uvaaan xa aatse'e, ukpu jyatun'atsiya, je Pablo, may naxts atse'e njanajkxuvaajñ, ax je Satanás tse'e dukax-a'mayak'o'yip. ¹⁹ Miitsts aatse'e ntukxoojntktup jets aatse'e je majin xmo'oda, n'a'ixp xa aatse'e jetse'e n'ij-tumdinit jem je Maja Vintsán Jesucristo vyinkojkm ku ve'e myiinnuvat. ²⁰ Miitstats je'e ve'e juu' aatse'e xmooydup je majin jets aatse'e xtukxoondyktu.

3 Ax je'e kajx tse'e, ku atse'e nko'o'kmuténini kux-e'e ats nkanujava vye'na pan vintso miitse'e jem-da, nnayja'vijuts atse'e jets atse'e ntaajñ jem aténasit kyajpyn kajxm ² jets ats miitse'e ntuknykejxti je n'út-samda je n'ajchamda Timoteo. Je'e xa ve'e je Nte'yam dumutoomp dumupajkp jets aatse'e ntukka'amáy je oy kats je oy ayook, nkejxiduts ats je'e ve'e jetse'e mak k aaj mak joot xjaanchjávadat je Jesucristo, ³ ve'em tse'e ni pana kyavinmama'yatut ku ve'e je tsaachpaatyn mtukje'yajadat, kux mnuja'vidup xa miitse'e jets xyaktsaachpaatumdape'e je jayu ku ve'e je Cristo mpanajkxumda. ⁴ Ku aatse'e nve'na miits maatta, nvaajnjudu tse'e jets xyaktsaachpaatumdape'e je jayu. Ax ve'em tse'e tyoojnji kyojtsji, ax jo'n xnujávada jo'n. ⁵ Ax je'e kajx tse'e ku atse'e nkajot'amaji, je'e kajxts ats miitse'e ntuknykejxti je Timoteo, ve'emts aatse'e nnujávát pan vintso miitse'e jem m'itta je mjaanchja'vin kajxta, kux je'e atse'e nvinmaay ku ve'e to'mayji je Satanás kumyakvinmama'yatjidi jetse'e ve'em kuvyintóki juu' aatse'e ntoon nkojts.

⁶ Ax tá tse'e je Timoteo vyimpijtnuva, je'ets atse'e xvaajnjudu vintso miitse'e jem mnaajk'ítjada je jaanchja'vin maat jets je tsojkun maat, ve'em tse'e vya'añ jets xoondyk aaj xoondyk joot ats miitse'e xa'ma-jaa'myétsta jets ooy atse'e xtun'ixuva'anda, nay ve'empa ax jo'n ats miitse'e n'ixuvaanduva. ⁷ Ax je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsá'ada, óyam aatse'e ntsaachvinmaajy jets aatse'e je jayu xyaktsaachpaaty, jot'amájits aatse'e kux nmuja'vip aatse'e jets to'k aaj to'k joot'e xjaanchjávada je Jesucristo. ⁸ Ooy aatse'e ntunxoondyk kuxe'e to'k aaj to'k joot m'itta je Maja Vintsán maat. ⁹ ;Ka'a aatse'e mpaaty vintso aatse'e je Nte'yam nkukojsjat nujom je xoojntkun kajx juu' aatse'e njayejpp jeja je Nte'yam vyinkujk miits kajxta!

¹⁰ Jóvum xaaj jóvum tsooj aatse'e je Nte'yam nmunoo'kxtuk jets aats miitse'e nku'ixtinuvat jetse'e pu'uk avaada je mjaanchja'vinda y'ítut.

¹¹ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e tse'e va'andap jets aats miitse'e najkx nku'ixtinuva. ¹² Je Maja Vintsán tse'e ooy dutunjaa'kyakmáyp dutunjaa'kyakmájap je mtojkunda juu' ve'e mnayjajepuxjudup to'k jado'k jets anañujoma je jayu maat, ve'em ax jo'n aats miitse'e ntsokta. ¹³ Je Nte'yam tse'e myak'ítjadap to'k aaj to'k joot, va'ajts, jets ka'a ve'e ti tokin maat jem je'e vyinkojkm ku ve'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesús maat nujom pan pan jatye'e jye'eip.

Vintso je Nte'yam dutsak jetse'e je jayu joojntykadat

4 Uxyam tse'e, utsta ajchta utsta tsá'ada, je Maja Vintsán Jesús kajx xa aats miitse'e nmunoo'kxtuk-ta jetse'e mjoojntykadat ax jo'n aats miitse'e ntuk'ixti, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutsak. Ax nuyojk tse'e ve'em xjaa'któndat vintso ve'e ya it ñaxy.

² Mnuja'vidup xa ve'e jets ti aats miitse'e ntuk-pavaandu je Maja Vintsán Jesús kajx. ³ Juu' xa ve'e je Nte'yam chajkp, ya'ats je'e ve'e: Joojntykada vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit. Ka'a tse'e je kats xtukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap mjajeyptup, ⁴ to'k jado'ke'e dujajéput je ñy-da'ax je va'ajts joot maat jets je vintsa'kin maat. ⁵ Ka'a tse'e je kats xtukmaatjayéptat je yaa'y je ta'ax kux aamp tooype'e jem mja'vin kajxmda jetse'e mnayaa'ítjadat, ve'em ax jo'n jyátukada pan pan jatye'e je Nte'yam dukax'ixada. ⁶ Ni pana ve'e je y'uts je y'ajch dukamutokintónut ukpu dukavin'aa'nut je'e kajx ku ve'e je kats dutukmaatjayéptat je y'uts je y'ajch je ñyda'ax. Ooy xa ve'e je Maja Vintsán je tsaachpaatyn dutumpum ku ve'e ve'em yaktún je ka óyap, ve'em ax jo'n nvaajnjudu jo'n. ⁷ Ka je'ep xa ve'e je Nte'yam xtuknyaaaximdu jetse'e njoojntykimdat je ko'oy joot maat, je'e ve'e jetse'e njoojntykimdat je va'ajts joot maat. ⁸ Ax ve'em tse'e, pan pan xa ve'e dukamaja-paamp ya pava'nun, ka je jáyuvapts je'e ve'e kyama-japuump, je Nte'yame'e, juu' ve'e xmo'yumdu je y'E-spiritu Santo.

⁹ Ax je'e pan vintso ve'e mnachókjadat a'utsta ah'ajchta a'utsta atsa'ada, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e

ti ntuknujáyadat, kux viinme'e je Nte'yam mtuk'íxjada jetse'e mnachókjadat vimpit atuj, ¹⁰ ve'emam ax jo'n xtonda maät nujom je utsta je ajchta maät je utsta je tsá'ada juu' ve'e tsuunidup jem macedóniait y'it jootm. Ax nmunoo'kxtktupts aäts miitse'e jetse'e nuy-ojk mtunjaa'knachókjadat vimpit atuj vintsö ve'e ya it ñaxy. ¹¹ Pakmuk xa ve'e mnaajk'ítjadat jets tonda kak-je'e je mtoonk, ve'em ax jo'n ntukpavaandi jo'n, ¹² ve'em tse'e mvintsá'agajadat pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Maja Vintsán jetse'e ve'em xkatukjoojntykadat juu' ve'e je viijnk jayu jye'e.

Ku je Maja Vintsán myiinnuvat

¹³ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ntsajkp xa aätse'e jetse'e xnujávadat vintsö ve'e jyaty je jaanchja'vivatajk juu' ve'e aa'kanda, ve'em tse'e mkatsaachvinmáydax ax jo'n je'eda pan pan jatye'e dukah'a'íxtup je Jesucristo. ¹⁴ Kux ve'em ax jo'n njaanchja'vimda jets uk'oo'ke'e je Jesús jetse'e jyoojntypajknuva jado'k nax, nay ve'em pa tse'e njaanchja'vimda jets je Jesús kajxe'e je Nte'yam duyakjoojntypajknuvat jado'k nax je jayu pan pan jatye'e manaxy ijtup jetse'e y'itta je Jesús maät.

¹⁵ Je'e kajxts aäts miitse'e nnaajmada je Maja Vintsán je y'ayook kajx, jets pan nuvinxupe'e njoojntykimda van'it ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat, ka'ats uu'me'e nmaätnavyaatumjadat je Maja Vintsán too'vajkp jetse'e ux'ook dumaätnavyaa'tjadat je jaanchja'vivatajk pan pan jatye'e aa'kanda. ¹⁶ Kux viinme'e je Maja Vintsán kyadaaknit ku ve'e jem tsapjootm choo'nüt, je kutojkun maät tse'e kyótsüt, je ángeles juu' ve'e dunuvintsanikajxp je aangelestajkta, je'e tse'e kótsup, xo'oxup tse'e je Nte'yam je tryompeta, van'it tse'e jyoojntypajktinuvat too'vajkp pan pan jatye'e to'k muk ijtup je Cristo maät ku ve'e y'oo'ktini. ¹⁷ Ax ux'ook tse'e, nuvinxupe'e njoojntykimda van'it, xyaktsoo'numdinup tse'e jem vínuts jootm maät je'eda pan pan jatye'e aa'kanda jetse'e nmaätnavyaatumjidinit je Maja Vintsán jem poj jootm, ve'em tse'e n'ijtumdinit maät je Maja Vintsán xa'ma kajx. ¹⁸ Ax ya'a kajx tse'e, naajkot'amájajada to'k jado'k maät ya kats ya ayook juu' ats miitse'e tuntuknujáyada.

5 Utsta ajchta utsta tsá'ada, ax je'e pan vinxupe'e ya it jyaa'knáxüt ukpu ti ve'e too'vajkp tónjup kótsjup, ka'a tse'e vyinkopka jets ats miitse'e nnujáyadat, ² kux va'ajtse'e xnujávada jets je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat, ve'emts je'e ve'e myínüt ax jo'n je mee'tspa jye'ya koo'ts, van'it ku ve'e je jayu kavinmaayp vye'nat. ³ Ku xa ve'e je jayu vya'anüt: "Ka'a xa ve'e ti muvaampa tso'oxpajkpa, oy joot'e e ntsuunimda", van'it tse'e tun to'mayji je vintókiyün tyukje'yajadat, ve'em ax jo'n je pajkpa je aampa tyukje'yaja je tá'axtajk ku ve'e je y'ónük duyakke'exuva'añ, ax ka'a tse'e y'oya jetse'e dukuke'ektat. ⁴ Ax miitsta, utsta ajchta utsta tsá'ada, ka'a tse'e ve'em m'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'ijts kukoo'ts, ka'a tse'e kavinmaayp mve'nadat je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat. ⁵ Ve'em xa miitse'e anañujoma m'itta ax

jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup jeja ajajtk it jaät; ka'a xa ve'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'ijts kukoo'ts. ⁶ Je'e kajx tse'e, va'an tse'e dunaajk'ijtumjada joojntyk jets viji kej, apaamdüka ve'e n'ijtumdinit van'it paat ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat, ka'a ve'e ax jo'n je viijnk jayu juu' ve'e dukah'apaajmtkidup. ⁷ Je'e pan pan jatye'e ijtup ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'ijts kukoo'ts, ve'emts je'e ve'e y'ijttuva ax jo'n je jáyuda pan pan jatye'e makk maadup. Je'e pan pan jatye'e ooktup mookjudup, jeja tse'e akoo'ts it jaät y'oo'kta myo'okjada. ⁸ Ax pan nuvinxup tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup jeja ajajtk it jaät, va'an tse'e dunay'akuvaa'nimjada, va'an tse'e dunaajk'ijtumjada ax jo'n to'k je tojpa juu' ve'e naajk'ijttup apaamdüka. Ve'em ax jo'n je tojpa makk ñaajk'ítju ku ve'e tuñatyukxaxju je pojxun xox, ve'em tse'e dutsak jetse'e makk njaanchja'vimdat je Nte'yam jetse'e ooy je tsojkun ntunjajejpumdat. Jets ve'em ax jo'n je tojpa ñapyamuxju je pojxun kujop, ve'em tse'e dutsojkpa jetse'e apaamdüka n'a'ixumdat je Cristo ku ve'e myiinnuvat jetse'e xyaktsookumdinit. ⁹ Kux ka je'ep xa ve'e je Nte'yam xtuknupaajmtkimdu jetse'e ntsaachpaatumdinit xa'ma kajx, je'e ve'e jetse'e njajejpumdinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx. ¹⁰ Je'e kajx xa ve'e je Jesucristo xku'oo'kimdi jetse'e nmaätjoojntykimdinit xa'ma kajx, pan joojntykimdupe'e uk pan aa'kanda ve'e. ¹¹ Je'e kajx tse'e, naajkot'amájajada jets nakyojtsmákkajada to'k jado'k, ve'em ax jo'n xtonda.

Ku je Pablo dukojtsji je utsta je ajchta maät je utsta je tsá'ada

¹² Utsta ajchta utsta tsá'ada, nmunoo'kxtktup xa aäts miitse'e jetse'e xvintsá'agadat pan pan jatye'e toondup miits maätta, pan pan jatye'e mnuvinténi-jidup je Maja Vintsán kajx jetse'e mkojtsuxjada je Nte'yam jye'e. ¹³ Mjavadap mtsóktape'e ooy je'e je tyoonk kajxta. Naajk'ítjada oy joot to'k jado'k.

¹⁴ Utsta ajchta utsta tsá'ada, nvaajnjudupts aäts miitse'e jetse'e xtuknaajmadat je'e pan pan jatye'e nooxtsuunidup. Kojtsjot'amájajada je'e pan pan jatye'e jotmootsk ijtup. Putákada je'e pan pan jatye'e dukay'onyuja'vidup je Nte'yam je y'ayook. Muténada vintsö ve'e to'k jado'k je jáyuvinda.

¹⁵ Ixta jets ni pana ve'e dukatukkuvétüt jado'k pan vintsö ve'e je ka óyap tutyo'nuxju, ñojk'óye'e xa'ma oy jayu mnapyámjadat to'k jado'k jets anañujoma je jayu maät.

¹⁶ Xa'ma kajx tse'e mxoonduktat. ¹⁷ Ijtp tse'e mtsap-kótsstat. ¹⁸ Kukojtsjada je Nte'yam pan ti ve'e toojnjup kojtsjup, kux je'e ve'e je Nte'yam chajkp jetse'e xtón-dat xkótsstat ku ve'e m'itta to'k muk je Cristo Jesús maät.

¹⁹ Majapamda juu' ve'e je Espiritu Santo mtuknuja'vidup. Pan ka'a tse'e ve'em xtonda, makk tse'e vyimpítüt je mja'vinda jetse'e xkakuváktat juu' je'e ve'e kyajtsp. ²⁰ Ka'a tse'e xko'oyjávadat juu' ve'e mkojtsuxjudup pan pan jatye'e vaandup jets je Nte'yam je y'ayooke'e

kyojtsnajxtup. ²¹ Payo'oyda oy juu' jatye'e kyojtstup. Yaktanda jem mja'vin kajxmda je y'oy je'e juu' ve'e kyojtstup; ²² ka'a tse'e xkuváktat je kyo'oy je'e juu' ve'e kyojtstup.

²³ Je Nte'yam, juu' ve'e je oy joot duyajkp, je'e tse'e myak'ijtjidinup oy jets va'ajts, je'e tse'e nujom je mjootta je mja'vinda duyak'ijtjidinup jets nujom je mni'kxta je mkopkta, ve'em vintsə ve'e ni ti tókina mkapaatuxjadat. Ve'em tse'e dutónut van'it paat ku ve'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesucristo. ²⁴ Je Nte'yam, juu' ve'e myaaxuxjudu jetse'e dukutyún juu' ve'e kyajtsp, je'e tse'e myak'ijtjidinup oy jets va'ajts.

Ku je Pablo kyojtskukajxini

²⁵ Utsta ajchta utsta tsá'ada, nıtsapkotsta aats to'k aaj.

²⁶ Nachee'njada to'k jado'k je tsojkun maat je Maja Vintsán kajx.

²⁷ Jeja ats miitse'e je Maja Vintsán vyinkujk ntuk-pava'anda jetse'e xtukvinkótsadat ya nak anañujoma je utsta je ajchta maat anañujoma je utsta je tsá'ada.

²⁸ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo tse'e mkunoo'kx-jadap.

2 Tesalonicenses

1 Atse'e je Pablo, maat je Silas jets je Timoteo, máyam aatse'e je Dios ntuknukexta je jaanchja'vi-vatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem tesalónicait kya-jpyn kajxm. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, jeme'e je'e jya'vin kajxmda m'itta. ²Je Dios Tee' jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Je Nte'yame'e dutokimpayo'ynup anañujoma ku ve'e je Cristo myiinnuvat

³Utsta ajchta utsta tsá'ada, pyaatyp y'akeeguiup xa je'e ve'e jets aatse'e xa'ma nkukojtsjat je Nte'yam miits kajxta kux nuyojke'e xjaanchjávada je Jesucristo jets nuyojke'e mnachókjada to'k jado'k vintsó ve'e ya it ñaxy. ⁴Je'e kajxts ats miitse'e nyakmájada joma ve'e je Nte'yam je jyayu ñay'amókajada, kux óyame'e je jayu mjomtónjada mtitónjada, makk aaj makk joot tse'e xjaanchjávada je Maja Vintsán jetse'e xmuténada je tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtup. ⁵Ax ya'a tse'e duyaknuké'xnatájkup jets tokimpayo'ype'e je Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega, je'e kajx tse'e je Nte'yam du'oyjava jetse'e m'ittat jem je'e y'am kya'm juu' kajxe'e je jayu uxyam myaktsaachpaa'tjada.

⁶Pyaatpap y'akeeguivap xa je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, je'e tse'e dutonumpijitjap je tsaachpaatun je'eda pan pan jatye'e uxyam myaktsaachpaatjdup. ⁷Oyame'e uxyam mtsaachpaa'tta, myakjot'amájajadapts miitse'e je Nte'yam, ve'empats aatse'e xyakjot'amájivat, van'it ku ve'e je Maja Vintsán Jesús ñaajknuké'xnatájkijinit ku ve'e jem tsapjootm choo'nut, jem tse'e jan'ayee'nst jootm kyadaaknit maat je myakk angelestajkta. ⁸Je'e ve'e ñumínup jetse'e dutukkuvejtinit je'e pan pan jatye'e je Nte'yam duka'ixada jetse'e dukakuvakta je oy kats je oy ayook. ⁹Tsaachpaattinupts je'e ve'eda, xa'ma kajx tse'e vyintókidinit, ka'a ve'e y'ittat je Maja Vintsán maat, jem joma ve'e je majin je jaanchin ooy dutunjayep. ¹⁰Ve'eme'e jyáttat je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat, ku ve'e yakmájijidinit yakjaanchijidinit je jyayu jetse'e tyuk'atúvavadat pan pan jatye'e jaanchja'vijidup. Jempats miitse'e mve'nidinit je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada je oy kats je oy ayook, juu' aats miitse'e nvaajnjidu.

¹¹Ax je'e kajxts aats miitse'e ijtp nmutsapkotsta, ve'em tse'e je nNte'yamamda du'oyjávát jetse'e m'ijttinit je'e je jyayu. N'amótup aatse'e jetse'e je myakkin kajx xtóndat nujom je y'oy je'e juu' ve'e mtoojktup jets je y'oy je'e juu' ve'e mtoondup kuxe'e je Jesucristo

xjaanchjávada. ¹²Nytsapkojtstupts aats miitse'e jetse'e yakmaja yakjaancha y'ijtnit je nMaja Vintsánamda Jesucristo miits kajxta, nay ve'empa miits je'e ve'e myakmájijidinit. Je nNte'yamamda jets je Maja Vintsán Jesucristo je myaa'yun kajxts ya'a ve'e nujom tyónjut.

Je katsukutee'mpa

2 Utsta ajchta utsta tsá'ada, ax je'e pan vin'ite'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesucristo, ku ve'e xyaknay'amojkimjidinit je'e maat, nmunoo'kxtktup tse'e jets ²ka'a ve'e je mvinma'yun xyaktiktskojtat, ka'a tse'e mnavynma'yunmo'ojadat ku ve'e xmótudat jets távani ve'e je Maja Vintsán jye'ya. Ka'a tse'e xjaanchjávadat pan ve'eme'e yakkats, pan vaandupe'e je jayu jets je Espiritu Santo kajxe'e ve'em kyotsta, ni ka'a tse'e xjaanchja'viduvat pan vaandupe'e jets jep aats je'e ve'e nak kujxp nmuja'yidi. ³Ka'a tse'e pan mvin'aa'njadat. Too'vajkp xa ve'e je Nte'yam ooy tyun-yaktso'oxpákuť jetse'e ñuke'xnatákat jets pan je'e ve'e je katsukutee'mpa, je'e juu' ve'e nupaamdúkani ijtp jetse'e vyintókiyut. Távani tse'e ñuke'xnatáka vye'na, van'itnum tse'e myiinnuvat je nMaja Vintsánamda Jesucristo. ⁴Ax je katsukutee'mpa tse'e dutso'oxpákuť nujom juu' ve'e je Nte'yam jye'e jets juu' jatye'e yakvinja'vip yakvintsá'kip, je'e paat tse'e dutónut jetse'e y'ajxtukut jep je Nte'yam myaja tsaptujkp. Viinm tse'e ñatyijjut Nte'yam.

⁵¿Ka'a ve'e xjaa'myétsta jets nvaajnjidu ats miits ya'a ve'e ku atse'e nve'na miits maatta? ⁶Ax mnuja'vidup tse'e juu' je'e ve'e uxyam yak'ataajnup. Ku ve'e yakpajkat juu' ve'e yak'ataajnup, van'it tse'e nuké'xnatáka tyánut jets je'e je'e ve'e je katsukutee'mpa. ⁷Kux ku xa ve'e je Nte'yam ooy tyun-yaktso'oxpákuť, ton'ukvaajnup tse'e. Ax ka'anum tse'e y'oya jetse'e jye'yat je katsukutee'mpa, van'itnume'e ku ve'e yakpajkat juu' ve'e yak'ataajnup. ⁸Távani tse'e yakpujka vye'na, van'it tse'e ñuke'xnatákat je katsukutee'mpa. Yakvintókijupts je'e ve'e je Maja Vintsán Jesús maat je pyiixtuk ku ve'e myiinnit je y'ajajtk je y'ata'kxtk maat. ⁹Je Satanás xa ve'e duyakjéjap je katsukutee'mpa jetse'e dumo'ot je kyutojkun. Je katsukutee'mpa tse'e je jayu dvin'aa'ndap ku ve'e dutún je mújit nuja'vin jets juu' jatye'e mújit atuva juu' ve'e je Nte'yam kyaje'eip; ¹⁰je tun je kats juu' ve'e ka óyap, je'e tse'e tyukvin'aa'ndap je'e pan pan jatye'e vintókidinup. Ve'eme'e jyajttinit kux ka'a ve'e dukuvajkti je tyuv je'e juu' kajxe'e kychokti. ¹¹Kuxe'e dukakuvakta je tyuv je'e, je Nte'yam tse'e pámjadap vintsó ve'e yakvin'aa'ndat, ve'em tse'e

dujaanchjávadat jets je Nte'yam kajx je'e ve'e myin je kátsukuté'e'mpa. ¹² Ax ve'em tse'e yakmooydinit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtp nujom pan pan jatye'e dukajaanchjavavaandup je tyuv je'e, je'eda juu' ve'e naajk'ituvaaajnjudup jep tokin jaatp.

Pan pan jatye'e vinkanda jetse'e dujajejptinit je joojn-tykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp

¹³ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ka'a xa miitse'e ve'em mjáttat, mtuntsojkjjudup xa miitse'e je Maja Vintsán. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jets aats je'e ve'e xa'ma nkukojtsjat miits kajxta. Ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na jetse'e je Nte'yam mvinkoojnidi jetse'e tsá'ak m'ijttinit kuxe'e je Espiritu Santo mpaajmjidi je Nte'yam maat jets je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada je tyuv je'e. ¹⁴ Myaaxuxjudu xa ve'e je Nte'yam jetse'e myaktsokjidi je oy káts je oy ayook kajx juu' aats miitse'e nvaajnjidu, ve'em tse'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo xtukmaatjajejptinit je myajin.

¹⁵ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsá'ada, naajk'ít-jada mak k aaj mak joot jets ka'a tse'e xmaso'oktat je ixpajkun juu' aats miitse'e ntuknuja'vidu, pan nvaajnjiduts aats miits je'e ve'e uk pan atsts miitse'e ntuknuja'yidu. ¹⁶ NTee'imdup xa ve'e je Nte'yam jets ooy tse'e xtuntsokjumda, je'e je myaa'yun kajx tse'e xyakjot'amájimda xa'ma kajx jetse'e xtuknuja'vimda jets oy je'e ve'e juu' ve'e xtoojnjimdap ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat. ¹⁷ Je Nte'yam jets je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'e tse'e myakjot'amájajadap jetse'e myakmakpákjadat, ve'em tse'e xtóndat xkótstat juu' ve'e tum oy.

“Nutsapkotsta aats to'k aaj”

3 Uxyam tse'e, utsta ajchta utsta tsá'ada, nutsapkotsta aats to'k aaj jetse'e ve'em anañujoma je jayu dunujáavadat je Maja Vintsán je kyats je y'ayook jetse'e oy yakxon yakkuvákut, ve'em ax jo'n tyoojnji kyojtsji miits maatta. ² Tsapkojststuva jets aatse'e je jayu xkah'amáadaagadat juu' ve'e je kyo'oy je'e dumuyo'ydup jetse'e oyvintsova juu' dutonda dukotsta, kux ka'a xa ve'e anañujoma dujaanchjávada je Maja Vintsán. ³ Ax je Maja Vintsán, kyutyuumpts je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp, je'e tse'e je mak aaj je mak joot mmo'ojadap jetse'e m'ixjadat mjayéjpadat, ve'em tse'e mkapaa'tjadat je kyo'oy je'e. ⁴ Ax je Maja Vintsán kajx aatse'e vinjava ntañ jets mtóndape'e juu' ve'e ntukpavaandup, ve'em uxyam, jets ve'em vintso ve'e

ya it ñaxy. ⁵ Je Maja Vintsán tse'e dupámup jem mja'vin kajxmda je Nte'yam je chojkun, jets je Cristo je myakkin kajx tse'e xjajejptinit je mak aaj je mak joot.

Vinkopke'e jetse'e je jayu tyónut

⁶ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ntukpavaandup xa aats miitse'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx jetse'e xka'íttat je uts je ajch ukpu je uts je tsá'a maat juu' ve'e nooxtsuunip jetse'e dukakutyún je ixpajkun juu' aats miitse'e nvaajnjidu. ⁷ Mnuja'vidup xa miitse'e vintso ve'e dutsak jetse'e xnu'ixva'atstat juu' aatse'e ntoon nkojts, ka'a aatse'e nnooxtsuuni ku aatse'e n'ijt miits maatta, ⁸ ka'a aatse'e ve'emji nkaajy n'uuk, toonupajk aatse'e jóvum xaaj jóvum tsooj, ve'emts aatse'e ni pana miitsta nka'atsuu. ⁹ Oyam aats je'e ve'e xjatukkadaaky jets aats miitse'e kuxputajkidi, ka'ats aatse'e ti n'amotu, ve'em tse'e xnu'ixva'atstat vintso aatse'e juu' ntun. ¹⁰ Kux ku xa aatse'e nve'na miits maatta, jidu'um tse'e ntukpavaandi: Pan pan xa ve'e katonuvaamp, ka'a tse'e kyáyut. ¹¹ Ta xa aatse'e je káts nmotu jets jem miitse'eda juu' ve'e nooxtsuunidup, je'e ve'e tyuktajkidup juu' ve'e kya-toonkidup, ni tia tse'e dukatonda. ¹² Ax je'ets aats je'e ve'e ntukpavaandup jets aatse'e nkojtsjada je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx, jets to'k aaj to'k joote'e dunutóndat juu' ve'e tyukjoointykadap.

¹³ Utsta ajchta, utsta tsá'ada, ka'a tse'e mnoo'kxtat, ijtp'e'e xtóndat xkótstat je y'oy je'e. ¹⁴ Pan jem xa ve'e pan pan jatye'e dukamajapaamdud juu' atse'e nkajtsp yam nak kajxm, íxtats pan pan je'e ve'eda, ka'a tse'e je'e maat m'uknapyaajmjidinit, ve'em tse'e cho'otyóndat. ¹⁵ Ax ka'a tse'e xtso'oxpáktat, ve'eme'e xkojtsjadat juu' ax jo'n to'k uts to'k ajch ukpu ax jo'n to'k uts to'k tsá'a.

Ku je Pablo kyojtskukajini

¹⁶ Je Maja Vintsán, juu' ve'e je oy joot duyajkp, je'e tse'e viinm ijtp mmo'ojadap je y'oy joot pan ti ve'e toojnjup kojtsjup. Je Maja Vintsán tse'e ijtnup miits maatta anañujoma.

¹⁷ Ats, je Pablo, viinm atse'e nja'a ya máyam je Dios juu' ats miitse'e ntuknukejxtup. Jidu'um tse'e je jayu dunujáavadat to'k ka'ajji je nak juu' jaty atse'e nkejxp ku ve'e du'ixta je letra juu' atse'e njaayp, jidu'um atse'e nja'a. ¹⁸ Je nMaja Vintsánamda Jesucristots miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap.

1 Timoteo

1 Atse'e je Pablo, je Jesucristo je kyukátsiva, ve'em ax jo'n atse'e xtukpavaandi je Nte'yam, je nYaktsookpamda, jets je Jesucristo, juu' ve'e xmo'yumdap je y'oy je'e ku ve'e myiinnuvat. ² Timoteo, n'onukja'vipts ats mitse'e je'e kajx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaajñ je Jesucristo ku atse'e x'amotunajxy. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús, je'e tse'e mkunoo'kxadap jetse'e m'ijtnit je tyukmo'tun maatta jets je y'oy joot maatta.

Ku je Pablo dupavaajñ jetse'e kyayakkuvákut je taay ixpajkun

³ Tanu to'k aaj jem éfesovit kyajpun kajxm, ve'em ax jo'n ats mitse'e n'amotu ku atse'e jem ntsaa'n jets atse'e nuujkx Macedonia. Jem tse'e je jayu xtukpava'andat jets ka'a ve'e dutuk'ixtat je taay ixpajkun, ⁴ ka'a tse'e dumajapámdat je kats juu' ve'e je jayu myutaavyaattu, ka'a tse'e dumajapaamduvat je may nak juu' jatye'e tyijtup jets vaamp je'e ve'e vintso ve'e je jujpit jayu jyoojntykidi. Koojyji xa je'e ve'e je jayu duyakmejtsvinmáay pan vintso ve'e je Nte'yam je tyoo' y'ixuva; ni vinxúpats je'e ve'e kypatúakajada jetse'e dujaanchjavadat je Nte'yam je y'ayook. ⁵ Je'e kajxts ya'a ve'e ya pava'nun juu' ats mitse'e uxyam ntuknuja'yip, jetse'e je jayu to'k aaj to'k joot dujaanchjavadat je Nte'yam je y'ayook, jetse'e je jayu dujayéptat je va'ajts aaj je va'ajts joot jets je va'ajts vinma'yun; je tsojknunts je'e ve'e yakjéjip. ⁶ Jem xa ve'e je jayu juu' ve'e je tuvutoo' dumasooktinu, je'e tse'e myaajntyktup juu' ve'e katoomp, ⁷ chojktupts je'e ve'e jetse'e je Moisés je pyava'nun je jayu dutukyak'ixpáktat, ax ni viinma tse'e dukavinmótuda juu' ve'e kyojtstup, nay ka'ava tse'e dunujávada ti ve'e tyijp je ixpajkun juu' ve'e tyun'ava'nidup jets tyúvam je'e ve'e.

⁸ Nnuja'vimdup xa uu'me'e jets oy je'e ve'e je Moisés je pyava'nun ku ve'e yaktún ax jo'n pyuma. ⁹ Nnuja'vimdupvap tse'e jets ka'a ve'e je Moisés je pyava'nun yakpum jetse'e duyakkutojkjat je jayu juu' ve'e tuv jáyuvudup joojntykidup, je'e ve'eda pan pan jatye'e jomjáyuvudup tijáyuvudup, jomjoojntykidup tijoojntykidup, pan pan jatye'e kakatsupajktup, je Nte'yam dukavintsá'kidup, tokintoondup, dukamajapaamdup je Nte'yam ukpu juu' ve'e je Nte'yam jye'e, je tyee' ukpu je tyaak ukpu je viijnk jayu duyak'o'otkup, ¹⁰ je navyajkun duyakvintsá'kintókidup, je ko'oyyaa'yapta, je jayu mee'tspada, pan pan jatye'e taayidup, pan pan jatye'e je Nte'yam duyaknajxtup je taay kajx. Yakpaampa tse'e je Moisés je pyava'nun jyajuu'a juu' jatye'e vi-

ijnk juu' ve'e dutso'oxpajkp je va'ajts ixpajkun. ¹¹ Je va'ajts ixpajkun tse'e dumaatnavyaatjup dumaatnay'akeeguijup je oy kats je oy ayook juu' ve'e ooy je majin dutunjayejpp jets atse'e je Kunuu'kx Nte'yam xtukkatajki.

Ku je Pablo je Jesucristo dukukojsji kuxe'e yaktukma't

¹² Nkukojsjpts atse'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo kuxe'e ats xtukkatajki je toonk jets atse'e je myakkin kajx je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook. Ve'em tse'e dutuujn kux ñuja'vip je'e ve'e jets nkutyump atse'e juu' je'e ve'e chajkp. ¹³ Nujom atse'e ya maa'yun xtoojnji óyam ats je'e ve'e nyakvintsá'kintóki ku ats je'e ve'e nkajaanchjávana vye'na. Ax xtukmo'tts atse'e je Nte'yam je'e kajx ku atse'e ka'anum nmujava vye'na ti atse'e ntoon nkojts. ¹⁴ Je Maja Vintsants atse'e xtoojnji ya maja maa'yun, je'e atse'e xmooyva je jaanchja'vin jets je tsojkun juu' ve'e njajejpmdup kuxe'e to'k muk n'ijtnit je Cristo Jesús maat.

¹⁵ Tyúvam xa ya'a ve'e ya kats, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e anañujoma je jayu dujaanchjavadat, jets je'e kajxe'e je Cristo Jesús myiijn yaja naxviijn jetse'e duyaktso'okut je tókinax jáyuda, ats tse'e nuyojk tókinax jayu. ¹⁶ Ax je'e kajxts atse'e je Nte'yam xtukma't kux je'e ve'e chajkp jets atse'e nyaknuke'xnatákat nuyojk jets ka'a ve'e je viijnk jayu joma vaate'e je Jesucristo juu' dukuvuk, je'e juu' atse'e ntuntso'oxpajk, je'e ve'e chajkp jets atse'e je nu'ixvaatsun nyaktánut je'e kajxta pan pan jatye'e je Jesús dujaanchjavadap, ve'em tse'e dujajejptuvat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹⁷ Yakmaja yakjaancha jets vintsá'aga tse'e y'ijtnit xa'ma kajx je tun to'k Nte'yam, juu' ve'e xa'ma kajx yakkutojknup, juu' ve'e ni vin'ita kavintókip, juu' ve'e kayak'ixp! Amén.

¹⁸ Timoteo, n'onukja'vipts ats mitse'e. Ya'a juu' ats mitse'e tuntukpava'añ, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e maat je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e je utsta je ajchta kyojtsnajxtu mits kajx. Mputakajapts je'e ve'e juu' ve'e mkojtsuxjudu jetse'e oy xmutónut xmupákut je Jesucristo jetse'e x'amadaagat nujom juu' jatye'e ka óyap. ¹⁹ Tonu tse'e ve'em je jaanchja'vin maat jets je va'ajts vinma'yun maat. Jeme'e juu' ve'e dukajaanchja'vidup kuxe'e dukamajapaamdi juu' ve'e je Espíritu Santo kyajtsp. ²⁰ Ve'em xa ve'e jyajtti je Himeneo jets je Alejandro, je'eda juu' atse'e mpaamdu jem je Satanás kya'm jetse'e yaktsaachpaa'tjadat, ve'em tse'e dunujávadat jets ka'a ve'e je Nte'yam divinkojtspéttat.

Je'e pan vintso ve'e chapkótstat

2 Muto'k viijn, je'e atse'e ntsajkp jetse'e je jayu je Nte'yam du'amótudat anañujoma je jayu kajxta, je Nte'yam dumukótstat, dumunoo'kxtuktat, jetse'e dukukojtsjadat. ² Ntsajkpts atse'e jetse'e dunutsapkótstat pan pan jatye'e yakkutojktup jets pan pan jatye'e je kajpun dunuvinténidup, ax ve'em tse'e oy aaj oy joot njoontykimdat, oy nmaajk'ijtumjadat je Nte'yam maat, jetse'e nto'numdat juu' ve'e pyaatyp y'akeegui. ³ Oy xa je'e ve'e ku ve'e ve'em yaknutsapkats, y'oy-ja'vipts je'e ve'e je nYaktsokpamda Nte'yam, ⁴ kux je'e ve'e chajkp jetse'e anañujoma je jayu dujajeyptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jetse'e dunújavadat je tyuv je'e. ⁵ To'kji xa je'e ve'e je Nte'yam, to'kji-vats je'e ve'e pane'e o'yixjup jetse'e duyaknamyujot'óyajat je jayu jets je Nte'yam, je jayu Jesucristots je'e ve'e. ⁶ Namyasookjuts je'e ve'e jetse'e y'uk'aa'k, ve'em tse'e dukuvejt anañujoma je jayu je tyokin. Ya'a tse'e nujava taan ku ve'e je Nte'yam dutsajk. ⁷ Kux chajkpe'e jetse'e anañujoma je jayu dujajeyptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e kajxts atse'e nyakpuujm ka'amaayva jets kukátsiva. Tyúvamts ya'a ve'e juu' atse'e nkajtsp, ka'a atse'e ntaaya, kukátsiva atse'e nyakpuujm jets atse'e ntukyak'ixpáktat je tyuv je'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap jetse'e du-jaanchjávadat je Cristo.

⁸ Ntsajkppts atse'e jetse'e je yaa'tyajk chapkótstat pan joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada, je kya'aj duyakpojtyuktat je va'ajts aaj je va'ajts joot maat, je jayu dukamu'ékjadat jetse'e je jayu dukamaatnaky-ojtsvintso'vjadat. ⁹ Ntsajkppts atse'e jetse'e je ta'ax-tajk ñaxyóxjadat oy yakxón ax jo'n dupaa'ty du'akeega ax jo'n dvinmachju; ka je'epe'e ku ve'e je namyajin kajx dupamda je vyaaj je chojin ukpu je namyajin kajx dujajeypta je oro, je perlas, ukpu je tsóvax vit; ¹⁰ je'e ve'e jetse'e je y'oy je'e dutóndat, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega jetse'e dutóndat je ta'ax-tajkta pan pan jatye'e vaandup jets vyinja'vidup vyintsá'kidupe'e je Nte'yam. ¹¹ Va'an tse'e je ta'ax-tajk dunaajk'ítjada jep kutojkun pa'tkup jetse'e ama'at du'amotunáxtat je ka'ama'yun. ¹² Ka'a xa atse'e nyakjaty jetse'e je ta'ax-tajk duyak'ixpáktat je yaa'tyajk ukpu duyakkutojkjat, ama'ate'e y'ítut. ¹³ Kux too'vajkpe'e je Nte'yam dupuujm je Adán, van'it tse'e je Eva. ¹⁴ Ax je Adán, ka je'ep tse'e yakvin'aa'n, je ta'ax-tajke'e. Ax ku tse'e yakvin'uu'n, van'it tse'e tyokimpujk. ¹⁵ Ax xoonduk joot tse'e y'íttat je ta'ax-tajk, je'e ve'e ku ve'e je ónyk dujajeypta jetse'e duyakye'e'kta, ku ve'e ñaajk'ítjada je jaanchja'vin maat jets je tsojkun maat, va'ajts, jetse'e tsoj yakxón jáyuvada jyojntykada.

Vintso ve'e jyojntykadat pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk

3 Tyúvam xa ya'a ve'e ya kats: Oy xa je'e ve'e ku ve'e je jayu dutsak jetse'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténat. ² Ax ve'em tse'e, pan pan tse'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk

ténip je jaanchja'vivatajk, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e ti tokin kyayakpaatjat, to'kji je ñuda'ax dujajeyput, ñay'akuvaa'najat, ñaajk'ítjut viji kej, yakxón jáyuvap, oy jayu ñapyámjup maat je je'yva jayu, je yak'ixpajkk dujájut, ³ juu' jaty dumuténat, kya'oo'kut kyamo'okjut, je jayu dukatsii'kut, je jayu dukatso'oxpáktat, je meen dukakáxjut, ⁴ dujájut vintso ve'e oy yakkutóktat jep jyuump tyujkp, jets vintso ve'e je y'ónuk anañujoma kajx kyatsapákjadat jetse'e vyintsá'agajadat. ⁵ Kux pan ka'a xa ve'e dujaty vintso ve'e jep jyuump tyujkp yakkutóktat, z'vintso'ts je'e ve'e y'oyixjup jetse'e du'ix'ítut je Nte'yam je jyayu joma ve'e ñay'amókajada? ⁶ Ka'ats je'e ve'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténat pan pane'e tun ve'e'num ijtp ku ve'e jyaanchja'vi'ukvaajñ, kux pan ve'eme'e, to'mayji tse'e ñamyájajat jetse'e kya'at jep tokin jaatp jetse'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, ve'em ax jo'n je ko'oyjáyuvap kya'a jep tokin jaatp jetse'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup. ⁷ Tun vinkópkpats je'e ve'e jetse'e ti tokin kyapaatuxjadat pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je Jesucristo. Kux pan yakpaatjip xa ve'e je tokin je jayu juu' ve'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, nunjajtpe'e ku ve'e je Nte'yam dukoo'kmutoonnit dukoo'kmupajknit ax jo'n dupaa'ty du'akeega jetse'e ve'em kya'at jem je ko'oyjáyuvap kya'm.

Vintso ve'e jyojntykadat pan pan jatye'e patto'nidup

⁸ Nay ve'empe tse'e, pan pane'e dupatto'nidup je jayu juu' ve'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e ñaajk'ítjadat pan vintso ve'e yakvintsa'agadat, je jayu dukavin'aa'ndat, kya'oo'ktat kyamo'okjadat, je meen dukakáxjadat, ⁹ jetse'e ñaajk'ítjadat pan vintso ve'e je va'ajts vinma'yun maat du-jaanchjávadat je oy kats je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam xtuknuja'vimdu. ¹⁰ Va'an tse'e too'vajkp duyakpayo'oyda pan oye'e juu' dutonda. Ax pan ka'a tse'e ti tokin yakpaatjada, van'itnum tse'e yakpámdat patto'nivada. ¹¹ Nay ve'empe tse'e je ñuda'axta, ve'em tse'e dutsak jetse'e ñaajk'ítjadat vintso ve'e je jayu vyintsá'agajadat, ñay'akuvaa'najat, dutóndat nujom ax jo'n dupaa'ty du'akeega. Ka'a tse'e y'akotsutoonkadat. ¹² Ax je patto'niva, to'kjits je'e ve'e je ñuda'ax dujajeyput, ñujávaps je'e ve'e oy vintso ve'e je kutojkun dupámup jep jyuump tyujkp jetse'e je y'ónuk duyakkutojkjat. ¹³ Kux je'eda pan pan jatye'e oy yakxón patto'nidup, yakvintsa'agadapts je'e ve'e, mákk aaj mákk joot tse'e dujajeyptat je jaanchja'vin juu' ve'e yakjajeypp ku ve'e je jayu to'k muk y'it je Cristo Jesús maat.

Ooye'e dutunnumaja juu' ve'e je Nte'yam xtuknuja'vimdu

¹⁴ Ntsajkpts atse'e jets ats mitse'e tsojk najkx nku'ix. Ax ntuknuja'yipts ats mitse'e ya ñak, ¹⁵ kux pan ta'nip atse'e, mnuja'vinupts mits je'e ve'e vintso ve'e dutsak jetse'e je Nte'yam je jyayu ñaajk'ítjadat, je'eda pane'e

dujaanchja'vidup je joojntyk Nte'yam, je'eda pane'e ijt-tup ax jo'n je xen jets je pats juu' ve'e tsoo'ntkp jep naaxyp, kux yakpojtuktupe'e jetse'e makk duyak'itta je tyuv je'e. ¹⁶ Ka'a xa ve'e ñunkayakkuvákut jets ooye'e dutunnymaja juu' ve'e je Nte'yam xtuknuja'vimdu. Ya'ats je'e ve'e:

Yaknuke'xnatajki xa ve'e je Jesucristo je jayu ni'kxax kópka,

je Espíritu Santo tse'e je jayu dutuknuja'vi jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e juu' ve'e tyoon kyojts, íxjudu tse'e je ángeles, yaknukojts tse'e joma ve'e may itunaax, yakjaanchja'vi tse'e yaja naxviijn, tsajpejtnuts je'e ve'e.

Je'eda pan pan jatye'e dumas'o'oktap je tuv jaanchja'vin

4 Ax je Espíritu Santo, va'ajtsts je'e ve'e du'avana jets ku ve'e tyáminit je itakax, jem tse'e pane'e dukoo'kjaanchja'vidinup je tyuv je'e jetse'e dupanajkxtat je ko'oyjáyuvap je y'ixpajkun juu' ve'e je jayu tyukvin'aa'ndup, ² myajapámdapts je'e ve'e je jayu juu' ve'e taayidup, je jayu juu' ve'e dukoo'kto'kinja'vidinup je ky-o'oy je'e juu' ve'e tyoondup. ³ Ax je jayu tse'e va'andap jets ka'a ve'e je Nte'yam dutsak jetse'e je jaanchja'vivatajk je ta'axtajk ukpu je yaa'tyajk dujayéptat, pyavaanduvap tse'e je jayu jets jeme'e je kaaky je ju'kx juu' ve'e kyakáydap kyaja'kxtap. Ve'em tse'e dupava'andat óyame'e je Nte'yam dupuujm je kaaky je ju'kx jetse'e je kuko'jtsun maat dukáydat duja'kxtat je'eda pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Nte'yam jetse'e dunujávada je tyuv je'e. ⁴ Kux nujome'e juu' jatye'e je Nte'yam pyaam, oytts je'e ve'e, ni tia ve'e juu' ve'e ñunkayakkuvákup ku ve'e je jayu dumaa'yunjava, ⁵ kux va'ajts je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook kajx jets je tsapkats kajx.

Je'e pane'e je Jesucristo oy dumutoomp dumupajkp

⁶ Pan mtuk'ixp xa mitse'e ya'ixpajkun je utsta je ajchta maat je utsta je tsá'ada, oytts mitse'e ve'em je Jesucristo xmutún xmupuk; jets je ayook juu' ve'e njaanchja'vimdup jets je oy'ixpajkun juu' ve'e mpanajkx-umdup, je'e tse'e mputákajap jetse'e makk m'ijtnit to'k muk je Jesucristo maat. ⁷ Ax ka'a tse'e xmajapámup je kats juu' ve'e je jayu myutaayvaattup jetse'e japyayo'oy juu' dukotsta, je'e ve'e mtónup mkótsup vintso ve'e je Nte'yam ijtp xvintsa'agat. ⁸ To'nuxjup tse'e je jayu ku ve'e je ñi'kx je kyopk duyak'ampuk ax jo'n tyun ax jo'n kyoo'ya, ax anañujoma kajx tse'e je jayu tyo'nuxju ku ve'e dutoonka vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit, to'nuxjupts je'e ve'e ya joojntykin kajx juu' ve'e uxyam jetse'e tyo'nuxjut je joojntykin kajx juu' ve'e miimpnum. ⁹ Tyúvam xa ya'a ve'e ya kats juu' ats mitse'e nvaajnjp, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e anañujoma dujaanchjavadat. ¹⁰ Je'ets je'e ve'e juu' ve'e nnutó'numdup jetse'e je vinma'yun njajejpumda, jets je'e kajxe'e n'a'ixumda

je joojntyk Nte'yam, juu' ve'e anañujoma je jayu kajxta je nutsookun duyakmiin yaja naxviijn, vinkopk je'eda pan pan jatye'e jaanchja'vijidup.

¹¹ Je'e tse'e je jayu mtukpava'anup jetse'e je jayu xtuk'ixut. ¹² Ka'a tse'e pan mviijn'ixjut kux mitse'e mootsknum, je nu'ixvaatsune'e m'ítut jeja je jaanchja'vivatajk vyinkujk pan vintso ve'e mkats, pan vintso ve'e mnaajk'ítju, pan vintso ve'e je tsojkun jets je jaanchja'vin xjayep, jets pan vintso ve'e va'ajts mjoojntyka. ¹³ Namvaat atse'e nje'ya, tukvinkótsats je jayu je Kunuu'kx Jatyán, je'e tse'e je jayu mtukka'amáydap jetse'e xtukyak'ixpáktat. ¹⁴ Yakvinkopka je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Nte'yam mmooyju ku ve'e je kyaj'aj mtuknuko'ojnidi je'e pane'e dunvinténidup je jaanchja'vivatajk jetse'e je Nte'yam je y'ayook dukojt-snajxti mits kajx, je maa'yun je putajkints je'e ve'e juu' kajxe'e m'o'yixju jetse'e je jayu xtuknujávát je Nte'yam je y'ayook.

¹⁵ To'k aaj to'k joote'e ve'em tonu jets majapamu, ve'em tse'e anañujoma je jayu du'ixut vintso ve'e jyaa'knuyóka je y'oy je'e juu' ve'e mtuump mkajtsp. ¹⁶ Xa'ma tse'e oy x'ixut juu' ve'e mtuump mkajtsp jets juu' ve'e je jayu mtuk'ixp. Pan mtuump xa ve'e ve'em, mjayéup tse'e viinm je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, nay ve'empa je'eda pan pan jatye'e m'amotuna-xjjudup.

Vintso ve'e je Timoteo ñaajk'ítjut maat je jaanchja'vivatajk

5 Ka'a tse'e je na'avtajk oyvintsova xnaajmat, ñojk'óye'e tsoj yaxón xtukvinjávát juu', ve'em ax jo'n je mtee' kuy'ijt jo'n. Ve'em tse'e je vajutyajkta xjávát ax jo'n je m'utsta kuy'ijt jo'n. ² Nay ve'em tse'e je amajatajk xjávát ax jo'n je mtaak kuy'ijt jo'n; jetse'e ve'em xjávát je kiixuta'axta ax jo'n je m'utsta kuy'ijt jo'n, je va'ajts aaj je va'ajts joot maat jets je va'ajts vinma'yun maat.

³ Ixv vintso ve'e yakputákat je ku'aa'k ta'axtajk pan pane'e koo'k'ijtyxinup pan pan jatye'e putákajap. ⁴ Ax pan jem tse'e je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e jem je y'ónuk ukpu je y'ap je y'ok, va'an tse'e je muutskit ónyk too'vajkp je myújit jayu du'ix'itta. Va'an tse'e dutonumpijtjidinuva je tsojkun jets je maa'yun juu' ve'e jajejpujxudu ku ve'e makkna tsotsna vye'nada, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega ku ve'e je Nte'yam yakvinjava yakvintsa'aga, kux je'e ve'e je Nte'yam y'oyja'vip. ⁵ Ax je ku'aa'k ta'axtajk pan pane'e katuntih'ijtyxjup jetse'e naaydum tutyaaanni, je Nte'yam tse'e y'ajootip, jóvum xaj jóvum tsooj tse'e dumunoo'kxyuk jetse'e chapkats. ⁶ Ax je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e jem xoojn- tkun jootm naajk'ituaajnjp, óyam tse'e jyajoojntyka, jem tse'e je tokin kya'm ñaajk'ítju. ⁷ Juu'ts ats mitse'e ntuknuja'yip, je'e tse'e mtukpava'andap je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e ti tokin kyayakpaatjadat. ⁸ Pan jem xa ve'e pane'e natyijjup jaanchja'viva jetse'e duka'ix'it je jyayu, vinkopkts je'e ve'e juu' ve'e jep jyuump tyujkp, ka'a tse'e dukuvuk je tuv jaanchja'vin, nuyojk je ky'o'oy je'e je'e ve'e ku ve'e ve'em dutún jets ka'a ve'e

je'e juu' ve'e tyoondup pan pan jatye'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup, y'ix'ijttupts je'e ve'e je jyáyuda.

⁹ Ku ve'e yakjavyéttat je ku'aa'k ta'axtajk juu' jatye'e je jaanchja'vivatajk pyutákadap, je'ejji tse'e jyavyejt-jadap je xyaaj pan pan jatye'e toogupx joojnt tutyáka-da, juu' ve'e to'kji je yaa'tyajak dujayejptu, ¹⁰ jetse'e yaknujava je y'oy je'e kajx juu' ve'e tyoondup, ve'em ax jo'n je ónyk duyakye'e'kti, oy jayu ñapyajmjididi maat je je'yva jayu, dupakpojti je Nte'yam je jyayu, jetse'e duputajkidi pan pan jatye'e tsaachpaattup, je'e ve'e ku ve'e nujom je y'oy je'e dutoondi.

¹¹ Ax ka'a tse'e yakjavyéttat je ku'aa'k ta'axtajkta juu' ve'e dukatajkipna toogupx joojnt. Kux ku xa ve'e je yaa'y kax dujayepta, ka'a tse'e du'ukkuvajktini juu' ve'e vyaajntktu vintso ve'e dumutóndat dumupáktat je Cristo, yaa'vyakuvaandinuvape'e. ¹² Ku ve'e ve'em dutoonda, tukkuvéttajdapt je'e ve'e je Nte'yam je'e kajx ku ve'e dukakutyonda juu' ve'e ñu'atso'vidu. ¹³ Nooxajttup tse'e kuxe'e je tyoonk kya'ijttuxjada, ax ka nooxjyap tse'e, tajkm tajkme'e tyajkiduva jetse'e y'akotsu-toonkada, dutuktákada juu' ve'e kapaatjjudup, jetse'e jyomva'anda tyiva'anda. ¹⁴ Je'e kajx tsatse'e ntsak jetse'e je muutskit ku'aa'k ta'axtajk yaa'vyajktinuvat, je ónyk dujajéptat, jetse'e je jyaajj je tyajk du'ix'íttat. Ax ve'em tse'e kya'oyixjadat vintso ve'e je tokin xpaatjimdat ya'a kajx je jayu juu' ve'e dutso'oxpajktup je Nte'yam. ¹⁵ Kux jeme'e je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e je tuvutoo' dumasoo'ktu jetse'e je Satanás dupanajxkti.

¹⁶ Pan jem xa ve'e je jaanchja'viva, je yaa'tyajak ukpu je ta'axtajk, jetse'e jem je jyayu juu' ve'e ku'aa'k ta'ax-tajk, va'an tse'e duputákada, ve'em tse'e je jaanchja'vivatajk kyatso'oxajttuxjadat jetse'e y'oyixjadat jetse'e duputákadat je ku'aa'k ta'axtajkta pan pan jatye'e katuntih'ijttuxjudup.

¹⁷ Je jayu pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajktá, je'e tse'e yakmo'odap nuyojk je vintsa'kin jets je putajkin, vinkopk je'eda pan pan jatye'e ka'a-maaydup jetse'e yak'ixpakta. ¹⁸ Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ka'a tse'e je y'ajén xpaajmjat je tsapkaaj juu' ve'e duinte'e'mp je trigo." Vaampap tse'e jidu'um: "Je toompa jayu, vyinmajtsjupts je'e ve'e jetse'e yakmujóyut." Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁹ Ka'a tse'e xmajapámüt je jayu juu' ve'e dunu'aa'nip ukpu dunuvampejtp to'k je jayu juu' ve'e dunuvinténip je jaanchja'vivatajk, van'ítnume'e pan jeme'e numejtsk ukpu nuyojk juu' ve'e dunukojtspejtup je y'ayook. ²⁰ Ax je jayu juu' ve'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk jetse'e tyokintonda, mtuknaajmap tse'e jeja anañujoma je jayu vyinkujk, ve'em tse'e je viijnk jayu cha'agadat jetse'e ve'em kyajátkiduvat. ²¹ Je Nte'yam jets je Jesucristo maat je y'aangeles, jéjats ats mitse'e je'e vyinkujkta ntukpava'añ jets ya'a ve'e xkutyónüt. Ni to'k ni jado'k tse'e xkaviijn'ixüt. ²² Payo'oyu oy pan pane'e oy du'ix'ijttup je Nte'yam je jyayu, van'ítnum tse'e je mka'aj xtuknykónüt. Kux pan mtuknykaampe'e je mka'aj je jayu juu' ve'e duk'oy'ix'ijttup je Nte'yam je jyayu, mtukpaatjupts mits je'e ve'e je tyokin. Va'ajts mits'e mnaaj'íttup.

²³ Je'e kajx tse'e kuxe'e vane'em mpukju jetse'e je jot-pa'am xjayep, kádits tun je tsoxk naajji x'uu'k, ookpa ve'e vee'n je tsaaydum pa'ajk naaj.

²⁴ Je'e kajx tse'e payo'oyu oy kux jeme'e juu' ve'e ix-na ke'xna tokintoondup, ka'a tse'e vyinkopka jetse'e je viijnk jayu oy dupayo'oyut jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup. Jempa tse'e pane'e je tyókinda kanuke'xnatajkip jatyji, ux'ooknume'e. ²⁵ Nay ve'empa tse'e, yaknuja'vivap xa ve'e juu' ve'e je jayu oy tyuump. Ax pan ka'a tse'e jatyji yaknujava, ux'ooknum tse'e yaknujava. Ka'a xa ve'e juu' yu'uts ñaxy.

6 Nujom pan pan jatye'e mutoondup, va'an tse'e divintsa'agada je vyintsanda, ve'em tse'e je Nte'yam kyayakvinkojtspejtup jetse'e je jayu dukapakótsut je n'ixpajkunamda. ² Ax pan je jaanchja'viva jáyuts je'e ve'e je vyintsanda, ka'a tse'e duyakvintsa'k-intókidat je vyintsanda kux y'utsta y'ajchta je'e ve'e, nuyojk oye'e dutoojnjadat juu' ve'e oy, kux je vyintsanda, pyutajkidupts je'e ve'e pan pan jatye'e yaktsojktup jetse'e je Jesucristo dujaanchjávada. Tukyak'ixpaku ve'em je jayu jetse'e ve'em xtukka'amáyut.

Je tuk'o'yin jets je tukjotkadaakun

³ Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e dutuk'íxtup je viijnk ixpajkun jetse'e dukakuvakta je va'ajts ixpajkun juu' ve'e je Maja Vintsán Jesucristo jye'e, je va'ajts ixpajkun juu' ve'e dumaa'tnavyaatjup dumaa'tnay'akeeguijup je Nte'yam jye'e, ⁴ ka'ats je'e ve'e dutinujávada, namyáji-jidup je'e ve'e, je'ejji ve'e tyoonkidup juu' ve'e je jayu natyukkojtsvintsoojvup. Ax ku tse'e je jayu ñakyojtsvintsa'vju, je'e tse'e duyakjéjip je ejkun, je tso'oxpajkun, je vinkojtspejtun, je ko'oy vinma'yun, ⁵ ka'a tse'e ñajávajada je jayu. Ka'a xa ve'e y'oya je vyinma'yunda pan pane'e ve'em játkidup, ka'a tse'e dunujávada je tyuv je'e, ve'eme'e vyinmayda jets je y'avintso o'yin je'e ve'e ku ve'e je jayu je Nte'yam duvinjava divintsa'aga. ⁶ Ax maja o'yints je'e ve'e ku ve'e je jayu je Nte'yam duvinjava divintsa'aga, je'e ve'e ku ve'e yaktukjotkada'aky vinxupe'e juu' yak'ix yakjayep. ⁷ Ni tía xa ve'e nkayakje'yumdi yaja naxviijn ku ve'e nke'xumdi, ni tía tse'e nkayaktso'numduvat ku ve'e n'oo'kumdinit. ⁸ Ax pan njayejpumdup tse'e je kaaky je naaj jets je vit je xox, ntukjotkadaakumdapt u'u'm je'e ve'e. ⁹ Je'e pan pan jatye'e naajkkumeenavaajnjjudup, ka'ats je'e ve'e cho'oxa vintso ve'e kya'adat jep tokin jaatp, y'ajjootidup tse'e may viijn juu' ve'e ka víjap ka kéjap jets juu' ve'e yaktokintoojnjudup. Ax je'e tse'e je jayu duyakma'tp jetse'e dutukmasa'ak je Nte'yam je tyoo'. ¹⁰ Ku xa ve'e je jayu dunas'ayova je meen, je'ets je'e ve'e duyakjéjip je ko'oy vinma'yun jets je ko'oy to'nun. Jemda tse'e juu' ve'e je tuv jaanchja'vin dukoo'kmajapaamdinup kux ooye'e dutuntsokta jetse'e kyumeenadat, ve'em tse'e tyoo'tókida jetse'e je jyoot je jya'vin ooy tyunyaktsaachpaa'tjada.

Ku je kyo'oy je'e yak'amaadaaga

¹¹ Ax mits, je Nte'yam je jyayu, ka'a tse'e x'itumot'ot ya ko'oy too'; je'e ve'e mtónup mkótsup je tyuv je'e, vinjava vintsá'aga je Nte'yam, jayepu je jaanchja'vin jets je tsojkun, mutena juu' jaty, naajk'ítju nuu'k aaj nuu'k joot, ¹² jets amaadaaga je jaanchja'vin kajx je ky- o'oy je'e. Tun'ixu vintsó ve'e xjajejpnit je joojntykin ju- u' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e juu' ve'e je Nte'yam mtuknyaxuxju jets juu' kajxe'e je tuvakojsun oy xpuujm jeja je numay jayu vyinkujk, je'ets je'e ve'e ku ve'e mnay'ava'niji vintsó ve'e mjaanchjáva.

¹³ Je Nte'yam, juu' ve'e je joojntykin duyajkp, jets je Jesucristo, juu' ve'e jem je Poncio Pilato vyinkojkm oy je tuvakojsun dupaam, jéjats ats mitse'e je'e vyinkujk- ta ntukpava'añ ¹⁴ jetse'e xkutyónut je toonk juu' ve'e je Nte'yam mmoojyju, ve'em tse'e je jayu va'ajts dunujá- vadat jets pan ti je'e ve'e je tokin jetse'e ñaajk'ítjadat oy jets va'ajts. Tonu ve'em van'it paat ku ve'e myiinnu- vat je nMaja Vintsánamda Jesucristo. ¹⁵ Ax miinnuvaps je'e ve'e, ve'em ax jo'n dunupaajmtki je Kunuu'kx Tee', je'ejyji ve'e nujom juu' jaty duká'mikajxp, je Yakkutojk- pa juu' ve'e duyakkutojkjip je yakkutojkpatajk jets je Vintsán juu' ve'e dunuvintsánip je vintsántajk. ¹⁶ Je'e xa ve'e tun to'kji juu' ve'e duká'mip juu' jatye'e kavin- tókip, joojntykipts je'e ve'e jeja ajajtk it jaat joma ve'e ni pana kyanaajktámaja. Ni pana xa ve'e kya'ixju, ni

pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e y'íxjut. je'e tse'e xa'ma kajx dunumájinup dunujaanchinup jetse'e je kutojkun duyajejpnit! Amén.

¹⁷ Naajmada pan pan jatye'e kumeenda yaja naxviijn jets ka'a ve'e ñamyájajadat jets ka'a ve'e jem je meen kya'm ñapyámjadat, kux ka'a ve'e dunujávada vinx- upe'e ya it jyaa'knáxut ku ve'e dujaa'kjayéptat je my- een, ñojk'óye'e jem je Nte'yam y'am kya'm ñapyámja- dat, je'e juu' ve'e ooy xtunmo'yumdup nujom juu' jaty je'e kajx jetse'e ntukxoojntkumdat. ¹⁸ Naajmada jetse'e dutóndat juu' ve'e oy jets juu' ve'e y'íxtup jyajejptup, je'e tse'e tyukputákadap je viijnk jáyuda. ¹⁹ Ku tse'e ve'em dutóndat, y'apaamdúkadapts je'e ve'e juu' ve'e miimpnum jetse'e duyakvinkópkadat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Juu' ve'e je Pablo tyukpavan'ux'ookinu je Timoteo

²⁰ Timoteo, va'ajts tse'e xyak'ítut je oy kats je oy ay- ook juu' ve'e myaktukkatajki. Ka'a tse'e x'itumot'ot jet- se'e jyéjat je ko'oy ayook jets je kats juu' ve'e tyijtp nuja'vin, ax ka'a tse'e je kats dumaatnavyaa'tyju du- maatnay'akeegaja je Nte'yam je y'ayook. ²¹ Jeme'e je jayu juu' ve'e ve'em yak'ixpajktup, ve'eme'e vya'anda jets y'íxada ve'e je Nte'yam; ax ka'a tse'e du'íxada, myasooktinuts je'e ve'e je tuv jaanchja'vin.

Je Nte'yam tse'e mkunoo'kxjup.

2 Timoteo

1 Atse'e je Pablo, je Nte'yamts atse'e xvinkoon jets atse'e n'ítut je Jesucristo je kyukátsiva je'e kajx jets atse'e n'avánat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e tse'e xtukvinva'nimdu ya joojntykin juu' ve'e yakjayepp ku ve'e je jayu y'it to'k muk je Jesucristo maat. ² Timoteo, ooy ats mitse'e ntuntsak, n'onuk-ja'vips ats mitse'e je'e kajx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaa-jñ je Jesucristo ku atse'e x'amotunajxy. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús, je'e tse'e mkunoo'kxadap jetse'e m'ijtnit je tyukmo'tun maatta jets je y'oy joot maatta.

Vaajnja tse'e anañujoma je jayu je oy kats je oy ayook

³ Je va'ajts vinma'yun maat atse'e nvinjava nvintsá'a-ga je Nte'yam, ve'em ax jo'n dutoonduva uu'm je njujpit jáyuvamda. Jóvum xaaj jóvum tsooj atse'e je Nte'yam nkukajtsja mits kajx ku atse'e ntsapkats.

⁴ Njaa'myejtsp atse'e vintsó ve'e je mvinnaaj vyajntyk. Ooyts atse'e ntuntsak jets ats mitse'e n'ixnuvat jets atse'e ve'em ooy ntunxoondukut. ⁵ Njaa'myejtsp atse'e vintsó ve'e to'k joot xjaanchjáva je Nte'yam, ve'em ax jo'n dutoonduva je m'ok Loida jets je mtaak Eunice.

Vinjava atse'e ntañ jets ve'emna mitse'e xjaanchjáva uxyam paat. ⁶ Je'e kajxats ats mitse'e ntukjaa'myéts jetse'e xjaa'kyaknyókat je maa'yun je putajkin jetse'e ve'em je jayu xjaa'ktuknuja'vi'atá'atsut je Nte'yam je y'ayook, je maa'yun je putajkin juu' ve'e je Nte'yam mmoojyju ku ats mitse'e ya nka'aj ntuknukaaj. ⁷ Kux je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam xmo'yumdu, ka je'e kajxaps je'e ve'e xmo'yumdi jetse'e je jayu x'at-sá'kimdat, je'e kajxe'e jetse'e njayejpumdinit je mak aaj je mak joot jets je tsojkun, jetse'e nnay'akuvaa'n-imjidinit. ⁸ Ka'a tse'e xtuktsó'otyónut jetse'e je tu-va'ojtsun xpámüt je nMaja Vintsán kajxamda. Ka'ats ats mitse'e xtuktsó'otyoompat ku atse'e yap poxuntujkp n'it je'e kajx, ñojk'óye'e je Nte'yam je myakkin kajx xtukmaatjayéput je jaanchja'vivatajk je tsaach-paatun juu' ve'e jéjip ku ve'e je jayu yakvaajña je oy kats je oy ayook. ⁹ Je Nte'yam xa ve'e xyaktsóokumdu, xyaaxjimdu ts uu'm je'e ve'e jetse'e njoojntkimdat vintsó ve'e yakmaja yakjaancha y'ijtnit. Ka je'e kajxap tse'e xyaktsóokumdi kuxe'e juu' nto'numdi, je'e ve'e ku ve'e ve'em viinm dunupaajmtki jets je'e kajxpa ve'e kuxe'e je maa'yun xtoojnimda je Cristo Jesús kajx, je maa'yun juu' ve'e xtuknupaajmtkimdu van'ítani ku ve'e ya it kyatsó'ndukna vye'na. ¹⁰ Ax ya maa'yun tse'e nuke'xnatajki ku ve'e myiijn je nYaktsóokpamda Jesucristo, je'e tse'e dyakkutoki je oo'kun jetse'e je

jayu dutuknuja'vi je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je oy kats je oy ayook kajx xa ve'e nnuja'vimda vintsó ve'e njayejpumdinit ya joojntykin. ¹¹ Nay je'e kajxaps atse'e je Nte'yam xpuujm ka'amaayva, kukátsiva, jets yak'ixpajkpa. ¹² Je oy kats je oy ayookts atse'e nkut-saachpaadip, ax ka'ats atse'e ntuktsó'otyún, kux tyuva atse'e nnayja'vijini jets jem atse'e je Jesucristo y'am kya'm nmapyaajmji, nay tyúvats atse'e nnayja'vijini jets jyayepp je'e ve'e je kutojkun jetse'e du'ix'ijtnit juu' ats je'e ve'e xtukkatajki. Van'it paat tse'e ve'em dutónut ku ve'e myiinnuvat.

¹³ Panajkxu je tuv ixpajkun, ve'em ax jo'n atse'e x'amotunajxy. Ve'em tonu je jaanchja'vin maat jets je tsojkun maat juu' ve'e je Cristo Jesús xmo'yumdup.

¹⁴ Va'ajts tse'e xyak'ítut jetse'e je jayu xtuk'ixut je tuv ixpajkun juu' ve'e myakmooy. Je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp yam nja'vin kajxmamda, je'e tse'e mputákajap jetse'e ve'em xtónut.

¹⁵ Xmasóoktinuts atse'e nujom pan pan jatye'e tsuunidup jem ásiat y'it jootm, ax xnujava jo'n, numejtsk je'e ve'eda juu' ve'e duxaajidup Figelo jets Hermógenes. ¹⁶ Je Maja Vintsane'e dutukmo'otup je Onesíforo maat pan pan jatye'e tsuunidup jep jyuump tyujkp, kux may nax ats je'e ve'e xyakjot'amaji jets atse'e xkatuktsó'otyuuin ku atse'e yap poxuntujkp n'it.

¹⁷ To'k aaj to'k joots atse'e x'ixti ku ve'e vye'na yaja ró-mait cyiudaaj kujx, ka'ajam atse'e x'ixti'atuyi vi'nam atse'e xkapaa'ty. ¹⁸ Je Maja Vintsán tse'e tukmo'otjup je xaaj ku ve'e myiinnuvat. Oy xa mits je'e ve'e xnujava jets je'e atse'e ooy xtumpatto'ni jem éfesovit kyajpun kajxm.

Je'e pane'e je Jesucristo oy dumutoomp dumupajkp

2 Jets mits, juu' atse'e n'onukja'vip, pamu je mak aaj je mak joot je maa'yun kajx juu' ve'e je Cristo Jesús xtoojnimdup. ² Je ayook juu' ve'e m'amotunajx jets atse'e jeja je numay jayu vyinkujk ntuk'ix, je'ets mitse'e je jayu mtuk'ixup pan pan jatye'e je tyuv je'e dutoondup jetse'e dujajttuvat vintsó ve'e je viijnk jayu dutuk'ixtuvat.

³ Ve'em ax jo'n to'k je oy tojpa dumutena je tsaach-paatun, nay ve'empats mitse'e xmuténivat je tsaach-paatun je Cristo Jesús kajx. ⁴ Je tojpa juu' ve'e jep tyoonk jaatp ijtp, ka'a tse'e dutuktaka je toonk juu' ve'e je tojpa kyaje'eip, ve'eme'e dutún ax jo'n y'oyjavajat je'e juu' ve'e yaktajkiju tojpa. ⁵ Nay ve'empa tse'e, pan pan jatye'e noomdup, nachots'ixjudup, ukpu viijnk dukoo'yidup, óyame'e myaada'akta, ka'a tse'e dupak-

ta pan ti ve'e ñukoo'yidup pan ka'a ve'e kyoo'yada ax jo'n tukpava'añ y'it jetse'e kyoo'yadat. ⁶ Je yoova jayu, paatjupts je'e ve'e jetse'e mutoo'vajkp tyukkada'akjadat je trigo taajm. ⁷ Payo'oyu oy juu' atse'e nkajtsp; je Maja Vintsán tse'e mtukvinjavajap nujom.

⁸ Jaa'myétsu jets je Jesucristo ve'e duyaknuke'xnatajki jets je Nte'yam je'e ve'e, je'e ve'e ku ve'e jyoojntyk-pajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. Yaknuke'xnatajkiva tse'e jets jayu je'e ve'e, je'e ve'e ku ve'e y'it je yakkutojkpa David je chaan je kyooj. Ya'a xa ve'e je oy kats je oy ayook juu' atse'e je jayu nvaajnjidup. ⁹ Ya oy kats ya oy ayook kajx atse'e nmutena je tsaachpaatun, je'e paat jets atse'e yap poxuntujkp n'it ax jo'n atse'e kun'ijit to'k juu' ve'e je maja tokin dutoomp y'ijit. Ax je Nte'yam je kyats je y'ayook, ka'ats je'e ve'e je jayu to'k viijn duyak'it ax jo'n atse'e to'k viijn nyak'it, va'kxtk'ataat-spts je'e ve'e may viijn. ¹⁰ Nujom juu' jaty atse'e nmuténip je'e je y'o'yin kajxta pan pan jatye'e je Nte'yam vyinkoon, ax ve'em tse'e je Jesucristo yaktso'okjadat, to'k muk tse'e y'ijititit je'e maat jetse'e xa'ma kajx jyoojntykidinit joma ve'e je majin.

¹¹ Tyúvams ya'a ve'e ya kats juu' ve'e njaanchja'vimdup:

Pan ijtumdup tse'e ax jo'n kun'oo'kumdi je Cristo maat je'e kajx ku ve'e to'k muk n'ijtumda je'e maat, xa'ma kajxts uu'm je'e ve'e nmaatjoojntykimdinit;

¹² pan je'e maatts uu'me'e ntsaachpaatumda, je'e maatts uu'me'e nyakkutojkumduvat; pan ka'ats uu'm je'e ve'e nnatyukpajkumjada, ka'ats uu'm je'e ve'e xnatyukpajkumjuduvat;

¹³ pan ka'a tse'e nkutyo'numda je y'ayook, kyutyuumpts je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp, kux ka'a xa ve'e nvaat vimpit dutónut juu' ve'e kyajtsp.

Jidu'um xa ya'a ve'e ya kats.

Je mutoompa je mupajkpa juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip

¹⁴ Tukjaa'myétsa je jaanchja'vivatajk juu' atse'e tunja'a. Tukpava'anda jeja je Maja Vintsán vyinkujk jets ka'a ve'e ñatyukkojtsvintsóvjadat oyjuu' kats ayooka juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij maat je tyuv je'e, ni vinxupa xa je'e ve'e kyato'nuxjada ku ve'e ñakyojtsvintsóvjada, kojyji ve'e je jayu duyakmejtsvinmáyda pan pane'e amotunajxtup. ¹⁵ Pan vinxupe'e m'o'yixju, je'e tse'e mtónup juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip, ve'em ax jo'n to'k je toompa juu' ve'e dutoomp juu' ve'e je vyintsán y'oyja'vip jets ka'a tse'e tii juu' ve'e tyukts'o-tyuump. Oy yakxone'e xkojtsva'atsut je tyuvkats je tyuv ayook. ¹⁶ Ka'a tse'e x'itumo'ot je kats je ayook juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij maat je tyuv je'e, kux pan pan xa ve'e ve'em dukojtstap, yakvintsá'kintoki'ataat-stupts je'e ve'e je Nte'yam. ¹⁷ Juu' jaty tse'e je jayu tyuk'ixpajktup, ve'em tse'e yo'oy ax jo'n je pa'am juu' ve'e je jayu duyakma'tp. Numejtsk je'eda juu' ve'e ve'em duyakva'kxtktup je ayook, je Himeneo jets je Fileto. ¹⁸ Too'tókidu xa je'e ve'eda, ve'em tse'e je jayu dutuk'ixta jets ka'a ve'e je oo'kpatajk y'ukjoojntyk-pajk-

tinuvat. Ax jem tse'e je jaanchja'vivatajk juu' ve'e yakvinmama'ytu maat je y'ixpajkunda. ¹⁹ Ax je Nte'yam tse'e xpaajmjimdu yam nja'vin kajxmamda je jaanchja'vin juu' ve'e tam xyak'ijtumdup je'e maat. Ve'em xa ya'a ve'e ya jaanchja'vin ax jo'n je ayook juu' ve'e vaamp: "Y'ixa xa ve'e je Maja Vintsán pan pan jatye'e jye'eip", jets nay jidu'umpa: "Nujom tse'e pan pan jatye'e du'ava'nidup jets je Cristo je jyayu je'e ve'eda, va'an tse'e dumasooktini nujom juu' jatye'e ka óyap." Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁰ Joma ve'e je oy tajk, ka je apajkinjyapts jepe'e juu' ve'e oro jets juu' ve'e plata, jeppa ve'e juu' ve'e kup jets juu' ve'e naax, jep tse'e juu' ve'e je ñumajin maat yaktuump, nay jeppa tse'e juu' ve'e ka je ñumajin maatat yaktuump. ²¹ Ve'em xa uu'me'e n'ijtumda ax jo'n je apajkin juu' ve'e ijtp joma ve'e je oy tajk. Pan naajkvaatsumjudupts uu'me'e jetse'e nmasookumda nujom juu' jatye'e ka óyap, ve'em tse'e n'ijtumdat ax jo'n je apajkin juu' ve'e je jayu je ñumajin maat yaktuump, apaamduka tse'e n'ijtumdat jetse'e nto'numdat pan ti ve'e je Maja Vintsán chajkp.

²² Ka'a tse'e mnamyasó'okjut jetse'e myakkutojku'jut je vinma'yun juu' ve'e je muutskit ónuk jyajejptup ku ve'e jyomvinmayda tyivinmayda; panajkxu je tyuv je'e, je jaanchja'vin, je tsojkun, jets je oy joot. Panajkxu je'e maat nujom je'eda pan pan jatye'e va'ajts aaj va'ajts joot dujaanchja'vidup je Maja Vintsán. ²³ Ka'a tse'e x'itumo'ot pan pan jatye'e nakyojtsvintsóvjjudup je ayook kajx juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeeguij, mnuja'vip xa mitse'e jets kojyji ve'e je jayu duyaknacho'oxpúkj. ²⁴ Kux je Maja Vintsán je myutoompa je myupajkpa, ka'ats je'e ve'e pan dumaatnacho'oxpúkj, oy jayu ve'e ñapyumju anañujoma je jayu maat, jyajtype'e je yak'ixpajkk, myuténipe'e juu', ²⁵ nuu'k aaj nuu'k joote'e dutukmaatkojts'óya pan pan jatye'e dutso'oxpajktup je Nte'yam je y'ayook, jetse'e du'ix vintso ve'e je Nte'yam yakvinmayumpitjut, vintso ve'e dukuvákut je tyuv je'e, ²⁶ jetse'e vyijut kyéjut, ve'em tse'e dutukva'atsut joma ve'e je ko'oyjáyuvap yak'ituvaañju jetse'e tyuktonuva'añju juu' je'e ve'e chajkp.

Vintso je jayu vye'nat ku ve'e je Cristo myiinnuvat

3 Nujava ya'a, ooye'e je jayu tyuntso'oxpaa'ttat ku ve'e tyáminit je itakax. ² Viinmji ve'e je jayu ñachókjadat, ñas'ayóvadap tse'e juu', namyájjadap, natyijjadap, kojts'anáxtap, ka'a tse'e du'ukkatsypajktinit je tyee' je tyaak, ka'a tse'e du'ukkejxtktinit, ka'a tse'e je Nte'yam duvinjavadat duvintsá'agadat, ³ ka'a tse'e dujayéptat je tsojkun, ka'a tse'e jyot'oyava'andat, nuvampéttap tse'e, ka'a tse'e ñay'akuvaa'najadat, mu'ukivimpittap, cho'oxpáktap tse'e nujom juu' jatye'e oy, ⁴ pyámdap tse'e je jayu juu' ve'e tsojkjudup jem je'e kya'mda juu' ve'e tso'oxpajkjjudup, ka vintúvap tse'e juu' dutóndat dukótstat, ñutúvadap, ka'a tse'e je Nte'yam dutsóktat, je'e ve'e pyanajktap vintso ve'e viinm ñatyukxoondukjadat, ⁵ naajkke'exuva'anjadap tse'e ax jo'n je Nte'yam kudúvinja'vidi ku-

düvintsä'kidi, ax ka'a tse'e jem je Nte'yam y'am kyä'm ñapyámjadat.

Ka'a tse'e m'ítut je'e maatta pan pan jatye'e ve'em. ⁶ Kux jeme'e juu' ve'e je taay dümutajkidup joma ve'e je jayu ñay'amókajada, tyukvin'aa'ndup tse'e je y'ix-pajkun je ta'axtajk juu' ve'e oy dukanjaja'vidup je Nte'yam je y'ayook jetse'e y'itta tokin maat. ⁷ Je ta'ax-tajkta, xa'ma tse'e dütoonkada juu' ve'e y'ixpajktup, ax ni vin'ita tse'e dukatukje'yada je tyuv je'e. ⁸ Ve'em ax jo'n je Janes jets je Jambres düts'o'oxpajkti je Moisés, nay ve'empa tse'e je jayu düts'o'oxpajktuva je tyuv je'e, ka'a tse'e je oy vinma'yun dujayepta jets ka'a tse'e je jyaanchja'vin dupaa'ty dü'akeega maat je tuv jaanchja'vin. ⁹ Ax ka'a tse'e xa'ma y'óyadat, kux nuk'e'xnatäka ve'e tyánut vintsö ve'e je jayu düvin'aa'nda, ve'em ax jo'n jyajtti je Janes jets je Jambres juu' ve'e je Moisés düts'o'oxpajktu.

Juu' ve'e je Pablo tyukpavan'ux'oogkinu je Timoteo

¹⁰ Ax mnüja'vipts mitse'e juu' atse'e je jayu ntuk'ixp, vintsö atse'e njáyuva njoojntyka, vintsö atse'e nujom je jayu ntsak, juu' atse'e ntonuvaampy nkotsuvaampy, juu' atse'e njaanchja'vip, juu' atse'e nmuténip, ¹¹ juu' kajx atse'e nyakjomtún nyaktitún, juu' atse'e nkut-saachpaadip. Mnüja'vivapts mitse'e nujom vintsö atse'e je jayu xjomtuujn xtituujn jem toojk kajpun kajxm, jem Antioquia, jem Iconio, jets jem Listra, jets vintsö atse'e ntsaachpaaty ku atse'e jem nyakjomtuujn nyaktituujn. Ax je Maja Vintsants ats ya'a ve'e nujom xtuknuvaats. ¹² Tyúvam xa ve'e jets nujom pan pan jatye'e joojntykavaandup va'ajts aaj va'ajts joot je Cristo Jesús kajx, yakjomtoondup yaktitoondupts je'e ve'eda. ¹³ Je jayu juu' ve'e ko'oyjoojntykidup jetse'e je jayu düvin'aa'nda, ve'emts je'e ve'e ñajkxtat ñáxtat, ve'eme'e je jayu düvin'aa'ndat ve'em tse'e je jayu vyin'aa'njüduvat.

¹⁴ Ax mits, pamu je mak aaj je mak joot je'e kajx juu' jatye'e mnü'ixpajki jetse'e xaanchjáva. Mnüja'vipts mits je'e ve'e jets pane'e mtuk'ixju. ¹⁵ Van'ítani ku ve'e pi'knüm mve'na, van'it tse'e xnuja'vi'ukvaajñ juu' ve'e ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ax je Kunuu'kx Jatyán kajx tse'e m'o'yixju jetse'e mvijut mkéjut, ve'em tse'e xnujávát vintsö ve'e yakjajéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je joojntykin juu' ve'e yakjajépp ku ve'e je Cristo Jesús yakjaanchjáva. ¹⁶ Nujom je Kunuu'kx Jatyán, je Nte'yamts je'e ve'e je jayu je vinma'yun dümooy, toomppts je'e ve'e jetse'e je jayu yaktuk'ixut je tuv jaanchja'vin jetse'e yaktuknaajmat ku ve'e dütún juu' ve'e ka óyap. Toompapts je'e ve'e jetse'e yaktukvinjávát je tyokin jetse'e yaktuk'ixut vintsö ve'e tuv jyoojntykat, ¹⁷ ve'em tse'e je Nte'yam je myutoompa je myupajkpa pu'uk avaada y'ijtnit jetse'e ve'em dütonut dukótsut nujom juu' jatye'e oy.

4 Je Nte'yam jets je Jesucristo, je Jesucristo, juu' ve'e miinnup yakkutojkpa jetse'e je jayu dütokim-payo'ynit juu' ve'e joojntykidup jets juu' ve'e aa'kanda, jéjats ats mitse'e je'e vyinkujkta ntukpava'añ:

² Tukka'amáyu je Nte'yam je kyats je y'ayook. Pan

y'amotunaxuvaandup tse'e, uk pan ka'a, ni vin'ítats mits je'e ve'e xkatukka'amay'atúvat. Kojtsvíju je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dukakuvakuvaandup, tuknaajma je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam düyakv-intsä'kintókidup, kojtsja je jáyuda jetse'e to'k aaj to'k joot dujaanchjávát je Maja Vintsán, jets mutenikaxu nujom juu' jaty ku ve'e ijtp xtuk'ix je oy kats je oy ayook. ³ Kux je'yape'e je xaaj ku ve'e je jayu dukoo'k-muténidinit je va'ajts ixpajkun, y'ixtadapts je'e ve'eda pan pan jatye'e tuk'ixjadap juu' ve'e y'amotunaxuvaandup, ⁴ ka'a tse'e dü'amotunaxuva'andat je tyuv je'e, je'e ve'e myajapámdap juu' ve'e je jayu myutaayvaattup. ⁵ Ax mits, viji kej tse'e xa'ma mnaajk'ítjut, mutena je tsaachpaatun, tukka'amáyu je oy kats je oy ayook, tonkaxu oy je mtoonk.

⁶ Ax ats, je yax jo'nts atse'e nyakpam'ukvaanni, táminupe'e ats je n'oo'kun, ⁷ távani atse'e nmaa-da'aky, ve'em atse'e ax jo'n je jayu juu' ve'e tujje'ya joma ve'e kyukaxa je noomk, ka'ats atse'e tunmasa'ak je tuv jaanchja'vin. ⁸ Ax uxym, je o'yints atse'e n'a'ixp jem tsapjootm kux tuv atse'e tunjáyuva tunjoojntyka, je o'yin juu' atse'e xmooyunp je Maja Vintsán ku ve'e myiinnuvat, je'e juu' ve'e tokimpayó'yp ax jo'n dupaa'ty dü'akeega. Ax ka átsjyapts je'e ve'e xmo'op, yakmooyduvap je'e ve'e nujom pan pan jatye'e dütsojktu-vap jetse'e myiinnuvat.

Juu' ve'e je Pablo chojk jetse'e je Timoteo dütonut

⁹ Yakvinkopka jets ats mitse'e tsojk min xku'ix.

¹⁰ Xmasoogknu atse'e je Demas kux je'e ve'e chojk je naxviijnit je kyó'oy je'e, jem Tesalónicats je'e ve'e ñajkxni. Ax je Crescente, jemts je'e ve'e galáciat y'it jootm ñujkx; je Tito, jemts je'e ve'e dalmáciat y'it jootm ñujkx. ¹¹ Ya Lúcasji ve'e yam ats maat. Najkxu xvavü je Marcos jetse'e xmaatmínut, kux xputajkip ats je'e ve'e jeja je Nte'yam tyoonk jaat. ¹² Je Tíquico, jem atse'e efesovit kyajpun kajxm nkejx. ¹³ Ku ve'e mmétsut, myakmínup tse'e to'k aaj je vituni'kx juu' atse'e nmasook jeja je Carpo tyak'aajy jem trooasit kyajpun kajxm, nay ve'empa ats je nnak jets ats je n'ak axaa'ch joma ve'e juu' jaty javyet, vinkopk je ak axaa'ch.

¹⁴ Ooy xa atse'e je pojxun ka'tspa Alejandro xtuntsaachtuujn. Je Maja Vintsants je'e ve'e tukkuvétjup je ka óyap kajx juu' ve'e tyoon. ¹⁵ Nay'ixju mits je'e kajx, kux ooye'e dütuntso'oxpujk je oy kats je oy ayook juu' ve'e n'ava'nimdup.

¹⁶ Ku xa atse'e muto'k nax nmakyukojtsji jeja je yakkutojkpa vyinkujk, ni pánats atse'e xkaputajki, nujom atse'e xmasokkajxti. N'a'ixpts atse'e jetse'e je Nte'yam kyatukkuvétjadat je'e kajx. ¹⁷ Ax je Maja Vintsants atse'e xputajki, je'ets atse'e je makkin xmooy, ve'emts atse'e je jayu va'ajts nvaajnidi je Nte'yam je kyats je y'ayook, je'e paat jetse'e dü'amotunajxtuva nujom je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap. Je Maja Vintsants atse'e xjajépp x'axajtojk jets atse'e ve'em nkatsaachpaaty juu' atse'e x'uktukmutsojktu pan pan jaty atse'e xtso'oxpajktu. ¹⁸ Je'ets atse'e xjajéppup x'axajtókup pan ti ve'e tónjup kótsjup,

ve'emts atse'e xyakje'ynit joma ve'e yakkutuk jem tsapjootm. ¡Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit xa'ma kajx!

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

¹⁹ Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'ot je Prisca jets je Aquila maat je'eda pan pan jatye'e tsuunidup joma ve'e je Onesíforo je jyaajn je tyajk. ²⁰ Jem xa ve'e Corin-

to tyaañ je Erasto. Je Trófimo, pajkjupts atse'e nmasaak jem Mileto. ²¹ Yakvinkopka jetse'e mmínut namka'ana je xox aats dupaa'ty. Máyame'e je Dios mkejxujada je Eubulo, je Pudente, je Lino, je Claudia, jets anañujoma je utsta je ajhta maat je utsta je tsá'a-da.

²² Je Maja Vintsán Jesucristo tse'e y'ijtnit mits maat jets miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadat.

Tito

1 Atse'e je Pablo, je Nte'yam je myutoompa je myu-pajkpa jets je Jesucristo je kyukâtsiva. Je'e atse'e xtuknukejxtu jets atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e ñapyajmjidinit jem je Nte'yam y'am kya'm pan pan jatye'e vinkoojnjudu jetse'e dunujáavadat je tyuv je'e, ² jetse'e dujayeiptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je Nte'yam, je nYaktsookpamda, juu' ve'e ni vin'lita kataayip, je'e tse'e ya joojntykin duvaajntk ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na. ³ Ax uxyam tse'e xtuknuja'vimda, ve'em ax jo'n dunupaajmtki, vintsö ve'e njayeipumdinit ya joojntykin je kats je ayook kajx juu' atse'e xtukkatajki jets atse'e xtukpavaajñ jets atse'e je jayu nvaajnjadat. ⁴ Tito, n'onukja'vip xa ats mitse'e je'e kajx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaajñ je Jesucristo ku atse'e x'amotunajxy. Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je nYaktsookpamda Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijtnit je y'oy joot maatta.

Je Tito je tyoonek jep Creta

⁵ Je'e kajxts ats mitse'e nmasaak jem créta'it y'it jootm jetse'e xtónut xkótsut juu' ve'e toonkip kojtskip maat je jaanchja'vivatajk, kajpun kajpune'e xpámüt pan pan jatye'e dunuvinténadap je jaanchja'vivatajka ax jo'n ats mitse'e ntukpavaajñ. ⁶ Je'e juu' ve'e yakpámup, je'e tse'e juu' ve'e ti tokin kayakpaatjip, juu' ve'e to'kji je ñuda'ax dujayeipp, juu' ve'e je y'ónuk dujaanchja'vidup je Jesucristo, je jayu kyava'anup jets viinme'e je y'ónuk ñaajkkutojkuxjada ukpu kyakatsapaakta. ⁷ Kux pan pan xa ve'e dujayeipp je toonk jetse'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténat, pava'añ tse'e y'it jetse'e ti tokin kyayakpaatjat, je y'avintsö vinma'yun dukapámüt, jatyi kya'ékjüt, kya'oo'kut kyamo'okjüt, je jayu dukatsii'kut, je meen dukakáxjüt, ⁸ oy jayu ñapyámjüt maat je je'yva jayu, je y'oy je'e dutsókjüt, dupayo'oyüt vintsö ve'e dutónüt dukótsut juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, je va'ajts joot dujayeipüt, jetse'e ñay'akuvaa'najat. ⁹ Ve'eme'e dutsak jetse'e oy dupanajxüt je tyvutoo' juu' ve'e yaktuk'ix, ve'em tse'e y'o'yixjüt jetse'e je jayu dutukkojtsvijüt je va'ajts ixpajkun jetse'e duyaknuke'xnatákat joma ve'e tyoo'tókida pan pan jatye'e dukojtsvintsöovdup je va'ajts ixpajkun.

¹⁰ Kux jeja xa ve'e nūmay je jayu, vinkopk je israeejlit jáyuda, pan pan jatye'e dutso'oxpajktup je Nte'yam je y'ayook, tyuk'ixtuups je'e ve'e je utsta je ajhta maat je utsta je tsá'ada juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegui jetse'e ve'em dutukvin'aa'nda. ¹¹ Yak'amá'at tse'e dut-

sokta kux yakvinmama'yttupe'e je jayu juu' ve'e pu'ukta to'k jaajn to'k tajk, ve'em tse'e dutonda dukotsta jetse'e dutukmeempáktat ku ve'e je jayu dutuk'ixta juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegui.

¹² Jidy'um xa ve'e nuto'k je créta'it jayu vyaajñ, je'e je y'ayook kojtsnajxpada: "Xa'ma taayidup xa ve'e ya créta'it jayu, je mu'uk tánuk jo'n tse'e y'itta, munuyojk tse'e tyunkayda tyun'oo'kta jetse'e ñooxtsaanada."

¹³ Ax tyúvam tse'e vyaajñ. Je'e kajx tse'e makx xtuknaajmadat je'e pan pan jatye'e dukuvajktup je jayu je y'ixpajkun juu' ve'e ve'em duyak'ixpajktup, ve'em tse'e dujaanchjavadat je tyuv je'e, ¹⁴ ve'em tse'e dukamajapámdat je maayduk juu' ve'e je israeejlit jayu myutaayvaattu, ve'em tse'e dukamajapamduvat pan pan jatye'e dukakuvajktup je tyuv je'e jetse'e dupava'anda jetse'e dupanajxktat je y'ixpajkunda. ¹⁵ Je'eda pan pan jatye'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujayeiptup, va'ajts je'e ve'e dujávada nujom juu' jaty; ax je'eda pan pan jatye'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dukajayeiptup, ka va'ajtsapts je'e ve'e nujom dujávada, je jyoot jets je vyinma'yun paatts je'e ve'e kyava'ajtsada. ¹⁶ Ve'em xa ve'e vya'anda jets y'ixada ve'e je Nte'yam; ax ka'a tse'e du'ixada, kux je'e juu' jatye'e tyoondup kyojtstup, je'e tse'e duyaknuke'xnatajkij jets ka'a ve'e du'ixada, axaa'kp tse'e jyáyuvada jyoojntykada, ka'a tse'e kyatsapaakta, ni vinxupa ve'e kya'o'yixjada jetse'e dutóndat dukótstat je y'oy je'e.

Je va'ajts ixpajkun

2 Ax mits, je'e xa mitse'e mkótsup juu' ve'e va'ajts ixpajkun. ² Naajmada je na'avtajk jetse'e ñay'akuvaanajadat, ñaajk'itjadat je vintsá'kin maat, dutóndat dukótstat juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, makx aaj makx joot dujaanchjavadat je tyuv je'e, je jayu dujávadat dutsóktat, jetse'e juu' dumuténadat. ³ Nay ve'empana je amajatajka, naajmada tse'e jetse'e ñaajk'itjadat ax jo'n dūvinmachju je ta'axtajk juu' ve'e dujaanchja'vidup je Nte'yam, je jayu dukanuvampéttat, kya'oo'ktat kyamo'okjadat, je oy nu'ixvaatsun dupámdat ⁴ jetse'e ve'em dutuk'ixtat je muutskit ta'axtajka jets chóktape'e je ñuyaa'y jets je y'ónukta, ⁵ dutuk'ixtat vintsö ve'e ñay'akuvaanajadat, va'ajts joot ñaajk'itjadat, du'ixtat dujayeiptat je jyajñ je tyajk, oy jayu ñapyámjadat maat anañujoma je jayu, jetse'e jep je ñuyaa'y kya'p pya'tkup ñapyámjadat, ve'em tse'e ni pana dukapakótsut je Nte'yam je kyats je y'ayook.

⁶ Nay ve'empana je vajutyajka, kojtsjada jetse'e ñay'akuvaanajadat. ⁷ Viinm mitse'e xpámüt je nu'ix-

vaatsun pan vintso ve'e juu' jaty oy dutondat. Ku ve'e xyak'ixpáktat, je va'ajts vinma'yun maat tse'e xtónut jets pan vintso ve'e je jayu mvintsa'agajat. ⁸ Oy yaxx-one'e xkótsut je tyuv je'e, ve'em ax jo'n je jayu anañujoma m'oñukótsajat, ve'em tse'e cho'otyónut opyana pan pane'e mtso'oxpajkjup, kux ka'a ve'e y'o'yixjut jetse'e je ky'o'oy je'e xtuknu'aa'nimdat.

⁹ Kojtsjada pan pan jatye'e mutoondup jetse'e dutondat pan ti ve'e je vyintsán tukpavaajnjudup, jetse'e y'oyjavajadat, dukakojtsvintsovdad, ¹⁰ ti dukamee'tsjadat; je'e ve'e y'ixtadap vintso ve'e duyaknyke'xnatakadat jets tyoondupe'e ax jo'n yaktukpava'anda, ve'em tse'e anañujoma je jyáyuvin je jyojntykin kajxta yak'ixut jets ooye'e tyuntsoja je ixpajkun juu' ve'e je Nte'yam jye'e, uu'm je nYaktsookpamda.

¹¹ Je Nte'yam xa ve'e xtuk'ixumdu je myaa'yun juu' ve'e tyoon anañujoma je jayu kajxta, ve'em tse'e dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹² Ya myaa'yun kajx tse'e xtuknuja'vimda jets ka'a ve'e n'ukjoojntykimdinit vintso ve'e je Nte'yam dukatsak, ka'a tse'e n'ukmaatnavyaa'numjidinit je naxviijninit je ky'o'oy je'e. Ya myaa'yun kajxpa tse'e xtuknuja'vimda jetse'e nnay'akuva'a'nimjidinit jetse'e nto'numdinit juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, je Nte'yam nvinja'vimdinit nvintsa'kimdinit. ¹³ Ve'em tse'e nto'numdat namvaate'e n'a'ixumda je xoojntkun juu' ve'e miimp, je'ets je'e ve'e ku ve'e je majin maat myiinnuvat je nkajxmit Nte'yamamda, je nYaktsookpamda Jesucristo. ¹⁴ Je'e xa ve'e xku'oo'kimdu, je'e tse'e xkujochookumdu jetse'e xpajkimdinit yam nja'vin kajxmamda nujom je ky'o'oy je'e, jetse'e xyakvaatsumdinit, jetse'e n'ijtumdinit je'e je jyayu juu' ve'e ooy dutuntsojktup jetse'e dutondat juu' ve'e tum oy.

¹⁵ Je'ets je'e ve'e juu' ve'e je jayu mtuk'ixup, mkojtsjap, mtuknaajmap nujom je kutojknun maat. Ka'a tse'e x'itumot'ot jetse'e pan mviijn'ixjut.

Juu' ve'e vinkopk jetse'e dutondat je jaanchja'vivatajk

3 Tukjaa'myétsta je jaanchja'vivatajk jetse'e ñapyámjadat jep je yakkutojkpa kya'p pya'tkup jets pan pan jatye'e je kajpun dunuvinténidup, dukat-sapáktat, apaamduka y'ittat jetse'e dutondat nujom je y'oy je'e, ² pan dukapakótstat ukpu dukatso'oxpáktat, je'e ve'e jetse'e je jayu dumaatnayjavajadat jetse'e nuu'k aaj nuu'k joot ñaaj'itjadat anañujoma je jayu maat.

³ Ijtmdu tse'e ax jo'n je viijnk jáyuda, ka'a tse'e oy mpayo'yumdi, ka'a tse'e je Nte'yam nkatsupajkumdi, xvin'aa'numdu tse'e jetse'e xka'mimdi je ko'oy vinma'yun jets je naxviijninit xoojntkun, ko'oyjoojntykimdu, njajejpumdu tse'e je ejkun, ka'a tse'e ntukmutsojkumdi ku ve'e je viijnk jayu y'oya, ka'a tse'e nnachojkumjidi to'k jado'k. ⁴ Ax ku tse'e je Nte'yam, je nYaktsookpamda, duyaknyke'xnatajki je maa'yun juu' ve'e je jayu ty-

oojnijp jets vintso ve'e je jayu anañujoma dutsak, ⁵ xmo'yumduts uu'm je'e ve'e je nam joojntykin. Ka'a xa ve'e nto'numdi juu' ve'e oy, ka'a tse'e njavinmajtsumjidi jetse'e njajejpumdat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, xmo'yumduts uu'm je'e ve'e je nam joojntykin je'e kajx ku ve'e xtukmo'tumdi, je'e kajxe'e kuxe'e je ntókinamda xtuknuvaatsumdi jetse'e je Espiritu Santo kajx je nam joojntykin xmo'yumdi. ⁶ Je nYaktsookpamda Jesucristo kajx xa ve'e je Nte'yam xmo'yumdi je Espiritu Santo. Je myaja oy jootin kajxts je'e ve'e ve'em dutuujn, ⁷ je myaa'yun kajxts je'e ve'e xkatokimpa'mumdi jetse'e njajejpumdinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁸ Tyúvam xa je'e ve'e juu' ats mitse'e nvaajnjip, je'ets atse'e ntsajkp jetse'e mak aaj mak joot xkótsut, ve'em tse'e je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dujaanchja'vidup, je'e tse'e duyakvinkópkadap jetse'e dutondat je y'oy je'e. Je'e juu' atse'e nkajtsp, oys je'e ve'e, to'nuxjupts je'e ve'e anañujoma je jayu. ⁹ Ax ka'a tse'e je jayu xmaatnakyojtsvintsovjut je'e kajx juu' ve'e katoomp, je'e ve'e ku ve'e dutuk'akotsta je maayduk juu' ve'e je jayu myutaayvaattu vintso ve'e y'ijtti je jujpit jayu je chaan je kyooj, ukpu je jayu je Moisés je pyava'nun kajx ñakyojtsvintsovjada jetse'e ñacho'oxpájkada. Ni vinxupa xa je'e ve'e je jayu kyato'nuxjada jetse'e je Nte'yam dupanajkxtat ku ve'e ve'em jyátukada.

¹⁰ Pan jem xa ve'e pane'e duyaknavya'kxuvaajnjudup je jaanchja'vivatajk, tuknaajmats to'k nax uk mejtsk nax. Ax pan ka'a tse'e mmajapumju, tunmasooknits mits je'e. ¹¹ Mnuja'vinup xa mitse'e jets je jayu juu' ve'e duyaknavya'kxuvaajnjudup je jaanchja'vivatajk, tókinax jáyuts je'e ve'eda jets ka'a ve'e je Nte'yam dupanajkxuva'anda, ñuja'vidup tse'e jets tokintoondup je'e ve'e.

Juu' ve'e je Pablo tyukpavan'ux'ookinu je Tito

¹² Ku xa ats mitse'e ntuknykéxut je Artemas ukpu je Tíquico, yakvinkópkats jets atse'e xnumínut jem Nicópolis, kux ta atse'e nnupaamduka jets atse'e jem je xox aats nyaknáxut. ¹³ Pan joma vaate'e m'o'yixju, putaka je Zenas juu' ve'e je yakkutojkpa je pyava'nun dunu'ixpajki, jets je Apolos, jetse'e xmo'odat nujom juu' jatye'e jeja too' aaj y'ajootadap. ¹⁴ Va'an tse'e je njáyuvamda dujatta vintso ve'e dutondat juu' ve'e tum oy jetse'e pyutakadat ku ve'e juu' jaty chakju, ve'em tse'e kadi kojyji ñunjoojntykada.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

¹⁵ Máyame'e je Dios dukexta nujom pan pan jatye'e yamda ats maat. Máyame'e je Dios to'k aaj xmo'odat pan pan jatye'e xsojkmudup je jaanchja'vin kajx. Je Nte'yamts miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap.

Filemón

1 Atse'e je Pablo, yap atse'e n'it poxuntujkp kuxe'e atš je Jesucristo jye'e je jayu nvaajnjada. Filemón, ooy atš mitse'e ntuntsak. Ats maat ya n'útsamda ya n'ajchamda Timoteo, máyam aats mitse'e je Dios ntuknykex. ² Ntuknykejxpapts aatse'e máyam je Dios je n'útsamda je ntsa'aamda Apia jets je n'útsamda je n'ajchamda Arquipo juu' ve'e xputajkimdup jetse'e n'amaadaaguimdat je kyoy je'e. Nay ntuknykejxpapts atse'e máyam je Dios nujom je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem mtak'am. ³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta.

Je Filemón je chojkun jets je jyaanchja'vin

⁴ Filemón, xa'ma kajxts atse'e je Nte'yam nkukajtsja mits kajx ku atse'e ntsapkats, ⁵ kux nmótup atse'e je kats vintso ve'e je Nte'yam je jyayu ooy xtuntsak jets vintso ve'e xjaanchjáva je Maja Vintsán Jesús.

⁶ Nmunoo'kxtkpts atse'e je Nte'yam mits kajx jets je jaanchja'vin juu' ve'e mjayejpp, je'e tse'e mputakajap jetse'e je jayu xvaajnjadat ti ve'e tyijp ku ve'e je jayu to'k muk y'it je Cristo maat, ve'em tse'e pu'uk dvinmótudat nujom je y'oy je'e juu' ve'e njayejpumdud je Cristo kajx. ⁷ Uts Filemón, ooy atse'e ntunxoonduk jets jot'amaj atse'e n'it kux nmótup atse'e je kats jets ooye'e je tsojkun xtunjayep jets mits kajxe'e jot'amaja y'itta je Nte'yam je jyayu.

Ku je Pablo je Filemón je maa'yun du'amotu je Onésimo kajx

⁸ Ax ya'a kajx tse'e, óyam atse'e xja'o'yixju jets atš mitse'e ntukpava'anut jetse'e xtónut juu' ve'e dvinmajtsjup, je'e kajx ku atse'e je Cristo je kyukatsiva n'it, ⁹ ñojk'óyts atse'e njava jets atš mitse'e nmunoo'kxtukut jetse'e juu' xtónut kux ve'eme'e xtsak. Ats, je Pablo, maj ónykanits atse'e, yap atse'e poxuntujkp n'it kuxe'e atš je jayu nvaajnjada je Cristo Jesús jye'e.

¹⁰ N'amótupts atš mitse'e je maa'yun ya Onésimo kajx, ya'a juu' atse'e n'onukja'vip je'e kajx ku ve'e dujaanchja'vi'ukvaajñ je Jesucristo ku atse'e nvaajnji je oy kats je oy ayook ku atse'e min xku'ix yap poxuntujkp.

¹¹ Mits je mjoyutoompa xa ya'a ve'e juu' ve'e mka-to'nuxjup y'ijit; ax uxyam, xtoojnjimpts uu'm ya'a ve'e, ve'em mits ve'em atš. ¹² Nkejxumpijjinuvapts atš mits

ya'a ve'e, ve'emts ya'a ve'e xkuvákut ax jo'n atse'e viinm kun'ijit jo'n. ¹³ Njatsajkpts atse'e jets atse'e yaja kunmaattáñ jets atse'e ve'em kuxmutún kuxmupuk mits kajx namvaat atse'e n'it yap poxuntujkp je oy kats je oy ayook kajx. ¹⁴ Ax ni tiats atse'e nkatonuva'añ maat ya Onésimo pan ka'a mitse'e too'vajkp mva'añ. Je'ets atse'e ntsajkp jets atse'e xtoojnjat je maa'yun, ka je'e kajxap ku atš mitse'e n'akee'ya, je'e kajxe'e kuxe'e viinm xtsak. ¹⁵ To'mayji vine'e ya Onésimo chaa'n jem mtak'am jetse'e mka'it je'e maat ku ve'e vee'n ya it ñaxy, ax ve'em tse'e m'avimpítajat jetse'e m'ijtnit je'e maat xa'ma kajx. ¹⁶ Ax ka'a tse'e ky'uk'ijitni ax jo'n je mjoyutoompa, je Maja Vintsán kajx tse'e x'útsiva ya Onésimo, juu' atse'e ooy ntuntsajkp. Ax nuyojkts mits je'e ve'e mtukkada'akyju jetse'e xtoojkpat ka je'e kajxap ku ve'e mmutunju, je'e kajxe'e kuxe'e mnay'útsajada mnay'ajchajada je Maja Vintsán kajx.

¹⁷ Ax ve'em tse'e, pan nmaatnayja'vijup xa atš mitse'e, kuvákuts to'k aaj ya Onésimo ax jo'n atse'e viinm kun'ijit jo'n. ¹⁸ Pan mmutokintoojnju mits ya'a ve'e uk pan mmuyójjijupe'e, atsts je'e ve'e nkuvétup. ¹⁹ Ats, je Pablo, nka'mam atse'e nja'a, nkuvétupts atš je'e ve'e. Óyam tse'e vye'ema, xja'o'yixjupts atse'e jets atš mitse'e ntukjaa'myétsut jets xmuyójjivap atš mitse'e, je mjoot je mja'vin paat xa atse'e xmuyoja. ²⁰ Ve'em tse'e, uts Filemón, je Maja Vintsán kajx, toojnja atš to'k aaj je maa'yun jetse'e xkuvákut ya Onésimo. Yajjot'amaja atš to'k aaj je Cristo kajx.

²¹ Nnuja'yip xa atš mitse'e kux vinjava atse'e ntañ jets mkatsupajkpe'e. Ax ka je'e'yap tse'e mtónup juu' atš mitse'e n'amótup, je'e ve'e jetse'e nuyojk xtoojnjat je maa'yun ya Onésimo. ²² Nay ve'empa tse'e, apaamdykats to'k aaj je it joma atse'e nmatánut, kux n'a'ixp atse'e jets atse'e n'ítut miits maat je'e kajx ku atse'e xnuntsapkotsta.

Ku je Pablo máyam je Dios dukejx

²³ Máyame'e je Dios mkejxuxjada ya Epafras, juu' atse'e nmaatpoxuntaktsuunip kuxe'e aats je Cristo Jesús jye'e je jayu nvaajnjada. ²⁴ Nay ve'empa tse'e máyam je Dios mkejxuxjuduva je Marcos, je Aristarco, je Demas, jets je Lucas, je'eda juu' atse'e je Maja Vintsán ntukmaatmutoondup ntukmaatmupajktup.

²⁵ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo ve'e mkunoo'kxjadap.

Hebreos

Jē Nte'yame'e xmukojsmdu jē y'Onuk kajx

1 May viijnts jē'e ve'e vintsō ve'e jē Nte'yam jē jayu dūtukmukajts. May nax tse'e ve'em dūtūujn juj-pani jē y'ayook kojtsnajxpa tajk kajxta. ² Ax ūxyam tse'e, ku ve'e jē itakax tyámini, jē y'Onuk kajx tse'e xmukojsmdu. Jē y'Onuk tse'e tyukkatajkikajxnu nujom juu' jaty, jē y'Onuk maāt tse'e jē Nte'yam dūpūujm yā tsajmit it jēts yā naxviijnit it. ³ Jē y'Onuk tse'e dūkujajp dūkuta'kxp jē Nte'yam jē myajin, myaāt-navyaatjupts jē'e ve'e jē Nte'yam viinm. Nujom juu' jatye'e ijtp jēm tsajviinm jēts yaja naxviijn, yō'ypts jē'e ve'e jētsē'e y'it ax jo'n jē'e ve'e dūpava'añ. Ku ve'e xtuknuvaatsumdi jē ntókinamda, van'it tse'e y'ajxtkni jeja jē Nte'yam y'aka'yūn pa'ayi jēm tsapjōotm.

Ñumájip jē'e ve'e jē Nte'yam jē y'Onuk nuyojk

ni ka'a ve'e jē ángeles

⁴ Ve'em ax jo'n to'k jē jayu jē y'ónuk nuyojk dūnumā-ja jēts ka'a ve'e jē jayu jē kyexuyō'yva, ve'em tse'e jē Nte'yam jē y'Onuk nuyojk dūnumaja jēts ka'a ve'e jē aangelestajkta. ⁵ Kux ni vin'ita ve'e jē Nte'yam dūkanūujmi jyajuu'aangelesa ax jo'n jē y'Onuk dūnūujmi ku ve'e jidū'um vyaajñ:

Ūxyam atse'e nyaknūke'xnatákat jēts ats jē n'Onuk mitse'e.

Ni vin'ita ve'e jyajuu'aangelesa kyayaknūujmiva:

Atsts jē'e ve'e jē Tyee',
ats jē'e ve'e jē n'Onuk.

⁶ Ku ve'e jē Nte'yam dūkejx jē y'Onuk yaja naxviijn, van'it tse'e vyaajñ:

Nūvinxup ats jē n'aangeles tajkta,
va'an tse'e vyinjávajada vyintsá'agajada.

⁷ Ax ku tse'e jē Nte'yam dūnukajts jē y'aangeles, ve'em tse'e vyaajñ jēts jē'e ve'e y'íttat jē kyexuyō'yvada jēts ve'em ax jo'n jē pōj jēts jē jan'ayēē'nst. ⁸ Ax ku tse'e jē y'Onuk dūnukajts, jidū'um tse'e vyaajñ:

Mits, Nte'yam, xā'ma kajx tse'e jē kutojkun xjayep,
oy jē'e ve'e jē mkutojkun.

⁹ Mtsajkp mitse'e juu' ve'e pyaatyp y'akeēguip,
mkō'oyja'vip mitse'e juu' ve'e ka ōyap,
paatyts atse'e, mits jē mNte'yam, nuyojk jē xōojntkun nmōōjy,

ka'a atse'e opyāna ve'em nma'ā jē xōojntkun.

¹⁰ Jidū'um tse'e jē Nte'yam ñā'muxjuva:

Mits, Maja Vintsán, mits tse'e mpaām yā tsajmit it jēts yā naxviijnit it.

¹¹ Kukáxapts jē'e ve'e;

ax mits, xā'ma kajxts mitse'e m'it.

Ve'em jē'e ve'e tyojknit ax jo'n jē vit,

¹² m'ane'knupts mits jē'e ve'e ve'em ax jo'n jē jayu jē xyox,

tíkutsupts jē'e ve'e ve'em ax jo'n jē vit;

ax mits, ni vin'ítats mitse'e mkatíkūts,

xā'ma kajx mitse'e m'it.

Jidū'um tse'e jē y'Onuk dūnūujmi. ¹³ Ni vin'ita ve'e jē Nte'yam dūkanūujmi oyjuu'aangelesa:

Ajxtūky yaja ats n'aka'yūn pa'ayi namvaat atse'e nyakvintōki pan pan jatye'e mtso'oxpajkjūdup.

Ni vin'ita ve'e jidū'um jē Nte'yam jē y'aangeles dūkanūujmi. ¹⁴ Nujom jē aangelestajkta, jōot ja'vints jē'e ve'eda, jē Nte'yam jē kyexuyō'yvada, jē'e tse'e yakkejxtup jētsē'e dūputákadat pan pan jatye'e dū-jayeiptinit jē joojntykin juu' ve'e xā'ma kajx ijtp.

Tun vinkopk jē'e ve'e jētsē'e nmajapa'mumdat jē oy kats jē oy ayook

2 Ax jē'e kajx tse'e nyakvinkópkimdat jētsē'e nvin-mótumdat juu' ve'e n'amōtunajxumdu kux ku ve'e ntoo'tókimdat. ² Pan pane'e dūkakatsupajktu jētsē'e dūkakutyoondi juu' ve'e jē aangelestajk kyojtsnajxtu, jē'e tse'e jē tsaachpaatun yakmōoydu, ve'em ax jo'n dūvinmátsjada. ³ Pan ve'em xa jē'e ve'e, z'vintsōts ū'ume'e nkatsaachpaatumdat pan ka'a ve'e nmajapa'-mumda jē oy kats jē oy ayook juu' ve'e ooy jē majin dūtunjayējpp jētsē'e xtuknūja'vimda vintsō ve'e ntsōokumdat? Jē'e ve'e jē Maja Vintsán viinm y'ava'ni too'vajkp. Pan pan jatye'e dū'amōtunajxtu, jē'e tse'e dūnūja'vidu jēts tyúvam jē'e ve'e jē ayook jēts aatse'e xvaajnjidi. ⁴ Jē Nte'yame'e dūyakañūja'viju jēts tyúvam jē'e ve'e juu' ve'e kyōjsttu, jē'e ve'e ku ve'e dūtūujn jē mújit nūja'vin jēts jē mújit atūva maāt may viijn jē majin, jētsē'e myōōjyjidi jē Espíritu Santo jē myaa'yūn jē pyutajkin ax jo'n jē Nte'yam tyukmutsojkkjidi jo'n.

Ve'eme'e jē Jesús yakpūujm

ax jo'n jē y'utsatajk

⁵ Ax jē nam it juu' ve'e miimpnum, jē'e juu' aatse'e nnūkajts, ka'a tse'e jē Nte'yam dūmōōjy jē y'aangelesta jētsē'e jēm yakkutóktat. ⁶ Kux jidū'ume'e to'k jē jayu jē Nte'yam dūmukajts, ve'em ax jo'n y'it jēp Kunuu'kx Jatyán kujxp:

Nte'yam, ñūpánip tse'e jē jayu jēts mits jē'e ve'e xjaa'myéts,

ñupánipts je'e ve'e jětse'e jotmay xjayejpja.
⁷ Mits tse'e mpaam jětse'e je jayu dūnumootskat jětse'e je ángeles dūnumájat, mtukkatajki tse'e je jayu je majin je jaanchin, mits tse'e mmooy je kutojkun jětse'e dūyakkutojkjat nujom juu' jatye'e mpaam,
⁸ nujome'e xpamkujx jep kya'p pya'tkup. Jidu'um tse'e je Nte'yam dumukajts.

Ku ve'e vya'añ jětš nujome'e dūpamkujx jep je jayu kya'p pya'tkup, ka'a tse'e tii juu' ve'e jep je jayu kya'p pya'tkup ñunka'it. Ax ūxyam paatna tse'e, ka'a tse'e yak'ix jětš jepe'e je jayu kya'p pya'tkup nujom juu' jaty y'it; ⁹ ax yam tse'e nvinma'yūn kajxmamda njayejpumda je Jesús, juu' ve'e je Dios Tee' tun kōna it pyaam jětse'e dūkanumájat ax jo'n je ángeles, je Nte'yam tse'e mooyju je vintsā'kin jětš je majin je'e kajx ku ve'e je Nte'yam je myaa'yūn kajx anañujoma je jayu dūku'oo'ki.

¹⁰ Je Nte'yam je myajin kajx jětš je kyutojkun kajx tse'e nujom juu' jaty y'it. Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e ku ve'e dūyakajty jětse'e je Jesucristo chaachpaa'tūt jětse'e ve'em oy tyaannit je Nte'yam maāt, je Yaktsookpa, juu' ve'e je too' dūyak'avaatsp jětse'e je jayu dūyaknājkxtat joma ve'e je Nte'yam, ve'em tse'e nūmay je Nte'yam je y'ónuk y'ijttinit je'e maāt joma ve'e je myajin. ¹¹ Je'e pañ pañ jatye'e yaktsook jětš je'e pañe'e yaktsookjūdu, to'kjits je'e ve'e je Tyee'da, je'e kajx tse'e je Nte'yam je y'Onuk dūkatuktsō'otyūn jětse'e vya'anūt jětš x'útsimdup ūu'm je'e ve'e, ¹² ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyan vya'añ:

Joma ve'e ats je n'utsatājk,
 jemts atse'e nva'anūt jětš pañ mitse'e,
 n'aajvjapts ats mitse'e nūmay je jayu maāt.

¹³ Vaampap tse'e jidu'um:

Jem atse'e je Nte'yam y'am kya'm nmapyūmjū.
 Jado'k naxe'e vyaannuva:
 Ūxyaja xa atse'e maāt je Nte'yam je y'ónukta juu' ats je'e ve'e xmooy.
 Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁴ Ax ūu'mda, je Nte'yam je y'ónukta, to'kji je tsu'uts to'kji je nūu'punts ūu'me'eda, je'e kajx tse'e je Jesús jyayuvimpijt jětse'e y'ijt ax jo'n ūu'mda. Ve'em tse'e dūtuujn jětse'e je y'oo'kun kajx dūyakkutókininit je ko'oyjáyuvap je kyutojkun, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dūnūvintsānikajxp je ko'oyjayuvaptajkta jětse'e dūka'ma je oo'kun. ¹⁵ Miine'e je Jesucristo yaja naxvijn jětse'e je jayu kyoo'kmaaydinit kyoo'ktajtinit, ve'em tse'e dūko'oktsā'kidinit je oo'kun namvaate'e jyoojntykada. ¹⁶ Je Jesús, ka je'epts je'e ve'e ñumiin jětse'e je aangelstajk dūyaktso'okūt, je'e ve'e ñumiin jětse'e dūyaktso'okūt je jayu juu' ve'e je Nte'yam dūjaanchja'vidup ax jo'n je Abraham jyaanchja'viji. ¹⁷ Paaty tse'e ve'em yakpuujm anañujoma viijn ax jo'n je y'utsta jětse'e y'ijtnit tee' juu' ve'e dūnūvintsānikajxp je tee'tajkta, je jayu dūnūténat jem je Nte'yam vyinkojkm, jětse'e dūtukmo'otūt, jětse'e je tyokin dūtuknūva'atsūt. ¹⁸ Viinm xa ve'e je Jesús chaachpaaty ku ve'e y'ukyaktokimpakūvaajnji je ko'oyjáyuvap. Kūx tse'e myaadaaky, o'y-

ixjupts je'e ve'e jětse'e dūputákat pañ pañ jatye'e je ko'oyjáyuvap yaktokintonuvaajnjūdup.

Ñumájip je'e ve'e je Jesús nuyojk ni ka'a je Moisés

3 Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsā'ada, je Nte'yam tse'e mvinkoojnūdu jětse'e m'ijttinit je jyáyuda, je'e tse'e myaaxūjūdu jětse'e m'ijttinit je'e maāt jem tsapjoōtm. Yakvinkópkada ooy je Cristo, je'e xa ve'e je jayu dūnūténip jem je Nte'yam vyinkojkm, tee' je'e ve'e juu' ve'e dūnūvintsānikajxp je tee'tajkta jětse'e njaanchja'vimda. ² Oy tse'e je Jesús dūkutuyūjn je toonk juu' ve'e je Nte'yam mooyju, ve'em ax jo'n je Moisés oy dūkutyoōmpa je toonk juu' ve'e je Nte'yam mooyju ku ve'e vye'na je Nte'yam je jyayu maāt. ³ Ve'em ax jo'n je takpaampa dūjayep nuyojk je majin jětš ka'a ve'e je tajk juu' ve'e yakpaamp, vyinmajtsjuvap xa je'e ve'e nuyojk je majin je Jesús jětš ni ka'a ve'e je Moisés. ⁴ Vinxup je tajk, jem je'e ve'e pañe'e dūpaam, ax je Nte'yam tse'e dūpamkajx nujom juu' jatye'e ijtp. ⁵ Ve'em xa ve'e je Moisés y'ijt ax jo'n je toōmpa, oy tse'e je Nte'yam dūmutuujn dūmupujk jětse'e dū'ava'ni ti ve'e je Nte'yam kyótsup ūx'ook. ⁶ Ax je nMaja Vintsānamda Jesucristo, je Nte'yam je y'Onukts je'e ve'e juu' ve'e oy dūkutyoōn je toonk juu' ve'e je Nte'yam mooyju, je'e tse'e dūnūmajikajxp nujom je Nte'yam je y'ónukta. Jětš je Nte'yam je y'ónuk xa ūu'me'eda pañ to'k aaj to'k joote'e njaanchja'vimda van'it paat ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat.

Je po'okxtkun juu' ve'e je Nte'yam je jyayu

jyayeiptup

⁷ Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Espíritu Santo vya'añ jep Kunuu'kx Jatyan kujxp:

Ūxyam, pañ m'amotunajxtup xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp,

⁸ ka'a tse'e mačk je mkuvajk xpámdat ax jo'n je'eda pañ pañ jatye'e je Nte'yam dūtso'oxpajktu,

je'eda juu' ve'e dū'ixtu joma vaate'e je Nte'yam juu' dūkuvuk jem vinva'ajts it kajxm.

⁹ Jemts atse'e je mjūjpit jayu xjot'ixti, jya'ixtuvamts je'e ve'e juu' atse'e ntoon vūjxtkupx joojnt,

¹⁰ paatyts atse'e nmujotma'tti je jáyuda jětš atse'e nvaajñ:

"Xa'ma kajx xa ve'e je viijnk vinma'yūn dūjayepta, xa'ma kajx tse'e dūkatsokta jětse'e dū'ixtat dūnūjávadaat je too' juu' atse'e ntuk'ixtu.

¹¹ Je'e kajxts atse'e nmujotma'tti jětš atse'e ntukvinva'nidi jětš ka'a ve'e tyákadat po'okxpa ats maāt." Jidu'um tse'e je Espíritu Santo vya'añ.

¹² Utsta ajchta utsta tsā'ada, yakkópkada ooy jětš ni paña miitse'eda dūkajayéput je ko'oy joōt, ni paña ve'e kyanay'apukupámjūt jětse'e kya'ítut je joojntyk Nte'yam maāt kuxe'e dūkajaanchjáva. ¹³ Juu' xa ve'e mtóndap, je'e tse'e jětse'e mnakyojtsmákkajadat to'k

jado'k jóvum xaaj namvaate'e uxym ya xaaj ñaxy. Ve'em tse'e xtóndat jetse'e ni pana miitsta je tokin kyatukvin'aa'njut jetse'e ve'em dukakuvákut je Nte'yam jy'e. ¹⁴ Ax pan mpanajxumdup tse'e je Nte'yam je tyoo' to'k aaj to'k joot, njaanchja'vimdup tse'e ve'em ax jo'n njaanchja'vi'ukva'numdi jetse'e n'ijtumdat je Cristo maat ku ve'e myiinnuvat.

¹⁵ Jidu'um tse'e je Espiritu Santo vya'añ:

Uxym, pan m'amotunajxtup xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp,

ka'a tse'e makk je mkuvajk xpámdat ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dutso'ox-pajktu.

Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁶ Pane'e du'amotunajxtu ku ve'e je Nte'yam myukojtsjidi jetse'e ux'ook je Nte'yam dutso'oxpajkti? Je'e xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je Moisés yakpítsumjidinu jem Egipto, z've'em xaja? ¹⁷ zPan maate'e je Nte'yam y'ijt ejkup vujxtkupx joojnt? Je'e xa je'e ve'eda pan pan jatye'e tokintoondu jetse'e tyandini aa'k jem vinva'ajts it kajxm, z've'em xaja? ¹⁸ zJets pan je'e ve'eda pan pan jatye'e je Nte'yam tukvinva'nijidu jets ka'a ve'e tyákadat poo'kxpa je'e maat? Je'e xa je'e ve'eda pan pan jatye'e kakatsupajkjudu. ¹⁹ Ax ve'em tse'e n'ixumda jets ka'a ve'e y'o'yixjidi jetse'e tyákadat poo'kxpa kux ka'a ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidi.

4 Namvaat xa ve'e je Nte'yam xtukmuta'numda je vaanduk jetse'e ntajkimdat poo'kxpa je'e maat, nyakvinkópkimnap tse'e ooy, nunajtp ku miitse'e jemda juu' ve'e nukatákadap. ² Yaktukmukojtsmduva xa ve'e je oy kats je oy ayook, ve'em ax jo'n je'eda. Ax ka'ats je'e ve'e tyo'nuxjidi ni vinxupa ku ve'e du'amotunajxti, kux ka'a ve'e dujaanchja'vidi. ³ Ax tajkimdupts uu'me'e poo'kxpa je Nte'yam maat kux njaanchja'vimdupe'e. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Nte'yam vyaajñ:

Je'e kajxts atse'e nmujotma'tti jets atse'e ntukvinva'nidi

jets ka'a ve'e tyákadat poo'kxpa ats maat. Jem tse'e je Nte'yam vyaajñ jets ka'a ve'e pyoo'kxtat je'e maat, jyayak'avaadi tse'e je'e je tyoonk van'ítani ku ve'e ya it choo'ntk. ⁴ Ax jep tse'e to'k viijn Kunuu'kx Jatyán kujxp joma ve'e dukats ti ve'e toojnu je movuxtojtuk xaaj. Jidu'um tse'e vya'añ:

Ku ve'e je Nte'yam nujom duyak'avaadikujx, movuxtojtuk xaaj tse'e pyaa'kx.

⁵ Jepe'e jado'k nax vyaannuva Kunuu'kx Jatyán kujxp:

Ka'a tse'e tyákadat poo'kxpa ats maat. Jidu'um tse'e vya'añ. ⁶ Jyave'ema tse'e, jem tse'e pan pan jatye'e tákadap poo'kxpa. Pan pan jatye'e ve'e du'amotunajxtu too'vajkp, ka'ats je'e ve'e tyajkidi poo'kxpa kuxe'e dukakatsupajkti je Nte'yam. ⁷ Paaty tse'e je Nte'yam dunupaajmtki jado'k je xaaj. Je xaaj, uxymts je'e ve'e, kux xtukmukojtsmdupe'e je Nte'yam je'e kajx juu' ve'e je David jyatyaan, náxyani ve'e vye'na may joojnt, ve'em ax jo'n atse'e jidu'um tunja'a:

Uxym, pan m'amotunajxtup xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp,

ka'a tse'e makk je mkuvajk xpámdat.

Jidu'um tse'e je David dujatyaajñ. ⁸ Pan kudumoojy xa ve'e je Josué je poo'kxtkun je israeejlit jayu, ka'a tse'e je Nte'yam kudu'uknyukojtsini jado'k je xaaj. ⁹ Ax jeja tse'e to'k je poo'kxtkun je Nte'yam je jyayu kajxta.

¹⁰ Kux pan pan xa ve'e tajkip poo'kxpa je Nte'yam maat, ka'ats je'e ve'e je y'avintsó vinma'yun du'ukyaktóonni, ve'em tse'e pyaa'kx ax jo'n je Nte'yam pyaa'kx ku ve'e je tyoonk duyak'avaadi. ¹¹ N'ixumnap tse'e pan vintsó ve'e ntajkimdat poo'kxpa je Nte'yam maat, ve'em tse'e ni to'ka uu'm nkavintsóajtumdat ax jo'n je'e pan pan jatye'e je Nte'yam dukajaanchja'vidu.

¹² Je y'ayook kajx xa ve'e je Nte'yam je jayu dujoojntykinma'a. Maadaakpts je'e ve'e je y'ayook jetse'e je jayu dutuktajkikúx jets ka'a ve'e jyajuutsojxa juu' ve'e jajpax mejtsk ado'om. Je'yp je'e ve'e joma ve'e je joot je ja'vin jetse'e duyakjaj'ixju duyakjañujávaja ti vinma'yune'e je jayu jyajejpp. ¹³ Ka'a xa ve'e tii juu' ve'e je Nte'yam kya'ixp kyanuja'vip, ixna ke'xnats je'e ve'e tyankux jem je'e vyinkojkm pane'e je cuenta nmo'yumnap.

Je Jesuusts je'e ve'e tee' juu' ve'e

dunuvintsanikajxp je tee'tajkta

¹⁴ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'e tse'e tajki jem tsapjootm jetse'e xnuténimda jem je Nte'yam vyinkojkm, tee'ts je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta uu'm kajxamda, paaty tse'e tun vinkopk jetse'e nkamasookumdat juu' ve'e njaanchja'vimdup. ¹⁵ Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta jetse'e njajejpumda, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e xtukmo'tumdat kux ñuja'vip je'e ve'e oy vintsó ve'e je yónuk aaj je yónuk joot njajejpumda. Nujom tse'e duja'ix je ko'oyjáyuvap pan vintsó ve'e kuyaktókipajkji. ¹⁶ Je'e kajx tse'e, va'an tse'e to'k aaj to'k joot dunaajktámimjada jeja je Jesucristo vyinkujk, ve'em tse'e xtukmo'tumdat jetse'e xputajkimdat pan vin'ite'e je ko'oyjáyuvap xyaktókin-tonuva'numda.

5 Nujom je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxtup je tee'tajkta, jayu je'e ve'eda, yakpaamdupts je'e ve'eda jetse'e je jayu dunuténadat jeja je Nte'yam vyinkujk, je tokin kajx tse'e je Nte'yam dutukvintsá'agadat je tánuk jetse'e dutukvintsá'kivat juu' jatye'e je jayu tyukmuyojxtup je Nte'yam. ² Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, kux jayu je'e ve'e juu' ve'e tontókip kojtsókip ax jo'n o'pyana, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e dutukmo'otut pane'e dukatih'ixp dukatinuja'vip jets pane'e tontókip kojtsókip. ³ Je'e kajx tse'e vinkopk jetse'e je Nte'yam dutukvintsá'agat je tánuk je y'avintsó tokin kajx, ve'em ax jo'n je tánuk dutukvintsá'kivat juu' ve'e je viijnk jayu je tyokin kajxta.

⁴ Ka'a xa ve'e pan pane'e je majin natyukje'eijup jetse'e je y'avintsó vinma'yun kajx y'ítut tee' juu' ve'e

dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'ejyji ve'e pan pane'e je Nte'yam vyinkaamp, ve'em ax jo'n je Aarón yakvinkaajn jo'n. ⁵ Ax ve'em tse'e jyajty maat je Cristo, ka je y'avintso vinma'yun kajxapts je'e ve'e ñatyuk-je'eiji je majin ku ve'e yakpuujm tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je Nte'yam je'e ve'e moojyju je majin jetse'e tyee'at. Ve'em ax jo'n je Nte'yam ña'muxji:

Uxyam atse'e nyaknukexnatákat jets ats mitse'e je n'Onuk.

⁶ Ve'em ax jo'n jep Kunuu'kx Jatyán kujxp vyaampa jado'k viijn:

Mits xa ve'e tee' xa'ma kajx, ve'em ax jo'n je Melquisedec.

⁷ Ku ve'e je Cristo y'ijyt yaja naxviijn, myukojs tse'e je Nte'yam, juu' ve'e o'yixjup jetse'e je o'kun kutjuknuvaatsji. Oyame'e ooy dujatunmunoo'kxkt jets ka'a ve'e y'oo'kut, jetse'e yaaxy, chojks je'e ve'e nuyojk jetse'e dutónut juu' ve'e je Nte'yam chojk, je'e kajx je'e ve'e je Nte'yam kyats'amotunajxji. ⁸ Oyam je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk, jyajt tse'e vintso ve'e kyatsapákut je tsaachpaatun kajx juu' ve'e yaknajx. ⁹ Kuxe'e dutonkujx nujom juu' jatye'e je Nte'yam chojk, je'e kajx tse'e y'o'yixju jetse'e duyaktso'okut xa'ma kajx pan pan jatye'e katšupajkjup. ¹⁰ Je Nte'yam tse'e paajmju tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, ve'em ax jo'n je Melquisedec.

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e yakmasa'ak

je jaanchja'vin juu' ve'e je Nte'yam kajx

¹¹ Jépnun xa ve'e may viijn juu' ve'e njaa'kvaajinjavaandup ya vinma'yun kajx, ax tso'ox tse'e jetse'e ntukvinjavadat kux ka'a ve'e vxinmotuvuva'anda.

¹² Ooyani xa ve'e ya it tyunnaxy, kuxtuk'ixta xa ve'e je jayu je Nte'yam je y'ayook, ax jado'k nax tse'e dutsak jetse'e myaktukvinja'vidinuvat je ixpajkun juu' ve'e myaktuk'ixtu ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo. Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je pi'k onuk juu' ve'e tsi'tspna jets ka'a ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e kaaynup ooknup. ¹³ Kux je'eda pan pan jatye'e dutukjoojntykidup tum je leche, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e duk'a'oynuja'vidup vintso ve'e jyoojntykadat ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ¹⁴ Ax je'eda pan pan jatye'e ixtáñ dujajeyptup jetse'e juu' dukáydut duja'kxtat, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e dujajttup jetse'e duyaktándat jem jya'vin kajxmda je y'oy je'e jetse'e dukakuváktat je ky'o'oy je'e.

6 Je'e kajx tse'e, va'an tse'e dutoonkimda je Nte'yam je y'ayook jetse'e ve'em oy nmuja'vimdat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ka je'ejyap tse'e ntoonkimdap juu' ve'e yaktuk'ixumdu ku ve'e je Cristo njaanchja'vi'ukva'numdi, kux jepe'e ooy juu' jatye'e tsokjup jetse'e jyaa'kyakujávat. Ka je'ejyap tse'e ntoonkimdap vintso ve'e dutsak jetse'e je jayu duma-sooktinit je ky'o'oy joojntykinda jetse'e ve'em kyat-saachpaa'ttat xa'ma kajx, vintso ve'e dutsak jetse'e je

Nte'yam yakjaanchjávat, ² je jayu ñapéttat, jets pan pan jatye'e dunuvinténidup je jaanchja'vivatajk, je'e tse'e je jayu dutuknukóndap je kya'aj. Ka je'ejyap tse'e njaanchja'vimdap jets joojntykpajktinuvape'e je o'o'k-patajk jetse'e yaktokimpayo'ydnit, jeme'e juu' ve'e yakmooydinup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jem tse'e juu' ve'e yakmooydinup je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup. ³ Va'an dutoonkimda vintso ve'e oy nmuja'vimdat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ax ve'em tse'e nto'numdat pan vaampe'e je Nte'yam.

⁴ Ka'a tse'e y'uk'o'yini jetse'e pan duyakinmayumpí-tut je jayu juu' ve'e je Nte'yam dukoo'kjaanchja'vidinup. Je Nte'yame'e je vinma'yun moojyjudu juu' ve'e tyúvam, ñuja'viduts je'e ve'e je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijp, jyajeyptu tse'e je Espiritu Santo jem jya'vin kajxmda, ⁵ ñuja'viduts je'e ve'e jets oy je'e ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook, tukka-daakjudu tse'e je makkin juu' ve'e miimpnum. ⁶ Pan kyoo'kjaanchja'vidinup tse'e je Nte'yam, ka'a tse'e y'uk'o'yini jetse'e pan duyakinmayumpiitinuvat je jayu, kux je'e ve'e viinm dutoondup ax jo'n kuduyakcruuzpejtinuva jado'k nax je Nte'yam je y'Onuk. ⁷ Je naax juu' ve'e du'oktaatsp je naaj vinnaajknáx tyu'uj jetse'e yakvinyu'uj yakvintún jetse'e tyá'mixju oy, je Nte'yamts je'e ve'e dukunoo'kxp. ⁸ Ax pan tum je ápit tse'e pojtkp jets je viijnk aajy ojts, ka'ats je'e ve'e tyun, naxtóyupts je'e ve'e.

Je y'oy je'e juu' ve'e n'a'ixumdup,

je'e tse'e je nja'vinamda duyak'ijtp

je Nte'yam maat

⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, juu' atse'e ooy ntuntsokjtup, oyam atse'e ve'em tunkats, nayja'vijinupts atse'e tyuva jets nuyojk oy je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjadap, ve'em ax jo'n dutuujnja pan pan jatye'e yaktsaakp. ¹⁰ Pyaatyp y'akeeguij xa je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, ka'ats je'e ve'e dujaa'tyóki je y'oy je'e juu' miitse'e mtoondu jetse'e xtuknuja'vidi jets mtsojktu ve'e je Nte'yam ku ve'e je jyayu xputajkidi.

Uxyam paat tse'e ve'em xtonda. ¹¹ Ooy aatse'e ntuntsak jets miitse'e nuto'k nuto'k ve'em xjaa'któn-dat van'it paat ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat.

¹² Ka'ats aatse'e ntsak jetse'e mnoox'oo'ktat, je'e ve'e mtóndap ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam du-jaanchja'vidup jetse'e tam ñaajk'ítjada je'e maat, je'e tse'e dujajeyptinup je o'yin juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'nip nujom je'eda pan pan jatye'e dutoondup juu' je'e ve'e chajkp.

¹³ Ku xa ve'e je Nte'yam je vaanduk duyaktaajñ maat je Abraham, viinm tse'e ñaajknajxji kux ka'a ve'e pan viijnk dunumaja pan kajxe'e kudupujm je vaanduk.

¹⁴ Jidujum tse'e vyaajñ: "Vaampam xa atse'e jets ooy ats mitse'e ntunkunoo'kxut jetse'e numay je tsaan je kooj xjayéput." Jidujum tse'e vyaajñ. ¹⁵ To'k aaj to'k joot tse'e je Abraham du'a'ix jetse'e je Nte'yam dukutyónut

je ayook juu' ve'e tukvinva'niju. Ax kyutyoon tse'e.
 16 Ku xa ve'e je jayu pan dyaknaxta, je'e tse'e dyak-
 najxtup pane'e nuyojk dunumájip jets ka'a je'e ve'e vi-
 inm. Ax ku tse'e pan tudyaknaxta, ka'a tse'e je viijnk
 káts y'ukyoonnit. 17 Kux tse'e je Nte'yam dutsak jetse'e
 je jayu va'ajts dunujávatat jets ni je vin'ita ve'e ky-
 atíkutsut juu' ve'e kyojts, je'e kajx tse'e ñaajknajxi ku
 ve'e vyaajñ jets kyutyónupe'e. 18 Ya mejtsk viijn tse'e
 juu' ve'e katiktsp, muto'k viijn ku ve'e je Nte'yam viinm
 vyaajñ, jets mumejtsk viijn ku ve'e ñaajknajxi, ax ka'a
 tse'e je Nte'yam tyaaya, ya mejtsk viijn tse'e yaktoon
 jetse'e ooy ntunjot'amájimdat, uu'mda, je jayu juu'
 ve'e je Nte'yam y'ixp jyayejpp. Njaanchja'vimdup tse'e
 jets tónjup kótsjup je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam xtukv-
 inva'nimdu. 19 Kux ve'em ax jo'n je pojxun jo'kun jye'ya
 joma ve'e je naax juu' ve'e jep napa'tkup jetse'e to'k
 viijn dyyak'it je barco, ve'em tse'e n'ijtumda je
 Nte'yam maát je'e kajx ku ve'e nnuja'vimda jets xyakt-
 sookumdu ve'e je Jesucristo, juu' ve'e ijtp jem
 tsapjootm. 20 Jem tse'e tyajki jetse'e y'it je Nte'yam
 maát, jem joma ve'e xnúténimda. Ax ve'em tse'e tyee'-
 tajki, xa'ma kajxts je'e ve'e tyee'init, tee' je'e ve'e juu'
 ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, ve'em je'e ve'e ax
 jo'n je Melquisedec.

Ve'eme'e je Jesús tyee'a ax jo'n je Melquisedec

7 Je Melquisedec, saleemit yakkutojpkats je'e ve'e
 y'ijit jets tee'va juu' ve'e dumutoomp dumupajkp
 je Nte'yam, juu' ve'e nujom dunukajxmikajxp. Je'e
 tse'e je Abraham du'anajkxi ku ve'e je Abraham vy-
 impijtni atso'ox toompa joma ve'e ojts dyyakvintókida
 je yakkutojpkatajk maát je jyáyuda, jetse'e je Abraham
 dukunuu'kx. 2 Van'it tse'e je Abraham myooyji to'k vi-
 ijn ku ve'e majk viijn vya'kxy je paamdúk juu' ve'e
 pyajk ku ve'e ojts y'atso'oxtún. Ve'em tse'e je
 Melquisedec kyatsapítsum yakkutojkpa juu' ve'e oy
 dutoomp dupayó'yp. Jets je Salem, ve'eme'e kyatsapít-
 sumpa oy aaj oy joót. Kux tse'e yakkutujk jem saleemit
 kyajpyn kajxm, paaty tse'e yaktij yakkutojkpa juu' ve'e
 je oy aaj je oy joót dujayejpp. 3 Ka'a tse'e yaknukáts je
 tyee' ukpu je tyaak, ni je y'apa ni je y'oka tse'e
 kyayaknukojtspa, nay ka'ava tse'e je kye'xtkun ni ka'a-
 va tse'e je y'oo'kun, ve'em tse'e yaktukmu'a'ixmoka je
 Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e tee'ip xa'ma kajx.
 4 Payo'oyda n'it vintso ve'e dunumaja je
 Melquisedec. Je njujpit jáyuvamda Abraham tse'e
 mooyju je diezmo, je'e ve'e ku ve'e dumoojy to'k viijn
 ku ve'e majk viijn vya'kxy je paamdúk juu' ve'e pyajki
 je viijnk yakkutojkpada ku ve'e ojts dumaaat'atso'oxtún.
 5 Ve'eme'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets je Leví je
 chaan je kyooj juu' ve'e je tee'tajkta, je'e tse'e du-
 tukpámdap je jayu je diezmo, óyame'e je Abraham
 dutsaana dukooja je jáyuda, nay ve'em ax jo'n je tee'-
 tajkta. 6 Je Melquisedec, óyam je'e ve'e je Leví kyat-
 saanaja kyakoojaja, yakmooyts je'e ve'e je diezmo juu'
 ve'e je Abraham pyajk ku ve'e ojts y'atso'oxtún. Van'it
 tse'e je Melquisedec dukunuu'kx je Abraham, je'e juu'
 ve'e je Nte'yam tukmukojtsju je vaandúk. 7 Ax ka'a

tse'e nvaat pan dukakuvákut, je kunoo'kxpa, je'e tse'e
 nuyojk dunumájip jets ka'a ve'e je yakkunoo'kxpa.
 8 Pane'e dupajktup je diezmo, oo'ktapts je'e ve'e; juu'
 ve'e je Melquisedec kajx, ve'em tse'e je Kunuu'kx
 Jatyán ñukátsju ax jo'n to'k juu' ve'e joojntykipna.
 9 Nvaat xa ve'e je jayu vya'anut jets je Leví maát je
 chaanda je kyoojta, je tee'tajkta juu' ve'e dupajktup je
 diezmo, je'e tse'e dumoooyduva je Melquisedec je diez-
 mo je jyujpit jayu Abraham kajx, 10 kux jeme'e je Abra-
 ham je ñi'kx je kyopk dumaaada juu' ve'e dyyakjéjap je
 chaan je kyooj ku ve'e je Melquisedec dumaaat-
 navyaatji.

11 Tukkadaakjudu tse'e jetse'e tyee'adat je Leví je
 chaan je kyooj juu' ve'e je Aarón je chaan je kyoojpa,
 je'e tse'e dutuk'ixtap je myu'israeejlit jáyuda je Moisés
 je pyava'nun. Ax ka'a tse'e n'ijtumda oy jets va'ajts je
 tee'tajk kajx juu' ve'e je Leví je chaan je kyooj. Kux pan
 kun'ijtumda ve'e oy jets va'ajts je'e kajxta, ka'a tse'e
 y'ukvinkópkini jetse'e jyéjat jado'k je tee' ax jo'n je
 Melquisedec jets ka'a ve'e ax jo'n je Aarón. 12 Ax pan
 ka'a tse'e je Aarón je chaan je kyooj y'uktee'idinit, tik-
 tspap tse'e je pava'nun juu' ve'e vaamp jets je'e ve'e
 tee'adap. 13 Ax juu' tse'e je Kunuu'kx Jatyán vaamp jet-
 se'e tyee'at, je nMaja Vintsánamda Jesucristots je'e
 ve'e. Ka'ats je'e ve'e je Leví dutsaana dukooja, je Leví
 je y'uts je chaan je kyooj je'e ve'e, to'k je jáka'a juu'
 ve'e ni vin'ita je jyayu katee'idup ax jo'n je Moisés je
 pyava'nun vya'añ. 14 Yaknuja'vip xa ve'e va'ajts jets je
 Judá je chaan je kyooj je'e ve'e je Jesús. Ax ka'a tse'e je
 Moisés dutikajts jets tee'adape'e je Judá je chaan je ky-
 ooj.

15 Je'e kajx tse'e kuxe'e je Jesús tyee'a ax jo'n je
 Melquisedec jets ka'a ve'e ax jo'n je Aarón, yaknuk'e'-
 natajkipts je'e ve'e oy jets ka'a ve'e je Aarón je chaan
 je kyooj y'uktee'idinit. 16 Je Jesús tse'e je kutojkun du-
 jayejpp jetse'e tyee'at kux joojntykip je'e ve'e xa'ma
 kajx; ka je pava'nun kajxape'e tyee'a juu' ve'e vaamp
 jets pane'e je chaan je kyooj tee'adap. 17 Jidu'um tse'e
 je Nte'yam je tuvakojtsun dupuujm je Jesús kajx:

Mits xa ve'e tee' xa'ma kajx,
 ve'em ax jo'n je Melquisedec.

18 Ax ve'em tse'e, je Nte'yame'e dupaam jetse'e ky-
 oo'ktoonit je pava'nun juu' ve'e myooy je Moisés. Je'e
 kajx tse'e kyatún kux ka'a ve'e je jayu je pava'nun kajx
 myaada'aky jetse'e y'ittat je Nte'yam je jyayu, 19 ka je
 Moisés je pyava'nun kajxape'e je jayu y'ijit oy joót je
 Nte'yam maát. Ax je a'ix'ijtn juu' ve'e uxym
 njayejpumdap, nuyojkts je'e ve'e ooy dutunnumaja, je
 Jesucristo je kyutojkun kajx tse'e nmutámimda je
 Nte'yam.

20 Viinm xa ve'e je Nte'yam ñaajknajxi jetse'e je Jesús
 tyee'at. 21 Juu' viijnk tee'da, ka'ats je'e ve'e vye'emada,
 ka'ats je'e ve'e je Nte'yam ñaajknajxi jetse'e tyee'adat.
 Ax je'e ku ve'e je Nte'yam ñaajknajxi jetse'e je Jesús
 tyee'at, jidu'um tse'e dunuujmi:

Ats, je Maja Vintsán, ka'a xa atse'e ya nvinma'yun
 nyaktíkutsut,
 mits xa ve'e tee' xa'ma kajx,

ve'em ax jo'n je Melquisedec. Jidu'um tse'e je Jesús dúnuyjimi. ²² Ax nuyojk oy xa ve'e je nam kojstán jets ka'a ve'e je kojstán juu' ve'e je Nte'yam myasookjidu je nujpit jáyuvamda. Nnu-ja'vimdinup xa uu'me'e jets tyúvam je'e ve'e je nam kojstán kux ijtp'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo jem tsapjootm jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi jetse'e xnuténimda.

²³ Je viijnk tee'da, numay tse'e y'ijtti; kux tse'e y'oo'k-ti, ka'a tse'e y'uk'o'yixjidini jetse'e kujyaa'ktee'idi. ²⁴ Ax je Jesús, xa'ma kajxts je'e ve'e jyoojntyka, ijtpamts je'e ve'e je tyee'in. ²⁵ Kux ka'a ve'e y'oo'kut, paaty tse'e y'o'yixju, uxam jets xa'ma kajx, jetse'e duyaktso'okut pan pane'e naajktámijup jeja je Nte'yam vyinkujk je Jesús kajx.

²⁶ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'em xa je'e ve'e je tee' juu' ve'e ooy tunyaktsojpk, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e xputajkimdat. Va'ajts jootts je'e ve'e, ka'ats je'e ve'e tyokinmaata, ka'ats je'e ve'e tyokinaxjáyuva ax jo'n uu'mda, ñumájip ñujaanchipts je'e ve'e jem tsapjootm jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ²⁷ Ka'a xa je'e ve'e vye'ema ax jo'n je viijnk tee'da juu' ve'e dúnvintsánikajxtup je tee'tajkta, juu' ve'e jóvum xaaj je y'avintsó tokin kajx je tánuk duyak'oo'ktup jetse'e je Nte'yam dutukvintsá'agada, van'it tse'e dutukvintsá'kiduva je tánuk je viijnk jayu je tyokin kajx. Je Jesús, to'k náxjts je'e ve'e viinm ñatyukvintsá'kiji je Nte'yam anañujoma je jayu kajxta. ²⁸ Y'ava'nipts je'e ve'e je Moisés je pyava'nun jets pane'e yakpámdap tee' juu' ve'e dúnvintsánikajxtup je tee'tajkta, je'ets je'e ve'eda pan pan jatye'e tokin maat jetse'e y'oo'kta ax jo'n opyana. Ax je Nte'yam tse'e viinm naajknajxu jetse'e tyee'at je y'Onuk, juu' ve'e xa'ma kajx ijtp oy jets va'ajts. Ve'em tse'e dutuujn távani ve'e je Moisés yakma'a vye'na je Nte'yam je pyava'nun.

Je Jesucristo tse'e je jayu dúnuténip jem je Nte'yam vyinkojkm

8 Juu' xa ve'e dúnvinkopkikajxp juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, ya'ats je'e ve'e: Je tee' juu' ve'e njayejpumdap, jemts je'e ve'e y'ajxtuk tsapjootm jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi, ² tee'ipts je'e ve'e joma ve'e je kunuu'kx it juu' ve'e je Nte'yam pyaam, ka'a je'e ve'e tyee'a joma ve'e je tabernáculo juu' ve'e je jayu pyaamdu. ³ Nujom je tee' juu' ve'e dúnvintsánikajxtup je tee'tajkta, vinkándats je'e ve'e jetse'e je Nte'yam dutukvintsá'agadat je tánuk jets juu' jatye'e jyaa'kyojxtup je jáyuda. Paaty tse'e dutsak jetse'e je tee' juu' ve'e dúnvintsánikajxp je tee'tajkta jetse'e xnuténimda, je'e tse'e dujayéup pan ti ve'e tyukvintsá'kivap je Nte'yam. ⁴ Pan yaja xa ve'e kuy'it naxviijn, ka'ats je'e ve'e je xyup tyee'a, kux jemna ve'e pan pan jatye'e je Nte'yam dutukvintsá'kidup je yaxta ve'em ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ. ⁵ Je tee'tajkta juu' ve'e yaja naxviijn, je'e tse'e toondup pajktup joma ve'e je kunuu'kx it juu' ve'e je tsapjootmit jye'e yaknu'ixvaats yaknupamvaats. Yaknuja'vipts je'e ve'e jets nu'ixva'ach nupamva'ach je'e ve'e. Kux ku ve'e je

Moisés dukapam'ukva'aña vye'na je tabernáculo, van'it tse'e je Nte'yam ña'muxji: "Yakkopka oy jetse'e ve'em xpámut ax jo'n myaktuk'ix jem kopk kajxm." Jidu'um tse'e ña'muxji. ⁶ Ve'em ax jo'n dúnvintamaja je nam kojstán jets ni ka'a ve'e je jujpit kojstán, ve'emts je'e ve'e je muto'nun dúnvintamaja juu' ve'e je Nte'yam myooy je Jesús jets ni ka'a ve'e je muto'nun juu' ve'e je tee'tajk jyayejtup juu' ve'e yaja naxviijn. Je nam kojstán kajx tse'e je Jesús duyaknamyujot'óyaja je jayu jets je Nte'yam, je nam kojstán kajxpa ve'e je Nte'yam je vaanduk duyaktaañ juu' ve'e nuyojk oy jets ni ka'a ve'e je vaanduk juu' ve'e yaktaan je jujpit kojstán kajx.

⁷ Kux pan kutyuujn xa ve'e je muto'k kojstán, ka'a tse'e je Nte'yam kudupuyjm je nam kojstán. ⁸ Ax ka'a tse'e je Nte'yam du'oyja'vi je jáyuda juu' ve'e myooy je jujpit kojstán, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ je'e kajxta:

Jidu'um xa ve'e je Maja Vintsán vya'añ:

"Je'yape'e je xaaj jets atse'e je nam kojstán nyaktánut maat je israeejlit jáyuda,

⁹ ka ve'emax ax jo'n atse'e je kojstán nyaktaañ maat je jyujpit jáyuda ku atse'e nyakpítsumdini jem Egipto; ka'a ve'e dukutyooni ats je nkojstán, je'e kajxts atse'e nko'kmajapaamndini.

¹⁰ Ax je nam kojstán juu' atse'e nyaktánup maat je israeejlit jáyuda,

jemts atse'e jya'vin kajxmda mpámut ats je

mpava'nun,

jemts ats je'e ve'e nja'at vyinma'yun kajxmda,

atse'e xNte'yamadap,

atsts je'e ve'e njáyuvadap.

¹¹ Ka'ats je'e ve'e dutuknujávadat je myujáyuda jets pan atse'e, ni ka'a tse'e dutuknuja'viduvat je y'utsta je y'ajchta ukpu je y'utsta je cha'ada,

kux x'ixadap ats je'e ve'e anañujoma, je mújit je muutskit.

¹² Nmee'kxjidinuups atse'e je tyókinda,

ni je vin'ita xa atse'e je tyokin nko'kjaa'myejtsnit."

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

¹³ Ku ve'e je Nte'yam vyaañ jets je'e ve'e duyaktónup je nam kojstán, je'e tse'e duyaktaamp jetse'e kyoo'k-toonit je kojstán juu' ve'e jujpani. Ax je kojstán juu' ve'e jujpani, najxpts je'e ve'e, vee'n tse'e ya it ñaxut jetse'e kyutókininit.

Je kunuu'kx it juu' ve'e yaja naxviijn jets je kunuu'kx it juu' ve'e jem tsapjootm

9 Je muto'k kojstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaan, je Nte'yam tse'e dupavaan vintso ve'e je jayu vyinjá-vajat vyintsá'agajat jets vintso ve'e to'k je tabernáculo dupámdat joma ve'e ve'em dutóndat. ² Ku ve'e y'o'yi je tabernáculo, jidu'um tse'e dupaamdi: je muto'k it ata-tyuk, je kunuu'kx itts je'e ve'e. Jep tse'e y'ijit to'k je olivos aceite ato'yin jets to'k je mesa joma ve'e dupaamdi je kunuu'kx tsapkaaky. ³ Je mumejtsk it ata-tyuk, je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat, ⁴ je'e tse'e tukkádaakju je oro yojxpejtun joma ve'e je poom jyak jets je xiixt juu' ve'e je oro tukyo'tskúx y'ijit.

Jep tse'e xiixtup to'k je oro oo'y joma ve'e je maná y'ijit jets je Aarón je tyajk juu' ve'e puj'oomi, maat je tsatsets joma ve'e jatyán y'ijit je Nte'yam je pyava'nun, je jujpit kojstán. ⁵ Jem tse'e xiixt aka'a ni'kxm y'ijit mejtsk je querubines apammax, je tsapjootmit joojntykiva je'e ve'e je querubines. Joma ve'e je xiixt aka'a, jem tse'e je Nte'yam dutokinmee'kx je jáyuda. Ax uxyam, ka'a tse'e vyinkopka jets ats ya'a ve'e nuyojk nkojtsva'atsut.

⁶ Ku ve'e ve'em dutonda y'ijit, jóvum xaaj tse'e tyáka-da y'ijit je tee'tajk jep tabernáculo jaatp joma ve'e je muto'k it atatyuk, jep tse'e je Nte'yam dvinjávada dvintsa'agada y'ijit. ⁷ Je tee' juu' ve'e dunuv-intsanikajxp y'ijit je tee'tajkta, je'ejyji tse'e tajki to'k nax vinjoojnt joma ve'e je mumejtsk it atatyuk. Ku ve'e tyajki, je tánuk nuu'pun tse'e je Nte'yam tyukvintsa'kip y'ijit je y'avintso tokin kajx, nay ve'empa je jayu je tyokin kajxpa. Pan ka'a ve'e kuduyaknujix je tánuk nuu'pun, ka'a tse'e kutyajki. ⁸ Je'e tse'e xtuknu-ja'vimdup je Espiritu Santo jets namvaate'e je tee'tajk je Nte'yam dumutonda dumupakta y'ijit joma ve'e je muto'k it atatyuk, ka'ana tse'e ñuke'xnataka vye'na jets nvaate'e je jayu tyákat joma ve'e je mumejtsk it atatyuk. ⁹ Xtuknuja'vimduvaps ya'a ve'e jets je tánuk jets juu' jatye'e je jayu jyaa'kyojxtup y'ijit, ka je'e kajxapts je'e ve'e je jayu je vvinma'yun tyándat oy jets va'ajts. ¹⁰ Je muto'k kojstán, je'ejyji je'e ve'e kyajtsp juu' ve'e je jayu kyáydap y'oo'ktap jets vintso ve'e ñaajk-va'atsjadat, je pava'nunts je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyoondup kyojtstap. Toonts je'e ve'e van'it paat ku ve'e je Nte'yam je nam kojstán duyaktaajñ.

¹¹ Ax je Cristo, je'e tse'e miin je y'oy je'e kajx juu' ve'e jéjani, tee' je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. Nuyojk oys je'e ve'e je muto'nun juu' ve'e jyajejpp, jemts je'e ve'e tsapjootm je Nte'yam dumutún dumupuk joma ve'e je kunuu'kx it juu' ve'e ka naxviijn it jayu púmap. ¹² Ka je'ep xa je'e ve'e ñutajki je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat jetse'e je Nte'yam dutukvintsa'agat je chivo nuu'pun jets je tsapkaaj ónuk nuu'pun, je'e ve'e ñutajki jetse'e je y'avintso nuu'pun dutukvintsa'ki. To'k náxjits je'e ve'e ve'em dutuujn, ve'em tse'e myaadaaky jetse'e njajejpumdinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹³ Je tsapkaaj nuu'pun jets je chivo nuu'pun jets je jaa-jm juu' ve'e je pi'k vaca ónuk jye'e juu' ve'e tokyajxp jem yojxpejtun kajxm, je'e tse'e jem je jayu ñi'kxmda kyojmda yakxijtva'kxp yakvajva'kxp juu' ve'e ka va'ajtsapta, je'e tse'e duyakvaatsp je ñi'kxta je kyopkta. ¹⁴ Ax nuyojk tse'e ooy je Cristo je ñuu'pun dutunyakva'ach ya nvinma'yunamda jetse'e je joojntyk Nte'yam nvinja'vimda nvintsa'kimda. Je Espiritu Santo, juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e je pyutajkin kajx tse'e je Cristo viinm ñatyukvintsa'kiji je Nte'yam, je Cristo je ñuu'pun tse'e duyakvaatsp ya nja'vinamda jets ya nvinma'yunamda jetse'e ve'em xa'ma kajx nkatsaachpaatumdat. ¹⁵ Je'e kajx tse'e je Cristo xnuténimda jem je Nte'yam vyinkojkm, je'e ve'e uk'oo'k jetse'e dukuvejt je ntókinamda juu' ve'e njajejpumdu ku ve'e tyuujn je muto'k kojstán, ve'em tse'e njoojntykimdinit xa'ma kajx ax jo'n je

Nte'yam xtukvinva'nimda jo'n, uu'mda, pan pan jatye'e je Nte'yam yaxtsoojvjudu.

¹⁶ Pan vaamp xa ve'e je jayu vintso ve'e vya'kxut je pyaamdúk juu' ve'e y'ixp jyajejpp ku ve'e y'oo'knit, van'itnum tse'e je pyaamdúk vya'kxni ku ve'e yaknuja-va jets ta ve'e y'oo'kni je kojstaampa. ¹⁷ Ax pan joojntykipna tse'e je kojstaampa, ka'a tse'e je viijnk jayu duyakva'kxy je kojstaampa je pyaamdúk, van'itnume'e je kojstán tyun ku ve'e y'oo'kni. ¹⁸ Je'e kajx tse'e nay ve'empa je muto'k kojstán tyon'ukvaañ je nuu'pun maat. ¹⁹ Ku ve'e je Moisés anañujoma je jayu dutukvinkojtsikujx nujom je Nte'yam je pyava'nun, van'it tse'e je tsapts uk je lana maat to'k mats je aajy je ojs juu' ve'e hisopo duxaaj, je'e tse'e dutukpapajk je carnero nuu'pun, je chivo nuu'pun, jets je tsoxk naaj, je'e tse'e tyuknujijit je ak axaa'ch joma ve'e dujatyaajñ je Nte'yam je pyava'nun, tyuknujijtpa tse'e anañujoma je jayu. ²⁰ Van'it tse'e vyaajñ: "Ya nuu'pun tse'e duyaknuke'xnatajki jets toompe'e je kojstán juu' ve'e je Nte'yam mtukmutaajnjudu." ²¹ Nay vanxup tse'e je Moisés dutoompa je tabernáculo jets nujom je paamdúk juu' ve'e yaktoonda jem, nujome'e dutuknujijtpa je tánuk nuu'pun. ²² Ve'em tse'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets je nuu'pun maate'e vyatskaxut nujom, vinkexji ve'e juu' ve'e vaatsp ka je nuu'pun maatap. Pan ka'a xa ve'e tii juu' ve'e oo'kp jetse'e je ñuu'pun yo'oy, ni pana tse'e kyatokinmee'kxa.

Tyuknuvaachp tse'e je jayu je tyokin

kuxe'e je Jesús ñatyukvintsa'kiji je Nte'yam

²³ Ax ve'em tse'e, tun vinkopk je'e ve'e y'ijit jetse'e ve'em vyaach je'e juu' ve'e yaknu'ixvaats yaknupamvaats juu' ve'e ijtp jem tsapjootm. Ax je tsapjootmit jye'e, ka'ats je'e ve'e vyaach maat juu' jatye'e je Nte'yam yaktukvintsa'kip yaja naxviijn, je vintsa'kin je'e ve'e chajkp juu' ve'e nuyojk oy. ²⁴ Je Cristo, ka'ats je'e ve'e tyajki jep tabernáculo jaatp juu' ve'e jayu pum, juu' ve'e yaknu'ixvaats yaknupamvaats je tsapjootmit jye'e, je'e ve'e tajki jem kunuu'kx it jootm juu' ve'e yaknu'ixvaats yaknupamvaats, jem tse'e xnuténimda je Nte'yam vyinkojkm. ²⁵ To'k naxji xa ve'e je Cristo je Nte'yam ñatyukvintsa'kiji, ka may náxap. Ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je tee' juu' ve'e dunuv-intsanikajxp je tee'tajkta, ka'ats je'e ve'e tyaka vinjoojnt jep joma ve'e je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat jetse'e je Nte'yam dutukvintsa'aga je nuu'pun juu' ve'e kyah'avintsonuu'punip. ²⁶ Pan may nax tse'e je Cristo je Nte'yam kuñatyukvintsa'kiji, may nax tse'e je Cristo kuchaachpaaty van'itani ku ve'e je jayu tyokimpajkti jets uxyam paat. Tun to'k naxji tse'e je Cristo jyayuvimpijt jetse'e je jayu je tyokin dutuknuvaach, je'e ve'e ku ve'e viinm je Nte'yam ñatyukvintsa'kiji. Jidu'um tse'e dutuujn ya kukaxa ámani. ²⁷ Ve'em ax jo'n nupaamdúka jetse'e anañujoma je jayu y'oo'ktat van'it tse'e yaktokimpayoy'dinit, ²⁸ nay ve'empa tse'e je Cristo je Nte'yam ñatyukvintsa'kiji

to'k naxji jětse'e nūmay jē jayu dūtuknūvaatsnit jē tyōkin. Ax ku tse'e mumejtsk nax myiinnuvat, ka jē'e kajxapts jē'e ve'e myínut jětse'e jē jayu jē tyōkin dūtuknūva'atstat, jē'e ve'e nūmínup jětse'e dūvōōvnit pān pān jatye'e a'ixjidinup.

10 Jē pava'nūn juu' ve'e jē Moisés yakmōōy vintso ve'e jē Nte'yam yakvinjávāt yakvintsa'āgat, ake'ēxa jo'nts jē'e ve'e; ax jē y'oy jē'e juu' ve'e miimp-num, ve'emts jē'e ve'e ax jo'n jē'e juu' ve'e jē ake'ēxa dūpāāmp. Jē'e kajx tse'e jē vintsa'kin juu' ve'e jē tee'tajk jē Nte'yam tyukvintsa'kidup vinjōōjnt ax jo'n jē Moisés jē pyava'nūn vya'añ, ni vin'ítats jē'e ve'e kya'ōya jětse'e jē jayu jē'e kajx tyándat oy jēts va'ajts. ² Pān kūy'ōya xa ve'e jětse'e jē Moisés jē pyava'nūn kajx jē jayu tyánut oy jēts va'ajts, kudūtukvintsa'ki'atūvidini tse'e jē jayu jē tănuk jē Nte'yam. Kūx pān kūtyanda xa ve'e oy jēts va'ajts, ka'a tse'e kūñayjávajada jēts tōkinax jē'e ve'eda. ³ Jē tănuk juu' ve'e jē Nte'yam tyukvintsa'kidup, jē'e tse'e tyuump jětse'e jē jayu jē tyōkin dūtukjaa'myéts vinjōōjnt, ⁴ kūx ni vin'ita ve'e kya'ōya jē tsapkaaj nūū'pūn jē chivo nūū'pūn jětse'e jē jayu jē tyōkin dūtuknūva'atsūt. ⁵ Paaty tse'e ku ve'e jē Cristo myiijn yaja naxviijn, jidū'um tse'e jē Nte'yam dūnūūjmi, ve'em ax jo'n vya'añ jēp Kunuu'kx Jatyan kūjxp:

Ka'a xa mitse'e xtsak jē tănuk yax juu' ve'e yakja'kxp ukpū juu' jatye'e pāāmduk yax, mnūpāājmtki tse'e jēts ātse'e n'ítut ni'kxax kōpkax, ⁶ ka'a tse'e xtukjōtkāda'aky jē tănuk yax juu' ve'e yak-tōōydup ukpū jē tănuk yax juu' ve'e pyāāmdup jē tyōkin kajxta.

⁷ Van'itts ātse'e nvaajñ:
 "Nte'yam, ūxyaja ātse'e nmin jēts ātse'e ntōnūt juu' mitse'e mtsajkp, ve'em ax jo'n javyet āts kajx."
 Jidū'um tse'e jē Nte'yam dūnūūjmi. ⁸ Mutoo'vajkp xa ve'e vyaajñ jēts ka'a ve'e jē Nte'yam dūtsak jē tănuk yax juu' ve'e yakja'kxp ukpū juu' jatye'e pāāmduk yax, ka'a tse'e dūtukjōtkāda'aky jē tănuk yax juu' ve'e yak-tōōydup ukpū jē tănuk yax juu' ve'e pyāāmdup jē tyōkin kajxta. ⁹ Vaampa tse'e: "Nte'yam, ūxyaja ātse'e nmin jēts ātse'e ntōnūt juu' mitse'e mtsajkp." Jē Jesucristo xa ve'e dūyakkukajxinu jē muto'k kojstán.

Ve'em tse'e dūtūujn jětse'e tyaannit jē mumejtsk kojstán. ¹⁰ Jē Nte'yamts ūū'me'e xyakvaatsumdu jětse'e jē va'ajts jōōt jē va'ajts ja'vin xmo'yumda kūx tyoone'e jē Cristo juu' ve'e jē Nte'yam chojk, jē ñi'kx jē kyōpk tse'e vaan jē vintsa'kin to'k naxji anañujoma jē jayu kajxta.

¹¹ Jē tee'tajkta, jōvumts jē'e ve'e dūmutonda dūmupakta jē Nte'yam jětse'e dūtukvintsa'āgada may nax jē yaxta juu' ve'e ni jē vin'ita jē jayu jē tyōkin dūkatuknūva'atsup; ¹² ax jē Jesucristo, to'k nāxjits jē'e ve'e jē Nte'yam ñatyukvintsa'kiji jětse'e jē jayu jē tyōkin dūtuknūvaach, van'it tse'e ojs y'ajxtkni jēja jē Nte'yam y'aka'yūn pa'ayi. ¹³ Jēm tse'e dū'a'ix kuunume'e jē Nte'yam dūyakvintōkiyūt pān pān jatye'e jē Jesucristo dūtso'oxpajktup. ¹⁴ Tun to'k naxji xa ve'e jē Jesucristo jē Nte'yam ñatyukvintsa'kiji, ka may nāxap. Ve'em

tse'e dūtūujn jětse'e xa'ma kajx y'ijttinit oy jēts va'ajts jē jayu pān pān jatye'e ve'e yaktsōok. ¹⁵ Nay vanxūp-pa tse'e jē Espiritu Santo dūnūkojtspejtpa ku ve'e vyaajñ:

¹⁶ Jidū'um xa ve'e jē Maja Vintsān vya'añ:
 "Jē nam kojstán juu' ātse'e nyaktānup māat jē israeejlit jāyuda,

jēmts ātse'e jya'vin kajxmda mpāmūt āts jē mpava'nūn,

jēmts āts jē'e ve'e nja'at vyinma'yūn kajxmda."

¹⁷ Van'it tse'e vyaajñ:

"Ni jē vin'ita xa ātse'e jē tyōkinda nkōō'kjaa'myejtsnit."

Jidū'um tse'e vyaajñ. ¹⁸ Ku ve'e jē jayu jē tōkin ve'em yakmee'kxja, ka'ats jē'e ve'e y'ukvinkōpkini jětse'e jē jayu ti dūyōxtat jětse'e jē tyōkinda yakmēē'kxjat.

Va'an to'k aaj to'k jōōt jē Nte'yam

dūmutāmimda

¹⁹ Jē'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsā'āda, jē Jesús jē ñūū'pūn kajx tse'e to'k aaj to'k jōōt ntajkimdat jē it juu' ve'e jē kunoo'kxūn munūyōjk dūmāat. ²⁰ Kūx tse'e xku'ōō'kimdi, xyak'avaatsjimdu tse'e jē ntoo'amda jětse'e n'ijtumdinit jē Nte'yam māat. ²¹ Kūx jē Jesuuse'e ijtp tee' juu' ve'e dūnūvintsa'nikajxp jē tee'tajkta jětse'e dūnūtena jē Nte'yam jē jyayu, ²² va'an tse'e to'k aaj to'k jōōt jē Nte'yam dūmutāmimda, oy tse'e nūū-ja'vimda jēts jē Jesucristo kajxe'e jē Nte'yam yā nvinma'yūnamda dūyakva'ach jětse'e nkōō'knatyōkin-ja'vimjidinit, va'ajts tse'e n'ijtumda ax jo'n jē jayu ñaa-jkva'achjū jē va'ajts tsoxk nāmaat. ²³ Va'an tse'e to'k aaj to'k jōōt dūjaa'kjaanchja'vimda juu' ve'e n'ava'n-imdup. Kyutyuumpts jē'e ve'e jē Nte'yam juu' ve'e xtukvinva'nimdu, ijtumdinupts ūū'me'e jē'e māat xa'ma kajx. ²⁴ Va'an dū'ixtimda vintso ve'e anañujoma jē jayu ntsojkmudat jětse'e nto'numdat jē y'oy jē'e. ²⁵ Ka'a tse'e nto'numdat ax jo'n jē'e pān pān jatye'e kanay'amojkijidup, nakyōjtsmākkimjadape'e to'k jado'k. Ax nūyōjk tse'e yā'ā nyakvinkōpkimdat kūx nmūja'vimdupe'e jēts tāmāni ve'e jē xaaj ku ve'e jē Cristo kyādaaknuvat.

²⁶ Pān tōkinto'numdup xa ve'e oy'avinmāyam, jětse'e njanūja'vimda juu' ve'e tyūva, ka'a tse'e ti viijnk vintsa'kin jětse'e jē Nte'yam xtōkinmēē'kxumdat, ²⁷ nma'yumdap ntājumdape'e kūx yaktōkimpayō'yumdape'e, jē jāajñ tse'e n'a'ixumdup joma ve'e xa'ma kajx chaachpaattinit nūjom pān pān jatye'e dūtso'oxpajktup jē Nte'yam. ²⁸ Pān pān jatye'e xa ve'e dūkakuvajktu jē Moisés jē pyava'nūn, ve'em tse'e kyutujk jēts ka'a ve'e ti tukmō'tūn, oō'ktuts jē'e ve'e jē jāyuda pān jēpe'e nūmējtsk ukpū nūtoojk juu' ve'e dū'ixtu dūmō-tudu jē ka ōyap juu' ve'e tyoōndu kyōjtsu, ²⁹ ax nūyōjk tse'e chaachpaattinit pān pān jatye'e jē Nte'yam jē y'Onūk dūtso'oxpajktup. Ve'em tse'e dūjāvada jēts ve'em jē'e ve'e y'uk'āā'k ax jo'n opyāna y'āā'k, ve'em jē'e ve'e dūjāvada jēts ka'a jē'e ve'e tyūn ku ve'e jē

Jesús je Nte'yam ñatyukvintsa'kiji je jayu je tyokin kajx-ta. Je jayu tse'e duyakvintsa'kintókidup je Espíritu Santo, juu' kajxe'e je Nte'yam je jayu je maa'yun dütuuinja. ³⁰ Nnuja'vimdinup xa ve'e vintso ve'e je Nte'yam vyaajñ: "Áts xa ve'e xtukkadaakp je tokimpayo'yk, áts tse'e ntukkuvétup." Vaampap tse'e je Kunuu'kx Jatyán jets je Nte'yame'e je jyayu dütokimpayo'oyup. ³¹ Pan nmasookumdudup xa ve'e je joojntyk Nte'yam, atsa'kip tse'e ooy je tsaachpaatun juu' je'e ve'e xmo'yumdinup.

³² Ax jaa'myéstats miits vintso ve'e xmuténidi je mákk tsaachpaatun ku ve'e távani je Nte'yam mtuknujávajada je tyuv je'e, ³³ myakjomtoondu myaktitoondu ve'e jeja je numay jayu vyinkujk jetse'e xtsaachja'vidi ax jo'n je jaanchja'vivatajk yaktoonduva. ³⁴ Mtukmo'ttu miitse'e je jayu juu' ve'e poxuntákt-suunidu. Ku ve'e je jayu mpajkuxjidi juu' jatye'e m'ixtu mjayejptu, ooy tse'e xtuntukxoojntkti, kux mnuja'vidinupe'e jets jeme'e tsapjootm je o'yin juu' ve'e nuyojk oy jetse'e xa'ma kajx y'it. ³⁵ Ka'a tse'e xjaanchja'vi'atúvadat juu' ve'e mjaanchja'vidup, kux je jaanchja'vin juu' ve'e mjayejptu, munuyojk tse'e ooy je Nte'yam mtunmoyumpijitjadinuvat je y'oy je'e je'e kajx. ³⁶ Ka'a tse'e mnoo'kxtat jetse'e xtóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e xpajktinid juu' je'e ve'e xtukvinva'n-imdu. ³⁷ Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je'e pane'e mínup,
tsojkts je'e ve'e myiinnit,
ka'a tse'e y'ukta'ninit.

³⁸ Ax je jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykup,
joojntykaps je'e ve'e je jyaanchja'vin kajx.
Pan y'avimpijitjadinuvat tse'e ax jo'n y'ijt,
ka'ats áts je'e ve'e ntukxoondukut.

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ. ³⁹ Ka'a xa uu'me'e ve'em n'ijtumda ax jo'n je'e pan pan jatye'e du'avimpijitjadinuvat ax jo'n kyoyjoojntykidi jetse'e vyintókida, je jaanchja'vine'e njayejpumdudup jets xyaktsookumdupe'e je Nte'yam.

Je jaanchja'vin

11 Je'e xa je'e ve'e je jaanchja'vin ku ve'e nnuja'vimda jets tónjup kótsjup je'e ve'e juu' ve'e n'a'ixumdup, nnuja'vimdup tse'e jets tyúvam je'e ve'e juu' jatye'e nka'ixumdup. ² Y'oyja'vi ve'e je Nte'yam uu'm je njujpit jáyuvamda kuxe'e jyaanchja'vijidi.

³ Je jaanchja'vin kajx xa ve'e nnuja'vimda jets je kats kajxe'e je Nte'yam dupuujm ya naxviijnit it. Ax ve'em tse'e dupuujm juu' ve'e uxyam n'ixumdup, ka'anume'e ti vye'na juu' ve'e yak'ixp.

⁴ Jyaanchja'vi xa ve'e je Abel je Nte'yam, je'e kajx tse'e dumoojy je vintsa'kin juu' ve'e nuyojk oy jets ka'a ve'e je Caín jy'e'e, jets je'e kajxpa ve'e je Nte'yam je Abel dukatokimpuujm jetse'e dukuvujk je vyintsa'kin. Oyamts je'e ve'e aa'kani, je Kunuu'kx Jatyán kajx tse'e nnuja'vimda vintso ve'e dütuujn kuxe'e je Nte'yam dujaanchja'vi.

⁵ Jyaanchja'vi xa ve'e je Enoc je Nte'yam, je'e kajx tse'e kya'aa'k, ajoojntyk tse'e dutukvaatsni ya naxviijnit it, ka'a ve'e y'ukyakpaatni kux je Nte'yame'e yakt-

soo'njinu. Ve'em tse'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je Enoc, chojk, jyotpaate'e je Nte'yam ku ve'e yaana naxviijn vye'na. ⁶ Pan pan xa ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vip, ko'oyja'vijupts je'e ve'e je Nte'yam. Nujome'e pan pan jatye'e je Nte'yam dumutámidup, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dujaanchjávadat jets jeja ve'e je Nte'yam jets oye'e tyo'nuxjada pan pan jatye'e to'k aaj to'k joot du'ixtidup jetse'e y'ijttinit je'e maat.

⁷ Jyaanchja'vi xa ve'e je Noé je Nte'yam, je'e kajx tse'e dukuvujk juu' jatye'e je Nte'yam va'nuxju ti ve'e tónjup kótsjup juu' ve'e kayak'ixpna vye'na, kyatsupajke'e je Nte'yam jetse'e to'k je arca dupuujm joma ve'e tsá'ak y'íttat maat je chaan je kyooj. Jyaanchja'vi xa ve'e je Noé je Nte'yam, je'e kajxe'e duyaknuké'x-natajki jets vyinmajtsjudupe'e je tsaachpaatun je jáyuda juu' ve'e joojntykidu yaja naxviijn van'it. Jyaanchja'vi je'e ve'e je Nte'yam, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpajmji.

⁸ Jyaanchja'vi xa ve'e je Abraham je Nte'yam, je'e kajx tse'e dukatsapujk ku ve'e vyoovjini jetse'e ñujkx joma ve'e je it juu' ve'e je Nte'yam tukvinva'niju. Ku ve'e tyoo'pujk, ka'a tse'e dunujava pan joma ve'e ñujkx.

⁹ Jyaanchja'vi je'e ve'e je Nte'yam, je'e kajx tse'e y'ijit ax jo'n je jékumit jayu ku ve'e dūvintsuuni je it juu' ve'e tukvinva'niju, jepe'e ak tujkp chuuni jets nay ve'empa je Isaac maat je Jacob, je'e juu' ve'e yaktukvinva'niduva je it je naax. ¹⁰ Ax je'e tse'e je Abraham tyoon kux y'a'ixe'e je kajpun juu' ve'e je Nte'yam kyijpx myoo'ts jetse'e dupuujm.

¹¹ Je Sara, amájani ve'e ooy tyunve'na, o'yixjuts je'e ve'e jetse'e y'onuktaaki kux jyaanchja'vi ve'e jets kyutyónupe'e je Nte'yam juu' ve'e tukvinva'niju. ¹² Je Abraham, óyame'e na'avani ooy tyun'ijt, jyayejp tse'e numay aa'k je chaan je kyooj, ve'em ax jo'n je maatsa juu' ve'e jem tsajviinm jets je po'o juu' ve'e jeja maaxy napa'ayi, kamachooovna.

¹³ Oo'kkajxtinuts je'e ve'eda, ka'a tse'e tyukkadaakjidi nujom juu' jatye'e je Nte'yam uktukvinva'nijidu, naja'vijidinuupts je'e ve'e tyuva jets kyutyónupe'e je Nte'yam je y'ayook. Ka'anume'e je Nte'yam je y'ayook dukutyún vye'na, tyuk'atúvidu tse'e je xoojntkun maat jetse'e duyaknuké'xnatajkidi jets ve'em je'e ve'eda yaja naxviijn ax jo'n je jékumit jayu. ¹⁴ Ax je'e ve'e ku ve'e je jékumit jayu jo'n y'ijtti, va'ajts tse'e yakvinmōtu jets y'ixtidupnume'e je it joma ve'e chaanadat. ¹⁵ Pan kudvinmaaydi kudujaa'myejtsti je it juu' ve'e myasooktu, kuy'o'yi tse'e jetse'e jem kuvyimpijitjinuva. ¹⁶ Ax ka'a tse'e y'ukvimpijittini, kux to'ke'e je it dūtsojkti juu' ve'e nuyojk oy, je'e je'e ve'e je tsapjootmit it, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatukts'o'otyónjada jetse'e dūNte'yamadat, apaajmtkijidu tse'e to'k je ciudad joma ve'e chaanadat.

¹⁷ Jyaanchja'vi ve'e je Abraham je Nte'yam, je'e kajx tse'e kuduyakvaajñ je vintsa'kin je Isaac ku ve'e je Nte'yam jyot'ixji, tun'a'ix'ijtnuupts je'e ve'e jetse'e kuduyak'aa'k je y'ónuk juu' ve'e je Nte'yam tukvinva'niju ku ve'e vyaajñ: ¹⁸ "Je Isaac kajx tse'e xjayéput je tsaan je koj." ¹⁹ Jyaanchja'vi tse'e je Abraham jets o'yixju-

pe'e je Nte'yam jetse'e duyakjoojntypajknuvat je y'ónuk Isaac. Ax je'e kajx tse'e ku ve'e távani je Abraham dunupaamduka jetse'e duyak'oo'kut je y'ónuk, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je y'ónuk kuy'aa'k jetse'e jyoojntypajknuva. ²⁰ Jyaanchja'vi xa ve'e je Isaac je Nte'yam, je'e kajx tse'e dutukmukajts je Jacob maat je Esaú je kunoo'kxun juu' ve'e minupnum. ²¹ Ku ve'e y'oo'kuvaanni je Jacob, kuxe'e dujaanchja'vi je Nte'yam, je'e kajx tse'e dumoojy je kunoo'kxun numejtsk je José je y'ónuk, je tyajk natyukkutijup jetse'e je Nte'yam duvinja'vi duvintsa'ki. ²² Ku ve'e je José y'oo'kuvaanni, kuxe'e dujaanchja'vi je Nte'yam, je'e kajx tse'e dunuujmi je njujpit jáyuvamda ti ve'e tyón-dap ku ve'e dutukvaatstinit je egíptovit it, je'e kajx tse'e dupavaajñ ku ve'e choo'ndinit jetse'e duyaktsoo'ndinit je José je pyajk.

²³ Ku ve'e je Moisés kye'x, kuxe'e je tyee' je tyaak je Nte'yam dujaanchja'vidi, je'e kajx tse'e yu'uts yak'ijti toojk po'o, y'ixtu ve'e jets va'ajts yakxone'e jetse'e dukatsa'kidi je egíptovit yakkutojkpa ku ve'e dupavaajñ jetse'e nujom je israeejlit maax ónuk duyak'oo'kkáxtat juu' ve'e pi'k mix ónukta. ²⁴ Ku ve'e je Moisés vajutyajk vye'na, kuxe'e dujaanchja'vi je Nte'yam, je'e kajx tse'e dukatsajk jetse'e yaktijut jets je egíptovit yakkutojkpa je ñaax je'e ve'e je y'ónuk; ²⁵ je'e ve'e chojk jetse'e yajjomtónut yaktitónut maat je Nte'yam je jyayu. Ka'a ve'e dutsajk jetse'e xyoondukut je tokin kajx, je xoojntkun juu' ve'e vee'n ijtkojp; ²⁶ je'e ve'e y'oyja'vi jetse'e chaachpaa'tut, yakvijnk'ixut je Cristo kajx jets ka'a ve'e ku ve'e kudujayejp je egíptovit majin, kux y'a'ixp je'e ve'e je o'yin juu' ve'e je Nte'yam mo'ojup. ²⁷ Jyaanchja'vi ve'e je Moisés je Nte'yam, je'e kajx tse'e choo'nni jem Egipto ku ve'e myu'ekju je yakkutojkpa, ka je tsa'kin kajxap, to'k aaj to'k jootte'e y'ijit ax jo'n kudu'ix je Nte'yam, juu' ve'e kayak'ixp.

²⁸ Jyaanchja'vi ve'e je Moisés je Nte'yam, je'e kajx tse'e je pascua xaaj dutuujn, dutukpavaajñ je njujpit jáyuvamda jetse'e je nuu'pun dutukpaa'ttat je tyakkuka'ada jets je tyakpaa'ténada kux kadi ve'e je yak'oo'kpa ángeles duyak'aa'k je kyooop ónukta juu' ve'e ijtp jep tujkpta. ²⁹ Jyaanchja'vidu xa ve'e je njujpit jáyuvamda je Nte'yam, je'e kajx tse'e dutuknajxti je Tsapts Maaxy Naaj ax jo'n je ta'ajts it kuy'ijit; ku ve'e je egíptovit jayu ve'em du'uktonuvaanduva, naxji'kxkajxjidinu tse'e.

³⁰ Jyaanchja'vidu ve'e je njujpit jáyuvamda je Nte'yam, je'e kajxe'e kyítuni je jericoojit kajpun je ñaa'páts, távani ve'e dunaa'vídytta vye'na vuxtojtuk xaaj. ³¹ Jyaanchja'vi xa ve'e je ko'otyaxap Rahab je Nte'yam, je'e kajx tse'e dukuvujk jem tyak'am je njujpit jáyuvamda juu' ve'e dunu'ixtu je it, je'e kajx tse'e dukamaat'aa'k pane'e je Nte'yam dukajaanchja'vidu. ³² ¿Tis atse'e kunjaa'knukáts? Ka'a xa atse'e je tiempo n'ukjaa'kjayejpni jets atse'e nkótsut juu' ve'e je Gedeón kajx, je Barac, je Sansón, je Jefté, je David, jets je Samuel, maat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ³³ Jyaanchja'viduts je'e ve'e je Nte'yam, je'e kajx tse'e dupajkti je it je naax, oy yakkutojkti, dupaatti je

maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tukmutaajnjudu, je león kyatso'oxpajkjidi, ³⁴ kyayaktoojjidi je jaajn juu' ve'e ooy y'uktumpaamdu, je tsojx dukatuk'oo'kti, makk vyimpijitti pane'e dukajajejtu je maju, je atso'ox du'a-maadaaguidi, makk ñapyaajmjidi, duyakvintókidi je cho'oxpajkpada. ³⁵ Jempa tse'e je ta'axtajkta juu' ve'e je y'ónuk yakmooydinuva juu' ve'e aa'kanda ve'ni jetse'e jyoojntypajktinuva.

Ax jempa tse'e pane'e oo'ktu jem tsaachto'nun jootm, ka'a tse'e dukuvajkti jetse'e naspaka y'íttat, je'e ve'e chojktu jetse'e dupaattinit je joojntykin juu' ve'e nuyojk oy ku ve'e jyoojntypajktinuvat. ³⁶ Jem tse'e juu' ve'e yak'anajxidu jetse'e yakvojpti, jem tse'e juu' ve'e yakcadenatsoomdu, yakpoxuntakpaamdu, ³⁷ yakka'ts'oo'ktu, kákojk yakjaa'tva'kxtu, je tsojx tyukyak'oo'ktu, dukukeektu je numay jayu, je carnero ak je chivo ak dutukyo'tstu je ñi'kxta je kyopka, ayooop ijtu, yakt-saachtoondu, yajjomtoondu yaktitoondu. ³⁸ Ka'a tse'e duvinmátsjada pan pan jatye'e je naxvijnit je kyoo'oy je'e dumaaatnavyaa'njudup jetse'e y'íttat je'e maatta. ³⁹ Nujom ya'ada, óyame'e je Nte'yam y'oyja'vijidi kuxe'e'e dujaanchja'vidi, ka'a tse'e dupajkti juu' ve'e je Nte'yam uktukvinva'nijidu, ⁴⁰ xjaa'myetsumduts uu'm je'e ve'e je Nte'yam ku ve'e xnupaajmtkijimdi juu' ve'e nuyojk oy, je'ejyji ve'e ittap oy jets va'ajts uu'm maatta.

Jemji tse'e ya nviiynamda nyak'ijtumdat joma ve'e je Jesús

12 N'ixumdup xa ve'e jets y'oyja'vipe'e je Nte'yam ya numay jayu juu' ve'e jaanchja'vijidu. Nay ve'emts uu'me'edava, va'an tse'e oy duto'numda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ka'a tse'e n'ukto'numdinit je tokin juu' ve'e x'atsooxumdup jetse'e xviijnkv'o'vumda, ² jemji ve'e ya nviiynamda nyak'ijtumdinit joma ve'e je Jesús, je'e tse'e xtoo'mo'yumdup jetse'e ve'em je Nte'yam njaanchja'vimdat jetse'e je njaanchja'vinamda duyakpo'okut. Ku ve'e chaachpaaty jem cruz kajxm, ka'a tse'e dutukts'o'otyujn je oo'kun juu' ve'e pyaat, kux ñuja'vip je'e ve'e je xoojntkun juu' ve'e jyayejpnup ku ve'e távani duyaknaxy vye'na je tsaachpaatun. Ax uxyam, jemts je'e ve'e tsapjootm y'it joma ve'e je Nte'yam yakkutuk, jéjats je'e ve'e y'aka'yun pa'ayi chyuna je vintsa'kin maat.

³ Payo'oyda n'it vintso ve'e je Jesús dumuteni ku ve'e yaktsaachpaatjidi je tókinax jáyuda, ve'em tse'e jotmootsk mka'íttat jetse'e je tsaachto'nun xkajáavadat.

⁴ Ka'anum tse'e m'oo'kta kuxe'e xkakuakta jetse'e myaktokintónjadat je ko'oyjáyuvap. ⁵ ¿Mjaa'tyókidinup miits vine'eda juu' ve'e je Nte'yam mtukmukojsjudu?, ve'em ax jo'n je y'ónuk dumukats. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Mits, ónuk, kadi xtsaachjáva ku ve'e je Maja Vintsán mtsaachtúnju,

viinduk naxkada'ake'e xkuvákut ku ve'e myaktuknaajmat jetse'e xkatsapákut.

⁶ Pan pan jatya xa ve'e je Maja Vintsán chajkp, jyotpaaty, yaktsaachpaaty tse'e,

yaktsaachpaatypts je'e ve'e nujom pan pan jatye'e y'ónukip.

Jidu'um tse'e vya'añ.

⁷ Mmuténadap tse'e je tsaachpaatun, kux je Nte'yam je y'ónuk miitse'eda. ¿Jeja vine'e je pi'k ónuk pane'e je tyee' ka'oojjup kavojpju? ⁸ Myooyp xa ve'e je Nte'yam je tsaachpaatun nujom je'e je y'ónukta. Ax pan ka'ats miitse'e je Nte'yam mtsaachtónjada, ka'a tse'e m'itta je Nte'yam je y'ónuk. ⁹ Je naxviijnít jayu juu' ve'e ntee'imdup ntaakimdup, x'oojumdu xvojpmuduts uu'm je'e ve'e, jetse'e nvintsá'kimdi, ve'em ax jo'n uxyam paat nvintsá'kimda jo'n; ax je nTee'amda, juu' ve'e jem tsapjootm, je'e tse'e nuyojk vyinmajtsjup jetse'e nkatsupajkumdat jetse'e njoojntykimdat. ¹⁰ Kona xa ve'e je it y'ijit ku ve'e je ntee'amda je ntaakamda x'oojumdi xvojpmudi pan vintso ve'e je vyinma'yunda; ax je Nte'yam, je'e tse'e xmo'yumdup je tsachto'nun juu' ve'e uu'm je n'o'yin kajxamda, kux je'e ve'e chajkp jetse'e n'ijtumdit oy jets va'ajts ax jo'n je'e. ¹¹ Ni juu' tsaachpaatuna ve'e kyayaksak van'it jaty ku ve'e nyakmo'yumda. Ax pan ka óyapts je'e ve'e juu' ve'e nto'numdup jetse'e xyaktsaachpaatumda je Nte'yam, xputajkimdupts uu'm je'e ve'e jetse'e nkatsupajkumdit jetse'e je oy joot njayejpumdinit jetse'e njoojntykimdinit ax jo'n je'e ve'e dutsak jo'n.

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e

nkamajapa'mumda je Nte'yam

¹² Je'e kajx tse'e, makkpamda je m'aaaja je mjootta jetse'e xpanajkxtat je Nte'yam. ¹³ Payo'oyda je y'oy je'e. Panajkxta je tyuv je'e. Ku ve'e je viijnk jayu du'ix-tat vintso ve'e mjoojntykada mnaxviijnada, nay ve'em pa tse'e dutoonduvat.

¹⁴ Íxtada vintso ve'e m'ijttinit oy joot tsoj joot anañujoma je jayu maat jets vintso ve'e mjoojntykidinit oy jets va'ajts; kux ka'a xa ve'e pan jye'yat jem tsapjootm jetse'e y'ítut je Nte'yam maat pan pane'e ka'ijtp oy jets va'ajts. ¹⁵ Yakkópkada tse'e ooy jets miitse'e anañujoma xkuváktat je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnjp, ni pánats miitse'e mka'íttat ax jo'n je ta'am ojts juu' ve'e pa'amtoomp jetse'e nuy may je jayu dutukpaa'ty. ¹⁶ Ni pana tse'e miitsta je kats dukatukmaatjayéput je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejpp. Ka'ats miitse'e xkamaj'íxtat xkamajjádavat je Nte'yam, ve'em ax jo'n je Esaú, juu' ve'e je ky-ooop ónukin dutukvinkuyajknu je tojx juu' ve'e to'k naxji tyojkx. ¹⁷ Ux'ook, ax jo'n xnujávada, ku ve'e dujoo'ktsojkni jetse'e je tyee' myo'ojut je kunoo'kxun, ka'a tse'e y'ukyakmooyini; joo'ktunyaaxnu ve'e, ka'a tse'e y'uk'o'yini vintso ve'e duyaktíkutsut juu' ve'e tyoon.

¹⁸ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ya nam kojstán juu' ve'e je Nte'yam xyaktaajnjimdu, ka'ats ya'a ve'e vye'ema ax jo'n je kojstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaajnjidu je njujpit jáyuvamda, jem joma ve'e je kopk juu' ve'e jaja naxviijn, joma ve'e je makj jaajjn tyoojy, joma ve'e

je it kyoo'tsi, je añu pyu'u myaa't, tyunvitskni, ¹⁹ je trompeta xyuux, jetse'e je Nte'yam je y'aaj je yo'kt je jayu dutukmukajts. Je'eda pan pan jatye'e du'amotu-najxtu, je'e tse'e je Moisés dumunoo'kxtktu jets kadi je Nte'yam y'ukjaa'kmukojtsjidini, ²⁰ ka'a ve'e dumuténidi je pava'nun ku ve'e vyaajñ: "Kujyatánuka tse'e juu' ve'e dutoomp ya kopk, yakka'ts'oo'kup tse'e."

²¹ Ooye'e dutunyaknajxti je atsa'aga juu' ve'e y'ixtu. Ku ve'e viinm je Moisés du'ix, jidu'um tse'e vyaajñ: "Je tsá'aga atse'e uxyam xyakmíppnup."

²² Nvinkunajximdupts uu'm'e je kopk juu' ve'e Sión duxaaj, je tsapjootmit Jerusalén, je ciudad juu' ve'e je Nte'yam jye'e, joma ve'e je aangelestajk kamachoovna ñay'amókajada jetse'e je joojntyk Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada je xoojntkun maat. ²³ Jem tse'e je numay jayu juu' ve'e je Nte'yam je y'ónuk, je'e tse'e taandu javyet jem tsapjootm. Nvinkunajximdup tse'e je Nte'yam, juu' ve'e anañujoma je jayu dutokimpay-o'yp. Jem tse'e je jayu je jyootta je jya'vinda juu' ve'e tuv jáyuvudu joojntykidu, juu' ve'e vaatstu jetse'e y'it oy jets va'ajts. ²⁴ Jem tse'e je Jesús, juu' ve'e xnuténimdup jem je Nte'yam vyinkojkm jets pan kajxe'e je Nte'yam xyaktaajnjimdi ya nam kojstán. Je Nte'yam tse'e xtoojnjimdup je maa'yun je Jesús je y'oo'kun kajx. Ka'ats je'e ve'e vye'ema je Abel je y'oo'kun, kux je'e je ñuu'pune'e duyaknukexnatajki jets jep je'e ve'e tokin jaatp je y'ajch.

²⁵ Payo'oyda oy, ka'a tse'e xkakuváktat je'e pane'e kojtsp. Pyaattu xa ve'e je tsaachpaatun pan pan jatye'e dukakuvajktu to'k je naxviijnít jayu juu' ve'e dukojtsnaxp y'ijit je Nte'yam je y'ayook. Kux ve'em je'e ve'e, zvintsose'e xkatukkuvejtumdat je Nte'yam pan nmasookumdupe'e je'e je y'ayook juu' ve'e tsoo'mp jem tsapjootm? ²⁶ Ojxi tse'e je it ku ve'e je Nte'yam dumukajts je njujpit jáyuvamda joma ve'e je kopk; ax ya xaaj, juu' ve'e uxyam, jidu'um tse'e je kojstán duyaktaajñ: "Ku atse'e jado'k nax je naxviijnít it nxit yo'oyut, ka je naxviijnít ítyapts atse'e nxituyoyup, ve'em pa ve'e je tsajmit it." ²⁷ Ku ve'e vyaajñ "jado'k nax", nujávánits je'e ve'e jets juu' ve'e yakpaam, kutókiyupts je'e ve'e ku ve'e yakxituyoyut, ve'em tse'e tyaannit xa'ma kajx juu' ve'e kaxiimp. ²⁸ Je it joma ve'e je Nte'yam yakkutuk jets joma ve'e n'ijtumdat, ka'ats je'e ve'e xyin, taannupts je'e ve'e xa'ma kajx. Je'e kajx tse'e dutsak jetse'e je Nte'yam nkukojtsjimdit jetse'e nvinja'vimdinit nvintsá'kimdinit nujom aaj nujom joot jetse'e nyakmájimdat nyakjaanchimdat ax jo'n duvinmachju jo'n. ²⁹ Atsa'kip xa je'e ve'e ooy ku ve'e nkamajapa'mumda je Nte'yam, makj tse'e ooy je jayu je tyokin dutuntukkuvet.

Juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip

13 Xa'ma kajx tse'e mnachókjadat to'k jado'k. ² Oy jayu mnapyámjadat maat je je'yva jayu. Jeme'e je jayu juu' ve'e ve'em dutoondu, ka'a tse'e dunuja'vidi jets je aangelestajk je'e ve'e juu' ve'e yakkaaydu juu' ve'e yakmataandu.

³ Jaa'myétsta jé poxuntakjaju, ve'em ax jo'n kum'ijtti jéj poxuntujkp jé'e maatta. Ka'a tse'e xjaa'tyókidat pan pan jatye'e yakjomtoondup yaktitoondup, ve'eme'e myakjávajadat jets myakjomtoondupap myaktitoondupap miitse'eda ax jo'n jé'eda.

⁴ Vintsá'agada jé navyajkun. Pan pane'e tá'axpúkani pan pane'e yaa'vyúkani, myaj'ixup myajjávap tse'e jé navyajkun. Tokimpayo'oyjadapts jé'e ve'e jé Nte'yam pan pan jatye'e duyakvintsá'kintókidup jé navyajkun jets pan pan jatye'e ko'oyyaa'yap.

⁵ Ka'a tse'e jé meen xnas'ayóvadat, tukjotkada'akta pan vinxupe'e juu' x'ixta xjayepta, kux jidu'ume'e jé Nte'yam vya'añ: "Aats xa mitse'e n'ixup njayéjup, ni jé vin'ítats ats mitse'e nkamaso'okut." Jidu'um tse'e vya'añ. ⁶ Ve'eme'e y'oya jé tse'e nva'numdat to'k aaj to'k joot:

Jé Majá Vintsán atse'e xputajkip,
ka'ats atse'e ntsá'aga pan vintso atse'e jé jayu xtun.

⁷ Jaa'myétsta jé'eda pan pan jatye'e mtuk'ixjudu mtuknuja'vijidu jé Nte'yam jé y'ayook, payo'oyda jé y'oy jé'e juu' ve'e tyoondup kyotstu ku ve'e jyoojntykidi jets vintso ve'e mákk aaj mákk joot jé Nte'yam dujaanchja'vidi. Ve'em tse'e xtoondupap xkojststuvat.

⁸ Jé Jesucristo, ka'a xa jé'e ve'e tyíkuks, ve'em ax jo'n y'ijt, ve'emts jé'e ve'e y'it jé tse'e y'ijtnit xa'ma kajx. ⁹ Jé ja tse'e jé ixpajkun ka to'kap juu' ve'e viijnk, ka'ats miits jé'e ve'e xpanajkxtat. Jé'e ve'e oy ku ve'e nmačkpa'-mumdat ya n'aajamda ya njootamda jé Nte'yam jé myaa'yun kajx, ka jé'e kajxape'e juu' ve'e yakkaayp yak'ookp. Jé ka'yun jé ookun juu' ve'e jé jayu pyavaandup jé tse'e jé jayu dukakáydat duka'oo'ktat, ni vinxúpats jé'e ve'e jé jayu kyaputákajada jé tse'e y'íttat jé Nte'yam maát.

¹⁰ Njayejpumdap xa uu'me'e jé yax juu' ve'e katukka-daakjudup jé tse'e duja'kxtat jé'eda pan pan jatye'e toondup joma ve'e jé tabernáculo. ¹¹ Jé tánuk juu' ve'e jé Nte'yam tyukvintsá'kidup jé jayu jé tyokin kajx, jé'e jé ñuu'pun tse'e jé tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp jé tee'tajkta, jé'e tse'e yaktajkip jé it juu' ve'e jé kunoo'kxun munuyojk dumaat, jé tánuk jé ñi'kx jé kyopk, jé'e tse'e yakkajpumpítsumdup jé tse'e duyaknaxtoyda jékum. ¹² Ax nay ve'empa tse'e jé Jesús duyakkajpumpítsumduva, jem tse'e jé ñuu'pun dumasáak ku ve'e y'uk'aa'k. Ve'em tse'e dutuujn jé tse'e jé y'oo'kun kajx dutuknyva'atstat jé jayu jé tyokin. ¹³ Va'an tse'e du'ij-tumda jé Jesús maát óyame'e jé jayu xviijn'ixumda ax jo'n jé Jesús yakviijn'ix ku ve'e jé jayu yakcruuzpejtjidi jem kajpun pa'am. ¹⁴ Va'an tse'e du'ijtumda jé'e maát, kux n'a'ixumdupe'e jé ciudad juu' ve'e miimpnum,

ka'a xa ve'e ti it njayejpumda joma ve'e xa'ma kajx ntsuunimdnit yaja naxviijn. ¹⁵ Ax jé'e kajx tse'e dutsak jé tse'e ijtp jé Nte'yam nkukojsjimdat jé Jesucristo kajx. Ku ve'e ve'em nto'numdat, jé'e tse'e jé vintsá'kin juu' ve'e vijnmajtsjup jé tse'e jé Nte'yam nmo'yumdat.

¹⁶ Ka'a tse'e xjaa'tyókidat jé tse'e xtóndat juu' ve'e oy. Putákada jé jayu pan pane'e katih'ijtxjudup. Ku ve'e ve'em xtonda, jé vintsá'kints jé'e ve'e juu' ve'e jé Nte'yam y'oyja'vip.

¹⁷ Katsapakta pan pan jatye'e mtuk'ixjudup jé Nte'yam jé y'ayook. Jé'e tse'e mtóndap juu' jé'e ve'e kyotstup, kux jé'e ve'e chojktup, pyayo'ydup vintso ve'e oy m'ijtnit jé Nte'yam maát, ñuja'viduups jé'e ve'e jets myo'odap jé'e ve'e jé Nte'yam jé cuenta pan vintso ve'e juu' jaty tudutonda tudukotsta. M'ixtap tse'e vintso ve'e jé tyoonk dutóndat jé xoojntkun maát. Pan ka'a xa miits jé'e ve'e xkatsapakta, jé tsaachvinma'yun maatts jé'e ve'e jé tyoonk dutóndat. Ax ka'ats miits jé'e ve'e mto'nuxjadat oy.

¹⁸ Nutsapkotsta aats to'k aaj. Ka'a aatse'e nti-natyukjávaja jé ja jé Nte'yam vyinkujk, jé'e aatse'e ntsajkp jets aatse'e njaa'któnut njaa'kkótsut juu' ve'e oy jets va'ajts. ¹⁹ Ku atse'e xnutsapkotstat, jé'e ve'e vinkopk jé tse'e jé Nte'yam x'amótudat jets jé'e ve'e dutónup jets atse'e tsojk nvimpítut joma ve'e miitsta.

²⁰ Jé Nte'yam, juu' ve'e jé oy joot duyajkp jé tse'e duyakjoojntykpajknuva jé nMajá Vintsánamda Jesucristo, juu' ve'e x'ixumdup xjayejpumdap ve'em ax jo'n jé oy carnero vinténiva du'ix'it jé kyarneeroda, jé Jesucristo, juu' ve'e jé ñuu'pun kajx jé Nte'yam xtukmutaajnjimdu jé kojstán juu' ve'e xa'ma kajx tyoonnup, ²¹ jé Nte'yam tse'e mmo'ojadap jé oy aaj jé oy joot jé tse'e ve'em xtoondinit xkojststinit juu' jé'e ve'e chajkp. Jé Jesucristo kajx tse'e dupámuyt yam nja'vin kajxmamda juu' ve'e y'oyja'vip. ¡Yakmaja yakjaancha tse'e jé Cristo y'ijtnit xa'ma kajx! Amén.

²² Utsta ajchta utsta tsá'ada, nmunoo'kxtktupts ats miitse'e jé tse'e ya kojtsvíjin xkuváktat juu' ve'e ntuknuja'yidup, jé'e ve'e ku ve'e vee'n tunnujáyada.

²³ N'ava'nights atse'e jets tá ve'e jé n'útsamda jé n'ajchamda Timoteo naspaka tyaanni. Pan tsojke'e jye'ya, nmaadapts ats jé'e ve'e jets aats miitse'e najkx nku'ixtinuva.

²⁴ Máyame'e to'k aaj jé Dios xmo'odap jé jayu juu' ve'e dunuvinténidup jé jaanchja'vivatajk, jets nujom jé Nte'yam jé jyayu. Máyame'e jé Dios mkejxuxjada jé itáliait jayu.

²⁵ Jé Nte'yamts miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap.

Santiago

1 Atse'e je Santiago, je Nte'yam jets je Maja Vintsán Jesucristo je myutoompa je myupajkpa. Máyam atse'e je Dios ntuknukextu vannumakmejsk viijn je Israel ja chaan je kyoo juu' ve'e tsuunidup ka to'k viijnap yaja naxviijn.

Je viijn je kejon juu' ve'e je Nte'yam yajkyp

² Utsta ajchta utsta tsá'ada, xoondykta ku ve'e xyaknaxta oyjuu' tsaachpaatuna. ³ Mnuja'vidup xa ve'e ku ve'e xmuténada je tsaachpaatun je'e kajx ku ve'e je Jesucristo xjaanchjávada, ve'em tse'e xjajt'ata'atstat vintsó ve'e juu xmuténadat. ⁴ Muténada oy ja tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtup pan joma vaate'e kyukaxa, ve'em tse'e mak m'ijttinit to'k muk je Jesucristo maat, ka'a tse'e ti mka'ijtxjadat.

⁵ Pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e ka'ijtxjup je viijn je kejun, amótuvuts je Nte'yam jetse'e myo'ojut, ax mo'ojupts je'e ve'e, kux tyoojnip je'e ve'e je maa'yun anañujoma, ka'a tse'e dukó'oyjáva ku ve'e je jayu juu y'amótuxju. ⁶ Ax vinkopkts je'e ve'e jetse'e dujaanchjávát jets tyónup je'e ve'e je Nte'yam juu' ve'e y'amótup, ka'a tse'e myejsvinmáyt. Kux je'e juu' ve'e mejsvinmaayp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je maaxy naaj juu' ve'e je poj yakpe'tsmiijnjup yakpe'tsxajpup. ⁷ Pan pan xa ve'e mejsvinmaayp, ka'a tse'e vyinmáyt jets mo'ojup je'e ve'e je Nte'yam juu ve'e y'amótup, ⁸ vinmamiimp vinmaxyajppts je'e ve'e jetse'e to'k aaj to'k joot juu' dukatún.

⁹ Je uts je ajch ukpu je uts je tsá'a juu' ve'e ayoo'ndup, va'ants je'e ve'e duxoondykta kux ñumájidup je'e ve'e jaja je Nte'yam vyinkujk. ¹⁰ Jets je uts je ajch ukpu je uts je tsá'a juu' ve'e kumeen, va'an tse'e duxoondykta kux ka ja myeen kajxape'e je Nte'yam yakmájajada. Najxp xa ve'e yam ya it ku ve'e je jayu kyumeenada; ve'em xa je'e ve'e ja kumeen jayu ax jo'n je yukjootmit puj, ka'a tse'e jyek. ¹¹ Ku ve'e je pi'k ojts aajy jetse'e je pyuj vyinka'avaatsni, ka'a tse'e y'uktsójini. Nay ve'empa tse'e je kummen jayu vyintókida ku ve'e nuyojk jyaa'k-naajkkumeenava'anjada.

Ka'a ve'e pan pane'e je Nte'yam yaktokintonuvaampy

¹² Xoondup xa je'e ve'eda pan pan jatye'e oy dumuténidup je tsaachpaatun, kux ku xa ve'e oy dkuyaknaxta, jyajejptinupts je'e ve'e ja joojntykin juu ve'e xa'ma kajx ijtp, juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'nidup je'e da pan pan jatye'e tsojkjudup. ¹³ Ku xa ve'e je jayu tyokintonuva'añ, ni pana tse'e kyava'anut jets je Nte'yame'e yaktokintonuvaajnup, kux ka'a xa ve'e

pan y'o'yixju jetse'e je Nte'yam duvinma'yunmo'ot jetse'e dutsókut juu ve'e ka óyap, jets ka'ava ve'e pan pane'e ja Nte'yam je vinma'yun moojyup jetse'e tyokintónut. ¹⁴ Juu' ve'e je jayu yaktokintonuvaajnup, je'ets je'e ve'e ku ve'e je jayu je y'avintsó vinma'yun vyi-ijnkvávju jetse'e tyokintónut. ¹⁵ Ax ku tse'e je jayu vyi-ijnkvávju jetse'e tyokintónut, van'it tse'e je jayu tyokintún; jets ku ve'e je jayu kyatokinton'atuva, je'yapts je'e ve'e je xaaj jetse'e je tyokin yaktukkuvajtnit xa'ma kajx, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam maat y'ítut.

¹⁶ Utsta ajchta utsta tsá'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ka'a tse'e mnamyaso'okjadat jetse'e pan mvin'aa'njadat. ¹⁷ Nujom juu' ve'e oy jets va'ajts, kajxm tsots je'e ve'e je maa'yun chaa'n, je Nte'yamts je'e ve'e duyajk, je'e pane'e dupaam no'ujom juu' jatye'e ajajp ata'xkp jem tsajpootm. Ka'a tse'e je Nte'yam tyíkuts, jyajtykutyuump je'e ve'e juu' jatye'e kyajtsp. ¹⁸ Kux ve'eme'e dutsak, je'e kajx tse'e je Nte'yam je nam joojntykin xmo'yumdi ja ayook kajx juu' ve'e tyúvam. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e n'ijtumdinit ax jo'n juu' ve'e ta'mitoo'vajk jetse'e je Nte'yam yaktukmuyax, uu'mda, juu' ve'e too'vajk dujaanchja'vidu je Jesucristo.

Je'e pane'e duvinja'vip duvintsá'kip je Nte'yam ax jo'n dupaa'ty du'akeega

¹⁹ Utsta ajchta utsta tsá'ada juu' atse'e ooy ntuntsojktup, yakvinkópkada yu'u: Kats'amotunaxta pan pan jatye'e mtuk'ixjudup je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e jatyi juu' xkótstat, je'e ve'e too'vajk oy mpayo'oydap juu' ve'e mkotsuvaandup. Ka'a tse'e jatyi mjotma'at-tat, ²⁰ kux ku xa ve'e je jayu jyotma'aty, ka'ats je'e ve'e dutún juu' ve'e je Nte'yam chajk. ²¹ Ja'a kajx tse'e, ka'a tse'e x'uktoondinit juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegup, je kyó'oy je'e juu' ve'e ooy tun'ijtp yaja naxviijn. Nu'u'k aaj nu'u'k joote'e xkuváktat je ayook juu' ve'e je Nte'yam pyaam jem mja'vin kajxmda jets juu' kajxe'e m'o'yuijxjada jetse'e xjajejptinit je joojntykin ju' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²² Tonda vintsó ve'e vya'añ je Nte'yam je y'ayook, ka'a tse'e mnavin'aa'njadat, ka'a tse'e mvinmáydát jets nvaatani je'e ve'e ku ve'e x'amotunaxta jetse'e xkakutyonda. ²³ Je'e sxa ve'e juu' ve'e du'amotunajxp je Nte'yam je y'ayook jetse'e dukakutyún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e je vyij9ijn je y'aaj dukak'ixip jep ixun jaatp, ²⁴ y'ixpts je'e ve'e vintsó ve'e y'ixuva. Ku tse'e duvinva'kva'ach je ixun, van'it tse'e dujaa'tyoki vintse ve'e y'ixuva. ²⁵ Ax je'e juu' ve'e oy

dupayo'yp vintso ve'e je Nte'yam to'k aaj to'k joot du-mutún dymupuk, jetse'e dukutyún, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e kyoo'ktokintoonnit. Pan tyuumpst je'e ve'e ve'em jetse'e dukajaa'tyóki juu' ve'e tudu'amotunaxy, kunoo'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam.

²⁶ Pan pan xa ve'e dúnasja'vip jets vyinja'vip vy-intsa'kip je'e ve'e je Nte'yam jetse'e oyvintgsova juu' dukats, viinm tse'e ñavyin'uju'ju, ka'a tse'e tyo'nuxju vintso ve'e dúnasjava jetsz je Nte'yame'e yakvinja'vip yakvintsa'kip. ²⁷ Je'e pane'e oy dvinja'vip dvinintsa'kip je Nte'yam, je Dios Tee', ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega, je'e tse'e duku'ixp je ku'aa'k ónyk jets je ku'aa'k ta'axtajk juu' ve'e tsaachpaattup, ka'ats je'e ve'e dumaatnavyaa'njada je naxviijnit je kyo'oy je'e.

Ka'a tse'e je jayu nviijn'ixumut

2 Utsta ajchta utsta tsá'ada, mjaanchja'vidupe'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo, juu' ve'e je majin ooy dutunjayepp. Ni vin'ita xa ve'e je jayu xkaviijn'ix-tat. ² Va'an tse'e dutíjumda jets je'ydupe'e numejtsk je jayu joma ve'e mnay'amókajada, to'k tse'e pane'e kumeen jets oro kakujánax jetsz oy vítax, jets jado'k pane'e ayooova jayu jets tum tókani je pyi'k vit. ³ Ax pan mvintsa'kidup tse'e je'e juu' ve'e oy vítax jetse'e xnaaj-madat: "Tsaana yaja oy tsuujntkun kujx", jetse'e xnaaj-mada je ayooova jayu: "Jeejji tena", ukpu "Tsaana yaja naxkujx joma ve'e ats ya ntsuujntkun", ⁴ pan jidu'um tse'e xnaajmada, mviijn'ixtup tse'e jetse'e je ko'oy vinma'yun xyaktonda, mvinkoondup tse'e je jayu juu' ve'e mvintsa'kidup.

⁵ Utsta ajchta utsta tsá'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, amotunaxta. Je jayu juu' ve'e yaja naxviijn yaktij-tup ayooova jáyuda, je Nte'yamts je'e ve'e vinkoojnjudu jetse'e ooy tyunjaanchjávajadat jetse'e y'ijttinit jem y'am kyá'm, jam joma ve'e y'ijttinit pan pan jatye'e je Nte'yam dutsojktup. ⁶ Ax miitsta, mviijn'ixtupts miit-se'e je ayooova jayu jetse'e xyakmájada je kumeen jayu. Je kumeen jayu xa ve'e mnupajkvaatsjudup jetse'e mnuxá'ajada jeja je tokin payo'yva vyinkujk, zve'em xaja? ⁷ Je'e tse'e dvinkojtspejtup je Cristo, juu' ve'e myaaxujjudu jetse'e m'ijttinit je'e je jyayu.

⁸ Jidu'um xa ve'e je Maja Vintsán je jayu dupava'añ, ve'em ax jo'n vya'añ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Tsok-ta je mmujantamda je mmutaktamda ve'em ax jo'n vi-inm mnachókjada." Jidu'um tse'e dupavaajñ. Pan mku-tyoondup tse'e, oy tse'e xtonda. ⁹ Ax pun mviijn'ixtup tse'e je jayu, tokints je'e ve'e juu' ve'e mtoondup jets je pava'nun kajxe'e oy yak'ix jets ka'a ve'e xkutyonda je pava'nun. ¹⁰ Kux pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e dukutoomp je pava'nun, tun to'k viijnji tse'e je pava'nun dukakutyún, ax taamp tse'e jep tokin jaatp, ve'em ax jo'n ni to'ka kudukakutyuujn jo'n. ¹¹ Kux je'e pane'e vaamp: "Ka'a tse'e xyakvintsa'kintókidat je navyajkun", je'e tse'e vaampap: "Ka'a tse'e myak-jayu'oo'ktat." Oyame'e xkayakvintsa'kintókida je navyajkun, pan myakjaju'oo'ktup tse'e, ka'a tse'e xku-tyonda je pava'nun. ¹² Tonda jets kotsta juu' ve'e oy, ju-u' ve'e pyaatyp y'akeegui. Mnuja'vidup tse'e jetsz

yaktokimpayo'yumdape'e je'e kajx ku ve'e nkayakjaj-tumda jetse'e je Nte'yam xputajkimdat jetse'e nko'k-tokinto'numdinit. ¹³ Kux ka'a xa ve'e je Nte'yam je jayu dutukmo'otut pan pane'e ja myujayu dukatukmo'tp; je'e ve'e pan pane'e je tukmo'tun dujayepp.

Ku ve'e juu' yakjaanchjáva jetse'e juu' yaktún

¹⁴ Utsta ajchta utsta tsá'ada, zvintso je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu vya'añ: "Njaanchja'vip atse'e je Nte'yam", pan ka'a ve'e dutún ax jo'n je Nte'yam dutsak? Ka'a xa je'e ve'e y'o'yixjut jetse'e dujajéput je joo-jntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp ku ve'e vya'añ jets jyaanchja'vipe'e, jetse'e dukatún ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n, zve'em xaja? ¹⁵ Va'an tse'e dutíjumda jets jeme'e nuto'k je uts je ajch ukpu je uts je tsá'a juu' ve'e je vit je4 xox ukpu ke kaaky je naaj ka'ijtxjup. ¹⁶ Pan ka'a tse'e xmo'oda je vit je xox jets je kaaky je naaj juu' ve'e ka'ijtxjup, zti tse'e oy mtoondup pan mnuijmidup: "Je Nte'yam tse'e mkunoo'kxjup, jokx tse'e mnaajk'itjut jetse'e oy mkaayvat?" ¹⁷ Ax ve'em tse'e, ka'ats je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu vya'añ jets jyaanchja'vipe'e je Nte'yam jetse'e dukatún ax jo'n je Nte'yam vya'añ.

¹⁸ Nunajtp xa ve'e ku ve'e nuto'k vya'anut: "To'k xa ve'e pane'e je Nte'yam dujaanchja'vip, jado'k tse'e pane'e dytoomp je y'oy je'e." Jidu'umts atse'e n'atsav: Yaknuke'xnatákats n'it jetws mjaanchja'vipe'e je Nte'yam ku ve'e xkatún juu' ve'e chajkp, ax nyaknuke'xnatajkipts atse'e jets njaanchja'vip atse'e je Nte'yam je'e kajx ku atse'e ntun juu' je'e ve'e chajkp.

¹⁹ Mjaanchja'vipts mitse'e jets jeja ve'e to'kji je Nte'yam. Oyts je'e ve'e ku ve'e xjaanchjáva. Ax ka je'e kajxyap tse'e ja Nte'yam je jayu dukatokimpum. Jyaanchja'viduvap tse'e je ko'oyjáyuvapta jets jeja ve'e to'kji je Nte'yam, je tsá'aga kajx tse'e myívupta. ²⁰ Mits, jayu juu' ve'e ve'em vinmaayp, ka'a xa ve'e oy xpayo'oy. zje'e ve'e mtsajkp jets ats mitse'e ntuk'ixut jets ka'a je'e ve'e tyun ku ve'e je jayu vya'añ jets jyaanchja'vipe'e je Nte'yam ku ve'e dukatún juu' ve'e je Nte'yam chajkp? ²¹ Je Nte'yam tse'e dukatokimpaam je njujpit jáyuvamda Abraham je'e kajx juu' ve'e tyoon, je'e ve'e ku ve'e je y'ónuk dupuujm jem yojxpejtun kajxm jetse'e je Nte'yam du'uktukvintsa'agavaajñ.

²² zKaá ve'e xvinnotu jets juu' ve'e tyoon, je'e tse'e dyakpook juu' ve'e jyaanchja'vi? Juu' ve'e je Abraham tyoon, je'e tse'e dyaknuke'xnatajki jets jyaanchja'vi ve'e je Nte'yam. ²³ Ax ve'em tse'e tyoojnji je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: "Jyaanchja'vi ve'e je Abraham je Nte'yam. Ax je jyaanchja'vin kajx tse'e je Nte'yam kyatokimpaajmji." Vaampap xa ve'e je Nte'yam: "Nmaatnavyaja'vijup atse'e je Abraham." ²⁴ Ax ve'em tse'e, yaknuja'vip xa ve'e jets je Nte'yame'e je jayu dukatokimpaamp je'e kajx juu' ve'e je jayu tyuump, ka je'e kajxyape'e ku ve'e vya'añ jets jyaanchja'vipe'e.

²⁵ Nay ve'em tse'e jyajtpa maat je ko'otyá'axap Rahab. Ka'a tse'e je Nte'yam tyokimpaajmji ja'a kajx juu' ve'e tyoon. Je Rahab tse'e oy dukuvajk je jayu juu' ve'e du'ixtu je it jetse'e duputajki jetse'e ñajkxtat ku ve'e je

viijn too' dupajktini. ²⁶ Ve'em ax jo'n je jayu je ñi'kx je kyopk kyatún ku ve'e je jya'vin tyukva'achju, ve'em tse'e kyatoompa ku ve'e je jayu vya'anda jets jyaanch-ja'vidupe'e je Nte'yam jetse'e dukatonda ax jo'n je Nte'yam dutsak.

3 Utsta ajchta, ka'a xa miitse'e to'k ka'ajji mnapyámjadat juu' ve'e je jayu dutuk'íxtup je Nte'yam je y'ayook jeja je numay jayu vyinkujk. Mnu-ja'vidup xa ve'e jets nvinxup uu'me'e nyak'ixpajkum-da, nuyojk mákk tse'e je Nte'yam xtókimpayo'yumdat jets ka'a ve'e je'je juu' ve'e kayak'ixpajktup. ² Anañujoma xa ve'e ntontókimda nkojstókimda. Je jayu juu' ve'e ni vin'ita kakajstókip, oy jets va'ajsts je'e ve'e je jayu, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e ñaajkkutojku. ³ Mpaajmjimdup xa ve'e je jaach je y'ajén jep y'ávup jetse'e xkatsupajkumdat, x'o'yixumjudup tse'e jetse'e xyakja'mdat pun joma ve'e ntsojkumda. ⁴ Nay ve'empa je barco, óyam je'e ve'e maj jetse'e je mákk poj tyi'it-sju, o'yixjupts je'e ve'e juu' ve'e yakyo'yjup jetse'e duyaknajkxut pun joma tso ve'e dutsak je pi'k kuyukajji juu' ve'e yaktijp timón. ⁵ Nay ve'empa tse'e jyajtpa maát je toots, jyapi'ka tse'e, májum tse'e je kats duyakvimpit. Ve'em ax jo'n jem yukjootm, maja aa'k, jetse'e jyatunyuu'nama je pi'k jaajn myachjou, jetse'e jompaatji tyoya. ⁶ Ax je toots, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je pi'k jaajn juu' ve'e o'yixjup jetse'e myajivim-pítut. ¹¹ Ooy xa ve'e kyatun'oya juu' ve'e yajéjip ja toots kajx. Je toots kajx tse'e nujom je jayu duyaktáñ jap tokin jaatp. Ve'em xa ve'e je toots ax jo'n kuyak-na'k je jaajn joma ve'e je jayu xa'ma kajx chaachpaat-tinit jetse'e ja jayu duyakvintoki.

⁷ O'yixjupts je'e ve'e je jayu jetse'e duyakyójut oyjuu' tánuka, je yukjootmit tánuk, je jeyyva tánuk, je tsaan, jets je natánuk. Ax tá tse'e duyakyuj. ⁸ Ax ni pana tse'e kya'o'yuxju jetse'e je toots duyakyójut, ni pana tse'e je toots dukayakkutujkja. iOoyts je'e ve'e kyatun'oya! Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n ja tsaan je xyavat. ⁹ Ja toots xa ve'e ntuk'oñukojtsimdup je nMaja Vintsánamda, je Dios Tee', je toots tsee ntuk'oñukojtsimdup je nmu-jáyuvamda, juu' ve'e je Nte'yam pyaam ku ve'e ñay'a-pamnajji. ¹⁰ Jep xa ve'e je jayu y'ávup pyítsum je ayook juu' ve'e je Nte'yam du'oñukojtsip, nay jepjyam tse'e y'ávup pyítsum ja ayook juu' ve'e je Nte'yam pyaam ku ve'e ñay'apamnajji. ¹¹ Ka'a xa ve'e nvaat joma ve'e myu'ut je tsek naaj jetse'e myo'tkojpat je ta'muts naaj, ¿ve'em xaja? ¹² Ni ka'a tse'e nvaatpa jetse'e to'k je higo kup duyakta'mat je olivos taajm, kaá tse'e nvaatpa jetse'e je tsaaydum aa'ts duyakta'mat je higo taajm, ¿ve'em xaja? Nay ka'a tse'e y'o'yiva to'k je mo'ot joma ve'e pyútsm je ta'muts naaj jetse'e jeejyam pyitsumkojpat je tsek naaj.

Jje vijin je kejun juu' ve'e je Nte'yam yajkyp

¹³ Pan jem xa ve'e je jayu juu' ve'e viji kej jetse'e oy juu' jaty dvinmotu, va'an tse'e duyaknukexnatáka jets ve'em je'e ve'e ku ve'e jyoojntykat ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ku ve'e je y'oy je'e dutónut je nuu'k aaj je nuu'k joot maát jets je vijin je kejun maát. ¹⁴ Ax pan je

m'avintsó vinma'yun myaktonuvaajndup jets pan mtsojktupe'e jetse'e je jayu dutóndat ax jo'n mva'anda, ka'a tse'e mnamyajajadat jetse'e mva'andat jets ka'a je'e ve'e vye'ema. ¹⁵ Ku ve'e je jayu ve'em je ko'oy vinma'yun dujayep, ka'a tse'e dujayep je vijin je kejun juu' ve'e je Nte'yam yajkyp; ja ko'oyjáyuvapts je'e ve'e je vinma'yun duyakjéjip, ve'emts je'e ve'e je vinma'yun juu' ve'e jyajejptup pan pan jatye'e dumaatnavyaa'n-judup je naxviijnit je kyó'oy je'e. ¹⁶ Kux joma xa ve'e je jayu duyaktonda je y'avintsó vinma'yunda jetse'e y'ék-jada ku ve'e je viijnk jayu y'óyada, nay jámjyam tse'e je jayu oyvintsóva jyátukada jetse'e dutonda nujom juu' jatye'e ka óyap. ¹⁷ Ax ku tse'e je jayu dujayep je vijin je kejun juu' ve'e je Nte'yam yajkyp, too'vajkpts je'e ve'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujayep, chajkpts je'e ve'e jetse'e je oy joot dujayejpnit maát anañujoma je jayu, ka'a tse'e je y'avintsó vinm'ayunji dupum, napyajmjup tse'e jep kutojkun pa'tkup, ooy tse'e je jayu dutuntukma'at, tum oys ts je'e juu' ve'e tyump kyajtsp. ¹⁸ Je'eda juu' ve'e du'íxtidup vintsó ve'e je jayu chuunidinit oy aaj oy joot, je'e kajx tse'e je numay jayu jyoojntykada ax jo'n je Nte'yam dutsak.

Ku je jayu dumaatnavyuu'nju je naxviijnit je kyó'oy je'e

4 ¿Tis je'e ve'e juu' ve'e duyakjéjip je tso'oxpajkun jets je kojtsvintsó'vun juu' ve'e mjajejptup? Je m'avintsó vinma'yun xa je'e ve'e. Mtso'oxpajktupe'e je y'oy je'e kuxe'e xyaktonda je m'avintsó vinma'yunda, ¿ve'em xaja? ² Mtsojktupe'e jetse'e juu' xjayéptat, ax ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e xjayéptat, je'e kajx tse'e myakjaju'oo'kuva'anda. Mtsojktuvap tse'e jetse'e xjayéptat juu' ve'e je viijnk jayu jyajejptup, ax ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e xjayéptat, je'e kajx tse'e mnakyojksvintsóvjada. Ka'a tse'e xjayepta juu' ve'e mtsojktup, kux ka'a ve'e je Nte'yam x'amótuda. ³ Ax ku tse'e je Nte'yam x'amótuda, ka'a tse'e myakmo'oda kux ka'a ve'e oy joot x'amótuda; m'amótudup xa ve'e juu' jetse'e xyaktóndat je m'avintsó vinma'yunda. ⁴ iMiitsta, jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dumasooktup, mnuja'vidup xa ve'e jets pan pane'e dumaatnavyaa'n-jup je naxviijnit je kyó'oy je'e, ka'ats je'e ve'e dumaatnavyaa'njup je naxviijnit je kyó'oy je'e, cho'oxpujpts je'e ve'e je Nte'yam. ⁵ Ka'a xa ve'e nunkooyji je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Je Espiritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam pyaam yam nja'vin kajxmamda, ooyts je'e ve'e dutuntsak jetse'e pan viijnk nkatsojkumdat ax jo'n je Nte'yam." Jidu'um tse'e vya'añ. ⁶ Ax ka vanxúpjyap tse'e, ooye'e je Nte'yam je maa'yun xtuntoojnimda jetse'e xputajkimda. Ve'em xa je'e ve'e dutún ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vyaampa: "Cho'oxpujpk xa ve'e je Nte'yam pan pan jatye'e namyájjidup; ax tyoojnijp tse'e je jayu je maa'yun juu' ve'e je nuu'k aaj je nuu'k joot dujajejptup." Jidu'um tse'e vya'añ. ⁷ Ax ve'em tse'e, napyámjada jem je Nte'yam y'am kya'm. Ka'a tse'e mnamyasó'okjadat jetse'e xtóndat xkótstat juu' ve'e je ko'oyjáyuvap chajkp. Ku ve'e ve'em xtóndat ax jo'n atse'e nva'añ jo'n, mkuke'ekjadap tse'e je

ko'oyjáyuvap. ⁸ Mutámada je Nte'yam, jets je'e ve'e mmutámijiduvat. Tokin toompada, masoóktini je mko'oy joojntykinda. Pan pan jatye'e dumaat-navyaa'nuvaajnjudup je Nte'yam jetse'e nay je'ejyji dutonuvaampa je naxviijnít je kyo'oy je'e, naajkva'atsjada. ⁹ Ya'axta je tsaachvinma'yuyun maat je ka óyap kajx juu' ve'e mtoondup. Mxiiktup xa ve'e uxyam, ñojk'óy tse'e kumya'axta; mxoojntktup tse'e uxyam, ñojk'óy tse'e kumtsaachvinmáyda. ¹⁰ Naajkpi'kajada naajkmootskajada jeja je Nte'yam vyinkujk, van'it tse'e myakmájajadat.

Ka'a tse'e nnatyokimpayo'yumjadat to'k jado'k

¹¹ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ka'a tse'e to'k jado'k mnapyakótsjadat, vimpit atuj ve'e mnachókjadat, ve'em ax jo'n je Nte'yam je pyava'nun vya'añ. Pan pan xa ve'e je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je chá'a dukó'óñukojtsip ukpu dutokimpayo'yp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n to'k juu' ve'e vaamp jets ka'a ve'e je Nte'yam je pyava'nun tyun. Ax mits, jyapana mitse'e, pan mtuumpts mitse'e ve'em, ka'ats mitse'e xkutyún je Nte'yam je pyava'nun, ve'em xa mitse'e ax jo'n je'e juu' ve'e vaamp jets ka óyap je'e ve'e je Nte'yam je pyava'nun. ¹² Ja Nte'yam, juu' ve'e je pava'nun duyajk jetse'e je jayu dutokimpayo'oy, je'ejyji tse'e to'k vaamp jets pan pan jatye'e najkx joojntykindini xa'ma kajx jets pan pan jatye'e najkx chaachpaattini xa'ma kajx. ¿Pants mitse'e mnatyijju jets mitse'e xtokimpayo'oy je viijnk jayu?

Ka'a tse'e nnamyájjimjadat

¹³ Amotunaxta, jyapana miitsta. Mvaandup xa ve'e jets uxyame'e ukpu kepe'e mnajkxtat jem kajpun kajxm jetse'e jem mtándat to'k joojnt jetse'e ooy je meen xtumpáktat. ¹⁴ Ka'a xa miitse'e xnujávada vintso ve'e kep juu' tyónjut kyótsjut. Ka'a ve'e xnujávada vinxup xaaj ve'e mjoojntykadat mnaxviijnadat. Ve'em xa uu'me'eda ax jo'n je naxpúxux, vee'nji tse'e y'it jetse'e tyókiní. ¹⁵ Ñojk'óy xa ve'e jetse'e jidú'um nva'numdat: "Pan vaamp xa ve'e je Nte'yam, joojntykimdap tse'e jetse'e nto'numdat to'k viijn ukpu jado'k viijn." ¹⁶ Ax mnayájjidup tse'e. Ka'a xa je'e ve'e y'oya ku ve'e ve'em xtonda. ¹⁷ Je'e kajx tse'e, je jayu juu' ve'e dujanuja'vip ti ve'e oy jetse'e dutónut, jetse'e ve'em dukatún, tokintoompts je'e ve'e.

Je kojtsvíjin je'e kajxta pan pan jatye'e kumeenda

5 Va'an tse'e duyaxta pan pan jatye'e kumeenda, va'an tse'e dutsaachvinmáyda je tsaachpaatun kajx juu' ve'e tukkádaakjidinup. ² Juu' xa ve'e jyajejptup, ve'emts je'e ve'e jeja je Nte'yam vyinkujk ax jo'n kuvyintokikajxni jets ax jo'n je vit je xox juu' ve'e je to-tuk tudutukka'yikajxni. ³ Jets je oro meen je plata meen juu' ve'e jyajejptup, yaknuke'xnatákapts je'e ve'e jets ka'a je'e ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup. Ve'emts je'e ve'e je myeen ax jo'n kuy'aa'tsni, jetse'e je uu'ts kuy'it ax jo'n je jaajj juu' ve'e je chu'uts duyak-

tooy. Ta tse'e ooy je myeen jets je pyaamdúk dütumpakmokta; ax táminup tse'e je itakax. ⁴ Ka'a tse'e dumujooydi je toompatajk juu' ve'e dupakmojkto je trigo taajm. Va'an tse'e je kumeen jayu dütamotunaxta vintso ve'e je toompa ñu'aa'najada. Ax kats'amotuna-jxjudupts je'e ve'e je Maja Vintsán, juu' ve'e nujom duká'mikajxp. ⁵ Ooy tse'e je kumeen jayu dütuntukxoondykta yaja naxviijnít itukujx jetse'e ooy dütunjayepta juu' ve'e chojktup. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je tsapkaaj juu' ve'e ja jayu yakyee'kp jetse'e duyak'aa'k. ⁶ Tyokimpaamdu xa je'e ve'e je jayu juu' ve'e katokintoondup, jetse'e duyak'oo'kti, ax ka'a tse'e cho'oxpajkjidi.

Ku je jayu dumuténada juu' jetse'e chapkotsta

⁷ Je'e kajx tse'e, utsta jachta utsta tsá'ada, muténada juu' van'it paat ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat. Yakkópkada vintso ve'e je yoova toompa düt'a'ix ku ve'e je trigo je tyaaajm duyakjeja, y'a'ixpts je'e ve'e ku ve'e tyo'ukva'añ jets nay ve'empa ku ve'e je poodun ñaxy. ⁸ Nay ve'empats miitse'eda, muténada juu' jaty, je xoojntkun maat tse'e x'a'ixtinit je Maja Vintsán, kux táminupe'e je xaaj ku ve'e myiinnuvat.

⁹ Utsta ajchta utsta tsá'ada, ka'a tse'e to'k jado'k xpakótstat, ve'em tse'e je Nte'yam mkatokimpayo'oy-jadat je'e kajx. Támani je'e ve'e ku ve'e je jayu dütokimpayo'yunit. ¹⁰ Jaa'myétsta je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Mnuja'vidinup xa ve'e vintso ve'e juu' jaty dumuténidi ku ve'e chaachpaatti. ¹¹ Ve'em xa uu'me'e nja'vimda jets xoon je'e ve'eda pan pan jatye'e dumuténidu je tsaachpaatun. M'amotunajxtu tse'e vintso ve'e je Job je tsaachpaatun dumuteni jets mnuja'vidinupts miits je'e ve'e vintso ve'e je Nte'yam je maa'yun tyo'nuxji ku ve'e je tsaachpaatun duyakna-jxy. Ñu'ixkádaakypsts je'e ve'e je Nte'yam je jayu jetse'e ooy je tukmo'tun dütunjayep. ¹² Utsta ajchta utsta tsá'ada, ax juu' tse'e dúnvinkopkikajxp, ya'ats je'e ve'e: Ka'a tse'e je Nte'yam xyaknáxtat. Ka'a tse'e je tsapjootmit it xyaknajxtuvat, ka'a tse'e ya naxviijnít it xyaknajxtuvat, ni ti viijnka tse'e xkayaknajxtuvat; ñojk'óye'e mva'andat "ve'em" juu' ve'e ve'em, jets "ka'a" juu' ve'e ka'a. Ax ve'em tse'e je Nte'yam mkatokimpayo'oyjadat je'e kajx.

¹³ Pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e tsaachpaatp, va'an tse'e dutsapkatu. Pan jem tse'e nuto'k miista juu' ve'e xoojntkp, va'an tse'e je Nte'yam dvin'uvu. ¹⁴ Pan jem tse'e nuto'k miitsta juu' ve'e pajkju, va'an tse'e dūvatsavū pan pan jatye'e dūnūvinténidup je jaanchja'vivatajk, jetsze'e ñutsapkótsjadat, jetse'e je pa'am jayu je olivos aceite yakpaajmjat je Maja Vintsán kajx. ¹⁵ Ax je nutsapkojtspada, pan jyaanchja'vidupe'e jets je Nte'yame'e duyakjotkada'akup ja pa'am jayu, jotkada'akupts je'e ve'e. Ax pan tokintoonts je'e ve'e je pa'am jayu, tokinmee'kxjupts je'e ve'e je Nte'yam. ¹⁶ Je'e kajx tse'e, namyumavyátsjada vimpit atuj jets nañutsapkótsjada, ve'em tse'e mjotkáda'aktat. Ku ve'e je jayu chapkats juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip, ooyts je'e ve'e tyuntún. ¹⁷ Vanxup xa ve'e je Elías jyáyuviva jy-

oojntykiva y'ijit ax jo'n uu'mda. To'k aaj to'k joot tse'e chapkajts jětse'e kyato'ojut, ax ka'a tse'e tyuuj toojk joojnt jagojkm. ¹⁸ Van'it tse'e chapkojtsnuva, jětse'e makk tyuntuuj jětse'e je naax duyakjájjinuva jē tukjoojntykin.

¹⁹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, pan jem xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e jē Nte'yam jē tyoo' dumasookp jětse'e

jado'k tyuk'avimpítaja, ²⁰ va'an tse'e dunujava jēts jē'e juu' ve'e to'k jē tokin toompa jē Nte'yam jē tyoo' dūtuk'avimpijtip, tyuknūva'atsupts jē'e ve'e jē tokin toompa jē tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup jětse'e jē Nte'yam myee'kxuxjut may jē tyokin.

1 Pedro

1 Atse'e je Pedro, je Jesucristo je kyukátsiva. Máyam atse'e je Dios ntuknukexta je jayu juu' ve'e tsoo'ndu jem ñaxkajxmda jetse'e pajkva'kxy chaa-nada jem Ponto, jem Galacia, jem Capadocia, jem Asia, jets jem Bitinia. ²Je Dios Tee', ve'em ax jo'n dnyu-paajmtki, je'e tse'e mvinkoojnjudu jetse'e va'ajts je mjootta je mja'vinda y'ijtnit je Espíritu Santo kajx, jetse'e xkatsupajktinit je Jesucristo, jetse'e je mtokin mtuknuvaatsjidinit je Jesucristo je y'oo'kun kajx ku ve'e je ñuu'pun dumasaak. Ooye'e xtunjayéptat je kunoo'kxun jets je oy joot.

Ku je jayu je nam joojntykin dujayepta, y'a'ixpts je'e ve'e je y'oy je'e

³Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam, je nMaja Vintsánamda Jesucristo je Ntye'yam, je'e je Tyee'! Je'e ve'e ku ve'e ooy je tukmo'tun dutunjayep, je'e kajx tse'e xmo'yumdi je nam joojntykin je Jesucristo kajx, je'e ve'e ku ve'e duyakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. Ya nam joojntykin kajx tse'e n'a'ixumda je y'oy je'e juu' ve'e miinnup. ⁴Ax ve'em tse'e nnuja'vimda jets yakmo'yumdinupe'e je puk juu' ve'e va'ajts ijtp xa'ma kajx, juu' ve'e je Nte'yam yak'ijtp jem tsapjootm, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je'e juu' ve'e vintókip, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je'e juu' ve'e nii'kxp. ⁵Kuxe'e je Nte'yam xjaanchjávada, je'e kajx tse'e je myakkin kajx m'ixjada mjayépjada, apaamdukani tse'e dujayepta je nutsookun juu' ve'e yaknukexnatajkinup ku ve'e tun támani vye'nat je itakax.

⁶Mxoojntktup tse'e kuxe'e ve'em x'a'ixta, óyame'e uxyam mtsaachpaa'tta ku ve'e vee'n ya it ñaxy jetse'e xyaknaxta je cho'ox je'e ka to'k viijnap. ⁷Je'e kajxts ya'a ve'e ve'em jetse'e yak'ixut jets mjaanchja'vidupe'e je Jesucristo, je'ets je'e ve'e ku ve'e xmuténadat je cho'ox je'e. Je oro, óyam je'e ve'e kyutókiyut, van'itnum tse'e kye'ex jets oro je'e ve'e ku ve'e yakpum jem janjootm jetse'e jy'u. Ax je jaanchja'vin juu' ve'e mjayeptup, nuyojkts je'e ve'e ooy dutunnmaja jets ka'a ve'e je oro, ke'xpapts je'e ve'e oy vintso ve'e je Nte'yam xjaanchjávada ku ve'e xmuténada je cho'ox je'e. Távani tse'e xmuténada vye'na je cho'ox je'e, van'it tse'e je Nte'yam m'oñukótsajadat, myakmájajadat, jetse'e je vintsá'kin mm'o'ojadat. Ve'em tse'e dutónut je xaaj ku ve'e je Jesucristo ñaajknukexnatajkijinit. ⁸Oyame'e je Jesucristo xka'ixti, ooy tse'e xtuntsokta; óyame'e uxyam xka'ixta, mjaanchja'vidupts miits je'e ve'e jetse'e ooy mtunxoondyukta je

xoojntkun maat juu' ve'e je ayook kayakpaatp jetse'e nkojtsvaatsumdat. ⁹Ve'em tse'e xtonda kux ku ve'e xjaanchjávada je Jesucristo, mjayeptup tse'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁰Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e ooy dutumpayo'ydu jetse'e du'ixtidi vintso ve'e dunujávatat ti ve'e tyijp ku ve'e je jayu dujayepta ya joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e tse'e du'ava'nidu jets mkunoo'kxadape'e je Nte'yam, ¹¹y'ixtiduts je'e ve'e pan vin'ite'e jets vintso ve'e je Nte'yam ve'em dutónut. Je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm, je'e tse'e ijtpa jem jya'vin kajxmda, tuk'ixjuduts je'e ve'e jetse'e too'vajkp vya'nuxjidi jets ti tsaachpaatune'e je Cristo yaknaxup jets je majin juu' ve'e ux'ook jyayépp. ¹²Je Nte'yam tse'e tuknuja'vijidu jets ka je'epe'e viinm je y'o'yin juu' ve'e y'ava'nidu, uu'm je'e ve'e je n'o'yinamda, je'e ve'e ku ve'e dnyukojtsti juu' ve'e je Espíritu Santo kajx mva'nuxjudu je jáyuda juu' ve'e du'ava'nidup je oy kats je oy ayook, je Espíritu Santo, juu' ve'e tsoo'n jem tsapjootm jetse'e yakkex yaja naxviijn. Ax juu' tse'e myaktuknuja'vidu, je'ets je'e ve'e juu' ve'e je aangelstajk chojktu jetse'e duvinmótudat.

¹³Ax je'e kajx tse'e, naajk'itjada viji kej jets nay'aku-vaaj'najada, je'e tse'e myakkópkadap je maja maa'yun juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjadap je xaaj ku ve'e je Jesucristo ñaajknukexnatajkijinit. ¹⁴Ve'em xa ve'e dut-sak jetse'e m'ijttinit ax jo'n je pi'k ónyk juu' ve'e katsu-pajktup, ka'a tse'e m'ukjoojntykidinit ax jo'n mjoojntykidi ku ve'e xkanuja'vidi je Nte'yam je y'ayook. ¹⁵Jidu'um tse'e mjoojntykadat: Pan ti ve'e mtoondup mkojststup, je va'ajts aaj je va'ajts joot maat tse'e ve'em xtóndat xkótstat, ve'em ax jo'n je Nte'yam, juu' ve'e myaaxuxjudu, je'e tse'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujayepp. ¹⁶Kux jidu'um xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Jayepta je va'ajts aaj je va'ajts joot, ve'em ax jo'n atse'e je va'ajts aaj je va'ajts joot njayep." Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁷Kuxe'e xmukotsta je Dios Tee', je'e pane'e nujom je jayu dutókippayo'yp ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ve'em ax jo'n to'k jado'k dutonda dukotsta juu' ve'e oy jets juu' ve'e ka óyap, je'e kajx tse'e tun vinkopk jetse'e je Nte'yam xvinjávadat xvintsá'agadat pan vinxup xaaj pan vinxup joojnte'e mjoojntykada mnaxviijnada.

¹⁸Mnuja'vidinup xa miitse'e vintso ve'e myakkujo-chookti jetse'e ve'em mkoo'kjoojntykidinit ax jo'n jyoojntykidi je jujpit jáyuda; ka'ats je'e ve'e tyo'nuxjidi vintso ve'e jyoojntykidi. Juu'ts miitse'e myaktukkujo-chooktu, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n juu' ve'e

kutókiyup, ax jo'n je plata ukpu je oro. ¹⁹ Va'ajts tsó-vaxts miitse'e myakkujochookti, je'ets je'e ve'e ku ve'e je Cristo xku'oo'kimdi ax jo'n je carnero ónyk juu' ve'e oy jets tsoj jetse'e je Nte'yam yaktukvintsá'ki.

²⁰ Ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na jetse'e je Nte'yam dunupaajmtki jetse'e je Cristo xku'oo'kimdat, ax uxya námnum tse'e, ku ve'e kukaxa ámani, miits je m'o'yin kajxtats je'e ve'e ve'em tyoojnji. ²¹ Kux to'k muke'e m'itta je Cristo maat, je'e kajx tse'e xjaanchjávada je Nte'yam, juu' ve'e yakjoojntykpajku jetse'e yakmájiji yakjaanchiji. Ax ve'em tse'e xjaanchjávada je Nte'yam jetse'e x'a'ixta je y'oy je'e juu' ve'e miimpnum.

²² Mnaajkvaatsjudu xa ve'e ku ve'e xkatsupajkti je tyuv je'e jetse'e ve'em xtsokta je jaanchja'vivatajka. Je'e kajx tse'e, nachókjada to'k jado'k to'k aaj to'k joot. ²³ Je Nte'yam je y'ayook kajx tse'e je nam joojntykin mmooyjidi, je ayook juu' ve'e kakutókip jetse'e xa'ma kajx y'it, juu' kajxe'e je joojntykin jyeja. ²⁴ Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ve'em xa ve'e je jayu ax jo'n je yukjootmit aajy ojts, ve'emts je'e ve'e je myajin ax jo'n je yukjootmit puj, taatsnup tse'e je aajy je ojts jetse'e kyustaka je puj, ²⁵ ax je Maja Vintsán je y'ayook, xa'ma kajxts je'e ve'e y'it. Ax je'ets je'e ve'e je oy kats je oy ayook juu' ve'e myakvaajnjidu.

2 Je'e kajx tse'e, masokkajxtini nujom juu' jatye'e ka óyap, ka'a tse'e pan x'ukvin'aa'ndinit, ka'a tse'e m'uktaayidinit, ka'a tse'e m'uk'ijttinit mejts'aaj mejtsjoot, ka'a tse'e m'uk'ejkjidinit ku ve'e juu' mka'o'yixjada ax jo'n je viijnk jáyuda, ka'a tse'e pan x'ukpakojtstinit, ka'a tse'e pan x'ukvinkojtspejttinit. ² Ve'em ax jo'n je pi'k maax ónyk ooy dutuntsak je tsi'tsk naaj, ve'em tse'e dutsak jetse'e xtsoktuvat juu' ve'e tam myak'ijttidinu je Nte'yam maat. ³ Tonda tse'e ve'em, kux ta xa ve'e xnujávada vintsó ve'e je Nte'yam je maa'yun je jayu dutuujnja.

Je jayu juu' ve'e je Nte'yam dumutoondup dumupajktup

⁴ Mutamadats je Maja Vintsán, juu' ve'e joojntykip jetse'e je joojntykin duyaky. Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je tsaaj juu' ve'e je jayu myasooktinu kuxe'e dujávada jets ka'a je'e ve'e tyun, ax je Nte'yam tse'e dvinookon je Maja Vintsán jetse'e duyakmaji duyakjaanchi. ⁵ Mmooyjjuduts miitse'e je joojntykin je Maja Vintsán. M'ijttupe'e ax jo'n je tsaaj juu' ve'e tyukyakpojtuk je tsaptajk joma ve'e je Nte'yam yakvinjava yakvintsá'aga. Tee'tajk xa miitse'eda juu' ve'e va'ajts aaj va'ajts joot je Nte'yam dumutoondup dumupajktup jetse'e je Jesucristo kajx dutukvintsá'agada je vintsá'kin juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip. Je Espíritu Santo tse'e mvinma'yunmooyjjudup jetse'e ve'em xtonda.

⁶ Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: Mpuumpts atse'e jem jerusaleenit kyajpun kajxm

to'k pane'e ijtp ax jo'n je tsaaj juu' ve'e vinkán jets oy, pan pants je'e ve'e dujaanchja'vip, ka'a tse'e chaachvinmáyut kuxe'e ve'em dutún. Jidu'um tse'e vya'añ.

⁷ Mjaanchja'vidup xa miitse'e je Maja Vintsán jetse'e xnuja'vidini jets ooy je'e ve'e tyun'oya. Ax je'e juu' ve'e kajaanchja'vijidup, ve'emts je'e ve'e duko'oyjávada je Maja Vintsán ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je tsaaj juu' ve'e je pojtspatajk myasooktinu, nay je'e'jyam tse'e yakpaam vinkopk joma ve'e je tsaptajk.

⁸ Vaampap tse'e jidu'um:

Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je tsaaj juu' ve'e yakkute'pxip jetse'e je jayu duyakkitu. Jidu'umts je'e ve'e vyaampa. Je jayu tse'e ijttup ax jo'n je jayu juu' ve'e je tsaaj dutukkute'pxidup jetse'e kyítuda kuxe'e dukakuvakta je Nte'yam je y'ayook, ve'em ax jo'n nupaamduka jetse'e ve'em dutóndat.

⁹ Ax miitsta, tee'tajk tse'e m'itta, mmutoondup mmupajktupe'e je Nte'yam, je'e je jyáyuts miitse'eda, je'e tse'e mvinkoojnjudu jets je'e ve'e xyakmájidinit xyakjaanchidinit. Je'e tse'e myaaxujjudu jetse'e mpitsumdinit jeja akoo'ts it jaat jetse'e m'ijttinit je'e maat jeja ajajt it jaat joma ve'e y'it je majin maat. ¹⁰ Ka'a miitse'e m'ijtti je Nte'yam je jyayu; ax uxym, je Nte'yam je jyáyvandats miitse'eda. Ka'a tse'e je Nte'yam mtukmo'tjidi; ax uxym, mtukmo'tjudupts miits je'e ve'e.

Je jayu juu' ve'e je Nte'yam natyukkatajkiidu

¹¹ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, m'ijttup xa ve'e yaja naxviijn ax jo'n je jékumit jayu jets je jayu juu' ve'e je it dukajajejptup joma ve'e chaanadat. Nmunoo'kxtktupts ats miitse'e jetse'e xkayaktóndat je m'avintsó vinma'yunda. Kux ku xa ve'e xyaktonda je m'avintsó vinma'yunda, je'e tse'e mtoondup jetse'e mka'íttat je Nte'yam maat. ¹² Je jayu juu' ve'e je Nte'yam duka'ixada, óyame'e vya'anda jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e mtoondup, joojntykada ax jo'n je Nte'yam dutsak, ve'emts je'e ve'e du'ixtat je y'oy je'e juu' ve'e mtoondup jetse'e je Nte'yam duyakmájjadat duyakjaanchadat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'yidinit.

¹³ Je Maja Vintsán kajx tse'e mnapyámjjadat jep nujom kutojkun pa'tkup juu' ve'e je jayu jyajejptup, pan je'e ve'e jye'e pane'e je maja kutojkun duka'mip ¹⁴ uk pan je'e ve'e jye'e pan pan jatye'e yakkutojktup jep je'e kya'p pya'tkup. Je Nte'yam tse'e paajmjudu yakkutojkpa jetse'e je tsaachpaatun dupaajmjjadat pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka óyap jetse'e du'ónykótsadat pan pan jatye'e dutoondup je y'oy je'e. ¹⁵ Ve'em tse'e je Nte'yam dutsak jetse'e je y'oy je'e juu' ve'e mtoondup, je'e tse'e mtukyak'amo'ottap je jayu juu' ve'e dukapayo'ydup vintsó ve'e juu' dukotsta. ¹⁶ Je Nte'yam tse'e myaktaajnjudu jetse'e mko'o'k'ijttinit jep tokin jaatp. Ni pana tse'e kyatokintónut jetse'e vya'anut jets yakajtype'e je Nte'yam jetse'e ve'em dutónut; je Nte'yam je myutoompa je myupajkpa xa miitse'eda, joojntykada ve'em. ¹⁷ Vintsá'agada je jayu

anañujoma. Tsokta je jaanchja'vivatajk. Vintsã'agada je Nte'yam jets je yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkun dukã'mip.

Je nu'ixvaatsun je'e ve'e vintsõ ve'e je Cristo chaachpaaty

¹⁸ Mutoompa jáyuda, napyámjada jep je mvintsán kya'p pya'tkupta jetse'e xvintsã'agadat. Ka je'e'jyap tse'e ve'em mtoojnjadap pan pan jatye'e oy jayu napyaa'jmjudup miits maat jetse'e je tukmo'tun du-jayepta, nay ve'empa ve'e je'eda pan pan jatye'e mkatukmo'tjudup. ¹⁹ Pan je jayu xa ve'e dumuténip je tsaachpaatun ku ve'e je y'oy je'e dutún kuxe'e ñayjáva-ja jeja je Nte'yam vyinkujk, y'oyja'vipts je'e ve'e je Nte'yam. ²⁰ Kux çti oy je'e ve'e mtoondup pan mmuténidupe'e je tsaachpaatun ku ve'e myaktukku-vetta juu' ve'e ka óyap mtoondup? Ax pan mmuténidup tse'e je tsaachpaatun kuxe'e xtonda je y'oy je'e, y'oyja'vipts je'e ve'e je Nte'yam. ²¹ Je Nte'yam tse'e myaaxuxjudu jetse'e mjoointykadat ax jo'n atse'e tunva'añ. Viinm xa ve'e je Cristo xkutsaachpaadimdi jetse'e xyaktaajjimdi je nu'ixvaatsun, ve'em tse'e nto'numdat ax jo'n je'e ve'e dutuujn. ²² Ka'ats je'e ve'e tyokintuujn, ka'a tse'e tyaayi; ²³ ku tse'e je jayu vyinkoitspejtji, ka'a tse'e dumukoitsumpijit nay ve'em-pa; ku ve'e chaachpaaty, ka'a tse'e je jayu duyak'anoo'kxi; jem tse'e je Nte'yam y'am kya'm ñapyaa'jmji, je'e pane'e dutokimpayoy'p ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ²⁴ Viinm tse'e je Cristo dukuvejt je ntókinamda jem cruz kajxm, ve'em tse'e n'ijtumdinit ax jo'n aa'k kun'ijtumdi jeja je tokin vyinkujk jetse'e njoointykimdinit ax jo'n dupaa'ty du'akeega. Je'e tse'e xku'oo'kimdu jetse'e oy n'ijtumdinit je Nte'yam maat. ²⁵ M'ijttu xa ve'e ax jo'n je carnero juu' ve'e yo'tyókidu, ax mvimpijttinuva tse'e jetse'e je Cristo xpayo'oyda, je'e tse'e mvinténijidup jetse'e m'ixjada mjayépjada.

Vintsõ ve'e jyoointykadat pan pan jatye'e tuñavyákjada

3 Nay ve'empa pan pan jatye'e jem je ñuyaa'yda, napyámjada jep je'e kya'p pya'tkupta. Ax pan ka'a tse'e je mnuyaa'yda je Nte'yam je y'ayook dujaanchjávada, óyame'e dukatsokta jetse'e xvaajnjadat je Nte'yam je y'ayook, joojntykada vintsõ ve'e je Nte'yam dujaanchjávadat je m'oy jáyuvín kajxta, ² y'ixtapt je'e ve'e jets va'ajts aaj va'ajts jootte'e je Nte'yam xvínjávada xvintsã'agada. ³ Ve'em tse'e dutsak jetse'e mnaajk'óyajadat mnaajkpaadajadat. Ka je tsójinap tse'e pan vintsõ ve'e je mvaajj xyak'óyada jem mkuvajkm uk pan vintsõ ve'e je oro mnapya'muxjada, uk pan vintsõ ve'e je tsújit vit xtuktákada; ⁴ je tsójine'e juu' ve'e mjayéptap, je'ets je'e ve'e ku ve'e je jayu je oy jáyuvín dujayepta, je tsojin juu' ve'e kanajxp, je'e ve'e ku ve'e je jayu je nuu'k aaj je nuu'k joot dujayepta. Je'ets je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip. ⁵ Ve'emts je'e ve'e ñaajktsojupákjada y'ijit je ta'axtajkta pan pan jatye'e je Nte'yam duvinja'vidu duvintsã'kidu, napyaa'jmjudu tse'e jep je ñuyaa'y kya'p pya'tkupta. ⁶ Ve'em ax jo'n je

Sara jujpani dutuujn jo'n, kyatsupajke'e je Abraham jetse'e dutij "ats je nvintsán". Pan ka'a tse'e mtsã'agada jetse'e xtonda je y'oy je'e, ve'em tse'e m'itta ax jo'n je Sara kuxtaakidi jo'n.

⁷ Jets je'e pan pan jatye'e jem je ñuda'axta, nay ve'em tse'e dutsojkpa jetse'e xjaa'myéttat jets ka'a ve'e je maju dujayepta ax jo'n je yaa'tyajk, jetse'e xvintsã'agadat, kux je Nte'yamts je'e ve'e moojyjudu je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ve'em ax jo'n miits je'e ve'e mmoojyjuduva. Tonda tse'e ve'em, ve'em tse'e ni tía mkatso'oxjajtxjadat ku ve'e mtsapkótstat.

Ku je jayu chaachpaa'ty kuxe'e dutonda juu' ve'e pyaatyp y'akeegui

⁸ Ax ve'em tse'e, tun vinkopk je'e ve'e jetse'e to'kji je vinma'yun xjayéptat. Nachókjada to'k jado'k ve'em ax jo'n je uts je ajch ax jo'n je uts je tsã'a ñachókjada. Napyámjada oy jayu to'k jado'k jets naajk'ítjada je nuu'k aaj je nuu'k joot maat. ⁹ Ka'a tse'e je jayu xtonumpijttjadat juu' ve'e ka óyap pan ti ve'e ka óyap je jayu mto'nuxjudup, ni ka'a tse'e xvinkoitspejttuvat pan pan jatye'e mvinkoitspejtjudup; je'e ve'e amótuda je Nte'yam jetse'e kyunoo'kxjadat, kux je'e kajxe'e je Nte'yam myaaxuxjidi jetse'e mkunoo'kxjadat. ¹⁰ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Pan pan xa ve'e dutsojkpa jetse'e oy jyoointykat jetse'e tsoj yakxon je it duyaknáxut, ka'a tse'e du'ukkojtsnit je kyoy'oy je'e, ka'a tse'e y'uktaayinit,

¹¹ ka'a tse'e du'uktoonit juu' ve'e ka óyap, tum je'e ve'e tyoonnup juu' ve'e oy.

Va'an tse'e du'ixta vintsõ ve'e oy joot tsoj joot y'ijtnit maat anañujoma.

¹² Kux y'ixp xa je'e ve'e je Nte'yam je jayu juu' ve'e dutoomp juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, kyats'amotunajxypts je'e ve'e ku ve'e chapkats; ax jepts je'e ve'e je Nte'yam y'ejkun jaatp y'itta nujom pan pan jatye'e dutoonnup juu' ve'e ka óyap. Jidulim tse'e vya'añ.

¹³ ¿Pan tse'e myaktsaachpaa'tjadap pan oy je'e ve'e juu' ve'e mtoondup? ¹⁴ Ax pan je jayu tse'e myaktsaachpaatjudup kuxe'e xtonda juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, mkunoo'kxjadapts miits je'e ve'e je Nte'yam. Ka'ats miitse'e je jayu xtsã'agadat, ka'a tse'e mnuximkáptat. ¹⁵ Vinjávada vintsã'agada jem mja'vin kajxmda je Cristo, je Maja Vintsán. Ijtp tse'e apaamdú-ka m'ittat jetse'e xvaajnjadat je jayu pan tyajxe'e xjaanchjávada je Jesucristo. ¹⁶ Tonda kotsta ve'em je nuu'k aaj je nuu'k joot maat jets je vintsã'kin maat. Naajk'ítjada vintsõ ve'e ti xkanatyukjávajadat jeja je Nte'yam vyinkujk, ve'em tse'e cho'otyóndat pan pan jatye'e mpakoitsjudup je'e kajx ku ve'e mjoointykada ax jo'n dupaa'ty du'akeega, ve'em ax jo'n pan pan jatye'e dupanajxtup je Cristo. ¹⁷ Kux pan je Nte'yam xa ve'e dutsojkpa jetse'e je jayu chaachpaa'ttat, nujojk oyts je'e ve'e ku ve'e je jayu dukutsaachpaada juu' ve'e je jayu tyuump oy jets ka'a ve'e ku ve'e je kyoy'oy je'e dutún.

¹⁸ Tonda tse'e ax jo'n atse'e tunja'a, kux viinme'e je Cristo xku'oo'kimdi. To'k naxji tse'e je tokin dukuvejt, to'k tse'e je jayu juu' ve'e ka tokinaxap, je'ets uu'me'e xku'oo'kimdu, uu'mda, je tokinax jáyuda, jetse'e ve'em n'ijitumdinit je Nte'yam maat. Ku ve'e je jayu yak'oo'kji-di, uk'oo'k tse'e je ñi'kx je kyopk; ax je jya'vin, ka'ats je'e ve'e y'aa'k. ¹⁹ Je Cristo je jya'vin tse'e najkx jetse'e ojs kya'amáy joma ve'e je jayu je jya'vinda juu' ve'e ijt-tup ax jo'n jep poxuntujkp kuy'ijtti, ²⁰ je jayu je jya'vinda juu' ve'e je Nte'yam dukakatsupajktu ku ve'e je Nte'yam dujah'a'ix jetse'e dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda namvaate'e je Noé to'k je arca dupum. Vinkexji ve'e chookti ku ve'e je naakukóma tyoojnji, je nutoodojtyk jayu juu' ve'e ve'nidup jep arca jaatp. ²¹ Ya'a tse'e tyukmu'a'ixmojkijep je napejtun juu' kajxe'e tsa'ak m'itta. Ax ya napejtun, ka je tsoxk namaataps je'e ve'e juu' ve'e duyakvaatsp je jayu je ñi'kx je kyopk, je'e je'e ve'e juu' ve'e va'ajts duyaktaamp je jayu je vyinma'yunda jeja je Nte'yam vyinkujk. Ya napejtun kajx tse'e tsa'ak n'ijitumda je'e kajx ku ve'e jyojntyk-pajknuva je Jesucristo ku ve'e y'uk'aa'k, ²² je'e pane'e tsajpejtun jetse'e y'it jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. Jep tse'e je'e kya'p pya'tkup y'itta je ángeles, je ko'oyjáyuvap, jets nujom pan pan jatye'e je kutojkon jets je makkin dujajejptup.

Je Nte'yam tse'e je jayu je maa'yun je putajkin dumooy pan vintso ve'e to'k jado'k dyputaka

4 Je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n je Cristo chaachpaaty je y'oy je'e kajx ku ve'e dujajejp je naxviijnt ni'kx kopk, mak tse'e mnapyámjadat jetse'e mtsaachpaattuvat je y'oy je'e kajx. Kux ku xa ve'e je jayu ve'em chaachpaa'tta, ka'ats je'e ve'e je tokin du'ukmaat-navyaa'njidini. ² Pan vinxup xaaj pan vinxup joojnte'e jyojntykada, y'ixtidupts je'e ve'e jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ka je'epe'e juu' ve'e chojktup je y'avintsó vinma'yun kajxta. ³ Nvaatani ve'e vanxup juu' ve'e mtoondu ax jo'n je'e ve'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam duká'ixada. Je it xa ve'e myaknajxtu ku ve'e mkanay'akuvaa'nijidi, ku ve'e je m'avintsó vinma'yun xyaktoondi, m'ookti mmookjidi, munuyojk mkaaydi m'ookti, je kyo'oy je'e xtoondi, jets ku ve'e xvinja'vidi xvintsá'kidi juu' ve'e ka je Nte'yamap. ⁴ Ax tyuk'atúvidupts je'e ve'e uxym juu' ve'e je Nte'yam duká'ixada, kux ka'a ve'e oyvintsova m'ukjoojntykidini ax jo'n je'e ve'e jyojntykada, je'e kajx tse'e mvinkojtspétjada jetse'e mpakótsjada. ⁵ Ax myooydinupts je'e ve'e je cuenta je Nte'yam, juu' ve'e apaamduka duyak'ijtp jetse'e je jayu dutokimpayo'oyut, je jayu juu' ve'e joojntykidup, nay ve'empan tse'e pan pan jatye'e oo'ktinu. ⁶ Ax ya'a kajx tse'e yakvaajnjuduva je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e oo'ktu, ve'em tse'e je jya'vin jyojntykidinit je Nte'yam maat.

⁷ Kukaxa ámani tse'e uxym. Je'e kajx tse'e, naajk'ít-jada viji kej jets nay'akuvaa'najada. Ku ve'e ve'em xtóndat, mputákajadaps miits je'e ve'e jetse'e mtsap-kóstat. ⁸ Ax juu' tse'e dunuvinkopkikajxp, ya'ats je'e ve'e: Ooy tse'e mtunnachókjadat to'k jado'k. Kux ku xa

ve'e je jayu ve'em ñachókjada, namyee'kxuxjudup tse'e je ka óyap juu' ve'e natyo'nuxjudup. ⁹ Napyámjada oy jayu maat je je'yva jayu. Ka'a tse'e xnuko'ovynimáyadat ku ve'e ve'em xtóndat. ¹⁰ Je Nte'yam tse'e je maa'yun je putajkin mmoojyjudu pan vintso ve'e to'k pan vintso ve'e jado'k xputákadat. Oy tse'e xyaktóndat je may viijn maa'yun putajkin juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjudu. ¹¹ Pan pan xa ve'e kojstsup, va'an tse'e dukótsta ax jo'n je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada. Pan pan tse'e je jayu dyputajkidup, va'an tse'e ve'em dutonda je makkin maat juu' ve'e je Nte'yam moojyjudu, ve'em tse'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit je Jesucristo kajx pan ti ve'e yaktoomp. Je Nte'yam tse'e dujajejpnup je majin je jaanchin jets je makkin xa'ma kajx! Amén.

Ku je jayu chaachpaa'tta kuxe'e dujaanchjávada je Jesucristo

¹² Ooy ats miitse'e ntuntsokta. Ka'ats miitse'e xtuk'atúvadat je tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtup, ka'a tse'e mvinmádat jets ve'eme'e kyajatta juu' ve'e dujaanchja'vidup je Jesucristo. ¹³ Xoondukta ku ve'e ve'em mjatta. Kux ku xa ve'e mtsaachpaa'tta ax jo'n je Cristo chaachpaaty jo'n, ooy tse'e mtunxoondukta je xaaj ku ve'e je Cristo ñaajknuke'xnatajkijinit je myajin maat. ¹⁴ Xoön xa miitse'eda pan mvinkojtspejtjudupe'e je jayu kuxe'e xpanajkxta je Cristo, kux ya'a ve'e duyaknuke'xnatajkijep jets m'ijttupe'e je Espíritu Santo maat, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm jetse'e ooy je majin dutunjayep. ¹⁵ Pan mtsaachpaattup tse'e, va'an tse'e mtsaachpaa'tta ka je'e kajxap ku ve'e je jayu xyak'oo'kta, mme'e'tsta, mtokintonda, ukpu xtuk'tákada juu' ve'e mkapaatjudup. ¹⁶ Ax pan mtsaachpaattup tse'e je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada je Jesucristo, ka'a tse'e xtuktsó'otyóndat, je'e ve'e mo'oda je kukojtsun je Nte'yam kux je Cristo je jyayu miitse'eda.

¹⁷ Ta tse'e je tiempo jye'yni jetse'e je Nte'yam je jyayu dutokimpayo'oyut. Ax pan uu'm tse'e xtokimpay-o'y'ukva'numdup, zvintsos je'e ve'e kyukajxinit maat je'eda juu' ve'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook juu' ve'e je Nte'yam yakmiin? ¹⁸ Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx jatya'n vya'añ:

Pan tso'ox xa je'e ve'e jetse'e tsa'ak y'íttat je jayu juu' ve'e tuv jáyuidup joojntykidup,

¿tiinums je'e ve'e játtadap náxjadap je'e juu' ve'e je Nte'yam dukajaanchja'vidup jetse'e tyokintonda? Jidul'um tse'e vya'añ. ¹⁹ Ax ve'em tse'e, je'eda pan pan jatye'e tsaachpaattup kux chajkpe'e je Nte'yam jetse'e chaachpaa'ttat, va'an tse'e dutonda je y'oy je'e jetse'e to'k aaj to'k joot ñapyaajmjidinit jem je'e y'am kya'm pane'e paajmjudu jetse'e xa'ma kajx dukutyún je y'ayook.

"Ix'itta je Nte'yam je jyayu"

5 Ats, je maj ónyk, to'k juu' ve'e dunuvinténip je jaanchja'vivatajk. N'ix atse'e vintso ve'e je Cristo chaachpaaty ku ve'e y'uk'aa'k, nuto'k atse'e juu' ve'e

je Cristo maät dujajejppap je majin juu' ve'e yaknuke'xnatákap ux'ook. ²Jidu'umts atse'e nmunoo'xtyukta pan pan jatye'e dunuvinténiduvap je jaanchja'vivatajka: Ix'itta je Nte'yam je jyayu. Tsokta jetse'e ve'em xtóndat, ve'em ax jo'n je Nte'yam dut-sak. Ka'a tse'e mmejts'aajadat ka'a tse'e mmejtsjootadat ku ve'e ve'em xtóndat. Ka je meen kajxape'e xtóndat juu' ve'e mtukkadaakjudup, je'e kajxe'e kuxe'e xtsokta jetse'e je jayu xputákadat. ³Ka'a tse'e x'ixtat vintso ve'e xyakkutojkjadat je jayu juu' ve'e je Nte'yam mtukkatajkijidu jetse'e x'ix'ittat, je nu'ixvaatsyne'e m'ittat jets je'e ve'e dunujáavadat vintso ve'e je Nte'yam dutsak jetse'e jyoojntykadat. ⁴Ax ku tse'e je Maja Vinténiva ñaajknuke'xnatájkijinit, mmooyjyidin-upts miits je'e ve'e je o'yin juu' ve'e ooy je majin maät jetse'e xa'ma kajx y'ijtnit, ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je pi'k ojts aajy ta'aky juu' ve'e je corona jo'n pum jetse'e jatyi ñii'kxni, juu' ve'e yakmooyp pane'e maädaakp ku ve'e je jayu ñañomkijpxju.

⁵Nay ve'empa je muutskit ónukta, napyámjada jep je mújit ónuk kyá'p pya'tkup. Va'an tse'e to'k jado'k xjayepta je nuu'k aaj je nuu'k joot jetse'e mnapyutákajadat. Kux jidu'ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Cho'oxpujpk je'e ve'e je Nte'yam pan pan jatye'e namyájijup; ax tyoojnjp tse'e je jayu je maa'yun juu' ve'e je nuu'k aaj je nuu'k joot dujajejptup." Jidu'um tse'e vya'añ. ⁶Ax ve'em tse'e, napyámjada nuu'k aaj nuu'k joot jem je Nte'yam y'am kyá'm, ve'em tse'e myakmájajadat je xaaj juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki. ⁷Pamda jem je Nte'yam y'am kyá'm pan ti ve'e mv-inmaaydup, kux myakkópkiidup miits je'e ve'e.

⁸Naaj'itjada viji kej jets nakyujoojntykajada, kux je mtso'oxpajkpada, je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuv-

intsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajka, ve'em xa je'e ve'e ax jo'n to'k je león juu' ve'e yu'oo'kjup jetse'e yaaxp tyunvídu, je'e tse'e tyun'íxtip vintso ve'e je jayu dyakvintókidat. ⁹Makk tse'e xjaanchjávadat je Jesucristo, ka'a tse'e xkuváktat juu' ve'e je ko'oyjáyuvap chajkp, mnua'vidinupe'e jets ve'empa ve'e chaach-paa'tta pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn pan pan jatye'e dujaanchja'vidup je Jesucristo. ¹⁰Je'e ve'e ku ve'e to'k muk m'itta je Cristo maät, je'e kajx tse'e je Nte'yam myaaxuxjidi jetse'e m'ijttinit joma ve'e xa'ma kajx je majin dujayeep. Ax ku tse'e je tsaach-paatun xyaknáxtat ku ve'e vee'n ya it jyaa'knáxut, van'it tse'e je Nte'yam makk myaktaajnjidinit je'e maät, ve'em tse'e m'ijttinit ax jo'n je tajk je tyuktsoo'n-tkun juu' ve'e ni vintsova kaxiimp. ¹¹Je Nte'yam tse'e dujajejpnup je kutojkun xa'ma kajx! Amén.

Ku je Pedro kyojtskukajxini

¹²Je Silas juu' atse'e n'útsip je Maja Vintsán kajx jetse'e oy dukutyún juu' ve'e je Maja Vintsán chajkp, ya'ats atse'e xputajkip jets atse'e vee'n nja'a. Nkojts-makkavaandup ats miitse'eda. Je tuvakojsun atse'e mpuyump jets juu' atse'e njaayp, je maa'yunts je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnjp. Tam tse'e mnaajk'ijttidinit je Nte'yam maät.

¹³Máyame'e je Dios mkejxuxjada je jaanchja'vivatajk juu' ve'e ijttup Babilonia, je'e juu' ve'e je Nte'yam vinkoojnjuduva. Máyame'e je Dios mkejxuxjuduva je Marcos juu' atse'e n'onukja'vip. ¹⁴Nachee'njada to'k jado'k je tsojkun maät juu' ve'e mjayejptup kuxe'e xjaanchjávada je Jesucristo. Jyajejptinupe'e je oy joot nujom juu' ve'e to'k muk ijttup je Cristo maät.

2 Pedro

1 Atse'e je Simón Pedro, je Jesucristo je myutoompa je myupajkpa jets je kyukátsiva. Máyam ats miitse'e je Dios ntuknukexta. Je nYaktsookpamda Jesucristo, je Nte'yam, tyuumpst je'e ve'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, je'e tse'e mmooyjudu je jaanchja'vin, ve'em ax jo'n aatse'e xmooyva. ¡Qoyts je'e ve'e tyun'oya je jaanchja'vin juu' ve'e xmo'yumdu!

² Qoye'e xtunjayéptat je kunoo'kxun jets je oy joot je'e kajx ku ve'e x'ixada je Nte'yam jets je nMaja Vintsánamda Jesús.

Tonda juu' ve'e duyaknuké'xnatajkip jets mvinkoojnjudu ve'e je Nte'yam

³ Je Nte'yam tse'e xmo'yumdu pan ti ve'e xka'ijjimdup jetse'e njoointykimdinit ax jo'n je'e ve'e dut-sak. Ve'em tse'e dutuujn je nuja'vin kajx juu' ve'e njayejpumdud je Cristo kajx, je'e je myajin kajx je y'oy jootin kajxe'e xyaaxjimdi. ⁴ Ku ve'e ve'em dutuujn, xyaktaajnimdu tse'e je maja vaanduk juu' ve'e oy jets tsoj, ve'em tse'e mko'kkamijidinit je kyo'oy je'e juu' ve'e ijtp yaja naxviijn jetse'e je jayu duyakvintoki, ve'em tse'e m'ijttinit oy jets va'ajts, ve'em ax jo'n je Nte'yam y'it oy jets va'ajts.

⁵ Je'e kajx tse'e vinkopk jetse'e xjaanchjavadat je Jesucristo; ax ka je'e jypap tse'e ku je'e ve'e xjaanchjavadat, nay ve'empa ve'e jetse'e xjayejptuvat je tsoj jayuvín je yaxón jayuvín; ax ka vanxúpjap tse'e, ve'empa ve'e jetse'e xnujavadat ti ve'e je Nte'yam chajkp; ⁶ nay ve'empa ve'e jetse'e mnay'akuvaa'najadat; ax ka je'e jypap tse'eva, nay ve'empa ve'e jetse'e ijtp xtóndat je y'oy je'e; jetspa ve'e mjoointykatat pan vintso ve'e je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit; ⁷ ax ka vanxúpjap tse'eva, ve'empa ve'e jetse'e xmaat-nachókjadat je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada; ax ka je vaatjap tse'e y'atúva, nay ve'empa ve'e jetse'e anañujoma je jayu xjavadat xtsóktat. ⁸ Pan ve'em tse'e xtonda jetse'e xyaknujojki'ata'atsta juu' atse'e tunkats, ka'a tse'e nunkooyji mjoointykatat, oy tse'e x'ixadat je nMaja Vintsánamda Jesucristo jetse'e je jayu xputakadat jets je'e ve'e du'ixaiduvat. ⁹ Ax pan pan tse'e ve'em je vinma'yun dukajayejpp jetse'e ve'em dukatún, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je viints jayu kuy'ijt, jyaa'tyókits je'e ve'e jets je Jesucristo ve'e tuknuvaatsju je tokin.

¹⁰ Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa'ada, je'e tse'e m'ixtadap jetse'e nuyojk xyaknuké'xnatákadat jets je Nte'yame'e myaaxuxjudu jetse'e mvinkoojnjudi. Pan ve'em tse'e xtonda, ni je vin'ita tse'e mkaka'adat jep

tojin jaatp, ¹¹ májum tse'e myak'avaatsuxjadat je it joma ve'e mtákadat jem je nMaja Vintsánamda kyutojku jootm, je nYaktsookpamda Jesucristo jye'e, je kutojkun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup.

¹² Xa'ma ats miitse'e ntukjaa'myétsta juu' atse'e tunkats, óyam je'e ve'e xnujávada jetse'e to'k aaj to'k joot mnaajk'ítjada je tyuv je'e maat juu' ve'e mkuvajktu. ¹³ Ve'emts atse'e njava jets pan vinxup xaaj atse'e njoointyka yaja naxviijn, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jets ats miitse'e nvaajnjadat jetse'e ve'em mjoointykatat, ¹⁴ kux nmuja'vip atse'e jets tsojke'e ats ya nja'vin dutukva'atsut ats ya nni'kx ya nkokp juu' ve'e o'okup, ve'em ax jo'n atse'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo va'ajts xvaajni. ¹⁵ Pan joma vaat atse'e x'o'yixju, je'e atse'e ntuump jets ya'a ve'e jem mvinma'yun kajxm xa'ma xjayeptat ku atse'e aa'kani nve'nat.

Y'ix tse'e je Pedro je Cristo je myajin

¹⁶ Ka'a xa aatse'e nmutaayvaaty je maayduk ku aats miitse'e ntuknuja'vidi je makkin juu' ve'e jyayejpp je nMaja Vintsánamda Jesucristo jets ku ve'e myiijn, ya n'avintsó viijnam aatse'e ntuk'ix je majin juu' ve'e jyayejpp. ¹⁷ Jem xa aatse'e nve'na ku ve'e je Nte'yam je vintsá'kin jets je majin myooyji ku ve'e to'k je ayook yakmótu, je Nte'yam, juu' ve'e nujom dunumajikajxp, jeme'e chaa'n. Jidu'um tse'e vyaajñ: "Ya'a xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ooyts ats ya'a ve'e ntuntukxoonduk." ¹⁸ N'amotunajxts aatse'e viinm je ayook juu' ve'e jem tsapjootm tso'ón ku aatse'e mpejt je'e maat joma ve'e je kunuu'kx kopk juu' ve'e kajxm.

¹⁹ Ax ya'a kajx tse'e, nuyojk makks aatse'e njaanchjáva je ayook juu' ve'e xyaktaajnimdu je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Ve'em xa ve'e je Nte'yam je y'ayook ax jo'n to'k je kujajpa je kutá'kxpa juu' ve'e dukujajp dukutá'kxp jeja koo'ts it jaat van'it paat ku ve'e je xaaj pyitsumut. Oy xa ve'e xtóndat pan myakvinkópkadape'e ya ayook van'it paat ku ve'e oy xvinnótudat, ve'eme'e mjáttat ax jo'n je maja maatsa kutyá'kx'ukvaajñ jem mja'vin kajxm. ²⁰ Ya'a tse'e dunuvinkopkikajxp jetse'e xjaa'myétstat: Ni pana xa ve'e je y'avintsó vinma'yun kajx kya'o'yixju jetse'e dukojtsva'atsut je Kunuu'kx Jatyán. ²¹ Kux ka'a ve'e je Nte'yam je y'ayook je jayu tyukje'yjidi kux ve'eme'e je jayu dutsoкта, je Espíritu Santo ve'e je jayu je vinma'yun dumooydu jetse'e dukojtsnáxtat je Nte'yam je y'ayook.

Je yak'ixpajkpada juu' ve'e taayidup

(Judas 4-13)

2 Ax jem tse'e y'ijit je israeejlit jayu maat pan pan jatye'e natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpada, ve'em ax jo'n miits maat y'ijttuvat je'e pan pan jatye'e natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpada. Je'e tse'e taayadap, tyukyak'ixpáktap tse'e juu' ve'e je jayu duyakvintókip, ka'a tse'e ñatyukpákjadat je Maja Vintsán, juu' ve'e ku'oo'kijidu. Kux tse'e ve'em dutóndat, jatyji tse'e vyintókidat. ² Oyam tse'e vye'e-ma, numay tse'e dupanajxktat je kyó'oy too', jets je'e kajx juu' ve'e tyóndap, kyó'oñukótsadapts je'e ve'e je jayu je tyuv je'e. ³ Kux ooye'e je meen dutunnas'ayóvada, je'e kajx tse'e je jayu juu' ve'e natyijjudup jets je'e ve'e je jayu dutuk'ixtup je tyuv je'e, je'e tse'e mtukmu-maaydukjadap juu' ve'e je jayu myutaayvaattup. Ve'em tse'e dutóndat jetse'e mpajkuxjadat je meen juu' ve'e mjayeptup. Lujpani tse'e je Nte'yam dunupaajmtki jetse'e je tsaachpaatun yakmooydinit, yakvintókiadapts je'e ve'e je Nte'yam.

⁴ Ka'a xa ve'e je Nte'yam dutókinmee'kx je aangelestajk juu' ve'e tokintoendu, y'avippidinuts je'e ve'e jem it jootm juu' ve'e dunu'ava'tikajxp, jem tse'e duyak'itta akoo'ts it jootm van'it paat ku ve'e je tsaachpaatun yakmooydinit, ve'em je'e ve'e y'itta ax jo'n je poxuntakjaju juu' ve'e cadena tsum. ⁵ Ka'ava tse'e je Nte'yam dutókinmee'kxpa je jujpit jáyuda, kyejxe'e je naakukóma jetse'e duyakkutókini je ko'oy jáyuda, je Noeejji ve'e yaktsook, je'e juu' ve'e je jayu duvaajnji juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, jets januvuxtoj-tuk je jayu. ⁶ Nay ka'ava tse'e je Nte'yam dutókinmee'kxpa je jayu juu' ve'e tsuunidup y'ijit jem sodó-mait jets gomoorrait kyajpun kajxmda, je jaajjn maat tse'e duyakkutókini, ve'em tse'e je jayu dunujávadat jets tyukkuvejtp'e je Nte'yam je jayu je tyokin. ⁷ Je Nte'yam tse'e duyaktsook je Lot, to'k je oy jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip y'ijit jetse'e ooy tyunvinma'yunmooyji je jayu je kyó'oy joojntykin kajxta juu' ve'e dukamajapaamdu ti ve'e je Nte'yam chajkp. ⁸ Kux ku ve'e jyoojntyki je'e maat je Lot, juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykip y'ijit, y'ix myótuts je'e ve'e juu' ve'e tyoond dukoytstu ka óyap, ooy tse'e dutunnutsaachvinmaajy je jayu je kyó'oy je'e kajx juu' ve'e tyoond. ⁹ Ax ve'em tse'e je Nte'yam dunujava vintso ve'e dūputákadat je jayu juu' ve'e tuv jáyuvip joojntykidup jetse'e ve'em kyaka'adat jep tokin jaatp, ñuja'vivapts je'e ve'e vintso ve'e apaamdukani dujayep jetse'e dumooynit je tsaachpaatun je tokin toompatajkta, ¹⁰ je'e ve'e vinkopk pan pan jatye'e duyaktoondup je y'avintso vinma'yunda jetse'e kyanapyámjada jep kutojkun pa'tkup.

Ax ka'ats je'e ve'e cha'agada je jayu juu' ve'e natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpada, maj tse'e ñayjávajada, vyinkojtspejtupts je'e ve'e pan pan jatye'e ijttup jem tsapjootm. ¹¹ Ax ka'a tse'e ve'em dutonda je aangelestajk. Oyam tse'e nuyojk je makkin jets je kutojkun dujayepa je aangelestajk jets ni ka'a

ve'e je jayu juu' ve'e ve'em natyijjudup, ka'a tse'e je aangelestajk dunuxa'agada jeja je Nte'yam vyinkujk pan pan jatye'e ijttuvap jem tsapjootm.

¹² Ax je jayu tse'e juu' ve'e ve'em natyijjudup, je'e tse'e dutoondup juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajxta, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je tánuk juu' ve'e dukatipayo'yp, juu' ve'e ke'xp jetse'e yakmátsut jetse'e y'oo'kut, ka'a tse'e duvinmótuda je majin juu' ve'e jyajeptup pan pan jatye'e vyinkojtspejtup. Vintókidapts je'e ve'eda, ve'em ax jo'n je yukjootmit tánuk ku ve'e jatyji je y'oo'kun yakmá'a. ¹³ Tsaachpaat-tapts je'e ve'e ve'em ax jo'n je viijnk jayu duyaktsaachpaatti. Ooy tse'e dutuntsokta jetse'e xujun dutóndat jyatía juu' ve'e y'oyja'vidup, tso'otyó'nunts je'e ve'e jets ka'ats je'e ve'e dupaa'ty du'akeega juu' ve'e tyoondup ku ve'e xmaatkáyda xmaat'oo'kta. Ooyts je'e ve'e dutun'oyjávada ku ve'e je kyó'oy je'e dutonda.

¹⁴ Ku ve'e je ta'axtajk du'ixta, myaatnayjayeputaajnj-juudupts je'e ve'e. Ka'a tse'e dumaso'okta je kyó'oy joojntykinda. Vyin'aa'ndupts je'e ve'e je jayu juu' ve'e dukaoynuja'vidup juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Yujta tse'e jetse'e dūnas'ayóvada pan ti jaty. Ko'oy nukotsa tse'e y'itta. ¹⁵ Myasooktu tse'e je tuvutoo' jetse'e tyoo'tókidi, pyanajxktu tse'e je too' juu' ve'e je Balaam pyajk, je Beor je myajntk, juu' ve'e je meen du'ukpaku-vaan je kyó'oy je'e kajx juu' ve'e y'uktonuvaan. ¹⁶ Ax tukna'muxju tse'e to'k je burra juu' ve'e mukojtsju je jayu je y'aaj je yo'kt maat. Oyame'e je Balaam dukojtsnaxxy je Nte'yam je y'ayook, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam duyakjaty jets je'e ve'e dutónut juu' ve'e ka víjap y'uktonuvaan.

¹⁷ Ve'em xa ve'e je jáyuda ax jo'n je mo'ot juu' ve'e tūtyaatsni, ve'em ax jo'n je vintso juu' ve'e je mak poj ooy tunyakpapojjup, ñupaajmtki tse'e je Nte'yam jetse'e y'ijttinit joma ve'e dunukoo'tsikúx. ¹⁸ Namyájijup tse'e dukotsta juu' ve'e kyanuja'vidup, vaandupts je'e ve'e jets ka'a je'e ve'e tyókina ku ve'e je jayu je y'avintso vinma'yun duyaktún, ve'em tse'e duvin'aa'nda je jayu juu' ve'e námnum dumasooktup je kyó'oy too'.

¹⁹ Tyukvinva'nidupts je'e ve'e jetse'e naspaka y'íttat; ax viinm tse'e y'itta jem je tokin kya'm. Kux je'e ve'e je jayu myutuump myupujkp pan ti ve'e ka'mijup. ²⁰ Kux pan ta tse'e je vin'aa'mpa dunujávada je nMaja Vintsánamda jye'e, je nYaktsookpamda Jesucristo jye'e, jets je'e kajx tse'e dumasookti je kyó'oy je'e juu' ve'e ijtp yaja naxviijn, pan myaatnavyaa'njidinuvapts je'e ve'e jado'k nax je naxviijnit je kyó'oy je'e, nuyojkts je'e ve'e jep tokin jaatp tyándat je jáyuda jets ka'a ve'e ku ve'e kudykanuja'vidi je tyuv je'e. ²¹ Nuyojk oy xa ve'e kuy'ij-tuxjidi je jayu ku ve'e kudykanuja'vidi juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij jets ka'a ve'e ku ve'e dunujávada je kunuu'kx pava'nun juu' ve'e yakvaajnjidu jetse'e dumasooktini. ²² Ve'emts je'e ve'eda ax jo'n ya katš: "Y'avimpijtinuvapts je'e ve'e je ok juu' ve'e tū-du'uk'uy'its", nay ve'empa tse'e: "Je keem juu' ve'e tūy'uktsi'iv, namyo'otspataa'pjinuvapts je'e ve'e jado'k nax".

Miinnuvap tse'e jado'k nax je Maja Vintsán

3 Utsta ajchta utsta tsá'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ya'a ve'e je mumejtsk nak juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup. Yam atse'e mejtsk nak kajxm mpum jetse'e ntukjaa'myétstat juu' ve'e mnuja'vidup, ve'em tse'e oy xpayo'oydat juu' ve'e oy jets va'ajts. ² Ntsajkp xa atse'e jetse'e xjaa'myétstat juu' ve'e juj-pani y'ava'nidu je Nte'yam je vya'ajts joot ayook kojtsnajxpatajkta, nay ve'empa je pava'nun juu' ve'e myakta'nuxjudu je kyukátsiva kajxta je Maja Vintsán, je nYaktsookpamda. ³ Muto'k viijn, nujávada tse'e jets ku ve'e tyáminit je itakax, jem tse'e je jayu vye'nadat pan pan jatye'e dutóndap je ka óyap juu' ve'e chojktup je y'avintsó vinma'yun kajx. Mtukxi'ikjadapts miits je'e ve'e, ⁴ jidu'um tse'e vya'andat: "Ve'em xa miitse'e mva'anda jets yaktaane'e je Jesús je kojtsán jets miinnuvap je'e ve'e jado'k nax. ¿Ax jómats je'e ve'e y'it? eó'ktu xa ve'e je jujpit jáyuda. Ve'em ax jo'n y'ijt ku ve'e ya it choo'ntk, nay vanxúpijamts je'e ve'e y'it uxyam paat." Jidu'um tse'e vya'andat. ⁵ Ax akejtkam tse'e dukamajapamda jets je Nte'yam je y'ayook kajx tse'e jujp xup jyeji ya tsajmit it jets ya naxviijnit it. Je naaj kajx tse'e jets jem naaj itukojkm je naax yakpuujm. ⁶ Je naaj kajxpa tse'e je Nte'yam duyakvintóki je jujpit naxviijnit it ku ve'e je naakukóma tyoojnji. ⁷ Je Nte'yam je y'ayook kajxpa tse'e ya tsajmit it jets ya naxviijnit it apaamduka duyak'it jetse'e kyutókiyut je jaajn maat. Ve'em tse'e duyak'it van'it paat ku ve'e yaktókipayoydinit jetse'e vyintókidinit je jayu juu' ve'e ko'oyjoojntykidup.

⁸ Utsta ajchta utsta tsá'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, jaa'myétsta tse'e jets ve'eme'e je Nte'yam dujava to'k xaaj ax jo'n miijl joojnt kuy'ijt, ve'emts je'e ve'e duja'viva miijl joojnt ax jo'n to'k xaaj kuy'ijt. ⁹ Ka'a xa ve'e je Nte'yam dujakakutyonuva'añ juu' ve'e vyaajntk, ka'a tse'e jatyi je jayu je tyokin dutukket, ve'em je'e ve'e dujatsak jetse'e ni pana kukyavintóki, jyatsajkpts je'e ve'e jetse'e kuvyinmayumpijttini jetse'e kudumasooktini je kyó'oy joojntykinda.

¹⁰ Ve'em ax jo'n je jayu kavinmaayp y'it ku ve'e je mee'tspa jye'ya koo'ts jetse'e myee'tsut, nay ve'empa tse'e kavinmaayp je jayu vye'nadat je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán myiinnuvat. Ve'emts je'e ve'e makx yakmótu van'it ax jo'n je toya pyuj cha'pxy, tokýaxupts

je'e ve'e pan ti jatye'e ijtp jem tsajviinm jets yaja naxviijn.

¹¹ Je'e kajx tse'e, kuxe'e ya'a nujom kyutókiakaxut, zvintsos je'e ve'e dutsak jetse'e je Nte'yam je myajin kajx njoojntykimdat nmaxviijnimdat? Ve'em tse'e dutsak jetse'e je Nte'yam je myajin kajx njoojntykimdinit ¹² namvaate'e n'a'ixumda je xaaj juu' ve'e je Nte'yam ñypaajmtki. Je'e tse'e mtóndap mkótstap vintsó ve'e jatyi je xaaj myínut. Je xaaj tse'e ya tsajmit it tyokvaxnit, tukja'yikajxnupts je'e ve'e juu' jatye'e ijtp jem tsajviinm, kux makke'e ooy tyuntóyut. ¹³ Ax je Nte'yam tse'e vaan jets jéjape'e je nam tsajp je nam naax, jem joma ve'e yaktónut juu' ve'e pyaatyp y'akeegui. Ax je'ets je'e ve'e je y'oy je'e juu' ve'e n'a'ixumdup.

¹⁴ Ax ve'em tse'e, miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, a'ixta ku ve'e je xaaj jye'ynit. Je'e tse'e mtóndap mkótstap jetse'e jem je Nte'yam vyinkojkm m'ijttinit oy jets va'ajts, ka'a ve'e pan je tokin maat mpaa'tjadat, oy joote'e m'ijttinit je'e maat. ¹⁵ Payo'oyda vintsó ve'e je Nte'yam je jayu je tyokin jatyi dukatukket. Ve'em tse'e dutún jetse'e dujayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ve'em ax jo'n je n'útsamda je n'a-jchamda Pablo mtuknuja'yijidi je viijn je kejún maat juu' ve'e je Nte'yam moojyju. ¹⁶ Ve'em ya'a ve'e ax jo'n je Pablo vya'añ jem nujom nak kajxm juu' ve'e jyaayp. Jem xa ve'e juu' ve'e tso'ox yakvintóktup juu' ve'e jyaayp; ax je jayu juu' ve'e duka'oynuja'vidup je Nte'yam je y'ayook, ka'ats je'e ve'e duyakkópkada vintsó ve'e juu' jatyi y'ixuva, kyojtsvaatstupts je'e ve'e ve'em ax jo'n dukapaa'ty dukah'akeega, ve'em ax jo'n dutonda maat je viijnk nak juu' ve'e ijttup jep Kunuu'kx Jatyan kujxp. ¡Naajkvintókijidupts je'e ve'e kuxe'e ve'em dutonda!

¹⁷ Ax miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, mnuja'vidinupts miits ya'a ve'e. Je'e kajx tse'e, óyame'e tam m'itta je Nte'yam maat, naajk'itjadats viji kej jetse'e ve'em mkayakka'ajadat jep tokin jaatp je jayu juu' ve'e dukamajapaamdud juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je jayu juu' ve'e je viijnk jayu dutuk'ixtup juu' ve'e kyapaatyp kyah'akeegui. ¹⁸ Pan vintsó ve'e ya it ñaxy, je'e tse'e mtóndap mkótstap jetse'e nuyojk oy x'ixadat je nMaja Vintsánamda, je nYaktsookpamda Jesucristo, jetse'e nuyojk mnaajk'itjadat je myaa'yun maat. ¡Uxyam jets xa'ma kajxts je'e ve'e yakmaja yakjaancha y'ijtnit! Amén.

1 Juan

Je Kats je Ayook tse'e je joojntykin dukā'mip

1 Je Kats je Ayook kajxts ats miitse'e nnujáyada. Je'e tse'e je joojntykin dukā'mip, je'e tse'e ijt ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na. N'amotunajxts aats je'e ve'e, jets aatse'e ya nviijn ntuk'ix, jets aatse'e ya nka'aj ntuktaajn. ² Je'e tse'e jayuvimpijt jetse'e ñaa-jknuke'xnatajkiji jeja aats nvinkujk. Ax je'e pan aatse'e n'ix, je'e tse'e jye'e juu' aats miitse'e nvaajnjidup. Je'e tse'e dukā'mip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je Nte'yam maatts je'e ve'e y'ijt jetse'e ñaa-jknuke'xnatajkiji jeja aats nvinkujk. ³ Ax je'e pan aatse'e n'ix nmotu, je'ets je'e ve'e jye'e juu' aats miitse'e nvaajnjidup jetse'e xjajejptuvat aats maat je joojntykin juu' je'e ve'e yajkyp. Ax je joojntykin juu' aatse'e yakmooy, njajejppts aats je'e ve'e maat je Dios Tee' jets maat je y'Onuk Jesucristo. ⁴ Ntuknuja'yidufts ats miits ya'a ve'e jetse'e pu'uk avaada nxoojntkumdinit.

Tum je ajajtk maatts je'e ve'e je Nte'yam

⁵ Je ayook tse'e juu' aatse'e xvaajnji jets aatse'e n'amotunajxy, je'ets aats miitse'e nvaajnjidup. Jidu'umts je'e ve'e vya'añ: Ni vinxupa xa ve'e koo'ts kya'it joma ve'e je Nte'yam, tum je ajajtk maatts je'e ve'e. ⁶ Pan va'numdup xa ve'e jets njajejpumdube'e ya joojntykin je Nte'yam maat jetse'e ntókinto'numda, ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'ydup jeja akoo'ts it jaat, taayimdufts uu'me'e jetse'e nkatot'numda je tyuv je'e. ⁷ Ax pan nto'numdup tse'e je tyuv je'e, ve'em ax jo'n je Nte'yam dutún je tyuv je'e, ij-tumdup tse'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'ydup jeja ajajtk it jaat, njajejpumdub tse'e ya joojntykin je Nte'yam maat, jets je y'Onuk Jesús je y'oo'kun kajx tse'e xtuknuvaatsumda nujom je ntókinamda.

⁸ Pan va'numdup xa ve'e jets ka'a ve'e je tokin njajejpumda, nnavyin'aa'numjdufts uu'me'e viinm jets ka'a tse'e je tyuv je'e y'it yam nja'vin kajxmamda. ⁹ Ax pan n'ava'nimdufts uu'me'e je ntókinamda, nnuja'vimdup tse'e jets tyuumpe'e je Nte'yam juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij, xtókinmee'kxumdufts uu'm je'e ve'e jetse'e xtuknuvaatsumdat nujom juu' jatye'e ka óyap. ¹⁰ Ax pan va'numdup tse'e jets ka'a ve'e tii je ntókinamda, ve'emts je'e ve'e yakvinmotu jets taayipe'e je Nte'yam, ka'a tse'e je y'ayook n'itumoyumda jetse'e y'itut yam nja'vin kajxmamda.

Xnuténimdup tse'e je Cristo

2 Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, je'e kajxts atse'e ya nak nja'a jetse'e mkatokintóndat. Ax pan pan tse'e nuntokintoomp, njajejpumdub tse'e to'k pane'e xnuténimdup jem je Nte'yam vyinkojkm, je Jesucristots je'e ve'e, juu' ve'e dutoomp dykojts juu' ve'e pyaatyp y'akeeguij. ² Je'e tse'e xku'oo'kimdu jetse'e je ntókinamda xtuknuvaatsumdinit; ka uu'mjyap tse'e je ntókinamda xtuknuvaatsumdap, nay ve'empa ve'e jetse'e dutuknuvaatstinit je jayu je tyokin vinxup to'k it to'k naxviijn.

³ Va'ajts tse'e nnuja'vimda jets n'ixamda ve'e je Nte'yam pan nkutyonumdupe'e je'e je pyava'nun. ⁴ Pan vaamp xa ve'e je jayu: "N'ixa xa ats je'e", jetse'e dukakutyún je'e je pyava'nun, taayipts je'e ve'e, ka'a ve'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam. ⁵ Ax pan pan tse'e dukutyoomp je'e je pyava'nun, pu'uk avaada tse'e jem jya'vin kajxm y'it je Nte'yam je chojkun. Jidu'um tse'e nnuja'vimda jets ijtumdupe'e jem je Nte'yam jya'vin kajxm: ⁶ Je'e juu' ve'e vaamp jets jem je'e ve'e je Nte'yam jya'vin kajxm y'it, vinkopkts je'e ve'e jetse'e ve'em jyoojntykat ax jo'n je Jesús jyoojntyki.

⁷ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ka'a xa ats miitse'e ntuknujáyada to'k je nam pava'nun, je'e ve'e juu' ve'e m'amotunajxtu jetse'e jémani xjajejp'ukvaandi, je ayookts je'e ve'e juu' ve'e myakvaajnjidu. ⁸ Oyam tse'e vye'ema, ntuknuja'yidufts ats miitse'e to'k je nam pava'nun juu' ve'e tyúvam, juu' ve'e je Cristo duyaknuke'xnatajki jets miitse'e xyaknuke'xnatajkiduva, kux najxp xa ve'e ya it ku ve'e je jayu y'itta kupi'ijts kukoo'ts, ajajnup ata'kxnupts je'e ve'e uxyam je tyuv je'e.

⁹ Pan vaamp xa ve'e je jayu jets ve'em je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja ajajtk it jaat, pan ka'a tse'e dutsak je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja akoo'ts it jaat. ¹⁰ Pan pan tse'e dutsojpk je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja ajajtk it jaat, ka'ats je'e ve'e ti ka óyap dujajep juu' ve'e yakka'ajup jep tokin jaatp. ¹¹ Ax pan pan tse'e dukatsojpk je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja akoo'ts it jaat, ka'ats je'e ve'e dunujava pan joma ve'e ñujkx, kux je viints jayu jo'n je'e ve'e yo'oy.

¹² Pi'k ónykta, nnuja'yidufts ats miitse'e kux je Nte'yame'e mtókinmee'kxjudu je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada je Jesucristo. ¹³ Onuk tee'da, nnu-

ja'yiduups ats miitse'e kuxe'e x'ixada je'e pane'e ijtp ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na jets uxyam paat. Muutskit onukta, nnuja'yiduups ats miitse'e kuxe'e x'amaadaaguidi je ko'oyjayuvap juu' ve'e dunuv-intsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta.

Pi'k onukta, nnuja'yiduups ats miitse'e kuxe'e x'ixada je Dios Tee'. ¹⁴ Onuk tee'da, nnuja'yiduups ats miitse'e kuxe'e x'ixada je'e pane'e ijtp ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na jets uxyam paat. Muutskit onukta, nnuja'yiduups ats miitse'e kuxe'e to'k aaj to'k joot m'itta je Nte'yam maat, jeme'e mja'vin kajxmda je Nte'yam je y'ayook y'it jetse'e x'amaadaaguidi je ko'oyjayuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta.

Ka'a tse'e xtsoktat je naxviijnit je kyoy je'e

¹⁵ Ka'a tse'e xtsoktat je naxviijnit je kyoy je'e, ni ka'a tse'e xtonuva'andat juu' ve'e tyoondup pan pan jatye'e dumaaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyoy je'e. Pan pan tse'e dutsojpk je naxviijnit je kyoy je'e, ka'a tse'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam je chojkin.

¹⁶ Kux nujom je naxviijnit je kyoy je'e, je ka oyap juu' ve'e je jayu chojktup je y'avintsö vinma'yun kajxta, je ka oyap juu' ve'e je jayu chojktup ku ve'e juu' du'ixta, jets je ka oyap ku ve'e je jayu ñamyájajada ku ve'e juu' du'ixta dujajeypta, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam ya ka oyap dujakjeja, je kyoy je'e kajx ya'a ve'e juu' ve'e ijtp yaja naxviijn. ¹⁷ Táminuups je'e ve'e ku ve'e ya it kyajxnit maat nujom je kyoy je'e juu' ve'e je jayu chojktup yaja naxviijn; ax je jayu juu' ve'e dutoondup juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jyayejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Je tyuv je'e jets je taay

¹⁸ Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, kukaxa ámani xa ve'e uxyam. Mmótudu tse'e jets jéjape'e to'k juu' ve'e je Cristo dutso'oxpákp; ax jeja tse'e uxyam nuy may je jayu juu' ve'e je Cristo dutso'oxpáktup. Kux tse'e ve'em dutonda, je'e kajx tse'e nnuja'vimda jets kukaxa ámani ve'e uxyam. ¹⁹ Ka'a tse'e je jayu y'uknay'amojkijidini uu'm maatta, kux ka'a ve'e y'itta je njáyuvamda. Pan kuy'itta xa ve'e je njáyuvamda, kutyandits je'e ve'e uu'm maatta; ax kux tse'e choo'ndi, je'e kajx tse'e nuké'xnatáka tyañ jets ka'a ve'e je njáyuvamda y'it.

²⁰ Ax ka'ats miitse'e ve'em ax jo'n je'eda, je Cristo tse'e mpá'muxjudu jem mja'vin kajxmda je Espiritu Santo jetse'e xnuja'vikáxta je tyuv je'e. ²¹ Ka'ats ats miitse'e nnujáyada ax jo'n to'k dunujaya pan pan jatye'e dukanuja'vidup je tyuv je'e, nnuja'yidup ats miitse'e kuxe'e je'e xnujávada. Ax nnuja'vidup tse'e jets ka'a ve'e je tyuv je'e dujakjeja je taay. ²² ¿Pants je'e ve'e juu' ve'e taayip? Taayip xa je'e ve'e pan pane'e vaamp jets ka'a ve'e je Nte'yam je Jesús dvinkaajj jetse'e yakkutojknit. Pan pan tse'e vaamp jets ka'a ve'e je Nte'yam je Jesús dvinkaajj jetse'e yakkutojknit, je Nte'yamts je'e ve'e cho'oxpájkp, ka'a tse'e dukuvuk je Dios Tee', ka'a tse'e dukuvajkpa je y'Onuk. ²³ Pan pan

xa ve'e dukuvajkpa je Dios Tee' je y'Onuk, ka'ats je'e ve'e jem jya'vin kajxm je Dios Tee'. Pan pan tse'e du'ava'nip jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, jemts je'e ve'e je jayu jya'vin kajxm je Dios Tee' jets je y'Onuk.

²⁴ Tun'ixta vintsö ve'e jem mja'vin kajxmda y'ijtnit je Cristo je y'ayook, juu' ve'e m'amotunajxtu ku ve'e je jayu mva'nux'ukvaajnidi. Pan taampts je'e ve'e, m'ijttinup tse'e jem je Dios Tee' jets je y'Onuk jya'vin kajxmda. ²⁵ Ax ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Jesucristo xtukvinva'nimdu, je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²⁶ Ntuknuja'yiduups ats miits ya'a ve'e kux jeme'e je jayu juu' ve'e du'ixtidup vintsö ve'e mtukmaso'okjadat je Nte'yam. ²⁷ Ax miits kajxta, taampts je'e ve'e jem mja'vin kajxmda je Espiritu Santo, juu' ve'e je Cristo jem pyaam. Ka'a tse'e vyinkopka jetse'e pan juu' mjaa'ktuk'ixjadat; je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem mja'vin kajxmda, je'e tse'e mtuk'ixjudup, ax ka'ats je'e ve'e tyaaya. Ve'em ax jo'n je Espiritu Santo mtuk'ixjidi, tanda tse'e je Cristo maat.

Je'eda pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je y'onukta

²⁸ Ax uxyam tse'e, miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, m'ijttinupts miitse'e jem je Cristo jya'vin kajxm, ax ve'em tse'e n'ijttumdnit makk aaj makk joot jetse'e nkatso'otyomdat jem je'e vyinkojkm ku ve'e myiinnuvat. ²⁹ Mnuja'vidup xa miitse'e jets pyaatyp y'akeeguipe'e juu' ve'e je Cristo tyuump kyajtsp, ax ve'em tse'e xnujávada jets nujom pan pan jatye'e dutoondup dukojtstup juu' ve'e pyaatyp y'akeeguipe, je Nte'yamts je'e ve'e je nam joojntykin moojyudu.

3 Payo'oyda oy vintsö ve'e je Dios Tee' ooy xtuntsojkm, je'e ku ve'e vya'añ jets je'e je y'onuk uu'me'eda. Ax je'e je y'onuktats uu'me'eda! Je'e kajx tse'e xka'ixamda je jayu juu' ve'e dumaaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyoy je'e, kux ka'a ve'e du'ixada je Dios Tee'. ² Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, je Nte'yam je y'onukta xa uu'me'eda. Oyame'e kyanuke'xnatákanum jets ti ve'e n'ijttumdat, nnuja'vimdinup tse'e jets ku ve'e je Cristo myiinnuvat, ijttumdninup tse'e ax jo'n je'e, kux n'ixumdap uu'm je'e ve'e van'it ax jo'n y'it. ³ Anañujoma pan pan jatye'e ve'em je jaanchja'vin dujajeyptup, y'ixtidupts je'e ve'e vintsö ve'e y'ijttinut oy jets va'ajts, ve'em ax jo'n je Cristo y'it oy jets va'ajts.

⁴ Anañujoma pan pan jatye'e tokintoondup, ka'ats je'e ve'e dukutyonda je Nte'yam je pyava'nun, kux je tokin, je'e je'e ve'e ku ve'e je jayu dukakutyún je Nte'yam je pyava'nun. ⁵ Ax nnuja'vimdinup tse'e jets je'e kajxe'e je Cristo myiijn yaja naxviijn jetse'e je ntókinamda xtuknuvaatsumdnit. Oyame'e y'ijtt yaja naxviijn, ka'ats je'e ve'e ti tokin dujajep. ⁶ Pan pan xa ve'e jem jya'vin kajxm je Cristo, ka'ats je'e ve'e ñaajk'itju jep tokin jaatp; ax je jayu juu' ve'e tokintoomp, ka'ats je'e ve'e je Cristo du'ix, ka'ats je'e ve'e je Cristo du'ixa.

⁷ Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, ka'a tse'e xyakjattat jetse'e pan mtukmaso'okjadat je Nte'yam je

tyoo'. Je'e juu' ve'e dutoomp juu' ve'e pyaatyp y'akeegui, tuvts je'e ve'e je jyáyuvin je jyoojntykin, ve'em ax jo'n je Cristo tuv je jyáyuvin je jyoojntykin. ⁸ Ax je'e juu' ve'e tokintoomp, je ko'oyjáyuwap juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je'e je jyayu xa je'e ve'e, kux je ko'oyjáyuwap juu' ve'e dūnūv-intsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, tokin toompats je'e ve'e van'ítani ku ve'e ka'anum ya it choo'nduk vye'na jets uxam paat. Je'e kajx tse'e je Nte'yam je y'Onuk myiijn yaja naxviijn jetse'e je jayu kyoo'k'ijttinit jem je ko'oyjáyuwap kya'm. ⁹ Je'e pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je y'ónukta, ka'ats je'e ve'e ñaajk'ítjada jep tokin jaatp, kux je Nte'yame'e je nam joojntykin moojyjudu. Ax ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e ñaajk'ítjadata jep tokin jaatp, kux je Nte'yam je y'ónuk je'e ve'eda. ¹⁰ Jidu'um xa ve'e nnuja'vimda pan pan jatye'e je Nte'yam je y'ónukta jets pan pan jatye'e je ko'oyjáyuwap juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta je y'ónukta. Pan pan xa ve'e dutoomp juu' ve'e kya-paatyp kyah'akeegui, ka je'epts je'e ve'e je Nte'yam je y'ónuk, ka'ava je'e juu' ve'e dukatsojpk je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a.

Nachókjada to'k jado'k

¹¹ Ya'a tse'e je ayook juu' ve'e m'amotunajxtu van'ítani ku ve'e je jayu mva'nux'ukvaajnjidi, je'ets je'e ve'e jetse'e nnachojkumjadat to'k jado'k. ¹² Ka'a tse'e m'ítat ax jo'n je Caín, juu' ve'e ijt je ko'oyjáyuwap je jyayu jetse'e je y'uts duyak'aa'k. ¿Ax tyajx tse'e duyak'aa'k? Je'e kajxe'e kux ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoon jets oyts je'e ve'e juu' ve'e je y'uts tyoon. ¹³ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a tse'e xtuk'atúvadat pan mkat-sojkyudupe'e je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijn je kyoo'oy je'e. ¹⁴ Ijtumdu tse'e ax jo'n aa'k kun'ijttumdi. Ax ka'a tse'e ve'em n'uk'ijttumdi, je nam joojntykin tse'e je Nte'yam xmo'yumdu. Je'e kajxts ya'a ve'e nnuja'vimda kux ntsojkumdupe'e je n'útsamda je n'ajchamda maat je n'útsamda je ntsa'aamda. Pan pan xa ve'e je tsojkyun dukajayejpp, taampts je'e ve'e ax jo'n aa'k kuy'ijit. ¹⁵ Pan pan tse'e je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a dukatsojpk, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je yakjaju'oo'kpa. Ax nnuja'vidinupts miitse'e jets ka'a ve'e je yakjaju'oo'kpa dujayep je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁶ Jidu'um xa ve'e nnuja'vimda ti je'e ve'e je tsojkyun: Je Jesucristo tse'e xku'oo'kimdu. Ax ve'em tse'e, chojkappts je'e ve'e jetse'e mputajkimdat je n'útsamda je n'ajchamda maat je n'útsamda je ntsa'aamda je'e paat jetse'e nku'oo'kimdat. ¹⁷ Pan pan tse'e juu' du'ixp dujajejpp jetse'e du'ix je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e katih'ijttuxjup, jetse'e dukatukma'at, ka'ats je'e ve'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam je chojkyun. ¹⁸ Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, va'an tse'e duto'numda juu' ve'e duyaknyke'xnatajkip jets to'k aaj to'k joote'e je jayu ntsojkumda, ka koojyap tse'e nva'numdat jets ntsojkumdupe'e. ¹⁹ Jidu'um xa ve'e nnuja'vimda jets ijttumdupe'e je tyuv je'e maat jets to'k aaj to'k joote'e n'ijttumda jeja je Nte'yam

vyinkujk ku ve'e nnyja'vimjada jets tokin maat uu'me'eda: Ñumájipts je'e ve'e je Nte'yam jets ka'a ve'e ya nja'vinamda, ñuja'vikujxpts je'e ve'e je Nte'yam.

²¹ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, pan ka'a xa ve'e nnyja'vimjada jets tokin maat uu'me'eda, nnyja'vimjudupts uu'me'e jetse'e ntsapkojtsumdat, ²² xmo'yumdup tse'e je Nte'yam pan ti ve'e n'amótumdup, je'e kajx ku ve'e nkutyo'numda je pyava'nun jetse'e nto'numda juu' je'e ve'e chajkp. ²³ Ax je'e je pyava'nun, je'ets je'e ve'e jetse'e njaanchja'vimdinit je y'Onuk Jesucristo jetse'e nnachojkumjadat to'k jado'k ax jo'n xtukpava'numdi. ²⁴ Pan pan xa ve'e dukutyoomp je pyava'nun, ijttpts je'e ve'e jem je Nte'yam jya'vin kajxm jetse'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam y'it. Ax jidu'um tse'e nnuja'vimda jets ijtp je'e ve'e yam nja'vin kajxmamda, je Espiritu Santo kajx, juu' je'e ve'e xmo'yumdu.

Payo'oyda oy pan juu' ve'e ijtp jem je jayu jya'vin kajxmda

4 Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ka'a tse'e xjaanchjavadat nujom pan pan jatye'e vaandup jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa je'e ve'eda. Payo'oyda oy pan je Nte'yam kajx je'e ve'e juu' ve'e jem jya'vin kajxmda, uk pan ka'a. Kux jeja xa ve'e numay je jayu juu' ve'e natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, je'e tse'e je jayu tyuk'ixtup juu' ve'e ka je Nte'yamap jye'e. ² Jidu'um tse'e nnujavadat pan jem jya'vin kajxmda je Espiritu Santo, juu' ve'e jem je Nte'yam jya'vin kajxm: Nujom je jayu juu' ve'e vaandup jets je Jesucristo ve'e miin yaja naxviijn je jayu ni'kxax kópkax, je Nte'yam kajxts je'e ve'e juu' ve'e jem jya'vin kajxmda; ³ ax nujom juu' ve'e vaandup jets ka'a ve'e dujaanchjávada je Jesús, ka je Nte'yam kajxapts je'e ve'e juu' ve'e jem jya'vin kajxmda, cho'oxpajktupts je'e ve'e je Cristo. Ax m'amotunajxtu tse'e jets je'yape'e juu' ve'e je Cristo dutso'oxpákup, ax jeja tse'e uxam yaja naxviijn juu' ve'e tso'oxpajkyudup.

⁴ Miitsta, juu' atse'e n'onukja'vidup, je Nte'yam je jyayu xa miitse'eda jetse'e x'amaadaaguidi pan pan jatye'e je Cristo dutso'oxpajktup, kux ñumájipt je'e ve'e nnyojk pane'e jem mja'vin kajxmda ijtp jets ni ka'a ve'e je ko'oyjáyuwap juu' ve'e duyakkutojkip je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. ⁵ Myaatnavyaa'njudup tse'e je naxviijn je kyoo'oy je'e, je'e kajx tse'e kyotsta je naxviijn je kyoo'oy je'e jets je'e kajxpa tse'e y'amotunáxjada pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijn je kyoo'oy je'e. ⁶ Je Nte'yam je jyáyuvs uu'me'eda. Ax jidu'um tse'e nnuja'vimda pan pane'e kojts je Espiritu Santo kajx jets pan pane'e kojts je Espiritu Santo kajxap: Je Espiritu Santo tse'e du'ava'nip je tyuv je'e. X'amotunajxumdupts uu'm je'e ve'e pan pan jatye'e je Nte'yam du'ixada; ax ka'a tse'e x'amotunajxumda pan pan jatye'e je Nte'yam duk'ixada.

Je'e pane'e je tsojkun dujayepp

⁷ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, va'an tse'e du-nachojkumjada to'k jado'k, kux je Nte'yame'e duyakjéjip je tsojkun. Pan pan xa ve'e je tsojkun du-jayepp, je nam joojntykints je'e ve'e je Nte'yam mooyjyudu jetse'e je Nte'yam du'ixa. ⁸ Ax pan pan tse'e je tsojkun dukajayepp, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam du'ixa, kux jyayepppe'e je Nte'yam je tsojkun, je'e tse'e je tsojkun duyakjéjip. ⁹ Jidu'um tse'e je Nte'yam duyaknuxe'xnatajki jets jyayepppe'e je tsojkun, je'e ku ve'e dukejx je y'Onuk yaja naxviijn jetse'e je joojntykin njayeppumdinit je y'Onuk kajx. ¹⁰ Ya'a xa ve'e duyaknuxe'xnatajki je tsojkun, ka je'ep kuxe'e je Nte'yam ntsojkumdi, je'e ve'e kuxe'e xtsojkumdi jetse'e je y'Onuk dukejx yaja naxviijn jetse'e je ntókinam xtuknyvaatsumdi. ¹¹ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, je'e kajx ku ve'e je Nte'yam ve'em xtsojkumda, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e nnachojkumjadat to'k jado'k. ¹² Ka'a xa ve'e pan je Nte'yam du'ix; ax pan nnachojkumjudup tse'e to'k jado'k, yam tse'e nja'vin kajxmamda je Nte'yam y'it jetse'e pu'uk avaada je chojkun njayeppumda.

¹³ Kux tse'e je Nte'yam xmo'yumdi je Espíritu Santo, je'e kajx tse'e nnuja'vimda jets ijtumdupe'e jem je Nte'yam jya'vin kajxm jets je'e ve'e ijtpap yam uu'm nja'vin kajxmamda. ¹⁴ N'ixts aatse'e je Nte'yam je y'Onuk, mpuumps aatse'e je tuvakojsun jets je Nte'yame'e dukejx je y'Onuk jetse'e duyaktso'oktat nujom je jayu pan pan jatye'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn. ¹⁵ Pan pan xa ve'e du'ava'nip jets je Jesús je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk, jem tse'e jya'vin kajxm y'it je Nte'yam jets jemts je'e ve'e je Nte'yam jya'vin kajxm y'ijtpa. ¹⁶ Ax ve'em tse'e to'k aaj to'k joot nmuja'vimda jets xtsojkumdup uu'm je'e ve'e je Nte'yam.

Jyayepp tse'e je Nte'yam je tsojkun. Pan pan tse'e ijtp je tsojkun maat, jemts je'e ve'e je Nte'yam jya'vin kajxm y'it jets jemts je'e ve'e jya'vin kajxm je Nte'yam y'ijtpa. ¹⁷ Je Nte'yam tse'e duyakpookp je tsojkun juu' ve'e njayeppumdup jetse'e to'k aaj to'k joot n'ijtum-dinit je'e maat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpay-o'ynit. Ve'emts ya'a ve'e kux ka'a ve'e nmaat-navyaa'numjada je naxviijnit je kyo'oy je'e, ve'em ax jo'n je Cristo dukamaatnavyuu'nju je naxviijnit je kyo'oy je'e. ¹⁸ Ka'a tse'e je tsa'aga dumaatnavyuu'nju je tsojkun. Pan pu'uk avaada tse'e je jayu je tsojkun du-jayepta, ka'a tse'e je tsa'aga dujayeptuva, kux ku xa ve'e je jayu cha'aga, je'e kajx tse'e cha'aga ku ve'e je tsaachpaatun tyukkada'akjut. Je jayu juu' ve'e je tsa'aga dujayeppp, ka'ats je'e ve'e pu'uk avaada je tsojkun dujayepp.

¹⁹ Njayeppumdup tse'e je tsojkun kuxe'e je Nte'yam xtsojkumdi ku je'e ve'e ka'anum ntsojkumda vye'na. ²⁰ Pan vaamp xa ve'e je jayu: "Ntsajkp atse'e je Nte'yam", taayipts je'e ve'e pan ka'a ve'e dutsak je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a. Kux pan ka'a xa ve'e dutsak je y'uts je y'ajch ukpu je y'uts je cha'a juu' ve'e y'ixp, zax vintsots je'e ve'e dutsokut je Nte'yam?,

juu' ve'e kya'ixp. ²¹ Ya'ats je'e ve'e juu' ve'e xtuk-pava'numdu: Pan pan tse'e je Nte'yam dutsojkkp, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e dutsojkkpat je y'uts je y'ajch maat je y'uts je cha'a.

N'amaadaaguimdudup tse'e je naxviijnit je kyo'oy je'e

5 Pan pan tse'e dujaanchja'vip jets je Jesús je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je nam joojntykints je'e ve'e je Nte'yam mooyjyudu. Pan ntsojkumdup tse'e je ntee'anda, ntsojkumduvaps uu'm'e je n'útsamda je n'ajchamda maat je n'útsamda je ntsa'aa'mda. ² Jidu'um tse'e nnu-ja'vimda jets ntsojkumdupe'e je Nte'yam je y'onukta, je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam ntsojkumda jetse'e nto'numda juu' ve'e xtukpava'numdup. ³ Jidu'um xa ve'e je Nte'yam ntsojkumda, je'e ve'e ku ve'e nkuty-o'numda je pyava'nun. Ax ka'a tse'e ntso'oxja'vimda jetse'e nkuty'o'numdat je pyava'nun. ⁴ Kux nujom pan pan jatye'e je Nte'yam mooyjyudu je nam joojntykin, y'amaadaaguidupts je'e ve'e je naxviijnit je kyo'oy je'e. Ax juu' tse'e xtuk'amaadaaguimdudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, je jaanchja'vints je'e ve'e juu' ve'e njayeppumdup. ⁵ ¿Pants je'e ve'eda juu' ve'e du'amaadaaguidup je naxviijnit je kyo'oy je'e? Je'ejyji ve'eda juu' ve'e dujaanchja'vidup jets je Jesús je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk.

Juu' ve'e xtuknuja'vimdup je Jesucristo

⁶ Je Jesucristo tse'e miin yaja naxviijn jetse'e yak-napejt jetse'e xku'oo'kimdi. Ka kooyjap tse'e napejt, ve'empa ve'e y'uk'aa'k. Je Espíritu Santo tse'e xtuknu-ja'vimdup jets je Jesús je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk, ax ka'a tse'e je Espíritu Santo tyaaya. ⁷ Toojk viijn je'e ve'e juu' ve'e xtuknuja'vimdup jets je y'Onuk je'e ve'e: ⁸ je Espíritu Santo, je Jesús je napejtun, jets je Jesús je y'oo'kun. Oyam tse'e toojk viijn, to'kji tse'e je nuja'vin juu' ve'e xmo'yumdup. ⁹ Njaanchja'vimdup tse'e juu' ve'e je jayu kyojststup, ax nuyojk jaanchjávumts je'e ve'e je tuvakojsun juu' ve'e je Nte'yam yaktaan, je'ets je'e ve'e juu' ve'e kyojts je y'Onuk kajx. ¹⁰ Pan pan xa ve'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onuk, nuja'vinuupts je'e ve'e jem jya'vin kajxm jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesús. Pan pan tse'e dukajaanchja'vip juu' ve'e je Nte'yam kyajtsp, ve'emts je'e ve'e yakvinmotu jets taayipe'e je Nte'yam, kux ka'a ve'e je jayu du-jaanchjáva juu' ve'e je Nte'yam kyojts je y'Onuk kajx. ¹¹ Ax ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam kyojts je y'Onuk kajx: Xmo'yumduts uu'm je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jets je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, njayeppumdupts uu'm je'e ve'e je y'Onuk kajx. ¹² Pan pan xa ve'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam je y'Onuk, jyayepppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp; ax pan pan tse'e jem jya'vin kajxm ka'ijtp je Nte'yam je y'Onuk, ka'ats je'e ve'e dujayepp je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

Jē joojntykin juu' ve'e xā'ma kajx ijtp

¹³ Miitsta, pān pān jatye'e dujaanchja'vidup jē Nte'yam jē y'Onuk, jē'e kajxts āts miits ya'a ve'e ntuknujáyada jētse'e xnujávadat jēts mjayejp̄tupe'e jē joojntykin juu' ve'e xā'ma kajx ijtp. ¹⁴ Jē'e kajx tse'e to'k aaj to'k joot ntsapkojtsumda, kux nnuja'vimdinupe'e jēts pān n'amótumdupe'e juu' ve'e pyaatyp y'akeēguip maāt jē Nte'yam jē vyinma'yūn, xkats'amótunajx-umdupts uu'm jē'e ve'e. ¹⁵ Ax pān nnuja'vimdupts uu'm'e'e jēts xkats'amótunajxumdupe'e jē Nte'yam ku ve'e juu' n'amótumda, nnuja'vimduvap tse'e jēts tyónup jē'e ve'e pān ti ve'e n'amótumdup.

¹⁶ Pān y'ixp xa ve'e to'k jē jayu jē y'uts jē y'ajch ukpū jē y'uts jē chā'a ku ve'e jē tokin dūtún juu' ve'e o'yip jētse'e yakmēe'kxjat, va'an tse'e dūnūtsapkaṣu, van'it tse'e jē Nte'yam myo'ojūt jē joojntykin juu' ve'e xā'ma kajx ijtp. Jē'e ātse'e ntijp jē tokin juu' ve'e jē Nte'yam myee'kxp. Jēja xa ve'e jē tokin juu' ve'e jē Nte'yam kyamee'kxp; ka'ats āts miitse'e nnaajmada jētse'e x'amótudat jē Nte'yam jētse'e yaktōkinmēe'kxūt jē'e

kajx. ¹⁷ Nujom juu' jatye'e ka óyap, tókints jē'e ve'e; ax jēja tse'e jē tokin juu' ve'e jē Nte'yam myee'kxp.

¹⁸ Nnuja'vimdinup xa uu'm'e'e jēts pān pān jatye'e ijttup jē Nte'yam jē y'ónuk, ka'ats jē'e ve'e űaajk'ítjada jēp tokin jaatp, kux íxjudup jayejp̄judup jē'e ve'e jē Nte'yam jē y'Onuk, ax ka'ats jē'e ve'e jē ko'oyjáyuvap y'o'yixju jētse'e vintsō tyónjadat.

¹⁹ Nnuja'vimdinup tse'e jēts jē Nte'yam jē jyayu uu'm'e'eda; ax jem tse'e jē ko'oyjáyuvap y'am kyā'm y'itta nujom pān pān jatye'e dumaatnavyaa'njudup jē naxviijnīt jē kyō'oy jē'e.

²⁰ Nnuja'vimduvap xa ve'e jēts miine'e jē Nte'yam jē y'Onuk jētse'e jē vinma'yūn xmo'yumdi jētse'e ve'em n'íxaimdinit jē'e pāne'e tyúvam ijtp. Ax ijtumdup tse'e jem jē'e jya'vin kajxm pāne'e tyúvam ijtp, jē Nte'yam jē y'Onuk Jesucristots jē'e ve'e, jē'ets jē'e ve'e jē Nte'yam, juu' ve'e tyúvam ijtp, jē'e tse'e duyajkp jē joojntykin juu' ve'e xā'ma kajx ijtp. ²¹ Miitsta, juu' ātse'e n'onukja'vidup, ka'a tse'e xvinjávadat xvintsā'āgadat juu' ve'e ka jē Nte'yamap. Amén.

2 Juan

Ku je Juan dɔnuja'yi to'k je ɬa'axtajk maat je y'ónukta

1 Ats, je maj ónuk, to'k juu' ve'e je jaanchja'vivatajk dɔnuvinténip, máyam atse'e je Dios ntuknúkexta je uts je tsá'a maat je y'ónukta juu' atse'e ooy ntuntsojktup. Ax ka átsjyapts miitse'e ntsojktup, mtsojkjɔduvaps miits je'e ve'e nujom pan pan jatye'e dɔnuja'vidup je tyuv je'e. ²Je'e kajx tse'e nnachojkumjada kuxe'e yam nja'vin kajxmamda y'it je tyuv je'e jets xa'ma kajxts je'e ve'e yam nja'vin kajxmamda y'ijtnit. ³Je Dios Tee' jets je Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'e tse'e xkunoo'kxumdap jetse'e n'ijtumdinit je tyukmó'tun maatta je y'oy joot maatta, ve'em tse'e n'ijtumdinit je tyuv je'e maat je tsojkun maat.

⁴Ooy xa atse'e ntuntukxoonduk ku atse'e nnujava jets jeme'e je m'ónukta juu' ve'e dupanajxtup je tyuv je'e, ve'em ax jo'n je Dios Tee' xtukpava'numdi. ⁵Ax je'e kajx tse'e, va'an tse'e dɔnachojkumjada to'k jado'k. Ax je pava'nun juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, ka nam pava'nunapts je'e ve'e, je pava'nun je'e ve'e juu' ve'e je Maja Vintsán kyojts ku ve'e yak'ixpajk'ukvaajñ. ⁶Pan nachojkumjɔdup tse'e to'k jado'k, nkutyo'numdup tse'e je Nte'yam je pyava'nun. Ax je'e je pyava'nun, je'ets je'e ve'e jetse'e nnachojkumjɔdat to'k jado'k, ve'em ax jo'n xnujávada van'ítani ku ve'e x'amotunajx'ukvaandi je Nte'yam je y'ayook.

Je'e pan pan jatye'e je jayu dɔvin'aa'ndup

⁷May xa ve'e y'itta yaja naxviijn pan pan jatye'e je jayu dɔvin'aa'ndup, vaandupts je'e ve'e jets ka'a ve'e

je Jesucristo jyayuvimpijt. Vin'aa'mpats je'e ve'eda pan pan jatye'e ve'em vaandup, cho'oxpajktupts je'e ve'e je Cristo. ⁸Nay'ix'ítjada kux ku ve'e mkato'nuxjɔdat juu' ve'e mtoondup, je'e tse'e mtóndap jetse'e pu'uk avaada xjajejptinit je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam mtukmutsojkjɔdup.

⁹Pan pan xa ve'e dɔyaknuyojkup je Cristo je y'ixpajkun jetse'e je jayu dɔtuk'ix ax jo'n dukapaa'ty dukah'akeega maat je kats je ayook juu' ve'e je Cristo yaktaan, ka'ats je'e ve'e jem jya'vin kajxm je Nte'yam. Ax pan pan tse'e je jayu dɔtuk'ixp juu' ve'e je Cristo kyojts, jemts je'e ve'e jya'vin kajxm y'itta je Dios Tee' jets je y'Onuk. ¹⁰Pan jem xa ve'e juu' ve'e mku'ixjɔdup jetse'e je jayu dɔkatuk'ix ya'ixpajkun, ka'a tse'e xkuváktat jem mta'k'am jets ni ka'a tse'e x'oyvinkukojtsiduvat.

¹¹Kux pan pan xa ve'e dɔ'oyvinkukojtsip, tyukmaat-tuumpts je'e ve'e je kyo'oy je'e.

Ku je Juan kyojtskukajxini

¹²Jep xa ve'e may viijn juu' ats miitse'e kunjaa'k-tuknuja'yidi, ax ka'ats atse'e yap nak kujxp nja'avaañ kux ntsajkp atse'e jets ats miitse'e najkx nku'ixta jetse'e aviinm ah'am nmukótstat, ve'eme'e pu'uk avaada nxoointkumdat.

¹³Je n'útsamda je ntsá'aamda juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon, je'e je y'ónukta tse'e mkejxuxjɔdup máyam je Dios. Amén.

3 Juan

Ku je Juan dunuja'yi je Gayo

¹ Ats, je maj ónuk, to'k juu' ve'e je jaanchja'vivatajk dunuvinténip, máyam ats mitse'e je Dios ntuknyukex, mits, Gayo, juu' atse'e ooy ntuntsajkp.

² Nnutsapkajtspts ats mitse'e jetse'e nujom kajx m'óyat jetse'e makatsots m'ijtnit, ve'em ax jo'n atse'e nnujava jets oye'e je mjoot je mja'vin y'it jeja je Nte'yam vyinkujk. ³ Ooy atse'e ntuntukxoojntk ku ve'e jye'ydi je utsta je ajchta jets atse'e xnuujmidi vintso ve'e to'k aaj to'k joot mnaajk'ítju je tyuv je'e maat, ve'em ax jo'n xa'ma kajx mnaajk'ítju je tyuv je'e maat. ⁴ Ooy xa atse'e ntuntukxooduk ku atse'e nmo'tu jets je'eda pan pan jatye atse'e n'onukja'vidup, naajk'ijtudupts je'e ve'e je tyuv je'e maat. Ka'a tse'e ti viijnk juu' atse'e ve'em ntukxoojntk.

Ku je Gayo yak'oñukojtsi

⁵ Mits, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, oyts je'e ve'e juu' mitse'e mtuump, je'ets je'e ve'e vintso ve'e xputaka je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada, je'e ve'e vinkopk juu' ve'e je'yva jayu. ⁶ Je utsta je ajchta juu' ve'e ve'nidup mits maat, je'e tse'e dunukojtstu jeja je jaanchja'viva vyinkujk vintso mits je'e ve'e xputajkidi. Ku tse'e ñajxtinuvat jem tsov, putaka je'eda to'k aaj jetse'e xmo'odat juu' ve'e y'ajootadap too' aajy, ve'e-me'e xtónut ax jo'n je Nte'yam du'oyjávat. ⁷ Je'e tse'e tsoq'ndu jetse'e je jayu du'vaajnada je Cristo je y'ay-ook. Ka'a tse'e du'amótudi pan pan jatye'e je Nte'yam dukalíxada jetse'e pyutakajadat, je'e kajx tse'e nujojk vinkopk jetse'e xputakadat. ⁸ Xtukkadaakumdup xa uu'me'e jets je'e ve'e mputajkimdat, ve'em tse'e ntukmaatmuto'numdat ntukmaatmupajkumdat je Nte'yam ku ve'e du'avánada je tyuv je'e.

Vintso je Diótrefes dukakuvujk je Nte'yam je jyayu

⁹ Ntuknyuja'yidu xa atse'e to'k je nak je jaanchja'vivatajk, ax ka'ats je'e ve'e je Diótrefes dumajapum vintso atse'e juu' nkats, chajkpts je'e ve'e jetse'e dunumájat joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada.

¹⁰ Je'e kajx tse'e, pan najkxp ats mitse'e nku'ix, nvaajnap ats mitse'e je kyo'oy je'e juu' ve'e tyuump, vintso ve'e tyaaya jets aatse'e xpakats. Ax ka je'e jypap tse'e, ka'a tse'e dukuvuk je utsta je ajchta juu' ve'e jem je'ydup, ka'a tse'e duyakjaty jetse'e yakkuvajkjat je viijnk jayu, jetse'e dupavojpni joma ve'e je jaanchja'vivatajk ñay'amókajada.

¹¹ Mits, juu' atse'e ooy ntuntsajkp, ka'a tse'e xpanajkxut je kyo'oy je'e, je'e ve'e mpanajkxup je y'oy je'e. Pan pan tse'e dutoomp je y'oy je'e, y'ixats je'e ve'e je Nte'yam; ax pan pan tse'e dutoomp je kyo'oy je'e, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam du'ixa.

Ku je Demetrio yak'oñukojtsi

¹² Anañujoma tse'e du'oñukótsada je Demetrio. Nay ve'empa aats, mpaampapts aats je'e ve'e je tuvakojsun jets oy je'e ve'e juu' ve'e tyuump kyajtsp. Ax mnuja'vinupts mitse'e jets tyúvam je'e ve'e je tuvakojsun juu' aatse'e mpuump.

Ku je Juan kyojtskukajxini

¹³ Jēpe'e may viijn juu' ats mitse'e kunjaa'ktuknyuja'yi, ax ka'ats atse'e yap nak kujxp nja'ava'añ. ¹⁴ N'a'ixp xa atse'e jets tsojk ats mitse'e najkx nku'ix, ve'em tse'e nnakyojtsumjut avinm ah'am.

¹⁵ Je Nte'yam tse'e myak'ijtinup je oy joot maat. Máyame'e je Dios mkejxuxjada pan pan jatye'e yaja nmaatnachoikumjudup. Máyame'e to'k aaj je Dios xmo'odat to'k jado'k pan pan jatye'e nmaatnachoikumjudup joma ve'e mits. Amén.

Judas

1 Atse'e je Judas, je Jesucristo je myutoompa je myupajkpa, je Santiago je y'uts. Máyam atse'e je Dios ntuknukexta je jayu juu' ve'e je Dios Tee' vinkoojnjudu jetse'e chojkjidi, je Dios Tee', juu' ve'e íxjudup jayejpjudup je'e kajx ku ve'e to'k muk y'itta je Jesucristo maat. ² Qoy tse'e xtunjayéptat je tukmo'tun, je oy joot, jets je tsojkun.

Je yak'ixpajkpada juu' ve'e taayidup (2 Pedro 2.1-17)

³ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, njatsojk xa atse'e jets ats miitse'e kunnuja'yidi je joojntykin kajx juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jetse'e njayejpumda, ax ka'anumts atse'e ve'em ntun. Nnaja'vijupts atse'e jets too'vajkp ats miitse'e nkojtsmákkadat jetse'e to'k aaj to'k joot mnaajk'ijtidinit je ayook maat juu' ve'e mjaanchja'vidup jetse'e je Nte'yam to'k naxji dutukkatajki je jyáyuda. Ax ka'ats je'e ve'e duyaktíkutsut je ayook juu' ve'e yaktaan. ⁴ Jem xa ve'e je jayu juu' ve'e je vin'aa'nun kajx napyaaajmjudup je jaanchja'vivatajk maat, ax ka'ats je'e ve'e dunatyukpákjada je Jesucristo, je'eji ve'e to'k je nMaja Vintsánamda. Jujpani tse'e je Kunuu'kx Jatyán du'ava'ni jets vintókidap je'e ve'eda, ka'a tse'e je Nte'yam dvinvintsa'agada. Tyijtufts je'e ve'e jets je'e kajxe'e kuxe'e je Nte'yam je jayu je maa'yun dutuujnja, nvaat tse'e je yaa'y je ta'ax je kats dutukmaatjayeptat juu' ve'e ka púkap jyayeiptup.

⁵ Qyam miitse'e xnujávada juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, ntsajkpts atse'e jets ats miitse'e ntukjaa'myétstat jets je Maja Vintsane'e duyakpítsumni je jyayu jem Egipto. Qyam tse'e vye'ema, ux'ookts je'e ve'e duyakkutókidini je'eda pan pan jatye'e kajaanchja'vijidu. ⁶ Jaa'myétsta je angelestajk juu' ve'e kayakku-tojktu ax jo'n je Nte'yam tyukkatajkijidi, myasooktinuts je'e ve'e je it juu' ve'e jyayeiptu, je Nte'yam tse'e yak'ijitjudup jem akoo'ts it jootm juu' ve'e dunu'ava'tikajxp. Ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je poxuntakjaju juu' ve'e cadena tsum. Jem tse'e ve'em y'ijttinit je xaa'j paat ku ve'e je tsaachpaatun yakmoo'yidinit. ⁷ Jaa'myejstuva je sodómait jets je gomoorrait jáyuda jets je jayu juu' ve'e tsuunidup y'ijtt jem kajpun kajxmda juu' ve'e mutámijidup, ka'a tse'e je Nte'yam dukatsupajktuva, tyukmaatjayeiptu tse'e je kats je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeiptup. Je'e paat tse'e ko'otyoondu ku ve'e je yaa'tyajk je kats dutukmaatjayeipti je myuyaa'tyajk. Je'e kajx tse'e je Nte'yam yakku-tókikajjidini ku ve'e je jaajjn duyaknaxkadaaky. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e anañujoma je jayu va'ajts dunujá-vadat jetse'e ve'em dukatoonduvat.

⁸ Ax nay ve'empa je jayu juu' ve'e napyaaajmjudup je jaanchja'vivatajk maat, vaandufts je'e ve'e jets ti jatye'e yak'íxjudu je kuma'aj kajx jetse'e ve'em dutón-dat je ka óyap juu' ve'e tyonuvaandup je y'avintsó vinma'yun kajxta. Ka'a tse'e dumajapamda je kutojkun juu' ve'e je Nte'yam jyayeipp, vyinkojtspejttup tse'e pan pan jatye'e ijttup jem tsapjootm. ⁹ Ax je ángeles Miguel, juu' ve'e dunuvintsanikajxp je aangelestajkta, ku ve'e dumaatnakyojtsvintsoojvji je Satanás jets pane'e dujayéup je Moisés je ñi'kx je kyopk, ka'ats je'e ve'e ñayja'viji jetse'e dvinvinkojtspejtut je ko'oyjáyuvap. Jidu'ume'e vyaajñ: "Je Maja Vintsán tse'e mtukna'muxjup!" ¹⁰ Ax je jayu juu' ve'e vin'aa'ndup, je'ets je'e ve'e kyó'oñykojtsidup juu' ve'e kyavinmótudup, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je tánuk juu' ve'e duká'oy-payo'ydup juu', je'e tse'e tyoondup juu' ve'e chojktup je y'avintsó vinma'yun kajxta. Vintókidapts je'e ve'eda.

¹¹ ¡Ayoov xa ve'e je'e je jyootta, kux je'e ve'e dupanajktup je too' juu' ve'e je Caín pyajk! Ve'em ax jo'n je Balaam ñatyukkatajkiji je kyó'oy je'e jetse'e ve'em kumyeempujk, nay ve'empa tse'e jyátkiduva. Vintókidapts je'e ve'eda kuxe'e je Nte'yam dukakatsapakta, ve'em ax jo'n je Coré kyakatsupajkji jetse'e vyintókini. ¹² Ku ve'e mnay'amókajada kaayva je tsojkun kajx juu' ve'e mnayjayeipuxjudup to'k jado'k, je jayu tse'e jomvaandup tivaandup ku ve'e xmaatkáyda xmaat'oo'kta ax jo'n kuxtukmaatjayeipti je tsojkun. Ve'em tse'e oy ñaajkkáyjada, ax ka'a tse'e duyavinkópkada je jayu juu' ve'e katih'ijituxjudup. Ve'em tse'e y'itta ax jo'n je kup juu' ve'e katá'mip, ax jo'n je kup juu' ve'e yakvixp je y'aa'ts maat jetse'e tyaatsni. ¹³ Ve'em ax jo'n je maaxy naaj ooy tyumpojtyk jetse'e je y'aa'pk dupum, nay ve'em tse'e yaknujava vintso ve'e je jayu je jyáyuvinda je ka óyap kajx juu' ve'e tyoondup kyojtstup. Ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je maatsa juu' ve'e too'tókidup, yaknuapaajmtkiduts je'e ve'e jetse'e xa'ma kajx y'ijttinit jem akoo'ts it jootm juu' ve'e dunukoo'tsikajxp.

¹⁴ Kyojtsnajx xa je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook je Enoc juu' ve'e movuxtojtyk naske'exa ku ve'e je Adán kujx yakmachovutsaa'n. Je'e tse'e du'ava'ni vintso ya'a ve'e ya jáyuda. Jidu'um tse'e vyaajñ: "Myaatmínup xa ve'e je Maja Vintsán pan pan jatye'e jye'eip ka jamachávum, ¹⁵ je'e tse'e nujom je jayu dutókimpayo'kyajxtinup, pyaaajmjidinufts je'e ve'e je tsaachpaatun nujom pan pan jatye'e je Nte'yam dukajaanchja'vidu jetse'e dukavintsa'kidi, jetse'e dvinvinkojtspejtti, jetse'e je kyó'oy je'e dutoondi." Jidu'um tse'e je Enoc vyaajñ. ¹⁶ Ka'a tse'e je jayu juu' dutukjotkada'akta, kyó'oyja'vidupe'e juu' jatye'e je viijnk jayu tyoondup,

pyanajktup tse'e je kyo'oy je'e juu' ve'e chojktup je y'avintsõ vinma'yun kajxta, namyájjidup tse'e, y'ix-tidupts je'e ve'e vintsõ ve'e je jayu tsoj dujávadat juu' ve'e tuk'ixjudup jětse'e ve'em dujayéptat juu' ve'e chojktup.

Juu' ve'e tyóndap je jaanchja'vivatajкта

¹⁷ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, jaa'myétsta je ayook juu' ve'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo je kyukátsivada myakta'nuxjudu. ¹⁸ Ve'em tse'e vyaandi jets ku ve'e támani je itakax vye'nat, tyukxi'iktaps je'e ve'e je jayu je Nte'yam jye'e, je y'avintsõ vinma'yun kajx tse'e dutóndat je ka óyap juu' ve'e chojktup. ¹⁹ Ax je jáyuda, je'e tse'e je njáyuvamda duyaknapyajkva'kx-uvajnjudup, chojktupts je'e ve'e jětse'e je njáyuvam y'ijttinit to'k je vinma'yun je'e maat, je'ejyji tse'e tyoondup vintsõ ve'e je kyo'oy vinma'yun ña'muxjada, ka'a tse'e jem jya'vin kajxmda y'it je Espíritu Santo.

²⁰ Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ijtp tse'e mnaajkmákkpákjadat je mva'ajts jaanchja'vin kajxta. Tsapkotsta je mákin maat juu' ve'e je Espíritu Santo yajkyp. ²¹ Naajk'ítjada je Nte'yam je chojkun maat ku ve'e x'a'ixta je xaaj ku ve'e myiinnuvat je nMaja Vintsá-

namda Jesucristo, je'e juu' ve'e je ñu'ixkadaakun kajx mmooyjyidinup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

²² Tukmo'otta pan pan jatye'e mejtsvinmaaydup.

²³ Putákada tse'e viijnkta, ve'em ax jo'n je jayu kuyakputaka juu' ve'e jem janjootm yakvaa'mpítsump, jets tukmo'ttuva juu' ve'e viijnktava. Ax nay'ixjada tse'e jets ka'a ve'e ve'em xtóndat ax jo'n je'e ve'e dutonda, ko'oyjávada tse'e je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup, jets tsa'agada kux ku ve'e mpaa'tjadat je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup.

Ku je Judas kyojtskukajxini

²⁴ Ax je tun to'k Nte'yam, je nYaktsookpamda, o'y-ixjup xa je'e ve'e jětse'e dutónut vintsõ ve'e mkaka'adat jep tokin jaatp jětse'e myakje'yjidinit jem je'e vyinkojkm joma ve'e ooy je majin dutunjayep, ve'em vintsõ ve'e je tokin mkapaa'tjadat jets ooy je xoojntkun maat, ²⁵ je'e tse'e dujajejpnup je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx je vintsá'kin jets je majin, je mákin jets je kutojkun. Ve'em tse'e y'ijt ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na, uxame'e ve'em y'ijtpa, jětse'e xa'ma kajx ve'em y'ijtnit. Amén.

Apocalipsis

Pan tyajx kajxe'e je Juan ya nak dujaajy

1 Je Nte'yam xa ve'e dütuknuja'vi je Jesucristo ti ve'e tsojkji tónjup kótsjup jets je'e ve'e dütuknuja'vivat pan pan jatye'e je Nte'yam dumutoondup dumupajktup. To'k tse'e je ángeles dukejx, je'ets atse'e tuxtuk'ix tuxtuknujava. ² Ats, je Juan, mpuumpts atse'e ya tuvakojsun juu' jaty atse'e tun'ix, je Nte'yam je y'ayookts ya'a ve'e juu' je'e ve'e myooy je Jesucristo jets ats miitse'e ntuknuja'viduvat.

³ Xoön xa je'e ve'eda pan pan jatye'e dukótstap ya nak. Xoönduvaps je'e ve'e pan pan jatye'e du'amo-tunáxtap ku ve'e yakkats ya kats ya ayook juu' ve'e je Nte'yam yajk, jetse'e dumajapámdat juu' jatye'e yaja javyet, kux támani xa je'e ve'e jetse'e tyónjüt kyótsjüt.

Ku je Juan dunuja'yi je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidu jep Asia

⁴ Ats, je Juan, uxyamts atse'e nnujáyada je jaanchja'vivatajk juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm jem ásiait y'it jootm. Je Nte'yam, je Espíritu Santo, jets je Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maatta; je Nte'yam, juu' ve'e uxyam ijtp, je'e tse'e ijt, je'em tse'e ijtnup; jets je Espíritu Santo, juu' ve'e ve'em ax jo'n je vuxtojtuk kujajpa kuta'kxpa jem je Nte'yam je kyutojkun tsuujntkun vyinkojkm; ⁵ jets je Jesucristo, juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dukótsnajxp ve'em ax jo'n du'ix dumotu, je'ets je'e ve'e muto'k juu' ve'e joojntykpajknuva, je'e tse'e duyakkutojkijip nujom pan pan jatye'e yakkutojktup yaja naxviijn. Ax je Cristo tse'e xtuntsojk'oo'kumdup jetse'e xtuknuvaatsumdi je ntók-inamda ku ve'e xku'oo'kimdi, ⁶ je'e tse'e xpa'mumdu jetse'e nyakkutojkumdat jetse'e tee'tajk n'ijtumdat, ax ve'em tse'e nvinja'vimdinit nvintsa'kimdinit je Nte'yam, je'e je Tyee'. Je Cristo tse'e dujajejpnup je majin je jaanchin jets je kutojkun xa'ma kajx! Amén.

⁷ Amotunaxta, jem je'e ve'e vínuts jootm myiinnit! Anañujómats je'e ve'e du'ixtat, je'e paat pan pan jatye'e yakxa'ajkijidu. Nujom tse'e je jay yaja naxviijn chaachvinmapyajkkáxtat jetse'e ya'axtat ku ve'e du'ixtat. Ve'eme'e tyónjüt kyótsjüt. Amén.

⁸ Jiduyum xa ve'e je Nte'yam vya'añ, je Maja Vintsán, juu' ve'e nujom dukam'ikajxp: "Ats xa je'e ve'e ku ve'e je it choo'ntk, atsts je'e ve'e ku ve'e tyonkájüt kyojt-skájüt nujom juu' jaty, ats tse'e ax jo'n je A jets je Z, ats tse'e uxyam ijtp, ats tse'e ijt, átsam tse'e ijtnup."

Ku je Juan du'ix je Cristo je majin maat

⁹ Ats, je Juan, miits je m'utsta je m'ajchta, kijpx ats miitse'e ntukmaatyaknáxta je tsaachpaatun, ijtp atse'e miits maatta jem je Nte'yam y'am kya'm jetse'e ntukmaatmuténada je tsaachpaatun. Je'e kajx ya'a ve'e kuxe'e n'ijtumda to'k muk je Jesucristo maat. Yakmajtsts atse'e jets atse'e yaja nyakpuujm, to'k je it juu' ve'e yaja maaxy naaj akujk. Patmos ya'a ve'e xyaaj. Je'e kajxti atse'e ve'em nyaktuujn kuxe'e ats ntukka'amáy je Nte'yam je kyats je y'ayook, je'e ve'e ku atse'e je tuvakojsun mpum je Jesucristo kajx. ¹⁰ Je Maja Vintsán je xyaaj tse'e vye'na, van'itts atse'e jem je Espíritu Santo kya'm ntaajñ jets atse'e nnaadup n'amotunajxy to'k je ayook va'ajts mak kya'ts, ve'em ax jo'n je trompeta mak xyu'ux, ¹¹ jets atse'e xnuujmi:

—Ats xa je'e ve'e too'vajkp, ats tse'e ux'oók, ve'emts atse'e ax jo'n je A jets je Z. Jatyanu jem nak kajxm pan juu' jatye'e m'ixp, jets kejjxa je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm jem ásiait y'it jootm. Je kajpun joma ve'e ñay'amókajada, ya'ats je'e ve'eda: je Éfeso jets je Esmirna, je Pérgamo jets je Tiatira, je Sardis jets je Filadelfia, jets je Laodicea.

¹² Van'itts atse'e n'ixumpijit jets atse'e n'ixüt pan pan atse'e xmukojsp. Ku atse'e n'ixumpijit, van'itts atse'e n'ix vuxtojtuk je tsintovyejtun juu' ve'e tum je oro.

¹³ Jemts atse'e tsintovyejtun akokm n'ix to'k pane'e ve'em ke'xp ax jo'n je yaa'tyajk, yane'e je xyox dujajep, jem tse'e tyek jajm paat kyada'aky, jetse'e to'k je oro cinta dukak'ajenju. ¹⁴ Va'ajts po'o'pts je'e ve'e je vyaajy, ve'em ax jo'n je po'o'p lana ukpu je tsap'aa'pk. Ve'em tse'e je vyiijn ax jo'n je jan'ayee'nst. ¹⁵ Ve'em tse'e je tyek y'ajaj y'atü'kx ax jo'n je bronze tyu'kx myátsük ku ve'e va'ajts yakpa'at, ve'em ax jo'n je bronze jem janjootm vyintoy ku ve'e jyü'u. Ve'em tse'e je y'aaj je yo'kt va'ajts mak tyunkats, ve'em ax jo'n je maja naaj y'uü'ts tyinun. ¹⁶ Jem tse'e y'aka'yun ka'm dumáada vuxtojtuk je maatsa. Jep tse'e y'avup pyitsum to'k je tsojx juu' ve'e mejtsk ado'om jajpax. Ve'em tse'e je vyiijn je y'aaj y'ajaj y'atü'kx ax jo'n je aampa xaaj ku ve'e va'ajts mak y'añ.

¹⁷ Ku atse'e n'ix, van'itts atse'e ntunnaxvipp jeja je'e vyinkujk ax jo'n atse'e aa'k kun'ijit jo'n. Ax je'ets atse'e je y'aka'yun ka'aj xtuknukoön jets atse'e xnuujmi:

—Kadi mtsa'aga. Ats xa je'e ve'e too'vajkp, ats tse'e ux'oók, ¹⁸ ats tse'e joojntykip. Uk'oo'k atse'e; ax joojn-tykipts atse'e xa'ma kajx. Ats xa je'e ve'e je avaatsun

nmaat juu' ve'e yaktuk'avaatsp joma ve'e je oo'kpa y'itta. ¹⁹ Javyétyts n'it juu' ve'e tux'ix, juu' ve'e uxym ijt, jets juu' ve'e ux'ook itup. ²⁰ Jidu'um tse'e dunukats juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijt, je vuxtojtuk maatsa juu' ve'e yam ats n'aka'yun ka'm tux'ix jets je vuxtojtuk tsintovyejtun juu' ve'e tum je oro. Je vuxtojtuk maatsa, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je yakkatsuyo'yvada juu' ve'e je oy kats je oy ayook duyakyo'ydup joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajka jem vuxtojtuk kajpun kajxmda. Jets je vuxtojtuk tsintovyejtun, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je jaanchja'vivatajka juu' ve'e jem nay'amojkijidup.

Je vuxtojtuk kajpun joma ve'e ñay'amojkijidi je jaanchja'vivatajka: Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Éfeso

2 'Nujaya jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajka jem éfesovit kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e dummaat je vuxtojtuk maatsa jem y'aka'yun ka'm jetse'e ñaxy tyaka jem je vuxtojtuk oro tsintovyejtun y'akojkm: ² Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, vintso ve'e mak mtonda ats kajx jets vintso ve'e je mak aaj je mak joot xjayepta, ka'a miitse'e xkuvakta pan pan jatye'e ka óyap jáyuidup joojntykidup, jetse'e x'ixta pan pan jatye'e natyijjudup kukátsivada, ve'em tse'e je nuja'vin xpajkti jets taayidup je'e ve'e. ³ Ta xa miitse'e je mak aaj je mak joot xjayepta, ta ve'e ooy mtunsaachpaa'tta jetse'e ooy mtuntonda ats kajx, ka'a tse'e mnoo'kxta. ⁴ Oyam tse'e vye'ema, jep tse'e to'k viijn juu' ats miitse'e ntuknaajmavaandup, je'ets je'e ve'e ku atse'e xkoo'ktsojkti ni ve'em ax jo'n atse'e xtsojkti ku atse'e xjaanchja'vi'ukvaandi. ⁵ Je'e kajx tse'e, jaa'myésta vintso ats miitse'e xtsojkti van'it, vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykinda, jets toondinuva ve'em ax jo'n xtsoo'ntkti. Pan ka'a tse'e ve'em xtonda, najkxpts atse'e nyakkeekni je mtsintovyejtunda joma ve'e y'it. ⁶ Ax mputajkijidupts ya'a ve'e kuxe'e xkatsokta je'e juu' jatye'e tyoondup je jayu juu' ve'e dupanajxtup je Nicolás je y'ixpajkun, ntso'oxpajkpap ats je'e ve'e juu' ve'e tyoondup. ⁷ Pan pan jatye'e xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm: Pan pan tse'e maadaakp, nmo'opts ats je'e ve'e jetse'e duja'kxut je kupu-taajm juu' ve'e joojntykinyajkp, juu' ve'e jem ijt joma ve'e je Nte'yam je jyayu je jyaajnda je tyajka."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Esmirna

⁸ Nujaya'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajka jem esmiirnait kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e too'vajkp jets ux'ook, je'e pane'e uk'oo'k jetse'e jyojntyk-pajknuva: ⁹ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, vintso ve'e mtsaachpaa'tta jetse'e m'ayovda (óyame'e may je o'yin xjayepta). Nnuja'vinupts atse'e vintso ve'e mpakótsjada je'e pan pan

jatye'e natyijjudup israeejlit jáyuda, ax ka'ats je'e ve'e jye'eda, je Satanaasts je'e ve'e je jyáyuda. ¹⁰ Ka'ats miitse'e ve'e xtsa'agadat vintso ve'e mtsaachpaa'ttat. Jem miitse'eda pane'e je ko'oyjáyuvap yakjapyoxuntakpámjadap, y'ixupts je'e ve'e vintso ve'e y'óyat jets ats miitse'e xkoo'kjaanchja'vidinit. Majk xaaj ve'e ve'em myaktsaachpaa'tjadat. To'k aaj to'k joot tse'e m'ittat ats maat van'it paat ku ve'e m'oo'ktat, ve'em tse'e xjayeptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijt. ¹¹ Pan pan jatye'e xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm. Pan pan tse'e maadaakp, ka'a tse'e vyintsotónjut je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijt nup."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Pérgamo

¹² Nujaya'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajka jem peergamovit kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e dummaat je tsojx juu' ve'e mejtsk ado'om jajpax: ¹³ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup jetse'e mtsaanada joma ve'e je Satanás yakkutuk. Oyamts jeme'e mtsaanada, to'k aaj to'k joots atse'e xmutonda xmupakta, ijtpts atse'e xjaanchjávada. Oyame'e mak je jayu myaktsaachpaatjidi ku ve'e je Antipas duyak'oo'kti, ka'ats atse'e xjaanchja'vi'atúvidi, je Antipas juu' ve'e je tuvakojsun dupaam ats kajx jeja je numay jayu vyinkujka ku ve'e vye'nana jem mkaajpun kajxmda, jem joma ve'e je Satanás chyuna. ¹⁴ Ax jep tse'e juu' ats miitse'e ntuknaajmavaandup, je'ets je'e ve'e ku ve'e jem miitse'eda pan pan jatye'e dukamaso'okuvaandup je Balaam je y'ixpajkun. Je Balaam tse'e du'akojtsi je Balac vintso ve'e je israeejlit jayu duyaktokintóndat, je'e ve'e ku ve'e duja'kxta juu' jatye'e yaktukvintsa'kidu je y'apamnaxta jets ku ve'e je kats dutukmaatjayepti je kiix ónykta juu' ve'e ka púkap jyayeptup. ¹⁵ Jemts miitse'e xmaadada pan pan jatye'e dukamaso'okuvaandup je Nicolás je y'ixpajkun, je ixpajkun juu' atse'e nkatsajkp. ¹⁶ Je'e kajx tse'e, vinmayumpijttini, masooktini je mko'oy joojntykinda. Pan ka'ats miitse'e xmaso'okta je mko'oy joojntykinda, nnunajxtapts ats miitse'e jets atse'e najkx n'atso'ox-tún maat je'e juu' ve'e dukamasooktup je Nicolás je y'ixpajkun. Ve'emts atse'e ntónut maat je tsojx juu' ve'e yap ats n'ávup písump. ¹⁷ Pan pan jatye'e xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm: Pan pan tse'e maadaakp, nmo'opts ats je'e ve'e jetse'e dukáyut je maná juu' ve'e yu'uts ijt, jets atse'e nmo'ot to'k je pi'k poo'p tsaaj joma ve'e javyet y'it to'k je nam xaaj juu' ve'e ni pana dukanuja'vip, je'ejyi ve'e pan pane'e yakmo'op."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Tiatira

¹⁸ Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem tiatiirait kya-jpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e je vyijn ax jo'n je jan'ayee'nst jets je tyek ax jo'n je bronçe juu' ve'e va'ajts pa'at: ¹⁹ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, je tsojkun juu' ve'e mjayeptup, vintso atse'e xjaanchjávada, vintso atse'e xmutonda xmupakta, jets vintso ve'e je mak k aaj je mak joot xjayepta, nnuja'vivapts atse'e jets nuyojk miitse'e uxyam mtonda ats kajx jets ka'a ve'e ku atse'e xjaanchja'vi'ukvaandi. ²⁰ Oyam tse'e vye'ema, jep xa ve'e juu' ats miitse'e ntuknaaj-mavaandup, je'ets je'e ve'e ku ve'e xkuvakta je ta'ax-tajk Jezebel, je'e juu' ve'e natyijup je Nte'yam je y'ay-ook kojtstnaxpa. Tónajits je'e ve'e je y'ixpajkun dutukvin'uun ats je njayu jetse'e ve'em je kats dutukmaat-jayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeptup jetse'e duja'kxta juu' ve'e yaktukvintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap. ²¹ Ta xa ats je'e ve'e nja'ituma'a jetse'e vyinmayumpítut; ax ka'ats je'e ve'e vyinmayumpi-jt, ka'a tse'e dumasa'ak je ky'o'oy too'. ²² Ax je'e pan pan jatye'e panajkjudup, pan ka'ats je'e ve'e dumaso'okta juu' jatye'e je ta'axtajk tyuump, nyakpa'ampé-tupts ats je'e ve'e je ta'axtajk jets atse'e ooy ntunyakt-saachpaa'ttat je'e pan pan jatye'e tyukmaattoondup je ky'o'oy je'e, ²³ nyak'oo'ktapts ats je'e ve'e pan pan jatye'e je ta'axtajk dukats'amotunajxtup. Ax ve'em tse'e nujom je jaanchja'vivatajk dunujávatat jets n'ixkujxp nnuja'vikujxp atse'e je jayu je jya'vin jets je vyinma'yun, ve'em ats miitse'e to'k jado'k juu' nmo'o-dat pan vintso ve'e dumaaatnavyaa'tyju dumaaat-nay'akeegaja juu' jatye'e mtoondup mkojtstup. ²⁴ Ax miitsta pan pan jatye'e ijtup jem Tiatira jetse'e dukapanajkxta ya ko'oy ixpajkun jetse'e dukatonmatsta juu' je'e ve'e tyijup je Satanás je myaja ixpajkun, ka'ats ats miitse'e ti viijnk ntukpava'anda. ²⁵ Ix'itta juu' ve'e mjayeptup van'it paat ku atse'e nmiinnuvat. ²⁶ Pan pan tse'e maadaakp jetse'e dutún juu' jaty atse'e ntsajkp van'it paat ku ve'e y'oo'kut, nmo'o'pts ats je'e ve'e je kutojkun jetse'e duyakkutojkjat je jayu juu' ve'e tsuunidup joma ve'e may viijn je it je naax, ²⁷ ve'em ax jo'n ats je nTee' xmooy je kutojkun. Pan ka'a tse'e je jayu kyatsapákjada, ve'em tse'e dutónut ax jo'n je jayu juu' ve'e je pojxun dukajp jetse'e dutukpo'ova'kxy je naxto'ts; ²⁸ nmooyvaps ats je'e ve'e je maja maatsa juu' ve'e japyji pitsump. ²⁹ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espiritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajkta juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Sardis

3 Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem saardisit kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e dukamip je Espiritu Santo jets je vuxtojtuk maatsa, je

Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm jetse'e yaktuknukex je jaanchja'vivatajk jem vux-tojtuk kajpun kajxm joma ve'e ñay'amókajada: Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, nnuja'vinupts atse'e jets oyam miitse'e mjajoojntykada, ni vinxúpats ats miitse'e xkatoojnjada. ² Vija keja, mo'oda je makkin juu' jatye'e jaa'ktaampna, juu' ve'e javee'n jetse'e kyutókiyut, kux ta atse'e n'ix jets ka'a miitse'e xtonda juu' ve'e oy juu' ve'e va'ajts jeja je Nte'yam vyinkujk. ³ Jaa'myétsta jets panajkxta je ix-pajkun juu' ve'e myakmooydu, vinmayumpiittini, maso'oktini je mko'oy joojntykinda. Kux pan ka'a xa miitse'e xmaso'okta je mko'oy joojntykinda, nnujajkxtapts ats miitse'e jets ats miitse'e najkx nkupaadada. Ve'emts atse'e nje'yat ax jo'n je mee'tspa jye'ya jem je jayu tyak'am, ka'a ve'e xnujávada pan vin'it. ⁴ Oyam tse'e vye'ema, jem tse'e saardisit kyajpun kajxm miitsta pan pan jatye'e kanaajk'ijjudup maat je tokin, ax je'ets atse'e nmaatvíduttap poo'p xaxta, kux ve'em je'e ve'e duvinmátsjada. ⁵ Pan pan tse'e maadaakp, yakpoo'pxóxupts je'e ve'e, ka'ats atse'e nyaktókiyut je xyaaj jep nak kujxp joma ve'e javyet je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup. Ats je nTee' jets je y'aangeles, jemts atse'e je'e vyinkojkmda nva'anut jets ats je njayu je'e ve'eda. ⁶ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espiritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajkta juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Filadelfia

⁷ Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem filadeeljfiat kyajpun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e va'ajts jets tyúvam, je'e pane'e dumaat je yakkutojkpa David je y'avaatsun, je'e pane'e juu' duyak'avaatsp, ni pana xa ve'e kya'o'yixju jetse'e duyak'atókut, nay ve'empana pane'e juu' duyak'atojkp, ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e duyak'ava'atsut: ⁸ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojtstup, mpaamts atse'e jeja miits mvinkujkta to'k je tak'ak'a juu' ve'e ava'ajts, juu' ve'e ni pana ka'o'yixjup jetse'e duyak'atókut. Oyamts miitse'e vee'nji je makkin xjayepta, mkutyoonduts miitse'e ats je nkats je n'ay-ook jetse'e mjaa'knapyámjada ats maat. ⁹ Ax ve'em tse'e, je'eda pan pan jatye'e je Satanás dumaaat-napyajjudup jets pan pan jatye'e taayidup ku ve'e vya'anda jets israeejlit jayu je'e ve'eda, ntónupts atse'e jetse'e viinduk naxkada'aky ñapyámjadat jem miits mvinkojkmda jetse'e dukuváktat jets ooy ats miitse'e ntuntsokta. ¹⁰ Kux tse'e xmuténada ax jo'n atse'e nva'añ, je'e kajxts ats miitse'e n'ixtat njayéptat ku ve'e anañujoma je jayu ooy tyuntsaachpaa'ttat yaja naxviijn jetse'e ve'em oy yak'ixut pan pan jaty atse'e xjaanchja'vidup. ¹¹ Tsojk atse'e nmiinnuvat. Ix'itta juu' ve'e mjayeptup jetse'e ve'em ni pana mkapajkuxjadat je o'yin juu' ve'e mjayeptup jem tsapjootm. ¹² Pan pan tse'e maadaakp, ve'emts ats je'e ve'e mpámüt ax jo'n to'k je mak páttena jep maja tsaptujk, ni je vin'ítats

je'e ve'e kyapítsumut, jemts atse'e je'e ñi'kxm nja'at ats je nNte'yam je xyaaj jets je Nte'yam je cyiudad je xyaaj, je nam Jerusalén je'e ve'e juu' ve'e jem tsapjootm kada'akup, jeme'e choo'nut joma ve'e je Nte'yam. Ntuknujaayduvaps ats je'e ve'e ats je nnam xaaj. ¹³ Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm."

Pan pan jatye'e nay'amojkijidu jep Laodicea

¹⁴ Nuja'yiva jidu'um je yakkatsuyo'yva joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajk jem laodicéait kypun kajxm: "Jidu'um xa ve'e vya'añ je'e pane'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnajxp ve'em ax jo'n du'ix dumotu, je'e pane'e duyakkutojkijip nujom juu' jatye'e je Nte'yam pyaam: ¹⁵ Nnuja'vinup xa atse'e pan ti jatye'e mtoondup mkojstsup, nnuja'vinuups atse'e jets ka'a atse'e xtuntso'oxpáka jets ni ka'a atse'e xtuntsojktuva. Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je tsoxk naaj juu' ve'e pa'ajntkji, ka'a tse'e xyuxa ka'a tse'e y'ana. ¹⁶ Je'e kajx tse'e kuxe'e ve'em m'itta, ve'emts ats miitse'e ntóndat ax jo'n je jayu du'uu'ts juu' ve'e je jyoot kyakuvujkp. ¹⁷ Ve'em xa miitse'e mva'anda jets ta miitse'e ooy mtun'óyada, ka'a miitse'e ti mka'ijtuxjada; ax ka'a tse'e xnujávada jets m'ayooovdup miitse'eda, m'ijttuups miitse'e ve'em ax jo'n je viints jayu jets je jayu juu' ve'e nuva'ajts axva'ajts. ¹⁸ Je'e kajxts ats miitse'e nkojtsjada jetse'e xjóydat juu' atse'e ntaa'kp: je oro juu' ve'e jep janjaatp tuy'oya, ve'em tse'e tuuv je o'yin xjayéptat; jets je poop' vit, jetse'e mnatyukxóxjada, ve'em tse'e mkoop'k'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e nuva'ajts axva'ajts; jets je vintsoojy, jetse'e je mviijn xpaajmjadat, ve'em tse'e mkoop'k'ijttinit ax jo'n je viints jayu. ¹⁹ Ntuknuujmidup ats je'e ve'e pan pan jaty atse'e ntsojktup jetse'e nyaktsaachpaa'tta, ve'emts atse'e ntun jetse'e nuyojk oy dutóndat juu' atse'e ntsajkp; ax tun vinkopk tse'e jetse'e mvinmayumpijttinit, jetse'e xmasoo'ktinit je mko'oy joojntykinda. ²⁰ Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je jayu juu' ve'e kojtspoop'kxp jeja tak'aagui. Pan pants atse'e x'amotunajxp jetse'e je jya'vin duyak'ava'ach, takapts atse'e jem jya'vin kajxm jets atse'e n'ítut je'e maat ax jo'n ats je'e ve'e kunmaatkaajy kunmaat'uuk. ²¹ Pan pan tse'e maadaakp, nmoo'opts atse'e je kutojkun jetse'e chaanadat ats maat jem ats nkutojkun tsuujntkun kajxm, ve'em ax jo'n atse'e nmaadaaky jets atse'e ntsuuna ats je nTee' maat jem kyutojkun tsuujntkun kajxm. ²² Pan pan jaty xa ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e du'amotunaxta juu' ve'e je Espíritu Santo va'nuxjudup je jaanchja'vivatajka juu' ve'e nay'amojkijidup jem vuxtojtuk kajpun kajxm."

Je vinja'vin je vintsa'kin juu' ve'e jem tsapjootm

4 Ku ya'a ve'e ñajxy, van'itts atse'e n'ix je tsapjootmit it y'ava'ach, ve'em ax jo'n to'k je tak'aka'a jem kuy'avaach. Van'itts atse'e n'amotunajxnuva je ayook

juu' atse'e too'vajkp xmukojs je trompeta jo'n.

Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Petu yam jets ats mitse'e ntuk'ixut juu' jatye'e tón-jup kótsjup.

² Tun to'mayjits atse'e je Espíritu Santo xyaknujix jem tsapjootm. Jemts atse'e to'k je kutojkun tsuujntkun n'ix. Jem tse'e to'k chuuna. ³ Ve'emts je'e ve'e y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je jaspe tsaaj ukpu je cornalina tsaaj juu' ve'e takxp matskp. Jeja kutojkun tsuujntkun pa'ayi tse'e to'k je ii'tsuts juu' ve'e tsoxk ajajp ata'kxp ax jo'n je esmeralda tsaaj tyu'kx myátsuk. ⁴ N'ixts atse'e ii'px maktaaxk je kutojkun tsuujntkun juu' ve'e dynaa'vittup je kutojkun tsuujntkun. Jem tse'e chaanada vye'na nu'ii'px maktaaxk je mújit jáyuda, poop' xaxta, jets je oro corona juu' ve'e jem kyuvajkmda. ⁵ Je kutojkun tsuujntkun juu' ve'e jem itukojkm, jem tse'e tyumpitsum je vítsuk, je añu tyumpuj tyuntsa'pxy, je añu tyumpu'u tyunmaa't. Jem tse'e je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm tyoy vuxtojtuk je kujajpa je kuta'kxpa, je'ets je'e ve'e ñukajts je Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp je jaanchja'vivatajk maat jem vuxtojtuk kajpun kajxm joma ve'e ñay'amókajada. ⁶ Jem tse'e je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm vye'niva to'k je joy it juu' ve'e ke'xp ax jo'n je maaxy naaj juu' ve'e je ixun jo'n, tukke'xnajxpts je'e ve'e ax jo'n je cristaajl.

Joma tse'e je kutojkun tsuujntkun, jéjava tse'e víduta numaktaaxk je joojntykiva, tum je viijn tse'e jyajejptup je ñi'kx je kyopk, ve'em jep ñaadup ve'em jeja vyinkujk. ⁷ Muto'k je joojntykiva, ve'em tse'e kye'ex ax jo'n je león; je mumejtsk, ax jo'n je tsapkaaj; je mutoojk, ve'em tse'e je vyiijn je y'aaj ax jo'n je jayu; je mumaktaaxk, ve'em tse'e kye'ex ax jo'n je vijtsun ku ve'e jyeyy. ⁸ Nuto'k jaty tse'e tojtuk je kyeekun dujayepta, tum je viijn tse'e jyajejptup jem ñi'kxmda kyojmda jets jep kyeekun pa'tkup paat. Ka'a tse'e kyojts'atúvada jaxuu'jun jatsop. Jidu'um tse'e vya'anda:

Va'ajts, va'ajts, va'ajts,

Maja Vintsán, Nte'yam, mits tse'e nujom

mka'mikujxp,

mits xa ve'e m'ijt, mits tse'e uxyam m'ijtp, mítsam tse'e m'ijtnup.

Jidu'um tse'e vya'anda.

⁹ Ax vinnaajknáxts je joojntykiva dumo'oda je majin je jaanchin, je vintsa'kin, jets je kukojsun je'e pane'e tsuunip jem je kutojkun tsuujntkun kajxm jetse'e xa'ma kajx jyoojntyka, ¹⁰ vanxup naxpa tse'e je nu'ii'px maktaaxk mújit jayu divinkoxkténada jetse'e divinjá-vada divintsa'agada je'e pane'e joojntykip xa'ma kajx, jetse'e je y'ooro corónada dupamda jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm jetse'e jidu'um vya'anda:

¹¹ Maja Vintsán, Nte'yam,

mvinmajtsjup xa mitse'e jetse'e xjajejpnit je majin je jaanchin, je vintsa'kin, jets je kutojkun,

mitse'e nujom juu' jaty mpaam;

kux ve'eme'e xtsak,

je'e kajx tse'e nujom juu' jaty jyeja,

mits tse'e myakjeji.

Jidu'um tse'e vya'anda.

Je ñak axaa'ch

5 Ax je'e pane'e tsuunip jem kutojkun tsuujntkun kajxm, jemts atse'e n'ix y'aka'yun ka'm dumats'it to'k je ñak axaa'ch. Vinja'ats je'e ve'e je ñak, ve'em jeñi'kxm ve'em jep y'akujkp. Vuxtojtuk je'e ve'e je tsa'yun tuk'ana'ach. ² N'ixts atse'e to'k je mačk ángeles juu' ve'e mačk kojts. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—¿Pan tse'e dvinmajtsjup jetse'e je ñak axaa'ch duyak'ava'atsut jetse'e je cha'yun dupajkjat juu' ve'e tuk'ana'ach?

³ Ax juu' ve'e jem tsapjootm, ukpu yaja naxviijn, ukpu jep naxviijnit itupa'tkup, ni pana tse'e kyave'na juu' ve'e o'yixjup jetse'e je ñak axaa'ch duyak'ava'atsut ukpu du'ixut. ⁴ Ooqys atse'e ntunnañyaaxji kux ni pana ve'e kyayakpaaty juu' ve'e dvinmajtsjup jetse'e duyak'ava'atsut ukpu du'ixut. ⁵ Van'itts atse'e nuto'k je mújit jayu xnuujmi:

—Kadi mya'axy. Je'e pane'e León yaktijp, je Judá jets je yakkutojkpa David je chaan je kyooj, je'e tse'e maadaak jetse'e ve'em y'o'yixju jetse'e duyak'ava'atsut je ñak axaa'ch jetse'e je cha'yun dupajkjat.

⁶ Van'itts atse'e n'ix to'k tyena. Carnero Onuks je'e ve'e yaktij. Jem je'e ve'e tyena joma ve'e je kutojkun tsuujntkun, jem numaktaaxk joojntykiva jets mújit jayu akojkmda. Ax juu'ts jeme'e ténip, ve'emts je'e ve'e kye'ex jets távani ve'e y'uk'aa'k ku ve'e vyaajñ vintsa'kin, van'it tse'e joojntykpajknuva. Vuxtojtuk tse'e je vyaj vuxtojtuk tse'e je vyiijn. Je vyiijn, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je Espiritu Santo, juu' ve'e ijtp jem je Nte'yam jya'vin kajxm jetse'e yakkex to'k it to'k naxviijn. ⁷ Van'itts je'e ve'e ojts dutukkakonva'ach je ñak axaa'ch juu' ve'e jem y'aka'yun ka'm myats'ijtp je'e pane'e tsuunip jem kutojkun tsuujntkun kajxm. ⁸ Ku ve'e dukajjn je ñak axaa'ch, van'it tse'e je numaktaaxk joojntykiva jets je nu'ii'px maktaaxk mújit jayu, je'e tse'e dvinokxkténidu je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. Kąk je'e tse'e je mújit jáyuda jem dumaadada je arpa kov jets je oro apajkin juu' ve'e ojtsta maat je poom. Je poom, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je Nte'yam je jyayu je chapkatsta. ⁹ Ya nam uv tse'e tyukvin'aavdu je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. Jidu'um tse'e y'aavdi:

Mits xa ve'e mvinmajtsjup jetse'e xkónut je ñak axaa'ch jetse'e je cha'yun xpajkjat, kux mitse'e vintsa'kin mvaan, mits je m'oo'kun kajx tse'e xyaknatyukpitsumvaatsjidi jetse'e y'ijttinit je Nte'yam je jyayu,

vinxupe'e je ke'xpa, nuvinxupe'e je jayu juu' ve'e kojststup oyjuu' ayooka, nuvinxupe'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn.

¹⁰ Je'eda ve'e tuxpum yakkutojkpada jets tee'tajka, je'e tse'e je Nte'yam dumutoondup dumupajktup, yakkutojkjadapts je'e ve'e je jayu juu' ve'e to'k it to'k naxviijn tsuunidup.

Jidu'um tse'e y'aavdi.

¹¹ Van'itts atse'e n'ix numay ooq je ángeles, ñaa'vítupts je'e ve'e je kutojkun tsuujntkun, je joojntykivada,

jets je mújit jáyuda. Millón amts je'e ve'e je ángeles vye'nada, nutooj numa'aj, ¹² N'amotunajx ats je'e ve'e ku ve'e mačk kyotsta. Jidu'um tse'e vyaandi:

Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dvinmajtsjup jetse'e je kutojkun yakmooynit jets je o'yin, je vijin je kejun jets je mačkin, je vintsa'kin, je majin je jaanchin, jets je oy nukojtsin. Jidu'um tse'e vyaandi.

¹³ N'amotunajxpatsts atse'e nujom pan pan jatye'e je Nte'yam pyaam juu' ve'e ijttup jem tsapjootm, yaja naxviijn, jep naxviijnit itupa'tkup, jets jem maaxy najootm. Jidu'um tse'e vyaandi:

Je'e pane'e je kutojkun tsuujntkun dutuksuunip jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'eda tse'e dvejeyjptinup je oy nukojtsin, je vintsa'kin, je majin je jaanchin, jets je kutojkun. ¡Ve'em tse'e y'ijtnit xa'ma kajx!

Jidu'um tse'e vyaandi.

¹⁴ Je numaktaaxk joojntykiva, jidu'um tse'e vyaandi: —¡Amén!

Van'it tse'e je nu'ii'px maktaaxk mújit jayu kyokténidi jetse'e dvinja'vidi dvinvintsa'kidi je'e pane'e joojntykip xa'ma kajx.

Je vuxtojtuk tsa'yun

6 Van'itts atse'e n'ix je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji muto'k je vuxtojtuk tsa'yun. Van'itts atse'e n'amotunajxy je muto'k joojntykiva mačk kyajts, ve'em ax jo'n je añu ya'axy. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—¡Minu jets ixu!

² Van'itts atse'e n'ix to'k je poq'p caballo. Juu' tse'e tuktsuunijup, jemts je'e ve'e dumats'it to'k je arco. Van'it tse'e yakmooy to'k je corona, jetse'e ve'em maadaakpa ñujkx.

³ Ku ve'e je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji je mumejtsk tsa'yun, van'itts atse'e n'amotunajxy je mumejtsk joojntykiva vyaajñ:

—¡Minu jets ixu!

⁴ Van'it tse'e pytsum jado'k je caballo, tsaptsts je'e ve'e y'ijit. Juu' tse'e tuktsuunijup, yakmooyts je'e ve'e je kutojkun jetse'e duyak'atso'oxtondat je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn jetse'e ve'em duyaknaajk'oo'kjadat vimpit atuj. Yakmooyts je'e ve'e to'k je ma'ja tsojx.

⁵ Ku ve'e dupajkji je mutoojk tsa'yun, van'itts atse'e n'amotunajxy je mutoojk joojntykiva vyaajñ:

—¡Minu jets ixu!

Van'itts atse'e n'ix to'k je yak caballo. Juu' tse'e tuktsuunijup, jemts je'e ve'e kya'm dumaada to'k je ta'yun.

⁶ Van'itts atse'e n'amotunajxy jem joojntykiva akojkmda to'k je ayook juu' ve'e vaan:

—To'k kilo je trigo ku ve'e to'k xaaj dunutún jets mejtsk kilo je cebada ku ve'e to'k xaaj dunutún. Ax ka'a tse'e xyakvintókidat je olivos aceite jets je tsaaydum pa'ajk naaj.

⁷ Ku ve'e dupajkji je mumaktaaxk tsa'yun, van'itts atse'e n'amotunajxy je mumaktaaxk joojntykiva vyaajñ:

—;Minu jets ixu!

⁸ Van'itts atse'e n'ix to'k je po'ts caballo. eo'kunts je'e ve'e xyaaj juu' ve'e tuktsuunijup. Jemts je'e ve'e pyametsju je'e juu' ve'e tyijp oo'kpa it. Yakmooyts je'e ve'e jetse'e duyakkutojkjat to'k viijn je jayu juu' ve'e tsuunidup yaja naxviijnit itukujx, jetse'e je jayu dutukyak'oo'kut je atso'ox, je yooj, je pa'am, jets je mu'uk tánuk. Juu' tse'e jatoojk viijn je jayu, ax ka'a tse'e duyakkutojkjat.

⁹ Ku je'e ve'e dupajkji je mumugooxk tsa'yun, van'itts atse'e n'ix jem vojxpejtun pa'tkum je'e je jyootta je jya'vinda juu' ve'e je jayu yak'oo'kjudu ku ve'e je Nte'yam dupanajxiti jetse'e je y'ayook du'ava'nidi, ¹⁰ makts je'e ve'e kyotsti, jetse'e vyaandi:

—Va'ajts Maja Vintsán, mkutyuump xa mitse'e juu' ve'e mkajtsp, zvin'ítnumts mits je'e ve'e xtukkuvéttat je naxviijnit jayu juu' aatse'e xyak'oo'ktu?

¹¹ Van'itts je'e ve'e yakmooydi je po'o'p vit jetse'e yaknuujmidi jets jave'e'ne'e jyaa'k'a'ixtat, van'it paat ku ve'e pyo'okut pan nuvinxupe'e y'oo'ktat je y'utsta je y'ajhta jets je y'utsta je cha'ada juu' ve'e je Cristo duvinja'vidup duvintsá'kidup, juu' ve'e je jayu yak'oo'k-jadap ax jo'n je'e ve'e yjajtti.

¹² Ku ve'e je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji je mutojtuk tsa'yun, van'itts atse'e n'ix jets va'ajts makke'e tyun'ojxi. Yak tse'e vyimpijtni je aampa xaaj, ve'em ax jo'n je yak vit juu' ve'e je jayu natyukx-oxjup ku ve'e kyu'oo'kjini. Je nuu'pun jo'n tse'e chapt-sikajxni je aampa po'o'. ¹³ Kustajkidu tse'e je maatsa yaja naxviijn, ve'em ax jo'n je higo kup duyakkustaka je tyajm ku ve'e je mak po'j xyinyo'oyju. ¹⁴ Ve'em tse'e ya tsajmit it tyókini, ve'em ax jo'n je nak yak'ax-aa'tsni, viijnk tsó ve'e yakpaamni nujom je kopk je keets jets je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm.

¹⁵ Je yakkutojkpatajk juu' ve'e yaja naxviijn, nayyo'tsjidinuts je'e ve'e jep aajntkup jets kopk keets akujkp, nay vanxúpidava juu' ve'e dunumájidup, je tojpatajk je vyintsanda jets je kumeen jáyuda maat je mak jáyuda, je joyutoompa jáyuda jets je naspaka jáyuda.

¹⁶ Jidu'um tse'e dunuujmidi je kopk je keets:

—Naxkada'aku yam aats nmi'kxm jets aatse'e xy-o'otsut, ve'emts aatse'e xkapaat'ut je'e pane'e dutukt-suunip je kutojkun tsuujntkun jets aatse'e xkapaatpat je mak tsaachpaatun juu' ve'e yakjéjap je'e je y'ejkun kajx pane'e yaktijp Carnero Onuk, ¹⁷ kux távani ve'e dupaatni je xaaj ku ve'e je mak tsaachpaatun jyeja. ¿Pan tse'e nvaat dumuténap?

Je'eda pan pan jatye'e yaktukkõnvaatstu je israeejlit jáyuda

7 Van'itts atse'e n'ix numaktaaxk je ángeles tyéna-da maktaaxk esquina yaja naxviijnit itukujx, ka'a tse'e duyakjatta jetse'e pyójut yaja naxviijn ukpu jem maaxy naviinm, jetse'e ni to'ka je kup kyapojuyo'oyut. ² N'ixpats atse'e jado'k je ángeles, jem je'e ve'e myets joma ve'e je xaaj pyítsum. Jemts je'e ve'e dumaada je tsa'yun juu' ve'e je joojntyk Nte'yam jye'e. Je ángeles tse'e mak dumukojs je numaktaaxk ángeles juu' ve'e

je kutojkun yakmooydu jetse'e duyakvintókidat ya naxviijnit it jets je maaxy naaj. ³ Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—Ka'a tse'e xyakvintókidat je naxviijnit it, je maaxy naaj, ukpu je kup, van'ítnume'e ku aatse'e mpaajmjadat je nNte'yamamda je cha'yun jem vyimpókkumda pan pan jatye'e mutoojnjudup mupajkjudup.

⁴ Van'itts atse'e n'amotunajxy nuvinxup je'e ve'eda pan pan jatye'e je tsa'yun yakpaajmjidu. Numókupx javujtkupxuk maktaaxk miijl tse'e y'ijtti, yaktukkõn-vaatstu tse'e nujom je jaka'a juu' ve'e je israeejlit jáyuda. ⁵ Numakmejtsk miijle'e je tsa'yun yakpaajmjidi je Judá je chaan je kyooj, numakmejtsk miijl je Rubén jye'e, numakmejtsk miijl je Gad jye'e, ⁶ numakmejtsk miijl je Aser jye'e, numakmejtsk miijl je Neftalí jye'e, numakmejtsk miijl je Manasés jye'e, ⁷ numakmejtsk miijl je Simeón jye'e, numakmejtsk miijl je Leví jye'e, numakmejtsk miijl je Isacar jye'e, ⁸ numakmejtsk miijl je Zabulón jye'e, numakmejtsk miijl je José jye'e, numakmejtsk miijl je Benjamín jye'eva.

Je numay jayu juu' ve'e po'o'p xaxta

⁹ Ku ya'a ve'e ñajxy, van'itts atse'e n'ix va'ajts numay aa'k je jayu, kamachooovna, jeme'e tyénada je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm jets jem je'e vyinkojkm pane'e yaktijp Carnero Onuk. To'k it to'k naxviijnits je'e ve'e choo'nda, anañujoma je ke'xpa, anañujoma je aaj je ayook, jets anañujoma je naax je kajpun. Po'o'p xaxts je'e ve'eda. Jem tse'e dumats'itta je tuuxux aajy, ¹⁰ jetse'e mak kyotsta. Jidu'um tse'e vya'anda:

—Je Nte'yam, juu' ve'e dutuktsuunip je kutojkun tsuujntkun, jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, xyaktsookumduts uu'm je'e ve'eda.

¹¹ Ax anañujoma je ángeles, jemts je'e ve'e víduta dynaa'ténada je kutojkun tsuujntkun jets je mújit jáyuda maat je numaktaaxk joojntykivada, jetse'e je vyiijn-da je y'aa'ita dutukpaatti je it juu' ve'e jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm, jetse'e je Nte'yam duvinja'vidi duvintsá'kidi. ¹² Jidu'um tse'e vyaandi:

¡Amén! Je oy nukojtsin, je majin je jaanchin, je vijin je kejun, je kukojtsun jets je vintsá'kin, je kutojkun jets je makkin,

je nNte'yamamda tse'e dujayejpnpun nujom ya'a xa'-ma kajx. Amén.

¹³ Van'it tse'e nuto'k je mújit jayu ats x'amotutuvi:

—¿Pants ya'a ve'eda juu' ve'e po'o'p xax? ¿Jomas ya'a ve'e choo'nda?

¹⁴ Van'itts atse'e nnuujmi:

—Ka'a atse'e nnujava. Nvaat atse'e xvaajnjat.

Van'itts atse'e xnuujmi:

—Je'e xa ya'a ve'eda juu' ve'e je mak tsaachpaatun duyaknajxtu, pan pan jatye'e je vyit dupojtu jetse'e duyakpoo'pidi je'e je nuu'pun kajx pane'e yaktijp Carnero Onuk. ¹⁵ Je'e kajx tse'e y'itta jem je Nte'yam je kyutojkun tsuujntkun vyinkojkm jetse'e duvinjávada duvintsá'agada jóvum xaaj jóvum tsooj jem myaja tsaptajkm; je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e íxjidinup jayejpjidinup jetse'e y'ijtnit je'e maatta.

¹⁶ Ka'a tse'e je yooj je taatsa du'ukyaknajxtinit, ka'a tse'e je aampa xaaj y'ukyaktoojjidinit, ka'ats je'e ve'e je an y'ukpaatjidinit, ¹⁷ kux je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, juu' ve'e ijtp joma ve'e je kutojkun tsuujntkun, je carnero vinténiva jo'nts je'e ve'e y'ix'ítjadat jetse'e yaknajxjadat joma ve'e je tsoxk naaj myu'ut juu' ve'e joojntykinyajkp. Je Nte'yam tse'e yakkeekuxjadap nujom je vyinnaajta, ka'a tse'e y'ukyaaxtinit.

Je movuxtojtuk tsa'yun jets je poom ajojkin juu' ve'e tum je oro

8 Ku ve'e je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e dupajkji je movuxtojtuk tsa'yun, van'it tse'e jem tsapjootm nujom juu' jaty y'amog'tkujx kojkm hora jo'n. ² Van'itts atse'e n'ix je nuvuxtojtuk aangelesta juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm ténidup, je'eda tse'e yakmooydu vuxtojtuk je trompeta. ³ Van'it tse'e jyey' jado'k je ángeles maat to'k je poom ajojkin juu' ve'e tum je oro. Van'it tse'e duvinkuva'ki je poom jojkpejtun jetse'e yakmooy may je poom jetse'e dutukmaatv-intsa'agat je tsapkats juu' ve'e je Nte'yam je jyayu ky-ojststup, jem tse'e duvintsa'agat joma ve'e je poom jojkpejtun juu' ve'e tum je oro, juu' ve'e ijtp jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm. ⁴ Van'it tse'e je poom jok pyojtuk maat je Nte'yam je jyayu je chapkatsta juu' ve'e je ángeles tyukvinajkp je poom jojkpejtun juu' ve'e tum je oro, jetse'e yak jem je Nte'yam vyinkojkm. ⁵ Van'it tse'e je ángeles dukaaajn je poom ajojkin jetse'e duyak'ujts maat je joxpejtun jampajk. Van'it tse'e dukyska'a yaja naxviijn. Ku ve'e ve'em dutuujn, van'it tse'e je vitsuk tyuntaa'puk, je aña tyumpuj tyuntsa'pxy, je aña tyumpu'u tyunmaa't, mak'k tyun'o-jini.

Je trompétada

⁶ Van'it tse'e ñay'apaajmtkijidi je nuvuxtojtuk ángeles juu' ve'e dumagatta je trompeta jetse'e dutukxo'oxtat.

⁷ Ku ve'e je muto'k ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e yaja naxviijn jyeji je taaxt jets je jaajn, je nuu'pun mutaka. Tooy tse'e to'k viijn ya naxviijnit it; juu' tse'e jamejtsk viijn, ka'a tse'e tyoojy; tokyajxpa tse'e je tsoxk kup jets nujom je aajy je ojts.

⁸ Ku ve'e je mumejtsk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e jem maaxy najootm yakkex to'k juu' ve'e ve'em íxuvip ax jo'n to'k je maja kopk, tooytse'e vye'na. Van'it tse'e to'k viijn je maaxy naaj nuu'pun vyimpjtkujx; juu' tse'e jamejtsk viijn, ka'ats je'e ve'e nuu'pun vyimpjtkujx. ⁹ e'okkajxtu tse'e to'k viijn juu' ve'e jem maaxy najootm joojntykidup; juu' tse'e jamejtsk viijn, ka'ats je'e ve'e y'oo'kti. Vintokikajxtuva tse'e je barco juu' ve'e ijttu to'k viijn jem maaxy najootm; juu' tse'e jamejtsk viijn je maaxy naaj, ka'a tse'e je barco jem vyintokidi.

¹⁰ Ku ve'e je mutoojk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e to'k je maatsa chaa'n jem tsajviinm, je kunokun jo'n tse'e tyoy, jetse'e ñaxkadaaky joma ve'e to'k viijn je maja naaj jets je mo'tpa naaj; juu' tse'e

jamejtsk viijn je maja naaj jets je mo'tpa naaj, ka'ats je'e ve'e jem ñaxkadaaky. ¹¹ Ajénjots je'e ve'e xyaaj je maatsa, ta'am ojts aajy je'e ve'e kyatsapitsum, je'e kajx tse'e je naaj vyimpjtkujx ta'am. Numay tse'e je jayu tyun'oo'kti kux va'ajts ta'ame'e je naaj.

¹² Ku ve'e je mumaktaaxk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e vyintoki to'k viijn je aampa xaaj, je aampa po'o, jets je maatsa; juu' tse'e jamejtsk viijn je aampa xaaj, je aampa po'o, jets je maatsa, ka'ats je'e ve'e vyintoki. Ve'em tse'e kyakujaj kyakutu'kx je aampa xaaj, je aampa po'o, ukpu je maatsa maktaaxk hora ku ve'e xyuujuni jets maktaaxk hora ku ve'e cho'oini kyoo'tsini.

¹³ Ku atse'e n'ix, van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ángeles mak'k jidu'um vyaajñ, jeyyp tse'e vye'na jem tsajm itukojkm:

—iAyoov xa je'e ve'e je jyootta ka to'k náxap pan pan jatye'e tsuunidup jem naxviijnit it kajxm, kux tun támani xa je'e ve'e jetse'e je janutoojk ángeles dutukxo'oxtat je trompétada!

9 Ku ve'e je mumugooxk ángeles dutukxuux je trompeta, van'itts atse'e n'ix to'k je maatsa juu' ve'e tsoo'n jem tsajviinm jetse'e ñaxkadaaky yaja naxviijn, je maatsa tse'e yakmooy to'k je avaatsun je jot jye'e juu' ve'e ooy tyunkaaka. ² Van'it tse'e duyak'avaach je jot. Jep tse'e pyitsum je jok, ve'em ax jo'n je maja jantoojntykun jok. Je jok tse'e duyakoo't-sikajx je aampa xaaj jets ya tsajmit it. ³ Jem tse'e jok akojkm pyitsumdi je tánukta juu' ve'e je paach jo'n íxuvip, jetse'e ñaxjeyydi yaja nujom naxviijnit itukujx. Yakmooydu tse'e je tánuk je kutojkun vintso ve'e je jayu duyaktsaachpaa'ttat, ve'em ax jo'n je kaa'pyk je jayu duyaktsaachpaa'ty. ⁴ Yaknuujmidu ve'e jets ka'a ve'e duyakvintokidat je aajy je ojts juu' ve'e yaja naxviijnit itukujx, ni ti kupa, jets ni tía juu' ve'e tsoxk, je'ejyji ve'e yaktsaachpaa'ttap je jayu juu' ve'e dukajayejptup je Nte'yam je cha'yun jem vyimpokkum. ⁵ Ax ka'a tse'e yakmasookti jetse'e je jayu duyak'oo'ktat, je'e ve'e jetse'e je jayu duyaktsaachpaa'ttat mugooxk po'o. Je tsaachpaatun juu' ve'e yakjéjido, ve'emts je'e ve'e yakjava ax jo'n je jayu je kaa'pyk tyupju. ⁶ Ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, jyo'k'íxtidinup tse'e je jayu vintso ve'e y'oo'ktat, ax ka'a tse'e y'o'yixjadat; ja'oo'kuva'an-dap tse'e, ka'a tse'e y'oo'ktat.

⁷ Apaamdükada tse'e je tánuk ax jo'n numay aa'k je caballo juu' ve'e apaamdükada jetse'e y'atso'oxtónat. Jem tse'e kyuvajkm dujayepta juu' ve'e je oro corona jo'n ke'xp; ve'em tse'e je vyijinda je y'aaajta ax jo'n je jayu, ⁸ ve'em tse'e je vyaajyta ax jo'n je ta'axtajk je vyaajy, ve'em tse'e je tyaatsta ax jo'n je león jye'e. ⁹ Je pojxun tse'e natyukxojxjudup ax jo'n je nuxoya. Ve'em tse'e je kyekun duyakne'emda ax jo'n myotu ku ve'e je caballo may je carro dupavuu'n ku ve'e je atso'oxtoonk du'anómada. ¹⁰ Jem tse'e tyo'xta jajm dumagada- da je tyajpun, ve'em ax jo'n je kaa'pyk jye'e, juu' ve'e tyuktáptap je jayu jetse'e mugooxk po'o duyaktsaachpaa'ttat. ¹¹ Jyajejptup tse'e to'k juu' ve'e ka'miidup, je ko'oy aangelests je'e ve'e juu' ve'e jep kaak jótup. Je

ángeles, Abadoonts je'e ve'e yaktij je hebreo aaj. Yakv-intóktivats je'e ve'e kyatsapítsum.

¹² Najx tse'e je mutó'k tsaachto'nun, ax miimpnum tse'e jamejtsk.

¹³ Van'it tse'e je mutojtyk ángeles dütukxuux je trompeta. Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e pítsump jep maktaaxk esquina itakujkp juu' ve'e jem poom jokpejtun kajxm juu' ve'e tum je oro jets juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm ijtp. ¹⁴ Jidu'um tse'e dunuujmi je ángeles juu' ve'e dumaat je trompeta:

—Mukeja je numaktaaxk ángeles juu' ve'e mutsóma-da jem joma ve'e je éufratesit maja naaj.

¹⁵ Ve'em tse'e yakmukéjidi je numaktaaxk ángeles jetse'e je jayu duyak'oo'kkáxtat to'k viijn; juu' tse'e jamejtsk viijn je jayu, ax ka'ats je'e ve'e duyak'oo'ktat. Yaktuknupaajmtkidu ve'e je hora, je xaaj, je po'o, jets je joojnt vin'ite'e yakmukéjidad. ¹⁶ N'amotunajxys atse'e nuvinxupe'e y'ijtti je tyojpatajkta juu' ve'e je caballo dütuktsuunidup, numejtsk mókupx milloonts je'e ve'e y'ijtti.

¹⁷ Jidu'umts atse'e xyak'ixti je cabálloda. Juu' tse'e tuktsuunidup, je pojxun tse'e natyukxojxjudup ax jo'n je nuxoya, tsaptsts je'e ve'e je pojxun xox y'ijt, jetspa azuujl, jets po'ts. Je cabálloda, ve'emts je'e ve'e je kyuvajk y'ijtti ax jo'n je león je kyuvajk, jepts je'e ve'e y'ávup pyítsum je jaajn, je jok, jets je azufre. ¹⁸ To'k viijn je jayu juu' ve'e tsuunidup yaja naxviijnit itukujx, je tsaachto'nun tse'e yak'oo'kjudu, je jaajn, je jok, jets je azufre juu' ve'e jep je caballo y'ávup pítsump. Juu' tse'e jamejtsk viijn je jayu, ax ka'ats je'e ve'e duyak'oo'kti. ¹⁹ Jeye'e y'ávup jets jem tse'e tyo'xta kajxm dujayepta je caballo je kyutojkunda; ve'em tse'e je tyo'xta y'ixuvada ax jo'n je tsaa'n kuvajk, je'e tse'e tyukyaktsaachpaattup je jáyuda.

²⁰ Ax je jáyuda juu' ve'e vintaandu ku ve'e je tsaachto'nun ñajxy, ka'a tse'e dumasookti je kyoy'oo'joojntykinda, ka'a tse'e duintsa'ki'atúvidi je ko'oyjáyuvapta ukpu ti jatye'e y'apamnajxtu je oro maat, je plata maat, je bronce maat, je tsaaj maat, ukpu je kup maat, je'e juu' ve'e ka'ixtup kamótudup jetse'e kyayoyda.

²¹ Ka'a tse'e vyinmayumpijtti, ka'a tse'e dumasooktuva je yakjaju'oo'kk, je maayk, jets je mee'tsk, jyaa'ktukmaatjayeptuva tse'e je kats je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayeptup.

To'k je ángeles je nak dukon'ijt axaa'tsva'kxy

10 Van'itts atse'e n'ix jado'k je mak ángeles jem tsapjootm chaa'n, vínuts vimpídut. Jem tse'e kyuvajkm je iitsuts. Ve'em tse'e je viijn je y'aaj y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je aampa xaaj, ve'em tse'e je pyoojy je tyek kye'ex ax jo'n je jaajn. ² Jem tse'e to'k je nak dukon'it axaa'tsva'kxy, jetse'e je y'aka'yun tek dupuujm jem maaxy nani'kxm jetse'e je y'anajutek dupuujm jeja naxkujx. ³ Van'it tse'e mak kyajts, ve'em ax jo'n je león y'akaa'stuk. Ax ku tse'e mak kyajts, van'it tse'e myotu vuxtojtyk je aju ya'axy. ⁴ Távani tse'e je vuxtojtyk aju ya'axy vye'na, van'itts atse'e

n'ukjavyetuvaajñ. Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'mp. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Kadi x'avana juu' ve'e tdukotsta je vuxtojtyk aju, kadi xjavyet.

⁵ Van'it tse'e je ángeles juu' atse'e n'ix tyena jem maaxy nani'kxm jets jeja naxkujx, je'e tse'e je y'aka'yun ka'aj duyakpojtyk jem tsajm tsov, ⁶ jetse'e je Nte'yam duyaknajxy, je'e juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jetse'e dupuujm ya tsajmit it, ya naxviijnit it, je maaxy naaj, jets nujom juu' jatye'e ijtp. Van'it tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ve'e y'ukta'ninit. ⁷ Ku xa ve'e dupaatnit pan vin'ite'e je movuxtojtyk ángeles dütukxo'oxut je trompeta, ta tse'e tyunju kyatsju vye'na juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki jetse'e kyayaknujava y'ijt, ve'em ax jo'n je'e ve'e dütuknuja'vi je myutoompada je myupaajkpa, je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta.

⁸ Je ayook juu' atse'e n'amotunajx jetse'e jem tsapjootm kyada'aky, xmukojsnuvats atse'e, jets atse'e xnuujmi:

—Najkxu xkanu je nak axaa'ch juu' ve'e myaat je ángeles juu' ve'e ténip jem maaxy nani'kxm jets jem naxviinm.

⁹ Najkxys atse'e joma ve'e je ángeles jets atse'e n'amotu je nak. Van'itts atse'e xnuujmi:

—Chaja jets ja'kxu. Je po'ojk pa'ajk jo'n tse'e y'itut jep m'ávup; ax ku tse'e jem mjootm jye'yat, ta'aminup tse'e.

¹⁰ Van'itts atse'e je ángeles je nak ntukkakonvaach jets atse'e nju'kx. Ve'em tse'e y'ijt yap ats n'ávup ax jo'n je po'ojk pa'ajk. Ax kuts atse'e nja'kxkujx, ta'aminu tse'e yam ats njootm. ¹¹ Van'itts atse'e xnuujmi:

—Tun vinkopk xa je'e ve'e jetse'e xkojtsnajxnuvat je Nte'yam je y'ayook numay je jayu kajxta, may je naax je kajpun kajxta, may je aaj je ayook kajxta, jets numay je yakkutojkpa kajxta.

Je numejtsk jayu juu' ve'e je tuvakojsun dupámdap

11 Van'itts atse'e nyakmooy to'k je kijpxun ax jo'n to'k je kapy, jets atse'e nyaknuujmi:

—Najkxu xkijpxu je Nte'yam je myaja tsaptajk jets je yojxpejtun. Machovy pan nuvinxupta ve'e jep je Nte'yam duvinjavada duintsa'agada, ² ax ka'a tse'e xkijpxut jep tsaptaagaajkp, kux je'e ve'e je Nte'yam mooyjyudu pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Je'e tse'e dütuktee'ndap je va'ajts kajpun vujtkupxuk mejtsk po'o. ³ Atsts je'e ve'e nkéxtap numejtsk je jayu juu' ve'e je tuvakojsun dupámdap ats kajx, je'e tse'e dukojtsnáxtap je Nte'yam je y'ayook to'k miijl jamejtsk mókupx jatoogupx xaaj, je yak vitts je'e ve'e natyukxóxadap juu' ve'e je jayu jyayepp ku ve'e je jayu kyu'oo'kjini.

⁴ Je mejtsk olivos kup jets je mejtsk tsintovyajtun juu' ve'e ijttup jem je Maja Vintsán vyinkojkm, je'e tse'e ñukajtsp numejtsk ya jáyuda. ⁵ Pan pants ya'a ve'e oyvintsova tonuvaajnjudup, jepts je'e ve'e y'ávup pyítsumut je jaajn jetse'e yaktóyjadat, ve'em tse'e y'oo'k-

tat opyana pan pane'e ovyintsova tonuvaajnydup.
⁶ Jyayejptup tse'e je kutojkun jetse'e ya tsajmit it duyak'atóktat, ve'em tse'e kyato'ojut namvaate'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnáxta, jyayejptuvapts je'e ve'e je kutojkun jetse'e je tsoxk naaj duyakvimpíttat nuu'pyn, nay ve'empa ve'e je tsaachto'nun duyakjéjadat yaja naxviijn. Ve'em je'e ve'e dutóndat vinxup naxe'e dutsokta. ⁷ Ax ku tse'e je tyvakojsyn duyak'avaadadat, van'it tse'e cho'oxpákjadat je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tsoo'mp joma ve'e je jot juu' ve'e va'ajts kaak, jetse'e yak'oo'kjadat. ⁸ Ku ve'e aa'kani vye'nadat, van'it tse'e je ñi'kx je kyopk tyándat jeja too' kujk jem kajpun kajxm joma ve'e je nMaja Vintsánamda cryuuzpejt. Yaktijpaps je'e ve'e je kajpun Sodoma, nay ve'empa Egipto. ⁹ Toojk xaaj jagojkm tse'e je ñi'kxta je kyopkta tyánut jem, ka'ats je'e ve'e je jayu duyakjáttat jetse'e ñaxtákadat kux y'ixuvaandup je'e ve'e je jayu juu' ve'e tsoo'ndup anañujoma je naax, anañujoma je kajpun, anañujoma je ke'xpa, jets anañujoma je aaj je ayook. ¹⁰ Pan pan jaty tse'e joojntykadap to'k it to'k naxviijn, tyukxoonduktaps je'e ve'e ku ve'e y'oo'kti, je xoojntkun kajxts je'e ve'e ñamyo'ojadat je vintsá'kin to'k jado'k kux oo'ktu ve'e numejtsk je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam je y'ayook dukojtsnajxtup y'ijit jetse'e pya'muxjidi je tsaachpaatun. ¹¹ Ax ku tse'e toojk xaaj jagojkm aa'k y'ijiti, van'it tse'e je Nte'yam yakjoojntypajkjidinuva, jetse'e tyénidi. Tsa'kipajktuts je'e ve'e nujom pan pan jatye'e íxjudu. ¹² Van'it tse'e numejtsk je jáyuda du'amotunajxti jem tsapjootm to'k je ayook juu' ve'e mak' kojtsp jetse'e ña'muxjidi:

—iPetta yam!

Van'it tse'e chajpejti jem vinyts jootm, íxjuduts je'e ve'e je cho'oxpajkpada. ¹³ Tun je'yji tse'e mak' tyun'ojxi jetse'e je kajpun jyaavni to'k viijn, nuvuxtojtk miijl tse'e je jayu yak'oo'kjidi je mak' oix. Juu' tse'e jataaxtojtk viijn, ka'ats je'e ve'e najkx ve'em jya'avny. Tsa'kiduts je'e ve'e ooy je jayu juu' ve'e vintaandu jetse'e duyakmájidi duyakjaanchidi je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm.

¹⁴ Najx tse'e je mumejtsk tsaachto'nun; tun jéjani tse'e je mutoojk.

Je muvuxtojtk ángeles maat je trompeta

¹⁵ Ku ve'e je muvuxtojtk ángeles dutukxuux je trompeta, van'it tse'e yakmotu may je aaj je yo'kt jem tsapjootm. Jidu'um tse'e mak' vyaandi:

Uxyam tse'e je Nte'yam jets je Cristo duyakkutojkjadat nujom je jayu pan nuvinxupe'e to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e duyakkutojkjadap xa'ma kajx.

¹⁶ Van'it tse'e je nu'ii'px maktaaxk mújit jáyuda juu' ve'e dutuktsuunidup je tsuujntkunda jem je Nte'yam vyinkojkm, je'e tse'e je vyijinda je y'aajta dutukpaattu je it juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm, jetse'e je Nte'yam duvinja'vidi duvintsá'kidi, ¹⁷ jetse'e vyaandi: Nkukojtsijpts aats mitse'e, Maja Vintsán, Nte'yam, mits tse'e nujom mka'mikujxp, mits xa ve'e uxyam m'ijtp, mitsam tse'e m'ijtp,

kux mka'mip mitse'e je maja kutojkun jetse'e tumyakkutojk'ukva'añ.

¹⁸ Jotma'ttu xa je'e ve'e je jayu juu' ve'e mtso'oxpajkjudup to'k it to'k naxviijn, ax ta tse'e je tiempo dypaatni ku mitse'e je tsaachpaatun xpaamnit je m'ejkun kajx jetse'e xmooynit je o'yin pan pan jatye'e mmutoojnydup mmupajkjudup, je'e pan pan jatye'e dukojtsnajxtup je m'ayook, pan pan jatye'e mits je máyuda, pan pan jatye'e mvinja'vijidup mvintsá'kijidup, je mújit je muutskit, ta tse'e je tiempo dypaatni ku ve'e xtukkuvejtnit je tyokin pan pan jatye'e tudyak'oo'kta je jayu juu' ve'e jem naxviijnit it kajxm. Jidu'um tse'e vyaandi.

¹⁹ Van'it tse'e y'avaach je Nte'yam je myaja tsaptajk juu' ve'e jem tsapjootm. Jem tse'e kye'ex je xiixt joma ve'e kaajyuk je Nte'yam je kyojtstán. Van'it tse'e je vít-suk tyuntaa'puk, je aña tyumpu'u tyunmaa't, je aña tyumpuj tyuntsa'pxy, ojxi tse'e ya naxviijnit it jetse'e ooy tyuntaaxti.

Je ta'axtajk jets je na'a ko'otyánukap

12 Van'itts atse'e xyak'ix jem tsapjootm to'k je maja nuja'vin, to'k je ta'axtajk juu' ve'e duyajepp je xyox ax jo'n je aampa xaaj. Jep tse'e tyekupa'tkup je aampa po'o duyayep, jeme'e kyuvajkm duyayep to'k je corona juu' ve'e makmejtsk je maatsa dumaat. ² Yakjejavaampy tse'e je ta'axtajk to'k je pi'k ónuk, je tsaachpaatun yak'ujju yakya'axyju je'e kajx ku ve'e je y'ónuk duyakke'exuva'añ. ³ Van'itts atse'e xyak'ixpa jem tsapjootm jado'k je maja nuja'vin, to'k je na'a ko'otyánukap, maj jets tsapts, vuxtojtk kuvajkax jets majk vájax, jeme'e to'k jaty kyuvajkm dumaada je corona. ⁴ Je tyo'xta tse'e tyukkysjo'p to'k viijn pan vinxupe'e je maatsa jetse'e yaja naxviijn duyaknaxkadaaky. Juu' tse'e jamejtsk viijn je maatsa, ka'a tse'e yaja naxviijn duyaknaxkadaaky. Je na'a ko'otyánukap tse'e napyajmju jem je ta'axtajk vyinkojkm, je'e tse'e du'a'ix'ijit ku ve'e je ta'axtajk je y'ónuk kye'exut jetse'e jatyi dutso'otsut. ⁵ Yakke'x tse'e to'k je pi'k mix ónuk je ta'axtajk, je'e tse'e mak' duyakkutojkjap nujom je jayu pan nuvinxupe'e to'k it to'k naxviijn chaanada. Tun jatyi tse'e je y'ónuk yakpajkji jetse'e yakpuujm joma ve'e je Nte'yam, jem joma ve'e je kyutojkun tsuujntkun. ⁶ Ax keek tse'e je ta'axtajk jetse'e ñujkx jem vinva'ajts it kajxm, jem joma ve'e je Nte'yam to'k je it tyuknupaajmtkiji jetse'e jem je tukjoojntkyin yakmo'ot to'k miijl jamejtsk mókupx jatoogupx xaaj.

⁷ Van'it tse'e je atso'ox tyoojnji jem tsapjootm; je yakkutojkpa ángeles juu' ve'e Miguel duxaaj jets je yaangeles, je'e tse'e dumaat'atso'oxtoendu je na'a ko'otyánukap maat je kyoo'y aangelestajkta. ⁸ Ax ka'a tse'e myaadaakti je na'a ko'otyánukap maat je kyoo'y aangelesta, ka'a ve'e y'uk'ijitini jem tsapjootm. ⁹ Ve'emts je'e ve'e yakpavojpni je na'a ko'otyánukap, je jujpit tsaa'n juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjau-

vaptajkta, je Satanás, je'e juu' ve'e je jayu dūvin'aa'mp to'k it to'k naxviijn. Je'e maät je kyō'oy aangelestajkta, yakkusvippkajxtinuts je'e ve'e yaja naxviijnit itukujx.

¹⁰ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook mačk vya'añ jem tsapjootm:

—Tā xa je'e ve'e je tiempo dypaatni ku ve'e je Nte'yam dūyaktso'okut je jyayu, tātš je'e ve'e dūyaknyke'xnatāka je myakkin jets je kyutojkun, tātš je'e ve'e je tiempo dypaatni jetse'e je Cristo viinm yakkutojknit, kux tāvani je'e ve'e yakpavap pane'e je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aa'mda jōvum xaaj jōvum tsooj dūnuxa'āip tuy'it jem uu'm je nNte'yamamda vyinkojkm. ¹¹ Tā tse'e je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aa'mda dū'amaadaagada je ñuxa'āiva. Ve'em tse'e myaadaakti kux je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e ku'oo'kijidu jetse'e tyuknyvaatsjidi je tyokin, ax ka'ats je'e ve'e cha'kidi jetse'e dū'avānadat jets jyaanchja'vidup je'e ve'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, ka'ats je'e ve'e cha'kidi jetse'e je tūvakojtsun dūpāmdat je oy kātš je oy ayook kajx óyame'e yak'oo'kjada pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup juu' ve'e kyojtstup. ¹² Xoonduktats n'it miits pan pan jatye'e ijttup yaja tsapjaat. ¡Ax ayooov tse'e miits je mjoootta pan pan jatye'e joojntykidup jem naxviijnit it kajxm jets jem maaxy najjootm, kux tā ve'e kyada'aky joma ve'e miitsta je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dūnūvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta; ooyts je'e ve'e tyun'ekju kux ñuja'vip je'e ve'e jets tsojke'e vyintókinit!

¹³ Ax ku tse'e je na'a ko'otyánukap dū'ix jets yaja ve'e naxviijn yakkusvipp, van'it tse'e dūjomtún dūtítún je tā'axtajk juu' ve'e je pi'k mix ónuk dūyakke'x. ¹⁴ Ax je tā'axtajk, yakmooyts je'e ve'e mejtsk je kyeeekun, ve'em ax jo'n je vijtsun jy'e'e, jetse'e y'oyixjūt jetse'e jeyyp jem ñajkxūt vinva'ajts it kajxm, jékume'e dukuke'ekūt je tsaa'n, jeme'e ñajkxūt joma ve'e je tukjoojntykin yakmo'ot toojk joojnt jagojkm. ¹⁵ Je tsaa'n, jepts je'e ve'e y'avup dūyakpítsum je naaj jetse'e dūtukpuujm to'k je maja naaj, je'e tse'e je tā'axtajk y'uktukyakja'ātuvaan. ¹⁶ Van'it tse'e je naax dūputajki je tā'axtajk, kux avaatse'e je naax jetse'e dūnasjaa'nni je maja naaj juu' ve'e jep je na'a ko'otyánukap y'avup ukpítsum. ¹⁷ Je'e tse'e je na'a ko'otyánukap ooy tyuntukmujotma't je tā'axtajk jetse'e ojts dūtso'oxpúk je tā'axtajk je chaan je kyooj juu' ve'e vintaandu, je'eda juu' ve'e dukutyoonduup je Nte'yam je pyava'nun jetse'e to'k aaj to'k joot ñaajk'ítjada je Jesucristo maät.

Je nūmejtsk na'a atsa'kip tánuk

13 Ku atse'e nteni jem po'o jootm jeja maaxy napa'ayi, van'itts atse'e n'ix to'k je na'a atsa'kip tánuk pyítsum jem maaxy najjootm, vuxtojtyuk kuvajkax jets majk vájax. Jem tse'e to'k jaty vaj kajxm dūjayep to'k je corona; ax jem tse'e kuvajk kajxmda javyet to'k je ayook juu' ve'e je Nte'yam ooy dūtunvinkojtspejtp. ² Je na'a atsa'kip tánuk juu' atse'e n'ix, ve'emts je'e

ve'e kye'ex ax jo'n je kuxyupuj, ve'em tse'e je tyek ax jo'n je oso jy'e'e, ve'eme'e je y'aaj ax jo'n je León jy'e'e. Je na'a ko'otyánukapts je'e ve'e mooyju je myakkin jets ooy je kyutojkun. ³ To'k je na'a atsa'kip tánuk je kyuvajk, ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n kuy'aa'k kux-e'e maja xya'ajki; ax taaynuts je'e ve'e je xya'ajka. Atūva atōki tse'e anañujoma je jayu tyuntaandi juu' ve'e to'k it to'k naxviijn tsūunidup jetse'e je na'a atsa'kip tánuk dūpanajkxti ⁴ jetse'e dūvinja'vidi dūvintsā'kidi, jetse'e vyaandi:

—¿Pants vine'e ax jo'n je na'a atsa'kip tánuk? ¿Pan tse'e o'yixjup jetse'e dūtso'oxpákut?

⁵ Yak'itumooys je'e ve'e je na'a atsa'kip tánuk jetse'e namyájijup kyótsūt jetse'e je Nte'yam dūvinkojtspétūt, jetse'e dūjayéput je kutojkun vujxtkupxuk mejtsk po'ō. ⁶ Ax ve'emts je'e ve'e dūtūujn, vyinkojtspejt je'e ve'e je Nte'yam jets pan pan jatye'e ijttuvap jem tsapjootm, kyō'oñukojtsiva tse'e je it joma ve'e je Nte'yam chūuna. ⁷ Yakmooyvats je'e ve'e je kutojkun jetse'e je Nte'yam je jyayu dūtso'oxpákut jetse'e dū'amaadaagat. Nay yakmooyvats je'e ve'e je kutojkun jetse'e dukā'mikáxūt to'k ka'ajyji je jayu juu' ve'e tsūunidup to'k it to'k naxviijn, anañujoma je ke'xpa, anañujoma je naax je kajpun, jets anañujoma je aaj je ayook. ⁸ Je na'a atsa'kip tánuk tse'e vyinja'vidup vyintsā'kidup nūjom je jayu juu' ve'e tsūunidup to'k it to'k naxviijn, je'e pan pan jatye'e je xyaaj ka'ijtp javyet jep nak kujxp joma ve'e javyet je xyaajta ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup. Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e dukā'mip je nak.

⁹ ¡Pan pan jatye'e xax ve'e jem je tyaatsk, va'an tse'e dū'amotunaxta! ¹⁰ Pan pan xa ve'e je jayu dūmajtstup, mach tse'e y'ijttuvat; pan pan tse'e je tsojx maät yakjaju'oo'ktup, nay je'ejyam tse'e tyuk'oo'ktinuvap. Je'e kajx tse'e, je'eda pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je jyayu, va'an tse'e mačk aaj mačk joot dūyaknaxta pan ti tsaachpaatune'e juu' ve'e tukkada'akjadap jetse'e ijtp dujaanchjāvadat je Nte'yam.

¹¹ Van'itts atse'e n'ix jado'k je na'a atsa'kip tánuk, naxviinmts je'e ve'e pyítsum, mejtsk vájax, je carnero ónuk vaj jo'n kye'ex. Ax vanxup tse'e kyojtspa ax jo'n je na'a ko'otyánukap. ¹² Ve'em tse'e je kutojkun dūyaktún je muto'k na'a atsa'kip tánuk kajx, jetse'e dūtún jetse'e je jayu pan nūvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn, jetse'e dūvinjāvadat dūvintsā'agadat je muto'k na'a atsa'kip tánuk, je'e juu' ve'e tsooknu je myaja xa'ajka. ¹³ Tyoompa je'e ve'e je mújit nūja'vin, je'e paat tse'e ve'em dūtūujn jetse'e je jaajin dūyaktsaa'n jem tsajviinm jetse'e dūyaknaxkada'aky yaja naxviijn jeja je nūmay jayu vyinkujk. ¹⁴ Ax yakmooy tse'e je kutojkun jetse'e je mújit nūja'vin dūtónūt jeja je muto'k na'a atsa'kip tánuk vyinkujk, je'e tse'e tyukvin'aa'ndu pan pan jatye'e tsūunidup to'k it to'k naxviijn jetse'e dūtukpavaandi jetse'e dūpāmdat je na'a atsa'kip tánuk je y'apamnax juu' ve'e dūjajejp je maja xa'ajka juu' ve'e ku'oo'kum kuy'ijt jetse'e jyaa'kjoojntyki. ¹⁵ Je mumejtsk na'a atsa'kip tánuk tse'e je kutojkun yakmooy jetse'e

dujoojntykinmo'ot je muto'k na'a atsa'kip tánuk je y'a-pamnax, ve'em tse'e je apamnax kyótsut jetse'e duyajakjaj'oo'kjut pan pan jatye'e kavinja'vijup kav-intsa'kijup. ¹⁶ Tyuumpts je'e ve'e jetse'e anañujoma, je mújit je muutskit, je kumeen jayu jets je ayooova jayu, je naspaka jayu jets je joyutoompa jayu, je'e tse'e yak-paajmjadap to'k je ixta'nun jem y'aka'yun ka'm ukpu jem vyimpókkum. ¹⁷ Ni pana tse'e kyoo'k'o'yixjinit jetse'e jyóyut ukpu tyoo'kut pan ka'a ve'e dujayep je ix-ta'nun, je na'a atsa'kip tánuk je xyaaj ukpu je na'a atsa'kip tánuk je myacho'vun. ¹⁸ Je vijin je kejun xa ya'a ve'e chajkp jetse'e dvinmótuvut pan ti je'e ve'e je macho'vun tyiip. Pan pane'e je vijin je kejun ooy dutunjayepp, va'an tse'e dupayo'oyu je macho'vun. To'k je yaa'tyajk je xyaajts je'e ve'e. Ve'ets je'e ve'e je macho'vun, tojtuk mókupx jatoogupxuk tojtuk.

Ku y'aavdi je numókupx javujxkupxuk maktaaxk miijl jáyuda

14 Van'itts atse'e n'ix je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, jemts je'e ve'e tyena kopk kajxm juu' ve'e Sión duxaaj. Jemts je'e ve'e dumaadada vye'na numókupx javujxkupxuk maktaaxk miijl je jáyuda juu' ve'e dujayeiptup jem vyimpókkum javyet je xyaaj pane'e yaktijp Carnero Onuk jets je Tyee' je xyaaj. ² Van'itts atse'e n'amotunajxy je uv jem tsapjootm, ve'emts je'e ve'e myotu ax jo'n je maja naaj y'uu'ts tyinun jets ax jo'n je añu tyumpu'u tyunmaat, ve'em ax jo'n je numay jayu kyovda je y'arpa maatta. ³ Je nam uvts je'e ve'e y'aavdup jem je kutojkun tsujntkun vyinkojkm, jem je numaktaaxk joojntykiva vyinkojkmda jets jem je mújit jayutajk vyinkojkmda. Ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e dujátut je uv; je numókupx javujxkupxuk maktaaxk miijl jáyujida ve'e dujajttup je uv, je jayu pan pan jatye'e ve'nidu yaja naxviijn jetse'e je tyokin tyuknuvaatsjidi je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk. ⁴ Je jáyuts je'e ve'eda juu' ve'e kanaajkjavyákijidu maat je ta'axtajkta, va'ajts je'e ve'e ñaajk'ítjada jetse'e dupanajkxta je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk ojyoma pan joma je'e ve'e ñujkx. Je jáyuda tse'e juu' ve'e je tyokin yaktuknuvaatstu, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je taajm juu' ve'e ta'mitoo'vajkp jetse'e yaktukmuyax je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, ⁵ ni vinxúpats je'e ve'e kyataayada, va'ajts joot jáyuts je'e ve'eda.

Juu' ve'e kyojtstu je nutoojk aangelesta

⁶ Van'itts atse'e n'ix jado'k je ángeles jyeyy jem tsajvinim. Jem tse'e dumaada je oy kats je oy ayook juu' ve'e xa'ma kajx ijtp jetse'e yaktukka'amáyut pan pan jatye'e joojntykidup to'k it to'k naxviijn, anañujoma je naax je kajpun, anañujoma je ke'xpa, jets anañujoma je aaj je ayook. ⁷ Jidu'um tse'e mak vyaajñ:

—Vinjávada vintsá'agada je Nte'yam jets yakmájada yakjaanchada, kux távani je'e ve'e je tiempo dypaatni pan vin'ite'e je jayu dutókipayo'ynit. Vinjávada vintsá'agada je'e pane'e dupaam ya tsajmit it, je naxvi-

ijnit it, je maaxy naaj, jets joma jatye'e je naaj myu'ut.

⁸ Van'it tse'e pyanajkxji jado'k je ángeles juu' ve'e vaan:

—iTávani xa ve'e vyintókini! iTávani xa ve'e vyintókini je babilóniat ciudad, je'e kajx ku ve'e dutuk'ix je ky-o'oy too' je jayu pan nuvinxupe'e chaanada to'k it to'k naxviijn jetse'e dutukpajkti je ky'o'oy too'!

⁹ Van'it tse'e pyanajkxji jado'k je ángeles juu' ve'e mak jidu'um vaan:

—Pan pan xa ve'e dvinja'vip dvintsá'kip je na'a atsa'kip tánuk jets je y'apamnax, jetse'e ñamyasa'akju jetse'e yakpuujmja je y'ixta'nun jem vyimpókkum ukpu jem kya'm, ¹⁰ je Nte'yamts je'e ve'e moojjinup je mak tsaachpaatun juu' ve'e ñupaajmtki nujom je'eda juu' ve'e je ko'oy too' dupanajkxtup, je'e kajx tse'e du-mak'ekju; je jaajm maat je azufre, je'e tse'e tyukyakt-saachpaattinup je ja je va'ajts joot ángeles vyinkujkta jets je ja je'e vyinkujk pane'e yaktijp Carnero Onuk.

¹¹ Xa'ma kajx tse'e pyojtunikit je jok joma ve'e chaachpaattinit, ni je vin'ita ve'e je po'o'kxtkun dukoo'kjayeiptinit je'e pan pan jatye'e dvinja'vidup dvintsá'kidup je na'a atsa'kip tánuk jets je y'apamnax, ukpu yak-paajmjada je ixta'nun, je na'a atsa'kip tánuk je xyaaj. ¹² Va'an tse'e je mak aaj je mak joot dujayepta pan pan jatye'e ijttup je Nte'yam je jyayu, je'eda pan pan jatye'e dukutyoondupe je Nte'yam je pyava'nun jetse'e ijtp ñapyámjada je Jesucristo maat.

¹³ Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'mp, jets atse'e xnuujmi:

—Javyetu ya'a: "Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e uxyam oo'ktup jets pan pan jatye'e jaa'k'oo'ktap kux-e'e je Maja Vintsán dujaanchjávada." Jidu'um tse'e javyetu. "Xoonduvam xa je'e ve'eda, kux ku ve'e ve'em y'oo'ktat, távani tse'e dutukva'atsta vye'na je tsaachpaatun jetse'e je Nte'yam dukajaa'tyóki je y'oy je'e juu' ve'e tudutonda tudukotsta." Jidu'um tse'e vya'añ je Espíritu Santo.

Je mak tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjap yaja naxviijn

¹⁴ Van'itts atse'e n'ix to'k pak je po'o'p vínuts. Jem tse'e vínuts ni'kxm to'k chuuna pane'e ke'xp ax jo'n je yaa'tyajk, jemts je'e ve'e kyuvajkm dujayep to'k je oro corona jetse'e jem dumats'it to'k je jajpax hoz. ¹⁵ Van'it tse'e jem maja tsaptajkm pyísum jado'k je ángeles juu' ve'e mak jidu'um na'muxjup:

—Yaktonu je mhoos kux távani ve'e je tiempo dypaatni ku ve'e yakpakmojkniit juu' jatye'e tutya'ma jem naxviijnit it kajxm.

¹⁶ Van'it tse'e je'e pane'e jem vínuts ni'kxm tsuunip, je'e tse'e duyaknajx je hyooz yaja naxviijnit itukujx jetse'e dupakmojkni juu' jatye'e tutya'ma.

¹⁷ Van'it tse'e jado'k je ángeles pyísum jep maja tsaptujkp juu' ve'e jem tsapjootm, jem tse'e dumaadi-va je hoz. ¹⁸ Van'it tse'e pyísumpa jado'k je ángeles joma ve'e je yojxpejtun, je'e tse'e je jaajm duyakkutojkjip jetse'e mak jidu'um dunuujmi je ángeles juu' ve'e je hoz dumaat:

—Yaktonu je mjaipax hoz jets pakmojkni je tsaaydum juu' ve'e tuty'a'ma jem naxviiijnit it kajxm, kux távani ve'e cha'amy.

¹⁹ Van'it tse'e je ángeles duyaknajxy je hyooz yaja naxviiijnit itukujx jetse'e dutukpakmojkni je tsaaydum. Jem tse'e vye'na to'k je maja apajkin. Van'it tse'e je ángeles je tsaaydum dupujm jem apajkin jootm joma ve'e yakmaa'kxut. Je'ets ya'a ve'e ñukajtsp je makk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjap je jyot'a'nun kajx. ²⁰ Myujékumip tse'e je kajpun joma ve'e je tsaaydum yakmuu'kx. Jem tse'e apajkin jootm pyítsum je nuu'pun juu' ve'e je'yp je vaat joma ve'e je caballo je y'ajén yakpuujmja, majktupx legua jo'n tse'e yo'oy je nuu'pun.

Je aangelestajk juu' ve'e dujayeiptup je vuxtojtuk oro apajkin

15 N'ixts atse'e jem tsapjootm jado'k je maja nuja'vin juu' ve'e tyuk'atúvip—nuvuxtojtuk je ángeles juu' ve'e dujayeiptup je vuxtojtuk tsaachto'nun juu' ve'e ux'oókkip, ux'oókipts je'e ve'e kux je'e ve'e tyukkukáxadap je makk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam ñupaajmtki je jyot'a'nun kajx.

² N'ixpats atse'e juu' ve'e ke'xp ax jo'n je maaxy naaj juu' ve'e je ixun jo'n, je jaajin mutaka. Jéjats je'e ve'e pya'ayi tyénada vye'na je'e pan pan jatye'e du'amaa-daaguidu je na'a atsa'kip tánuk jets je y'apamnax, je'e juu' ve'e dukakuvajktu jetse'e pya'muxjadat je xyaj ukpu je myachovun, jem tse'e dujayeipta je arpa kov juu' ve'e je Nte'yam moojyjudu. ³ Y'aavdupts je'e ve'e to'k je uv juu' ve'e je Moisés je y'uv jets je'e je y'uv pane'e yaktijp Carnero Onuk. Jidu'um tse'e y'avda:

Mnumájip mnujaanchip xa mitse'e jets atúvats je'e ve'e nujom juu' jatye'e mtuump mkajtsp,

Maja Vintsán, Nte'yam, mits tse'e nujom mka'mikujxp.

Tuv jets va'ajts tse'e je mnaa' je mtoo', mits tse'e nujom je naxviiijnit jayu myakkutojkijukijxp.

⁴ ¿Pants mitse'e mkayakmájajap mkayakjaanchajap?, Maja Vintsán.

¿Pants mitse'e mkavinjavajap mkavintsá'agajap?

Mitsji xa ve'e to'k mnuva'ajtsjootip,

míndap tse'e nujom je jayu pan nuvinxup to'k it to'k naxviiijn jetse'e mvinja'vijidinit mvintsá'kijidinit,

kux tá ve'e yak'ix jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e juu' mitse'e mtuump mkajtsp.

Jidu'um tse'e y'avda.

⁵ Van'itts atse'e n'ix je maja tsaptajk y'ava'ach jem tsapjootm; yak'ixp tse'e jem maja tsaptajkm je it juu' ve'e munuyojk je kunoo'kxun dumaat. ⁶ Jem tse'e pyítsumdi je nuvuxtojtuk ángeles juu' ve'e dujayeiptup je javuxtojtuk tsaachto'nun, je'e tse'e xyojxjudup je va'ajts lino vit juu' ve'e ajajp ata'kxp jetse'e to'k je oro cinto dukak'ajenju. ⁷ Van'it tse'e nuto'k je joojntykiva je ángeles dumooydi kaktok'k je oro apajkin ojts maat je makk tsaachto'nun juu' ve'e je jyot'a'nun kajx yakjéjip je Nte'yam, juu' ve'e xa'ma kajx joojntykip. ⁸ Ax je maja tsaptajk, je joks je'e ve'e yak'ojsju juu' ve'e yakjéjip je

Nte'yam je myajin je jyaanchin kajx jets je kyutojkun kajx. Ax ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e jem tyákat, van'ítnume'e ku ve'e kyukajxinit je vuxtojtuk tsaachto'nun juu' ve'e je nuvuxtojtuk ángeles yaknaxkada'aktap yaja naxviiijn.

Je vuxtojtuk apajkin juu' ve'e je makk tsaachto'nun dumaat

16 Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je makk ayook juu' ve'e jem maja tsaptajkm pyítsump jetse'e jidu'um dunuujmi je nuvuxtojtuk ángeles:

—Najxxtats xtuktemva'atsta jem naxviiijnit it kajxm je vuxtojtuk apajkin juu' ve'e dumaat je makk tsaachto'nun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjip je jyot'a'nun kajx.

² Van'it tse'e je mutok ángeles dutuktemvaach je apajkin yaja naxviiijnit itukujx. Van'it tse'e nujom je jáyuda juu' ve'e dujayeiptu je na'a atsa'kip tánuk je y'ixta'nun jetse'e duvinja'vidi divintsá'kidi je y'apamnax, je'e tse'e písumuxjudu je ko'opyo'ojsap juu' ve'e makk tumpajkp.

³ Van'it tse'e je mumejtsk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem maaxy najjootm. Van'it tse'e je maaxy naaj nuu'pun vyimpit, ve'em ax jo'n je oo'kpa je ñuu'pun; nax'oo'kkajxtu tse'e nujom juu' jatye'e joojntykidup jem maaxy najjootm.

⁴ Van'it tse'e je mutoojk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem maja najjootm jets joma jatye'e je naaj myu'ut; nuu'pun tse'e vyimpitkujx je naaj. ⁵ Van'itts atse'e n'amotunajxy je ángeles juu' ve'e je tsoxk naaj dukamip. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Maja Vintsán, va'ajts Nte'yam, mits xa ve'e uxyam m'ijtp, mítsam tse'e m'ijt, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e juu' ve'e tuxtún ku ve'e jidu'um tumtokimpayoyoy,

⁶ kux je'eda ve'e duyakoy'udu je ñuu'pun je mjayu maat je m'ayook kojtsnajxpatajkta. Ax tats mits je'e ve'e xtuk'oo'kta je nuu'pun je jáyuda juu' ve'e ve'em játkidu, kux ve'eme'e duvinmátsjada.

⁷ N'amotunajxpatats atse'e je ayook jem joma ve'e je yojxpejtun. Jidu'umts atse'e nmo'tu:

—Ve'emam xa ve'e, Maja Vintsán, Nte'yam, mits xa ve'e nujom mka'mikujxp, tuvts mitse'e mtokimpayoyoy jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e juu' mitse'e mtuump mkajtsp.

⁸ Van'it tse'e je mumaktaaxk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem je aampa xaaj ñi'kxm; yakmooy tse'e je aampa xaaj je kutojkun jetse'e je y'anin je jayu dutukyaktóyut. ⁹ Anañujoma tse'e je jayu ooy tyuntooydi. Ka'a tse'e vyinmayumpijti, ka'a tse'e dumasoo'kti je kyoy joojntykinda, ka'a tse'e je Nte'yam duyakmájidi duyakjaanchidi, vyinkojtspejttu tse'e je Nte'yam, juu' ve'e dukamip je vuxtojtuk tsaachto'nun.

¹⁰ Van'it tse'e je mumugoo'k ángeles dutuktemvaach je apajkin jem je na'a atsa'kip tánuk kyutojkun tsuujntkun kajxm. Van'it tse'e kyoo'tsikujx joma ve'e yakkutuk. Van'it tse'e je jayu tyunnatyotstso'tspajkjidi ni je'e kajx ku ve'e ooy tyunsaachpaatti, ¹¹ ax ka'ajyam tse'e dumasoo'kti je kyoy too'da, vyinkojtspejttu-

iyame'e je Nte'yam, juu' ve'e jem tsapjootm, je'e kajx ku ve'e chaachpaa'tta jetse'e pyo'otsta.

¹² Van'it tse'e je mutojtyk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem Éufrates maja najootm; taatsnu tse'e je maja naaj jetse'e je too' duyaktaajnjidi joma ve'e ñáxtat je yakkutojtpatajk juu' ve'e tsoo'ndup jem joma ve'e je xaaj pyítsum.

¹³ Van'itts atse'e n'ix nutoojk je ko'oyjáyuvapta, je potya'av jo'n y'ixuvada, je'e tse'e písumdu jep je na'a ko'otyánukap y'avup, jep je na'a atsa'kip tánuk y'avup, jets jep je'e y'avup juu' ve'e natyjijup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajpaxa. ¹⁴ Ya ko'oyjáyuvapta tse'e je mújit nuja'vin dutoondup, je'e tse'e ñupítsumdu jetse'e duyaknay'amókajadat nujom pan pan jatye'e duyakkutojkiidup je jayu pan nuvinxupe'e to'k it to'k naxviijn cháanada jetse'e y'atso'oxtóndat ku ve'e dupaatnit je xaaj juu' ve'e ñupaajmtki je Nte'yam, juu' ve'e nujom duká'mikajxp. ¹⁵ Amotunaxta juu' ve'e je Jesucristo kyajts: "Tun to'mayji xa atse'e nmiinnuvat, ve'em ax jo'n je mee'tspa jye'ya ku ve'e je jayu dukanujava. Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e nakyujoojntykiidup jetse'e je vyit apaamduka dujayepta kux kadi ve'e ve'em y'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup nuva'ajts axva'ajts jetse'e yakmu'ixta yakmupetta jetse'e cho'otyónda." Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁶ Yaknay'amojkijidu tse'e je yakkutojtpatajk jem je it juu' ve'e duxaaj Ar-magedón. Hebreo aajts je'e ve'e.

¹⁷ Van'it tse'e je movuxtojtyk ángeles dutuktemvaach je apajkin jem poj jootm. Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook jem maja tsaptajkm juu' ve'e jem tsapjootm, jem joma ve'e je Nte'yam je kyutojkun tsuujntkun. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—iTávani xa ve'e tyunjy kyatsju!

¹⁸ Van'it tse'e je vítsuk tyuntaa'pukni, je añu tyumpo'oni tyunmoo'tni, je añu tyumpajni tyuntsapxni, mak tse'e tyun'ojxini ya naxviijnit it; ni vin'ita xa ve'e je oix kyanaxy ve'em ax jo'n je'e ve'e ñajxy. ¹⁹ Je babilóniait ciudad, toojk viijnts je'e ve'e ñapyajmjini ku ve'e y'ojxi; muja'vikajxtinu tse'e nujom je kajpun pan vinxup to'k it to'k naxviijn. Van'it tse'e je Nte'yam dujaa'myejts je babilóniait ciudad jetse'e duyaknáxut je tsaachpaatun juu' ve'e tyuknukejx je jyot'a'nun kajx. ²⁰ Kutokikajxnu tse'e nujom je kopk je keets jets je naax juu' ve'e jem maaxy naaj akojkm. ²¹ Kustajkiva tse'e je mújit taaxt jem tsajviinm jetse'e ñaxkadaaky je jayu ñi'kxm; toojk arroba naxys je'e ve'e jyémutsa y'ijit to'k jaty. Vyinkojtspejtto tse'e je jayu je Nte'yam je'e kajx ku ve'e je taaxt mak ooy tyunyaktsaachijidini.

Ku yaktokimpayo'ynit je ñumájiva ko'otyá'axap

17 Van'itts atse'e xnumiijn nuto'k je ángeles juu' ve'e dujayejptup tuy'it je vuxtojtyk apajkin, jets atse'e xnuujmi:

—Minu jets ats mitse'e ntuk'ixut vintso ve'e chaachpaatnit je ñumájiva ko'otyá'axap juu' ve'e tsuunip jem maaxy nani'kxm. ² Je naxviijnit yakkutojtpatajk, ta tse'e je ko'otyá'axap dutukmaattónda juu' ve'e ka

óyap; jets pan pan jatye'e joojntykidup yaja naxviijnit itykujx, ta tse'e ñatyukmo'okjada je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup ku ve'e dupanajxxta je ko'otyá'axap je tyoo'.

³ Van'itts atse'e je ángeles xyaknujix je Espíritu Santo je kyutojkun kajx jem vinva'ajts it kajxm. Jemts atse'e xyak'ix to'k je ta'axtajk dutuktsuuna to'k je tsapts na'a atsa'kip tánuk. Jem tse'e je tánuk tuknujakyux ñi'kxm kyojm may je ayook juu' ve'e je Nte'yam dvyinkojtspejtp, vuxtojtyk kuvajkax jets majk vájax. ⁴ Je ta'axtajk, je tso'ojmk vit jets je tsapts vitts je'e ve'e jyayejpp; je oro, je tsújit tsaaj, jets je perlas, je'e tse'e natyuknaajtssojapajkjup. Jem tse'e kya'm dumats'it to'k je tuk'a'ooguin juu' ve'e tum je oro, ojtsts je'e ve'e maat juu' jatye'e axaa'kp jets je ko'otyá'axap je tyo'nun. ⁵ Jempa tse'e vyimpókkum javyet to'k je ayook juu' ve'e jidu'um vaamp: "Je babilóniait ciudad, je ko'otyá'axap juu' ve'e to'k ka'ajyji je naxviijnit jayu dutuk'ixp je kyo'oy je'e jets nujom juu' jatye'e axaa'kp ijtp yaja naxviijnit itykujx." ⁶ Van'itts atse'e n'ix jets mookjup je'e ve'e je ta'axtajk, je Nte'yam je jyayu je ñu'pune'e natyuknaajkmookju jets je'e jye'eda pan pan jatye'e yakjay'oo'kjudu je'e kajx ku ve'e je Jesús je y'ayook duyakva'kxtkti. Atuva atókits ats je'e ve'e ntuntuktaajñ. ⁷ Van'itts atse'e je ángeles xnuujmi:

—¿Tyajxse'e atuva atoki xtuktáñ? Va'ants ats mitse'e ntuk'ixu pan ti je'e ve'e je ta'axtajk ñukajtsp jets je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tyuktsuunip, je'e juu' ve'e vuxtojtyk kuvajkax jets majk vájax. ⁸ Je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tux'ix, je'ets je'e ve'e ñukajtsp to'k juu' ve'e jémani joojntyki, ax ka'a tse'e uxyam y'uk'ijtni, ux'ook tse'e pyítsumut jep kaak jótup namka'anume'e vyintoki. Ax kuts je'e ve'e pyítsumut, xuputókits je'e ve'e tyándat je jayu juu' ve'e íxjudup, je jayu juu' ve'e yaja naxviijnit itykujx, juu' ve'e je xyaaj ka javyétab jep libro kujxp joma ve'e javyet ku ve'e ya it choo'ntk je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykididup.

⁹ Uxyamts atse'e nnukótsut juu' ve'e je vijin je kejun chajkp jetse'e yakvinmótuvut. Je vuxtojtyk kuvajk, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je vuxtojtyk tonun juu' ve'e je ta'axtajk tyuktsuunip. ¹⁰ Nay vanxúpyam tse'e je kuva-jkta, nuvuxtojtyk je yakkutojtpadats je'e ve'e ñukajtsp. Numugooxk je yakkutojtpada, tats je'e ve'e vyintókida, to'k tse'e juu' ve'e uxyam yakkutojtk, jets jado'k ka'anum tse'e yakkutuk. Ax ku tse'e je'e yakkutókut juu' ve'e kayakkutojtkpna, ka'a tse'e jek yakkutókut. ¹¹ Je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e joojntyki jetse'e uxyam kyoo'k'ijtni, je'e tse'e je mutoodojtyk yakkutojtkpa; kux myaatnavyaa'njup je'e ve'e je nuvuxtojtyk yakkutojtkpada, je'e kajxts je'e ve'e yakmachav ax jo'n nuto'k je'eda; ux'ookts je'e ve'e vyintókiyut.

¹² Je majk vaj juu' ve'e tux'ix, numajk je yakkutojtkpadats je'e ve'e ñukajtsp juu' ve'e kayakkutojtkupna; ax yakmo'odapts je'e ve'e jetse'e dumaatyakkutókut to'k hora je na'a atsa'kip tánuk. ¹³ Je numajk yakkutojtkpada, kojtsmúks je'e ve'e juu' dujayepta, myo'odapts je'e ve'e je kyutojkunda je na'a atsa'kip tánuk, ¹⁴ myaat'atso'oxtóndapts je'e ve'e pane'e yaktjip

Carnero Onuk. Ax je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e tse'e amaadaagajadap, kux Vintsán je'e ve'e pane'e dunyvintsanikajxp je vintsantajkta, jets Yakkutojkpa je'e ve'e pane'e duyakkutojkjikajxp je yakkutojkpatajkta. Je'eda pan pan jatye'e ijttup je'e maat pane'e yaktijp Carnero Onuk, je Nte'yamts je'e ve'e vinkoojnjudu jetse'e yaaxuxjidi, to'k aaj to'k jootts je'e ve'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

¹⁵ Van'itts atse'e je ángeles xjaa'knuyjmi:

—Je maaxy naaj juu' ve'e tux'ix, joma ve'e chuyuna je ko'otyá'axap, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je numay jayu, je may naax je may kajpun, je may aaj je may ayook. ¹⁶ Je numajk yakkutojkpa juu' ve'e je majk vaj ñukajtsp jets je na'a atsa'kip tánuk juu' ve'e tux'ix, je'e tse'e dumujot'ánjadap je ko'otyá'axap jetse'e duyak'ayóvdat jetse'e nuva'ajts axva'ajts duyaktándat, jetse'e je ñi'kx je kyopk duputso'tstinit. Juu' tse'e vintaamp, je'e tse'e yaknaxtooydinup. ¹⁷ Je Nte'yamts je'e ve'e pa'muxjudu jem jya'vin kajxmda je vinma'yun jetse'e ve'em dutóndat, je'e ve'e ku ve'e dukojtsmóktat jetse'e dumó'odat je kyutojkunda je na'a atsa'kip tánuk van'it paat ku ve'e tyónjut kyótsjut juu' ve'e je Nte'yam kyóts. ¹⁸ Je tá'axtajk juu' ve'e tux'ix, je'ets je'e ve'e ñukajtsp je ciudad juu' ve'e duká'mip je naxviijnit yakkutojkpada.

Ku je Babilonia vyintókinit

18 Van'itts atse'e n'ix jetse'e jado'k je ángeles chaá'n jem tsajviinm, ajajp atá'kxpts je'e ve'e, je'e tse'e kadaak ooy je kutojkun maat; kujaj kutu'kx tse'e ya naxviijnit it tyaañ. ² Van'it tse'e mak kyaajts:

—iTávani xa ve'e vyintókini! iTávani je'e ve'e vyintókini je babilóniait ciudad! Távani tse'e jyajtni to'k je it joma ve'e je ko'oyjáyuvap chaánada. Jem tse'e ñay'amókajada nujom je jeyva tánuk juu' ve'e ka va'ajtsap jetse'e axaa'kp y'ixuvada. ³ Je'e kajx xa ve'e ve'em jyaty kuxe'e je jayu juu' ve'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn, je'e tse'e tuñaxmo'okjada maat je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e ijtp je babilóniait jayu je kyó'oy to'nun je kyó'oy kojtsun. Jets je naxviijnit yakkutojkpatajk, tá tse'e dutukmaattónnda juu' jatye'e tum ka óyap, tats je'e ve'e ooy tyunnaajkkumeenajada pan pan jatye'e ajooydup atoo'ktup ka óyap.

⁴ Van'itts atse'e n'amotunajxy jado'k je ayook jem tsapjootm juu' ve'e vaan:

—Tukva'kva'atsta je babilóniait ciudad, miitsta, pan pan jatye'e ats je njáyuda, ve'em tse'e je tyokin mkatukpaa'tjadat jetse'e xkamaattsaachpaa'ttat, ⁵ kux tá ve'e je tyokin tyunkuma'yini jem tsajviinm paat jets tá ve'e je Nte'yam dujaa'myéts je kyó'oy to'nunda je kyó'oy kojtsunda. ⁶ Je Nte'yam tse'e duyaktsaachpaatinup je jayu juu' ve'e tsuunidup jem babilóniait cyiudaaj kajxm, ve'em tse'e yaktsaachpaatjidinit ax jo'n je babilóniait jayu je viijnk jayu duyaktsaachpaatti jo'n. Tukkuvejtjidinuupts je'e ve'e amuts je kyó'oy je'e juu' jatye'e tudutonda tudukotsta, mak áa'k tse'e chaachpaattinit. ⁷ Tsaachpaattinup tse'e kuxe'e ñamyájajada jetse'e ñatyukkatá'kajada je Satanás. Jidu'um tse'e vyinmayda: “Je yakkutojkpa jo'nts uu'me'e n'ijtumda,

ka'a xa uu'me'e ax jo'n je ku'aa'k tá'axtajk, ni je vin'ita tse'e nkatsaachvinma'yumdat.” Jidu'um tse'e vyinmayda. ⁸ Je'e kajx tse'e tun to'mayji je chaachto'nun jyéjinit, oo'ktinup tse'e je jayu jem ciudad kajxm, yaaxtinup tse'e ooy je tsaachvinma'yun kajx, jéjinup tse'e je yooj je pa'am, naxtokyajxtinuupts je'e ve'e je ciudad. Ve'em tse'e yaktoondinit kux mak je'e ve'e je Nte'yam, juu' ve'e pa'muxjidinup je chaachpaatunda.

⁹ Je naxviijnit yakkutojkpada juu' ve'e tyukmaattoondu tyukmaatkojstu juu' ve'e tum ka óyap jetse'e dupanajkxta je ko'oy too' juu' ve'e tuk'ixjudu, ñuya'axtaps je'e ve'e ku ve'e du'ixtat jets toognyupe'e je ciudad, ¹⁰ jékumji ve'e tyándat, je'e ve'e cha'kidup kux ku ve'e dumaa'tsaachpaattinit. Jidu'um tse'e vya'andat:

—iAyoov, ayooov xa ve'e miits je mjootta pan pan jatye'e tsuunidup jem babilóniait cyiudaaj kajxm, mnumájidup xa miitse'e tum'itta! Tun to'mayji xa ve'e tuvvyinkumoka je mtsaachpaatunda —jidu'um tse'e vya'andat.

¹¹ Je'eda pan pan jatye'e ajooydup atoo'ktup yaja naxviijnit itukujx, ñuya'axtaps je'e ve'e kux ka'a ve'e y'uk'ijttinit pan pane'e jo'yuxjadap juu' jatye'e tyoo'ktup. ¹² Jeme'e je oro jets je plata, je tsújit tsaaj jets je perlas, je ooyit lino vit jets je seda vit, je tso'ojmk vit jets je tsapts vit. Jempa tse'e nujom pan vinxup je pa'ajk xoo'kpa kup jets je marfil paamdúk, je tsújit kup jets je bronze, je pojxun jets je mármol, ¹³ je canela jets je viijnk muxo'ojkin, je poom jets je mirra, je pa'ajk xoo'kpa naaj jets je tsaaydum pa'ajk naaj, je olivos aceite, je harina jets je trigo, je jaach je kaaj jets je carnero, nay ve'empa je carro jets je joyutoompada. Je jayu paat tse'e dujayepta jetse'e dutoo'ktat. ¹⁴ Jidu'um tse'e dunukótstat je jayu juu' ve'e tsuunidup jem ciudad kajxm:

—iKa'a xa ve'e x'ukjayeptini je o'yin juu' ve'e ooy mtuntsojja'vidup tuy'it, ni je vin'ita tse'e xkoo'kjayeptinit je y'oy je'e je chújit je'e juu' ve'e mjayeptup tuy'it!

¹⁵ Je'eda pan pan jatye'e ajooydup atoo'ktup maat ya paamdúk jetse'e tudutukkumeentákada je ciudad, jékumji tse'e tyándat, je'e ve'e cha'agadap ku ve'e dumaa'tsaachpaa'ttat. ¹⁶ Nuya'axtap tse'e jetse'e vya'andat:

—iAyoov, ayooov xa ve'e je'e je jyootta je jáyuda juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem ciudad kajxm! Ve'em xa je'e ve'e tuy'itta ax jo'n je tá'axtajk juu' ve'e je ooyit lino vit natyukxoqxjup maat je tso'ojmk vit jets je tsapts vit jetse'e ñatyuknaajktsojupukju je oro, je tsújit tsaaj, jets je perlas. ¹⁷ iTun to'mayji tse'e tuvvyintókikux nujom juu' ve'e tuy'it jem ciudad kajxm!

Nujom je barco je ñuvintsanda maat je tyoompatajkta jets je jayu juu' ve'e pyatsaamdud jets juu' ve'e ajooyva atoo'kpa najxtup tajkidup jem maaxy najjootm, jékumjits je'e ve'e tyándat. ¹⁸ Ku ve'e du'ixta je jok ku ve'e je ciudad tyoy, jidu'um tse'e mak vya'andat:

—iTi kajpun tse'e jado'k ve'em ijt ax jo'n je ciudad?

¹⁹ Van'it tse'e je naax ñatyukxakvájukjadat jetse'e yaaxp tsaachvinmaayp jidu'um vya'andat:

—¡Ayooov, ayooov xa je'e ve'e je jyootta je jáyuda juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem ciudad kajxm! Je jyoojntykin kajx xa ve'e kyumeentajkidi nujom pan pan jatye'e je barco dujajeyptup. ¡Tun to'mayji tse'e tuyvintokikux nujom juu' ve'e tuy'it jem ciudad kajxm! —jidu'um tse'e vya'andat.

²⁰ Ax tukxoondyktats miitse'e je ciudad, miitsta, pan pan jatye'e jem tsapjootm jets je va'ajts joot jáyuda, je Nte'yam je kyukátsivada jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, kux ku xa ve'e je Nte'yam du-mooynit je tsaachpaatun je jayu juu' ve'e ka óyap juu' dutoondup jetse'e chaanada jem ciudad kajxm, je'e tse'e tyukkuvejttinup juu' miitse'e tumyaktoojnada ka óyap.

²¹ Van'it tse'e to'k je makk ángeles dukaaajyk to'k je tsaaj juu' ve'e ve'em ax jo'n to'k je maja paan taak, jetse'e dukakvippi jem maaxy najootm, jetse'e vyaajñ:

—Jidu'um xa ve'e kyutókinin je babilóniait ciudad, ni je vin'ítats je'e ve'e kyoo'kyak'ixnuvat. ²² Ni je vin'ita tse'e jem ciudad kajxm kyoo'kyak'amotunajxnit je arpa kov, je trompeta ukpu je viijnk xooxun, ka'a tse'e y'ukyak'amotunajxnit jets jeme'e je jayu jyuts, ²³ ka'a tse'e jem je tyá'kxpa y'ukta'kxnit, ni je vin'ita tse'e je navyajjkjuva kyoo'kyak'amotunajxnit jem ciudad kajxm. Ve'em tse'e jyátut ñáxut óyame'e dunumájada tuy'it jem naxviijnit it kajxm je jayu juu' ve'e ajooydup atoo'ktup jem babilóniait cyiudaaj kajxm. Ax je jayu juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem ciudad kajxm, je'e tse'e dvin'aa'ndu je maayk kajx je jayu juu' ve'e tsuunidup tuy'it to'k it to'k naxviijn.

²⁴ Je jayu juu' ve'e tsuunidup tuy'it jem babilóniait cyiudaaj kajxm, je'e tse'e duyak'oo'ktu je Nte'yam je jyayu maat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'e tse'e duni'kxmidu ku ve'e y'oo'kti je jayu pan pan jatye'e tsuunidup to'k it to'k naxviijn.

19 Van'itts atse'e n'amotunajxy jets jidu'ume'e jem tsapjootm je numay jayu makk vya'anda:

¡Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit, je'e juu' ve'e je majin jets je kutojkun ooy dutunjajeypp jetse'e xyaktsookumdi,

² kux tuv xa je'e ve'e tyokimpayoo'oy jets vintso ve'e dupaa'ty du'akeega!

Ta tse'e dupuujmja je tsaachpaatun je ñumájiva ko'otyá'axap juu' ve'e je naxviijnit jayu duyakma't ku ve'e dutukpuk je kyoo'oy too',

je Nte'yame'e tytyukkuvetju kuxe'e duyak'oo'kti je Nte'yam je myutoompada je myupajkpada.

³ Van'it tse'e vyaandinuva:

—¡Yakmaja yakjaancha xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit! Ni je vin'ítats je'e ve'e je ciudad kyajojk'atúvat.

⁴ Van'it tse'e je nu'ii'px maktaaxk mújit jáyuda jets je numaktaaxk joojntykivada je vyiijnada je y'ajta dutukpaatti je it juu' ve'e jem je Nte'yam vyinkojkm jetse'e dvinja'vidi dvintsa'kidi je Nte'yam, juu' ve'e tsuunip jem kutojkun tsuujntkun kajxm. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Amén. ¡Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit!

⁵ Van'it tse'e yak'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e vaamp jem joma ve'e je kutojkun tsuujntkun:

Miitsta, je Nte'yam je myutoompada je myupajkpada, je mújit je muutskit,

oñukótsada jets vinjavada vintsa'agada uu'm je nNte'yamamda.

Ku je Jesús dupákut je jyáyuda

⁶ N'amotunajxpatats atse'e je ayook ax jo'n numay je jayu kukyotsti jo'n, ve'em ax jo'n je maja naaj makk tyun'uu'ts tyuntinun jets ve'em ax jo'n je añu tyumpu'u tyunmaa't. Jidu'umts atse'e n'amotunajxy:

¡Yakmaja yakjaancha xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit!

Ta xa ve'e yakkutojk'ukvaanni je Maja Vintsa'n, je nNte'yamamda, juu' ve'e nujom dukamikajxp.

⁷ Va'an duxoojntkumda, va'an du'oyja'vimda, va'an duyakmájimda duyakjaanchimda,

kux je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, ta tse'e je xaaj dupaatni jetse'e dupajknit je jyáyuda.

Ta tse'e je jyayu ñay'apaamdukajada ax jo'n je kiixu-ta'ax juu' ve'e yaa'vyakuvaamp.

⁸ Ta tse'e yakmo'oda jetse'e ñatyukxóxadat je oojyit lino vit, va'ajts puk, ajajp ata'kxp.

Jidu'umts atse'e n'amotunajxy. Je'e ve'e ku ve'e ñaxyóxadat je oojyit lino vit, je'ets je'e ve'e je y'oy je'e juu' ve'e tudutonda tudukotsta je Nte'yam je jyayu.

⁹ Van'itts atse'e je ángeles xnuujmi:

—Javyetu ya'a: "Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e ijttinup je'e maat pane'e yaktijp Carnero Onuk, ijttinupts je'e ve'e je'e maat ve'em ax jo'n je yaa'vyajkpa je ñyaa'y dumaatkáy dumaat'uu'k."

Jets atse'e xnuujmi:

—Juu'ts atse'e nakajts, je Nte'yamts je'e ve'e je y'ayook.

¹⁰ Van'itts atse'e n'ukvinkoxkteni je ángeles jets atse'e kunvinja'vi kunvintsa'ki. Ax jidu'umts ats je'e ve'e xnuujmi:

—Kadi ve'em mjátuka. Je Nte'yam xa atse'e nmutuump nmupujkp, ve'em ax jo'n miitse'e je Nte'yam xmutonda xmupakta, mits jets je m'utsta je m'ajchta maat je m'utsta je mtsa'ada juu' ve'e to'k aaj to'k joot dujaanchja'vidup je kats je ayook juu' ve'e je Jesucristo yaktaan, je Nte'yam mits vinjava vintsa'aga —jidu'umts atse'e xnuujmi.

Ax je'eda pan pan jatye'e du'ava'nidup je kats je ayook juu' ve'e je Jesucristo yaktaan, ka je y'avintso vinma'yunapts je'e ve'e kyojtstup, je Espiritu Santo je'e ve'e je vinma'yun moojyjudup jetse'e ve'em kyótstat.

Je'e juu' ve'e dutuksuunip je poo'p caballo

¹¹ Van'itts atse'e n'ix je tsapjootmit it y'ava'ach. Jem tse'e to'k je poo'p caballo. Pan tse'e tuktsuunijup, je'ets je'e ve'e xyaj Pane'e Dukutyoomp Juu' ve'e Kyajts, nay ve'empan, Pane'e Tyúvam je Jáyuvim je Jyoojntykin. Tuvts je'e ve'e tyokimpayoo'oy jetse'e duyakvintoki pan pan jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. ¹² Ve'emts je'e ve'e je vyiijn y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je

jan'ayee'nst. Jem tse'e kyuvajkm may je corona du-maada, jetse'e jem to'k je ayook javyet dujayep juu' ve'e je'ejyji nuja'vip. ¹³ To'k tse'e je xox dujayep juu' ve'e je nuu'pun ooy tumpaatu. Je'e pane'e dutukt-suunip je po'o'p caballo, je'ets je'e ve'e xyaajivap je Nte'yam je Kyats je y'ayook. ¹⁴ Jem tse'e pyametsjada je tsapjootmit atso'ox toompada, natyukxojxjudufts je'e ve'e je oojyit lino juu' ve'e po'o'p jets va'ajts, je po'o'p caballots je'e ve'e tyuktsuuniduvap. ¹⁵ Ax je'e pane'e vintoo'vajkijidup, jepts je'e ve'e y'avup pyitsum to'k je jajpax tsojx juu' ve'e tyukmaada'akup pan nuv-inxupe'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn, jetse'e makk duyakkutojkjadat, ve'eme'e dutokimpayo'oydat jetse'e dumo'odat je makk tsaachpaatun juu' ve'e je Nte'yam yakjéjip je jyot'a'nun kajx, je Nte'yam, juu' ve'e nujom dukamikajxp. ¹⁶ Jem tse'e vyit kajxm jets pyokajxm javyet ya ayook: "Yakkutojkpa Juu' ve'e Duyakkutojkjajxp je Yakkutojkpatajk", jets "Vintsan Juu' ve'e Dunuvintsanikajxp je Vintsantajk".

¹⁷ Van'itts atse'e n'ix to'k je ángeles juu' ve'e jem ténip joma ve'e je aampa xaaj, jidu'um tse'e dunuujmi nujom je jeyyva tánuk, makk tse'e vyaajñ:

—Nay'amokajada jets numinda je Nte'yam je myaja a'ox. ¹⁸ Mtso'otstape'e je yakkutojkpa je chu'utsta, je tojpatajk je vyintsan je chu'utsta, je numájiva jayu je chu'utsta, je caballo tsu'utsta maat pan pan jatye'e tuktsuunijidup, anañujoma je jayu je chu'utsta, je nas-paka jáyuda jets je joyutoompa jáyuda, je mújit je muutskit.

¹⁹ Van'itts atse'e n'ix ñay'amokajada je na'a atsa'kip tánuk jets je naxviijnit yakkutojkpatajkta maat je jyáyuda. Je'e kajx tse'e ñay'amokijidi kux myaat'atso'ox-tonuvaandupe'e je'e pane'e dutukt-suunip je po'o'p caballo jets je y'atso'ox toompada. ²⁰ Yakkajts je'e ve'e je na'a atsa'kip tánuk, nay ve'empa je'e juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, je'e juu' ve'e je mújit nuja'vin dumasook je na'a atsa'kip tánuk kajx. Je mújit nuja'vin kajx tse'e duvin'uu'n je jáyuda pan pan jatye'e namyasookjudu jetse'e yakpaajmjadat je na'a atsa'kip tánuk je y'ixta'nun jetse'e duvinja'vidi dvin-tsa'kidi je y'apamnax. Je na'a atsa'kip tánuk jets je'e juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa, joojntyk tse'e yak'avíppidini joma ve'e je jaajn tyoy maat je azufre, juu' ve'e to'k viijn ijtp ax jo'n je maaxy naaj. ²¹ Ax je jyáyuda, je jajpax tsojx tse'e tyukyak'oo'k-tu juu' ve'e jep je'e y'avup písump pane'e je caballo dutukt-suunip. Ax nujom tse'e je jeyyva tánuk kyooxjidi je chu'utsta.

Je miijl joojnt

20 Van'itts atse'e n'ix nuto'k je ángeles jem tsapjootm chaan. Jem tse'e dumats'it je avaat-sun juu' ve'e duyak'avaatsp je jot juu' ve'e va'ajts kaak, jetse'e jem dumats'ijtpa to'k je maja cadena. ² Je ángeles tse'e je cadena dutuktsoom je na'a ko'otyánukap, je jujpit tsaa'n, juu' ve'e yaktijpap ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je Satanás. Miijl joojnt tse'e tsum duyak'ijt. ³ Jépe'e jótup

du'avippi jetse'e duyaknu'atojkpejt, jetse'e duyaktaandi je ixta'nun maat, ve'em tse'e ni pana dukayak'ava'atsut je jot. Ve'em tse'e yaktuujn jetse'e dukavin'aa'nut je naxviijnit jayu. Ku ve'e miijl joojnt je it ñáxut, van'it tse'e yakmukéjat jetse'e yak'itumo'ot vee'n.

⁴ Van'itts atse'e n'ix je kutojkun tsuujntkunda. Jemts atse'e n'ix chaanada pan pan jatye'e je kutojkun yakmooydu jetse'e tyokimpayo'oydat. N'ixpats atse'e je'e je jyootta je jya'vinda pan pan jatye'e yakyukpojxtu je'e kajx ku ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook je jayu duvaajnjidi jets je'e kajx ku ve'e je tuvakojsun du-paamdi je Jesús kajx. Je jáyuda, ka'ats je'e ve'e duvinja'vidi dvin-tsa'kidi je na'a atsa'kip tánuk ukpu je y'apamnax jetse'e kyanamyasookjidi jetse'e je na'a atsa'kip tánuk je y'ixta'nun yakpaajmjadat jem vyim-pókkum ukpu jem kya'm. N'ixts atse'e jets joojntyk-pajktinuva je'e ve'e jetse'e je Cristo dumaatyakkutojkti miijl joojnt. ⁵ Muto'k je joojntyk-pajktinuvat je'e ve'e ku je'e ve'e jyoojntyk-pajktinuvat. Je viijnk oo'kpada, ka'ats je'e ve'e jyoojntyk-pajktat, van'itnume'e ku ve'e miijl joojnt je it ñáxut. ⁶ Xoon jets va'ajts xa je'e ve'eda pan pan jatye'e joojntyk-pajktinuvat je muto'k joojntyk-pajktun! Ka'ats je'e ve'e yakpámdat joma ve'e je jayu chaachpaattinit xa'ma kajx, tee'tajktats je'e ve'e y'ittat, je'e tse'e dumutóndap dumupáktap je Nte'yam jets je Cristo, ve'eme'e dumaatyakkutóktat miijl joojnt.

⁷ Ku ve'e miijl joojnt je it ñáxut, van'it tse'e je Satanás yakmukéjat joma ve'e nu'atojkpét tuy'it, ⁸ jetse'e pyísumut jetse'e je jayu duvin'aa'nnavat jado'k nax to'k it to'k naxviijn, ve'em je Gog ve'em je Magog, jetse'e dvinomókut je jyayu jetse'e y'atso'oxtóndat. Ve'emts je'e ve'e numáyada ax jo'n je po'o' juu' ve'e jeja maaxy nap'ayi. ⁹ Nujom vinxup ya naxviijnit it myaja viijna, jem tse'e choo'ndi jetse'e ñay'amokijidi jetse'e du-naa'vítit jetse'e duyaknaa'tojkti jem joma ve'e y'itta je Nte'yam je jyáyuda, jeme'e kajpun kajxm juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ax je Nte'yam tse'e je jaajn jem tsapjootm duyaktsoo'n jetse'e duyaknaxkadaaky jetse'e duyaknaxtoxyajxti je jáyuda, ve'em je Gog ve'em je Magog. ¹⁰ Jets je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta, je'e juu' ve'e je jayu duvin'aa'ndu, yak'avíppinuts je'e ve'e joma ve'e je jaajn tyoy maat je azufre juu' ve'e to'k viijn ijtp ax jo'n je maaxy naaj, jem joma ve'e yak'avíppidini je na'a atsa'kip tánuk jets je'e juu' ve'e natyijjup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa. Jem tse'e chaachpaattinit xa'ma kajx.

Ku je jayu yaktokimpayo'ynit jem je kutojkun tsuujntkun vyinkojkm juu' ve'e maj jets po'o'p

¹¹ Van'itts atse'e n'ix to'k je kutojkun tsuujntkun juu' ve'e maj jets po'o'p. Je'e pane'e jem tsuunip, jemts je'e ve'e vyinkojkm ya tsajmit it jets ya naxviijnit it ve'emji tyoki, ka'a tse'e du'ukpaattini joma ve'e y'ittat.

¹² Van'itts atse'e n'ix je oo'kpatajkta, je mújit je muutskit, je'e tse'e je Nte'yam dvin-ténidup. Van'itts atse'e n'ixpa to'k je libro yak'aye'pva'kxy, jetse'e yak'aye'p-

va'kxpa jado'k je libro joma ve'e javyēt je jayu je xyaaj-ta paṅ paṅ jatye'e joojntykidinup xa'ma kajx. Ve'em tse'e je oo'kpatajk yaktokimpayo'ydi paṅ vintsō ve'e juu' tudūtōnda tudūkotsta oy ka'oy, ve'em ax jo'n javyēt y'it je'e kajxta. ¹³ Jem tse'e y'ijitti nujom je oo'k-patajka, je'e maāt tse'e juu' ve'e oo'ktu jem maaxy najōōtm, ve'em tse'e anañujoma yaktokimpayo'ydi to'k jado'k paṅ vintsō ve'e juu' tudūtōnda tudūkotsta oy ka'oy. ¹⁴ Ku ve'e ve'em tyoojnji kyojtsji, ka'a tse'e je jayu y'uk'oo'ktinit. Ax je jayu juu' ve'e yakpaamdu joma ve'e je maja jaajṅ tyoy maāt je azufre, jem tse'e chaachpaattinit xa'ma kajx. Ve'em xa je'e ve'e je tsaachpaatun ax jo'n je jayu mumejtsk nax kuy'aa'k. ¹⁵ Jem tse'e yak'avippidini paṅ paṅ jatye'e je xyaajta ka javyētāp jep libro kujxp joma ve'e javyēt je xyaajta paṅ paṅ jatye'e xa'ma kajx joojntykidinup.

Je nam tsajp je nam naax

21 Van'itts atse'e n'ix je nam tsajp je nam naax, kux ya muto'k tsajp jets ya muto'k naax, kutōk-inuts ya'a ve'e. Ka'a tse'e y'uk'ijtni je maaxy naaj. ² Ats, je Juan, n'ix atse'e je kunuu'kx ciudad, je nam Jerusalén, jemts je'e ve'e tsapjōōtm kyadaaky, jeja je'e ve'e je Nte'yam vyinkujk chaa'n, apaamdukani ve'e vye'na ax jo'n to'k je kiixutā'ax juu' ve'e tuñaa'k'ōyaja tuñaa'kpaadaja ku ve'e yaa'vyakuva'añ. ³ Van'itts atse'e n'amōtunajxy to'k je ayook jem tsapjōōtm chaa'n, jetse'e mak'k vyaajñ:

—Je Nte'yam maāt tse'e je jayu uxyam jyojntykini ax jo'n je jayu to'k jaajṅ to'k tajk jyojntykada jo'n, je'e tse'e je jyáyuda. Je Nte'yam, viinmts je'e ve'e y'ijtnit je'e maatta jetse'e je jayu duNte'yamidinit. ⁴ Je Nte'yam tse'e yakkeekuxjidinup nujom je vyinnaajta, ka'a tse'e y'uk'oo'ktinit, ka'a tse'e y'ukyaaxtinit, ka'a tse'e y'uktsaachvinmaaydinit, ka'ava tse'e ti pa'am y'uk'ijtnit, kux nujom juu' jatye'e tuy'it tujyēja, távanits je'e ve'e ñajxkúx.

⁵ Van'it tse'e vyaajñ je'e pane'e dūtuktsuyunip je kutojkun tsuyjntkun:

—Atse'e nam mpuyump nujom juu' jaty.

Vaampa tse'e jidu'um:

—Javyētū ya'a kux tuvā kātš xa ya'a ve'e, to'k aaj to'k jōōt tse'e yakjaanchjávāt.

⁶ Van'itts atse'e xnuujmi:

—Távanits je'e ve'e tyunju kyatsju. Ats xa je'e ve'e ku ve'e je it choo'ntk, atsts je'e ve'e ku ve'e tyonkajxjinit kyojtskajxjinit nujom juu' jaty, atsts je'e ve'e ax jo'n je A jets je Z. Paṅ paṅ xa ve'e taatsip, atsts je'e ve'e ntuk'oo'kup nunve'emji je mo'tpa naaj juu' ve'e joojntykinyajkp. ⁷ Paṅ paṅ tse'e maadaakp, nujomts ya'a ve'e je o'yin dujajejpnit, atsts je'e ve'e je Nte'yam, atsts je'e ve'e je n'ónuk. ⁸ Ax je'eda paṅ paṅ jatye'e ats maāt kanapyaajmjūdup kux je naxvijnit joojntykine'e nujojk chojktup, paṅ paṅ jaty atse'e xkajaanch-ja'vidup, atse'e xkajōtmōoydup, paṅ paṅ jatye'e ax-aa'kp juu' jaty dūtoondup dūkojtstup, je jayu dūyak'oo'ktup, ko'oyyaa'yapta, je maayk dūtoonkidup, dūvinja'vidup dūvintsa'kidup juu' ve'e ka je

Nte'yamap, paṅ paṅ jatye'e taayidup, je'e tse'e yak-paamdinup joma ve'e je maja jaajṅ tyoy maāt je azufre. Jem tse'e chaachpaattinit xa'ma kajx.

Je nam Jerusalén

⁹ Van'itts atse'e xnumiijn nuto'k je nuvuxtojtu'k ángeles juu' ve'e dujajejptup tuy'it je vuxtojtu'k oro apajkin juu' ve'e ojts maāt je tsaachtō'nun, jets atse'e xnuujmi:

—Minu jets ats mitse'e ntuk'ixut je jáyuda juu' ve'e ijttup jye'e pane'e yaktijp Carnero Onuk.

¹⁰ Van'itts atse'e je ángeles xyaknujx je Espiritu Santo je kyutojkun kajx joma ve'e to'k je maja kopk. Jemts atse'e xtuk'ix je nam Jerusalén, je kunuu'kx ciudad, jeme'e tsapjōōtm chaa'n, jeme'e je Nte'yam vyinkojkm. ¹¹ Kyujajpy kyutu'kxp tse'e je ciudad je Nte'yam je myajin kajx, ve'eme'e y'ajaj y'atu'kx ax jo'n je tsújit tsaaj tyu'kx myátsuk, je jaspe tsaaj jo'n, tukke'xnajx-pe'e ax jo'n je cristaajl. ¹² Je ciudad, vídūtats je'e ve'e ñaa'pátsa kajxm paat, jets makmejtsk viijn je y'aak. Ax joma jaty tse'e je y'aak, jeja tse'e to'k jaty je ángeles tyena. Jem tse'e aka'a kajxm yukja'a je xyaajta to'k jaka'a jaty je israeejlit jayu. ¹³ Toojk tse'e je y'aak jem joma ve'e je xaa'j pyítsum, jatoojkpa tse'e je y'aak jem joma ve'e je xaa'j tyaka, jets jatoojk jatypa tse'e je y'aak nooxki nooxki. ¹⁴ Makmejtsk tse'e je tsaaj juu' ve'e je naa'páts tyuktsuyunip. Jem tse'e yukja'a je numakmejtsk kukátsiva je xyaajta. Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e je kyukátsivada.

¹⁵ Je ángeles juu' atse'e xmukojts, jem tse'e to'k je oro kijpxun dukap'it, je'e ve'e tyukkijpx je ciudad, je y'aak, jets je ñaa'páts. ¹⁶ Ku ve'e dukijpx je ciudad, nay vanxup tse'e yana ax jo'n myaja viijniva. Tyukkijpx tse'e je ángeles je y'ooro kijpxun je ciudad. Mugooxk mókupx jakojkm legua jo'n tse'e kyijpx; akijpxa ve'e yana, jetse'e myaju viijna, jetse'e kyajxma. ¹⁷ Van'it tse'e dukijpx je ñaa'páts, iipx maktojt xajtu'kts je'e ve'e kyajxma. Vanxup tse'e pyítsum maāt je ángeles kyanoox, ve'em ax jo'n yaja naxviijn je jayu juu' dukijpxta jo'n.

¹⁸ Je ñaa'páts, tum je jaspe tsaajts je'e ve'e tukpats; jets je ciudad, tum je oorots je'e ve'e. Ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n je ixun juu' ve'e va'ajts tukke'xnajx.

¹⁹ Joma ve'e je naa'páts choo'nduk, je'e tse'e tyukyak'o'yidu tyukyakpaadidu nujom juu' jatye'e tsújit tsaaj. Je jaspe tsaaj je'e ve'e myaat je muto'k, je zafiro tsaaj tse'e je mumejtsk, je ágata tsaaj tse'e je mutoojk, je esmeralda tsaaj tse'e je mumaktaaxk, ²⁰ je ónice tsaaj tse'e je mumugooxk, je cornalina tsaaj tse'e je mutojtu'k, je crisólito tsaaj tse'e je muvuxtojtu'k, je berilo tsaaj tse'e je mutoodojtu'k, je topacio tsaaj tse'e je mutaaxtojtu'k, je crisoprasa tsaaj tse'e je mumajk, je jasinto tsaaj tse'e je mumakto'k, je amatista tsaaj tse'e je mumakmejtsk. ²¹ Juu' ve'e je makmejtsk naa'páts aka'ada, makmejtsk je peerlats je'e ve'e pum. To'k jaty tse'e je ciudad je y'aka'a, kakto'k perlas pumts je'e ve'e. Je ciudad too' juu' ve'e dunumájip, tum je oorots je'e ve'e. Ve'emts je'e ve'e kye'ex ax jo'n je ixun juu' ve'e va'ajts tukke'xnajx.

²² Ka'a atse'e n'ix je maja tsaptajk, kux je Maja Vintsán, je Nte'yam, juu' ve'e nujom duká'mikajxp, je'e jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, yakvinja'vidup yakvintsa'kidupts je'e ve'e jem nujom ciudad kajxm.

²³ Je ciudad, ka'ats je'e ve'e vyinkopka jetse'e kyujajjut kyuta'kxjut je aampa xaaj je aampa po'ó, kux je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'e je myajin kajxta tse'e je ciudad yakkuaj yakku'kx. ²⁴ Je jáyuda juu' ve'e ittap jeja naxviijn itukujx van'it, yakkuajitap yakku'kxtapts je'e ve'e, jetse'e je naxviijn it yakkutojpkatajk duyaknajkxtat jem ciudad kajxm je'e je y'o'yinda. ²⁵ Ka'ats je'e ve'e yak'aka'at xuujun je ciudad je y'aka'ada; ka'a tse'e jem je it kyoo'tsat.

²⁶ Yaktuknunjxktap tse'e je y'o'yin jets je vyintsa'kin pan nuvinxupe'e je jayu chaanada to'k it to'k naxviijn.

²⁷ Ni je vin'ita tse'e jem kyatákat juu' ve'e ka va'ajtsap, ni ka'a tse'e pan pan jatye'e axaa'kp juu' jaty dutoondup dukojtstap, ni je'e juu' ve'e je jayu dvin'aa'ndup, je'ejiji ve'e tákadap pan pan jatye'e je xyaajta javyet jep libro kujxp joma ve'e javyet je xyaajta pan pan jatye'e xa'ma kajx joojntykinidunup. Je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, je'ets je'e ve'e je lyibro.

22 Van'itts atse'e je ángeles xtuk'ix to'k je maja naaj juu' ve'e joojntykinajjkp, va'ajts tse'e tyukke'xnajxkúx ax jo'n je cristaajl; je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, jeja joma ve'e je kyutojkin tsujjntkunda, jéjats je'e ve'e je maja naaj chaan. ² Jem too' kojkm juu' ve'e dunumájp jets jem maja napa'am, jem tse'e yee'k je kup juu' ve'e je joojntykin duyajkp. Makmejtsk nax je'e ve'e tyá'ma vinjoojnt, vimpo'ó je'e ve'e tyá'ma. Jets je y'aajj, toompts je'e ve'e jetse'e je jayu yaktuktsóyat pan nuvinxupe'e je naax je kajpun. ³ Ka'a tse'e jem y'ítut juu' ve'e ko'oy nukotsa. Jemts je'e ve'e ciudad kajxm y'itta je kutojkin tsujjntkun joma ve'e chaanada je Nte'yam jets je'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, jem tse'e vyinjávajadat vyintsa'agajadat je myutoompada je myupajkpada, ⁴ jem tse'e je vyiijn je y'aaj du'íxtat jetse'e je'e je xyaaj javyet dujajéptat jem vyimpókkum. ⁵ Ka'a tse'e jem je it cho'oot, ka'a tse'e jem je tá'kxpa chókjadat ukpu je aampa xaaj pan pan jatye'e jem tsaanadap, kux je Nte'yam, je Maja Vintsán, je'e tse'e kujajjadap kutá'kxjadap. Yakmo'odap tse'e je jayu je kutojkin jetse'e xa'ma kajx yakkutojktinit.

Tamani ve'e je xaaj ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat

⁶ Van'itts atse'e je ángeles xnuujmi:

—Tyúvam xa ya'a ve'e ya káts. To'k aaj to'k joot tse'e yakjaanchjávát. Je Maja Vintsán, je Nte'yam, je'e tse'e dvinma'yunmooyp je y'ayook kojtsnajxpatajkta, je'ets atse'e xkejxp jets atse'e je jyayu ntuk'íxtat ntuknujávadat pan juu' ve'e tsojkji tónjup kótsjup —jidu'umts atse'e je ángeles xnuujmi.

⁷ Jidu'um tse'e je Jesucristo vya'añ:

—Tsojkji atse'e nmiinnuvat!

Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e dukutyoondup je Nte'yam je kyats je y'ayook juu' ve'e javyet yap nak kujxp!

⁸ Ats, je Juan, n'ix nmo'ut ats ya'a ve'e. Ku atse'e n'ix nmo'ut, van'itts atse'e je ángeles n'ukvinkoxkteni juu' ats ya'a ve'e xtuk'ix jets ats je'e ve'e kunvinja'vi kunvintsa'ki. ⁹ Ax jidu'umts ats je'e ve'e xnuujmi:

—Kadi ve'em mjátuka. Je Nte'yam xa atse'e nmutu-ump nmupujkp, ve'em ax jo'n miitse'e je Nte'yam xmutonda xmupakta jo'n, mits maat je m'utsta je m'ajhta jets je m'utsta je mtsa'ada maat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, nujome'e pan pan jatye'e dukutyoondup juu' ve'e javyet yap libro kujxp. Je Nte'yam mits vinjava vintsa'aga.

¹⁰ Xnuujmivats atse'e jidu'um:

—Ka'a tse'e yu'uts xyak'ítut je Nte'yam je kyats je y'ayook, je ayook juu' ve'e javyet yap nak kujxp, kux támani je'e ve'e jetse'e tyónjup kyótsjut. ¹¹ Je'eda pan pan jatye'e dutoondup dukojtstap je kyó'oy je'e, va'an tse'e dujaa'któnda dujaa'kkótsta je kyó'oy je'e; je'e pan pan jatye'e dutoondup dukojtstap je tyuv je'e, va'an tse'e dujaa'któnda dujaa'kkótsta je tyuv je'e; pan pan jatye'e je va'ajts aaj je va'ajts joot dujajéptup, va'an tse'e je Nte'yam dujaa'kpanajkxta va'ajts aaj va'ajts joot.

¹² Jidu'um tse'e je Jesucristo vya'añ:

—Amotunaxta, tsojkji atse'e nmiinnuvat, van'itts atse'e to'k jado'k nmo'ynit juu' ve'e tukkadaakjudup pan vintso ve'e dupaa'ty du'akeega juu' ve'e tuduton-da tudukótsta oy ka oy. ¹³ Ats xa je'e ve'e ku ve'e je it cho'ontk, átsjyams je'e ve'e ku ve'e tyonkájxjut kyojtskájxjut nujom juu' jaty, ats tse'e too'vajkp, ats tse'e ux'ook, atsts je'e ve'e ax jo'n je A jets je Z —jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁴ Xoon xa je'e ve'eda pan pan jatye'e je vyit tudupojpo'pada, ve'emts je'e ve'e y'o'yixjadat jetse'e duja'kxtat je kuputaajm juu' ve'e je joojntykin duyajkp jetse'e tyákadat joma ve'e je ciudad je y'aka'ada.

¹⁵ Myujékumadapt je'e ve'e je ciudad pan pan jatye'e axaa'kp juu' jaty dutoondup dukojtstap, je maayvada, je ko'oyyaa'yapta, je yakjaju'oo'kpada, pan pan jatye'e dvinja'vidup dvinintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap, pan pan jatye'e dutsojktup je taay jetse'e tyaayiduva.

¹⁶ Van'itts atse'e je Jesús xjaa'knuyjmi:

—Ats, je Jesús, tá atse'e je n'aangeles nkex jetse'e ats je njayu ya'a dutuk'íxtat dutuknujávadat. Atsts je'e ve'e je yakkutojka David je tyaamt je y'aa'ts, atsts je'e ve'e je chaan je kyooj. Atsts je'e ve'e ax jo'n je maja maatsa juu' ve'e tá'kxp matskp jetse'e japna pyítsum.

¹⁷ Jidu'um xa ve'e vya'añ je Espiritu Santo maat je Jesucristo je jáyuda:

—Miinni to'k aaj.

Pan pan tse'e du'amotunajxp, va'an tse'e duva'añ:

—Miinni to'k aaj.

Pan pan tse'e taatsip, va'an tse'e dumiinni. Pan pan tse'e dutsojka, va'an tse'e ve'emji du'uu'ku je tsoxk naaj juu' ve'e je joojntykin duyajkp.

¹⁸ Nujom pan pan jatye'e du'amotunajxtup je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e javyet yap nak kujxp, nvaajnjidupts atse'e jidu'um: Pan pan xa ve'e

duyaknyojkip yā kāts yā ayook, jē Nte'yamts jē'e ve'e pa'muxjup jē tsaachto'nun juu' ve'e javyet yap nāk kujxp. ¹⁹Jēts pān pān tse'e dypajkip juu' ve'e javyet yap nāk kujxp, pajkuxjup tse'e jē Nte'yam jē'e jē xyaāj juu' ve'e jep libro kujxp joma ve'e javyet jē xyaājta pān pān jatye'e xā'ma kajx joojntykidinup, ka'ats jē'e ve'e y'ítut jem kunuu'kx ciudad jootm. Jē libro joma ve'e jē xyaāj javyet y'itta pān pān jatye'e xā'ma kajx joojn-

tykidinup jēts jē ciudad, yaknykojtstup tse'e yap nāk kujxp juu' atse'e njaayp.

²⁰Jē'e pān yā'a ve'e du'ava'nip, jidu'um tse'e vya'añ:

—Tyúvam xā jē'e ve'e, tsojkji atse'e nmiinnuvat.

Nay ve'emts atse'e nvaampa: —Amén. Miinni to'k aaj, Maja Vintsán Jesús.

²¹Jē nMaja Vintsánamda Jesucristo, jē'ets miitse'e anañujoma mkunoo'kxjadap xā'ma kajx. Amén.